

УДК 378.4(476-25).096:070
ББК 76.01р+74.58(4Бен)

Рэдкалегія:

*В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.), Т. Дз. Арлова, Е. Л. Бондарава, Т. М. Дасаева,
Я. І. Дзмітрыеў, В. І. Іўчанкаў, А. А. Рудэнка, І. І. Сачанка, А. Г. Слука,
Б. В. Стральцоў, Н. Ц. Фральцова*

Рэцэнзенты:

*доктар філалагічных навук, прафесар І. Ф. Ухванава;
доктар філалагічных навук, прафесар В. П. Рагойша;
доктар сацыялагічных навук, прафесар Д. Г. Ротман*

Рэкамендавана Вучоным саветам факультэта журналістыкі БДУ
(праатакол № 2 ад 1 лістапада 2004 г.)

Рэдакцыйная калегія дзякуе выкладчыкам, выпускнікам, супрацоўнікам архіваў за ўдзел у стварэнні кнігі. Міністэрству інфармацыі Рэспублікі Беларусь дзякуем за выдавецкую падтрымку выдання.

Журфак / Аўт.-склад.: В. П. Вараб'ёў, А. К. Свораб, М. П. Карповіч, Т. А. Луйгас; Рэдкал.:
В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. – Мн.: БДУ, 2004. – 306 с.

Кніга «Журфак» прысвечана 60-гадоваму шляху станаўлення і развіцця факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Змест яе скаладаюць тры раздзелы: «Гэта наша з табой біяграфія», «Родам з журфака», «...І няспынны навуковы пошук». У іх друкуюцца артыкулы дэкана пра родны факультэт, а таксама матэрыялы загадчыкаў кафедраў, выкладчыкаў, праілюстраваныя фотаздымкамі з жыцця факультэта.

Упершыню падаецца ўказальнік імёнаў 5858 выпускнікоў, назаўжды прапісаных на факультэце журналістыкі Белдзяржуніверсітэта, а таксама інфармацыя пра абарону кандыдацкіх і доктарскіх дысертацый. Абодва паімённыя летапісы складзены паводле архіўных звестак.

Каталог навуковых прац, змешчаны ў кнізе, адлюстроўвае няспынны даследчы пошук выкладчыцкага калектыву.

Адрасуецца выпускнікам, студэнтам, рэдакцыйным супрацоўнікам сродкаў масавай інфармацыі Беларусі і выкладчыкам ВНУ краіны, усім, хто цікавіцца гісторыяй журналісцкай адукацыі.

УДК 378.4(476-25).096:070
ББК 76.01р+74.58(4Бен)

©Калектыў аўтараў, 2004

© Факультэт журналістыкі, 2004

Творчы патэнцыял беларускай журналістыкі

В. П. ВАРАБ'ЁЎ,
дэкан факультэта журналістыкі,
загадчык кафедры сацыялогіі журналістыкі
Белдзяржуніверсітэта

Факультэту журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта шэсцьдзесят гадоў. Шэсцьдзесят прыступак узыходжання на вышыню навуковай, вучэбнай, метадычнай сталасці. Шэсцьдзесят прыступак да прызнання ў грамадстве, у сваёй дзяржаве.

Творчую вышыню факультэта на сёння ўвасабляюць 56 выпускаў і 5858 студэнтаў-выпускнікоў, моцны Саюз журналістаў Беларусі, значная колькасць членаў Саюза пісьменнікаў. «Залатыя пёры» выхаванцаў журфака шчыруюць у 1500 перыядычных выданнях, на тэлеканалах і радыёстанцыях, у прэс-цэнтрах і прэс-службах, у рэкламных агенцтвах і службах па сувязях з грамадскасцю. Інфармацыйная прастора Беларусі створана на трывалым падмурку нацыянальнага перыядычнага друку і аўдыёвізуальнай камунікацыі. Па вялікім рахунку яна сілкуецца з жыццятворных крыніц беларускай школы журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

60 гадоў – гэта век сталасці і мудрасці. Быў ён нялёгкім. Цярністым. Але ж простых дарог не бывае. І, пэўна ж, чым цяжэйшы шлях, тым больш гонару з таго, што пройдзе-ны ён як мае быць.

...Пасля ліпенскага вызвалення Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў ЦК ВКП(б) прымае пастанову ад 9 жніўня 1944 года аб адкрыцці ў Беларускам дзяржаўным ўніверсітэце факультэта журналістыкі. Гэтай жа дырэктывай прадпісвалася і арганізацыя журфакаў ва ўніверсітэтах Кіева і Масквы. Калегі крыху спазніліся з рэалізацыяй пастановаў, а факультэт журналістыкі БДУ быў створаны першым у Савецкім

Саюзе. Кіеўскі журфак свой радавод пачаў у 46-м годзе, а маскоўскі – у 47-м.

Піянерскі пачын журфака БДУ быў не на голым месцы. Першыя спробы спецыялізаванай журналісцкай падрыхтоўкі меліся на базе губернскіх партшкол у Віцебску ў 1918 годзе і ў Мінску ў 1920-м. З 1932 па 41-ы журналісцкія кадры рыхтаваліся ў Мінскім Камуністычным інстытуце журналістыкі (КІЖ) і з 1935 года ў Магілёўскім газетным тэхнікуме. Стварэнне факультэта журналістыкі ва ўніверсітэцкім асяродку знамянавала ўваходжанне журналісцкай адукацыі ў рэчышча сусветнай практыкі.

Заняткі на факультэце журналістыкі БДУ пачаліся 1 лістапада 1944 года адразу на першым і другім курсах, на якіх навучаліся адпаведна 30 і 11 студэнтаў. На факультэт журналістыкі прыйшлі працаваць вядомыя вучоныя і педагогі: М. Р. Ларчанка, У. В. Гутараў, М. І. Жыркевіч, І. В. Зазека. Першым дэканам факультэта журналістыкі быў выкладчык М. У. Ліс, загадчыкам аддзялення – дацэнт

Д. Я. Фактаровіч. 5 красавіка 1946 г. створана кафедра журналістыкі, якую ўзначаліў М. С. Зярніцкі. З 1948 г. на пасаду загадчыка аддзялення быў запрошаны з Масквы былы супрацоўнік газеты «Правда» Г. С. Акулаў. Першы выпуск студэнтаў у 1949 г. у сродкі масавай інфармацыі ўдыхнуў 37 прафесіянальных журналістаў.

З 1955 г. загадчыкам аддзялення журналістыкі філалагічнага факультэта працаваў Р. В. Булацкі, які ў 1967 г. быў прызначаны дэканам адноўленага факультэта журналістыкі як самастойнага ўжо падраздзялення і загадчыкам кафедры гісторыі журналістыкі. Кафедру радыё і тэлебачання ў 1968 г. заснаваў журналіст і вучоны дацэнт М. Е. Дастанка, потым яе ўзначаліў радыёжурналіст прафесар Я. Р. Радкевіч. У 1969 г. загадчыкам кафедры тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі абраны прафесар Б. В. Стральцоў – журналіст, пісьменнік, даследчык тэорыі беларускай публіцыстыкі. Заснавальнікам кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання стаў у 1969 г. знакаміты вучоны і педагог прафесар М. Я. Цікоцкі (з 1965 па 1969 г. загадваў кафедрай тэорыі і практыкі журналістыкі).

Апошняя чвэрць XX стагоддзя ўвайшла ў гісторыю факультэта як перыяд пошуку адпавядаючага задачам і здабыткам журфака вучэб-

нага памяшкання, каб нармалізаваць вучэбна-выхаваўчы працэс, у тым ліку падрыхтоўку журналісцкіх кадраў на замежным аддзяленні. 391 студэнт-замежнік атрымаў дыплом БДУ. Адбылося 20 выпускаў. У многіх краінах з цэльнай успамінаюць руплівы выкладчыцкі калектыў факультэта, намесніка дэкана А. А. Рудэнку як куратара аддзялення замежных студэнтаў. У 1984 г. была створана кафедра гісторыі замежнай журналістыкі і літаратуры, якую ўзначаліў прафесар І. І. Сачанка.

З 1980 па 1986 г. дэканам факультэта працаваў прафесар П. І. Ткачоў, з 1986 па 1996 г. – прафесар А. Г. Слука, і ў 1996 годзе – дацэнт П. Л. Дарашчонок.

Нават мазаічныя штрыхі гісторыі факультэта журналістыкі красамоўна сведчаць пра яго імклівы рост, станаўленне навуковай і адукацыйнай школ, якія сваімі творчымі набыткамі сілкуюць нацыянальную інфармацыйную прастору.

Сённяшні вектар акадэмічнай палітыкі журфака заключаецца ў далейшым развіцці традыцыйна высокай фундаментальнай універсітэцкай падрыхтоўкі, ва ўмацаванні трывалых творчых сувязяў са сродкамі масавай інфармацыі. Дзеля гэтага кардынальна трансфармаваны вучэбныя планы на аснове новых адукацыйных

Выпускнікі 2003 года

дзяржстандартаў Беларусі. Адначасова падрыхтавана і ўведзена ў навучальны працэс новае пакаленне вучэбных праграм (усяго 83) па дысцыплінах вучэбнага плана. Дасканала абноўлены праграмы матэрыял агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. Усе праграмы прайшлі двухгадовую апрабачыню як на факультэце журналістыкі, так і пры падрыхтоўцы журналістаў у Магілёўскім, Гродзенскім, Віцебскім універсітэтах і Беларускам дзяржаўным педагагічным універсітэце.

Рэфармаванне журналісцкай адукацыі ў краіне на мяжы тысячагоддзяў было выклікана самім жыццём, сацыяльнымі і палітычнымі пераўтварэннямі ў беларускім грамадстве. Трансфармацыю вучэбна-метадычнага працэсу ажыццяўляў літаральна ўвесь калектыў журфака, абноўлены і дасведчаны. Асноўны цяжар гэтай самакрытычнай і мэтанакіраванай працы вынес «штаб» намеснікаў дэкана — А. А. Рудэнка, Я. І. Дзмітрыеў, Т. І. Прановіч, А. І. Конанавы; новы склад загадчыкаў кафедраў — А. К. Свораб, Л. П. Саянкова, В. Р. Булацкі, Т. М. Дасаева, В. І. Іўчанкаў, В. Р. Вашкевіч, П. Л. Дарашчонок, І. Ф. Ухванавы; члены Вучонага Савета, асабліва прафесары-настаўнікі Б. В. Стральцоў, І. І. Сачанка.

Журналісцкія будні і навуковы пошук выявілі патрэбу насычэння класічнага універсітэцкага навучання журналістаў дысцыплінамі сацыяльна-палітычнага, сацыяльна-эканаміч-

— Пасяджэнне Вучонага савета факультэта

Перапынак
— на Міжнароднай навуковай канферэнцыі

нага, сацыяльна-псіхалагічнага, прававога, тэхналагічнага профіляў, збалансаваных з філалагічнай і гістарычнай падрыхтоўкай. Бо, па меркаванні вучоных, практыкаў, менавіта

У дэканаце факультэта

Сустрэча з пераможцамі конкурсу «Абітурыент – 2004»

Дыплом – выпускніцы 2003 года

колішняя недасканаласць навучання студэнтаў працэсам збору, апрацоўкі, асэнсавання і інтэрпрэтацыі інфармацыі, эксплуатацыя інтуітыўна-сузіральных метадаў назапашвання фактаў спараджаюць рамесніцкую плынь прэсы, асабліва яе электронных відаў.

Шэраг новых дысцыплін, уведзеных у вучэбны план, арыентаваны на выхаванне ў журналістаў-пачаткоўцаў трывалых навыкаў аб'ектывацыі фактаў жыцця ў палітычным, эканамічным, псіхалагічным кантэксце рэчаіснасці. Комплекс дысцыплін пабудаваны лагічна і дазваляе выпускнікам ажыццяўляць разнастайныя віды прафесійнай дзейнасці:

У фоталабараторыі факультэта

——— Пасяджэнне Дзяржаўнай камісіі па размеркаванню выпускнікоў факультэта журналістыкі

журналісцкай, аўтарскай, арганізатарскай, рэдактарскай, праграмнай і вытворча-тэхналагічнай.

Развенчаны, нарэшце, міф пра дыскусійны характар базавага набору дысцыплін і базавай спецыялізацыі журналістаў. Сёння і выдаўцы, і заснавальнікі, і галоўныя рэдактары, якія прызнаюць грамадскую ролю журналістыкі як творчую духоўна-практычна-стваральную дзейнасць, і тыя з іх, хто разглядае журналісцкую дзейнасць як выключна прапагандысцкую, палітычную ці чыста камерцыйную, дружна фіксуюць дасягнуты «баланс» попыту і прапаноў у выпрацаванай мадэлі журналісцкай адукацыі ў краіне.

Альтэрнатыва рамесніцка-доследнаму шаблону прэсы – у рэчывы сацыялізацыі журналістыкі. Выйсце – у рэальным выкарыстанні ў штодзённай практыцы не толькі сігнальных, але колькасных і якасных паказчыкаў рэчаіснасці.

Намаганні выкладчыкаў сёння скіраваны на тое, каб ужо за студэнцкай партай маладыя людзі імкнуліся да журналістыкі з моцным інтэлектуальным, кантэкстуальным падыходам. І студэнты хінуцца да такой журналістыкі, жадаюць стаць летапісцамі рэчаіснасці, а не сучаснасці ў штохвілінным вымярэнні. Іменна такая журналістыка аб'ектыўна запатрабавана грамадствам.

Адначасова факультэту ўдалося ўстанавіць «кансенсус» паміж тэарэтычным навучаннем і практычнай запатрабаванасцю сучаснага беларускага медыяпрацэсу. Сёння падрыхтоўка да журналісцкай дзейнасці вядзецца ў рэальных рэдакцыйных умовах. Літаральна на кожнай спецыяльнай дысцыпліне студэнты авалодваюць не толькі тэарэтычнымі ведамі, але і ўвасабляюць іх у матэрыялы газет і часопісаў, перадачы радыё і тэлебачання. Скрызны курс «Журналісцкае майстэрства», заняты на 20 профілях у творчых майстэрнях інтэгруюць і замацоўваюць практычны аспект універсітэцкага сталення.

Памятаючы, што добрай тэорыі і ведаў многа не бывае ніколі, факультэт скіроўвае навучальны працэс на падрыхтоўку шырока адукаваных спецыялістаў, здольных адаптавацца да самых разнастайных рэдакцыйных умоў. Маюцца на ўвазе розныя тыпы СМІ і журналістыкі і безліч рэдакцыйных спецыялізацый. Таму статус практыкі значна павышаны. У час навучання студэнты праходзяць вучэбна-азнаямляльную практыку, тры вытворчыя і адну пераддипломную. Цяпер практыка студэнтаў арганічна ўключана ў навучальны працэс. Штогод у верасні студэнцтва шчыруе ў рэдакцыях газет, у калектывах радыё і тэлебачання, рэкламных агенцтваў і прэс-службаў. Ініцыятыўныя, прагныя да штодзённай творчасці юнакі і дзяўчаты маюць магчымасць па

*Пленарнае пасяджэнне
Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі*

Узнагароды – за лепшыя публікацыі

ўласным жаданні супрацоўнічаць у ліпені-жніўні з рэдакцыямі газет, радыё, тэлебачання. Творчая справаздача аб практычнай падрыхтоўцы да прафесійнай дзейнасці выносіцца першым пытаннем у білеце на дзяржаўным экзамене.

Выпрабаванне жыццём пацвердзіла слушнасць зробленых захадаў. Падставай служаць справаздачы аб практыцы, водгукі рэдакцыйных калектываў. Творчыя партфелі студэнтаў абназдзейваюць. Хаця перасцярог ад «ломкі планаў» было дастаткова і не ўсе яны адхілены канчаткова.

А пачатак гэтай карпатлівай стваральнай працы ў навукова-абгрунтаваным «селекцыйным» наборы таленавітай і прафесійна арыентаванай моладзі. Спарадычнаму рэпетытарству альтэрнатывай сталі падрыхтоўчыя курсы пры факультэце, створаныя ў 1997 годзе. За сем гадоў праз вячэрнюю абітурыенцкую майстэрню прайшло каля 500 чалавек.

Прафарыентацыю навучэнцаў дапоўнілі творчымі конкурсамі «Абітурыент журфака» ў ма-

ладзёжных выданнях. У 1999 годзе конкурс пачалі ў «Чырвонай змене», у 2001 прадоўжылі ў «Чырвонай змене» і «Переходном возрасте». Далучыліся потым «Знамя юности» і «Репетитор». Праз творчае саборніцтва апрабавана да 1000 выпускнікоў школ – тых, хто цікавіўся журналістыкай, супрацоўнічаў з газетамі.

Выкладчык журфака – гэта практыкуючы трэнер. Усведамляючы гэтую аксіёму, факультэт арганізаваў штогадовую творчую стажыроўку ўсіх выкладчыкаў у СМІ. Само жыццё патрабуе агунацца ў творчае асяроддзе, каб не страціць практычную кваліфікацыю, збалансаваную з тэарэтычным набыткам. Радуе, што старэйшыя калегі сістэматычна ўзнаўляюць вопыт рэдакцыйных будняў. Многія актыўна дзеляцца сваім публіцыстычным роздумам з чытачамі, слухачамі, глядачамі.

Нельга ў гэтай сувязі не ўзгадаць і такое наша агульнае пачынанне, як курсы павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў кнігавыдання і сродкаў масавай інфармацыі. Яны не толькі даюць новыя веды слухачам, але стымулююць і выкладчыкаў трымаць належную журналісцкую і педагагічную форму, звяраць свае падыходы з самымі рознымі

прафесійнымі акалічнасцямі ў нашай галіне.

Дарэчы, прайшлі перападрыхтоўку ў нас спецыялісты па дызайну і камп'ютэрнай вёрстцы газет і часопісаў; творчыя работнікі шматтыражных газет, загадчыкі аддзелаў і карэспандэнты рэспубліканскіх газет і часопісаў, якія асвятляюць пытанні эканамічнага і сацыяльна-культурнага жыцця; літаратурныя рэдактары кніжных выдавецтваў і работнікі рэдакцыйна-выдавецкага комплексу; супрацоўнікі раённага радыёвяшчання. З лета гэтага года па ўзаемнай ініцыятыве Белтэлерадыёкампаніі і факультэта журналістыкі ўзнаўляецца традыцыя курсаў павышэння кваліфікацыі для супрацоўнікаў кампаніі. Развіццё і ўдасканаленне тэндэнцыі да знітанасці факультэта з вытворчай сферай масмедыйнай галіны працягваецца.

Адначасова калектыў журфака стаў першапраходцам ва ўніверсітэце па ўкараненні новых актыўных метадык выкладання вучэбных дысцыплін і паступовага пераходу на ўзроўневую падрыхтоўку спецыялістаў. Паспяхова ўкаранёна рэйтынговая сістэма ацэнкі ведаў студэнтаў. Мэтавае прызначэнне яе заключаецца ў выпрацоўцы актыўных метадаў і відаў выкладання, якія садзейнічалі б эфектыўнай кантралюемай самастойнай працы студэн-

Праз некалькі хвілін студэнты-завочнікі стануць дыпламаванымі спецыялістамі

та. Лекцыі агляднага, праблемнага тыпу, групавыя кансультацыі пасля вывучэння пэўных раздзелаў, камплекты прамежкавых і выніковых тэстаў сталі звычайнай справай для кожнага выкладчыка.

Журфак мабілізаваны на новыя плённыя здзяйсненні ў акадэмічнай дзейнасці, выкарыстоўваючы сусветныя дасягненні ў тэхналогіях навучання, у мадэрнізацыі адукацыйных праграм, камп'ютэрных і інфармацыйных тэхналогіях. Калектыў журфака, абапіраючыся на вопыт старэйшага пакалення выкладчыкаў, актыўна далучае да педагагічнай дзейнасці журналістаў-практыкаў, моладзь.

Калі ў 1996 годзе на журфаку налічвалася 32 бюджэтныя адзінкі выкладчыкаў і 6 чалавек працавалі з аплатай са спецсродкаў, дык сёння

ў нас – 81 адзінка прафесарска-выкладчыцкага складу. Навучальны працэс ажыццяўляюць 122 чалавекі. Рост відавочны. Кваліфікацыйны ўзровень таксама падвоіўся: у 1998 годзе ў нас працавалі 5 дактароў навук і 23 кандыдаты. Сёння ў калектыве працуюць 10 дактароў навук і 49 кандыдатаў навук. Тры прафесары носяць ганаровае званне: М. Я. Цікоцкі – «Заслужа-

У бібліятэцы факультэта

ны дзеяч адукацыі», Е. Л. Бондарова – «Заслужаны дзеяч навукі», Б. В. Стральцоў – «Заслужаны дзеяч культуры». Званні «Выдатнік друку Беларусі» маюць 9 чалавек, «Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь» – 8 выкладчыкаў. Сярод іх нашы старэйшыя высокакваліфікаваныя выкладчыкі: дацэнт С. В. Говін – «Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь» і «Выдатнік друку Беларусі»; дацэнт М. П. Карповіч – «Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь» і «Выдатнік друку Беларусі»; дацэнт А. А. Рудэнка – «Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь» і «Выдатнік друку Беларусі». Дацэнт Ніна Аляксандраўна Сніцарава – Лаўрэат прэміі Саюза журналістаў.

Журфакаўская мара пра сплаў тэорыі і практыкі ў вучэбным працэсе ўвасабляецца: пяць гадоў запар поруч з вядомымі вучонымі, прафесарамі Б. В. Стральцовым, М. Я. Цікоцкім, Е. Л. Бондаравай, І. І. Сачанкам, А. Г. Слукой – «звяздоўцы» У. Б. Наркевіч, Т. У. Падаляк, Л. І. Рыжанкова, «рэспубліканцы» С. В. Дубовік, А. К. Акулік, А. У. Патрэбін, М. А. Валькоўскі, М. І. Дубовік, М. І. Шлома («Мінская праўда»), А. М. Елавік («7 дней»), Г. Б. Пшонік («Переходный возраст»), Н. У. Карпенка («Чырвоная змена»), І. М. Сакалоў («АиФ в Беларусі»), Л. І. Перагудава (часопіс «На экранях»), Б. Л. Залескі, С. В. Сверкуноў («Вечер-

ний Минск»), Г. Б. Багданава (часопіс «Мастацтва»), В. А. Радзкі (СТБ), В. П. Субат (БДТРК). Тры дзесяткі журналістаў-практыкаў далучыліся да навучальнага працэсу на журфаку.

Дзейным сродкам умацавання рэдакцыйнага і журфакаўскага супрацоўніцтва стала стварэнне філіялаў кафедраў. Створаны 5 спецыялізаваных філіялаў – творчых лабараторый журналісцкага майстэрства. Гэта філіялы кафедры перыядычнага друку – у рэдакцыі «Рэспублікі», сацыялогіі журналістыкі – у «Звяздзе», радыёвяшчання і тэлебачання – у АТН, замежнай журналістыкі і літаратуры – у «Голасе Радзімы», тэхналогіі камунікацыі – у Нацыянальным прэс-цэнтры. Зараз многія студэнты побач з вядомымі майстрамі газетнага і эфірнага слова працуюць у штаце рэдакцый, паступова набываючы прафесійны вопыт.

У выніку крыху сцішыліся папрокі на адрас факультэта, якія не раз гучалі ў рэдакцыйных калідорах з вуснаў не вельмі дыпламатычных калег. Бо вучым і вучымся ўсе разам, талакой. Кожны, хто думае пра будучыню сваёй рэдакцыі, падстаўляе сваё плячо. Гэты рух удзельнікаў падрыхтоўкі журналістаў шырыцца.

Стваральны падыход калектыву журфака да падрыхтоўкі высокапрафесійных спецыялістаў пацвердзілі вынікі шасці атэстацыйных

тураў за апошнія два з паловай гады, праведзеных аўтарытэтнымі камісіямі па кантролю за якасцю адукацыі, а таксама яркавыя факты стварэння «з нуля», на аснове менавіта студэнцкіх калектываў, радыё «Мінск», газеты «Мінский курьер», тэлекампаніі «ОНТ» і «СТВ» і інш.

Хаця незадаволенасць і занепакоенасць якасцю падрыхтоўкі журналісцкіх кадрў –

*Працуе секцыя «Тэндэнцыі развіцця сучасных СМІ»
навукова-практычнай канферэнцыі*

У вучэбна-выдавецкай лабараторыі

з'ява перманентная. Канкурэнцыя за чытача і гледача нарастае. Сітуацыя на медыярынку імкліва змяняецца, як і сутнасныя і статусныя парадгмы функцыянавання СМІ. Галоўныя рэдактары некаторых выданняў жадаюць атрымаць у свой штат адразу «стопрацэнтна завершаных» журналістаў, забываючыся на свае першыя крокі ў журналістыцы і на абавязковы рэдакцыйны клопат пра «бацькоўскую» даводку спецыяліста. Бязлітасная барацьба за чытача, слухача, гледача, як і за рэдакцыйны ганарар, часта нівеліруе адносіны паміж «класікамі» і пачаткоўцамі, падпарадкоўвае грамадскае, дзяржаўнае асабістаму. Не на карысць справе. Мэтазгодна, відаць, вярнуцца да вядомых ганарарных нажніц, што дазволіла б і студэнту практыкавацца не «пасынкам», і грамадскія асновы СМІ ўзнавіць, і стымуляваць рэдактарскі клопат пра будучае рэдакцыйнае папаўненне.

Трансфармацыя зместу і падыходаў да навучання журналістаў, работнікаў іншых прафесій інфармацыйнай галіны запатрабавала і пэўных структурных зменаў. Факультэт штогод у апошні час адкрывае новыя спецыяльнасці. Таленавітая і творчая моладзь Беларусі сёння мае магчымасць выбіраць па сваім гусце і здольнасцях спецыяльнасці: «журналістыка», «міжнародная журналістыка», «інфармацыя і камунікацыя», «літаратурная работа». Класічная спецыяльнасць «журналістыка» сёння рэа-

лізуецца па двух накірунках: «аўдыёвізуальная журналістыка» і «друкаваныя СМІ».

Мадэрнізацыя навучальнага і навукова-даследчага працэсу на факультэце, абумоўленая новымі перспектывамі развіцця журналістыкі, вымагала павелічэння колькасці кафедраў як цэнтраў навуковай, вучэбнай, метадычнай і выхаваўчай работы: з пяці – да дзевяці. У 1998 годзе створаны кафедры перыядычнага друку, сацыялогіі журналістыкі, літаратурна-мастацкай крытыкі, у 1999 годзе – кафедра тэхналогій камунікацыі, у 2000 годзе – англійскай мовы і моўнай камунікацыі.

Адчуваючы пільную неабходнасць паляпшэння тэхналагічнай і тэхнічнай узброенасці сучаснага журналіста, факультэт стварыў Вучэбны цэнтр камунікацыйных тэхналогій, у склад якога ўваходзяць лабараторыі: фотажурналістыкі, выдавецкая, інфарматыкі і мультымедыя, аўдыёвізуальная.

Абавязкі Цэнтра – не толькі забеспячэнне вучэбнага працэсу, але і тэхнічная падтрымка канферэнцый, выстаў, семінараў і іншых мерапрыемстваў факультэта і універсітэта. Відэа-і фотаматэрыялы, назапашаныя супрацоўнікамі лабараторыі аўдыёвізуальных тэхналогій і лабараторыі фотажурналістыкі, выкарыстоўваюцца ва ўсім універсітэце.

Вучэбна-выдавецкая лабараторыя толькі за апошнія гады падрыхтавала да выдання каля

Пачынаюцца заняткі на курсах павышэння кваліфікацыі работнікаў СМІ пры факультэце

60 манаграфій, вучэбных дапаможнікаў, канспектаў лекцый. Калі раней вучоны, выкладчык заставаўся сам-насам са сваім рукапісам, дык цяпер факультэт узяў ягоны клопат і на свае плечы. Цэнтр паступова становіцца важным суб'ектам факультэцкай дзейнасці са сваімі спецыфічнымі функцыямі.

Навукова-даследчы вектар дзейнасці факультэта журналістыкі скіраваны як на ўдасканаленне навучальнага працэсу, так і на канцэптуальнае асэнсаванне аптымальных шляхоў развіцця нацыянальнай інфармацыйнай прасторы Беларусі. Калектыў адмовіўся ад дробных тэм і пайшоў па шляху міжкафедральных даследаванняў. Вынікі дзейнасці сумеснага творчага калектыву кафедры сацыялогіі журналістыкі і Цэнтра сацыяльна-палітычных даследаванняў БДУ пакладзены ў аснову дырэктывных дакументаў Міністэрства інфармацыі па развіцці сістэмы СМІ Беларусі. Факультэт увайшоў у якасці асноўнага распрацоўшчыка ў дзяржаўную пяцігадовую праграму «Распрацоўка навуковых асноў ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці». Пададзеная на конкурс дзяржаўных праектаў фундаментальных даследаванняў міжкафедральная праграма «Узаемадзеянне дзяржаўных і недзяржаўных СМІ» заняла першае месца ў БДУ. Тэма «Даследаванне беларускай мовы на мяжы тысячагоддзяў» уключана ў дзяржаўную праграму фундаментальных даследаванняў у сістэме гуманітарных навук на 2001–2005 гады.

Жаданыя госці факультэта – рэдактары газет, радыё, тэлебачання

За апошнія пяць гадоў надрукавана 68 вучэбных дапаможнікаў, 22 манаграфіі, 9 навуковых зборнікаў, 1118 навуковых артыкулаў і тэзісаў дакладаў. Толькі ў 2003 годзе выйшлі ў свет 332 навуковыя публікацыі агульным аб'ёмам 385 друкаваных аркушаў.

Дамінуючая роля ў вызначэнні прыярытэтаў навуковага пошуку на факультэце адве-

дзена навукова-даследчай лабараторыі (НДЛ) СМІ пад кіраўніцтвам прафесара Б. В. Стральцова. На стыку стагоддзяў калектыў НДЛ даследаваў тэарэтычныя і прыкладныя праблемы дзейнасці СМІ ў сучасных умовах і прынцыпы фарміравання інфармацыйнай прасторы нацыянальнага тыпу.

Дынамізм навуковай сферы факультэта характарызуецца не толькі аб'ёмам і якасцю навуковых прац, але і тэмпам кваліфікацыйнага сталення. За пяць апошніх гадоў абаронена 24 дысертацыі, што складае пятую частку ўсіх кваліфікацыйных прац, абароненых за 60 гадоў існавання факультэта. Гэта дазволіла ўпершыню ў гісторыі журфака ў 2000 г. стварыць «доктарскі» Савет па абароне дысертацый, што ў сваю чаргу прастымулявала паспяховаю абарону чатырох доктарскіх дысертацый – вельмі жаданых пасля 15-гадовага тайм-аўта. Аднак абарона кандыдацкіх дысертацый у тэрмін паранейшаму застаецца праблемай. У наступным годзе і ў самай блізкай перспектыве чакаецца абарона доктарскіх дысертацый.

За апошнія 5 гадоў адбыліся 23 навуковыя і навукова-практычныя канферэнцыі выкладчыкаў, студэнтаў, аспірантаў і суіскальнікаў. Закладзена добрая традыцыя – правядзенне Міжнародных навукова-практычных канферэнцый. Сёлета 6-я з іх – Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Журналістыка – 2004». Такім чынам, створаны ўмовы для штогадовага абагульнення міжнароднага і нацыянальнага вопыту журналісцкай тэорыі і практыкі. Гэта дазваляе аб'ектыўна асэнсоўваць сацыяльна-культурны статус сучаснай журналістыкі і перспектывы яе развіцця.

Міжнародныя навуковыя і педагагічныя сувязі пашыраюцца і па іншых накірунках.

Вось яны, доўгачаканыя кніжкі – дыпламы...

За апошнія гады звыш 40 выкладчыкаў удзельнічалі ў міжнародных сімпозіумах і семінарах, праходзілі стажыроўкі ў Вялікабрытаніі, Германіі, Францыі, Швецыі, Іспаніі, Галандыі, Італіі.

Творчая дзейнасць калектыву, спадзяёмся, стане больш плённай, калі зменяцца матэрыяльна-тэхнічныя і прасторавыя ўмовы журфакаўскага існавання. Песімісты заўжды сумняваліся, ці магчыма з гарантыяй «якасці» выхавць, выпестываць і навучыць тысячы студэнтаў у калідорных аўдыторыях пры тэхнічна-тэхналагічным жабрацтве. Калектыў аптымістаў журфака апошняю чвэрць стагоддзя дружна пярэчыць: чалавечы выкладчыцкі фактар у адукацыйна-выхаваўчай дзейнасці з яскравым поспехам кампенсуе безліч тэхнічна-тэхналагічных нязручнасцяў. Хаця, зразумела, крэйдай не заменіш ні відэакамеры, ні лічбавыя фотаапараты, ні станцыі камп'ютэрнага мантажу...

Так, самай балючай праблемай ужо якое дзесяцігоддзе застаецца будынак. Дакладней кажучы, яго адсутнасць. Так атрымалася, што журфак ніколі не меў свайго даху, і зараз на кожнага студэнта прыпадае палова квадратнага метра вучэбнай плошчы... Будынак журфака ўзводзіцца на вуліцы Кальварыйскай, 9. Члены

На сцэне – пераможцы па выніках вытворчай практыкі

Самадзейныя артысты факультэта

Вучонага Савета рабілі ўласнаручна эскізы аўдыторый, творчых майстэрняў, тэле-радыёстудый, газетных і здымачных павільёнаў, кафедраў, чытальных залаў... Корпус павінен адпавядаць усім сённяшнім і заўтрашнім патрабаванням журналісцкай адукацыі ў краіне. Праўда, работы ідуць марудна, не такімі хуткімі тэмпамі, як расце попыт на спецыялістаў для СМІ. Журфак вельмі клапаціцца, каб увайсці ў новы будынак памаладзелым, з новай структурай, з новымі ідэямі, каб мець не толькі ўтульныя аўдыторыі, але і адноўленую вучэбна-метадычную і навукова-даследчую базу.

З дасягненнямі, здабыткамі і праблемамі калектыву святкуе сваё 60-годдзе, сцвярджаючы не намі сфармуляваны выраз: журфак – асноўны творчы патэнцыял інфармацыйнай прасторы Беларусі.

Пік яго творчага сталення – наперадзе.

Вучым бачыць, думаць, пісаць

Кафедра перыядычнага друку была створана ў 1998 годзе на базе кафедры тэорыі і практыкі сучаснай журналістыкі – вядучага падраздзялення факультэта журналістыкі і працягвае яе добрыя традыцыі ў арганізацыі як вучэбна-метадычнай, так і навуковай працы. Галоўным клопатам кафедры па-ранейшаму застаецца падрыхтоўка высокакваліфікаваных спецыялістаў для сродкаў масавай інфармацыі рэспублікі – газет, часопісаў, інфармацыйных агенцтваў. Усё скіравана на тое, каб дапамагчы студэнту паўней засвоіць багаты вопыт вучоных-тэарэтыкаў, майстроў публіцыстычнага слова, развіць яго творчыя здольнасці, каб ён, пакінуўшы сцены факультэта, мог арганічна ўліцца ў рэдакцыйны калектыў. Запатрабаванасць у такіх спецыялістах надзвычай вялікая: сёння на Беларусі выходзіць больш за паўтары тысячы розных па тыпу, аб’ёму і прыналежнасці перыядычных выданняў.

Выкладчыкі кафедры вядуць больш за 15 агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін, такіх, як “Асновы журналістыкі”, “Журналісцкае майстэрства”, “Асновы паліграфіі”, “Асновы фотажурналістыкі”, “Асновы творчай дзейнасці журналіста”, “Дызайн газеты”, “Арганізацыя работы рэдакцыі”, “Кнігавывадавецтва РБ”, распрацаваны новыя – “Камп’ютэрная вёрстка”, “Рэгіянальная прэса”, “Сеткавая прэса РБ”, “Часопісная перыёдыка РБ”, “Канструяванне гэндэру ў СМІ”. Гэтыя і іншыя прадметы выкладаюць вопытныя настаўнікі: дацэнты У. К. Касько, А. А. Градзюшка, Н. А. Кулінка, ст. выкладчыкі У. М. Ладуцка, А. С. Патокская, І. М. Чарткоў. Большасць з іх маюць багаты практычны вопыт у журналістыцы. Да прыкладу, У. К. Касько 15 гадоў рэдагаваў газету “Чырвоная змена”, затым працяглы час працаваў дырэктарам выдавецтва “Універсітэцкае”. Ён – аўтар манаграфій, шматлікіх

Творчая майстэрня па фотажурналістыцы

артыкулаў, эсэ. Такому выкладчыку ёсць што перадаць студэнтам.

У апошні час кафедра папоўнілася новымі маладымі і здольнымі выкладчыкамі – Т. У. Сілінай-Ясінскай, Н. А. Нарынкевіч. Не так даўно яны атрымалі дыпламы выдатнікаў, але ўжо паспелі праявіць сябе найлепшым чынам як у вучэбна-навуковай, так і ў выхавальчай працы.

Нельга не ўспомніць сёння выкладчыкаў Г. З. Бегуна, А. В. Балаша, В. І. Дубовіка, якія доўгі час самааддана працавалі на факультэце і многае зрабілі для распрацоўкі такіх прынцыпова важных дысцыплін, як “Асновы фатаграфіі”, “Тэхніка афармлення газеты”, “Рэгіянальная прэса РБ”.

Да выкладчыцкай дзейнасці ахвотна далучаюцца штатныя супрацоўнікі вядучых рэспубліканскіх газет: намеснікі галоўнага рэдактара “Звязды” У. У. Андрэевіч, М. В. Міхаевіч, М. Л. Рыжанкова, Н. У. Карпенка, адказны сакратар газеты “Рэспубліка” М. І. Дубовік, в. а. галоўнага рэдактара газеты “Знамя юности” В. П. Ерашэнка, галоўныя рэдактары “Вячэрняга Мінска” С. Д. Сверкуноў і “Белорусского тракторостроителя” А. Ф. Пінюта і многія іншыя. Мы вельмі ўдзячныя шматлікім работнікам рэспубліканскіх, абласных і раённых газет, якія, не шкадуючы свайго часу, уважліва і клапаціліва вучаць журналісцкай прафесіі нашых студэнтаў падчас практыкі.

Для больш цеснай каардынацыі творчага супрацоўніцтва факультэта са сродкамі масавай інфармацыі створаны некалькі філіялаў кафедраў. Ёсць такія філіялы і пры кафедры перыядычнага друку – гэта рэдакцыя газеты “Рэспубліка”. Супрацоўнікі філіяла дапамагаюць наладзіць вучэбна-вытворчую і перадыпломную практыку студэнтаў, праводзяць з імі аўдыторныя заняткі па прафіліруючых дысцыплінах, прымаюць удзел у распрацоўцы пытанняў, звязаных са зместам і метадыкай навучальнага працэсу, а таксама ў правядзенні навукова-даследчай працы.

Заняткі па камп'ютэрнай вёрстыцы праводзіць ст. выкладчык І. М. Чарткоў

Выкладчыкі кафедры пастаянна павышаюць сваю кваліфікацыю ў Рэспубліканскім інстытуце вышэйшай школы, праходзяць стажыроўку ў рэдакцыях газет і часопісаў. За апошнія тры гады большасць з іх прайшлі стажыроўку за мяжой па праграмах TEMPUS і TASSIS – у Германіі, Іспаніі, Швецыі, Аўстрыі і іншых краінах. У той жа час яны самі вядуць заняткі на курсах павышэння кваліфікацыі работнікаў СМІ пры факультэце журналістыкі, а таксама пры Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Навуковыя намаганні супрацоўнікаў кафедры скіраваны на аналіз функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі. Выпрацоўваецца сістэма поглядаў на стан беларускай перыядыкі ў сучаснай інфармацыйнай прасторы, вывучаецца дыяпазон праблематыкі выданняў розных тыпаў, іх графічная канцэпцыя. Асабліва ўвага ў апошні час сканцэнтравана на даследаванні рэгіянальнай прэсы рэспублікі, яе праблемах і перспектывах развіцця. Асэнсаванне пастаўленых праблем дае магчымасць глыбей зразумець заканамернасці працэсаў, што адбываюцца ў СМІ розных узроўняў.

Члены кафедры актыўна ўдзельнічаюць у навукова-практычных семінарах, як рэспубліканскіх, так і занальных, па праблемах дзейнасці сучаснага друку, якія арганізуююцца Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь, Беларускай саюзам журналістаў.

Як і большасць выкладчыкаў факультэта, члены кафедры перыядычнага друку кіруюць дыпломнымі і курсавымі працамі, тэмы якіх маюць актуальнасць не толькі таму, што адлюстроўваюць змест чытаемых дысцыплін і непасрэдна ўплываюць на прафесійную падрыхтоўку журналістаў-газетчыкаў, але і таму, што адлюстроўваюць накірункі развіцця айчынай інфармацыйнай прасторы. У апошнія гады ўсё больш студэнтаў-выпускнікоў рыхтуюць дыпломныя работы, у аснове якіх ляжаць іх уласныя публікацыі.

Вялікая ўвага надаецца кафедрай працаўладкаванню выпускнікоў факультэта, замацаванню іх у дзяржаўных сродках масавай інфармацыі. Да размеркавання пяцікурснікаў у СМІ члены кафедры ў цесным кантакце з Міністэрствам інфармацыі РБ вывучаюць запатрабаванасць рэдакцый газет і часопісаў у выпускніках БДУ. Таму на апошнюю, пераддыпломную, практыку студэнты накіроўваюцца ў тыя перыядычныя выданні, дзе найбольш поўна раскрыецца іх творчы патэнцыял. Такія захады спрыяюць адаптацыі выпускніка факультэта ў новым калектыве.

Галоўнай задачай кафедры перыядычнага друку па-ранейшаму застаецца – навучыць студэнта бачыць, думаць, пісаць.

А. К. СВОРАБ,
*загадчык кафедры
перыядычнага друку*

Абмяркоўваюцца матэрыялы вытворчай практыкі

Несці веды аб культуры як вялікай каштоўнасці

Кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі, якая была заснавана ў 1998 годзе, з’яўляецца адной з самых маладых на факультэце журналістыкі. Аднак існаванне літаратурнага, “мастацтвазнаўчага” накірунку было заўважана значна раней. На факультэце журналістыкі, пачынаючы з 50-х гадоў ХХ стагоддзя, адным з прыярытэтных навуковых накірункаў было даследаванне такіх тэм, як пытанні культуры, мастацтва ў сродках масавай інфармацыі, асаблівасці функцыянавання газетна-часопісных спецыялізаваных выданняў па мастацтву, інфармацыйна-аналітычны змест жанраў літаратурна-мастацкай крытыкі, віды мастацтва і віды літаратурна-мастацкай крытыкі. Даследаванне гэтых праблем было часткай комплекснага аналізу сістэмы СМІ, асноў журналісцкай творчай дзейнасці, які праводзіўся на адзінай вялікай кафедры, якая называлася ў той час “кафедра тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі” (пазней – “тэорыі і практыкі сучаснай журналістыкі”). Гэтая кафедра, якую па

сённяшні час многія выкладчыкі называюць “нашай агульнай”, “роднай” кафедрай, стала “прамаці” адразу трох кафедраў: сацыялогіі журналістыкі, перыядычнага друку і літаратурна-мастацкай крытыкі.

Навуковыя даследаванні заўсёды падмацоўваліся актыўнай практычнай дзейнасцю выкладчыкаў у абранай “спецыялізацыі”. Прафесар Е. Л. Бондарава – вядомы ў рэспубліцы кінакрытык, чые аналітычныя рэцэнзіі, інтэрв’ю, агляды, артыкулы па самых розных праблемах кінамастацтва ўпрыгожвалі і ўсесаюзныя, і рэспубліканскія, і гарадскія, і абласныя выданні. Дарэчы, Ефрасіння Леанідаўна Бондарава з’яўляецца адным з заснавальнікаў беларускай школы кінакрытыкі. Прафесар Т. Дз. Арлова – буйны, аўтарытэтный знаўца тэатра. Яе публікацыі па тэатральным мастацтве заўсёды з’яўляюцца ўзорам высокага майстэрства крытыка, знакам журналісцкай якасці. Сёння Таццяна Дзмітрыеўна – адзін з вядучых тэатральных крытыкаў рэспублікі.

Цэнтрам творчага адзінства студэнтаў, якія выўлялі цікавасць да мастацтва, быў гурток “Крытык”, які потым стаў навуковай студэнцкай лабараторыяй. На працягу многіх гадоў на факультэце выпускаліся спецыялізаваныя вучэбныя газеты, на старонках якіх у самых розных жанрах друкаваліся студэнцкія матэрыялы аб мастацтве. З таго даўняга часу быў арганізаваны перыядычны выпуск унікальнага выдання – альманаха студэнцкай літаратурна-мастацкай творчасці “Аўтограф” (вышла 20 нумароў). Імёны многіх студэнтаў, якія ўпершыню з’явіліся на старонках гэтага выдання, сёння – гонар беларускай культуры: Іван Чыгрынаў, Іван Пташнікаў, Барыс Сачанка, Святлана Алексіевіч, Анатоль Вярцінскі, Ігар Дабралюбаў, Генадзь Бураўкін.

Навуковыя даследаванні, дзейнасць у СМІ выкладчыкаў у якасці крытыкаў, запатрабаванасць студэнтаў, якія спецыялізуюцца па тэмах мастацтва і культуры, у самых розных сродках масавай інфармацыі, – усё гэта прадвызначыла стварэнне спецыяльнай кафедры.

Наша кафедра па колькасным складзе не самая вялікая: усяго чатырнаццаць чалавек. Творчым, прафесійным цэнтрам кафедры з’яўляюцца прафесар, доктар філалагічных навук Е. Л. Бондарава; прафесар, доктар філалагічных навук Т. Дз. Арлова; дацэнт, кандыдат філалагічных навук Н. В. Кузьміч; дацэнт, кандыдат філалагічных навук Г. Ч. Паўлоўская; дацэнт, кандыдат філалагічных навук У. А. Капцаў. Акрамя лекцыйных, семінарскіх заняткаў, навучанне студэнтаў адбываецца ў творчых майстэрнях, якія ўзначальваюць аўтарытэтных крытыкі ў розных відах мастацтва: дацэнт, кандыдат філалагічных навук, заг. кафедры беларускай мовы і літаратуры Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта П. В. Васючэнка; дацэнт, галоўны рэдактар часопіса “На экранях” Л. І. Перагудава; кінакрытык, дацэнт, кандыдат філалагічных навук В. А. Мядзведзева; выкладчык, крытык выяўленчага мастацтва Г. Б. Багданава.

Сёння на кафедры вядуцца навуковыя даследаванні па наступных накірунках: асаблівасці функцыянавання літаратурна-мастацкай крытыкі ў сродках масавай інфармацыі, вывучэнне метадалагічных праблем, жанравай сістэмы ў сучаснай крытыцы, аналіз становішча нацыянальнай культуры, асаблівасці функцыянавання масавай культуры ў СМІ, гісторыка-тэарэтычны агляд станаўлення і развіцця розных відаў літаратурна-мастацкай крытыкі. Кафедра рыхтуе студэнтаў па наступных спецыяльнасцях: “журналістыка” (“друкаваныя СМІ”, “аўдыёвізуальныя СМІ”), “міжнародная журналістыка”, “інфармацыя і камунікацыя”, “літаратурная работа”. Асноўныя дысцыпліны, выкладанне якіх забяспечвае кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі:

Літаратурна-мастацкая крытыка;

Культуралогія;

Гісторыя мастацтваў;

Беларуская літаратура;

Руская літаратура;

Асновы тэорыі літаратуры;

Д/с “Асвятленне літаратуры і мастацтва ў СМІ”;

С/с “Аktуальныя праблемы публіцыстыкі”;

С/курсы:

“Культура і бізнес”;

“Сучасны беларускі літаратурны авангард”;

“Кінематограф і нацыянальная культура”;

“Мастацтва і псіхааналіз”;

“Сучасны кінапрацэс і спецыялізаваныя выданні”;

“Беларускае выяўленчае мастацтва: гісторыя і сучаснасць”;

“Літаратурна-мастацкая крытыка беларускіх пісьменнікаў”;

“Літаратура рускага замежжа”.

Курсы па профілю:

“Тэатральны крытык”;

“Кінакрытык”;

“Літаратурны крытык”;

“Крытык выяўленчага мастацтва”.

За гады існавання кафедры выкладчыкамі выданы навуковыя публікацыі агульным аб'ёмам звыш 500 д. а.

Часта навуковыя даследаванні выданы сумесна з калектывамі другіх навучальных устаноў краіны, творчых арганізацый: Нацыянальнай акадэміі навук РБ, Беларускай акадэміі мастацтваў, Беларускага ўніверсітэта культуры, Беларускага саюза кінематаграфістаў, Беларускага саюза тэатральных дзеячаў. Штогод выкладчыкі кафедры прымаюць удзел у падрыхтоўцы і правядзенні творчых канферэнцый, дыскусій, семінараў па пытаннях кінамастацтва, тэатральнага мастацтва.

Раз у год кафедра праводзіць пасяджэнне секцыі “Літаратурна-мастацкая крытыка” падчас студэнцкай навуковай канферэнцыі. Лепшыя работы студэнтаў штогод адзначаюцца вышэйшымі ўзнагародамі па выніках рэспубліканскага конкурсу студэнцкіх навуковых работ. Кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі была арганізатарам у правядзенні канферэнцыі па самых розных пытаннях культуры:

“Хрысціянства – 2000”, “Браму скарбаў сваіх адчыняю” (да дня нараджэння М. Гарэцкага), “Марк Шагал: ад Віцебска да Парыжа”, “Сюррэалізм – гэта я!” (да 100-годдзя з дня нараджэння Сальвадора Далі).

Кафедра пашыраецца, набірае моц. Прыходзяць новыя маладыя выкладчыкі, якія не так даўно былі студэнтамі. Мяняюцца і самі студэнты, жыццё не стаіць на месцы. Трэба думаць, што, нягледзячы на ўсё тое новае, што прыходзіць у наша жыццё, штосьці застаецца нязменным: веды як каштоўнасць, чалавечыя стасункі як раскоша, культура як знак якасці самога жыцця. Хочацца верыць, што такой самай нязменнай каштоўнасцю застаецца і кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі на факультэце журналістыкі.

Л. П. САЯНКОВА,
загадчык кафедры
літаратурна-мастацкай крытыкі

«Круглы стол», прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння Сальвадора Далі

Кафедра, нацэленая на будучыню

Сёння на кафедры сацыялогіі журналістыкі працуюць 2 дактары філалагічных навук, 7 кандыдатаў філалагічных навук, 1 кандыдат юрыдычных навук, 1 кандыдат сацыялагічных навук, 1 старшы выкладчык, 2 выкладчыкі.

Кафедра забяспечвае вучэбны працэс па 26 спецыяльных і профільных дысцыплінах.

Кафедра сацыялогіі журналістыкі даволі маладая. Яна з'явілася на факультэце пасля рэарганізацыі кафедры тэорыі і практыкі сучаснай журналістыкі ў 1998 годзе. Аб'ектыўнае павышэнне ўзроўню патрабаванняў да якасці журналісцкай дзейнасці выклікала неабходнасць падрыхтоўкі спецыялістаў на аснове новых навуковых, метадычных і вучэбных распрацовак. Ключавая задача кафедры – умацаванне сувязі паміж тэарэтычнай падрыхтоўкай і развіццём практычных навыкаў студэнтаў – сугучная з асноўным вучэбна-выхаваўчым курсам факультэта журналістыкі.

Сёння на кафедры створаны ўсе неабходныя ўмовы для навуковага росту і творчага сталення выкладчыкаў: рэгулярна выдаюцца падручнікі, вучэбна-метадычныя комплексы і дапаможнікі, канспекты лекцый. Толькі за апошнія тры гады надрукавана звыш за дзесяць вучэбных дапаможнікаў і вучэбна-метадычных комплексаў, у тым ліку з грыфам

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Наладжана сістэма штогадовай стажыроўкі супрацоўнікаў кафедры ў рэспубліканскіх СМІ. У 2000 годзе створаны філіял кафедры ў рэдакцыі рэспубліканскай газеты «Звязда». Гэта дазволіла займацца ўдасканаленнем практычных навыкаў студэнтаў, а таксама павышаць прафесійнае майстэрства выкладчыкаў. Акрамя таго, для работы на кафедру запрошаны галоўныя рэдактары газет і іншыя практыкуючыя журналісты. З'явілася магчымасць абменьвацца вопытам з калегамі з Расіі, Украіны, Германіі, Швецыі, Францыі, Італіі.

Кафедру сацыялогіі журналістыкі арганізаваў і ўзначальвае кандыдат філалагічных навук дацэнт Васіль Пятровіч Вараб'ёў. Ён прыкладае шмат намаганняў, каб вучэбны працэс адпавядаў сучасным навуковым і метадычным патрабаванням, максімальна выкарыстоўваліся новыя адукацыйныя тэхналогіі навучання студэнтаў. Васіль Пятровіч як выкладчык курса «Паліталогія журналістыкі» – першапраходца ў міждысцыплінарнай галіне ведаў, якая дазваляе комплексна аналізаваць узаемадзеянне сродкаў масавай інфармацыі з уладнымі інстытутамі дзяржавы і палітычнымі арганізацыямі. Неабходнасць фарміравання палітычнай культуры ў студэнтаў заснавана на патрэ-

бах практыкі сучасных СМІ. Узростаючая роля журналістыкі ў сістэме палітычных адносінаў грамадства прадугледжвае асэнсаванне журналістыкі і як спецыфічнага палітычнага інстытута. Станаўленне паліталогіі журналістыкі (медыяпаліталогіі) як новага накірунку навуковага пошуку адбываецца ў рэчышчы вырашэння актуальных інфармацыйна-палітычных праблем і прафесійных задач журналіста.

Прафесійны патэнцыял кафедры складаецца з навуковых і творчых дасягненняў яе выкладчыкаў.

Ад першага рэпартажу ў газеце «Советская Армия» ў 1946 годзе да ўласных вучэбных дапаможнікаў для студэнтаў – творчы шлях доктара філалагічных навук, прафесара Барыса Васільевіча Стральцова. Без перабольшвання ён – заканадаўца ў распрацоўцы пытанняў агульнай тэорыі журналістыкі, бяспрэчны аўтарытэт у галіне прафесійнай этыкі журналіста, выдатны майстар мастацкага слова. Б. В. Стральцоў з’яўляецца старшынёй Савета па абароне дысертацый па журналістыцы, сакратаром Саюза журналістаў. У кожным рэдакцыйным калектыве рэспубліканскіх перыядычных выданняў ёсць вучні і паслядоўнікі прафесара.

Станаўленне беларускай дзяржавы, абарона правоў чалавека прадвызначылі своечасовасць спецкурса «Правы чалавека і беларускія СМІ». Доктар філалагічных навук, прафесар Галіна Казіміраўна Тычко вучыць студэнтаў паважаць правы, законныя інтарэсы грамадзян. Яна таксама выкладае курс “Асновы літаратурна-мастацкай творчасці”.

Дацэнта, кандыдата сацыялагічных навук Яўгена Іванавіча Дзмітрыева лёс прывёў на

Кандыдацкую дысертацыю абараняе А. М. Елавік

факультэт у 1997 годзе. Сёння ён намеснік дэкана, чытае курсы лекцый па «Сацыялогіі» і «Сацыялогіі журналістыкі», у якіх адлюстраваны сучасныя тэндэнцыі развіцця сацыяльна-гуманітарных дысцыплін. На першым нацыянальным канале беларускага тэлебачання доўгі час выходзіла ў эфір аўтарская праграма Я. І. Дзмітрыева «Палітычныя дыялогі». Як першага намесніка галоўнага рэдактара яго добра памятаюць чытачы штотыднёвіка «7 дней».

Курс лекцый «Эканоміка і менеджмент камунікацый», курсы па профілю «Брэнд-менеджэр», «Рэкламная камунікацыя» і спецкурс «Мастацтва рэкламы», распрацаваныя дацэнтам Аленай Уладзіміраўнай Маеўскай, дазволілі студэнтам паглыбіцца ў спецыфіку сучаснага майстэрства рэкламнай справы. Практычная работа А. У. Маеўскай – у паспяховым функцыянаванні кампаніі брэндзінгавых камунікацый «Пігмаліон», у якім студэнты факультэта журналістыкі ўдасканальваюць бізнес-навыкі. Сярод творчых здабыткаў А. У. Маеўскай – Ганаровы дыплом фіналіста Лонданскага Міжнароднага фестывалю рэкламы (2000 г.), а таксама Ганаровая грамата Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь (2003 г.).

Правое рэгуляванне дзейнасці сродкаў масавай інфармацыі студэнты вывучаюць пад кіраўніцтвам дацэнта, кандыдата юрыдычных

*Выкладчык Н. А. Фядотава аналізуе матэрыялы
вучэбнай практыкі студэнтаў*

навуц Н. М. Доўнар. Жывая цікавасць будучых журналістаў да лекцый Наталлі Мікалаеўны тлумачыцца яе практычнай дзейнасцю ў якасці намесніка старшыні Мінскай абласной калегіі адвакатаў. Набыццё студэнтамі вопыту ў вырашэнні канфліктных сітуацый паслужыць юрыдычным плацдармам у пытаннях прафесійнай дзейнасці журналіста.

Шматграннасць праблематыкі сродкаў масавай інфармацыі выклікала да жыцця спецыяльныя курсы «Праблематыка СМІ» і «Пытанні агра-эканомікі», якія выкладае кандыдат філалагічных навук, дацэнт Людміла Пятроўна Белякова.

Нядаўна пачалі працоўную дзейнасць на кафедры маладыя выкладчыкі Наталля Аляксандраўна Фядотава і Раіса Іванаўна Меляшэвіч.

Сумяшчальнікі кафедры – знакамітыя журналісты вядучых беларускіх выданняў: дацэнт, кандыдат філалагічных навук Т. У. Падаляк – загадчык аддзела культуры газеты «Звязда», кандыдат гістарычных навук А. К. Акулік – аглядальнік газеты «Рэспубліка», У. Б. Наркевіч – рэдактар газеты «Звязда», М. А. Шлома – рэдактар газеты «Мінская праўда», кандыдат філалагічных навук А. М. Елавік – намеснік рэдактара газеты «7 дней», кандыдат філалагічных навук А. У. Патрэбін – загадчык аддзела газеты «Рэспубліка» і інш. Яны – выпускнікі факультэта журналістыкі, якім добра вядомыя праблемы і перспектывы развіцця нашага факультэта.

Тэарэтычная і практычная дзейнасць таленавітых людзей, якія працуюць на кафедры, – важны ўклад у агульную справу далейшага ўмацавання беларускай школы журналістыкі.

Т. А. ЛУЙГАС,
*старшы выкладчык
кафедры сацыялогіі журналістыкі*

Добрага шляху выпускнікам факультэта жадае прафесар Б. В. Стральцоў

Зоркі эфіру запальвае кафедра

Кафедра тэлебачання і радыёвяшчання з'яўляецца выпускаючай кафедрай факультэта журналістыкі. Яна ажыццяўляе падрыхтоўку студэнтаў па спецыяльнасці «Журналістыка», напрамак «Журналістыка (аўдыёвізуальная)». Штогод кафедра выпускае 15–20 студэнтаў, якія навучаюцца на бюджэтной форме, і прыкладна такую ж колькасць студэнтаў платнай формы навучання.

Кафедра вядзе работу па далучэнні да вучэбнага працэсу навукова-педагагічных кадраў вышэйшай кваліфікацыі. Так, за апошнія гады ў штат кафедры залічаны: кандыдат філосафскіх навук Д. Л. Яканюк, кандыдат палітычных навук А. А. Бялько, кандыдат гістарычных навук А. М. Пустаход, кандыдат філалагічных навук, дацэнт В. А. Мядзведзева, кандыдат мастацтвазнаўства А. І. Чупрынскі. Шэраг дысцыплін на кафедры выкладаюць вядучыя журналісты беларускага радыё і тэлебачання: вядомая тэлежурналістка Л. І. Мельнікава з тэлерадыёвяшчальнай арганізацыі “Саюз” Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, В. А. Радзкі, С. Г. Кацьер, П. С. Каранеўскі, Я. В. Хрусталёў, А. Б. Васюкевіч і іншыя.

Кафедра ўкараняе ў вучэбны працэс новыя віды кантролю і ацэнкі ведаў студэнтаў.

Распрацаваны тэставыя заданні для прамежкавага і выніковага кантролю, уведзена рэйтынгавая сістэма, якая дазваляе ажыццяўляць пастаянны кантроль за працэсам засваення зместу матэрыяла, а не толькі за яго вынікамі на экзаменах. Абнаўляюцца тэхналогіі навучання, накіраваныя на павышэнне пазнавальнай актыўнасці і самастойнасці студэнтаў.

На кафедры шмат увагі надаецца вучэбна-метадычнай працы. Аўтарскім калектывам падрыхтаваны да друку рукапіс вучэбнага дапаможніка «Асновы радыёжурналістыкі». Выдадзены курс лекцый «Інфармацыйныя і аналітычныя жанры радыёжурналістыкі», распрацаваны вучэбна-метадычныя комплексы па наступных дысцыплінах: «Сучасныя публіцыстычныя жанры і формы электроннай журналістыкі» (дац. Д. Л. Яканюк), «Асноўныя этапы развіцця аўдыёвізуальных СМІ» (дац. А. А. Плаўнік). Распрацаваны новыя вучэбныя праграмы па наступных дысцыплінах: «Асновы тэлерадыёжурналістыкі» (дац. В. Р. Булацкі), «Тэлепубліцыстыка» (дац. А. А. Бялько), д/с «Мастацкае вяшчанне на РТБ» (дац. Д. Л. Яканюк), «Інфармацыйна-аналітычныя жанры радыёжурналістыкі» (дац. В. М. Шэін), «Сучасныя публіцыстыч-

ныя жанры і формы электроннай журналістыкі» (дац. Д. Л. Яканюк). Абноўлены вучэбныя праграмы: «Тэхніка РТБ», «Асновы тэлерадыёжурналістыкі», «Методыка тэлежурналістыкі», «Мастацка-публіцыстычныя жанры РТБ», «Грамадска-палітычная праблематыка РТБ», «Актуальныя праблемы развіцця сусветнага РТБ», «Рэгіянальныя РТБ», «Асновы тэлерадыёжурналістыкі».

З мэтай найбольш эфектыўнай арганізацыі вытворчай практыкі студэнтаў факультэт заключыў дагаворы аб супрацоўніцтве з Белтэлерадыёкампаніяй, тэлекампаніямі ЗАТ «СТБ», ЗАТ «Другі нацыянальны тэлеканал» (ОНТ), Прадстаўніцтвам МДТРК «Мир» у РБ, а таксама з арганізацыямі заводскага радыё ВА «МТЗ», «МАЗ», «Інтэграл», «Атлант».

Практыка пачынаецца на другім курсе і называецца *азнаямляльнай*. Студэнты на першую сваю практыку накіроўваюцца на так званыя «нізавыя» радыёстанцыі – заводскае радыё і мясцовыя гарадскія радыёстанцыі, раённае радыёвяшчанне ў абласцях. На трэцім курсе студэнты ідуць на *вытворчую* практыку ўжо адпаведна сваім творчым пажаданням. На чацвёртым курсе практыка пачынаецца ў жніўні і доўжыцца восем тыдняў. На пятым курсе дзве практыкі: *вытворчая* на працягу васьмі тыдняў у верасні і кастрычніку і *перадвыпломная* ў лютым.

Кожны студэнт па выніках сваёй практыкі піша падрабязную справаздачу і прадстаўляе афіцыйную характарыстыку і матэрыялы, якія былі ў эфіры або пастаўлены ў задзел. Вытворчая практыка, па сутнасці, з’яўляецца падставой для канкрэтнага будучага прафесійнага ўладкавання студэнта. Часта па выніках практыкі на студэнта дасылаецца заява для дзяржаўнага размеркавання.

Навуковая работа ажыццяўляецца па актуальных накірунках функцыянавання аўдыёвізуальных СМІ ў сучасных сацыяльна-эканамічных умовах і скіравана на асэнсоўванне новых рэалій іх развіцця. Так, у 1999–2002 гг. кафедрай упершыню было праведзена комплекснае вывучэнне дзейнасці аўдыёвізуальных

СМІ Беларусі ў 90-я гады ХХ ст. У выніку праведзенага даследавання была абгрунтавана неабходнасць стварэння прынцыпова новага інстытута сродкаў аўдыёвізуальнай камунікацыі, які б улічваў дзяржаўна-палітычныя інтарэсы, інтарэсы аўдыторыі, фарміраваў адэкватную сацыяльную мадэль грамадства; былі прапанаваныя канкрэтныя варыянты структурна-творчых пераўтварэнняў; выпрацаваныя рэкамендацыі па мадэрнізацыі вяшчання беларускага тэлебачання і радыё, якія былі выкарастаныя ў працэсе рэарганізацыі нацыянальнага тэлебачання і радыё.

Галоўным у НДР у 2004–2005 гг. з’яўляецца даследаванне трансфармацыі функцыянальна-структурных асаблівасцей і прафесійнага майстэрства ў сучасных аўдыёвізуальных СМІ Беларусі. У 2002 годзе праца ішла па лініі распрацоўкі канцэпцыі ў галіне рэгулявання сацыяльна-культурных суб’ектаў камунікацыйнай дзейнасці розных форм уласнасці. У 2003 годзе праводзілася даследаванне асаблівасцей творчага працэсу ў рэспубліканскіх, рэгіянальных і мясцовых аўдыёвізуальных СМІ Беларусі, а ў 2004 годзе – даследаванне ўздзеяння трансфармацыі функцыянальна-структурных асаблівасцей тэлерадыёвяшчання Беларусі на творчы працэс. У маі 2005 года запланавана правядзенне «круглага стала» ў сувязі з 80-годдзем беларускага радыёвяшчання. Кожны год члены кафедры прымаюць удзел у Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі па праблемах гісторыі, сучаснага стану аўдыёвізуальнай журналістыкі Беларусі і іншых краін. Супрацоўнікі кафедры прымалі актыўны ўдзел у выкананні міжкафедральнай дзяржаўнай праграмы фундаментальных даследаванняў «Узаемадзеянне дзяржаўных і недзяржаўных СМК Беларусі ў кантэксце сучаснай грамадска-палітычнай і сацыякультурнай сітуацыі».

Навукова-даследчая работа студэнтаў непасрэдна звязана з навуковай тэмай кафедры тэлебачання і радыёвяшчання. Праблематыка навуковых студэнцкіх даследаванняў – ад гісторыі да сучаснага стану тэлебачання і радыёвя-

шчання. Асаблівая ўвага надаецца актуальным пытанням функцыянавання нацыянальнага тэлерадыёвяшчання, асабліва сцям работы беларускіх тэлерадыёжурналістаў. На традыцыйнай навукова-практычнай канферэнцыі студэнтаў і аспіранатаў у рамках секцыі «Тэлебачанне і радыёвяшчанне» штогод прадстаўлена звыш 20 дакладаў.

Выхаваўчая работа са студэнтамі вядзецца выкладчыкамі кафедры як падчас навучальнага працэсу, так і ў пазааўдыторных гадзіны. Патрыятычнае, ідэалагічнае, эстэтычнае выхаванне спалучаецца з вучэбным працэсам. Кафедра прымае актыўны ўдзел у агульнаўніверсітэцкім жыцці.

Кафедра падтрымлівае цесныя сувязі з дзяржаўнымі органамі і тэлерадыёарганізацыямі. Падаручэнні Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь калектыў кафедры сумесна з Інстытутам сацыяльна-палітычных даследаванняў на працягу 2003–2004 гг. праводзіў аналіз працы беларускіх тэлевізійных каналаў. Згодна з планам, распрацаваным Міністэрствам інфармацыі РБ, кафедра на базе Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі арганізуе і праводзіць курсы павышэння кваліфікацыі. Дацэнты А. А. Бялько і В. М. Шэін у 2003 г. праводзілі курсы павышэння кваліфікацыі ў абласным тэлерадыёаб'яднанні (г. Брэст). Супрацоўнікі кафедры рэгулярна прымаюць удзел у тэлерадыёперадачах.

У лабараторыі аўдыёвізуальных тэхналогій

У вучэбнай радыёстудыі

Эфектыўнай формай прафесійнай вучобы і выхаваўчай працы зарэкамендавалі сябе рэгулярныя сустрэчы студэнтаў з кіраўнікамі і вядучымі супрацоўнікамі дзяржаўных тэлерадыёарганізацый.

В. Р. БУЛАЦКІ,
*загадчык кафедры
тэлебачання і радыёвяшчання*

Міжнародная журналістыка ў нацыянальным увасабленні

60-гадовы юбілей факультэта журналістыкі супадае з 20-годдзем кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры, створанай у верасні 1984 г. Ініцыятарам і заснавальнікам кафедры з'яўляецца доктар гістарычных навук, прафесар І. І. Сачанка. У яго творчым набытку каля двухсот навуковых прац па праблемах гісторыі, тэорыі і практыкі замежнай журналістыкі, у тым ліку сем манаграфій, восем вучэбных дапаможнікаў, чатырнаццаць брашур. І. І. Сачанка дзевятнаццаць гадоў узначальваў кафедру. Шмат намаганняў і часцінку сваёй душы аддаў ён дзеля таго, каб створаная ім кафедра заняла пачэснае месца на факультэце. Дзякуючы прыцягненню і выкарыстанню вопыту айчыннай і замежнай журналістыкі, калектыў кафедры забяспечыў трывалую метадалагічную базу для прафесійнай падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў для сродкаў масавай інфармацыі і камунікацыі.

Па сваім характары кафедра з'яўляецца шматпрофільнай. У агульнай сістэме вучэбнага працэсу факультэта журналістыкі яна забяспечвае выкладанне дзвюх асноўных дысцыплін: замежнай журналістыкі і замежнай літаратуры для ўсіх спецыяльнасцей.

З 1998/99 навучальнага года кафедра з'яўляецца выпускаючай па спецыяльнасці “міжнародная журналістыка” (кваліфікацыя “журналіст-міжнароднік”) і ажыццяўляе пра-

фесійную падрыхтоўку па дзвюх спецыялізацыях: “міжнародная журналістыка і палітыка”, “міжнародная журналістыка і эканоміка”. Гэты фактар прадвызначыў новы этап у развіцці кафедры. Праграма падрыхтоўкі спецыялістаў новай кваліфікацыі ўключае перш за ўсё наступныя асноўныя накірункі: гісторыю развіцця і функцыі СМІ ў розных краінах; сучаснае станаўленне і перспектывы сусветнай інфармацыйнай і камунікацыйнай прасторы; тыпалогію, мадэлі замежных СМІ; тэорыю, метады і прыёмы сучаснай замежнай журналістыкі; журналістыку ў розных рэгіёнах свету ва ўмовах інфармацыйнай глабалізацыі і фарміравання інфармацыйнага грамадства; сучасныя камп'ютэрныя тэхналогіі ў практыцы замежных СМІ; значэнне вопыту замежнай журналістыкі для развіцця СМІ Рэспублікі Беларусь; вопыт навуковых даследаванняў у галіне замежнай журналістыкі; сучасныя замежныя тэорыі журналістыкі.

Увогуле за кафедрай замацавана 24 агульнапрафесійныя і спецыяльныя дысцыпліны. Праграма падрыхтоўкі студэнтаў па спецыяльнасці “міжнародная журналістыка” прадугледжвае магчымасць выбару самім студэнтам спецыяльнасцей (“Журналістыка навін”, “Журналістыка меркаванняў і расследаванняў”, “Тэхналогіі эканамічнай журналістыкі”, “Тэхналогія палітычнага аналізу ў журналісц-

кай дзейнасці”) і спецкурсаў (“Тэорыя і метадыка тэлежурналістыкі”, “Тэорыя і метадыка радыёжурналістыкі” і інш.). Немалаважнымі з’яўляюцца і такія курсы, як “Дзяржаўны працякол і этыкет”, “Беларусь у сістэме міжнародных гаспадарчых сувязей”, “Вывучэнне сучасных PR-тэхналогій”, “Праблематыка і спецыфіка Інтэрнет”, “Прававыя аспекты дзейнасці замежных СМІ”.

На працягу вучобы студэнты маюць магчымасць набыць не толькі тэарэтычныя, але і практычныя веды і знайсці ім непасрэднае прымяненне. З мэтай творчага супрацоўніцтва са сродкамі масавай інфармацыі дэканат факультэта журналістыкі накіроўвае студэнтаў для праходжання практыкі ў міжнародныя аддзелы радыё, тэлебачання і газет. Адна з іх – “Голас Радзімы”, на базе якой ў 2001 годзе створаны філіял кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры. Калектыў газеты пад кіраўніцтвам галоўнага рэдактара Н. У. Салук стварае спрыяльныя ўмовы для практыкантаў, дапамагае ім у авалоданні журналісцкім майстэрствам. У газеце ёсць аддзел міжнародных кантактаў і сістэматызацыі інфармацыі, у якім назапашаны звесткі пра сувязі Беларусі з рознымі краінамі свету. Студэнты маюць доступ да інфармацыі, якую могуць выкарыстоўваць пры напісанні курсавых ці дыпломных праектаў, артыкулаў.

Факультэт журналістыкі актыўна наладжвае і развівае сувязі з замежнымі калегамі, вядучымі еўрапейскімі цэнтрамі падрыхтоўкі журналістаў, журналісцкімі арганізацыямі; супрацоўнічае з імі ў межах агульнаадукацыйных праграм. Для інтэнсіфікацыі вучэбнага працэсу, пастаяннага павышэння яго эфектыўнасці, укаранення найноўшай замежнай метадыкі правядзення лекцыйных, практычных і семінарскіх заняткаў выкладчыкі кафедры павышаюць свой прафесійны ўзровень падчас стажыровак у замежных краінах: Германіі, Швецыі, Францыі, Вялікабрытаніі, Іспаніі і інш. Набыты вопыт актыўна выкарыстоўваецца як у працы са студэнтамі, так і ў навукова-даследчай дзейнасці.

Узбагаціць свае прафесійныя навыкі ў замежных краінах мае магчымасць і пэўная колькасць студэнтаў спецыяльнасці “міжнародная журналістыка”. Па ініцыятыве выкладчыкаў кафедры міжнароднай журналістыкі і літаратуры пад кіраўніцтвам дацэнта А. І. Конанавай па дамоўленасці з журналістамі Германіі, Швецыі на факультэце арганізавана праслухоўванне лекцый і правядзенне практычных заняткаў для студэнтаў спецыяльнасці “міжнародная журналістыка”.

На кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры працуе невялікі зладжаны калектыў. У складзе яго два прафесары, дактары навук І. І. Сачанка і Т. М. Дасаева, якая з верасня 2003 года ўзначальвае кафедру; два дацэнты, кандыдаты навук А. І. Конанова, Я. Ф. Коней; два старшыя выкладчыкі – Т. І. Прановіч і кандыдат навук Т. С. Студзенка, а таксама два выкладчыкі – штатныя супрацоўнікі рэспубліканскіх перыядычных выданняў: галоўны рэдактар газеты “Міжнародны клуб” Б. Л. Залескі і намеснік галоўнага рэдактара газеты “Рэспубліка” М. П. Валькоўскі. Выкладчыкі кафедры ўдала спалучаюць прафесійную педагагічную дзейнасць з грамадскай і творчай. Так, І. І. Сачанка – Лаўрэат прэміі Саюза журналістаў СССР (1982 г.), Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь (1998 г.), Заслужаны журналіст Рэспублікі Беларусь (1999 г.) – шмат гадоў узначальвае “Мінскае гарадское аб’яднанне былых малалетніх вязняў фашызму”.

Па ініцыятыве члена Саюза беларускіх пісьменнікаў Т. М. Дасаевай у 1999 годзе на факультэце было створана студэнцкае літаратурна-творчае аб’яднанне “Вуліца летуценнікаў”. Пад кіраўніцтвам Т. М. Дасаевай сябры гэтага аб’яднання праводзяць на факультэце вечары паэзіі, ажыццяўляюць тэатральныя пастаноўкі, арганізуюць сустрэчы з вядомымі пісьменнікамі.

Выдатнік друку Беларусі (2004 г.), намеснік дэкана факультэта журналістыкі па навуковай працы і міжнародных сувязях А. І. Конанова займаецца арганізацыяй навуковых канферэнцый, наладжваннем кантактаў з замежнымі краінамі.

Т. І. Прановіч сумяшчае выкладчыцкую працу з практычнай журналісцкай дзейнасцю. Яна з'яўляецца намеснікам галоўнага рэдактара газеты “Переходный возраст”, што дазваляе ёй паспяхова выконваць абавязкі намесніка дэкана па творчым супрацоўніцтве са сродкамі масавай інфармацыі. Т. І. Прановіч узначальвае працу па правядзенні алімпіяд “Абітурыент журфака”, якія дазваляюць выявіць таленавітых юнакоў і дзяўчат сярод тых, хто збіраецца паступаць на факультэт журналістыкі.

Я. Ф. Конев – член Саюза беларускіх пісьменнікаў. Ён плённа працуе ў розных жанрах на ніве літаратурнай творчасці. Перавагу аддае гістарычнай тэматыцы.

Усе выкладчыкі кафедры прымаюць удзел у арганізацыі навукова-даследчай і навукова-метадычнай працы. На сучасным этапе калектыў кафедры выконвае планавую тэму “Эвалюцыя міжнароднай інфармацыйнай і камунікацыйнай прасторы ў працэсе інтэграцыі краін Еўрапейскага кантыненту” (2001–2004 гг.). Навукова-гэрэтычнае асэнсаванне ўзнятай праблемы дало магчымасць выявіць заканамернасці і асаблівасці працэсаў глабалізацыі прэсы Еўропы, зрабіць важныя тэрэтычныя і практычныя высновы аб транснацыяналізацыі сродкаў масавай інфармацыі Еўрапейскага кантынента, вызначыць узаема сувязь інтэрнацыяналізацыі базісных і надбудоўных інстытутаў дзяржаў, метадаў інтэрпрэтацыі і канстатацыі фактаў СМІ. Вынікі даследавання ўвасоблены ў навуковых артыкулах, дакладах і тэзісах навуковых канферэнцый.

Акрамя таго, супрацоўнікі кафедры паглыбляюць індывідуальна абраныя сферы даследчай дзейнасці. Гэта дае спадзяванне, што ў хуткім часе кафедра папоўніцца новымі кандыдатамі і дактарамі навук. Сведчаннем навуковага патэнцыялу кафедры з'яўляюцца манаграфіі: Т. М. Дасеава. Паэтыка лірызму ў беларускай прозе. – Мн., 2001.; Максім Гарэцкі і Янка Брыль. Тыпалогія малых жанраў. – Мн., 2004; Т. С. Студенко. Преобразование реалистической системы Г. Флобе-

ра в творчестве Г. Джеймса. – Мн., 2000.

Калектыў кафедры клапаціцца пра метадычнае забеспячэнне вучэбнага працэсу. За апошнія гады надрукавана сем метадычных і вучэбна-дапаможных выданняў: Е. І. Кононова. Инфраструктура и технология зарубежных СМИ, Как писать курсовую работу; И. И. Саченко. Печать Китая после образования КНР, Информационное агентство Китайской Народной Республики Синьхуа; И. И. Саченко, Е. Ф. Конев. Международная журналистика. Введение в специальность; Я. Ф. Конев. Трансфармацыя інфармацыйнай прасторы краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы.

Арганізацыя навукова-даследчай працы сярод студэнтаў – перспектыўны напрамак дзейнасці кафедры, які дапамагае ў справе падрыхтоўкі маладых выкладчыцкіх кадраў. Работы студэнтаў спецыяльнасці “міжнародная журналістыка” неаднаразова адзначаліся на рэспубліканскіх аглядах студэнцкіх навуковых даследаванняў. Лепшым сваім выпускнікам кафедра дае рэкамендацыі для паступлення ў аспірантуру.

За 20 гадоў свайго існавання кафедра замежнай журналістыкі і літаратуры стварыла трывалую тэрэтычную, метадалагічную і навукова-практычную базу для падрыхтоўкі спецыялістаў новай кваліфікацыі. І, трэба сказаць, яны запатрабаваныя ў сучасным грамадстве. У першую чаргу гэта звязана з пашырэннем самой інфармацыйнай прасторы, а таксама кантактаў і разнастайных сувязяў Рэспублікі Беларусь з замежнымі краінамі. Сённяшнія журналісты-міжнароднікі павінны быць здольнымі не толькі паведамляць аб падзеях міжнароднага жыцця, але і аналізаваць, тлумачыць інфармацыю з улікам асаблівасцей яе ўспрымання прадстаўнікамі розных культур у кантэксце пастаянна зменлівай рэчаіснасці. З другога боку, менавіта журналіст-міжнароднік будзе прадстаўляць нашу краіну падчас сваёй непасрэднай працы па збору інфармацыі і ажыццяўленні кантактаў з замежнымі культур-

нымі, грамадскімі і палітычнымі дзеячамі. Па ім, яго ведах аб сваёй краіне, агульным узроўні эрудыцыі будуць меркаваць аб нашай краіне, беларускай нацыі, яе гісторыі і культуры.

Кафедра замежнай журналістыкі і літаратуры, як і факультэт журналістыкі ў цэлым, улічвае гэтую шматграннасць і універсальнасць журналісцкай дзейнасці, таму ў праграме навучання журналістаў-міжнароднікаў асаблівае месца займаюць такія дысцыпліны, як “Беларуская мова”, “Беларуская літаратура”, “Гісторыя Беларусі”, “Гісторыя беларускай журналістыкі”, “Нацыянальная ідэя і станаўленне беларускай дзяржаўнасці”, “Геапалітычныя канцэпцыі сучаснага развіцця”, “Гісторыя знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь”.

Прыемна ўсведамляць, што беларуская мова на кафедры міжнароднай журналістыкі і літаратуры з’яўляецца не толькі мовай прававодства, але і мовай навуковых, творчых выданняў. Яна актыўна ўжываецца выкладчыкамі і студэнтамі на лекцыйных і практычных занятках. А менавіта родная мова – дзейсны сродак абуджэння нацыянальнай самасвядомасці. Сведчанне гэтаму на пачатку XXI ст. – прызнанне нацыянальнай ідэі як асновы беларускай дзяржаўнасці. У бліжэйшай будучыні нацыянальная ідэя можа стаць неад’емнай часткай самасвядомасці новых пакаленняў, духоўнай асновай годнага жыцця Рэспублікі Беларусь у міжнародным супольніцтве. Кафедра замежнай журналістыкі і літаратуры мэтанакіравана і плённа садзейнічае гэтаму працэсу.

Т. М. ДАСАЕВА,
загадчык кафедры
замежнай журналістыкі і літаратуры

На здымках: удзельнікі Міжнароднай
навукова-практычнай канферэнцыі
«Журналістыка – 2003»

Удзельнікаў канферэнцыі сустракае намеснік
дэкана па навуковай працы дацэнт А. І. Конанова
(на здымку справа)

Прафесар Інстытута журналістыкі
Кіеўскага нацыянальнага ўніверсітэта
імя Т. Шаўчэнкі Н. М. Сідарэнка
і заг. кафедры міжнароднай журналістыкі
і літаратуры прафесар Т. М. Дасаева

Галоўны рэдактар часопіса «Гаспадыня»
З. К. Прыгодзіч і прафесар І. І. Сачанка

Новай адукацыі – новыя тэхналогіі

З 1994 года факультэт журналістыкі актыўна прымаў удзел у міжнароднай праграме “Тэмпус”, мэтай якой было адкрыццё спецыяльнасці “Інфармацыя і камунікацыя”. У супрацоўніцтве з універсітэтамі Францыі (Экс – Марсэль II і Універсітэт імя Стэндаля (Грэнобль) і Вялікабрытаніі (Хамберсайт) выкладчыкі факультэта распрацавалі вучэбны план і стандарт новай спецыяльнасці.

У верасні 1996 года на факультэт журналістыкі Белдзяржуніверсітэта прыйшлі першыя 30 студэнтаў “інфармацыі і камунікацыі”.

З 1997 года студэнты спецыяльнасці “інфармацыя і камунікацыя” пасляхова праходзяць вучэбна-вытворчую практыку ў сродках масавай інфармацыі, цэнтрах па сувязях з грамадскасцю, рэкламных агенцтвах, інтэрнет-выданнях.

Аднак ужо праз год пасля адкрыцця спецыяльнасці былі заўважаны пэўныя цяжкасці ў навукова-метадычным забеспячэнні новага накіравання. Адрозненне вучэбных планаў, праграм практыкі, мэт і задач падрыхтоўкі ад аналагічных пытанняў спецыяльнасці “журналістыка” патрабавала стварэння асобнай, спецыялізаванай выпускаючай кафедры.

У адпаведнасці з рашэннем Савета універсітэта 26.04.99 г. была адкрыта кафедра тэхна-

логій камунікацыі. Пад назвай “тэхналогіі камунікацыі” маецца на ўвазе як асабіста тэхналагічныя аспекты камунікацыі, так і сацыяльныя камунікацыйныя тэхналогіі. У навуковую і вучэбныя праграмы кафедры ўвайшлі курсы, якія знаходзяцца як у традыцыйным полі журналістыкі, так і па-за ім, але тым не менш звязаныя з камунікацыяй. Асноўная ўвага звяртаецца на такія дысцыпліны, як “Асновы інфармацыйна-камунікацыйнай дзейнасці”, “Тэорыя інфармацыі і камунікацыі”, “Найноўшыя камунікацыйныя тэхналогіі”, “Палітычная камунікацыя”, “Праграмнае забеспячэнне мультымедычных тэхналогій”, “Семіялогія”, “Сацыялогія камунікацыі” і інш. Усяго кафедра забяспечвае правядзенне 52 курсаў, спецкурсаў і спецсемінараў.

У маі 2001 года кафедра ўпершыню ўдзельнічала ў прыёме дзяржаўнага экзамену і абароне дыпломных работ выпускнікоў спецыяльнасці “Інфармацыя і камунікацыя”.

У чэрвені 2001 года адбыўся першы выпуск студэнтаў з кваліфікацыяй “спецыяліст па інфармацыі і камунікацыі”, падрыхтаваныя кафедрай тэхналогій камунікацыі факультэта журналістыкі Белдзяржуніверсітэта.

Першым загадчыкам кафедры стаў дацэнт кафедры тэлебачання і радыёвяшчання, канды-

дат філалагічных навук В. Р. Вашкевіч. Вопытны выкладчык, актыўная ўдзельніца праграмы “Тэмпус”, кандыдат мастацтвазнаўства Н. Ц. Фральцова шмат намаганняў прыклала да вызначэння накірункаў дзейнасці кафедры. У 2003 г. Н. Ц. Фральцова абараніла доктарскую дысертацыю “Тыпалогія творчай дзейнасці ў аўдыёвізуальнай камунікацыі” і з 2004 г. працуе на пасадзе прафесара. З маладых выкладчыкаў варта назваць кандыдата філасофскіх навук І. У. Сідорскую, кандыдата філалагічных навук А. І. Салаўёва, старэйшых выкладчыкаў І. П. Шыбут і Т. А. Ягела.

Сярод пазаштатных выкладчыкаў кафедры многія дасягнулі значных прафесійных поспехаў у галіне камунікацыі. Напрыклад, У. М. Граўцоў кіруе інфармацыйным агенцтвам “Агенцтва Граўцова”, І. М. Сакалоў – галоўны рэдактар газеты “АіФ у РБ”, А. У. Лапцёнак узначальвае Асацыяцыю PR-спецыялістаў у РБ.

За 2000–2004 нав. г. надрукавана 32 адзінкі метадычных і вучэбна-дапаможных выданняў. Так, у 2002 г. выйшаў дапаможнік “Камунікацыя ў арганізацыях” (І. У. Сідорская), вучэбны дапаможнік “Асновы камп’ютэрных тэхналогій у адукацыі” ў 4-х ч. (І. П. Шыбут у сааўт.), метадычны ўказанні па лабараторных работах “Праграмнае забеспячэнне мультымедычных тэхналогій” (І. П. Шыбут), метадычны дапаможнік “Я вывучаю Corel Draw 9” (Т. А. Ягела); у 2004 г. В. Р. Вашкевічам і І. П. Шыбут падрыхтаваны ВМК “Навейшыя камунікацыйныя тэхналогіі”; выдадзены ВМК “Асновы інфарматыкі” (Т. А. Ягела); у 2005 годзе плануецца да выхаду ВМК “Палітычная камунікацыя”, “Асновы інфармацыйна-камунікацыйнай дзейнасці” (А. І. Салаўёў), “Камп’ютэрная вёрстка” (Т. А. Ягела), “Маркетынг PR” (І. У. Сідорская).

Філіялам кафедры па арганізацыі і правядзенні практыкі з’яўляецца Нацыянальны прэс-цэнтр РБ. Асноўнымі базамі практыкі вызначаны: Прэс-цэнтр Дома прэсы, інфармацыйнае агенцтва “Агенцтва Граўцова”, выставачны цэнтр “Экспафорум”, Упраўленне інфар-

мацыяй МУС РБ, Упраўленне інфармацыяй МЗС РБ, НДТРК, тэлекампанія “ФІТ”, рэдакцыі рэгіянальных і рэспубліканскіх друкаваных і электронных СМІ і інш. установы.

Аптымальная колькасць вытворчых практык дазваляе студэнтам вызначыць сваю прафесійную схільнасць і свядома выбраць сваё першае працоўнае месца. Дакументы камісіі па дзяржаўным размеркаванні выпускнікоў спецыяльнасці “інфармацыя і камунікацыя” сведчаць, што абсалютная большасць маладых спецыялістаў накіроўваюцца ў дзяржаўныя структуры і ўстановы.

Па даручэнні Адміністрацыі Прэзідэнта РБ прафесар кафедры тэхналогій камунікацыі Н. Ц. Фральцова сумесна з інстытутам сацыяльна-палітычных даследаванняў пры Адміністрацыі Прэзідэнта РБ на працягу 2003–2004 гг. аналізавала работу беларускіх тэлевізійных каналаў. Па выніках даследавання адзначаны станоўчыя змены ў дзейнасці вядучых тэлевізійных каналаў краіны.

Сёння, у 2004 годзе, слова “камунікацыя” ўжо не выклікае таго здзіўлення, якое было бачна на тварах чыноўнікаў у 1996 годзе. Грунтуючыся як на ўласных традыцыях, так і на вопыце еўрапейскіх універсітэтаў, мы за апошнія 6 гадоў змаглі пабудаваць дастаткова лагічную сістэму курсаў і спецкурсаў, якія павінны даць студэнтам неабходныя навыкі. Гэта адзначаюць і нашы заходнія калегі, якія рэгулярна бываюць у Белдзяржуніверсітэце. Тым не менш, попыт на спецыялістаў у галіне інфармацыі і камунікацыі ў нашай краіне застаецца нізкім, таму што многія дзяржаўныя структуры не бачаць пакуль неабходнасці ў наладжанні сувязей з грамадскасцю. Аднак кафедра тэхналогій камунікацыі з аптымізмам глядзіць у будучыню і верыць, што яе выпускнікі зоймуць пачэснае месца сярод іншых спецыялістаў у галіне камунікацыі.

В. Р. ВАШКЕВІЧ,
*загадчык кафедры
тэхналогій камунікацыі*

3 мовай праз усё жыццё

За трыццацігадовае існаванне кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання шмат зрабіла для развіцця беларускай лінгвістыкі, станаўлення культуры маўлення і фарміравання асобнай галіны прафесійнай дзейнасці – тэорыі і практыкі рэдагавання. З веснічак кафедры атрымала жыццё айчынная стылістыка. У працах першага загадчыка кафедры, слыннага вучонага, Заслужанага работніка адукацыі Рэспублікі Беларусь, доктара філалагічных навук, прафесара М. Цікоцкага закладзены асновы стылістыкі як навукі і прыкладной дысцыпліны, вызначаны прыярытэтыя шляхі яе развіцця, удасканалення даследаванняў у рэчышчы стылістыкі жанраў, стылістыкі тэксту. Гэта сімвалічна перакідае масток у міждысцыплінарнае вывучэнне тэксту як своеасаблівай іерархіі ведаў, змястоўна папаўняе мовазнаўчую навуку, натхняе маладых на пошукі адметнага і выразнага, каштоўнага і трапнага ў вывучэнні роднай мовы.

На сёння кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання – навукова-даследчая, навучальнае структурнае падраздзяленне, якое забяспечвае лінгвастылістычную падрыхтоўку студэнтаў факультэта журналістыкі, сістэмна вывучае генезіс публіцыстычнага маўлення, дывергентнасць і канвергентнасць яго ва ўмовах білінгвізму, вядзе фундаментальныя распрацоўкі

ў галіне беларускай стылістыкі, даследуе праблемы маўленчай камунікацыі. З 2004 года кафедра стала выпускаючай: напярэдадні 60-гадовага юбілею факультэта журналістыкі адбыўся першы выпуск студэнтаў спецыяльнасці «літаратурная работа» спецыялізацыі «літаратурнае рэдагаванне». Да 1999 года ў Рэспубліцы Беларусь не вялася падрыхтоўка спецыялістаў журналісцкага профілю ў галіне тэорыі і практыкі рэдагавання. Кафедральны калектыў прыкладае шмат намаганняў для дасягнення аптымальнага варыянту прафесійнай падрыхтоўкі будучых рэдактараў і вядзе творчы пошук змястоўнага напаўнення навучання іх, зыходзячы з білінгвістычнай сітуацыі ў краіне.

Юбілей факультэта кафедра сустракае ў абноўленым складзе: за апошнія гады на кафедру прыйшло шэсць кандыдатаў філалагічных навук, якія паспяхова асвойваюць спецыфіку вучэбна-метадычнай і навукова-даследчай дзейнасці. Двое з іх абаранілі дысертацыі на кафедры. Такім чынам, у кафедральным калектыве сёння наглядаецца спалучанасць шматгадовага вопыту, мудрасці, педагагічнага майстэрства і энергічнасці, навуковага запалу, метадычных знаходак.

Доўгі час на кафедры працавалі, аддаючы свае сардэчнае цяпло і веды, прафесар А. Наркевіч і старшы выкладчык М. Каваленка. Ім і

пам'яці пра іх кафедра прысвяціла рэспубліканскія чытанні «Слова ў кантэксце часу» (2004 г.) і творчую сустрэчу-прэзентацыю «Душа Радзіме просіцца службыць» (2004 г.).

Плён працы Аркадзя Іосіфавіча прарос добрым зернем на навуковай глебе нашай краіны. Сваім спадчыннікам ён пакінуў амаль чатырыста прац. Яны знітоўваюцца ў адну вялікую кнігу, што паўстае перад пакаленнямі велічым гмахам вучонасці, навуковай руплівасці і дбайнасці, але зайсці ў яго накіравана не кожнаму. Толькі таму, хто мае ўлюбёнасць у слова, дасягнуў адчування сваёй Айчыны, мовы, раскрыецца гэтая скарбніца Наркевічавых думак і памкненняў. А значыць ён працаваў на сёння і на будучае. Як клапатлівы бацька, люляў сваё немаўля, спадзеючыся, што хутка вырасце яно, загаворыць у поўны голас, акрыяе...

Своеасаблівым гімнам жыцця Міколы Рыгоравіча Каваленкі сталі словы аднаго з яго вершаў – «Душа Радзіме просіцца службыць...». Уплеченыя ў жыццёвы карагод таленавітага педагога, адмысловага рупліўца пра родную мову, яны быццам запрашаюць жыць, радавацца сонцу, клічуць да любові, кахання і згоды. Кафедра падчас сустрэчы прэзентавала зборнік вершаў выдатнага педагога. Яны маюць выразную адметнасць – напоўненасць жыццём. Жыццёвая энергія вершаваных радкоў кранае глыбока, пераканаўча засведчвае пераможную моц слова – над лёсам, побытам, смерцю. У іх выразна адбіваецца сутнасць асобы Міколы Рыгоравіча, існасць яго характару. Такія вершы мог ствараць толькі перакананы жыццямілюб і чалавек, улюбёны ў людзей, у сваю працу, у песню, у родную Беларусь.

Яны заўчасна пакінулі нас... Кафедра гарыцца гэтымі людзьмі.

Навукоўцамі кафедры выконваюцца дзве навуковыя тэмы, распрацоўка якіх з'яўляецца важнымі звёнамі развіцця беларускага мовазнаўства. У рамках выканання планавай кафедральнай тэмы выпрацоўваюцца канцэптуальныя падыходы да вывучэння маўленчага факта як функцыянальнага прэзентанта камуніка-

тыўных устаноў аўтара, знаходжання якасных спосабаў уплыву на рэцыпіента, вылучэння прагматычнай функцыі і рэалізацыі яе кампанентаў у публіцыстычным тэксце.

Разгляд сістэмных структурных адзінак тэксту ў стылістычным аспекце дазваляе перарыентаваць моўнае навучанне з структурна-сістэмнага на функцыянальна-камунікатыўнае. У працяг выдзелены прафесарам М. Цікоцкім прац па стылістыцы беларускай мовы створаны «Практыкум па стылістыцы беларускай мовы. Частка I» (2001 г., аўтары – М. Я. Цікоцкі, А. М. Цікоцкі), падручнік «Стылістыка тэксту» (2002 г., аўтар – М. Я. Цікоцкі), у друку знаходзіцца «Практыкум па стылістыцы беларускай мовы. Частка II» (аўтары – М. Я. Цікоцкі, А. М. Цікоцкі).

Паводле рашэння конкурснай камісіі НАН Беларусі па адбору заданняў у Дзяржаўную праграму фундаментальных даследаванняў на 2001–2005 гг. «Беларуская мова» на кафедры выконваецца навуковая праца «Даследаванне мовы і стылю сродкаў масавай інфармацыі на мяжы тысячагоддзяў» (навуковы кіраўнік – доктар філалагічных навук В. І. Іўчанкаў). Праводзіцца вывучэнне спосабаў і прыёмаў маўленчага адлюстравання, дыягностыкі асобных адносін, замацаваных на лінгвістыцы падману, прадуцыравання ў рэальных адносінах псеўдаінфармацыі і камунікатыўнай яе недастатковасці, даецца аналітычнае апісанне прычын і ўмоў узмацнення лексічнай азначнасці (прэзентацыя гатовай ацэнкі), трансфармацыі тыпаў выкладання (замена аналітычнага тыпу інфармацыйна-апісальнага); ствараецца агульная мадэль стылістычнага і жанрава-камунікацыйнага функцыянавання сродкаў маўлення ў прэсе, на радыё і тэлебачанні.

У 2003 годзе на кафедры была абаронена доктарская дысертацыя на тэму «Дыскурс беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту», што надало новы імпульс станаўленню кафедральнай даследчай школы.

З улікам навуковых распрацовак і набыткаў у рэчышчы названых даследаванняў ство-

раны і выдадзены вучэбна-метадычны комплекс «Сучасная беларуская мова» (2001 г., аўтар – прафесар В. І. Іўчанкаў), 2 часткі вучэбна-метадычнага комплексу «Сучасная руская мова» (аўтар – дацэнт А. А. Рудэнка).

Шчыруюць у студэнцкай аўдыторыі, перадаючы вопыт і веды, замілаванне родным словам дацэнты М. Карповіч, А. Хромчанка, В. Горбач, В. Самусевіч, Ю. Лук’янюк, Л. Хартановіч, Г. Басавя і старшы выкладчык В. Дз. Бардзіян. Строгая акрэсленасць ва ўнармаванні мовы, клопат пра павышэнне рускамоўнай маўленчай культуры ва ўмовах білінгвізму вылучае працу дацэнтаў А. Рудэнка і В. Дзясюкевіч. Прыемна чуць узнёслыя словы ўдзячнасці ад замежных студэнтаў з розных краін свету на адрас старшых выкладчыкаў Л. Сачанкі і Т. Канюшкевіч.

У гэтым годзе ў калектыву кафедры годна ўвайшла наша сёлетняя выпускніца Вольга Базылёва, наш першы прафесійны літаратурны рэдактар. Да таго ж, і паэтка, якая ў свае 22 гады стала членам Саюза беларускіх пісьменнікаў. Вольга Уладзіміраўна – прадстаўніца першага выпуску па нашай кафедральнай спецыяльнасці “літаратурная работа”.

Зладжаная праца калектыву кафедры засведчаеца ў разнастайнасці новых курсаў, спецкурсаў, якія ўводзяцца ў навучальны працэс і грунтуюцца на сучасных набытках лінгвістыкі. Асабліва ўвага надаецца вывучэнню моўнага сродку як тэкстаўтваральнага фактара. Публіцыстычны тэкст вывучаецца шмат-

аспектна і прафесійна арыентавана ў спецыяльных курсах і семінарах «Эстэтыка слова» (прафесар М. Цікоцкі), «Лінгвістыка публіцыстычнага тэксту» (прафесар В. Іўчанкаў), «Супастаўляльная стылістыка беларускай і рускай моў і практыка перакладу» (дацэнт М. Карповіч), «Рэдагаванне старажытных рукапісаў» (прафесар А. Булыка), «Канцэптуальны аналіз мастацкага тэксту» (дацэнт В. Дзясюкевіч), «Лагасфера беларускіх СМІ» (дацэнт В. Самусевіч).

Выкладчыкамі кафедры створана, папаўняецца і абнаўляецца навукова-метадычная база для падрыхтоўкі першых у рэспубліцы спецыялістаў па літаратурным рэдагаванні. У гэтым напрамку руліва працуюць намеснік дэкана А. Рудэнка, дацэнты М. Карповіч, В. Горбач, Т. Салавянчык, А. Хромчанка.

Кафедра актыўна ўдзельнічае ў навуковым, даследчым і метадычным жыцці факультэта, універсітэта, рэспублікі. Члены кафедры сістэматычна запрашаюцца на апаніраванне саветамі па абароне дысертацый спецыяльнасцей 10.02.01 – беларуская мова, 10.02.02 – руская мова, 10.02.10 – журналістыка (Гомельскі дзяржаўны універсітэт, Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі, Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка, Беларускі дзяржаўны універсітэт).

Выкладчыкі супрацоўнічаюць са шматлікімі рэдакцыямі рэспубліканскага друку, радыё і тэлебачання, аказваюць ім кансуль-

Шчырая размова аб прафесійнай падрыхтоўцы літаратурных рэдактараў

тацыйную дапамогу, рэгулярна друкуюцца па надзённых пытаннях культуры маўлення, лінгвадыдактыкі і адукацыі. Актыўны ўдзельнік тэлевізійнага жыцця дацэнт М. Карповіч гартуе моц прафесійнага слова, прыкладаючы шмат намаганняў дзеля павышэння маўленчай культуры нацыянальнага тэлебачання. Пашырае моўны круггляд і спрабуе свае даследчыя сілы студэнцкая творчая лабараторыя «Стыліст» пад кіраўніцтвам дацэнта В. Дзесюкевіч. Непасрэдная сувязь наладжана з рэдакцыямі навукова-метадычных часопісаў «Роднае слова» і «Бела-

Экзамен па сучаснай рускай мове прымае дацэнт А. А. Рудэнка

ной базы выкладання моўных дысцыплін на факультэце.

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання поўніцца задумамі і цікавымі ідэямі. Навуковы і творчы патэнцыял кафедры да-

зваляе вырашаць надзённасці лінгвастыстычнай, рэдактарскай падрыхтоўкі будучых спецыялістаў у галіне журналістыкі. Асноўнай задачай на сёння выкладчыцкі калектыў бачыць стварэнне нацыянальных падручнікаў па сучаснай беларускай мове, рэдагаванні. У перспектывы план кафедры на бліжэйшы час унесены пазіцыі па стварэнні вучэбна-метадычных комплексаў па асноўных дысцыплінах кафедры.

З упэўненасцю можна сказаць, што выкладчыкі кафедры ўяўляюць сабой зладжаны навуковы калектыў, які мацуе лепшыя традыцыі, узбагачае айчыннае мовазнаўства яркімі тэарэтычнымі і метадалагічнымі знаходкамі.

В. І. ІЎЧАНКАЎ,
загадчык кафедры стылістыкі
і літаратурнага рэдагавання

На творчую сустрэчу-прэзентацыю, прысвечаную 70-годдзю з дня нараджэння М. Р. Каваленкі, завітаў калектыў народнага хору Белдзяржуніверсітэта «Родніца»

руская мова і літаратура», у якіх рэгулярна друкуюцца выкладчыкі кафедры, з выдавецтвамі «Пачатковая школа», «Адукацыя і выхаванне».

Выразнае адчуванне калегамі навізны і зменлівасці ў мове, тэндэнцый і заканамернасцей развіцця навукі ствараюць трывалы падмурак метадалагічнай, тэарэтычнай і прыклад-

Гарызонты гістарычнай навукі

Кафедра гісторыі журналістыкі і літаратуры – старэйшая на факультэце. Адлік сваёй уласнай гісторыі яна пачала амаль чатыры дзесяцігоддзі таму, калі ў 1965 г. узнікла аб’ектыўная неабходнасць падзелу кафедры журналістыкі на два навукова-выкладчыцкія калектывы. Так былі створаны кафедры гісторыі журналістыкі, тэорыі і практыкі журналістыкі. Загадчыкам кафедры гісторыі журналістыкі быў абраны кандыдат гістарычных навук, дацэнт М. С. Зярніцкі. На кафедры склаўся таленавіты калектыў выкладчыкаў і навукоўцаў: канд. гіст. навук, дацэнт Р. В. Булацкі, канд. філал. навук, дацэнт Н. А. Сніцарава, ст. выкладчык А. М. Апелінская, выкладчык С. В. Говін.

Рыгор Васільевіч Булацкі па праву лічыцца адной з самых яркіх постацей на небасхіле айчынай гістарычнай навукі. Яго жыццёвы і творчы шлях адлюстраваны ў кнізе А. Марціновіча «Есть имена, которые не забываются», аднак і ў нашым артыкуле ўзгадаем асноўныя вехі жыцця выдатнага навукоўца і арганізатара школы айчынай журналістыкі. Нарадзіўся Рыгор Васільевіч на Бабруйшчыне, дзе скончыў вясковую сярэдняю школу. У гады вайны Р. В. Булацкі ваяваў на фронце ў авіяцыі, пасля

вайны быў студэнтам аднаго з першых набораў факультэта журналістыкі. Гады навуковай і вучэбнай працы сфарміравалі з яго нястомнага даследчыка актуальных праблем гісторыі журналістыкі.

Марк Саламонавіч Зярніцкі – адзін са старэйшых выкладчыкаў кафедры, выдатны педагог і даследчык, аўтар шэрагу манаграфій і даследаванняў па гісторыі журналістыкі. Удзельнік грамадзянскай вайны, журналісцкую дзейнасць пачаў яшчэ ў 20-я гг. XX ст., да вайны працаваў у Камуністычным інстытуце журналістыкі БССР імя С. М. Кірава загадчыкам кафедры друку. Даследаваў дзейнасць публіцыстаў рэвалюцыйнага часу, аўтар манаграфіі «Великий мастер публицистики» (1971 г.). Многія выхаванцы журфака памятаюць яго лекцыі па гісторыі журналістыкі, дзе асабліва ўвага адводзілася гісторыі «Звезды» – старэйшага беларускага выдання.

Ніна Аляксандраўна Сніцарава – студэнтка першага выпуску 1949 г., рамантычная зорка выкладчыцкага калектыву факультэта, якая зьяе вось ужо 51 год! Абпаленае ваенным ліхалеццем юнацтва, вучоба ў цяжкія для краіны гады на толькі што створаным факультэце

журналістыкі – гэта толькі штрыхі з яе жыццёвай біяграфіі. На працягу сваёй выкладчыцкай дзейнасці падрыхтавала незлічоную колькасць заўзятараў і папулярызатараў публіцыстычных твораў рускай журналістыкі ў абсягах нашай Айчыны і за яе межамі.

Выкладчыцкі калектыў кафедры гісторыі журналістыкі, у які і ў наступныя гады і дзесяцігоддзі ўліваліся выдатныя педагогі, адораныя талентам даследчыкаў, – канд. гіст. навук, дацэнт А. І. Раковіч, канд. гіст. навук, дацэнт А. Г. Слука, канд. гіст. навук, дацэнт І. І. Сачанка, – быў патэнцыяльна здольны вырашаць досыць складаныя задачы па стварэнні глыбока і ўсебакова распрацаваных курсаў па гісторыі беларускай і рускай журналістыкі, забяспечаных праграмамі, вучэбна-метадычнымі дапаможнікамі, падручнікамі і хрэстаматыямі, дзе былі б сабраныя лепшыя творы нацыянальнай публіцыстыкі.

Важнымі вехамі навукова-даследчай працы сталі манаграфіі Р. В. Булацкага: «Первые рабселькоры Белоруссии», 1969 г.; «Кузьма Чорны – публіцыст», 1972 г. (сааўт. – І. І. Сачанка); «Платон Галавач – публіцыст», 1973 г. (сааўт. – Э. А. Карніловіч), «Хрэстаматыя па гісторыі беларускай савецкай публіцыстыкі», 1974 г. (сааўт. – І. І. Сачанка). Каштоўным укладам у вывучэнне гісторыі заходнебеларускай журналістыкі стала манаграфія С. В. Говіна «Друк Заходняй Беларусі» (1974 г.). Упершыню звесткі аб кнігавыдавецкай дзейнасці ў савецкай Беларусі былі сістэматызаваныя ў манаграфічнай працы А. І. Раковіча «Книгоиздательское дело в Белоруссии», 1977 г. (сааўт. – А. А. Волк). Распрацоўкай актуальных праблем маладзёжнага друку займаўся А. Г. Слука, які выдаў шэраг манаграфій («Ф. Э. Держинский и печать», 1977 г.; «Голос революционной молодёжи», 1978 г.; «Комсомольская строка», 1984 г.), абараніў доктарскую дысертацыю па тэме «Праблемы развіцця камсамольскага друку Беларусі і яго роля ў будаўніцтве сацыялізма» (1986 г.).

Фундаментальныя працы і даследаванні па гісторыі журналістыкі неўзабаве зрабілі маг-

чымым стварэнне сіламі выкладчыкаў кафедры першага падручніка па гісторыі беларускай журналістыкі, які ахапіў увесь перыяд развіцця айчыннага друку з моманту яго зараджэння да нашых дзён. У 1979 г. на кафедры выпушчаны першы фундаментальны падручнік «Гісторыя беларускай журналістыкі» (аўтары Р. В. Булацкі, І. І. Сачанка, С. В. Говін за яго стварэнне ў 1980 г. атрымалі званне Лаўрэатаў прэміі Саюза журналістаў СССР).

На кафедры пэўны час працавалі кандыдат гістарычных навук, дацэнт І. І. Сачанка, кандыдат гістарычных навук, дацэнт А. І. Конанова. У 1988 г. прафесар А. Г. Слука абраны загадчыкам кафедры гісторыі журналістыкі і літаратуры. За 10 гадоў на кафедры адбыліся кардынальныя змены ў змесце выкладаемых дысцыплін, пад кіраўніцтвам прафесара А. Г. Слукі абаронены 16 кандыдацкіх дысертацый, дацэнта С. В. Говіна – 1 кандыдацкая дысертацыя. Членамі выкладчыцкага калектыву сталі П. Л. Дарашчонак (у 1993 г. абараніў дысертацыю на тэму «Станаўленне і развіццё мясцовага друку Беларусі (1918–1925 гг.)», Дз. М. Драздоў (кандыдацкую дысертацыю на тэму «Прэса Беларусі: праблемы і супярэчнасці развіцця ў працэсе дэмакратызацыі грамадства 1985–1990 гг.» абараніў у 1995 г.), пазней – Н. А. Зубчонак (абараніла ў 2001 г. кандыдацкую дысертацыю «Беларускі друк у перыяд станаўлення нацыянальна-дэмакратычнага руху (1906–1917 гг.)»). У гэты перыяд створана новае пакаленне вучэбна-метадычных дапаможнікаў: «Беларуская журналістыка. У 3-х частках» (1991, 1993, 1996), «Белорусская журналистика (1563–1917 гг.)» для студэнтаў замежнага аддзялення.

Шасцідзясяцігоддзе факультэта журналістыкі кафедра сустрэла новымі навуковымі і творчымі дасягненнямі, найбольш важкім з якіх з’яўляецца выхад у 2000 і 2002 гг. двух частак вучэбна-метадычнага дапаможніка А. Г. Слукі «Беларуская журналістыка. У 3-х частках», вучэбна-метадычнага комплексу С. В. Говіна «Беларуская журналістыка (1563–1917 гг.)» (2002 г.), манаграфіі А. Г. Слукі «Нацыяналь-

Лекцыю па гісторыі беларускай журналістыкі чытае дацэнт С. В. Говін

ная ідэя: сістэмны аналіз праблемы» (2001 г.). Адначасова са стварэннем новага пакалення падручнікаў па гісторыі айчынай журналістыкі навукова-даследчыкія інтарэсы выкладчыкаў закранаюць праблемы нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва Беларусі ў творчасці айчынных публіцыстаў, пытанні развіцця беларускай дзяржаўнасці ў друку рэвалюцыйнага перыяду. Больш глыбока і дэталёва актуальныя праблемы гісторыі і сучаснасці айчынай перыёдыкі вывучаюцца ў новых спецкурсах кафедры – «Праблемы беларускай дзяржаўнасці ў СМІ», «Эканамічная рэформа і СМІ Рэспублікі Беларусь», «СМІ Беларусі ў нацыянальным дэмакратычным працэсе», «Канфесійны друк у Беларусі», «Сучасная айчынная і замежная кнігавыдавецкая справа».

Сёння кафедра гісторыі журналістыкі і літаратуры – гэта навукова-даследчае, навучальнае структурнае падраздзяленне, якое вядзе распрацоўку гістарычных і сучасных праблем нацыянальных сродкаў масавай камунікацыі, дае студэнтам факультэта журналістыкі неабходныя веды па гісторыі беларускай і рускай журналістыкі, шэрагу іншых дысцыплін, у тым ліку сацыяльна-гуманітарнага блоку.

Абапіраючыся на багаты вопыт дзейнасці айчынай журналістыкі, мы на гістарычных уроках мінулага вучымся канструктыўна і творча развіваць сучасныя сродкі масавай інфармацыі.

П. Л. ДАРАШЧОНАК,
загадчык кафедры
гісторыі журналістыкі і літаратуры

Ведаць замежную мову – да гонару журналіста

Кафедра англійскай мовы і маўленчай камунікацыі працуе з 1999/2000 навучальнага года. Секцыяй англійскай мовы факультэта журналістыкі кіруе старшы выкладчык Наталля Мікалаеўна Корзюк. У склад секцыі ўваходзяць старшыя выкладчыкі Л. В. Ваўкавінская, Т. А. Сітнікава, С. Г. Няшына, А. П. Смыкоўская, Н. М. Мацур, І. У. Пасюкевіч, В. У. Лушчынская, А. Н. Радзівон, П. Л. Салаўёў, М. М. Аднаклубава. Сёлета секцыя папоўнілася выкладчыкамі Т. А. Макоўскай і А. У. Паповай.

Для ўдасканалення майстэрства выкладчыкаў англійскай мовы і з мэтай аптымізацыі працэсу навучання на кафедры стажыраваліся і працавалі ў розны час замежныя спецыялісты – прафесар Байран Рэнц, доктар філасофіі Біл Уосмунд, магістр Брэнда Уосмунд.

Сем выкладчыкаў працуюць над напісаннем кандыдацкіх дысертацый па такіх накірунках, як метадыка выкладання замежнай мовы, замежная літаратура, агульнае мовазнаўства,

сацыялогія: В. У. Лушчынская, А. Н. Радзівон, Т. А. Макоўская, І. У. Пасюкевіч, А. У. Папова, П. Л. Салаўёў, А. П. Смыкоўская.

Выкладчыкі прымаюць актыўны ўдзел у разнастайных навуковых, навукова-метадычных і навукова-практычных канферэнцыях як у Беларусі, так і за яе межамі (Расія, Украіна, Літва, Польшча, Швецыя, Іспанія, Вялікабрытанія, Нарвегія, Францыя, Германія).

Кафедра знаходзіцца ў стане якаснага росту. Аб гэтым гаворыць спіс аспірантаў і суіскальнікаў кафедры. Але ўжо зараз можна сказаць, што гэта калектыў прафесіяналаў. Члены кафедры актыўна ўдзельнічаюць ва ўсіх мерапрыемствах Цэнтра замежных моў БДУ, у тым ліку ў стварэнні ВМК новага пакалення, штогод праводзяць адкрытыя заняткі, дэманструючы добрую якасць педагагічнай працы. На кафедры ёсць група перакладчыкаў-сінхраністаў, якія заўсёды дапамагаюць міжнароднаму аддзелу універсітэта пра-

вездзі міжнародныя сустрэчы на належным узроўні.

Навучанне англійскай мове складаецца з двух кампанентаў – *агульная англійская мова* (General English) і *англійская мова для спецыяльных мэтаў* (ESP). У працэнтных адносінах размеркаванне навучальнага часу паміж аспектамі агульнай і спецыяльнай англійскай мовы адбываецца ў роўных прапорцыях.

Адказная за работу па аспекце «Агульная англійская мова» Наталля Мікалаеўна Корзюк:

– Праца ў межах агульнага курса ахоплівае разнастайную тэматыку бытавой і грамадска-палітычнай накіраванасці, адлюстроўвае спецыфіку зносін на ўсіх узроўнях: міжасобасным, у групах, на масавым узроўні. Студэнты развіваюць і ўдасканальваюць навыкі вуснага маўлення, аўдзіравання, чытання і пісьма па самай рознай праблематыцы – па праблемах узаемаадносін у сям’і і студэнцкім асяроддзі, пытаннях сістэмы вышэйшай адукацыі, дзяржаўнага ладу і палітычных сістэм Беларусі і англамоўных краін, па актуальных пытаннях пражывання ў сусветнай супольнасці з улікам міжкультурнай камунікацыі. Абмяркоўваецца становішча Беларусі ў сусветнай супольнасці, пытанні гендэрнай палітыкі, праблемы індывіда ў сучасным грамадстве.

Выкладчыкі кафедры актыўна ўдзельнічаюць у распрацоўцы навучальна-метадычных матэрыялаў для аптымізацыі навучальнага працэсу. За чатыры гады падрыхтавана і апублікавана дзесяць навукова-метадычных дапаможнікаў, сярод іх – «Зборнік тэстаў, тэставых заданняў і кантрольных работ па англійскай мове», «Грамадазнаўства. Жыццё ў сусветнай вёсцы», «Удасканальвай сваю англійскую мову». Падрыхтавана шэсць метадычных распрацовак і зборнікаў сферакапіраваных матэрыялаў. Усё гэта з’яўляецца падставай для падрыхтоўкі ВМК новага пакалення.

«Англійская мова для спецыяльных мэтаў» – другі напрамак дысцыпліны «Замежная мова». Яго галоўная мэта заключаецца ў набыцці навучэнцамі спецыяльных ведаў, фар-

міраванні прафесійных навыкаў і ўменняў ва ўсіх відах маўленчай дзейнасці праз замежную мову, якая выкарыстоўваецца як сродак падтрымкі і ўзбагачэння гэтых ведаў і ўменняў, што дазваляе эфектыўна адаптавацца да будучай дзейнасці ў кантэксце міжкультурнай камунікацыі. Дадзены напрамак цесна звязаны з прафілюючымі дысцыплінамі, якія вызначаюць змест іншамоўнай адукацыі.

Адказная за ESP для студэнтаў спецыяльнасці «Журналістыка» Марына Мікалаеўна Аднаклубава:

– Пры падборы і распрацоўцы тэм для вывучэння найперш улічваюцца прафесійныя мэты журналістаў і практычная карысць матэрыялаў для вывучэння. Так, студэнтам спецыяльнасці «Журналістыка» прапаноўваюцца наступныя тэмы для вывучэння, аналізу і далейшага навуковага даследавання: праца журналіста, прафесійныя якасці журналіста, прафесійная этыка журналіста, падрыхтоўка журналістаў у Вялікабрытаніі і ЗША, класіфікацыя паведамленняў выпускаў навін і асноўныя характарыстыкі розных тыпаў навін, віды друкаваных выданняў, друкаваныя выданні Вялікабрытаніі і ЗША, агульная арганізацыя газеты, структура газетнага артыкула, журналісцкае пісьмо, уплыў тэлебачання на грамадства, тэлебачанне Вялікабрытаніі і ЗША, структура і арганізацыя праграмы навін (на прыкладзе выпуску навін BBC, CNN і EuroNews), мова аўдыёвізуальных СМІ. Пры навучанні мове ў межах будучай прафесіі студэнтаў выкладчыкі шырока выкарыстоўваюць аўдыёвізуальныя сродкі і камп’ютэрныя тэхналогіі. У фондзе кафедры захоўваюцца навучальныя відэафільмы на англійскай мове, аўдыёзапісы, начытаныя носьбітамі мовы – гасцямі кафедры.

Адказная за ESP для студэнтаў спецыяльнасці «Міжнародная журналістыка» Вольга Уладзіміраўна Лушчынская:

– Для нашых студэнтаў напрамак «Англійская мова для спецыяльных мэтаў» асабліва важны і значны, паколькі мяркуецца, што яны павінны ажыццяўляць прафесійную дзейнасць на замежнай мове. Для гэтага мы шукаем но-

выя рэзервы, распрацоўваем спецкурсы, запрашаем спецыялістаў 3-замяжы. Так, нашым студэнтам мы прапаноўваем шэраг спецкурсаў, такіх як «Глядзім і аналізуем тэлевізійныя навіны», «Журналісцкае пісьмо», «Ідыёмы ў сродках масавай інфармацыі», «Друкаваныя СМІ: тэхналогіі чыгання і пісьма» і інш.

Праца арганізуецца паводле зацверджаных рабочых праграм. На кафедры практыкуецца сістэма задачы выпускнога экзамену па англійскай мове ў выглядзе абароны індыўдуальных праектаў, што развівае творчы патэнцыял студэнтаў і ўменне весці даследчую дзейнасць і выкладаць вынікі праведзенага даследавання на замежнай мове, а таксама ажыццяўляць вусную прэзентацыю праекта.

Адказна за ESP для студэнтаў спецыяльнасці «Інфармацыя і камунікацыя» Павел Леанідавіч Салаўёў:

– Міждысцыплінарны характар дадзенай спецыяльнасці прадугледжвае атрыманне студэнтамі ведаў, навыкаў і ўменняў у многіх сферах сучаснага жыцця. Будучым спецыялістам неабходныя ўменне публічнага выступлення перад англамоўнай аўдыторыяй, веданне спецыфічных асаблівасцяў арганізацыі інтэрв’ю на радыё/тэлебачанні, дзе ім у большасці выпадкаў давядзецца выступаць у ролі інтэрв’юіруемага, ўменне арганізоўваць выставы і прэзентацыі, прэс-ланчы, дні адчыненых дзвярэй, выступаць у ролі прадстаўніка па сувязях з грамадскасцю. Важныя таксама і веданне прынятых за мяжой асноўных прынцыпаў пабудовы прэс-рэлізаў, і ўменне ствараць прэс-рэлізы на замежнай мове, ажыццяўляць актыўную пісьмовую камунікацыю ў іншых формах (такіх, як «fact sheet», «media advisory», «pitch letter», «newsletter» і г. д.). Студэнты таксама цікавяцца правіламі і тра-

Заняткі па англійскай мове

дыцыямі арганізацыі прэс-канферэнцый у замежных краінах, стварэннем інфармацыйных бюлетэняў для друку па матэрыялах праведзенай прэс-канферэнцыі.

Адказна за ESP для студэнтаў спецыяльнасці «Літаратурная работа» Алена Паўлаўна Смыкоўская:

– Студэнты дадзенай спецыяльнасці праяўляюць вялікую цікавасць да прафесійна арыентаванай англійскай мовы. Для іх падрыхтаваны навучальны дапаможнік, які атрымаў грыф Міністэрства адукацыі Беларусі, што гаворыць само за сябе. Праца над удасканаленнем навучальнага працэсу і забеспячэннем студэнтаў найноўшымі арыгінальнымі распрацоўкамі працягваецца.

Адказна за работу завочнага аддзялення Наталля Мікалаеўна Мацур:

– На нашым аддзяленні навучаецца сапраўды таленавітая і прафесійна арыентаваная моладзь. Наша задача – дапамагчы ім авалодаць уменнямі і навыкамі агульных і прафесійна арыентаваных англамоўных зносінаў. Для гэтага мы выкарыстоўваем шырокі спектр навукова-метадычнай літаратуры, аўдыё- і відэаматэрыялы, мультымедыійныя праграмы. Мы адзначаем высокі ўзровень унутранай матывацыі навучэнцаў, гатоўнасць да выкарыстання мовы ў практычнай дзейнасці.

І. Ф. УХВАНАВА,
загядчык кафедры англійскай мовы і маўленчай камунікацыі

ВЫПУСКНИКИ ФАКУЛЬТЭТА ЖУРНАЛИСТЫКИ

1949 год

Дневное отделение

1. Аврамчик Николай Яковлевич	18. Окулов Ростислав Гаврилович
2. Антонова Нина Степановна	19. Плавник Александр Ефимович
3. Бондарева Ефросинья Леонидовна	20. Протько Сергей Сафронович
4. Бруй Виктория Федоровна	21. Райхман Белла Исааковна
5. Верниковская Зинаида Павловна	22. Резников Яков Нахимович
6. Винник Климентий Исаакович	23. Русалович Надежда Николаевна
7. Владимиров Николай Васильевич	24. Сапинская Евгения Петровна
8. Владимирова Елена Павловна	25. Симоненко Елена Ивановна
9. Дубровская Ленина Рувимовна	26. Сницерева Нина Александровна
10. Журавлева Любовь Михайловна	27. Степанова Мария Андреевна
11. Кармалитова Елена Владимировна	28. Устабашидзе Леонид Александрович
12. Кедалова Наталья Константиновна	29. Фадеева Лариса Яковлевна
13. Красноперка Анна Давыдовна	30. Филимонов Александр Андреевич
14. Курто Евгений Иванович	31. Фрайман Ида Тевелевна
15. Лившиц Осип Фадеевич	32. Шитик Владимир Николаевич
16. Лившиц-Петрова Антонина Федоровна	33. Шклярник Елена Израилевна
17. Лившиц Нинель Соломоновна	34. Ярошевская Галина Иосифовна

Заочное отделение

1. Гейдеко Алексей Игнатьевич	3. Сикорский Всеволод Михайлович
2. Матюшенко Григорий Дмитриевич	

1950 год

Дневное отделение

1. Бейнер Римма Григорьевна	11. Мерсон Лазарь Моисеевич
2. Брук Зиновий Григорьевич	12. Нехамкин Владимир Львович
3. Вайн Анна Григорьевна	13. Перников Борис Мордухович
4. Василевская (Скрипка) Галина Онуфриевна	14. Рабкина Мария Михайловна
5. Винокуров Леонид Абрамович	15. Савинова Лидия Михайловна
6. Глушанков Михаил Яковлевич	16. Севастьянов Лев Ильич
7. Капилов Абрам Яковлевич	17. Тикоцкий Михаил Евгеньевич
8. Кужельный Сергей Сергеевич	18. Тимошек Николай Павлович
9. Левко (Зубрицкая) Эмилия Ивановна	19. Шерешевская Белла Мироновна
10. Лиюкумович Софья Григорьевна	20. Язылец (Плиско) Зоя Антоновна

Заочное отделение

1. Вельтнер Владимир Александрович	4. Терешков Иван Иосифович
2. Ларин Аркадий Егорович	5. Щетко Андрей Мартинович
3. Сталкарц Бенциан Зеликович	

1951 год

Дневное отделение

1. Алексеенко Александр Корнеевич	3. Бышкин Николай Александрович
2. Булацкий Григорий Васильевич	4. Горелик Арон Лейбович

5. Глушенко Александр Евдокимович	20. Письменная Ираида Леопольдовна
6. Доморацкий Вячеслав Витольдович	21. Пужевич Николай Степанович
7. Заяц Александр Федорович	22. Рылько Алексей Иванович
8. Капелян Ефим Хаймович	23. Скобинская (Ракова) Тамара Андреевна
9. Кобызев Лев Павлович	24. Соломоник Хаим Израилевич
10. Коробок Яков Израилевич	25. Суворова Ирина Михайловна
11. Куксина Ирина Ароновна	26. Умецкий Борис Иосифович
12. Лобун Юрий Иванович	27. Федоренчик Владимир Иванович
13. Леонцевич Вера Ивановна	28. Хазанская (Кафман) Инесса Львовна
14. Липская Эльвира Борисовна	29. Хейфец Рива Борисовна
15. Лифанов Яков Зусаевич	30. Хосдан Мария Ефимовна
16. Малаховская Ленина Юделевна	31. Шилович Георгий Владимирович
17. Михальчук Сергей Афанасьевич	32. Эрुшевич Вера Моисеевна
18. Михневич Юрий Михайлович	33. Юркевич Николай Романович
19. Наливайко Иван Антонович	

Заочное отделение

1. Вайнбранд Михаил Самойлович	3. Сеин Алексей Николаевич
2. Делец Михаил Иванович	4. Суворов Вадим Иванович

1952 год

Дневное отделение

1. Артемьева Эмма Васильевна	13. Качеровский Аркадий Исаевич
2. Атенков Станислав Михайлович	14. Ковалерчик Леонид Иосифович
3. Баркан Варлен Абрамович	15. Каган Мэри Мордуховна
4. Берещенко Лариса Андреевна	16. Луковский Евгений Прокофьевич
5. Борисович Маргарита Михайловна	17. Магезис Ирина Иосифовна
6. Вольфсон Аркадий Кузьмич	18. Мазо Евгения Александровна
7. Гарбуз Инесса Григорьевна	19. Медведева Вера Семеновна
8. Гольдина Элеонора Эммануиловна	20. Мостков Илья Иосифович
9. Громько Антон Данилович	21. Полещук Константин Иванович
10. Замский Моня Моисеевич	22. Ревякина Валентина Степановна
11. Зинин Александр Кондратьевич	23. Синякович Георгий Антонович
12. Калиновская Леонтина Ивановна	24. Сурский Олег Аркадьевич

Заочное отделение

1. Аскерко Иван Иванович	6. Разинский Григорий Борисович
2. Журавский Петр Иванович	7. Снежкова Нина Леоновна
3. Зарецкий Давид Ефимович	8. Стриженок Михаил Павлович
4. Кацер Петр Васильевич	9. Тарасевич Григорий Федорович
5. Коваленко Римма Михайловна	10. Филонов-Сасс Лев Константинович

1953 год

Дневное отделение

1. Ануфриев Евгений Михайлович	4. Богорад Илья Матвеевич
2. Бобрович Виктор Данилович	5. Говор Виктор Антонович
3. Балбуцкая Раиса Михайловна	6. Гордышева Тамара Михайловна

7. Заливако Стэлла Ивановна	17. Окунькова Валентина Сергеевна
8. Казаченок Иван Иванович	18. Перстин Леонид Рафаилович
9. Коваленко Петр Савельевич	19. Пугач Фрида Матвеевна
10. Коваль Олимпиада Васильевна	20. Резник Тамара Ефимовна
11. Кузнецова Валентина Васильевна	21. Рубин Семен Израилевич
12. Курдюмова Вера Константиновна	22. Самусенкова Раиса Федоровна
13. Левин Соломон Давыдович	23. Чанин Виталий Дмитриевич
14. Матвеев Владимир Васильевич	24. Фрейдин Владимир Абрамович
15. Морковко Дмитрий Петрович	25. Шевчак Георгий Иванович
16. Морозов Вячеслав Николаевич	26. Шичко Анатолий Григорьевич

Заочное отделение

1. Александровская Валентина Павловна	12. Лавринович Клеопатра Константиновна
2. Бармичев Виталий Дмитриевич	13. Львович Хаим Гиршевич
3. Бегун Георгий Захарович	14. Маркевич Александр Антонович
4. Волос Борис Семенович	15. Партасенок Станислав Иосифович
5. Гавлина Мера Наумовна	16. Польшак Анатолий Тимофеевич
6. Гинзбург Владимир Яковлевич	17. Рымар Мария Васильевна
7. Данилевич Лидия Ивановна	18. Сакевич Александр Демьянович
8. Данилевич Василий Александрович	19. Сталин Хаим Львович
9. Денисов Леонид Михайлович	20. Сапчак Мария Степановна
10. Каждан Мария Наумовна	21. Шаповалова Валентина Григорьевна
11. Крымова Ирина Дмитриевна	22. Шаповалов Всеволод Григорьевич

1954 год

Дневное отделение

1. Авраменко Эра Васильевна	24. Матяс Дмитрий Матвеевич
2. Аксючиц Виктор Николаевич	25. Михайлов Валерий Викторович
3. Антуськов Владимир Митрофанович	26. Михасева Сталина Мефодиевна
4. Апельнская Ариадна Ивановна	27. Мицкевич (Варивончик) Инесса Николаевна
5. Бельская (Дембовецкая) Любовь Васильевна	28. Мицкевич Борис Павлович
6. Ванчук Лариса Борисовна	29. Нисневич Нина Григорьевна
7. Волк Алексей Арсеньевич	30. Олехнович (Мохорт) Галина Ивановна
8. Горчакова Ирина Вениаминовна	31. Паромчик Галина Ивановна
9. Гусев Юрий Александрович	32. Пивоварова (Захаревич) Маргарита Александровна
10. Данович Марк Федорович	33. Плехова (Зятин) Валентина Петровна
11. Дорт-Гольц (Шиманская) Клара Павловна	34. Рощеня Тамара Игнатьевна
12. Евстигнеева Нина Владимировна	35. Себесевич (Босальго) Тамара Анисимовна
13. Ермолук (Николаева) Нелли Ивановна	36. Семеняков Василий Степанович
14. Ермолук Юрий Константинович	37. Славинская Галина Ивановна
15. Залеская Тамара Аркадьевна	38. Смирнова (Костенецкая) Надежда Алексеевна
16. Кана Юлия Моисеевна	39. Солдатова Ирина Федоровна
17. Кекишева Валентина Васильевна	40. Соловьев Альберт Иванович
18. Кирсанов Виктор Георгиевич	41. Сушкевич Эдуард Степанович
19. Кононова Виктория Сергеевна	42. Тупица Андрей Александрович
20. Краснюк Андрей Яковлевич	43. Холод Розалия Павловна
21. Летнякова Ариадна Адриановна	
22. Матвеева (Иванова) Людмила Сергеевна	
23. Матузова Маргарита Петровна	

Заочное отделение

1. Акулич Виктор Казимирович	11. Пинхасик Давид Шлемович
2. Бакунин Мир-Марк Гилевич	12. Плехов Яков Максимович
3. Восковцева Лидия Михайловна	13. Попов Василий Терентьевич
4. Голуб Василий Кириллович	14. Резник Давид Семенович
5. Горовой Михаил Самойлович	15. Тихоненко Михаил Степанович
6. Гуренич Яков Абрамович	16. Хвощенко Иван Никитович
7. Дубровская-Шендель Евгения Георгиевна	17. Цыгуля Петр Павлович
8. Каминкер Григорий Александрович	18. Шаврова-Рипс Софья Романовна
9. Морозов Михаил Васильевич	19. Шемелин Даниил Петрович
10. Осененко Тамара Ильинична	20. Язвинский Казимир Казимирович

1955 год*Дневное отделение*

1. Андриевская (Чельшева) Галина Федоровна	23. Лисаченко (Морковко) Мария Петровна
2. Березкин Юрий Иванович	24. Лопатина Лилия Александровна
3. Богданова Лилия Тимофеевна	25. Лукашенко Иван Адамович
4. Бровиков Владимир Игнатьевич	26. Мартынюк Леонид Владимирович
5. Бродский Ханя Мордухович	27. Мартынюк (Буравкина) Майя Николаевна
6. Войт Лидия Владимировна	28. Мироненко Иван Иванович
7. Воронежская (Синицкая) Лариса Спиридоновна	29. Мисько Павел Андреевич
8. Галенчик Вячеслав Семенович	30. Николенко Алла Александровна
9. Гатило Станислав Федорович	31. Панкова Ольга Лаврентьевна
10. Гладкий Иван Дмитриевич	32. Платонов Ростислав Петрович
11. Горюнова Аврора Константиновна	33. Рожкова (Оралина) Людмила Николаевна
12. Гришкевич Анатолий Александрович	34. Самаль Аркадий Иванович
13. Гуцаленко Леонид Афанасьевич	35. Севостьянич Людмила Александровна
14. Езерский Эдуард Станиславович	36. Серова Тамара Алексеевна
15. Жук Валентина Никодимовна	37. Стародворцев Павел Сергеевич
16. Казачек (Ермакова) Елена Иосифовна	38. Тарас Валентин Ефимович
17. Капранова (Жолнерович) Надежда Владимировна	39. Ткачев Павел Иванович
18. Кардаш Федор Иванович	40. Торубаров Павел Игнатьевич
19. Касьянова Нинель Яковлевна	41. Филенчик Надежда Устиновна
20. Киеня Анна Савельевна	42. Ховратович Иосиф Петрович
21. Курочкин Леонид Андреевич	43. Шарафанович Инесса Антоновна
22. Лизунов Павел Михайлович	44. Шведок Людмила Порфирьевна
	45. Янушкевич (Зимина) Евгения Петровна
	46. Ясинский Ричард Здиславович

Заочное отделение

1. Агеев Иван Минович	9. Ксенжук-Хоняк Любовь Куприяновна
2. Броденик Владимир Федорович	10. Лагунович Геннадий Петрович
3. Волоткович Михаил Павлович	11. Новиков Иван Григорьевич
4. Гейкер Ефим Романович	12. Рывкин Зальман Пинсухович
5. Глезер Абрам Менделевич	13. Симонова Ольга Ивановна
6. Горелик Алексей Антонович	14. Трахтенберг Фаина Романовна
7. Ильющенко Алексей Григорьевич	15. Харитонов Вячеслав Семенович
8. Козловский Франц Михайлович	16. Шавня Александра Александровна

1956 год*Дневное отделение*

1. Архипова (Юрьева) Мария Андреевна
2. Афанасьев Игорь Михайлович
3. Бондарева (Улезко) Зинаида Александровна
4. Булгак (Адамчик) Нинель Георгиевна
5. Быкадорова (Сороко) Тамара Ивановна
6. Варченя Мария Иосифовна
7. Вертинский Анатолий Ильич
8. Глебоко Леонид Евсеевич
9. Добролюбов Игорь Михайлович
10. Ефимцева Людмила Дмитриевна
11. Зарецкий Владимир Макарович
12. Захаренко Александра Ивановна
13. Зотов Геннадий Сергеевич
14. Зубарев Евгений Егорович
15. Калиновский Владимир Филиппович
16. Карлова Галина Григорьевна
17. Карповский Яков Евсеевич
18. Картузов Александр Степанович
19. Коршуков Евгений Иванович
20. Костюченко Александр Акимович
21. Крачковская Таисия Венедиктовна
22. Крисковец Евгений Артемович
23. Кушнарёва (Тимошук) Татьяна Андреевна
24. Лисняк Раиса Ивановна
25. Лунин Анатолий Алексеевич
26. Малашевский Владимир Федорович
27. Мальдис Адам Иосифович
28. Мирочицкий Лев Павлович
29. Мохорт Геннадий Иванович
30. Никифоров Петр Ильич
31. Пилецкая Ольга Аркадьевна
32. Рогова (Никифорова) Лилия Григорьевна
33. Савенко (Погодаева) Валентина Денисовна
34. Севрук (Акулич) Нина Александровна
35. Старосельская Клавдия Карловна
36. Тимофеев Леонтий Федорович
37. Урюжникова Людмила Андреевна
38. Харкевич Александр Петрович
39. Хорсун Василий Александрович
40. Хлиманова (Алфимова) Инга Дмитриевна
41. Чергейко Виталий Константинович
42. Черкасов Анатолий Павлович
43. Чеснокова (Чувикова) Галина Ивановна
44. Шкаев (Малофей) Василий Семенович
45. Юшкевич Эдуард Антонович
46. Ярмошевич Николай Серафимович
47. Яротов Евгений Михайлович

Заочное отделение

1. Акулич Григорий Иванович
2. Бляхер Абрам Мойсеевич
3. Вайсберг Леонид Маркович
4. Майский Александр Петрович
5. Матуковский Николай Егорович
6. Пахомов Михаил Иванович
7. Смольянов Олег Петрович
8. Толкач Леонид Константинович
9. Хлиманов Виктор Исидорович
10. Шкор-Сморчкова Елена Серафимовна
11. Щуровский Игорь Николаевич

1957 год*Дневное отделение*

1. Абушенко Леонид Кириллович
2. Анисимов Михаил Степанович
3. Балаш Анатолий Викентьевич
4. Баньковская Таиса Владимировна
5. Бехтерева (Дорошенко) Нина Демьяновна
6. Бехтерев Юрий Николаевич
7. Гаврилкин Леонид Иванович
8. Говорко Сергей Николаевич
9. Дедюшко (Молчанова) Донара Федоровна
10. Деленковский Николай Иванович
11. Заслонова Муза Константиновна
12. Каленчиц Василий Александрович
13. Кальянова Нелли Григорьевна
14. Клебанович Михаил Иванович
15. Королева Валентина Николаевна
16. Кремень Наталья Александровна
17. Кузнецов Анатолий Петрович
18. Кузнецова (Тарашкевич) Ядвига Михайловна
19. Лобадо Валерий Сергеевич
20. Луковский Николай Прокофьевич
21. Маклюк Лариса Адамовна

22. Манцевич Борис Фролович	31. Соломахина (Коленик) Нина Леонидовна
23. Мурашко Михаил Филиппович	32. Степанова Евгения Сергеевна
24. Одинцова Валентина Филипповна	33. Тарасевич Семен Андреевич
25. Павлюковский Иван Федорович	34. Турцевич Леонид Николаевич
26. Панова Светлана Михайловна	35. Хмельницкий Владимир Степанович
27. Пищикова Клара Евсеевна	36. Чигринов Иван Гаврилович
28. Пташников Иван Николаевич	37. Чимирко Валентин Петрович
29. Рабацевич Евгений Степанович	38. Шишко Михаил Александрович
30. Сербантов Анатолий Андреевич	39. Шолохов Александр Николаевич

Заочное отделение

1. Банасевич Николай Васильевич	10. Мень Григорий Яковлевич
2. Барский Яков Давыдович	11. Минов Василий Афанасьевич
3. Бруневская Мария Федоровна	12. Миронов Николай Алексеевич
4. Гутерман Семен Наумович	13. Нехай Виктор Тимофеевич
5. Красовский Николай Анисимович	14. Похилко Николай Иванович
6. Лебецкий Викентий Константинович	15. Семин Николай Михайлович
7. Левин Роальд Самуилович	16. Сорин Макс Самуилович
8. Малевич Валериан Александрович	17. Шимук Викентий Николаевич
9. Мальшев Юлий Федорович	

1958 год

Дневное отделение

1. Бондаренко Николай Тимофеевич	23. Макаревич Владимир Иванович
2. Василевский Николай Леонидович	24. Марченко (Сушкевич) Галина Александровна
3. Глушаков Николай Никифорович	25. Марченко Дмитрий Николаевич
4. Гончар Николай Антонович	26. Мацкевич Вацлав Генрихович
5. Зарецкий Василий Макарович	27. Михаленко Валентин Тарасович
6. Зенченко Наталья Даниловна	28. Павлович Владимир Юльянович
7. Иванова Галина Спартаковна	29. Пильщиков Михаил Григорьевич
8. Ильюков Олег Иванович	30. Продедович (Кременская) Лилия Михайловна
9. Каждан Берта Вениаминовна	31. Рутковская (Трусевич) Бронислава Брониславовна
10. Карамазов Виктор Филимонович	32. Скакун Софья Леоновна
11. Кац Залман Хаимович	33. Супрун Дмитрий Данилович
12. Кийранен Александр Александрович	34. Тетерина (Хлебовец) Любовь Николаевна
13. Киреенко Иван Васильевич	35. Ткачева Зоя Михайловна
14. Ковалева Нэлла Павловна	36. Ткачук Рем Андреевич
15. Коляденко Эрнст Николаевич	37. Ульяновко Борис Васильевич
16. Красневская Лариса Алексеевна	38. Фурманец Светлана Андреевна
17. Кузьмиченко Геннадий Александрович	39. Чеботарева (Котова) Ариадна Михайловна
18. Куницкая Инесса Васильевна	40. Чеховский Николай Иванович
19. Лексутин Анатолий Ефремович	41. Щерба Сергей Степанович
20. Лемешонок (Морунова) Галина Ивановна	42. Яскевич Александр Семенович
21. Мазаник (Воскобойникова) Галина Анатольевна	
22. Мазаник Георгий Николаевич	

Заочное отделение

1. Белякович Тамара Петровна
2. Биндюков Иван Михайлович
3. Богуш Александр Владимирович
4. Ванькович (Ойнас) Елизавета Августовна
5. Герчик Моисей Беньямович
6. Долгопят Семен Федорович
7. Дробов Леонид Никанорович
8. Жук Дмитрий Викторович
9. Климов Алексей Егорович
10. Кукареко Аркадий Федорович
11. Курьянович Антон Петрович
12. Клышко Михаил Константинович
13. Куц Софья Фроловна
14. Макаров Аким Макарович
15. Надельсон Семен Исаакович
16. Николаенко Василий Денисович
17. Приходько Александр Петрович
18. Пыжков Василий Андреевич
19. Семенов Савелий Никифорович
20. Скудович Израиль Моисеевич
21. Соболевский Анатолий Викентьевич
22. Степанов Иван Степанович
23. Тараненко Николай Иванович
24. Тычина Михаил Адамович
25. Фомченко Олег Семенович
26. Хозеев Иван Григорьевич
27. Чечко Эдуард Иосифович
28. Якушкин Владимир Ефимович

1959 год*Дневное отделение*

1. Бережков Петр Иосифович
2. Блатун Семен Тихонович
3. Булгакова Татьяна Владимировна
4. Буравкин Геннадий Николаевич
5. Войтенкова Раиса Парфеновна
6. Герус Анатолий Васильевич
7. Гнедина Эльвира Евгеньевна
8. Гуревич Слава Михайловна
9. Даниленкова Наталья Андреевна
10. Драгунов Владимир Матвеевич
11. Дятлов Александр Николаевич
12. Зуенок Василий Васильевич
13. Карцева Тамара Григорьевна
14. Кириллов Герман Илларионович
15. Кладницкая Лариса Георгиевна
16. Клебанов Георгий Григорьевич
17. Ковалева Наталья Борисовна
18. Козлюк Григорий Аксентьевич
19. Коновалюк Виталий Иосифович
20. Куценко Ватислав Николаевич
21. Лепесин Станислав Николаевич
22. Лозовская Анна Степановна
23. Луканская Эмилия Петровна
24. Лукин Виталий Степанович
25. Михневич Алла Александровна
26. Молибошко Владимир Александрович
27. Москаленко Лена Андреевна
28. Нужкова Галина Борисовна
29. Орлова Татьяна Дмитриевна
30. Прибова Валентина Павловна
31. Пустоход Анатолий Михайлович
32. Савицкий Фадей Игнатьевич
33. Савченко Лилия Ивановна
34. Свирко Юрий Николаевич
35. Силенков Анатолий Иванович
36. Скопа Владимир Григорьевич
37. Солонович Владимир Алексеевич
38. Спиридонов Анатолий Федорович
39. Ставров Анатолий Герасимович
40. Степаненко Олег Андреевич
41. Стрельцов Михаил Леонович
42. Тишкевич Вадим Трифонович
43. Тузин Василий Романович
44. Чайка Николай Сергеевич
45. Чепиков Владимир Евдокимович
46. Шамреева Инесса Илларионовна
47. Шнып Ирина Адамовна
48. Шутик Иван Николаевич

Заочное отделение

1. Анкудович Иван Викторович
2. Барцев Василий Иванович
3. Батуров Николай Андреевич
4. Бельский Петр Васильевич
5. Бондаренко Владимир Андреевич
6. Будаи Геннадий Васильевич
7. Гурецкий Алексей Макарович
8. Демиденко Иван Павлович

9. Дончик Валентин Дмитриевич	16. Павлюченко Андрей Титович
10. Житков Сергей Степанович	17. Поддубский Николай Васильевич
11. Завацкий Михаил Петрович	18. Сушков Эдуард Петрович
12. Королев Аркадий Петрович	19. Уханов Олег Алексеевич
13. Королев Георгий Алексеевич	20. Шалаева Нина Ивановна
14. Медведев Тихон Фомич	21. Шароваров Анатолий Федорович
15. Павловский Николай Павлович	22. Яцко Владимир Никитич

1960 год

Дневное отделение

1. Акулик Александр Константинович	18. Рудометов Игорь Александрович
2. Барташевич Петр Александрович	19. Рязанский Александр Александрович
3. Гилевич Николай Семенович	20. Савченко (Евтушенко) Антонина Ильинична
4. Голей Инна Павловна	21. Саченко Борис Иванович
5. Гуков Георгий Дмитриевич	22. Сипаков Иван Данилович
6. Дашук Виктор Никифорович	23. Скрипкин Лев Филиппович
7. Доморацкая Галина Сергеевна	24. Соколов Николай Петрович
8. Душкевич Владимир Николаевич	25. Станюта Александр Александрович
9. Ефремова Светлана Григорьевна	26. Старовойтов Иван Петрович
10. Казаченок Петр Петрович	27. Угольник Ирина Владимировна
11. Лукашонок Леонид Иванович	28. Фролов Борис Яковлевич
12. Машков Владимир Георгиевич	29. Хроменкова Клавдия Владимировна
13. Николаев Юрий Иванович	30. Черненкова Алла Федоровна
14. Новикова (Левданская) Нэлла Владимировна	31. Шахматова (Антипенко) Светлана Михайловна
15. Пехтеров Иван Егорович	32. Шуман Ленина Матвеевна
16. Пролович Гарри Алексеевич	33. Щаснович Александр Константинович
17. Ронис Ауэстра Алексеевна	

Заочное отделение

1. Абрамчик Иван Кузьмич	17. Лешенюк Иосиф Михайлович
2. Аксельрод Исаак Исаевич	18. Литвинчук Василий Андрианович
3. Барсукова (Мицкевич) Ленина Михайловна	19. Макаревич Виталий Иванович
4. Богданов Александр Григорьевич	20. Молчанов Леонид Степанович
5. Будикова (Чурко)Юлия Михайловна	21. Новиков Юрий Николаевич
6. Вертоградова Жанна Григорьевна	22. Окунева Евдокия Евтихиевна
7. Демент Марк Исаакович	23. Поцуло Анатолий Максимович
8. Дубовик Иван Иванович	24. Романчук Владимир Тимофеевич
9. Жарский Петр Иванович	25. Русакович Анатолий Михайлович
10. Жигощкий Николай Григорьевич	26. Рутковский Павел Петрович
11. Загородний Георгий Николаевич	27. Садовский Валентин Константинович
12. Зарницин Петр Никифорович	28. Севрук Михаил Степанович
13. Захаревич Владимир Борисович	29. Украинец Павла Петровна
14. Кандыбович Викентий Николаевич	30. Харитоновна Тамара Константиновна
15. Коваленко Иван Антонович	31. Храмцевич Николай Андреевич
16. Кондавина Анна Макеевна	32. Шляхтин Владимир Павлович

1961 год*Заочное отделение*

1. Астаневич Николай Данилович	21. Королев Николай Денисович
2. Варвашеня Владимир Степанович	22. Кулакова Мария Станиславовна
3. Вашурина Нелли Петровна	23. Левшунов Евгений Петрович
4. Веллер Анатолий Яковлевич	24. Маньков Анатолий Андреевич
5. Гайтота Леонид Васильевич	25. Маслакова Любовь Дмитриевна
6. Гапеев Александр Владимирович	26. Михнюк Виктор Герасимович
7. Георгиев Константин Игнатьевич	27. Можяев Евгений Михайлович
8. Гликман Дмитрий Александрович	28. Назарович Николай Степанович
9. Грабовский Семен Кузьмич	29. Пашевич Евгений Яковлевич
10. Демиденко Федор Павлович	30. Путырская Лилия Андреевна
11. Дробыш Николай Константинович	31. Рябков Кирилл Анисифорович
12. Егоров Марат Федорович	32. Савельев Александр Николаевич
13. Ефимов Валерий Семенович	33. Стамбровский Герасим Тарасович
14. Земляников Александр Борисович	34. Столин Владимир Ефимович
15. Зубович Тамара Федоровна	35. Суслов Александр Александрович
16. Изрин Захар Ильич	36. Чернова Алина Ивановна
17. Карклин Емельян Иванович	37. Чечко Виктор Семенович
18. Касперович Людвиг Иосифович	38. Чигирь Анатолий Ефимович
19. Коломиец Степан Евсеевич	39. Шипулькин Владимир Терентьевич
20. Королев Евгений Петрович	40. Яцкевич Зинаида Павловна

1962 год*Дневное отделение*

1. Вольская (Прокша) Людмила Леонидовна	15. Остапович Аркадий Викторович
2. Вольский Вячеслав Тихонович	16. Павлов Владимир Андреевич
3. Гулянец Светлана Нерсесовна	17. Подберезный Анатолий Иосифович
4. Гусак Николай Емельянович	18. Поляков Самсон Германович
5. Загорская Нина Семеновна	19. Прокопьев Евграф Семенович
6. Залесский Родислав Васильевич	20. Скудный Аркадий Андреевич
7. Залевский Анатолий Федорович	21. Струц Григорий Павлович
8. Кандерский Эдуард Яковлевич	22. Ходанович Игорь Филиппович
9. Касперович Игорь Константинович	23. Чеплинская (Новикова) Нелли Алексеевна
10. Клименко Нелли Ивановна	24. Честнова (Казакевич) Раиса Петровна
11. Ковальков Виктор Михайлович	25. Шилович Анатолий Павлович
12. Лагунович (Батракова) Елена Степановна	26. Шоба Николай Алексеевич
13. Ляхов Евгений Макарович	27. Шоба Нина Вячеславовна
14. Малиновский Леонид Степанович	

Заочное отделение

1. Бундель Михаил Радионович	8. Коньшева Нина Сергеевна
2. Гришан Александр Петрович	9. Коренько Артур Витольдович
3. Гурина (Борщевская) Нина Илларионовна	10. Коцуба Владимир Иванович
4. Гусаров Николай Григорьевич	11. Кузнецов Алексей Фомич
5. Заборонок Николай Петрович	12. Леонов Николай Иванович
6. Исаченко Александр Борисович	13. Лубочко Ростислав Петрович
7. Кольцов Виталий Александрович	14. Мелешко Анатолий Андреевич

15. Мильченко Элина Семеновна	25. Скитов Иван Максимович
16. Невзоров Федор Евстигнеевич	26. Тарасевич Владимир Севостьянович
17. Овсюк Франц Люцианович	27. Хорошко Николай Севостьянович
18. Павлов Савелий Ефимович	28. Хоружик Михаил Иосифович
19. Панов Павел Леонтьевич	29. Хотянович Леонтий Серафимович
20. Петрашкевич Чеслав Викентьевич	30. Шахович Мечислав Зенонович
21. Пискун Владимир Никитич	31. Шталь Викентий Юльевич
22. Прохоров Владимир Сергеевич	32. Эльтерман Нина Овсеевна
23. Сафонов Иван Дмитриевич	33. Якубович Владимир Игнатъевич
24. Серков Иван Киреевич	34. Ялугин Эрнст Васильевич

1963 год

Дневное отделение

1. Астрейко Анатолий Иосифович	13. Маевская Нина Васильевна
2. Белова Лилия Александровна	14. Макаренко Леон Данилович
3. Беспалый Дмитрий Александрович	15. Муха Тамара Сулеймановна
4. Бобков Владимир Андреевич	16. Новикова Лариса Михайловна
5. Высоцкий Валерий Иванович	17. Потапов Иван Степанович
6. Ельский Петр Степанович	18. Радкевич Евгений Григорьевич
7. Китаев Александр Тимофеевич	19. Фурик Анатолий Степанович
8. Козявин Адольф Михайлович	20. Халип Владимир Трофимович
9. Коноплева Лариса Ивановна	21. Цветкова Галина Павловна
10. Кудравец Анатолий Павлович	22. Шереметьев Зиновий Александрович
11. Кузьменков Владимир Иванович	23. Шилова Людмила Федоровна
12. Леонов Леон Кириллович	24. Шрубок Анатолий Алексеевич

Заочное отделение

1. Булай Михаил Тимофеевич	11. Николайчук Павел Кириллович
2. Головач Виталий Тимофеевич	12. Осипов Александр Петрович
3. Горбатов Дмитрий Васильевич	13. Прокопов Тимофей Федорович
4. Добин Болеслав Иосифович	14. Пугач Ким Матвеевич
5. Дышев Михаил Кириллович	15. Райская Анна Тимофеевна
6. Ерошенко Павел Сафронович	16. Салек Вячеслав Антонович
7. Кимельфельд Михаил Яковлевич	17. Стольберг Инна Моисеевна
8. Коган Борис Моисеевич	18. Федотов Александр Гаврилович
9. Косаренко Николай Иванович	19. Шарай Геральд Владиславович
10. Малякко Евгений Михайлович	

1964 год

Дневное отделение

1. Айзенштадт Галина Иосифовна	9. Исаченко Нелли Ивановна
2. Анциферов Виталий Михайлович	10. Кабакович Алла Константиновна
3. Астапенко Николай Максимович	11. Казакевич Михаил Васильевич
4. Бируля Галина Михайловна	12. Качевская Инна Александровна
5. Гринкевич Вадим Антонович	13. Ковалевская Ирина Константиновна
6. Дашинский Иван Иванович	14. Кожемякин Геннадий Михайлович
7. Демина Жанна Ивановна	15. Колошко Мива Федоровна
8. Зельвинский Валерий Семенович	16. Кошель Василий Игнатъевич

17. Кошман Иван Ефимович
18. Кукевич Андрей Алексеевич
19. Макаревич Василий Степанович
20. Новик Александра Павловна
21. Новикова Раиса Васильевна
22. Подоляк Иван Титович
23. Радущкий Александр Ефимович
24. Рыбак Александр Владимирович
25. Скирда Владимир Степанович
26. Стельмах Владимир Алексеевич
27. Хоровец Татьяна Ивановна
28. Чайка Нина Тимофеевна

Вечернее отделение

1. Бондаренко Людмила Павловна
2. Василец Иван Лукьянович
3. Волосач Николай Андреевич
4. Гетман Татьяна Николаевна
5. Горбачева Аза Алексеевна
6. Дейкун Владимир Григорьевич
7. Иванов Юрий Михайлович
8. Корабчикова Валентина Борисовна
9. Кортель Евгения Ивановна
10. Красинская Нина Алексеевна
11. Кривошеев Александр Фомич
12. Крупень Михаил Александрович
13. Кухаренко Лариса Ивановна
14. Мармулевская Ирина Павловна
15. Назаревская Ольга Владимировна
16. Стацевич Мария Владимировна
17. Ткачев Николай Иванович
18. Ходарин Алексей Григорьевич
19. Чуланов Александр Михайлович
20. Шеин Валерий Николаевич
21. Шиманский Михаил Николаевич

Заочное отделение

1. Алтуний Григорий Иванович
2. Башенкова Надежда Ефимовна
3. Белковская Людмила Тимофеевна
4. Бельский Михаил Сильвестрович
5. Валовик Нина Ефимовна
6. Вантенков Иван Павлович
7. Ганкович Владимир Артемович
8. Грицан Николай Иванович
9. Гродзицкая Надежда Михайловна
10. Касько Владимир Константинович
11. Колбасов Дмитрий Дмитриевич
12. Кузьмин Юрий Федорович
13. Кулаков Евгений Николаевич
14. Кульков Виктор Захарович
15. Мишин Виталий Степанович
16. Морозова Маргарита Михайловна
17. Нехай Михаил Васильевич
18. Панасюк Павел Нестерович
19. Поляков Исаак Яковлевич
20. Попель Александр Сергеевич
21. Ракович Петр Прокофьевич
22. Серединский Валерий Петрович
23. Синица Ядвига Ивановна
24. Тимошенко Виктор Прохорович
25. Уличев Иван Матвеевич
26. Фадеев Леонид Герасимович
27. Филончик Георгий Васильевич
28. Чеховский Леонид Иванович
29. Чикмарев Константин Меркурьевич
30. Шапошников Николай Михайлович
31. Шаферов Иван Исаакович
32. Якутович Зинаида Ивановна

1965 год

Дневное отделение

1. Асмолов Леонид Павлович
2. Беспалый Аркадий Петрович
3. Бородач Сергей Федорович
4. Говин Степан Васильевич
5. Григорович Галина Николаевна
6. Дашкевич Вячеслав Иосифович
7. Жвалевский Валентин Антонович
8. Жук Алексей Яковлевич
9. Журавлев Виктор Петрович
10. Зарембо Михаил Николаевич
11. Капустин Адам Адамович
12. Ксензенко Феликс Михайлович
13. Кузьмин Иван Тимофеевич
14. Лозовская Мария Викторовна
15. Михневич Валерий Федорович
16. Ничипорук Александр Семенович

17. Проволович Геннадий Аркадьевич	23. Фирштейн Бома Рувимович
18. Русинович Николай Иванович	24. Чайковский Станислав Иванович
19. Рябцев Александр Михайлович	25. Чететка Анатолий Ильич
20. Саченко Иван Иванович	26. Шаруба Николай Гаврилович
21. Сербантович Анатолий Станиславович	27. Якубович Чеслав Иванович
22. Трушкина Елена Степановна	28. Ялугина Джемма Петровна

Вечернее отделение

1. Божок Анатолий Иванович	9. Мокрицкий Петр Федорович
2. Боярчук Николай Иванович	10. Омельченко Ольга Ивановна
3. Горлов Михаил Кузьмич	11. Пацевич Алина Станиславовна
4. Дубовик Леонид Адамович	12. Резник Илья Иосифович
5. Дутов Вячеслав Михайлович	13. Скоринкина Валентина Петровна
6. Зыль Николай Владимирович	14. Смирнова Лилия Ивановна
7. Корнилович Эдуард Александрович	15. Теляков Виктор Андреевич
8. Кляус Людмила Павловна	

Заочное отделение

1. Аввакумов Анатолий Иванович	26. Мотуз Николай Максимович
2. Афанасьев Анатолий Николаевич	27. Мызников Александр Иванович
3. Блинова Светлана Федоровна	28. Наумович Николай Макарович
4. Бондарь Евгения Васильевна	29. Панченко Иван Трофимович
5. Граблевский Иван Станиславович	30. Пасюков Леонид Алексеевич
6. Гулько Владимир Иванович	31. Пичуков Иван Иванович
7. Диско Александр Васильевич	32. Погирницкий Вячеслав Антонович
8. Долгицкий Георгий Константинович	33. Потемкин Михаил Иванович
9. Закашанский Лазарь Моисеевич	34. Проскуров Василий Федорович
10. Захаревич Леонтий Гаврилович	35. Пупыкин Валерий Сергеевич
11. Зевин Владимир Ильич	36. Савеличев Аркадий Алексеевич
12. Ивановский Витольд Владимирович	37. Савостеев Станислав Васильевич
13. Казакевич Владимир Иванович	38. Самсонов Георгий Артемьевич
14. Карпенко Иван Степанович	39. Сухов Иван Васильевич
15. Кирейчик Иван Александрович	40. Танчевская Алла Самуиловна
16. Клименко Владимир Иосифович	41. Тригорлов Евгений Николаевич
17. Комлев Анатолий Федорович	42. Трубицин Виталий Петрович
18. Кордилов Петр Харитонович	43. Хоменко Евгений Иванович
19. Круковский Виктор Павлович	44. Худович Михаил Егорович
20. Кузин Владимир Семенович	45. Черенда Евгений Степанович
21. Куневич Виктор Александрович	46. Шарай Николай Алексеевич
22. Курбеко Евгений Иосифович	47. Шингарев Иван Владимирович
23. Кучинский Вячеслав Николаевич	48. Шлег Александр Карпович
24. Лебедева Анна Тимофеевна	49. Эгерд Тереса-Одонна Брониславовна
25. Лобанов Василий Борисович	50. Яцушкевич Михаил Никитич

1966 год

Дневное отделение

1. Авсиевич Николай Ильич	3. Бабинич Виктор Дмитриевич
2. Асаулов Виктор Федорович	4. Бедрицкая Зоя Михайловна

5. Белоусов Олег Павлович
6. Бояренко Лариса Исааковна
7. Герасимов Владислав Викторович
8. Герасимович Михаил Сергеевич
9. Гуринович Ирина Михайловна
10. Екимчик Николай Архипович
11. Елец Петр Васильевич
12. Захарова Светлана Яковлевна
13. Знак Михаил Григорьевич
14. Казюкин Евгений Федорович
15. Король Тамара Дмитриевна
16. Куликова Мария Ивановна
17. Леденев Виктор Иванович
18. Макаревич Альбин Иванович
19. Петрова Татьяна Ионовна
20. Пушкин Евгений Григорьевич
21. Радечко Петр Иванович
22. Реут Леонид Петрович
23. Сушко Петр Павлович
24. Ткачев Михаил Иванович
25. Ясный Эдуард Макарович

Вечернее отделение

1. Андрухович Анатолий Антонович
2. Барановский Петр Николаевич
3. Габелева Светлана Михайловна
4. Забродский Эдуард Андреевич
5. Корнейчик Владимир Михайлович
6. Котляров Изяслав Григорьевич
7. Масловский Раймунд Иванович
8. Маслюченко Виктор Илларионович
9. Могутов Михаил Александрович
10. Панов Григорий Петрович
11. Парахневич Владислав Прохорович
12. Рапницкая Анна Павловна
13. Романова Раиса Григорьевна
14. Семенов Федор Иванович
15. Фацилин Михаил Михайлович

Заочное отделение

1. Абрамович Евгений Сергеевич
2. Балаш Виктор Владимирович
3. Балога Владимир Павлович
4. Бейлин Арон Зиновьевич
5. Берхифанд Натан Нахимович
6. Болтач Валентин Владимирович
7. Валиев Борис Иванович
8. Воронов Павел Гаврилович
9. Гильман Герш Михайлович
10. Горохов Ренат Андреевич
11. Гусаков Виктор Александрович
12. Денисюк Лариса Петровна
13. Долотович Борис Дмитриевич
14. Елисеев Владимир Иванович
15. Ещелов Борис Павлович
16. Жданович Валентин Исаакович
17. Жичкин Николай Гаврилович
18. Жук Анатолий Антонович
19. Жуков Михаил Гаврилович
20. Журко Иван Иванович
21. Залужная Валентина Ивановна
22. Исаченко Дмитрий Иванович
23. Калинов Константин Тихонович
24. Каравкин Роман Иосифович
25. Карачун Леонид Павлович
26. Карпович Валентина Иосифовна
27. Катюшин Николай Степанович
28. Крятенко Анатолий Федорович
29. Кузнецов Николай Васильевич
30. Кузнецов Федор Львович
31. Курбаев Анатолий Михайлович
32. Курсов Вениамин Николаевич
33. Лазько Владимир Артемович
34. Лебедев Евгений Илларионович
35. Липский Владимир Степанович
36. Малиновский Владимир Иванович
37. Матусевич Тамара Александровна
38. Невеличук Вивиан Владимирович
39. Новосельский Виктор Александрович
40. Ольшанко Нина Васильевна
41. Павлов Николай Георгиевич
42. Пранкевич Василий Иванович
43. Пустовитовский Алексей Давыдович
44. Редкозубов Виктор Григорьевич
45. Родионова Людмила Александровна
46. Рохлис Эрнст Борисович
47. Сакович Виктор Яковлевич
48. Селеня Евгений Васильевич
49. Ситько Иосиф Петрович
50. Смольянова Ольга Григорьевна
51. Стуловский Владислав Васильевич
52. Ступак Александр Иванович

53. Сусолкин Эдуард Афанасьевич	58. Шашок Иван Герасимович
54. Тишков Михаил Иосифович	59. Шершнев Геннадий Иванович
55. Устин Геннадий Григорьевич	60. Шестов Сталик Константинович
56. Устинов Виктор Иванович	61. Юнцевич Антон Владимирович
57. Чугуев Иван Константинович	62. Яковенко Василий Тимофеевич

1967 год

Дневное отделение

1. Александрович Владимир Михайлович	19. Макалович Иван Петрович
2. Боложинский Борис Николаевич	20. Науменко Елена Игнатьевна
3. Ваврух Николай Сергеевич	21. Николаюк Александр Иванович
4. Выговский Михаил Павлович	22. Пармон Эрнст Михайлович
5. Галь Валентина Ивановна	23. Пригодич Зиновий Кириллович
6. Гладышев Валентин Иванович	24. Ревяко Виктор Александрович
7. Горелик Евгений Григорьевич	25. Рокош Татьяна Наумовна
8. Градюшко Александр Федорович	26. Сапожков Юрий Михайлович
9. Дайнеко Леонид Мартынович	27. Сафроненко Александр Викентьевич
10. Зарицкий Николай Петрович	28. Сница Виталий Николаевич
11. Изобова Лариса Дмитриевна	29. Слушник Василий Владимирович
12. Какошко Владимир Иванович	30. Смоленская Янина Альфонсовна
13. Капылович Иван Иванович	31. Ткаченко Михаил Иванович
14. Карпук Александр Иосифович	32. Флоризак Александр Викторович
15. Кузьмицкий Петр Иванович	33. Хатешов Константин Лукич
16. Кусова Светлана Михайловна	34. Царенко Нина Тихоновна
17. Леганьков Виктор Федорович	35. Чернов Олег Иванович
18. Лукашевич Реональда Ивановна	36. Юдчиц Андрей Андреевич

Заочное отделение

1. Агафонов Александр Петрович	22. Иванов Иван Михайлович
2. Адамович Антон Борисович	23. Канус Казимир Филиппович
3. Адамович Кристина Ивановна	24. Карпызо Иосиф Тимофеевич
4. Аксенов Валентин Лаврентьевич	25. Корженевич Василий Серафимович
5. Аникей Георгий Трофимович	26. Корниенко Зоя Михайловна
6. Бакиновский Михаил Николаевич	27. Карнилович Григорий Александрович
7. Барсков Александр Александрович	28. Крупченко Зоя Ивановна
8. Баргалевиц Евгения Степановна	29. Кужелевич Михаил Афанасьевич
9. Брындо Аркадий Николаевич	30. Кузьмицкий Леонид Иванович
10. Букчин Самуил Владимирович	31. Куропятенко Иван Яковлевич
11. Бурнашева Джавада Алиевна	32. Курьян Алексей Иосифович
12. Василевский Марат Львович	33. Луценко Виталий Зосимович
13. Вырский Николай Михайлович	34. Ляденко Нина Антоновна
14. Высоцкий Юльян Станиславович	35. Майстров Виктор Трофимович
15. Гашимов Меджид Мирзаханович	36. Матеушев Александр Федорович
16. Герчик Ефим Беньяминович	37. Михайлова Жанна Николаевна
17. Гусев Иван Петрович	38. Морозов Лев Павлович
18. Дидюля Анатолий Михайлович	39. Муравьева Инна Петровна
19. Жарко Владимир Тимофеевич	40. Мысливец Валентин Тимофеевич
20. Жуков Казимир Брониславович	41. Невзорова Валентина Ивановна
21. Захарин Борис Михайлович	42. Неткачев Анатолий Константинович

43. Никитко Николай Антонович
44. Новоселов Геннадий Григорьевич
45. Орловский Анатолий Данилович
46. Павлов Юрий Александрович
47. Пальчевский Георгий Васильевич
48. Певзнер Абрам Самуилович
49. Перзашкевич Валерий Степанович
50. Петроченко Иван Николаевич
51. Петух Алексей Игнатьевич
52. Романовский Владимир Сергеевич
53. Рубаненко Николай Дмитриевич
54. Рыбалкина Лидия Ивановна
55. Санько Валерий Алексеевич
56. Сидорович Петр Федорович
57. Старых Маргарита Константиновна
58. Сутько Петр Петрович
59. Терещенко Виктор Демьянович
60. Трубачев Владимир Михайлович
61. Трушко Михаил Павлович
62. Филимонов Владимир Егорович
63. Черепанов Валерий Александрович
64. Черницкая (Пронина) Ираида Захаровна
65. Шапошникова Елена Давыдовна
66. Шифман Этя Берковна
67. Юшкевич Виктор Антонович
68. Янкун Юрий Алексеевич

1968 год

Дневное отделение

1. Барбук Людмила Ивановна
2. Бохан Леонид Владимирович
3. Величко Владимир Павлович
4. Горбачев Анатолий Иванович
5. Гриньков Петр Иванович
6. Гулевич Владимир Михайлович
7. Дашкевич Вячеслав Владимирович
8. Захарчук Виктор Павлович
9. Кадет Григорий Григорьевич
10. Колесникович Федор Иванович
11. Кулаков Федор Сергеевич
12. Липский Анатолий Мартынович
13. Мартинович Александр Андреевич
14. Николайченко Александр Сергеевич
15. Огородниченко Юрий Артемович
16. Побок Петр Михайлович
17. Пономарева Анна Валентиновна
18. Сафонова Светлана Дмитриевна
19. Скворцов Михаил Александрович
20. Слука Олег Георгиевич
21. Татарцев Валерий Сергеевич
22. Ткаченко Борис Макарович
23. Шишкевич Людмила Алексеевна
24. Ярохин Анатолий Павлович

Вечернее отделение

1. Беляева Лилия Федоровна
2. Вежновец Виктор Давыдович
3. Гацуро Виктор Петрович
4. Голод Владимир Семенович
5. Гуменюк Юрий Николаевич
6. Данченко Нелли Васильевна
7. Дрозд Василий Константинович
8. Зенькович Николай Александрович
9. Кононович Иван Иванович
10. Круль Михаил Александрович
11. Маковец Николай Васильевич
12. Муравьев Александр Тимофеевич
13. Налтакян Роза Артасесовна
14. Никитин Вольдемар Анатольевич
15. Нечипоренко Николай Терентьевич
16. Романовский Василий Степанович
17. Романовский Николай Васильевич
18. Силантьева Любовь Ивановна
19. Стрельцов Иван Пантелеевич
20. Сысоев Лев Константинович
21. Фицнер Иван Федорович
22. Шарепов Владимир Федорович

Заочное отделение

1. Байдак Дмитрий Алексеевич
2. Белькевич Геннадий Григорьевич
3. Бобровничи Владимир Никитович
4. Бородовский Степан Васильевич
5. Василевич Владимир Петрович
6. Васюченко Павел Фомич
7. Гельборт Клара Борисовна
8. Герасенко Евгений Михайлович
9. Гневко Нина Константиновна
10. Горбатова Галина Дмитриевна

11. Горохова Хана Хацкелевна	26. Подмостко Ядвига Игнатъевна
12. Гришаев Иван Нестерович	27. Походня Леонида Михайловна
13. Дербинский Иван Иванович	28. Приходько Юрий Васильевич
14. Драков Александр Кондратьевич	29. Распопов Алексей Никитович
15. Емельянов Василий Михайлович	30. Рыжков Игорь Гаврилович
16. Жилко Михаил Константинович	31. Сакович Борис Александрович
17. Кацкевич Леонид Николаевич	32. Селезнева Нина Михайловна
18. Круглов Герман Евгеньевич	33. Смоляр Владимир Николаевич
19. Куницкий Викентий Владимирович	34. Соловцов Николай Иванович
20. Ланевская Чинара Ивановна	35. Стрибук Петр Исаакович
21. Латыш Николай Иванович	36. Туровец Татьяна Владимировна
22. Новикова Тамара Александровна	37. Филимонов Александр Матвеевич
23. Обертас Петр Иосифович	38. Хадасевич Светлана Ивановна
24. Омельченко Александр Фомич	39. Шлык Федор Егорович
25. Петрушин Виктор Иванович	

1969 год

Дневное отделение

1. Алексеева Наталья Александровна	23. Пищик Василий Степанович
2. Анелькина Людмила Михайловна	24. Разумов Геннадий Владимирович
3. Барков Иван Владимирович	25. Рудковский Михаил Иванович
4. Божко Любовь Львовна	26. Рыбакова Ольга Павловна
5. Герстен Борис Изидович	27. Садовский Иван Иосифович
6. Головня Люциан Болеславович	28. Сацкевич Виктор Васильевич
7. Горобец Николай Михайлович	29. Соколов Анатолий Александрович
8. Гуцева Лариса Георгиевна	30. Соколова Надежда Павловна
9. Данилкин Виктор Романович	31. Соловей Николай Владимирович
10. Зданович Леонтий Вацлавович	32. Сосновская Нина Антоновна
11. Ковалев Валерий Николаевич	33. Станкевич Георгий Васильевич
12. Козлович Анатолий Николаевич	34. Супрун Степан Алексеевич
13. Коллонтай Алексей Алексеевич	35. Табачников Александр Сергеевич
14. Красневский Николай Гаврилович	36. Талапина Светлана Владиславовна
15. Лисов Григорий Павлович	37. Тарасевич Валерий Аркадьевич
16. Малыш Валентин Семенович	38. Уварова Людмила Васильевна
17. Некрасова Елена Васильевна	39. Усов Леонид Михайлович
18. Некрасова Леонила Федоровна	40. Ходосовский Вячеслав Владимирович
19. Озеров Виктор Филиппович	41. Шабан Лидия Ивановна
20. Оскирко Иван Васильевич	42. Шрубейко Екатерина Васильевна
21. Павленков Александр Иванович	43. Яковлева Татьяна Викторовна
22. Петровская Тамара Ивановна	44. Янчук Галина Васильевна

Вечернее отделение

1. Айзенштат Роман Ефимович	8. Кантылев Евгений Яковлевич
2. Бурнович Константин Александрович	9. Карелина Лилия Владимировна
3. Бутовская Лилия Максимовна	10. Комаров Леонид Захарович
4. Василенко Дмитрий Васильевич	11. Кондрусева Нелли Никитична
5. Высоцкая Мария Константиновна	12. Малашонок Владимир Константинович
6. Дереш Алла Андреевна	13. Мартынович Михаил Пантелеевич
7. Зарудная Ольга Николаевна	14. Нестерович Александр Петрович

15. Подневич Григорий Федорович	19. Рублевская Галина Михайловна
16. Пустовалов Владимир Степанович	20. Сушко Анна Сафроновна
17. Ротмилев Леонид Михайлович	21. Шишкин Владимир Павлович
18. Рубенчик Григорий Янкелевич	22. Юдо Петр Викторович

Заочное отделение

1. Аферовский Александр Григорьевич	22. Мартинкевич Людмила Алексеевна
2. Алишевич Ольга Филимоновна	23. Назаров Иван Константинович
3. Блохин Иван Дмитриевич	24. Приемко Константин Петрович
4. Барановский Александр Евгеньевич	25. Пихаленко Владлен Казимирович
5. Войда Александр Сельвестрович	26. Похвалина Нина Федоровна
6. Гончаревич Михаил Константинович	27. Поляк Виктор Афанасьевич
7. Глинский Федор Андреевич	28. Прокопенко Иван Иванович
8. Дашкевич Станислав Иосифович	29. Романовский Феофан Александрович
9. Давыдик Михаил Федорович	30. Рылко Михаил Иванович
10. Дубинец Виктор Владимирович	31. Рябов Петр Иванович
11. Ермаков Николай Михайлович	32. Сиволап Владимир Петрович
12. Криваль Михаил Сергеевич	33. Судленкова Татьяна Ивановна
13. Кузьмич Владимир Викторович	34. Ткачев Иван Константинович
14. Ковтик Владимир Степанович	35. Фролова Юлия Павловна
15. Колесник Александр Иванович	36. Харкевич Владимир Степанович
16. Ковязо Софья Игнатьевна	37. Холодкова Людмила Григорьевна
17. Крещенская Людмила Николаевна	38. Цариков Николай Антонович
18. Копшай Таисия Ивановна	39. Ципельштейн Феликс Яковлевич
19. Лисовская Нелла Ивановна	40. Чухнакова Светлана Петровна
20. Лалыко Николай Анатольевич	41. Шилова Людмила Наумовна
21. Мицкевич Леокадия Стефановна	42. Шиманский Михаил Викторович

1970 год

Дневное отделение

1. Бондаренко Ольга Владимировна	3. Николаев Аркадий Григорьевич
2. Климович Леонид Степанович	

Вечернее отделение

1. Антонович Георгий Акимович	10. Лавренов Владимир Иванович
2. Боженев Михаил Петрович	11. Лившиц Раиса Яковлевна
3. Божко Лев Александрович	12. Москотельников Анатолий Михайлович
4. Глод Владимир Владимирович	13. Полуянов Юрий Георгиевич
5. Ерш Алим Иосифович	14. Сапун Александр Владимирович
6. Жияк Софья Климентьевна	15. Татаревич Евгения Андреевна
7. Иванов Владимир Тихонович	16. Шимолин Виктор Иванович
8. Качан Владимир Павлович	17. Шуппо Евгений Владимирович
9. Комарова Нина Евгеньевна	

Заочное отделение

1. Антони Олег Артурович	4. Боровик Людмила Григорьевна
2. Бекреев Александр Александрович	5. Бошно Иосиф Иванович
3. Белоницкая Жанна Григорьевна	6. Варакса Николай Федорович

7. Ганжуров Иван Феактистович	29. Лукашенко Данеля Ивановна
8. Голубицкий Анатолий Федорович	30. Львов-Артамонов Юрий Михайлович
9. Горба Николай Николаевич	31. Михайлов Игорь Александрович
10. Горенчук Владимир Анатольевич	32. Некрасов Вадим Васильевич
11. Громько Иван Константинович	33. Немец Анатолий Семенович
12. Демидович Александр Корнеевич	34. Новохрост Николай Николаевич
13. Дольников Валентин Степанович	35. Пагуда Григорий Владимирович
14. Драпкин Геннадий Евсеевич	36. Педик Александр Иванович
15. Захаренко Петр Николаевич	37. Пинчук Леонид Иванович
16. Карабицкий Геннадий Минович	38. Полушкина Евгения Яковлевна
17. Касков Петр Иосифович	39. Поляков Антоний Тимофеевич
18. Кернога Николай Захарович	40. Правосуд Владимир Григорьевич
19. Кизил Вера Михайловна	41. Савченков Станислав Борисович
20. Коробкина Людмила Федоровна	42. Савчик Галина Степановна
21. Костырко Владимир Федорович	43. Скробот Анатолий Иванович
22. Кот Вячеслав Кириллович	44. Соловьев Иван Никифорович
23. Котов Виктор Семенович	45. Тиво Михаил Демьянович
24. Крескиян Леонид Алексеевич	46. Тригубович Валентина Андреевна
25. Кулик Владимир Владимирович	47. Фабрикант Давыд Нисонович
26. Кухаренко Геннадий Дмитриевич	48. Фашилина Тамара Георгиевна
27. Лопатина Светлана Федоровна	49. Хадкевич Ярослав Михайлович
28. Лопуть Сергей Николаевич	50. Шабалин Александр Андреевич

1971 год

Дневное отделение

1. Апель Ася Михайловна	25. Михневич Владимир Юрьевич
2. Вититнева Ирина Николаевна	26. Никитина Алла Моисеевна
3. Воеводская Лариса Николаевна	27. Новаш Виктор Анатольевич
4. Воеводский Ленгин Владович	28. Овчаренко Анатолий Васильевич
5. Волоткович Валентина Николаевна	29. Осинский Игорь Николаевич
6. Гладышева Анна Николаевна	30. Пашков Геннадий Петрович
7. Горелик Галина Алексеевна	31. Пашковская Галина Иосифовна
8. Гурин Василий Васильевич	32. Петкевич Галина Ивановна
9. Добкин Валерий Рувимович	33. Прокопчик Тамара Григорьевна
10. Дрозд Николай Минович	34. Пулянова Людмила Даниловна
11. Дубовская Светлана Яковлевна	35. Рыбицкий Иван Ефимович
12. Зенькович Геннадий Александрович	36. Рыдкий Валерий Васильевич
13. Зябко Людмила Ивановна	37. Рыдкин Анатолий Кириллович
14. Ильюшенко Николай Алексеевич	38. Сас Светлана Леонтьевна
15. Клыга Алина Федоровна	39. Сердюк Людмила Владиславовна
16. Клыга Инна Ивановна	40. Середич Иосиф Павлович
17. Копкина Светлана Андреевна	41. Сидорович Людмила Леонидовна
18. Корытная Эмилия Анатольевна	42. Скворчевский Евгений Васильевич
19. Кудрявцев Анатолий Иванович	43. Сысоева Светлана Михайловна
20. Ломсадзе Лилия Николаевна	44. Тясто Светлана Васильевна
21. Ляшкевич Анна Тимофеевна	45. Холяво Ядвига Брониславовна
22. Майданская Эtima Ильинична	46. Шарпило Владимир Васильевич
23. Макаревич Николай Моисеевич	47. Шур Ефим Леонидович
24. Малявский Владимир Феликсович	48. Юдин Владимир Егорович

Вечернее отделение

1. Глинник Владимир Ильич	10. Пасынкова Эмилия Михайловна
2. Губский Владимир Адамович	11. Подолинская Янина Казимировна
3. Давидовская Александра Денисовна	12. Силина Людмила Александровна
4. Дорошевич Владимир Степанович	13. Сушкевич Болеслав Иосифович
5. Захарова Наталья Казимировна	14. Тарашкевич Анна Петровна
6. Катюшенко Михаил Петрович	15. Трацевский Леонид Иосифович
7. Колпашикова (Маркалева) Анна Анатольевна	16. Хаскин Давид Абрамович
8. Кращенко Людмила Николаевна	17. Хомич Борис Степанович
9. Павлюць Евгений Эдуардович	

Заочное отделение

1. Андриянец Лариса Илларионовна	18. Мохор Константин Константинович
2. Анискович Владимир Игнатьевич	19. Павличенко Валерий Георгиевич
3. Блохин Анатолий Семенович	20. Панасюк Николай Васильевич
4. Бралко Ян Михайлович	21. Полонский Анатолий Артемович
5. Засимович Иван Семенович	22. Протасеня Владимир Максимович
6. Клемантович Николай Николаевич	23. Прошко Бронислав Андреевич
7. Кобля Сергей Васильевич	24. Рожков Виктор Петрович
8. Козырицкий Василий Ефимович	25. Романенко Александр Павлович
9. Королев Алексей Григорьевич	26. Рысаев Эдуард Семенович
10. Кудрявцева Валентина Ивановна	27. Савченко Таиса Кузьминична
11. Кузнецова Клавдия Николаевна	28. Соколовский Николай Аркадьевич
12. Лаврушова Татьяна Александровна	29. Стадольник Иван Константинович
13. Левченя Леонид Васильевич	30. Хомченко Леонид Тимофеевич
14. Леоновец Александр Иванович	31. Царенко Геннадий Семенович
15. Липницкий Эдуард Иванович	32. Черный Василий Ефимович
16. Лосский Виктор Николаевич	33. Шевко Роман Николаевич
17. Миньков Максим Максимович	34. Шитик Виктор Григорьевич

1972 год*Дневное отделение*

1. Александрович Анна Петровна	17. Груша Анатолий Иванович
2. Алексиевич Светлана Александровна	18. Добриневский Зенон Иосифович
3. Бабок Михаил Федорович	19. Доморацкий Александр Николаевич
4. Байч Любовь Михайловна	20. Доморад Михаил Николаевич
5. Безрукова Наталья Николаевна	21. Дорошук Надежда Александровна
6. Берлина Анна Платоновна	22. Жардецкая Раиса Ивановна
7. Богдашова Валентина Николаевна	23. Жариков Виктор Иванович
8. Богушевская Светлана Ивановна	24. Кириллова Ольга Николаевна
9. Болотин Владимир Васильевич	25. Кирьяцкая Тересалина Григорьевна
10. Буракова Ната Максимовна	26. Клебанова Светлана Александровна
11. Бурачевская Лилия Ивановна	27. Клок Алла Михайловна
12. Ванчукевич Людмила Вячеславовна	28. Клочкова Лариса Петровна
13. Великоселец Федор Федорович	29. Ковалевская Галина Борисовна
14. Вольская Галина Станиславовна	30. Костюкова Галина Васильевна
15. Гейдич Петр Иванович	31. Кравчук Галина Владимировна
16. Груздев Виталий Константинович	32. Кротиков Леонид Васильевич

33. Куварина Татьяна Викентьевна	59. Солин Валерий Николаевич
34. Купрейчик Виктор Давидович	60. Солина Валентина Терентьевна
35. Кучинский Александр Васильевич	61. Стрижак Нина Трофимовна
36. Латун Зоя Ивановна	62. Сухомлинов Владимир Валентинович
37. Макарова Людмила Владимировна	63. Теплюк Алла Ивановна
38. Мельников Эдуард Рудольфович	64. Тимофеева Наталья Борисовна
39. Можейко Тамара Васильевна	65. Толстик Николай Николаевич
40. Молокович Людмила Михайловна	66. Тулбусов Александр Михайлович
41. Моховикова Анна Ивановна	67. Турбан Лариса Ивановна
42. Мясников Анатолий Федорович	68. Турбан Николай Николаевич
43. Олейникова Валентина Михайловна	69. Харланчук Тамара Николаевна
44. Падалица Геннадий Владимирович	70. Хозянин Александр Александрович
45. Патыко Алина Васильевна	71. Цветков Владимир Иванович
46. Патыко Дмитрий Анатольевич	72. Черненко Галина Анисимовна
47. Пекленкова Людмила Ивановна	73. Чмырева Зоя Ильинична
48. Петровская Валентина Львовна	74. Шершов Вадим Федорович
49. Репницкая Ирина Цезаревна	75. Шиманович Алла Анатольевна
50. Рожкова Татьяна Георгиевна	76. Ширко Василий Александрович
51. Свирко Виктор Григорьевич	77. Шиханцов Валерий Петрович
52. Симурова Нина Александровна	78. Шмырина Валентина Киприяновна
53. Синенко Виталий Георгиевич	79. Яблонский Бронислав Казимирович
54. Синенко Наталья Григорьевна	80. Янкевич Мария Даниловна
55. Скороход Юрий Николаевич	81. Янковская Зоя Александровна
56. Скурат София Ивановна	82. Ярмолич Владимир Дмитриевич
57. Снегирева Людмила Васильевна	83. Яцкова Ромуальда Николаевна
58. Соболевская Галина Александровна	

Вечернее отделение

1. Беляева Полина Ивановна	16. Коротченко Мария Алексеевна
2. Бокач Юрий Михайлович	17. Котов Геннадий Сергеевич
3. Вельтнер Юрий Владимирович	18. Кручковская Алла Бенциановна
4. Венгеренко Олег Григорьевич	19. Мятаж Иосиф Иосифович
5. Ганелес Ирина Ильинична	20. Полякова Светлана Ивановна
6. Герасимович Эдуард Павлович	21. Прокофьева Елена Васильевна
7. Голод Антонина Константиновна	22. Резникова Галина Аскарловна
8. Динина Вера Константиновна	23. Резунова Лилия Алексеевна
9. Дядичкина Галина Федосовна	24. Скворцов Валерий Александрович
10. Зданюк Людмила Ивановна	25. Снегур Игорь Анатольевич
11. Ермак Галина Федоровна	26. Пшоник Галина Борисовна
12. Ивчик Сергей Иванович	27. Тодоров Валентин Анатольевич
13. Карпович Тереса Вацлавовна	28. Юрганова Татьяна Александровна
14. Качур Иван Григорьевич	29. Тюрина Татьяна Михайловна
15. Короткий Александр Михайлович	

Заочное отделение

1. Алексейчик Яков Яковлевич	5. Воронцов Владимир Михайлович
2. Бицан Вадим Андреевич	6. Галицкий Григорий Васильевич
3. Бобырева Элеонора Александровна	7. Двинская Людмила Васильевна
4. Бурехина Софья Ивановна	8. Денисова Галина Сергеевна

9. Иодко Владимир Романович
10. Козицкий Юрий Арсентьевич
11. Кравченко Олег Борисович
12. Литвинчук Стефан Алексеевич
13. Макар Нина Владимировна
14. Малаховская Маргарита Ивановна
15. Мануленко Людмила Сергеевна
16. Миндлин Леонид Аронович
17. Миронович Валентина Васильевна
18. Молчун Михаил Николаевич
19. Нестерович Лидия Андреевна
20. Нитяговский Дмитрий Васильевич
21. Пилецкий Евгений Николаевич
22. Подрезова Тамара Григорьевна
23. Поликша Павел Филиппович
24. Ражев Юрий Викторович
25. Рахинский Виктор Николаевич
26. Рожко Алла Владимировна
27. Савицкий Антон Данилович
28. Савчук Юрий Петрович
29. Семашко Евгений Иванович
30. Сергейчик Анатолий Дмитриевич
31. Скоромный Олег Николаевич
32. Соколова Ирина Исааковна
33. Соколовская Зинаида Юльевна
34. Сушко Раиса Игнатьевна
35. Татур Михаил Владимирович
36. Хильман Лариса Акимовна
37. Улевич Тамара Ивановна
38. Чернухо Людмила Владимировна
39. Чернявский Владимир Иосифович
40. Ялон Марк Иосифович

1973 год

Дневное отделение

1. Амельченко Леонид Николаевич
2. Андреева Ирина Константиновна
3. Аноп Леонид Петрович
4. Анохин Виктор Сергеевич
5. Анохина Наталья Владимировна
6. Антонович Елена Валерьяновна
7. Асиновский Святослав Маркович
8. Борушко Вадим Анатольевич
9. Босак Клавдия Николаевна
10. Босак Михаил Николаевич
11. Ботян Михаил Михайлович
12. Буйницкая Нина Ивановна
13. Бутянова Лидия Савельевна
14. Вититнев Леонид Алексеевич
15. Герасюк Иван Николаевич
16. Горошко Людмила Михайловна
17. Грибова Людмила Ивановна
18. Дешковец Владимир Васильевич
19. Егорова Лидия Ивановна
20. Земсков Виталий Николаевич
21. Иберева Ирина Михайловна
22. Казимирская Людмила Ивановна
23. Кацнельсон Татьяна Александровна
24. Кеcko Светлана Александровна
25. Кирпиченкова Наталья Алексеевна
26. Кобриня Татьяна Степановна
27. Коломенский Михаил Юрьевич
28. Коломиец-Женна Алла Яковлевна
29. Кочкарь Наталья Львовна
30. Кузнецов Николай Васильевич
31. Кусливая Людмила Константиновна
32. Лосминский Александр Иосифович
33. Лохманенко Леонид Николаевич
34. Марченко Наина Алексеевна
35. Налецкая Ольга Васильевна
36. Оборина Татьяна Степановна
37. Овчаренко Виктор Николаевич
38. Палихина Людмила Анатольевна
39. Петерсон Леонид Иванович
40. Плиговка Галина Васильевна
41. Полишевич Виктор Викторович
42. Пороховник Лариса Николаевна
43. Романеску Вячеслав Всеволодович
44. Саганович Федор Романович
45. Саможнева Наталья Борисовна
46. Самуйлова Фаина Ивановна
47. Саханков Виктор Алексеевич
48. Северинец Людмила Александровна
49. Смольский Анатолий Андреевич
50. Трунина Ирина Рафаэльевна
51. Трусов Владимир Иванович
52. Тукайло Тамара Игнатьевна
53. Федорова Алла Валерьевна
54. Шерисульская Лидия Владимировна
55. Шитик Елена Владимировна
56. Шлома Николай Александрович

Заочное отделение

1. Алай Анатолий Иванович	26. Матюшонок Иосиф Иосифович
2. Алатырцева Тамара Владимировна	27. Мельников Владимир Георгиевич
3. Андрукович Мария Константиновна	28. Мерсон Михаил Лазаревич
4. Ахремчик Валентина Сергеевна	29. Мироненко Светлана Петровна
5. Балаш Антонина Дмитриевна	30. Михайлова Валентина Михайловна
6. Белоус Иван Данилович	31. Мухин Виталий Олегович
7. Блошко Раиса Григорьевна	32. Нидер Александр Андреевич
8. Бондарева Тамара Ивановна	33. Новиков Григорий Иванович
9. Боярский Вячеслав Иванович	34. Новиков Игорь Алексеевич
10. Власова Раиса Григорьевна	35. Ольшевская Тамара Кузьминична
11. Гаврилова Лидия Иосифовна	36. Паликсенова Нина Дмитриевна
12. Гальченя Мария Николаевна	37. Попкова Мария Игнатьевна
13. Данько Наталья Павловна	38. Пригодич Светлана Григорьевна
14. Доморацкая Галина Александровна	39. Рак Галина Васильевна
15. Ермашкевич Петр Иванович	40. Сиваков Вячеслав Дмитриевич
16. Казанников Александр Федорович	41. Сманцер Валентина Петровна
17. Карягина Наталья Павловна	42. Смольская Татьяна Михайловна
18. Ключенович Сергей Александрович	43. Старченко Владимир Павлович
19. Козлов Владимир Викторович	44. Тризно Олег Степанович
20. Кокорич Виктор Леонидович	45. Хадиков Андрей Харитонович
21. Кулик Вячеслав Владимирович	46. Хилькевич Владимир Павлович
22. Лапицкий Евгений Викентьевич	47. Целуйко Лидия Васильевна
23. Лукавец Георгий Константинович	48. Черданцева Алевтина Федоровна
24. Майсаков Александр Михайлович	49. Шпиганович Тадэуш Эдуардович
25. Маковский Александр Петрович	

1974 год*Дневное отделение*

1. Алексеева Тамара Анатольевна	21. Дьяков Дмитрий Георгиевич
2. Антонович Алла Михайловна	22. Елисеев Александр Иннокентьевич
3. Артюшкевич Анна Павловна	23. Есис Николай Васильевич
4. Багаева Наталья Николаевна	24. Жук Виктор Николаевич
5. Багрий-Шахматова Марина Леонидовна	25. Засим Татьяна Константиновна
6. Барковский Владимир Федорович	26. Знаткевич Иван Александрович
7. Батюк Татьяна Викторовна	27. Калесникова Татьяна Георгиевна
8. Берейшик Ангелина Ивановна	28. Кузовкина Мария Ромуальдовна
9. Борисов Сергей Михайлович	29. Кухарчук Анатолий Дмитриевич
10. Ванина Наталья Геннадьевна	30. Ламеко Анна Константиновна
11. Ващенко Тамара Степановна	31. Легатко Людмила Федоровна
12. Воробьева Валентина Владимировна	32. Лупач Дмитрий Петрович
13. Воробьева Тамара Григорьевна	33. Мадан Анна Владимировна
14. Гаврон Александр Иосифович	34. Манаев Олег Тимофеевич
15. Гладкая Анна Васильевна	35. Марадудина Нина Владимировна
16. Горанина Ирина Анатольевна	36. Мартецкая Елена Борисовна
17. Дашко Михаил Григорьевич	37. Матейко Мария Максимовна
18. Драговец Василий Николаевич	38. Метла Николай Иванович
19. Дранчук Валерий Аркадьевич	39. Мисник Анатолий Васильевич
20. Дулинец Лариса Федоровна	40. Михаевич Степан Игнатьевич

41. Михальченко Александр Николаевич
42. Моисеев Владимир Георгиевич
43. Мыльцева Надежда Владимировна
44. Наркевич Владимир Брониславович
45. Новиков Анатолий Викторович
46. Огородникова Людмила Егоровна
47. Орлов Николай Павлович
48. Осинская Людмила Николаевна
49. Панкратова Елена Васильевна
50. Пац Владимир Владимирович
51. Пересыпкина Лидия Григорьевна
52. Побединская Светлана Петровна
53. Полякова Светлана Савельевна
54. Радкевич Валентина Павловна
55. Русакович Светлана Ивановна
56. Сабина Петр Иосифович
57. Салук Наталья Владимировна
58. Сахашик Тамара Ивановна
59. Саченко Александр Иванович
60. Сверкунов Сергей Дмитриевич
61. Синкевич Татьяна Михайловна
62. Стома Галина Федоровна
63. Стрельченко Клавдия Михайловна
64. Тиванова Светлана Петровна
65. Титова Людмила Кирилловна
66. Федорцова Тамара Николаевна
67. Ференц Василий Григорьевич
68. Филимонова Тамара Ивановна
69. Хвощенко Галина Ивановна
70. Чернявская Татьяна Владимировна
71. Чурун Нина Ивановна
72. Шария Виталий Валериянович
73. Шахнович Сергей Леонидович
74. Шиганова Лариса Борисовна
75. Шинкевич Виктория Михайловна
76. Шульман Михаил Львович
77. Шур Галина Владимировна
78. Ядренцев Владимир Иванович
79. Якубович Татьяна Константиновна
80. Яцевич Вячеслав Иванович

Заочное отделение

1. Авраменко Роман Афанасьевич
2. Белявская Валентина Францевна
3. Брагинец Александр Петрович
4. Бутько Михаил Петрович
5. Буцык Валерий Владимирович
6. Волосач Василий Иванович
7. Воронина Татьяна Михайловна
8. Горносько Петр Викентьевич
9. Грезнева Алла Станиславовна
10. Грудин Владимир Григорьевич
11. Гусева Руслана Николаевна
12. Дебалюк Константин Александрович
13. Дегтярев Николай Иванович
14. Джанашвили Эмма Абрамовна
15. Дожин Анатолий Иванович
16. Долгих Наталья Леонидовна
17. Доморацкий Владимир Радионович
18. Дударева Валентина Николаевна
19. Екель Леонид Семенович
20. Жлобинский Лев Вениаминович
21. Журович Анатолий Семенович
22. Инин Николай Семенович
23. Ищук Алевтина Нестеровна
24. Кашин Сергей Александрович
25. Кольцов Анатолий Ксенофонтович
26. Конон Михаил Семенович
27. Костромитин Вячеслав Вячеславович
28. Костюк Георгий Васильевич
29. Кузнецова Ирина Николаевна
30. Кутахина Раиса Львовна
31. Куфтерин Владимир Степанович
32. Легчилов Александр Кузьмич
33. Медвецкая Вера Георгиевна
34. Минин Генрих Александрович
35. Никитенко Людмила Александровна
36. Паршиков Геннадий Константинович
37. Писарук Надежда Николаевна
38. Подлипская София Михайловна
39. Рабизо Николай Владимирович
40. Сафонова Алла Константиновна
41. Ситько Здислав Степанович
42. Смирнов Михаил Александрович
43. Стальмаков Николай Моисеевич
44. Судник Геннадий Витольдович
45. Тетенькина Татьяна Григорьевна
46. Ткаченко Леонид Ильич
47. Турайкевич Евгений Иванович
48. Турко Дмитрий Сергеевич
49. Федоренчик Александр Адамович
50. Фирсов Виктор Филиппович
51. Фрейдкин Василий Давидович
52. Хованский Василий Григорьевич
53. Чехович Дмитрий Фомич
54. Чечковская Леонора Петровна
55. Якубович Павел Изотович
56. Яроцкий Николай Николаевич

1975 год

Дневное отделение

1. Аксенович Николай Павлович
2. Артюшкевич Александр Аркадьевич
3. Артюшкевич Евгения Сергеевна
4. Безручко Светлана Григорьевна
5. Белько Алла Алексеевна
6. Борисенко Владимир Владимирович
7. Булацкий Вячеслав Григорьевич
8. Вергейчик Михаил Николаевич
9. Вырцану Михаил Ефимович
10. Гарбузова Светлана Николаевна
11. Гируть Валентина Францевна
12. Грудницкая Тамара Игнатьевна
13. Давыдчик Надежда Николаевна
14. Дальков Владимир Лукич
15. Детликович Петр Иванович
16. Дядюк Нина Михайловна
17. Егаренкова Любовь Константиновна
18. Егорова Татьяна Маратовна
19. Жданович Наина Артемьевна
20. Иовенко Алла Андреевна
21. Кавалик Юрий Иванович
22. Каленкович Степан Степанович
23. Капуза Владимир Максимович
24. Красикова Татьяна Сергеевна
25. Кубеко Виктор Павлович
26. Куприенко Владимир Петрович
27. Лаптик Вячеслав Викторович
28. Лебедева Нина Петровна
29. Леднева Светлана Дмитриевна
30. Лобашевич Анна Александровна
31. Лукашевич Тамара Георгиевна
32. Маркевич Николай Григорьевич
33. Мороз Людмила Ильинична
34. Никишин Михаил Николаевич
35. Осинский Николай Николаевич
36. Павлович Валерий Владимирович
37. Пенкина Светлана Ивановна
38. Петруша Нина Архиповна
39. Полежаева Татьяна Владимировна
40. Проскурова Валентина Васильевна
41. Пятковский Сергей Петрович
42. Ракицкий Вячеслав Антонович
43. Рубанов Владислав Яковлевич
44. Сверкунов Владимир Дмитриевич
45. Семенченко Татьяна Михайловна
46. Синькевич Елена Николаевна
47. Скороход Тамара Николаевна
48. Скульбедов Владимир Васильевич
49. Смирнова Татьяна Владимировна
50. Соколова Наталья Анатольевна
51. Соломаха Владимир Петрович
52. Станкевич Николай Петрович
53. Степура Иван Викторович
54. Суббот Владимир Павлович
55. Тарлецкая Татьяна Алексеевна
56. Тиванов Сергей Сергеевич
57. Тимченко Людмила Васильевна
58. Холупова Елена Николаевна
59. Харитонов Михаил Александрович
60. Хомец Михаил Дмитриевич
61. Царенко Владимир Тихонович
62. Черная Лариса Петровна
63. Чигирь Георгий Платонович
64. Шубич Михаил Павлович
65. Шутова Людмила Владимировна
66. Ярошевич Тамара Константиновна

Заочное отделение

1. Акулова Галина Алексеевна
2. Бацкалевич Владимир Иванович
3. Борисов Сергей Федорович
4. Боровой Евгений Васильевич
5. Букатич Степан Степанович
6. Бушенко Александр Станиславович
7. Веевник Людмила Николаевна
8. Голубович Иван Иванович
9. Дмитриев Александр Федорович
10. Дожина Людмила Николаевна
11. Железко Лидия Матвеевна
12. Иванов Валерий Александрович
13. Кисляк Николай Николаевич
14. Климович Антон Иванович
15. Кравец Виктор Иосифович
16. Курило Сергей Васильевич
17. Лукьянова Нина Ивановна
18. Лях Зоя Александровна
19. Мануйленко Марк Гдальевич
20. Марушкевич Игорь Николаевич
21. Мателенок Леонид Александрович
22. Нарчук Николай Федорович
23. Некрашевич Нина Степановна
24. Плюто София Николаевна

25. Попов Юрий Николаевич
26. Протасеня Федор Федорович
27. Пуховская Светлана Васильевна
28. Сердюков Валентин Васильевич
29. Скачкова Людмила Григорьевна
30. Смирнова Лина Васильевна
31. Степанищева Вера Андреевна
32. Стефанович Борис Болеславович
33. Страдов Генрих Маносович
34. Таратухина Наталья Анатольевна
35. Татур Евгений Константинович
36. Федорова Елизавета Александровна
37. Фокина Светлана Ивановна
38. Фофанова Людмила Ивановна
39. Чернявский Валерий Елисеевич
40. Чеченков Виктор Васильевич
41. Шебеко Нина Сергеевна
42. Щукина Валентина Васильевна

1976 год

Дневное отделение

1. Бадичко Людмила Ивановна
2. Басовец Татьяна Андреевна
3. Белуш Елена Александровна
4. Бычкова Ольга Петровна
5. Гулевич Жанна Анатольевна
6. Данюк Мария Владимировна
7. Дегис Николай Петрович
8. Денисов Николай Иванович
9. Деянков Сергей Павлович
10. Дорофеенко Таисия Николаевна
11. Дорохин Валерий Дмитриевич
12. Дроздова Нина Яковлевна
13. Дубенс Мария Павловна
14. Дуктов Владимир Владимирович
15. Егорова Ольга Александровна
16. Захаревич Владимир Иванович
17. Калинин Николай Николаевич
18. Канашевич Галина Вячеславовна
19. Карпинчик Василий Николаевич
20. Карпук Владимир Иванович
21. Картовицкая Татьяна Дмитриевна
22. Котович Татьяна Викторовна
23. Кулицкий Олег Мечиславович
24. Кумко Лилия Михайловна
25. Курненкова Наталья Васильевна
26. Кучинская Лидия Владимировна
27. Лавринавичус Ионас Миколо
28. Лев Нина Семеновна
29. Лепешинская Ирина Михайловна
30. Литвина Жанна Николаевна
31. Мазуркевич Ирина Юрьевна
32. Малахова Алла Леонидовна
33. Микучич Таисия Ивановна
34. Михальчик Николай Иванович
35. Напреев Владимир Георгиевич
36. Никишина Галина Михайловна
37. Новикова Татьяна Николаевна
38. Новиков Дмитрий Николаевич
39. Окорокова Ольга Юрьевна
40. Песецкая Галина Ивановна
41. Погребная Зоя Владимировна
42. Прилищ Анна Михайловна
43. Приходько Виктор Александрович
44. Радченко Ирина Леонидовна
45. Радюк Анна Федоровна
46. Рахлевская Людмила Захаровна
47. Романовская Анна Александровна
48. Рыбицкий Валентин Евгеньевич
49. Саперов Александр Анатольевич
50. Семенова Марианна Анатольевна
51. Сивицкая Алла Николаевна
52. Степанова Елена Николаевна
53. Стукало Александр Леонидович
54. Стукало Татьяна Владимировна
55. Супрунчук Виктор Петрович
56. Суханов Сергей Михайлович
57. Толстик Алексей Аркадьевич
58. Титовец Александр Васильевич
59. Тихмановская Валентина Ивановна
60. Федотова Анна Константиновна
61. Ханцевич Аркадий Александрович
62. Харитонов Вячеслав Вячеславович
63. Хваль Тамара Константиновна
64. Хорсун Светлана Ивановна
65. Шафаревич Татьяна Алексеевна
66. Шелехов Михаил Михайлович
67. Шитик Петр Николаевич
68. Шульман Аркадий Львович
69. Ярошик Владимир Владимирович

Заочное отделение

1. Адаменко Виктор Михайлович
2. Азаренков Леонид Иванович
3. Азаренок Лариса Васильевна
4. Бойко Раиса Георгиевна
5. Бойчук Валентина Ивановна
6. Блохин Владимир Александрович
7. Василевко Ирина Иосифовна
8. Вержбицкий Эдуард Николаевич
9. Водницкая Татьяна Павловна
10. Волюнец Антон Иванович
11. Галко Николай Андреевич
12. Дроздов Валерий Федорович
13. Дубовский Валерий Леонидович
14. Дунаева Станислава Петровна
15. Дым Николай Иванович
16. Златкин Ефим Давыдович
17. Зуевская Тереза Владиславовна
18. Ивашко Чеслав Адамович
19. Имшенецкий Сергей Александрович
20. Каленик Валентина Михайловна
21. Касперович Ирина Евстафьевна
22. Квир Антон Антонович
23. Кръжевич Валентин Иванович
24. Кумище Тереза Францевна
25. Кушнерова Людмила Романовна
26. Лисовский Сергей Николаевич
27. Малишевский Владимир Антонович
28. Мартинович Павел Аркадьевич
29. Медведский Эдуард Иосифович
30. Михайлов Валерий Константинович
31. Мороз Алла Николаевна
32. Муравьев Валерий Александрович
33. Нагнибеда Петр Прокофьевич
34. Николаев Геннадий Григорьевич
35. Оношко Ирина Николаевна
36. Острога Наталья Викторовна
37. Парнякова Людмила Борисовна
38. Парфенко Михаил Владимирович
39. Плешевич Александр Иосифович
40. Питалев Александр Павлович
41. Пронина Нелля Яковлевна
42. Ратомская Раиса Абдуловна
43. Рыжикова Людмила Станиславовна
44. Сидоренко Галина Петровна
45. Сидорович Николай Викторович
46. Старченко Светлана Михайловна
47. Сысоев Юрий Андреевич
48. Трофимчик Владимир Константинович
49. Тяжкий Артур Иосифович
50. Хацкевич Ирина Анатольевна
51. Хачирашвили Владимир Иосифович
52. Цалко Галина Васильевна
53. Ценципер Рафаил Борисович
54. Чернявская Валентина Дионизовна
55. Шапиро Олег Геннадьевич
56. Шевлюкова Антонина Александровна
57. Шевченко Валерий Ташбулатович
58. Шепелев Николай Николаевич
59. Шинкевич Вениамин Константинович
60. Яскович Владимир Иванович

1977 год*Дневное отделение*

1. Андреев Александр Николаевич
2. Алешко Александр Антонович
3. Бегун Анна Георгиевна
4. Беспалова Светлана Степановна
5. Березайтес Мария Петровна
6. Бреская Надежда Михайловна
7. Берестень Светлана Ивановна
8. Бузак Анна Ивановна
9. Бунеску Светлана Сергеевна
10. Бондарь Анна Владимировна
11. Валовой Александр Михайлович
12. Владимирова Инна Ивановна
13. Воробей Людмила Алексеевна
14. Гайшун Владимир Тимофеевич
15. Горбачева Нина Евгеньевна
16. Грицкевич Александр Владимирович
17. Дашкевич Владимир Григорьевич
18. Дрожжа Людмила Евгеньевна
19. Дубицкий Михаил Анатольевич
20. Желудко Татьяна Николаевна
21. Жук Виталий Сергеевич
22. Задаля Валерий Степанович
23. Ильина Нина Васильевна
24. Исаченко Людмила Дмитриевна
25. Кадушко Вера Владимировна
26. Керимова Людмила Васильевна
27. Кириллович Адам Иванович
28. Козачек Зинаида Семеновна
29. Колбаско Людмила Петровна
30. Кострыкин Алексей Иванович

31. Кострыкина Валентина Ивановна
32. Кудрицкая Тамара Максимовна
33. Курушко Алла Петровна
34. Кузнецова Людмила Александровна
35. Левит Леонид Зилевич
36. Лелеко Владимир Григорьевич
37. Леонкова Татьяна Тимофеевна
38. Лобачевская Людмила Николаевна
39. Мазальяко Наталья Валерьевна
40. Марционко Галина Всеволодовна
41. Микульская Эмилия Ивановна
42. Михалевич Людмила Зигфридовна
43. Морозова Владислава Гавриловна
44. Морозов Геннадий Акимович
45. Мухина Светлана Михайловна
46. Нарейко Леонид Викторович
47. Никулина Людмила Алексеевна
48. Новиков Леонид Иванович
49. Новикова Наталья Васильевна
50. Осинский Борис Николаевич
51. Островский Александр Петрович
52. Петрашкевич Светлана Чеславовна
53. Петровская Наталья Васильевна
54. Пономарева Наталья Михайловна
55. Прянишникова Валентина Владимировна
56. Пучинский Валентин Юозефович
57. Рогатко Лариса Петровна
58. Синяк Жанна Константиновна
59. Скибицкая Татьяна Александровна
60. Скоморох Сергей Иванович
61. Соболев Наталья Александровна
62. Стельмах Валентина Васильевна
63. Сулковская Оксана Ивановна
64. Тикунова Татьяна Петровна
65. Титовец Татьяна Федоровна
66. Толяренко Владимир Михайлович
67. Трусова Елена Тихоновна
68. Хилимон Александр Евгеньевич
69. Цыгулев Алексей Алексеевич
70. Чеботарь Ирина Иосифовна
71. Шевко Александр Николаевич
72. Шевко Ольга Леонидовна
73. Шидловская Светлана Николаевна
74. Шимко Мария Ивановна
75. Шлык Николай Васильевич
76. Шпаковская Галина Ивановна
77. Щинская Наталья Александровна
78. Ядренцева Светлана Степановна
79. Ярошевич Тамара Васильевна

Заочное отделение

1. Антипова Лидия Яковлевна
2. Антонова Татьяна Александровна
3. Ардин Ефим Соломонович
4. Баламут Вячеслав Васильевич
5. Бартош Иван Петрович
6. Басалай Николай Владимирович
7. Белый Павел Васильевич
8. Брыль Василий Витальевич
9. Бруцкая Раиса Николаевна
10. Васюкович Анна Владимировна
11. Гамина Валентина Васильевна
12. Гарбуз Татьяна Ивановна
13. Готовчиц Анатолий Иванович
14. Готовчиц Мария Иосифовна
15. Гуляев Анатолий Арсеньевич
16. Гурович Виктор Вениаминович
17. Гусикова Татьяна Федоровна
18. Даля Анатолий Иванович
19. Девойно Анна Николаевна
20. Дмитрусева Татьяна Павловна
21. Железковская Нина Павловна
22. Жилевич Владимир Михайлович
23. Зазнова Алла Петровна
24. Календо Лариса Эдуардовна
25. Калиниченко Валерий Иванович
26. Кирзнер Владимир Борисович
27. Ковальчук Иван Степанович
28. Коцаренко Виктория Михайловна
29. Коноплин Борис Иванович
30. Кузьменко Николай Валерьянович
31. Кумище Альберт Вацлавович
32. Лазуко Иван Емельянович
33. Лебедев Георгий Михайлович
34. Логовский Борис Арсентьевич
35. Лохачевская Елена Михайловна
36. Лохматов Юрий Валентинович
37. Масловский Вячеслав Иосифович
38. Новицкий Владимир Васильевич
39. Остапенко Владимир Петрович
40. Полковникова Людмила Георгиевна
41. Россолько Михаил Анатольевич
42. Розум Михаил Васильевич
43. Рудович Федор Адамович
44. Самойленко Николай Алексеевич
45. Сацук Алексей Александрович
46. Сидорович Маргарита Михайловна

47. Синкевич Сергей Александрович	51. Хныкова Елена Ивановна
48. Скамейко Михаил Никифорович	52. Ягело Михаил Семенович
49. Столяров Александр Григорьевич	53. Якубовский Вячеслав Михайлович
50. Хацкевич Галина Михайловна	

1978 год

Дневное отделение

1. Алецкая Таисия Леонидовна	35. Малмыго Татьяна Владимировна
2. Антоновский Николай Дмитриевич	36. Медведева Ольга Александровна
3. Асипович Наталья Анатольевна	37. Мироновская Евгения Владимировна
4. Бобровская Елена Михайловна	38. Нехаева Нина Владимировна
5. Бовкалова Наталья Леонидовна	39. Островская Нина Ивановна
6. Богомья Василий Васильевич	40. Павлюченко Станислава Адольфовна
7. Буренко Мария Ивановна	41. Пиндрас Александр Петрович
8. Василевская Галина Ивановна	42. Пиотровская Ольга Михайловна
9. Воробей Вера Григорьевна	43. Поболь Кристина Габрииловна
10. Герасимова Светлана Вилейменовна	44. Постникова Нина Ивановна
11. Гинач Людмила Сергеевна	45. Потапенко Александр Николаевич
12. Голубович Ольга Николаевна	46. Прокопьева Наталья Николаевна
13. Гребенкин Николай Николаевич	47. Простота Александр Михайлович
14. Гриняк Всеволод Александрович	48. Раковец Леонид Иванович
15. Давидович Елена Анатольевна	49. Ременьчик Лариса Николаевна
16. Дадалко Алла Ивановна	50. Самовер Тамара Михайловна
17. Джебатовна Людмила Михайловна	51. Сверток Тамара Владимировна
18. Дрогайцева Ирина Вениаминовна	52. Скрюблевич Вероника Николаевна
19. Ермакович Валентина Дмитриевна	53. Солоненко Анатолий Владимирович
20. Жабо Елена Станиславовна	54. Стребкова Светлана Дмитриевна
21. Журавович Михаил Станиславович	55. Ступникова Елена Александровна
22. Замковец Владимир Алексеевич	56. Титовец Сергей Васильевич
23. Игнатенко Наталья Леонидовна	57. Толстик Ирина Николаевна
24. Казейко Николай Петрович	58. Третьякова Ирина Георгиевна
25. Каминская Светлана Юльяновна	59. Устюжанин Василий Васильевич
26. Коршун Лилия Константиновна	60. Харитоненко Николай Николаевич
27. Крапивина Ирина Леонидовна	61. Холод Тамара Илларионовна
28. Крапивин Сергей Сергеевич	62. Хорошко Виктор Викторович
29. Круглик Вера Вячеславовна	63. Хорсун Тамара Ивановна
30. Крученых Анна Владиленовна	64. Чумак Людмила Алексеевна
31. Кудравец Надежда Михайловна	65. Шаварская Татьяна Ивановна
32. Кульбако Валентина Дмитриевна	66. Шагун Александр Игнатьевич
33. Лихачева Ирина Юльяновна	67. Щербаченя Николай Иванович
34. Лычагина Елена Александровна	

Заочное отделение

1. Аксентюк Валентин Борисович	7. Билан Олег Ефимович
2. Афанасьева Софья Ивановна	8. Боровик Мария Яковлевна
3. Байдак Валентин Иванович	9. Будрин Вячеслав Леонидович
4. Баклага Лариса Дмитриевна	10. Василевский Юрий Петрович
5. Барановский Иван Александрович	11. Винникова Ирина Борисовна
6. Беркинфанд Татьяна Львовна	12. Галузо Иван Иванович

13. Гортованова Светлана Алексеевна
14. Гузовский Владимир Александрович
15. Димскис Валентина Михайловна
16. Дорофеев Владимир Владимирович
17. Дорофеева Любовь Васильевна
18. Жуков Павел Семенович
19. Залевская Елена Евгеньевна
20. Залещук Дина Владимировна
21. Зверович Станислав Ричардович
22. Иваненко Семен Григорьевич
23. Козлов Михаил Юрьевич
24. Комаренко Иван Федорович
25. Кривецкий Николай Константинович
26. Крикун Николай Ильич
27. Круглова Нина Ивановна
28. Кузьменко Лилия Алексеевна
29. Лазута Иван Иванович
30. Лещенко Николай Адамович
31. Макович Владимир Владимирович
32. Мальцев Николай Михайлович
33. Мартиновская Тамара Анатольевна
34. Миклашевич Валентина Ивановна
35. Минькова Алла Львовна
36. Михалев Владимир Семенович
37. Михальчук Валерий Михайлович
38. Мозоль Павел Иванович
39. Ножников Николай Алексеевич
40. Павуля Георгий Иванович
41. Пальчевский Александр Васильевич
42. Пастернак Борис Натанович
43. Пашковец Анна Петровна
44. Перегудова Людмила Ивановна
45. Песецкий Евгений Викторович
46. Пинчук Нина Юрьевна
47. Плюсков Валерий Леонидович
48. Потапова Ольга Ивановна
49. Пушкарев Александр Владимирович
50. Семченко Тамара Павловна
51. Сергеенко Раиса Лаврентьевна
52. Саратокин Леонид Вадимович
53. Титов Иван Илларионович
54. Ткачева Елена Федоровна
55. Холод Валерий Павлович
56. Шемец Александр Филиппович
57. Шух Леонид Кириллович
58. Якименко Татьяна Сергеевна

1979 год

Дневное отделение

1. Абрамович Ирина Антоновна
2. Баран Лидия Григорьевна
3. Борсук Валерий Павлович
4. Белик Ирина Митрофановна
5. Белова Алла Вячеславовна
6. Богдан Александр Николаевич
7. Бондаренко Наталья Игоревна
8. Буйко Александра Дмитриевна
9. Бунеева Людмила Андреевна
10. Бурдыко Вячеслав Викторович
11. Бурдыко Галина Владимировна
12. Велитченко Светлана Михайловна
13. Воробьев Василий Петрович
14. Воронко Людмила Николаевна
15. Герко Надежда Ивановна
16. Гурецкая Тамара Николаевна
17. Гурецкий Виктор Антонович
18. Гусева Татьяна Николаевна
19. Дорошенко Петр Леонидович
20. Драчев Виктор Владимирович
21. Дубравин Михаил Васильевич
22. Есепкин Яков Ефимович
23. Жудрик Мария Васильевна
24. Зизико Лилия Казимировна
25. Зуй Галина Федоровна
26. Захарова Тамара Ивановна
27. Зельдин Анатолий Наумович
28. Шибек Тамара Владимировна
29. Казаченок Анатолий Леонидович
30. Кисель Григорий Леонидович
31. Кисель Светлана Адамовна
32. Клевко Артур Геннадьевич
33. Козлова Алла Владимировна
34. Кукса Иван Александрович
35. Кучко Михаил Николаевич
36. Лишай Татьяна Геннадьевна
37. Лобода Людмила Евгеньевна
38. Лысенко Антонина Тихоновна
39. Мартынов Владимир Александрович
40. Михович Наталья Петровна
41. Михович Сергей Григорьевич
42. Мороз Петр Иванович
43. Николайчик Олег Константинович
44. Ничипорук Татьяна Ивановна
45. Писачук Наталья Андреевна
46. Попова Татьяна Ивановна

47. Прянишников Анатолий Семенович
48. Рудобелец Светлана Владимировна
49. Рудницкая Людмила Ильинична
50. Русакович Зоя Владимировна
51. Сасenkova Людмила Петровна
52. Саласюк Владимир Вильгельмович
53. Селицкая Людмила Федоровна
54. Сидорович Галина Казимировна
55. Студзинская Инесса Анатольевна
56. Таратухина Ирина Анатольевна
57. Торпачев Александр Иванович
58. Трафимович Елена Филипповна
59. Трубчик Анна Владимировна
60. Тур Алла Николаевна
61. Фурса Светлана Ивановна
62. Цыбулько Анатолий Владимирович
63. Цыганкова Алла Сергеевна
64. Чалей Николай Константинович
65. Штейнер Наталья Самуиловна
66. Шульман Софья Абрамовна
67. Юзик Светлана Сергеевна
68. Яндровский Александр Владимирович
69. Яцевич Викентий Адольфович

Вечернее отделение

1. Баранова Галина Владимировна
2. Бибиков Владимир Яковлевич
3. Бондаренко Наталья Игоревна
4. Ефанов Владимир Иванович
5. Кобец Елена Евгеньевна
6. Кравчук Николай Иванович
7. Малиновская Луция Владимировна
8. Мороз Любовь Михайловна
9. Мостович Виктор Иванович
10. Одынец Раиса Павловна
11. Перхорович Анна Николаевна
12. Сипягин Владимир Николаевич
13. Терехович Светлана Кирилловна
14. Шибко Тамара Владимировна

Заочное отделение

1. Быхун Серафим Федорович
2. Бушик Таисия Семеновна
3. Брикс Николай Петрович
4. Борисова Любовь Евдокимовна
5. Евдокимов Александр Александрович
6. Жаворонкова Лариса Тадзушевна
7. Женухина Ольга Казимировна
8. Засельская Людмила Сергеевна
9. Зельдина Елена Юрьевна
10. Драчева Лариса Викторовна
11. Дубаневич Леонид Францевич
12. Катаева Лариса Степановна
13. Кохно Николай Петрович
14. Калуцкая Светлана Олеговна
15. Король Николай Викентьевич
16. Кожемякин Леонид Николаевич
17. Концедалова Людмила Васильевна
18. Качан Анатолий Владимирович
19. Ряднова Анна Адамовна
20. Лобода Александр Михайлович
21. Луйгас Татьяна Арнольдовна
22. Микулич Татьяна Владимировна
23. Марчик Людмила Болеславовна
24. Мерзосов Георгий Георгиевич
25. Моисеенко Николай Иванович
26. Никитина Татьяна Кузьминична
27. Покатило Александр Михайлович
28. Пинчук Маргарита Серафимовна
29. Радюк Григорий Михайлович
30. Рынгович Петр Анастасьевич
31. Роцин Василий Дмитриевич
32. Ратомский Анатолий Максимович
33. Степочкина Нина Петровна
34. Смоляк Галина Степановна
35. Скробочкий Евгений Викторович
36. Синица Тамара Леонтьевна
37. Самойлюк Бронислава Викторовна
38. Сальникова Галина Андреевна
39. Сиз Владимир Степанович
40. Сильченко Анна Александровна
41. Ступников Александр Юрьевич
42. Семенович Лилия Тимофеевна
43. Тулинова Нина Владимировна
44. Тарасов Владимир Ильич
45. Хилимон Елена Сергеевна
46. Цветкова Наталья Кондратьевна
47. Чернявская Надежда Иосифовна
48. Чекан Раиса Васильевна
49. Шнип Раиса Владимировна
50. Шиманец Иван Васильевич
51. Шарецкая Вера Викторовна
52. Эльксин Эдуард Викторович

53. Юхневич Галина Вольдемаровна
54. Яковенко Лариса Николаевна

55. Янушкевич Галина Михайловна
56. Ясюкевич Людмила Ивановна

1980 год

Дневное отделение

1. Аврамова Нина Сергеевна
2. Александрович Ирина Степановна
3. Алешкевич Виктор Григорьевич
4. Басов Анатолий Федорович
5. Божко Николай Васильевич
6. Беленький Дмитрий Ильич
7. Белицкая Тамара Фоминична
8. Винник Светлана Владимировна
9. Волосюк Нина Викторовна
10. Гаврусева Татьяна Викторовна
11. Гайдук Александр Владимирович
12. Гедройц Василий Ростиславович
13. Губич Антонина Ивановна
14. Долгович Евгения Ивановна
15. Дробышевская Эмма Болеславовна
16. Друтько Татьяна Сергеевна
17. Дубравин Александр Васильевич
18. Дубровская Фаина Петровна
19. Дубровский Евгений Леонидович
20. Дунец Елена Евгеньевна
21. Жоголь Людмила Михайловна
22. Жук Ирина Ивановна
23. Злыденко Нина Александровна
24. Зубель Мария Иосифовна
25. Класковская Людмила Владимировна
26. Класковский Александр Владимирович
27. Косарева Наталья Александровна
28. Косик Елена Николаевна
29. Крыж Людмила Леонидовна
30. Кудласевич Надежда Алексеевна
31. Кучинский Сергей Вячеславович
32. Лиопо Елена Георгиевна
33. Луговая Наталья Юрьевна
34. Микулович Татьяна Леонидовна
35. Миронович Валентина Александровна
36. Молочко Елена Владимировна
37. Морозов Олег Вячеславович
38. Нарушевич Елена Владимировна
39. Новиков Сергей Юрьевич
40. Орловская Наталья Григорьевна
41. Охремук Лариса Николаевна
42. Пакульневич Янина Станиславовна
43. Парахневич Елена Михайловна
44. Первая Валентина Васильевна
45. Петрашкевич Татьяна Александровна
46. Петрович Регина Иосифовна
47. Писаренко Нина Петровна
48. Подберезкина Татьяна Иосифовна
49. Попель Наталья Ивановна
50. Пупейко Галина Семеновна
51. Садлуцкий Леонид Александрович
52. Саломахин Виталий Юрьевич
53. Сасим Сергей Максимович
54. Скворцова Алла Степановна
55. Старостенко Зинаида Алексеевна
56. Томчик Владимир Давыдович
57. Улитенок Александр Леонидович
58. Улитенок Галина Анатольевна
59. Филипчик Виктор Николаевич
60. Филоненко Наталья Васильевна
61. Чапля Ярослав Марьянович
62. Шаблинская Галина Васильевна
63. Шестопалова Светлана Андреевна
64. Юрко Юрий Куприянович

Вечернее отделение

1. Аникеенко Надежда Петровна
2. Анисовец Лолита Александровна
3. Барановская Наталья Владимировна
4. Бегеза Валентина Николаевна
5. Веснин Евгений Львович
6. Довнар Валентина Аркадьевна
7. Жарко Евгения Владимировна
8. Зазулова Раиса Зямовна
9. Коновалова Ирина Николаевна
10. Косовская Виктория Борисовна
11. Мартишонок Валентина Болеславовна
12. Прокопенко Людмила Сергеевна
13. Советкина Ирина Ивановна
14. Солодкая Татьяна Николаевна
15. Степаненко Сергей Афанасьевич
16. Шелег Любовь Валентиновна

Заочное отделение

1. Авсиевич Анатолий Адамович
2. Алпатов Александр Владимирович
3. Артеменко Светлана Васильевна
4. Баканс Татьяна Николаевна
5. Баранова Елена Владимировна
6. Басов Михаил Всеволодович
7. Бельская Алла Петровна
8. Березнев Александр Васильевич
9. Бордиян Ольга Дмитриевна
10. Борисевич Александр Евгеньевич
11. Борисовец Александр Алексеевич
12. Буданова Мирослава Иосифовна
13. Бурдыко Владимир Макарович
14. Бушинская Раиса Ульяновна
15. Венжицкий Леонид Тофелевич
16. Волкова Надежда Владимировна
17. Воротынская Галина Александровна
18. Гелясина Валентина Эдуардовна
19. Гержгорин Анатолий Михайлович
20. Гончар Ольга Владимировна
21. Гончарова Валерия Ивановна
22. Гурко Антонина Васильевна
23. Давидович Николай Владимирович
24. Долгополик Владимир Александрович
25. Дубко Валерий Михайлович
26. Дубовская Светлана Сергеевна
27. Здоровцова Зинаида Григорьевна
28. Зеленкова Лариса Евгеньевна
29. Камяк Николай Петрович
30. Кацапов Владимир Васильевич
31. Кизевич Александр Александрович
32. Кондратов Владимир Изотович
33. Кондрусева Алла Владимировна
34. Король Михаил Данилович
35. Крымов Дмитрий Валентинович
36. Куземко Виктор Адамович
37. Латушкин Сергей Федорович
38. Лосев Евгений Залманович
39. Мальчиков Владимир Петрович
40. Мартынов Владимир Иванович
41. Масюк Леонила Михайловна
42. Новикова Зоя Ивановна
43. Опрышко Марина Александровна
44. Палажченко Тамара Владимировна
45. Питерцева Нелли Георгиевна
46. Протопопова Галина Ивановна
47. Пянко Алексей Максимович
48. Радовский Михаил Филиппович
49. Романчук Галина Александровна
50. Рыжанкова Людмила Ивановна
51. Савенок Георгий Леонидович
52. Скиба Валентина Ивановна
53. Станкевич Валерий Иванович
54. Сытин Федор Федорович
55. Терентьев Никифор Ильич
56. Тишук Петр Николаевич
57. Трубчик Петр Дмитриевич
58. Фролова Лариса Леонидовна
59. Чирко Ирина Юльяновна
60. Шатыренко Ирина Сергеевна
61. Шиманский Георгий Федорович
62. Щур Гертруда Петровна
63. Янкевич Даниил Данилович

1981 год*Дневное отделение*

1. Авдеев Игорь Олегович
2. Агеева Екатерина Ивановна
3. Алешкевич Зинаида Александровна
4. Андриевич Владимир Владимирович
5. Баранова Лариса Александровна
6. Башун Елена Александровна
7. Белецкая Лилия Эдуардовна
8. Бельский Владимир Петрович
9. Беляцкая Марина Ивановна
10. Брижевич Лидия Михайловна
11. Булацкий Святослав Александрович
12. Быкова Дина Ивановна
13. Васюченко Петр Васильевич
14. Владимиров Павел Николаевич
15. Волчек Татьяна Ивановна
16. Воронов Евгений Алексеевич
17. Вырвич Антон Иосифович
18. Гаврицкий Иван Сергеевич
19. Гайдук Александр Васильевич
20. Головачева Анна Павловна
21. Грабчикова Людмила Григорьевна
22. Груздилович Олег Анатольевич
23. Гуцева Тамара Борисовна
24. Давидович Сергей Степанович
25. Денисевич Лилия Алексеевна
26. Дудко Виктор Дмитриевич

27. Дыников Александр Дмитриевич
28. Дьяков Владимир Валерьянович
29. Каленчиц Татьяна Васильевна
30. Козел Вероника Николаевна
31. Косуха Татьяна Ивановна
32. Крыж Александр Сергеевич
33. Курганский Николай Андреевич
34. Лаптенюк Елена Николаевна
35. Латотин Анатолий Владимирович
36. Липский Адам Арсеньевич
37. Лучко Лариса Михайловна
38. Мазаник Андрей Георгиевич
39. Малаховская Анна Викторовна
40. Маненюк Татьяна Владимировна
41. Марчук Анатолий Алексеевич
42. Митрахович Мария Николаевна
43. Мушинская Татьяна Михайловна
44. Ноздрин-Плотницкий Вячеслав Иванович
45. Парахневич Тамара Михайловна
46. Петрова Ирина Анатольевна
47. Погорелова Жанна Васильевна
48. Полонейчик Инесса Николаевна
49. Приходько Галина Александровна
50. Прокопчик Борис Георгиевич
51. Прончак Леонид Иванович
52. Прохорова Елена Викторовна
53. Рассоха Наталья Александровна
54. Романчук Петр Федорович
55. Рощина Надежда Михайловна
56. Саенко Лариса Петровна
57. Усеня Александр Николаевич
58. Филипчик Елена Васильевна
59. Халимончиков Михаил Николаевич
60. Черкасова Вероника Анатольевна
61. Черноус Тадеуш Вацлавович
62. Чернушенко Виктор Яковлевич
63. Чигринова Татьяна Ивановна
64. Шаливская Валентина Ивановна
65. Шаров Анатолий Николаевич
66. Шахмуть Галина Васильевна
67. Шевчук Вячеслав Андреевич
68. Шульга Тамара Андреевна
69. Юркевич Юрий Семенович
70. Якимова Наталья Богдановна

Вечернее отделение

1. Абакумец Алексей Михайлович
2. Гилевич Тамара Петровна
3. Гошко Надежда Васильевна
4. Гридин Игорь Иванович
5. Енисова Ирина Ивановна
6. Жук Анна Михайловна
7. Земцова Светлана Михайловна
8. Казак Бернарда Брониславовна
9. Лазарь Владимир Алексеевич
10. Марционко Татьяна Васильевна
11. Мончаш Нина Мойшевна
12. Нагайцева Лариса Георгиевна
13. Невидомая Наталья Петровна
14. Романчук Сергей Сергеевич
15. Рузова Галина Григорьевна
16. Седых Игорь Анатольевич
17. Сташкевич Александр Иосифович
18. Хатько Валентина Геннадьевна
19. Хоперская Наталья Николаевна
20. Чайкова Галина Андреевна
21. Янушкевич Вячеслав Иосифович

Заочное отделение

1. Бондарев Виктор Тихонович
2. Барейша Михаил Владимирович
3. Барташевич Алина Александровна
4. Башлак Тамара Александровна
5. Белькевич Геннадий Николаевич
6. Бигайдаров Анатолий Казбекович
7. Богомолов Владимир Михайлович
8. Бренч Александр Анатольевич
9. Буров Виктор Иванович
10. Винокурова Нина Игнатьевна
11. Волкова Татьяна Александровна
12. Воробьева Надежда Михайловна
13. Воронкова Элла Васильевна
14. Галухин Владимир Петрович
15. Гриб Людмила Александровна
16. Гуринович Федор Федорович
17. Дятчик Владимир Евгеньевич
18. Евтушенко Ольга Петровна
19. Ермаков Вячеслав Владимирович
20. Журавлев Аркадий Трофимович
21. Зайцев Вячеслав Иванович
22. Зыбайло Наталья Владимировна
23. Казакова Алла Николаевна
24. Казак Александр Константинович

25. Кан Татьяна Викторовна	44. Музыченко Александр Васильевич
26. Козловский Степан Валентинович	45. Невдах Леонтий Петрович
27. Комар Василий Степанович	46. Плоткина Людмила Павловна
28. Корсакеня Наталья Викторовна	47. Поляк Елена Антоновна
29. Кравченко Наталья Анатольевна	48. Прокопенков Леонид Игоревич
30. Куповец Валентина Андреевна	49. Расолько Василий Николаевич
31. Курилик Валентина Михайловна	50. Рудницкий Александр Сергеевич
32. Кухарчик Казимир Иосифович	51. Соломаха Александр Петрович
33. Левковский Иван Сергеевич	52. Сергакова Людмила Александровна
34. Левченко Василий Петрович	53. Серебряков Анатолий Иванович
35. Левченко Надежда Владимировна	54. Сурман Иван Иванович
36. Левченко Николай Владимирович	55. Сытина Мария Федоровна
37. Ливенцева Валентина Петровна	56. Тарасевич Сергей Карлович
38. Лихач Александр Павлович	57. Татун Олег Васильевич
39. Ловгач Виктор Иосифович	58. Тихонова Раиса Ивановна
40. Лойко Николай Иванович	59. Уласевич Анатолий Владимирович
41. Мазуркевич Галина Александровна	60. Федотова Алла Владимировна
42. Маланина Тамара Николаевна	61. Юрасюк Светлана Николаевна
43. Молчан Георгий Васильевич	62. Юша Леонид Генрихович

1982 год

Дневное отделение

1. Азаревич Татьяна Викторовна	28. Лазовская Татьяна Георгиевна
2. Ананич Лилия Станиславовна	29. Лапето Наталья Владимировна
3. Артеменок Лариса Владимировна	30. Лапиков Валентин Васильевич
4. Басикевич Анна Михайловна	31. Лапикова Ирина Борисовна
5. Беляцкий Владимир Васильевич	32. Лапин Валерий Ювенальевич
6. Борисевич Валентин Александрович	33. Лысковец Сергей Викторович
7. Булацкий Сергей Григорьевич	34. Ляпич Сергей Георгиевич
8. Бычковская Людмила Егоровна	35. Маркевич Наталья Николаевна
9. Ван Елена Викторовна	36. Мартынюк Марина Леонидовна
10. Ванюшкина Людмила Алексеевна	37. Минеева Елена Владимировна
11. Веруш Алексей Петрович	38. Москалев Валерий Константинович
12. Веруш Елена Леонидовна	39. Мурашко Татьяна Эдуардовна
13. Ганичева Наталья Васильевна	40. Мышленок Людмила Дмитриевна
14. Густинович Татьяна Петровна	41. Носов Владимир Васильевич
15. Гусько Ирина Николаевна	42. Павлова Елена Савельевна
16. Давидюк Николай Николаевич	43. Пехтерева Людмила Кирилловна
17. Добжинская Мария Витольдовна	44. Потапенко Анна Казимировна
18. Дубовик Николай Иванович	45. Потапенко Виктор Владимирович
19. Емельянович Ирина Николаевна	46. Прочуханов Владимир Сергеевич
20. Жилинская Людмила Владимировна	47. Ребковец Алла Николаевна
21. Журко Георгий Вилльевич	48. Русакович Алексей Григорьевич
22. Захар Ядвига Эдуардовна	49. Рутич Людмила Григорьевна
23. Ивкина Татьяна Петровна	50. Синилов Сергей Алексеевич
24. Конопацкая Татьяна Васильевна	51. Стадуб Александр Иванович
25. Коробцова Наталья Михайловна	52. Стасевич Павел Степанович
26. Косяк Николай Михайлович	53. Стрельский Владимир Степанович
27. Кулеш Иван Иванович	54. Сюттина Марина Эдуардовна

55. Табулин Вячеслав Григорьевич
56. Толстик Ирина Аркадьевна
57. Федоренко Надежда Васильевна
58. Цвях Александр Михайлович
59. Чицова Людмила Дмитриевна

60. Чучвал Ольга Николаевна
61. Чучман Вячеслав Владимирович
62. Шик Владимир Романович
63. Юшкевич Алла Евгеньевна
64. Янович Зоя Леонидовна

Вечернее отделение

1. Абрамович Татьяна Николаевна
2. Букатич Мария Эдуардовна
3. Волчек Татьяна Ивановна
4. Гарачка Виктор Николаевич
5. Герман Дина Гариевна
6. Гизатулина Ирина Асгатовна
7. Ерошенко Ольга Павловна
8. Дробов Константин Леонидович
9. Лаковец Юрий Витальевич
10. Маерович Виктор Владимирович

11. Мартыненко Виктор Михайлович
12. Михайловская Тамара Ивановна
13. Мищенко Людмила Васильевна
14. Нехамкин Сергей Владимирович
15. Носевич Вячеслав Леонидович
16. Полстюк Наталья Петровна
17. Рябцева Татьяна Михайловна
18. Харкевич Наталья Александровна
19. Чернецкая Людмила Вячеславовна

Заочное отделение

1. Аксамит Анна Владимировна
2. Алешкевич Валерий Иванович
3. Аргюкевич Анна Антоновна
4. Басалай Мария Петровна
5. Белов Михаил Васильевич
6. Белова Татьяна Владимировна
7. Бородавко Николай Ильич
8. Бурова Нина Степановна
9. Воронович Анатолий Федорович
10. Дзарахохов Заурбек Георгиевич
11. Дяткевич Геннадий Гаврилович
12. Жингель Анна Никандровна
13. Жук Марина Егоровна
14. Зенько Василий Васильевич
15. Игнатик Николай Николаевич
16. Кандыбо Светлана Владимировна
17. Капустин Леонид Михайлович
18. Кеда Александр Иванович
19. Кернога Нина Федоровна
20. Королевич Людмила Игнатьевна
21. Крымова Ирина Алексеевна
22. Кусенков Николай Сергеевич
23. Лебедик Николай Николаевич
24. Маклюк Павел Николаевич
25. Манухин Сергей Иванович
26. Метлова Татьяна Николаевна
27. Обровец Таисия Васильевна

28. Окунев Василий Терентьевич
29. Перевошиков Валерий Иванович
30. Праль-Гуль Тамара Анатольевна
31. Тушкевич Валентина Петровна
32. Равба Александр Андреевич
33. Рачек Антон Адольфович
34. Рудковский Николай Васильевич
35. Савченко Людмила Андреевна
36. Севостьянов Александр Радионович
37. Селюжицкая Валентина Григорьевна
38. Сергей Алексей Федорович
39. Симченкова Лидия Афанасьевна
40. Славников Виктор Афанасьевич
41. Слепченко Иван Иванович
42. Слиж Василий Александрович
43. Ткаченко Валентина Владимировна
44. Толстюк Галина Владимировна
45. Тушкевич Валентина Петровна
46. Федоренко Николай Семенович
47. Харченко Валерий Владимирович
48. Шабунько Евгений Иванович
49. Шилай Александр Леонидович
50. Шпарло Владимир Петрович
51. Щеренкова Людмила Васильевна
52. Юнчик Леонид Николаевич
53. Юхимук Нина Владимировна
54. Якименко Прасковья Романовна

1983 год

Дневное отделение

1. Аврусевич Елена Александровна	26. Мартынова Лариса Михайловна
2. Афанасик Елена Степановна	27. Михайловская Инна Ивановна
3. Башмакова Татьяна Аркадьевна	28. Михновец Галина Владимировна
4. Богданович Сергей Владимирович	29. Мороз Валерий Вячеславович
5. Бунеев Юрий Андреевич	30. Немер Зинаида Николаевна
6. Василькевич Александр Владимирович	31. Приемко Сергей Константинович
7. Вилюга Людмила Николаевна	32. Прокопчук Наталья Николаевна
8. Вятская Тамара Григорьевна	33. Радущкий Валерий Александрович
9. Гончаров Андрей Владимирович	34. Рыжкевич Алла Федоровна
10. Дащинский Александр Александрович	35. Савицкая Валентина Викторовна
11. Дедюро Елена Васильевна	36. Саченко Галина Борисовна
12. Дедюро Любовь Николаевна	37. Саница Валентина Михайловна
13. Дзюба Владимир Борисович	38. Слободчук Александр Иванович
14. Евсейчик Борис Петрович	39. Соболевский Витольд Вацлавович
15. Ермолаева Татьяна Петровна	40. Спиридович Елена Борисовна
16. Ефимович Николай Александрович	41. Станкевич Светлана Вячеславовна
17. Жибуль Светлана Васильевна	42. Сухоцкая Елена Ивановна
18. Заенчуковская Татьяна Витальевна	43. Тетерник Владимир Иванович
19. Капский Владимир Владимирович	44. Тиханович Елена Ивановна
20. Козел Людмила Александровна	45. Тулупова Ирина Зигмундовна
21. Козел Олег Иванович	46. Турбол Людмила Степановна
22. Лазовская Галина Болеславовна	47. Халецкий Александр Владимирович
23. Лазовский Александр Иванович	48. Цуник Павел Тимофеевич
24. Лещенок Ирина Францевна	49. Шачек Василий Михайлович
25. Лисовский Владимир Владимирович	50. Щелконогова Наталья Аркадьевна

Вечернее отделение

1. Ахрамович Наталья Александровна	10. Расолько Ольга Николаевна
2. Бабкина Марина Павловна	11. Рылеева Зоя Ревокатовна
3. Беленкова Тамара Викторовна	12. Сивчук Надежда Ивановна
4. Ванкович Александр Людвигович	13. Сигаева Лариса Михайловна
5. Горбачонок Тамара Михайловна	14. Скокова Наталья Леонидовна
6. Дубинина Элина Владимировна	15. Тарас Виталий Валентинович
7. Жерко Галина Тадеушевна	16. Шиш Галина Викторовна
8. Зайковский Алексей Иосифович	17. Шхиньян Виталий Витальевич
9. Минькина Оксана Васильевна	18. Яковлева Анна Васильевна

Заочное отделение

1. Алексейчик Ольга Ивановна	9. Валиахметов Николай Тимурович
2. Ананько Светлана Петровна	10. Волк Валерьян Иванович
3. Атрушкевич Людмила Николаевна	11. Воробьев Павел Викторович
4. Байдачный Анатолий Николаевич	12. Ворошко Василий Федорович
5. Беляков Владимир Ульянович	13. Галиакберова Ирина Асхатовна
6. Березняк Галина Яковлевна	14. Германович Александр Аркадьевич
7. Борисова Елена Гениевна	15. Гречухина Алина Антоновна
8. Буланов Сергей Николаевич	16. Данц Александр Петрович

17. Дашкевич Ольга Васильевна
18. Ерашова Вера Сидоровна
19. Жолик Валентина Владимировна
20. Иванов Александр Николаевич
21. Кавунов Петр Федотович
22. Колешина Татьяна Алексеевна
23. Кузнецова Галина Леонтьевна
24. Лавренко Людмила Ивановна
25. Мельникова Людмила Геннадьевна
26. Миргоязова Ольга Михайловна
27. Мороз Лилия Евгеньевна
28. Мыльников Геннадий Петрович
29. Немогай Роза Викторовна
30. Новиков Юрий Николаевич
31. Онопко Иван Петрович
32. Панченко Григорий Иванович
33. Пепеляева Галина Валентиновна
34. Познякова Татьяна Владимировна
35. Потапчук Иван Иванович
36. Рынкевич Татьяна Федоровна
37. Серик Лидия Ивановна
38. Соловьев Виктор Иванович
39. Старостина Валентина Петровна
40. Сысой Людмила Ивановна
41. Филиппович Наталия Васильевна
42. Ход Зоя Александровна
43. Цокова Мария Дементьевна
44. Шпитальников Владимир Борисович
45. Щербин Леонид Петрович

1984 год

Дневное отделение

1. Агибалова Елена Юльяновна
2. Алешкевич Наталья Михайловна
3. Береснева Елена Петровна
4. Богданова Татьяна Михайловна
5. Богуцкий Вячеслав Семенович
6. Великанов Олег Михайлович
7. Велько Александр Владимирович
8. Варохобко Алевтина Алексеевна
9. Верстова Алла Леонидовна
10. Германович Александр Федорович
11. Герменчук Игорь Иванович
12. Гомонов Иван Иванович
13. Гончарова Елена Юрьевна
14. Гук Светлана Владимировна
15. Гришкевич Алина Тадеушевна
16. Гумес Виктория Константиновна
17. Дашук Владимир Викторович
18. Дедкова Ольга Степановна
19. Добрян Нина Николаевна
20. Дубовец Сергей Иванович
21. Емельянова Марина Васильевна
22. Емельянова Татьяна Викторовна
23. Каленик Елена Иосифовна
24. Лукашевич Елена Евгеньевна
25. Малашеня Лариса Васильевна
26. Махонь Татьяна Георгиевна
27. Мозалева Елизавета Михайловна
28. Наумчик Сергей Иосифович
29. Николайчук Владимир Федорович
30. Новогран Ольга Павловна
31. Островцов Сергей Александрович
32. Попова Галина Ивановна
33. Саченко Борис Николаевич
34. Саченко Борис Петрович
35. Семенчик Владимир Владимирович
36. Титова Нина Константиновна
37. Трапезникова Любовь Андреевна
38. Фурсова Елена Сергеевна
39. Целуйко Ирина Евгеньевна
40. Шевцова Алла Михайловна
41. Черныш Алина Ивановна

Вечернее отделение

1. Граховская Галина Владиславовна
2. Громова Наталья Ивановна
3. Добрынина Светлана Николаевна
4. Жарко Олег Владимирович
5. Котов Владимир Викторович
6. Кудряцева Елена Михайловна
7. Марционко Леонид Всеволодович
8. Матецкая Лариса Викторовна
9. Минец Валентина Евгеньевна
10. Сакович Татьяна Петровна
11. Саркисов Сергей Иванович
12. Сидельникова Ирина Анатольевна
13. Скворчевская Галина Петровна
14. Чабанович Ирина Ивановна

Заочное отделение

1. Бабей Валерий Сергеевич
2. Богданович Тамара Эдуардовна
3. Браташ Людмила Джонатановна
4. Брындиков Иван Ильич
5. Бунто Тамара Петровна
6. Воробьев Валерий Александрович
7. Воробьева Светлана Васильевна
8. Говейнович Ольга Ивановна
9. Гордей Виктор Константинович
10. Гриневская Галина Феликсовна
11. Демкович Людмила Константиновна
12. Добрян Александр Петрович
13. Доморацкий Виктор Константинович
14. Дроздовская Тамара Ивановна
15. Дунаева Наталья Георгиевна
16. Егорцев Сергей Спиридонович
17. Ефименко Виолетта Евгеньевна
18. Жилин Виктор Лазаревич
19. Жилинская Мария Николаевна
20. Журавлева Ирина Владиславовна
21. Залесский Борис Леонидович
22. Исаев Михаил Михайлович
23. Искендерова Елена Васильевна
24. Козлов Валентин Алексеевич
25. Копач Геннадий Леонидович
26. Кравченко Виктор Павлович
27. Курьянович Владимир Борисович
28. Лясковская Мария Станиславовна
29. Малышиц Николай Васильевич
30. Мурашко Алексей Николаевич
31. Мурина Светлана Ивановна
32. Мшар Лидия Петровна
33. Назаренко Наталья Анатольевна
34. Неробов Анатолий Иванович
35. Павлов Игорь Кимович
36. Павлюц Наталья Алексеевна
37. Пищик Николай Николаевич
38. Поклонская Галина Яковлевна
39. Попок Константин Николаевич
40. Резанович Анатолий Иванович
41. Саливончик Раиса Александровна
42. Скоп Валентина Егоровна
43. Скробов Александр Михайлович
44. Сосонная Светлана Александровна
45. Ступакевич Татьяна Валентиновна
46. Трахимович Мирослав Станиславович
47. Харилова Нина Васильевна
48. Хонтова Татьяна Петровна
49. Шаркевич Валентина Адамовна
50. Шевченко Николай Иванович
51. Шмидт Наталья Викторовна

1985 год*Дневное отделение*

1. Абрамович Владимир Иосифович
2. Астрейко Наталья Анатольевна
3. Басалай Вера Ивановна
4. Белов Владимир Витальевич
5. Берсудский Александр Станиславович
6. Бествицкий Юрий Анатольевич
7. Билейчик Ирина Эдуардовна
8. Блинец Анна Викентьевна
9. Васильева Наталья Васильевна
10. Вашкевич Виталий Ромуальдович
11. Вашко Леонид Владимирович
12. Вобликова Ольга Львовна
13. Грамович Людмила Николаевна
14. Григорович Ольга Николаевна
15. Грудько Вадим Иванович
16. Данилович Михаил Анатольевич
17. Дорошкевич Ирина Борисовна
18. Ельская Галина Михайловна
19. Карпик Виктор Григорьевич
20. Карпенко Наталья Владимировна
21. Киселева Елена Сергеевна
22. Костюченко Мария Адамовна
23. Крапивина Наталья Сергеевна
24. Лапушин Радислав Ефимович
25. Лойко Светлана Петровна
26. Мазец Тереза Павловна
27. Максимов Александр Сергеевич
28. Марчук Раиса Николаевна
29. Миронова Елена Дмитриевна
30. Новицкая Лилия Чеславовна
31. Папко Александр Петрович
32. Петрусевич Инесса Евгеньевна
33. Пинюта Алиция Францевна
34. Поляков Всеволод Антониевич
35. Попко Иосиф Юльянович
36. Рабушко Николай Иванович
37. Радкевич Елена Евгеньевна
38. Романова Нина Васильевна

39. Сотникова Татьяна Александровна
40. Суша Александр Михайлович
41. Суша Галина Борисовна
42. Трафимович Людмила Филипповна
43. Трусевич Сергей Геннадьевич
44. Филимонова Лариса Аркадьевна
45. Хоровец-Аединова Эльмира Экремовна
46. Шпак Наталья Семеновна
47. Эзерин Андрей Эдвардович

Заочное отделение

1. Аврамчик Анатолий Григорьевич
2. Аквиллова Тамара Николаевна
3. Ананина Елена Геннадьевна
4. Анишкевич Анна Брониславовна
5. Аношкина Людмила Ивановна
6. Асташенок Валентина Егоровна
7. Афанасик Василий Владимирович
8. Барсукова Марина Ярославовна
9. Борисенок Николай Николаевич
10. Быков Александр Геннадьевич
11. Гаврусева Светлана Викторовна
12. Герасютов Андрей Исаакович
13. Гасенков Юрий Дмитриевич
14. Голуб Анатолий Иосифович
15. Дьякова Евгения Федоровна
16. Дятловская Галина Федоровна
17. Зиновский Валерий Яковлевич
18. Кожемякина Ольга Михайловна
19. Конанович Анна Яковлевна
20. Король Анатолий Георгиевич
21. Косенков Николай Егорович
22. Кудиярова Анна Ивановна
23. Кучерина Галина Григорьевна
24. Лазебная Анастасия Петровна
25. Лемкова Наталья Владимировна
26. Липский Петр Иванович
27. Литвинович Ирина Николаевна
28. Луцевич Татьяна Викторовна
29. Мазго Ольга Аркадьевна
30. Макушина Наталья Сергеевна
31. Мальшевская Алла Леонидовна
32. Манцевич Людмила Николаевна
33. Мартинкевич Регина Генриховна
34. Мартынов Игорь Александрович
35. Маршалович Людмила Анатольевна
36. Мелешко Алена Леонтьевна
37. Мирошникова Ольга Олеговна
38. Мицкевич Елена Даниловна
39. Моисеева Алла Михайловна
40. Морозюк Александр Николаевич
41. Новиченок Василий Степанович
42. Павлов Юрий Михайлович
43. Петухов Александр Афанасьевич
44. Полянский Анатолий Евгеньевич
45. Пономарев Владимир Михайлович
46. Працкевич Светлана Васильевна
47. Равбецкая Елена Леонидовна
48. Репиха Александр Владимирович
49. Рубцов Руслан Суренович
50. Рудская Елена Вячеславовна
51. Рыбалова Людмила Федоровна
52. Рютгель Наталья Федоровна
53. Сапач Татьяна Николаевна
54. Семко Тамара Александровна
55. Ситуха Владимир Николаевич
56. Славинский Виктор Алексеевич
57. Соколовская Валентина Федоровна
58. Супонев Алексей Михайлович
59. Тастанова Зарема Шафагатовна
60. Тилькова Ирина Александровна
61. Тихоненко Наталья Васильевна
62. Ушкевич Маргарита Сергеевна
63. Чевнюк Нина Алексеевна
64. Чудакова Валентина Николаевна
65. Шапиро Ирина Владимировна
66. Шапкова Инна Михайловна
67. Шеина Мария Владимировна
68. Шурпач Елена Емельяновна

1986 год

Дневное отделение

1. Аникевич Ирина Ивановна
2. Аронова Ирина Львовна
3. Барбарич Геннадий Васильевич
4. Бережкова Елена Борисовна
5. Беспалый Сергей Михайлович
6. Богданов Владимир Анатольевич
7. Борисенко Наталья Александровна
8. Будовой Александр Евгеньевич
9. Вероха Светлана Адамовна
10. Власова Жанна Леонидовна

11. Гончарук Игорь Сергеевич
12. Гостилович Татьяна Аркадьевна
13. Гришкевич Елена Владимировна
14. Гуртовцева Юлия Владимировна
15. Ефимова Алла Владиславовна
16. Жваневская Инна Валентиновна
17. Жданко Валентин Петрович
18. Жмайлик Жанетта Николаевна
19. Зыбайло Игорь Григорьевич
20. Казейро Людмила Викторовна
21. Караник Анжелика Александровна
22. Корниенко Татьяна Алексеевна
23. Карпенко Юрий Николаевич
24. Кашицкая Инесса Владимировна
25. Комаишко Леокадия Зигмунтовна
26. Коноплич Александр Александрович
27. Кориленко Татьяна Алексеевна
28. Корнекова Светлана Викторовна
29. Костюченко Игорь Леонидович
30. Курбацкая Наталья Филипповна
31. Лысюк Алла Максимовна
32. Ляшенко Елена Павловна
33. Маевский Станислав Брониславович
34. Матусевич Анна Петровна
35. Мискевич Тамара Юльяновна
36. Михно Владимир Федорович
37. Моисейцева Вера Аполлоновна
38. Москаленко Елена Борисовна
39. Овчаренко Юлия Альбертовна
40. Павлов Владимир Александрович
41. Подоляк Татьяна Владимировна
42. Ражанец Валентина Витальевна
43. Романова Ирина Валерьевна
44. Рыбалтовский Игорь Михайлович
45. Савчук Ирина Александровна
46. Сазановец Валентина Витальевна
47. Семашко Виталий Константинович
48. Сергейчук Светлана Степановна
49. Смирнов Юрий Викторович
50. Стукалова Людмила Викторовна
51. Халимончиков Александр Николаевич
52. Череповицкий Леонид Станиславович
53. Шарубо Сергей Николаевич
54. Шилович Александр Анатольевич
55. Шпаковская Наталья Ивановна
56. Шукевич Ирина Сергеевна
57. Яньш Наталья Эдвардовна
58. Яскевич Светлана Викентьевна

Заочное отделение

1. Богданович Владимир Иосифович
2. Бондарик Николай Николаевич
3. Вербицкий Владимир Ильич
4. Вороная Татьяна Николаевна
5. Высоцкая Людмила Сергеевна
6. Гоголева Маргарита Арнольдовна
7. Голик Светлана Анатольевна
8. Делун Мария Альфонсовна
9. Дубовик Анна Мячеславовна
10. Жихар Николай Николаевич
11. Заренок Александр Васильевич
12. Загоковенко Светлана Владимировна
13. Згурский Александр Болеславович
14. Казанли Валерий Борисович
15. Казачек Мария Александровна
16. Климанский Леонид Михайлович
17. Клименкова Лидия Анатольевна
18. Комарова Маргарита Борисовна
19. Коренюк Иван Константинович
20. Костиков Василий Сергеевич
21. Колоколова Екатерина Николаевна
22. Красева Татьяна Леонидовна
23. Красноперов Владимир Федорович
24. Крутки Ирена Вильгельмовна
25. Лаппо Александр Федорович
26. Лесковец Александр Николаевич
27. Летун Виктор Иосифович
28. Лучина Елена Болеславовна
29. Луцевич Александр Михайлович
30. Малаховский Николай Михайлович
31. Мелешкина Нина Семеновна
32. Мотевич Ирина Алексеевна
33. Мукомол Людмила Ивановна
34. Мухтасаров Рим Григорьевич
35. Нездеров Юрий Иванович
36. Нестерович Владимир Павлович
37. Осипчик Инесса Евгеньевна
38. Прошак Людмила Валерьевна
39. Рудлева Татьяна Владимировна
40. Рубин Андрей Семенович
41. Русак Наталья Иосифовна
42. Самохвалов Валерий Дмитриевич
43. Сацевич Галина Григорьевна
44. Святогорова Инесса Петровна
45. Сидор Алексей Андреевич
46. Сидорчик Валерий Александрович
47. Синявский Петр Иванович
48. Снопек Инесса Михайловна

49. Спижарная Тамара Власовна	57. Хлебцец Анна Ивановна
50. Теребунов Анатолий Николаевич	58. Цындрина Наталья Ивановна
51. Терехов Александр Иванович	59. Чекулаева Ольга Вячеславовна
52. Титаренко Наталия Вилленовна	60. Червякова Татьяна Леонидовна
53. Удодов Александр Иванович	61. Чернухо Лидия Петровна
54. Усачева Алла Владимировна	62. Чечикова Алла Моисеевна
55. Филиппович Наталья Ивановна	63. Шманцарь Тамара Васильевна
56. Харитонов Андрей Юрьевич	

1987 год

Дневное отделение

1. Арутюнян Эрнест Бабкенович	21. Лекарь Елена Алексеевна
2. Бабей Виктор Павлович	22. Лозовская Ирина Владимировна
3. Банкевич Елена Антоновна	23. Ляхов Геннадий Валентинович
4. Белоус Анатолий Иванович	24. Мартышкина Наталья Ивановна
5. Белоус Константин Иванович	25. Марцинкевич Нелли Игоревна
6. Волошин Александр Викторович	26. Менделева Ирина Ивановна
7. Высоцкая Людмила Юрьевна	27. Михайлов Михаил Валерьевич
8. Гержгорин Олег Михайлович	28. Некрашевич Лилия Михайловна
9. Гончаренко Юлия Викторовна	29. Новикова Ирина Васильевна
10. Данильченко Елена Михайловна	30. Пекарь Елена Александровна
11. Добриневская Татьяна Геннадьевна	31. Полулях Зинаида Александровна
12. Дроздов Дмитрий Николаевич	32. Романова Светлана Дмитриевна
13. Дроздова Валентина Михайловна	33. Сазанович Елена Ивановна
14. Дубинская Екатерина Эдуардовна	34. Старкова Светлана Михайловна
15. Дюбайло Светлана Павловна	35. Стельмах Елена Анатольевна
16. Жарина Ольга Александровна	36. Сушкевич Ирина Леонидовна
17. Жаркевич Наталья Леонтьевна	37. Тарасова Надежда Васильевна
18. Зенкевич Елена Антоновна	38. Халамов Михаил Тихонович
19. Каткова Наталья Евгеньевна	39. Цыкунова Нина Леонидовна
20. Клинецвич Елена Викторовна	40. Якубец Алла Ивановна

Заочное отделение

1. Андреева Наталья Олеговна	17. Евтух Виктор Федорович
2. Асмолов Игорь Леонидович	18. Жуков Виктор Константинович
3. Барадуля Галина Петровна	19. Зейкан Михаил Иванович
4. Беляев Вячеслав Григорьевич	20. Иванов Игорь Николаевич
5. Бибикова Алла Георгиевна	21. Иванов Юрий Иванович
6. Божок Фаина Афанасьевна	22. Инспекторова Елена Леонидовна
7. Боровцов Георгий Владимирович	23. Кавко Виктор Алексеевич
8. Буланчиков Виктор Иванович	24. Катюшина Диана Николаевна
9. Гарковский Александр Валерьянович	25. Клещук Анатолий Викторович
10. Геворкян Нонна Яковлевна	26. Коктыш Элеонора Петровна
11. Грамович Вадим Владимирович	27. Коркотадзе Александр Александрович
12. Добродей Геннадий Васильевич	28. Криштопенко Алексей Николаевич
13. Добротвор Ирина Валерьевна	29. Кудрявцева Светлана Николаевна
14. Добротвор Николай Владимирович	30. Кучко Леонтий Сергеевич
15. Дорош Клавдия Владимировна	31. Мошина Ольга Васильевна
16. Дубовик Клавдия Ивановна	32. Нагорная Анна Ивановна

33. Новицкий Владимир Николаевич	45. Стефанович Алла Цезаревна
34. Озеров Александр Владимирович	46. Теринцова Татьяна Леонидовна
35. Пестова Валентина Павловна	47. Третюк Ася Максимовна
36. Петров Сергей Владимирович	48. Усов Владимир Андреевич
37. Рудик Александр Антонович	49. Федотов Николай Иванович
38. Русакевич Иван Александрович	50. Хамицевич Тамара Яковлевна
39. Саакен Ирина Михайловна	51. Ходорик Татьяна Аркадьевна
40. Сакович Сергей Иванович	52. Храмцова Ирина Георгиевна
41. Сендер Анатолий Никифорович	53. Чалова Елена Викторовна
42. Сердюк Надежда Владимировна	54. Шмарловский Николай Николаевич
43. Скреминская Валентина Павловна	55. Яцура Надежда Захаровна
44. Стельмак Михаил Иванович	

1988 год

Дневное отделение

1. Воробьева Светлана Владимировна	18. Попко Татьяна Александровна
2. Гайтан Елена Владимировна	19. Пузик Наталья Михайловна
3. Гарницкий Владимир Иванович	20. Савицкая Галина Владимировна
4. Гоголь Светлана Афанасьевна	21. Сандрас Ирина Васильевна
5. Загорская Марина Геннадьевна	22. Селезнева Наталья Анатольевна
6. Исупов Олег Михайлович	23. Семенова Татьяна Федоровна
7. Кезик Ирина Владимировна	24. Стадольник Аэлита Ивановна
8. Козлова Людмила Васильевна	25. Степанов Олег Николаевич
9. Корниенко Елена Леонтьевна	26. Сухомазова Ольга Николаевна
10. Короленко Ольга Васильевна	27. Тышкевич Наталья Васильевна
11. Лаврушенко Ирина Петровна	28. Федкович Валентина Степановна
12. Левшина Ирина Олеговна	29. Финковский Игорь Николаевич
13. Либерова Надежда Зольевна	30. Фокина Алла Витальевна
14. Масленицына Ирина Александровна	31. Храковский Леонид Аронович
15. Махнач Ольга Валентиновна	32. Чапля Екатерина Адажовна
16. Михайлова Жанна Михайловна	33. Шантыко Елена Ивановна
17. Пахомова Наталья Николаевна	

Заочное отделение

1. Александрова Валентина Владимировна	16. Денисик Галина Филипповна
2. Ареховский Геннадий Владимирович	17. Дорошевич Николай Николаевич
3. Алиева Алла Ивановна	18. Желтая Людмила Анатольевна
4. Белинская Татьяна Сергеевна	19. Жолнерович Ирина Евгеньевна
5. Белявская Нелли Геронимовна	20. Исупов Олег Михайлович
6. Бобарыко Владимир Викторович	21. Капустина Инесса Евгеньевна
7. Бондарчик Любовь Леонидовна	22. Кенжетаев Борис Мустафович
8. Бородина Ольга Федоровна	23. Климанская Инесса Ивановна
9. Брова Татьяна Константиновна	24. Климова Людмила Владимировна
10. Будник Мария Петровна	25. Клейкова Елена Георгиевна
11. Вихрова Елена Борисовна	26. Кожушко Галина Павловна
12. Володашук Виктор Владимирович	27. Козлова Галина Викторовна
13. Гнутенко Петр Владимирович	28. Колтонюк Лилия Вячеславовна
14. Головки Тамара Владимировна	29. Коновалова Ирина Евгеньевна
15. Гордейчик Сергей Леонидович	30. Копылова Мария Михайловна

31. Косарева Алина Николаевна
32. Криштапович Александр Евгеньевич
33. Кругликова Жанна Владимировна
34. Кутепова Ирина Владимировна
35. Кузнецова Алла Дмитриевна
36. Кухарчук Валерий Анатольевич
37. Лихач Александр Владимирович
38. Луговец Алла Георгиевна
40. Мазан Светлана Константиновна
41. Максимов Владимир Александрович
42. Маришина Ольга Павловна
43. Матвеев Игорь Александрович
44. Матусевич Вера Николаевна
45. Мицук Надежда Петровна
46. Момзякова Мария Аркадьевна
47. Мошканова Светлана Адольфовна
48. Новицкая Валентина Ивановна
49. Нордштейн Андрей Михайлович
50. Писарев Владимир Олегович
51. Получанкина Ирина Александровна
52. Полякова Жанна Владимировна
53. Прус Елена Викторовна
54. Радкевич Виталий Евгеньевич
55. Русецкий Владимир Иванович
56. Серова Алла Владимировна
57. Скороход Юрий Сергеевич
58. Слиж Инесса Владимировна
59. Смерчинский Вячеслав Александрович
60. Торопецкая Галина Михайловна
61. Тумаш Игорь Олегович
62. Чечко Анатолий Степанович
63. Шевченко Светлана Алексеевна
64. Шурпик Ядвига Ивановна
65. Ялоха Геннадий Романович

1989 года

Дневное отделение

1. Бабрусь Людмила Владимировна
2. Бережков Владимир Петрович
3. Володарская (Козинина) Александра Николаевна
4. Высоцкая Светлана Александровна
5. Гусева Татьяна Валентиновна
6. Дергач Ирина Федоровна
7. Дякун Людмила Викторовна
8. Жигулин Олег Владимирович
9. Каскевич Инна Евгеньевна
10. Ковтуненко Юлия Евгеньевна
11. Ковальчук Людмила Владимировна
12. Кожевникова Ирина Михайловна
13. Крепак Магда Борисовна
14. Кукорекко Елена Николаевна
15. Куликович Татьяна Леонидовна
16. Левшин Игорь Николаевич
17. Липский Александр Викторович
18. Маевский Андрей Валерьевич
19. Малиновская Татьяна Анатольевна
20. Масло Елена Степановна
21. Маськова Елена Владимировна
22. Мина Дина Станиславовна
23. Нерощина Ирина Ивановна
24. Новицкая Лариса Николаевна
25. Писаренко Вероника Валентиновна
26. Потребин Андрей Владимирович
27. Рубаник Елена Дмитриевна
28. Сутько Юрий Петрович
29. Халип Ирина Владимировна
30. Хомич Игорь Игнатьевич
31. Шарангович Наталья Васильевна
32. Шаруба Наталья Валентиновна
33. Шлег Андрей Александрович

Заочное отделение

1. Авдеева Людмила Сильвестровна
2. Базыленко Галина Феодосьевна
3. Белая Светлана Анатольевна
4. Белясов Александр Николаевич
5. Богданович Вацлав Петрович
6. Богуславская Наталья Станиславовна
7. Бондаренко Елена Ивановна
8. Браво Елена Валерьевна
9. Бутрим Гелена Феликсовна
10. Буховец Николай Никитович
11. Вербовиков Владимир Александрович
12. Веренич Алла Ивановна
13. Воротников Андрей Александрович
14. Германович Ирина Львовна
15. Давидович Людмила Николаевна
16. Довнар Татьяна Милетьевна
17. Ершов Владимир Иванович
18. Ефимов Андрей Константинович
19. Земченкова Наталья Владимировна
20. Ивашкевич Владимир Владимирович

21. Игнатович Виктор Борисович	41. Поляк Галина Валентиновна
22. Иссат Ольга Романовна	42. Протьюк Жанна Петровна
23. Капский Андрей Владимирович	43. Разбитнева Анна Леонидовна
24. Киселевич Елена Владимировна	44. Савосина Ирина Ивановна
25. Конопелько Ирина Николаевна	45. Савостенко Игорь Николаевич
26. Король Валерий Иосифович	46. Симонов Николай Владимирович
27. Круковский Леонид Емельянович	47. Соколович Татьяна Юрьевна
28. Крыжановский Александр Федорович	48. Сопот Лилия Болеславовна
29. Лисовская Людмила Анатольевна	49. Степенкова Наталья Васильевна
30. Макеева Галина Гавриловна	50. Сугак Елена Михайловна
31. Мельгуй Анатолий Митрофанович	51. Супранович Николай Александрович
32. Михлюк Лариса Сергеевна	52. Федорович Нина Бениковна
33. Мицкевич Галина Михайловна	53. Филипенко Игорь Александрович
34. Морженкова Зинаида Николаевна	54. Хоронко Ирина Владимировна
35. Новохацкий Сергей Петрович	55. Чачилло Светлана Владимировна
36. Орлов Иван Иванович	56. Черепковский Василий Петрович
37. Пеньковская Елена Михайловна	57. Чопко Раиса Георгиевна
38. Петровский Игорь Юрьевич	58. Шевцов Сергей Павлович
39. Пирожник Галина Николаевна	59. Шумарова Елена Евгеньевна
40. Позняк Валерий Николаевич	

1990 год

Дневное отделение

1. Бегун Вероника Игоревна	22. Пучков Евгений Эдуардович
2. Багун Елена Афанасьевна	23. Ким Анна Иосифовна
3. Беляева Елена Викторовна	24. Сабилло Светлана Петровна
4. Богданович Наталья Эдуардовна	25. Савченко Вадим Витальевич
5. Высоцкая Екатерина Олеговна	26. Садзон Галина Вацлавовна
6. Гарелая Ирина Павловна	27. Сакович Алексей Иванович
7. Денисенко Алла Петровна	28. Салло Оксана Вячеславовна
8. Довгалюк Тамара Дмитриевна	29. Симонов Павел Андреевич
9. Дорская Алла Петровна	30. Сташевский Александр Георгиевич
10. Заяц Сергей Васильевич	31. Сурвило Лилия Иосифовна
11. Карелова Марина Михайловна	32. Сухоносик Елена Ивановна
12. Киселева Ольга Михайловна	33. Тихиня Инна Анатольевна
13. Козлович Валентина Николаевна	34. Ткачева Полина Павловна
14. Конопацкая Светлана Ивановна	35. Тоцицкая Анна Романовна
15. Крупица Елена Константиновна	36. Трапш Татьяна Анатольевна
16. Люшкевич Александр Федорович	37. Наказная Светлана Казимировна
17. Мойсейчик Елена Александровна	38. Шевченко Ольга Васильевна
18. Янчевская Жанна Анатольевна	39. Шевчук Игорь Павлович
19. Падалко Елена Леонидовна	40. Шендрик Майя Михайловна
20. Прокопович Тамара Владимировна	41. Шульга Светлана Константиновна
21. Путило Жанна Михайловна	

Заочное отделение

1. Александрова Людмила Михайловна	3. Барбук Игорь Иванович
2. Бабий Тамара Михайловна	4. Баталко Надежда Ивановна

5. Батурицкая Леонида Семеновна
6. Бакунова Татьяна Фоминична
7. Букас Анатолий Владимирович
8. Бутор Ирина Геннадьевна
9. Вольвачёв Александр Петрович
10. Галинский Василий Аркадьевич
11. Глебик Юрий Иванович
12. Гомыляев Александр Геннадьевич
13. Дайхес Аркадий Аронович
14. Дорошук Татьяна Геннадьевна
15. Дудкина Валентина Андреевна
16. Дыников Сергей Дмитриевич
17. Жур Алла Викторовна
18. Завражина Ирина Ивановна
19. Зайкин Виктор Николаевич
20. Зайцева Тамара Михайловна
21. Зубрицкая Мария Марьяновна
22. Корзун Николай Адамович
23. Короткая Наталья Михайловна
24. Кохно Владимир Потапович
25. Куклов Виктор Викторович
26. Лебедюк Алла Ярославовна
27. Ленкевич Дмитрий Вадимович
28. Лешкевич Валентина Алексеевна
29. Манцевич Александр Борисович
30. Матюшкова Елена Ивановна
31. Олешкевич Александр Александрович
32. Павлов Александр Иванович
33. Пилецкая Ольга Дмитриевна
34. Плыткевич Сергей Михайлович
35. Полуянова Анна Валерьевна
36. Поспелова Галина Васильевна
37. Рабчук Юрий Николаевич
38. Радько Василий Васильевич
39. Радишевская Евгения Леонидовна
40. Рудковский Александр Леонидович
41. Рыбик Нина Алексеевна
42. Савицкая Софья Васильевна
43. Сдерев Сергей Евгеньевич
44. Слабко Елена Геннадьевна
45. Сороко Светлана Михайловна
46. Сорокин Владимир Борисович
47. Строчкая Галина Петровна
48. Сущик Василий Адамович
49. Тархнишвили Гиви Мерабевич
50. Титовец Геннадий Николаевич
51. Толочко Михаил Здиславович
52. Хадасевич Игорь Эдуардович
53. Халево Тамара Сергеевна
54. Хоронек Валентина Владимировна
55. Филиппова Нина Ивановна
56. Цырткова Надежда Макаровна
57. Чайковская Софья Михайловна
58. Шапорова Ирина Алексеевна
59. Шишов Николай Григорьевич
60. Шкляр Мария Марковна
61. Шниткова Елена Витальевна
62. Шостак Геннадий Николаевич
63. Эпельман Александр Борисович
64. Юркина Вера Алексеевна
65. Юхневич Олег Петрович

1991 год

Дневное отделение

1. Балцевич Сергей Николаевич
2. Бахир Наталья Здиславовна
3. Войтик Дмитрий Павлович
4. Горбачева Наталья Анатольевна
5. Горшков Олег Валерьевич
6. Давыдова Елена Анатольевна
7. Заерко Андрей Леонидович
8. Иванова Илона Анатольевна
9. Карпоцкая Ольга Всеволодовна
10. Карулис Ольга Валерьевна
11. Каштанова Наталья Александровна
12. Костыш Александр Станиславович
13. Костевич Игорь Леонидович
14. Крапивная Анастасия Витальевна
15. Кулаков Сергей Федорович
16. Кулакова Наталья Павловна
17. Кунцевич Валентина Викентьевна
18. Лесниченко Ирина Владимировна
19. Литвинова Елена Геннадьевна
20. Лубочко Ирина Иосифовна
21. Нарейко Мария Станиславовна
22. Наумчик Галина Леонидовна
23. Пармон Наталья Эрнестовна
24. Парчинский Евгений Михайлович
25. Путило Александр Леонидович
26. Ручанов Сергей Валерьевич
27. Саевич Элла Михайловна
28. Слоневский Анатолий Аркадьевич
29. Флоризяк Наталья Евгеньевна
30. Фурик Ирина Анатольевна

31. Чарно Татьяна Михайловна
32. Чиникайло Яков Кузьмич
33. Шевцова Анна Петровна

34. Шостак Сергей Гарьевич
35. Яскевич Светлана Васильевна

Заочное отделение

1. Алферова Татьяна Марковна
2. Антоновская Людмила Ивановна
3. Блохина Чеслава Викторовна
4. Боярчук Михаил Михайлович
5. Бурбо Геннадий Иосифович
6. Быков Виктор Егорович
7. Васюк Наталья Станиславовна
8. Войтик Наталья Николаевна
9. Вышинский Андрей Михайлович
10. Гамберг Тамара Викторовна
11. Герасимова Нина Владимировна
12. Гиль Геннадий Андреевич
13. Гламаздин Юрий Александрович
14. Гринкевич Галина Иосифовна
15. Гуковский Игорь Александрович
16. Дебело Николай Викторович
17. Добрияник Светлана Дмитриевна
18. Дроздова Татьяна Юрьевна
19. Дудко Татьяна Константиновна
20. Есипович Борис Яковлевич
21. Жданович Николай Николаевич
22. Желубовская Марина Чеславовна
23. Захаревич Диана Михайловна
24. Ивашкевич Виктор Антонович
25. Карпик Иван Григорьевич
26. Квир Андрей Николаевич
27. Козлова Светлана Михайловна
28. Комзолов Юрий Иванович
29. Копанчук Сергей Николаевич
30. Копачева Елена Васильевна
31. Корсак Эдуард Александрович
32. Космач Алла Степановна
33. Кривицкий Валерий Павлович
34. Куновская Марина Эдуардовна
35. Лаппо Иван Николаевич
36. Леонова Людмила Петровна
37. Лещенко Виктор Анатольевич
38. Липай Александр Иосифович
39. Ловгач Николай Иосифович
40. Лубневский Игнат Владимирович
41. Мазур Александр Владимирович
42. Мазуро Наталия Владимировна
43. Максимов Андрей Николаевич
44. Малиновский Александр Львович
45. Марченкова Наталья Евгеньевна
46. Мельниченко Татьяна Степановна
47. Михалевская Светлана Георгиевна
48. Моисеенко Татьяна Владимировна
49. Наумович Владимир Иванович
50. Николайчик Ольга Алексеевна
51. Орлова Ольга Борисовна
52. Островский Вячеслав Альфредович
53. Панкратов Николай Николаевич
54. Папуниди Елена Алексеевна
55. Партолина Наталья Ивановна
56. Пашевич Вероника Геннадьевна
57. Петрашкевич Ирина Викторовна
58. Поклонская Ольга Александровна
59. Романовский Сергей Владимирович
60. Савчик Елена Георгиевна
61. Сак Елена Николаевна
62. Салата Ричард Антонович
63. Сдерев Сергей Евгеньевич
64. Семененко Марина Сергеевна
65. Сергиевская Светлана Ивановна
66. Сидоренко Алла Васильевна
67. Смолич Ольга Александровна
68. Сосновский Виктор Викторович
69. Степанович Саида Дамировна
70. Супрунова Елена Васильевна
71. Сутько Оксана Геннадьевна
72. Теляков Андрей Викторович
73. Туров Владимир Владимирович
74. Усенко Инга Викторовна
75. Федосеев Вадим Викторович
76. Фурман Зинаида Андреевна
77. Халенкова Татьяна Викторовна
78. Холодилин Сергей Филиппович
79. Цеслюкевич Евгения Францевна
80. Черняков Владимир Федорович
81. Черник Галина Михайловна
82. Чесновицкая Ольга Анатольевна
83. Шкут Александр Леонидович
84. Шишкин Сергей Николаевич
85. Шутова Наталья Михайловна
86. Юшкевич Наталья Александровна

1992 год

Дневное отделение

1. Ананич Сергей Михайлович	23. Малиновский Дмитрий Иосифович
2. Ананич Светлана Алексеевна	24. Михалевич Олег Зигфридович
3. Витковская Людмила Брониславовна	25. Павлов Андрей Владимирович
4. Гриневиц Людмила Станиславовна	26. Платун Владислав Вячеславович
5. Далидович Виталий Генрихович	27. Правлоцкая Лариса Владимировна
6. Далидович Анна Зигфридовна	28. Пугач Ирина Владимировна
7. Дайнеко Александр Владимирович	29. Пучинский Владимир Станиславович
8. Драпун Игорь Иванович	30. Рыжевич Алла Владимировна
9. Драгун Милена Витальевна	31. Сивый Александр Федорович
10. Есартя Лариса Алексеевна	32. Сирош Наталья Анатольевна
11. Гаврильчик Анна Григорьевна	33. Станюта Дмитрий Алексеевич
12. Гилевич Максим Николаевич	34. Станюта Инна Станиславовна
13. Гилевич Инна Владимировна	35. Сукманов Игорь Борисович
14. Головницкая Наталья Ивановна	36. Тимошик Лариса Ивановна
15. Гуринович Александр Анатольевич	37. Ткачук Элла Витольдовна
16. Жерздева Елена Владимировна	38. Хрусталева Людмила Станиславовна
17. Зинович Вероника Николаевна	39. Цыганков Виталий Алексеевич
18. Кадет Снежана Григорьевна	40. Чернявский Александр Николаевич
19. Копытова Елена Владимировна	41. Чертков Игорь Николаевич
20. Кириллов Дмитрий Валерьевич	42. Шабалина Елена Александровна
21. Лукашук Дмитрий Алексеевич	43. Щебет Татьяна Владимировна
22. Лимановский Александр Чеславович	44. Щученко Игорь Григорьевич

Заочное отделение

1. Адамович Игорь Владимирович	24. Зайцева Ирина Евгеньевна
2. Антонькина Алина Федоровна	25. Игрушева Галина Вадимовна
3. Баранов Александр Иванович	26. Илларионов Анатолий Викторович
4. Белохвостик Надежда Валентиновна	27. Калиновский Валерий Федорович
5. Бересневич Галина Александровна	28. Квилория Валерий Тамазович
6. Бородина Татьяна Николаевна	29. Квиткевич Сергей Борисович
7. Булаш Ирина Чеславовна	30. Кецко Светлана Аркадьевна
8. Булова Евгений Степанович	31. Ковалевская Валентина Степановна
9. Вычев Александр Иванович	32. Коваленко Ирина Николаевна
10. Ганжуров Григорий Феоктистович	33. Колесова Виктория Владимировна
11. Гарда Светлана Анатольевна	34. Колесников Валерий Владимирович
12. Гастилович Александр Дмитриевич	35. Кононович Елена Анатольевна
13. Герасименко Вячеслав Михайлович	36. Котешева Ирина Анатольевна
14. Голод Игорь Владимирович	37. Краснобаев Виталий Васильевич
15. Голубцов Леонид Владимирович	38. Крейдич Анатолий Николаевич
16. Голубчанская Виктория Анатольевна	39. Кривошеев Валерий Иванович
17. Гордиевич Жанна Болеславовна	40. Крупеньков Виталий Михайлович
18. Гракович Вера Ивановна	41. Кудряшова Тереза Михайловна
19. Далецкий Владимир Михайлович	42. Курильчик Владимир Анатольевич
20. Данилович Елена Станиславовна	43. Панасик Любовь Григорьевна
21. Дмитриева Оксана Степановна	44. Парафенюк Георгий Петрович
22. Драгун Анжелика Вячеславовна	45. Пархута Ольга Ярославовна
23. Емельянчик Людмила Михайловна	46. Пилипчик Антон Семенович

47. Попкович Сергей Константинович	68. Слиж Марина Васильевна
48. Прокопенко Эдита Николаевна	69. Соловьева Алла Николаевна
49. Рущая Ирина Леонидовна	70. Солоневич Леонтий Константинович
50. Сафроненко Инесса Александровна	71. Степанян Маргарита Вахтанговна
51. Сергеева Мария Александровна	72. Сутула Галина Евстафьевна
52. Минченко Павел Владимирович	73. Сыроежко Виктор Иванович
53. Мордань Жанна Георгиевна	74. Телятко Елена Сергеевна
54. Москалев Леонид Евгеньевич	75. Тимчик Снежана Микулашевна
55. Мошуль Людмила Николаевна	76. Ткаченко Юлия Борисовна
56. Насанович Лариса Владимировна	77. Ткачук Нина Григорьевна
57. Насс Вера Ивановна	78. Трофимова Таисия Ивановна
58. Никантов Евгений Николаевич	79. Удодова Ирина Анатольевна
59. Куфтерин Эдуард Владимирович	80. Федосенко Алла Семеновна
60. Кутько Светлана Федоровна	81. Федосенко Василий Михайлович
61. Лаврушенко Николай Анатольевич	82. Хильман Михаил Федорович
62. Лапшева Раиса Григорьевна	83. Черкасова Марина Леонидовна
63. Лысятова Анна Юрьевна	84. Шереметьева Галина Александровна
64. Малашеня Юрий Викторович	85. Щеглов Виктор Александрович
65. Медведева Надежда Павловна	86. Юдина Раиса Иосифовна
66. Петровский Михаил Михайлович	87. Ямрос Ольга Ильинична
67. Середа Андрей Анатольевич	88. Ясинская Инна Ивановна

1993 год

Дневное отделение

1. Ананич Светлана Алексеевна	25. Медведева Ольга Александровна
2. Атрошенко Вадим Николаевич	26. Орловский Сергей Николаевич
3. Ахметшин Андрей Ильгизарович	27. Позняк Наталья Юрьевна
4. Белоокая Марина Александровна	28. Полещук Игорь Владимирович
5. Буянов Алексей Михайлович	29. Попелушко Петр Геннадьевич
6. Быковский Евгений Николаевич	30. Потеенок Жанна Вадимовна
7. Головатая Галина Николаевна	31. Романенко Татьяна Алексеевна
8. Голякевич Наталья Александровна	32. Снитко Олег Степанович
9. Гордеенко Сергей Александрович	33. Соколов Игорь Николаевич
10. Гриньков Виктор Петрович	34. Соловьев Анатолий Иванович
11. Дедюля Сергей Васильевич	35. Сочивко Сергей Петрович
12. Дубник Инга Феликсовна	36. Сулковский Станислав Эдуардович
13. Завадская Ирина Михайловна	37. Суховерхая Елена Валентиновна
14. Зданович Владимир Александрович	38. Суховерхий Александр Михайлович
15. Карней Игорь Петрович	39. Таптунова Галина Семеновна
16. Ковалев Михаил Николаевич	40. Титов Алексей Сергеевич
17. Ковалева Людмила Геннадьевна	41. Хоружая Анна Васильевна
18. Ковалевская Ирина Петровна	42. Храменков Александр Владимирович
19. Коваленко Юлия Григорьевна	43. Черепко Наталья Вячеславовна
20. Лагун Анна Анатольевна	44. Шарпило Александр Владимирович
21. Лаптенко Андрей Владимирович	45. Щедренко Александр Александрович
22. Лебедик Михаил Петрович	46. Щедренко Татьяна Леонидовна
23. Левицкий Франц Владимирович	47. Юнчик Александр Николаевич
24. Мартыненко Александр Иванович	48. Юнчик Оксана Григорьевна

Заочное отделение

1. Авагимян Фируза Вагаршаковна
2. Артимович Ирина Анатольевна
3. Беляковский Александр Львович
4. Бобер Игорь Арсеньевич
5. Бобок Елена Михайловна
6. Бudyко Ирина Викторовна
7. Буглак Ирина Викторовна
8. Вашкевич Максим Иванович
9. Винник Диана Сергеевна
10. Габасова Людмила Рафаиловна
11. Гриб Наталья Станиславовна
12. Гринивецкая Лилия Викентьевна
13. Гринкевич Александр Вадимович
14. Гринчик Светлана Павловна
15. Грудинская Наталья Робертовна
16. Гулейчик Наталья Александровна
17. Данилко Галина Петровна
18. Дементьевский Андрей Борисович
19. Дерновой Владимир Борисович
20. Дорожей Наталья Владимировна
21. Забродская Марианна Святославовна
22. Загвоздкина Татьяна Викторовна
23. Занько Олег Петрович
24. Залеская Ольга Евгеньевна
25. Зенькович Вячеслав Николаевич
26. Золотухо Жанна Васильевна
27. Зубовская Юлия Анатольевна
28. Исачкина Любовь Александровна
29. Калинкина Светлана Михайловна
30. Каныгин Александр Владимирович
31. Каранкевич Николай Геннадьевич
32. Кишкин Александр Сергеевич
33. Кожевникова Галина Вячеславовна
34. Колокольцева Татьяна Викторовна
35. Королева Ирина Анатольевна
36. Котловская Маргарита Анатольевна
37. Кривленя Алла Сергеевна
38. Кулаков Виталий Александрович
39. Кулинич Елена Леонидовна
40. Лавник Сергей Николаевич
41. Лазарчук Елена Анатольевна
42. Лазуркин Анатолий Леонидович
43. Лещинская Татьяна Васильевна
44. Любимова Елена Анатольевна
45. Майлат Андрей Михайлович
46. Малашко Дмитрий Гарриевич
47. Минков Вячеслав Петрович
48. Михайлова Жанна Ивановна
49. Нестерович Светлана Николаевна
50. Нехведович Лариса Францевна
51. Никоноров Сергей Борисович
52. Остроумова Елена Георгиевна
53. Павлов Константин Эдуардович
54. Палынский Александр Владимирович
55. Пахутко Валерий Константинович
56. Пашкевич Виктор Александрович
57. Платонова Анна Сергеевна
58. Полуцкая Нина Евгеньевна
59. Пырко Анатолий Николаевич
60. Ржеутская Нелля Леонидовна
61. Рогачев Александр Петрович
62. Савастюк Ольга Владимировна
63. Савчук Людмила Родиславовна
64. Сечеников Андрей Владимирович
65. Смирнов Андрей Юрьевич
66. Смолянко Галина Николаевна
67. Совеико Тамара Эдуардовна
68. Сулыго Евгений Петрович
69. Супрунюк Олег Петрович
70. Суринович Петр Петрович
71. Сысой Валентин Владимирович
72. Титков Александр Сергеевич
73. Тоболитч Адам Константинович
74. Хайсов Александр Петрович
75. Чудук Раиса Владимировна
76. Шведов Олег Васильевич
77. Шевченко Николай Иванович
78. Шипилова Лариса Владимировна
79. Юнчиц Иван Григорьевич

1994 год*Дневное отделение*

1. Азаревич Светлана Ивановна
2. Алексина Наталья Вадимовна
3. Аршанский Андрей Михайлович
4. Безлюдова Ольга Геннадьевна
5. Бисюк Ирина Павловна
6. Бортулева Галина Ивановна
7. Бражникова Елена Михайловна
8. Василевский Николай Аркадьевич
9. Величко Ирина Валентиновна
10. Волокидо Наталья Васильевна
11. Дешковец Александр Станиславович
12. Дорошко Александр Владимирович

13. Дроздов Юрий Анатольевич	31. Паршиков Ярослав Геннадьевич
14. Жук Наталья Анатольевна	32. Потегова Ирина Михайловна
15. Зайцев Олег Николаевич	33. Пуницкий Александр Евгеньевич
16. Казакова Элина Анатольевна	34. Рахменко Виталий Валерьевич
17. Киселев Сергей Сергеевич	35. Сенкевич Сергей Евгеньевич
18. Кобяк Ромуальд Эдуардович	36. Скачко Ольга Геннадьевна
19. Козак Татьяна Николаевна	37. Снитко Татьяна Владимировна
20. Конев Егор Федорович	38. Спасюк Елена Викторовна
21. Корено Ольга Николаевна	39. Таторинов Игорь Евгеньевич
22. Костюкова Елена Николаевна	40. Тимашенко Александр Михайлович
23. Кравчук Наталья Александровна	41. Толстуха Елена Валерьевна
24. Криштопенко Наталья Владимировна	42. Улевич Ольга Александровна
25. Круляков Александр Анатольевич	43. Химородин Николай Владимирович
26. Мелешко Евгений Константинович	44. Храменкова Татьяна Анатольевна
27. Мурылева Любовь Витальевна	45. Хрусталева Егор Вячеславович
28. Мякин Андрей Евгеньевич	46. Хрущева Инга Владимировна
29. Нестеров Александр Николаевич	47. Щенникова Светлана Анатольевна
30. Орлов Дмитрий Евгеньевич	48. Юрин Александр Витальевич

Заочное отделение

1. Авринская Екатерина Геннадьевна	32. Мяховский Александр Иванович
2. Андрушкевич Светлана Болеславовна	33. Ноярович Юрий Михайлович
3. Безлюдов Валерий Геннадьевич	34. Огнев Александр Владимирович
4. Белоокий Александр Чеславович	35. Погорельская Светлана Анатольевна
5. Белявская Ирина Григорьевна	36. Пустовойтенко Елена Николаевна
6. Бородач Олег Николаевич	37. Раковская Лариса Павловна
7. Браточкина Тамара Дмитриевна	38. Ребковец Петр Николаевич
8. Гилевская Светлана Алексеевна	39. Розум Дмитрий Николаевич
9. Горбач Александр Михайлович	40. Садовская Анжела Александровна
10. Гриц Сергей Васильевич	41. Седнев Вячеслав Петрович
11. Гусакова Наталья Леонидовна	42. Скоринкин Андрей Владимирович
12. Демашкевич Наталия Викторовна	43. Сташевская Елена Николаевна
13. Довнар Наталья Николаевна	44. Томашевская Ольга Владимировна
14. Дунай Светлана Николаевна	45. Тризно Вероника Олеговна
15. Журавская Мария Сергеевна	46. Тышкевич Игорь Иосифович
16. Золоско Юрий Иванович	47. Филинов Василий Иванович
17. Зюзина Лариса Владимировна	48. Ходанович Олег Васильевич
18. Изотов Виктор Валерьевич	49. Хотянов Александр Михайлович
19. Исаеня Леонора Георгиевна	50. Чернецкий Александр Витальевич
20. Ищенко Вячеслав Григорьевич	51. Чернышов Александр Николаевич
21. Каритская Марина Михайловна	52. Швец Елена Степановна
22. Кочубей Юлия Станиславовна	53. Шелест Олег Васильевич
23. Коноваленко Алексей Владимирович	54. Шимкович Ирина Ивановна
24. Кривец Наталья Андреевна	55. Шкелко Елена Ивановна
25. Лебедева Элина Георгиевна	56. Щурко Сергей Николаевич
26. Лебедская Мария Станиславовна	57. Яблонская Людмила Олеговна
27. Леонов Вячеслав Кондратьевич	58. Яндовский Александр Николаевич
28. Макаль Святослав Петрович	59. Янушкевич Юрий Федорович
29. Масын Иосиф Иосифович	60. Ярош Екатерина Александровна
30. Минтель Лариса Валерьевна	61. Яцкевич Тамара Петровна
31. Морудов Владимир Никифорович	

1995 год

Дневное отделение

1. Артеменко Марина Борисовна	25. Левчук Николай Николаевич
2. Бабак Ольга Олеговна	26. Лешкевич Юлия Васильевна
3. Белуш Анжела Николаевна	27. Лешкевич Юрий Иванович
4. Богдан Наталья Викторовна	28. Лукашевич Олег Вацлавович
5. Витковский Анатолий Петрович	29. Луц Андрей Юрьевич
6. Вишневецкий Сергей Антонович	30. Максименко Светлана Валерьевна
7. Волоткович Светлана Владимировна	31. Миронова Наталья Васильевна
8. Готилова Ольга Ивановна	32. Можара Андрей Валерьевич
9. Герасимов Александр Васильевич	33. Муха Ирина Михайловна
10. Головки Глафира Григорьевна	34. Пашкевич Марина Станиславовна
11. Горбачева Ирина Анатольевна	35. Пименова Татьяна Львовна
12. Грудницкий Сергей Николаевич	36. Расолько Сергей Владимирович
13. Гуринович Денис Олегович	37. Реуцкий Михаил Николаевич
14. Дубина Юрий Адамович	38. Рубашный Дмитрий Владимирович
15. Жаворонкова Наталья Лазаревна	39. Сидорович Галина Геннадьевна
16. Зайцева Ирина Николаевна	40. Супрун Алексей Степанович
17. Захарчук Вадим Викторович	41. Хороших Дмитрий Петрович
18. Иваненко Наталья Васильевна	42. Хатылева Светлана Михайловна
19. Иванова Инна Юрьевна	43. Хмельницкий Александр Васильевич
20. Кирсанова Светлана Владимировна	44. Харитоновна Елена Викторовна
21. Кобзик Иван Иосифович	45. Цалко Валентина Яковлевна
22. Козлова Анастасия Дмитриевна	46. Шамшур Юрий Евгеньевич
23. Куропаткина Ирина Валерьевна	47. Шляга Элла Ивановна
24. Лазука Марина Ивановна	48. Щуцкий Руслан Викторович

Заочное отделение

1. Андрыш Раиса Александровна	22. Коляда Галина Владимировна
2. Артемова Тамара Васильевна	23. Копыткова Диана Владимировна
3. Осмоловская-Голод Светлана Владимировна	24. Куликова Светлана Сергеевна
4. Бородейко Людмила Леонидовна	25. Кунцевич Виктор Иванович
5. Будовей Александр Евгеньевич	26. Леньшина Ирина Анатольевна
6. Венев Николай Иванович	27. Мальков Валентин Павлович
7. Витко Наталья Александровна	28. Манкевич Елена Николаевна
8. Выскребенцева Лариса Николаевна	29. Матиевская Леокадия Иосифовна
9. Гриб Тимур Владимирович	30. Матюшонок Валентина Артемовна
10. Григорьева Дарья Донатовна	31. Михеев Борис Валентинович
11. Гусакова Ирина Васильевна	32. Мельник Сергей Иванович
12. Давыдовский Владимир Михайлович	33. Макалович Игорь Иванович
13. Даргейко Елена Алексеевна	34. Нарко Татьяна Григорьевна
14. Дроздов Владимир Владимирович	35. Насонова Ирина Николаевна
15. Езерская Валентина Владимировна	36. Одинцова Наталия Ивановна
16. Журавлев Денис Владиславович	37. Рачила Сергей Михайлович
17. Заломский Олег Анатольевич	38. Рисник Станислав Викентьевич
18. Каптюг Людмила Александровна	39. Сиротко Светлана Евгеньевна
19. Клецко Андрей Владимирович	40. Судник Александр Иванович
20. Князева Светлана Августиновна	41. Трахимович Татьяна Владимировна
21. Козлов Павел Владимирович	42. Устинова Елена Михайловна

43. Хацук Валентина Михайловна
44. Хомицевич Дмитрий Александрович
45. Хаткевич Оксана Анатольевна
46. Шарич Вацлав Вацлавович

47. Шинкоренко Василий Иванович
48. Шпитальникова Наталия Владимировна
49. Щуцкая Марина Викторовна

1996 год

Дневное отделение

1. Александрович Андрей Тимурович	19. Максимов Владислав Геннадьевич
2. Бибенин Олег Николаевич	20. Малышенко Максим Олегович
3. Борисенко Светлана Владимировна	21. Полонский Артем Анатольевич
4. Вырво Ирина Александровна	22. Полуэктова Ольга Леонидовна
5. Гуляева Марина Анатольевна	23. Потупин Александр Германович
6. Демченко Денис Александрович	24. Ражева Виолетта Юрьевна
7. Доваль Алексей Николаевич	25. Свирко Юрий Викторович
8. Дятликович Виктор Геннадьевич	26. Стрельников Алексей Александрович
9. Евдокимова Наталья Евгеньевна	27. Тоболин Сергей Васильевич
10. Жучко Юлия Леонидовна	28. Толканица Наталья Зигмундовна
11. Капустина Анна Адамовна	29. Толочко Виктор Александрович
12. Капустина Наталья Ивановна	30. Ходоренко Ольга Александровна
13. Корневский Павел Семенович	31. Хоронко Оксана Андреевна
14. Карманов Юрий Владимирович	32. Чиж Валентина Николаевна
15. Куропаткина Наталья Александровна	33. Чумакова Ирина Евгеньевна
16. Куксенкова Виктория Евгеньевна	34. Шеина Вероника Валерьевна
17. Ладутько Елена Анатольевна	35. Шикуть Оксана Васильевна
18. Левкович Елена Леонидовна	

Заочное отделение

1. Акимушкина Екатерина Вячеславовна	23. Мультан Елена Александровна
2. Аферовский Дмитрий Александрович	24. Овдиук Татьяна Максевна
3. Балобан Ирина Борисовна	25. Осадовская Ирина Владимировна
4. Божкова Ирина Леонидовна	26. Пашкович Елена Васильевна
5. Бутько Людмила Ивановна	27. Подлужная Виолетта Николаевна
6. Бурдукевич Тамара Николаевна	28. Поседько Николай Иванович
7. Владимирова Татьяна Владимировна	29. Панада Владимир Владимирович
8. Гладкова Елена Валерьевна	30. Птух Николай Иванович
9. Гулевич Иван Иванович	31. Радюк Татьяна Альбертовна
10. Дутько Михаил Михайлович	32. Решетник Светлана Александровна
11. Дук Олег Георгиевич	33. Синякевич Игорь Владимирович
12. Жилач Анжела Леонидовна	34. Салобуто Нина Петровна
13. Казак Валерий Николаевич	35. Соусь Анна Владимировна
14. Клебанюк Марина Борисовна	36. Степочкина Наталья Витальевна
15. Кривецкая Татьяна Николаевна	37. Толкач Валерий Викторович
16. Кришалович Александр Владимирович	38. Уточкина Ирина Александровна
17. Куприянов Александр Александрович	39. Фалей Елена Эдуардовна
18. Лея Елена Александровна	40. Хомич Наталья Олеговна
19. Лисицкая Тамара Григорьевна	41. Хрещик Юлия Аркадьевна
20. Логвин Кирилл Валерьевич	42. Хрипач Сергей Владимирович
21. Марченко Ирина Владимировна	43. Чугуев Александр Владимирович
22. Микулич Сергей Ростиславович	44. Шимкович Татьяна Петровна

45. Шломан Владимир Владимирович
46. Юрьев Сергей Викторович

47. Юшкевич Олег Евгеньевич
48. Ярош Екатерина Витальевна

1997 год

Дневное отделение

1. Ажгирей Марина Николаевна
2. Андропова Марина Владимировна
3. Василевский Александр Аркадьевич
4. Василишина Юлия Степановна
5. Головкина Светлана Викторовна
6. Гончарик Ольга Михайловна
7. Гриб Сергей Иванович
8. Дементьевская Юлия Валерьевна
9. Денисенко Елена Михайловна
10. Дрик Людмила Ивановна
11. Деткевич Олег Геннадьевич
12. Захаревич Ольга Александровна
13. Зубович Марина Леонидовна
14. Калоша Елена Казимировна
15. Капцевич Марина Дмитриевна
16. Карипиди Галина Эдуардовна
17. Кислицына Татьяна Николаевна
18. Клименкова Светлана Владимировна
19. Костюкевич Ольга Антоновна
20. Кривец Оксана Михайловна
21. Левачкова Наталья Викторовна
22. Лицкевич Светлана Ивановна
23. Лоскутов Павел Валерьевич
24. Лучанинова Олеся Владимировна
25. Мешкова Наталья Анатольевна
26. Минович Андрей Владимирович
27. Новикова Александра Дмитриевна
28. Орлов Игорь Николаевич
29. Остроух Татьяна Александровна
30. Пашковская Полина Георгиевна
31. Пинчук Наталья Ивановна
32. Пугач Олег Николаевич
33. Римашевская Инна Станиславовна
34. Салдина Людмила Александровна
35. Сидюк Татьяна Львовна
36. Синицкая Жанна Эдуардовна
37. Трояновский Александр Болеславович
38. Чуясов Виталий Александрович
39. Шаблинская Светлана Александровна
40. Шадрина Анна Станиславовна
41. Шипило Мария Евгеньевна
42. Эпштейн Дмитрий Михайлович

Заочное отделение

1. Анташкевич Александр Сергеевич
2. Бабак Сергей Владимирович
3. Барбараш Юлия Николаевна
4. Бородич Людмила Константиновна
5. Величко Лилия Иосифовна
6. Дашкевич Юлия Валерьевна
7. Долгих Наталья Робертовна
8. Доманевская Ольга Викторовна
9. Жикин Александр Васильевич
10. Журавский Виталий Ромуальдович
11. Казелько Оксана Константиновна
12. Ислами Махмуд-Саид Мехти
13. Кондратьева Елена Мечеславовна
14. Корнилович Анжелика Петровна
15. Лойко Юрий Францевич
16. Метла Аlesia Николаевна
17. Процкий Александр Дмитриевич
18. Процкая Галина Викторовна
19. Пукшанский Александр Яковлевич
20. Рябова Ирина Николаевна
21. Роскач Ирина Михайловна
22. Сиз Олег Владимирович
23. Стрелковский Виктор Сергеевич
24. Сыс Елена Петровна
25. Тодоров Максим Валентинович
26. Чеботарева Татьяна Викторовна
27. Шалева Ольга Михайловна
28. Юшкевич Елена Владимировна

1998 год

Дневное отделение

1. Алисейчик Ольга Викторовна
2. Алпатов Евгений Александрович
3. Андрейченко Игорь Юрьевич
4. Аркинд Вера Григорьевна

5. Барабанщикова Ольга Сергеевна
6. Баранов Павел Владимирович
7. Болванович Ярослав Игоревич
8. Бондаренко Сергей Анатольевич
9. Бартошевич Светлана Александровна
10. Булацкий Павел Вячеславович
11. Врублевская Елена Антоновна
12. Градюшко Александр Александрович
13. Декола Надежда Тадеушевна
14. Ермак Татьяна Михайловна
15. Запека Татьяна Николаевна
16. Зинович Лилия Александровна
17. Карпушина Ирина Сергеевна
18. Костенко Дмитрий Викторович
19. Качанова Юлия Владимировна
20. Клевко Игорь Викторович
21. Колесников Алексей Валерьевич
22. Коневега Марина Викторовна
23. Качановская Елена Михайловна
24. Крапивина Вероника Анатольевна
25. Кулик Кирилл Вячеславович
26. Курейчик Анна Викторовна
27. Ласовский Артем Валерьевич
28. Литвинова Татьяна Викторовна
29. Лукьянюк Светлана Анатольевна
30. Майзлер Екатерина Владимировна
31. Макаренко Сергей Николаевич
32. Мартынчик Ольга Вячеславовна
33. Мейсак Наталья Алексеевна
34. Нагорная Диана Валентиновна
35. Павлова Елена Владимировна
36. Пашкевич Анна Андреевна
37. Протас Сергей Александрович
38. Пыск Наталья Николаевна
39. Рощин Алексей Владимирович
40. Семенченко Евгения Витальевна
41. Сидоренко Владимир Юрьевич
42. Силакова Виолетта Игоревна
43. Синкевич Михаил Александрович
44. Ткаченко Екатерина Евгеньевна
45. Трандафилова Ольга Евгеньевна
46. Тузова Екатерина Викторовна
47. Унуковская Алесьа Владимировна
48. Халецкий Андрей Николаевич
49. Хаустович Елена Владимировна
50. Хвир Иван Иванович
51. Чернова Наталья Евгеньевна
52. Шабан Олег Николаевич
53. Шестакова Евгения Георгиевна
54. Щербина Татьяна Викторовна
55. Яковлева Ирина Анатольевна
56. Якутина Ольга Геннадьевна

Заочное отделение

1. Альхелали Тофик Хамуд
2. Бебенина Ольга Дмитриевна
3. Бондаревич Любовь Павловна
4. Булис Ольга Николаевна
5. Варикиш Александр Иосифович
6. Ганецкая Алла Антоновна
7. Гатилло Денис Станиславович
8. Гурина Наталья Николаевна
9. Девяткова Светлана Геннадьевна
10. Елисеева Юлия Александровна
11. Жукова Ирина Александровна
12. Козловский Дмитрий Дмитриевич
13. Колоскова Елена Валерьевна
14. Кательди Елена Федоровна
15. Красковская Светлана Владимировна
16. Мазур Тамара Михайловна
17. Моковская Валентина Евгеньевна
18. Новикова Инесса Владимировна
19. Новикова Светлана Петровна
20. Парфенович Петр Михайлович
21. Рашупкин Александр Павлович
22. Рыжанкова Лидия Михайловна
23. Сабадаш Сергей Сергеевич
24. Сахончик Анна Ивановна
25. Святокум Юрий Эдуардович
26. Сивцова Елена Александровна
27. Скуратов Руслан Владимирович
28. Смолей Оксана Николаевна
29. Снегирь Сергей Адамович
30. Сергеева Наталья Николаевна
31. Шпилевская Ольга Александровна
32. Ширвель Анатолий Иосифович
33. Ширвель Светлана Анатольевна
34. Чернявка Ирина Всеволодовна
35. Юшкевич Ольга Александровна

1999 год

Дневное отделение

1. Абрамович Павел Григорьевич
2. Абрамович Галина Николаевна
3. Антилевская Данута Антоновна
4. Ашуркевич Елена Сергеевна
5. Бабенко Анатолий Анатольевич
6. Вавилова Наталия Борисовна
7. Вашкат Ольга Владимировна
8. Вашило Анна Николаевна
9. Витковская Светлана Мечиславовна
10. Вадюшина Елена Владимировна
11. Герасимчик Надежда Васильевна
12. Громько Ирина Федоровна
13. Громько Надежда Федоровна
14. Грибовский Юрий Станиславович
15. Грикень Елена Евгеньевна
16. Гулько Виктория Николаевна
17. Доброгост Наталья Ивановна
18. Детюк Ольга Михайловна
19. Довнар Вадим Валерьевич
20. Дудко Юрий Михайлович
21. Ермак Дмитрий Сергеевич
22. Зайцев Александр Александрович
23. Инин Александр Николаевич
24. Киеня Сергей Николаевич
25. Клинцов Виталий Витальевич
26. Клинцова Людмила Ивановна
27. Ковшик Оксана Викторовна
28. Коктыш Марина Георгиевна
29. Колмак Светлана Николаевна
30. Конан Елена Михайловна
31. Константинова Наталья Анатольевна
32. Капыльская Елена Васильевна
33. Крук Виталий Валерьевич
34. Кузьмич Мария Васильевна
35. Ласковец Ольга Сергеевна
36. Липай Виктория Николаевна
37. Лукашевич Елена Вацлавовна
38. Лысенко Надежда Валерьевна
39. Мартинович Виктор Валерьевич
40. Мелешевич Раиса Ивановна
41. Митюшников Григорий Николаевич
42. Михалкова Анжелика Константиновна
43. Мохар Андрей Константинович
44. Нерода Наталья Петровна
45. Одинцова Ольга Александровна
46. Ошуркевич Елена Сергеевна
47. Панизник Вероника Сергеевна
48. Пенкрат Оксана Викторовна
49. Попова Виктория Владимировна
50. Пашковец Наталья Федоровна
51. Позняк Кирилл Вячеславович
52. Приходченко Алесь Александровна
53. Рассофонова Марина Валерьевна
54. Редько Инна Николаевна
55. Сачек Евгений Сергеевич
56. Саченко Игорь Александрович
57. Станкевич Игорь Петрович
58. Сташкевич Денис Александрович
59. Субботин Василий Сергеевич
60. Титовец Алексей Александрович
61. Титенкова Светлана Васильевна
62. Федотова Наталья Александровна
63. Филонюк Светлана Александровна
64. Хилькевич Владислав Владимирович
65. Хилькевич Юлия Анатольевна
66. Шваб Анна Николаевна
67. Шведкова Ирина Викторовна
68. Школьников Дмитрий Иванович
69. Элимелх Диана Николаевна
70. Яцыно Елена Вячеславовна

Заочное отделение

1. Антанович Александр Геннадьевич
2. Баркова Светлана Анатольевна
3. Бояренцева Наталья Петровна
4. Вашкевич Андрей Евгеньевич
5. Водопьянова Оксана Николаевна
6. Войтеховская Жанна Николаевна
7. Гаевский Андрей Николаевич
8. Гинценберг Наталья Викторовна
9. Голубь Александр Иванович
10. Каплич Елена Владимировна
11. Карнаухова Светлана Александровна
12. Кисляк Ольга Николаевна
13. Красавин Александр Геннадьевич
14. Круглова Татьяна Геннадьевна
15. Крутолевич Елена Николаевна
16. Леонов Николай Анатольевич
17. Леонович Ольга Владимировна
18. Ливитин Алексей Аркадьевич
19. Логуновская Наталья Андреевна
20. Маслякова Анна Илларионовна

21. Можченко Инна Викторовна	33. Суворова Любовь Александровна
22. Мнишко Татьяна Владимировна	34. Тарасенко Лилия Святославовна
23. Насиловская Елена Викторовна	35. Трусова Марина Викторовна
24. Нехай Анна Викторовна	36. Фурс Ольга Романовна
25. Орловская Наталья Станиславовна	37. Храмцова Жанна Евгеньевна
26. Партыко Оксана Анатольевна	38. Чепиков Анатолий Александрович
27. Подлозный Виталий Юрьевич	39. Шершульская Александра Евгеньевна
28. Прокопович Елена Анатольевна	40. Шепелюк Олег Григорьевич
29. Ромашова Злата Ивановна	41. Шпитальников Денис Владимирович
30. Садовская Ксения Анатольевна	42. Шутик Ольга Ивановна
31. Слепченко Олег Викторович	43. Языкович Ольга Леонидовна
32. Соловьева Татьяна Ивановна	

2000 год

Дневное отделение

1. Амелькович Дарья Владимировна	36. Куксенкова Виктория Викторовна
2. Ананич Юлия Олеговна	37. Куликова Ольга Владимировна
3. Асмолова Ольга Леонидовна	38. Куровская Мария Витальевна
4. Бертош Наталья Геннадьевна	39. Лашкевич Ольга Тихоновна
5. Буканова Ольга Валерьевна	40. Лучина Мария Сергеевна
6. Бурик Екатерина Алексеевна	41. Маринина Анастасия Владимировна
7. Василега Екатерина Владимировна	42. Матусевич Наталья Вадимовна
8. Васюкевич Антон Борисович	43. Назарова Лидия Александровна
9. Волчков Владимир Владимирович	44. Нарейко Анна Николаевна
10. Воронова Светлана Геннадьевна	45. Никитенко Инна Александровна
11. Горбанева Ирина Николаевна	46. Николаенко Андрей Геннадьевич
12. Грибова Наталья Алексеевна	47. Новожилова Ольга Евгеньевна
13. Грицишина Виктория Юрьевна	48. Овсяник Валерия Владимировна
14. Грищенко Елена Адамовна	49. Пименова Юлия Вячеславовна
15. Громыко Мария Валерьевна	50. Политаев Александр Николаевич
16. Гужвий Андрей Александрович	51. Полтавская Юлия Анатольевна
17. Гумина Светлана Николаевна	52. Пренц Светлана Аркадьевна
18. Данильченко Александр Николаевич	53. Пульша Сергей Петрович
19. Дашкевич Анна Владимировна	54. Радюк Сергей Григорьевич
20. Дедюля Елена Анатольевна	55. Розум Ольга Васильевна
21. Демченко Юрий Юрьевич	56. Свирин Илья Васильевич
22. Дибров Михаил Юрьевич	57. Сердобинцева Елена Владимировна
23. Дмитриева Карина Александровна	58. Силина-Ясинская Татьяна Владимировна
24. Дорогокупец Анна Леонидовна	59. Степура Наталья Ивановна
25. Дубовик Ольга Сергеевна	60. Сураева Наталья Геннадьевна
26. Духвалова Ирина Васильевна	61. Татарович Елена Витальевна
27. Зайкина Ольга Анатольевна	62. Титова Екатерина Владимировна
28. Зеленкова Надежда Леонидовна	63. Хамутовская Наталья Викторовна
29. Иванова Ольга Владиславовна	64. Хаментовский Сергей Михайлович
30. Ковальчук Анна Владимировна	65. Черная Татьяна Анатольевна
31. Ковальчук Мария Владимировна	66. Шакола Наталья Константиновна
32. Кравцова Анна Владимировна	67. Шарай Наталия Владимировна
33. Кривов Михаил Юрьевич	68. Швайко Ольга Александровна
34. Крючкова Анна Васильевна	69. Шепель Надежда Вячеславовна
35. Кузнецова Олеся Георгиевна	70. Шимук Татьяна Викентьевна

Заочное отделение

1. Аксенович Валерия Николаевна
2. Аферовская Наталья Святославовна
3. Богданович Наталья Николаевна
4. Бортник Анжелика Николаевна
5. Бычковский Александр Александрович
6. Вишнев Дмитрий Юрьевич
7. Гарина Наталья Сергеевна
8. Григорчук Алла Михайловна
9. Гусаков Герман Борисович
10. Жданович Анна Брониславовна
11. Зенина Тамара Валерьевна
12. Иванова Алла Владимировна
13. Космачева Юлия Александровна
14. Костюк Екатерина Нестеровна
15. Крижевич Снежанна Николаевна
16. Крят Дмитрий Александрович
17. Куранцова Ирина Александровна
18. Лабушняк Анатолий Игоревич
19. Ловгач Инна Викторовна
20. Мардас Зоя Петровна
21. Марцунь Оксана Ивановна
22. Мацкевич Алесь Викторовна
23. Новаковская Анна Ярославовна
24. Новицкая Ружена Евгеньевна
25. Нахват Максим Анатольевич
26. Новик Ольга Александровна
27. Рындина Ксения Владимировна
28. Соломевич Татьяна Васильевна
29. Сетунова Татьяна Анатольевна
30. Сидоренко Олег Сергеевич
31. Трипузова Ирина Викторовна
32. Фоменкова Татьяна Вячеславовна
33. Чулимова Елена Михайловна
34. Чичилов Сергей Николаевич
35. Шупикова Ольга Евгеньевна
36. Яковлева Анна Геннадьевна

2001 год*Дневное отделение*

1. Абельская Екатерина Николаевна
2. Аксенова Инна Владимировна
3. Ализар Анатолий Анатольевич
4. Багина Анна Владимировна
5. Бартош Денис Валерьевич
6. Бенько Александр Петрович
7. Блоцкая Жанна Владимировна
8. Бобрицкая Наталья Николаевна
9. Борисенко Ирина Николаевна
10. Брыткова Елена Николаевна
11. Буслова Дарья Дмитриевна
12. Вахромеева Елена Ивановна
13. Вербицкая Наталья Владимировна
14. Войтик Елена Александровна
15. Выджак Анжелла Ивановна
16. Высоцкая Юлия Владимировна
17. Гаспаревич Виктория Владимировна
18. Гнедая Елена Викторовна
19. Гога Галина Валерьевна
20. Галдыцкая Анна Эдвардовна
21. Гончаренок Андрей Николаевич
22. Гороховик Наталья Владимировна
23. Грибанов Владислав Олегович
24. Григорович Алла Геннадьевна
25. Давыденко Оксана Николаевна
26. Доморад (Козлова) Елена Михайловна
27. Дворякова Людмила Михайловна
28. Дернович Ольга Дмитриевна
29. Дроздова Ольга Валерьевна
30. Дубина Марина Владимировна
31. Дубовик Ольга Николаевна
32. Егорова Ольга Александровна
33. Ермаков Александр Вячеславович
34. Жердецкая Ольга Владимировна
35. Живолович Кирилл Владимирович
36. Жлоба Наталья Владимировна
37. Забенько Екатерина Леонидовна
38. Зенова Екатерина Владимировна
39. Ивановская Марина Геннадьевна
40. Казанникова Ольга Владимировна
41. Калинина Ирина Викторовна
42. Кирей Ольга Александровна
43. Ковалевский Артем Николаевич
44. Козич Анна Михайловна
45. Коктыш Сергей Васильевич
46. Колосовская Юлия Владимировна
47. Каптелевич Ольга Николаевна
48. Коржаева Елена Александровна
49. Королевич Сергей Валентинович
50. Корольчук Анна Николаевна
51. Косенок Виктория Олеговна
52. Кот Елена Николаевна
53. Кузнецов Сергей Александрович
54. Купчик Елена Эдуардовна

55. Кусакин Александр Владимирович
56. Лапиков Александр Анатольевич
57. Лапиков Игорь Анатольевич
58. Ластовский Александр Андреевич
59. Лашук Татьяна Николаевна
60. Левковская Виктория Сергеевна
61. Лешик Ольга Леонидовна
62. Литвинчук Светлана Владимировна
63. Лойко Ольга Антоновна
64. Макалович Владимир Иванович
65. Максимчук Сергей Владимирович
66. Маливук Антонина Григорьевна
67. Малишевская Виктория Михайловна
68. Манько Татьяна Андреевна
69. Маринова Екатерина Анатольевна
70. Маринова Наталья Васильевна
71. Морочко Юлия Анатольевна
72. Мацкевич Светлана Александровна
73. Мелехина Ольга Борисовна
74. Миндалева Инга Ивановна
75. Миронович Елена Александровна
76. Михедова Марина Валерьевна
77. Михнова Нина Владимировна
78. Мохов Валентина Константиновна
79. Муравьев Иван Борисович
80. Надольская Наталья Николаевна
81. Нарейко Светлана Леонидовна
82. Нестеров Александр Владимирович
83. Новицкая Татьяна Владимировна
84. Овчинникова Елена Петровна
85. Омельчук Ольга Филипповна
86. Апарина Екатерина Михайловна
87. Отливанчик Александр Владимирович
88. Павлович Елена Анатольевна
89. Перцовская Елена Аркадьевна
90. Полочанина Юлия Витальевна
91. Прочаков Павел Владимирович
92. Пук Наталья Валентиновна
93. Раковец Лилия Михайловна
94. Ревяко Ольга Олеговна
95. Репникова Людмила Петровна
96. Разенкова Елена Викторовна
97. Рыняк Ирина Алексеевна
98. Рязанцева Виктория Геннадьевна
99. Савицкая Лилия Алексеевна
100. Сакадынец Марина Эдуардовна
101. Саликова Евгения Владиславовна
102. Сидоренко Антон Васильевич
103. Снитко Наталья Львовна
104. Срединская Юлия Валерьевна
105. Среднева Ольга Владимировна
106. Станкевич Кристина Сергеевна
107. Стребкова Надежда Владимировна
108. Сухарко Светлана Григорьевна
109. Сухоцкий Кирилл Владимирович
110. Телешук Виктория Анатольевна
111. Трубач Ирина Ивановна
112. Фалькович Вероника Владимировна
113. Харитончик Александра Александровна
114. Ходоренок Елена Викторовна
115. Хомякова Татьяна Николаевна
116. Хританькова Елена Александровна
117. Типлякова Екатерина Михайловна
118. Шалима Оксана Анатольевна
119. Шахлевич Елена Николаевна
120. Шишенок Ольга Николаевна
121. Шмелева Людмила Григорьевна
122. Шобик Татьяна Геннадьевна
123. Шутихина Евгения Константиновна
124. Щербакова Юлия Алексеевна

Заочное отделение

1. Амелечена Алла Владимировна
2. Антипович Ольга Николаевна
3. Аполинский Виктор Валентинович
4. Биенчик Наталья Леонидовна
5. Белоусова Юлия Павловна
6. Будаева Юлия Сергеевна
7. Будрицова Елена Анатольевна
8. Бурко Елена Ивановна
9. Войтехович Ирина Вячеславовна
10. Вербова Александра Александровна
11. Давыденко Юлия Олеговна
12. Данилкова Ольга Николаевна
13. Денисенко Елена Владимировна
14. Емельянович Игорь Михайлович
15. Есоулова Татьяна Михайловна
16. Жданов Павел Петрович
17. Иванников Сергей Олегович
18. Капцевичкая Ольга Васильевна
19. Карасюк Ольга Петровна
20. Касьянчик Наталья Геннадьевна
21. Крайко Ольга Сергеевна
22. Кибкало Елена Геннадьевна
23. Лавриненко Жанна Георгиевна
24. Лаппо Екатерина Александровна
25. Лойко Ольга Францевна
26. Лукашик Татьяна Семеновна

27. Михаловская Елена Валентиновна	35. Сырич Ольга Алексеевна
28. Метеж Денис Васильевич	36. Устинович Александра Андреевна
29. Наталевич Светлана Леонидовна	37. Федорович Ирина Григорьевна
30. Новикова Наталья Геннадьевна	38. Шаблинский Владимир Антонович
31. Полянская Антонина Георгиевна	39. Шевелев Михаил Владимирович
32. Рябцева Елена Викторовна	40. Щеповских Светлана Геннадьевна
33. Соловьева Татьяна Владимировна	41. Щербо Ирина Владимировна
34. Стулов Денис Дмитриевич	42. Юзвак Ирина Павловна

2002 год

Дневное отделение

1. Аксенова Екатерина Сергеевна	39. Кульбицкая Инна Анатольевна
2. Аксючиц Юлия Петровна	40. Кунцевич Андрей Михайлович
3. Ананьев Руслан Вячеславович	41. Кунявская Марина Александровна
4. Андросюк Светлана Алексеевна	42. Лещенко Михаил Михайлович
5. Андрушевич Анна Андреевна	43. Лиходиевская Татьяна Владимировна
6. Ануфриенок Милена Владимировна	44. Лосминская Алеся Владимировна
7. Бальчевская Наталья Войтеховна	45. Маглас Максим Сергеевич
8. Белоокий Андрей Валерьевич	46. Майорчик Егор Николаевич
9. Бизяева Алиса Сергеевна	47. Марционко Елена Леонидовна
10. Богамья Светлана Васильевна	48. Мацулевич Елена Альбертовна
11. Бондаренко Михаил Михайлович	49. Михаленя Алексей Владимирович
12. Бондарчик Алеся Николаевна	50. Москаленко Виктория Юрьевна
13. Букчин Алексей Леонидович	51. Мурашко Павел Александрович
14. Волот Алла Владимировна	52. Найден Винсент Русланович
15. Гаркин Павел Борисович	53. Найдович Егор Валерьевич
16. Голуб Денис Сергеевич	54. Паховцева Юлия Владимировна
17. Григорьева Надежда Андреевна	55. Петрушкевич Андрей Генадьевич
18. Губчик Екатерина Геннадьевна	56. Попеляева Кристина Анатольевна
19. Гуринович Злата Васильевна	57. Рогатко Виктория Сергеевна
20. Дергай Ирина Ивановна	58. Романенко Наталья Михайловна
21. Дорошенко Станислав Петрович	59. Рыбаков Александр Анатольевич
22. Дубинина Наталья Васильевна	60. Рымкевич Александр Николаевич
23. Дубовик Максим Николаевич	61. Рысь Татьяна Владимировна
24. Дудинова Диана Юрьевна	62. Самец Андрей Николаевич
25. Ермакович Евгения Чеславовна	63. Самец Павел Николаевич
26. Ерошенко Евгений Александрович	64. Селезнева Евгения Владимировна
27. Жуков Алексей Валерьевич	65. Семашко Виктор Викторович
28. Завора Алла Викторовна	66. Семычкина Арина Александровна
29. Замировская Татьяна Михайловна	67. Сидорок Ирина Николаевна
30. Зубова Виктория Сергеевна	68. Соколова Надежда Александровна
31. Иванюк Татьяна Дмитриевна	69. Статкевич Владимир Михайлович
32. Исса Ирина Александровна	70. Столяр Татьяна Владимировна
33. Казанская Ирина Сергеевна	71. Сусько Ольга Сергеевна
34. Капский Павел Владимирович	72. Счастливая Наталья Федоровна
35. Киселева Оксана Михайловна	73. Телешева Анастасия Николаевна
36. Кисель Марина Леонидовна	74. Титенкова Елена Николаевна
37. Козлова Анастасия Юрьевна	75. Титова Татьяна Владимировна
38. Кривоногова Мария Васильевна	76. Улевич Олег Александрович

77. Федорова Елена Александровна
78. Цгоева Екатерина Вячеславовна
79. Цыдик Наталия Мирославовна
80. Шаповаленко Анна Евгеньевна

81. Шелег Сергей Сергеевич
82. Штейнман Анна Леонидовна
83. Якубенец Татьяна Эдвардовна

Заочное отделение

1. Амелъченко Александр Николаевич
2. Анофренко Татьяна Васильевна
3. Артимович Елена Владимировна
4. Белоножко Елена Геннадьевна
5. Беляк Людмила Николаевна
6. Бормотова Елена Анатольевна
7. Бруквина Элина Ярославовна
8. Бутрович Елена Владимировна
9. Верещагин Дмитрий Геннадьевич
10. Вук Елена Владиславовна
11. Гайкова Екатерина Владимировна
12. Гиленко Инга Александровна
13. Голдар Елена Андреевна
14. Горохова Любовь Константиновна
15. Егиазарян Стелла Гамлетовна
16. Емельянова Наталья Васильевна
17. Заборонько Сергей Иванович
18. Иванченко Андрей Константинович
19. Казюкина Любовь Евгеньевна
20. Какора Юлия Владимировна
21. Кареева Елена Лионовна
22. Кривицкая Алеся Владимировна
23. Куликов Владимир Иванович
24. Куликова Марина Александровна
25. Лубкова Наталья Сергеевна
26. Манюк Ольга Валерьевна

27. Мирошниченко Дмитрий Тимофеевич
28. Михайличенко Елена Викторовна
29. Михайловская Екатерина Игоревна
30. Можей Юлия Ивановна
31. Надольский Павел Дмитриевич
32. Нарчук Алла Ивановна
33. Парамыгина Светлана Вячеславовна
34. Петровская Анастасия Генриховна
35. Плотникова Наталья Владимировна
36. Радковская Наталья Константиновна
37. Сиводедова Оксана Викторовна
38. Станиславчик Инна Викентьевна
39. Старовойт Елена Феликсовна
40. Терещенко Александр Анисович
41. Тиванова Карина Рубеновна
42. Тимошина Алла Петровна
43. Тихонова Ольга Александровна
44. Урбанович Юлия Владимировна
45. Цветкова Инна Александровна
46. Чаровская Екатерина Юрьевна
47. Чулимова Ольга Львовна
48. Шавлюкевич Ирина Александровна
49. Шестокович Людвика Зеновна
50. Швед Марина Валерьевна
51. Ясковец Лилия Александровна

2003 год

Дневное отделение

1. Амелъченко Инна Валерьевна
2. Анакер-Сантарович Анна Владимировна
3. Антонова Анна Александровна
4. Артюх Дмитрий Владимирович
5. Астрейко Екатерина Александровна
6. Ачаповская Вероника Михайловна
7. Белаш Ольга Анатольевна
8. Бенкевич Татьяна Викторовна
9. Березовик Анастасия Александровна
10. Березовская Елена Александровна
11. Бильдь Ольга Станиславовна
12. Богданова Алла Валентиновна
13. Бондарчик Ксения Петровна
14. Полянская Любовь Николаевна

15. Брилевская Елена Альбертовна
16. Бушуева Маргарита Юрьевна
17. Василькова Алеся Леонидовна
18. Гнилозуб Вера Васильевна
19. Голин Денис Александрович
20. Голомзик Ирина Чеславовна
21. Голуб Ксения Леонидовна
22. Гоман Виктор Владимирович
23. Гореликов Дмитрий Викентьевич
24. Гуртовая Екатерина Александровна
25. Дасаев Андрей Олегович
26. Демидович Елена Васильевна
27. Денисенко Мария Григорьевна
28. Джежора Александра Васильевна

29. Довнар Мария Дмитриевна
30. Догель Илья Владимирович
31. Дробыш Наталья Андреевна
32. Дзюрич Эмма Вежняминовна
33. Еременко Елена Михайловна
34. Ждан Владимир Валерьевич
35. Жишкевич Татьяна Михайловна
36. Журавлева Оксана Аркадьевна
37. Журавлевич Станислав Михайлович
38. Загайнов Георгий Вячеславович
39. Замуруева Евгения Петровна
40. Запорожченко Людмила Валентиновна
41. Казакова Татьяна Александровна
42. Капустина Наталья Петровна
43. Карпович Ольга Сергеевна
44. Кечко Евгений Анатольевич
45. Клебан Анастасия Евгеньевна
46. Коктыш Татьяна Николаевна
47. Каленкович Марина Павловна
48. Коржова Алла Викторовна
49. Корсак Ольга Николаевна
50. Карюхина Татьяна Александровна
51. Касьянчик Руслан Петрович
52. Криволапова Дарья Александровна
53. Крупица Виталий Николаевич
54. Кудрицкий Александр Владимирович
55. Кулабухов Юрий Александрович
56. Курилова Александра Олеговна
57. Кучур Ольга Сергеевна
58. Лапикова Ирина Валентиновна
59. Лац Дмитрий Витальевич
60. Лизункова Дарья Георгиевна
61. Луцкова Валерия Борисовна
62. Лущик Людмила Станиславовна
63. Масалева Ксения Александровна
64. Мельников Константин Саргисович
65. Мишук Ольга Вячеславовна
66. Млечко Виктория Вячеславовна
67. Мурашкина Раиса Николаевна
68. Надольская Ольга Олеговна
69. Нарынкевич Наталья Вячеславовна
70. Нехведович Вероника Иосифовна
71. Нечаева Екатерина Владимировна
72. Николаева Ирина Сергеевна
73. Николайчик Дарья Олеговна
74. Новицкая Полина Александровна
75. Новицкий Виталий Владимирович
76. Новицкий Дмитрий Николаевич
77. Орешко Татьяна Викторовна
78. Оршер Эвелина Анатольевна
79. Панаскина Татьяна Викторовна
80. Пелюшкевич Сергей Иванович
81. Попова Мария Валерьевна
82. Прищепчик (Бобко) Ольга Владимировна
83. Проскурова Елена Ивановна
84. Радьков Виктор Михайлович
85. Римашевская Инесса Михайловна
86. Рудько Татьяна Владимировна
87. Садовская Мария Антоновна
88. Саликов Роман Владиславович
89. Синкевич Мария Александровна
90. Ситник Светлана Анатольевна
91. Скорбенко Ольга Николаевна
92. Соболевская Полина Станиславовна
93. Соколовская Наталья Александровна
94. Стоян Наталья Анатольевна
95. Стронгин Роман Александрович
96. Суденкова Софья Геннадьевна
97. Сысун Екатерина Валентиновна
98. Титовицкая Татьяна Генриховна
99. Трунова Юлия Викторовна
100. Тузов Захар Викторович
101. Угляница Максим Александрович
102. Федоренко Юрий Николаевич
103. Федоров Олег Анатольевич
104. Хлопкова Татьяна Николаевна
105. Холод Татьяна Николаевна
106. Чепига Татьяна Юрьевна
107. Чиж Наталья Александровна
108. Чубат Алексей Леонидович
109. Чумак Евгений Сергеевич
110. Шабан Алеся Николаевна
111. Шавардова Ольга Федоровна
112. Шамко Татьяна Александровна
113. Шаповал Алла Ивановна
114. Шумилин Максим Николаевич
115. Эйсмонт Анна Михайловна
116. Яссин Максим Асхарович

Заочное отделение

1. Аванесова Ирина Валерьевна
2. Бабинович Наталья Николаевна
3. Белуга Вячеслав Владимирович
4. Быкова Анна Валерьевна
5. Веремейчик Ольга Сергеевна
6. Версоцкий Сергей Эдуардович
7. Годун Вадим Николаевич
8. Голенович Светлана Викторовна

9. Гайваронская Галина Евгеньевна
10. Голодок Ольга Владимировна
11. Ершова Дарья Юрьевна
12. Зорина Юлия Владимировна
13. Казимирская Полина Анатольевна
14. Кандер Ольга Юрьевна
15. Красноярецва Наталья Станиславовна
16. Кришкевич Иван Валерьевич
17. Кузьмич Ирина Сергеевна
18. Кукшинская Елена Анатольевна
19. Курапей Татьяна Михайловна
20. Лабусова Екатерина Евгеньевна
21. Липницкая Анжелика Иосифовна
22. Лынько Елена Олеговна
23. Мардуева Вероника Николаевна
24. Матвиенко Ирина Александровна
25. Мурашко Наталья Степановна
26. Новикова Ольга Николаевна
27. Орешко Лавиния Вячеславовна
28. Остапенко Ирина Николаевна
29. Посканная Елена Николаевна
30. Подгайная Оксана Валерьевна
31. Приходько Михаил Иванович
32. Прищеп Екатерина Владимировна
33. Пучинская Кристина Николаевна
34. Романова Елена Георгиевна
35. Скоробогатый Денис Александрович
36. Терентьева Юлия Викторовна
37. Трепенек Милана Леонидовна
38. Федюк Татьяна Михайловна
39. Ченцова Татьяна Леонидовна

2004 год

Дневное отделение

1. Авдеев Андрей Алексеевич
2. Амосова Екатерина Борисовна
3. Антипенко Ольга Васильевна
4. Базылева Ольга Владимировна
5. Басик Наталья Александровна
6. Бенецкий Павел Иванович
7. Блиц Денис Валерьевич
8. Борисович Дина Дмитриевна
9. Бородкина Татьяна Ивановна
10. Вацкуль Марина Михайловна
11. Власкин Григорий Владимирович
12. Волков Кирилл Леонидович
13. Воробьев Алексей Владимирович
14. Гасанова Руслана Арифовна
15. Гвардейцева Мария Ивановна
16. Герасименко Александр Вячеславович
17. Гнет Андрей Викторович
18. Гордей Елена Викентьевна
19. Гормаш Елена Савельевна
20. Горчанюк Татьяна Анатольевна
21. Громадских Наталья Владимировна
22. Гуд Юлия Владимировна
23. Гулейчик Екатерина Анатольевна
24. Гуляева Татьяна Александровна
25. Гусева Екатерина Павловна
26. Дашкевич Руслан Адамович
27. Деленок Юлия Петровна
28. Демидович Елена Викторовна
29. Дроздов Тимофей Сергеевич
30. Есис Виталий Валерьевич
31. Жалнерович Любовь Сергеевна
32. Жилиянина Екатерина Александровна
33. Занковец Елена Николаевна
34. Иванов Александр Викторович
35. Ивинская Снежана Сергеевна
36. Кабринович Елена Антоновна
37. Каширина Екатерина Александровна
38. Ковалевич Марина Викторовна
39. Кожемякин Андрей Анатольевич
40. Козловская Александра Олеговна
41. Козловская Мария Владимировна
42. Конопелько Людмила Владимировна
43. Костенко Дарья Васильевна
44. Костко Наталья Валерьевна
45. Крайнова Светлана Николаевна
46. Кулеш Вадим Иванович
47. Куприянчик Татьяна Михайловна
48. Курганович Антон Александрович
49. Кучинская Юлия Николаевна
50. Лазарь Юлия Вячеславовна
51. Лапикова Ольга Владимировна
52. Лобач Екатерина Васильевна
53. Магдысюк Сергей Иванович
54. Матвеев Василий Игоревич
55. Мельникова Елена Валерьевна
56. Мискевич Ольга Геннадьевна
57. Михновец Николай Николаевич
58. Мишота Анастасия Николаевна
59. Муравская Анна Валерьевна
60. Нестеренко Анастасия Михайловна

61. Новожилова Ксения Александровна
62. Павликова Татьяна Олеговна
63. Павлюченко Владимир Владимирович
64. Пепеляев Валентин Александрович
65. Перегудова Дарья Леонидовна
66. Петрачкова Татьяна Тимофеевна
67. Пирожник Светлана Сергеевна
68. Приболовец Александра Григорьевна
69. Примака Анна Сергеевна
70. Прохоров Сергей Владимирович
71. Романова Александра Андреевна
72. Романовская Наталья Вячеславовна
73. Романчук Алексей Петрович
74. Русинович Мария Ивановна
75. Руткевич Диана Валентиновна
76. Рыбальченко Наталья Александровна
77. Савчиц Светлана Анатольевна
78. Сапач Марина Викторовна
79. Севостьянова Светлана Сергеевна
80. Сидорович Оксана Леонидовна
81. Стреляева Инна Павловна
82. Тимошенко Артур Борисович
83. Тризонова Полина Сергеевна
84. Тумар Александр Викторович
85. Федореинчик Алексей Валерьевич
86. Хвощевская Надежда Геннадьевна
87. Хомич Елена Олеговна
88. Шевчук Ольга Сергеевна
89. Шестакова Ольга Александровна
90. Шибeko Олег Николаевич
91. Шмыгин Андрей Михайлович
92. Яценко Александр Александрович

Заочное отделение

1. Александрова Ольга Григорьевна
2. Ахрамович Ольга Александровна
3. Брезовская Ирина Анатольевна
4. Бубич Наталья Леонидовна
5. Бунос Светлана Леонидовна
6. Венско Ирина Леонидовна
7. Головачева Ольга Анатольевна
8. Гриб Елена Викторовна
9. Гуркова Галина Анатольевна
10. Гусева Татьяна Павловна
11. Далидчик Юлия Валерьевна
12. Домбровская Наталья Ивановна
13. Донин Андрей Анатольевич
14. Живаева Ирина Олеговна
15. Зайцева Татьяна Адамовна
16. Запольский Александр Сергеевич
17. Зуй Ольга Витальевна
18. Игнатенко Наталья Васильевна
19. Карпач Инна Вячеславовна
20. Ковко Александр Иванович
21. Комарова Юлия Николаевна
22. Красовская Татьяна Валерьевна
23. Лазовская Жанна Александровна
24. Лепешенков Олег Николаевич
25. Лященко Кирилл Викторович
26. Мартынюк Эдуард Евгеньевич
27. Матышевская Елена Николаевна
28. Мельникова Янина Вячеславовна
29. Меняйло Валентина Николаевна
30. Мирчук Елена Григорьевна
31. Михнович Татьяна Богдановна
32. Надточей Андрей Александрович
33. Нечаева Елена Фёдоровна
34. Николайчук Александр Юрьевич
35. Овчинникова Екатерина Владимировна
36. Одинец Александр Викторович
37. Островцова Инга Сергеевна
38. Панкратова Ольга Геннадьевна
39. Петрович Людмила Станиславовна
40. Пикулик Екатерина Александровна
41. Приходько Вера Викторовна
42. Ризоева Жанна Муродовна
43. Русова Наталья Анатольевна
44. Рыбина Ксения Леонидовна
45. Сацук Сергей Викторович
46. Сеген Татьяна Валерьевна
47. Соловей Ольга Анатольевна
48. Сперенкова Екатерина Викторовна
49. Хабецкая Анна Иосифовна
50. Шароглазова Вера Владимировна
51. Шилак Андрей Владимирович
52. Шитикова Дарья Михайловна
53. Якжик Елена Игоревна
54. Янюк Мария Александровна

*Выпускники отделения международной журналистики***1983 год**

1. Абдель Карим Салем (Иордания)	9. Карнава Ирины Захариос (Греция)
2. Амаду Налла Ли (Гвинея)	10. Лувсангомбо Энхбат (МНР)
3. Атанассопулу Екатерины Георгиос (Греция)	11. Луиса Мария Геррейро Кабрита (Португалия)
4. Ахмед Мозахем Ахмед (НДРЙ)	12. Махмуд Хусейн Дахдиль Махмуд (Иордания)
5. Валато Юсеф Омар (Сирия)	13. Першенг Саид Мулла (Ирак)
6. Виктор Итуа (Конго)	14. Хайме Патрисио Вильякорта Вега (Сальвадор)
7. Джафар Абдо Мохамед (НДРЙ)	15. Хасан Наби Салем (Иордания)
8. Калиуси Варвара Константинос (Греция)	

1984 год

1. Абдул Хади Шер Мохамед (ДРА)	16. Равау Жоржин (Мадагаскар)
2. Асхар Яссин Яр Мохамед (НДРЙ)	17. Разафи Фильбер Марсель (Мадагаскар)
3. Альфредо Антонио Де Леон Монсальво (Колумбия)	18. Разафиндраламбу Дьедоне Леон (Мадагаскар)
4. Бат Билал Хайреддин Мерза (Иордания)	19. Ракугундрай Жюстен (Мадагаскар)
5. Галаль Саид Самман (НДРЙ)	20. Раманана Лоран (Мадагаскар)
6. Генри Кук Окоджевох (Нигерия)	21. Расулунджатуву Нореуа Эме (Мадагаскар)
7. Кассим Ахмед Аусаги (НДРЙ)	22. Роберт Вабалайи Масса (Уганда)
8. Кофи Азубике Оконкво Банавентур (Нигерия)	23. Роберто Антонио Гарсиа Зепеда (Сальвадор)
9. Кубемба Пьер (Конго)	24. Сабах Абдулрахман Мухаммад (Ирак)
10. Матеус Мокс Шивуте (Намибия)	25. Саид Али Аль Сагир (ЙАР)
11. Мулугета Мамо (Эфиопия)	26. Сальва Мохамед Саад Сенаани (НДРЙ)
12. Мухамед Альван Хасун (Ирак)	27. Уеслати Хабиб Бен Мохамед (Тунис)
13. Нгуен Динь Хоа (СРВ)	28. Фам Тхань Хунг (СРВ)
14. Нгуен Тен Хай (СРВ)	29. Фитайа Вильям (Мадагаскар)
15. Нурредин Мажед Нурредин Аль-Хальди (Иордания)	30. Фридом Нкулелеко Хабебе (Танзания)

1985 год

1. Абдула Ахаб Мухаммед Аль Раухани (ЙАР)	13. Зейнаб Саламех Мохаммед (Ливан)
2. Акила Баят (ДРА)	14. Зыонг Суен Шон (СРВ)
3. Аль Араши Мухамед (ЙАР)	15. Кобела Алексис Семолли (Лесото)
4. Аль Бослани Маджид (ЙАР)	16. Лемма Таддессе (Эфиопия)
5. Аль Салех Али (Иордания)	17. Мамбо Кассим Рига (Кения)
6. Арафан Авад Обейд (НДРЙ)	18. Мохамед Али Абдулькарим (НДРЙ)
7. Асма Фадел Ахмед (НДРЙ)	19. Мумбети Жюльен (Конго)
8. Асукуво Арчибонг Эфионг (Нигерия)	20. Мунассар Абдулла (НДРЙ)
9. Бекеле Тегень (Эфиопия)	21. Мухамед Юсеф Хуссейн (Сирия)
10. Бетру Лакеу (Эфиопия)	22. Наджиб Ахмед Аль Джормузи (ЙАР)
11. Вики Алис Нгетема (Танзания)	23. Назек Арнаут (Ливан)
12. Дао Ван Хи (СРВ)	24. Нгуен Туан Фонг (СРВ)
	25. Рабин Ман Шакья (Непал)

26. Салем Ахмед Сухел (Оман)	31. Хакуз Муна (Иордания)
27. Салех Мугана Омар (НДРЙ)	32. Халед Али Аль Хамдани (ЙАР)
28. Сиди Мухамед Ульд Мохамед (Мавритания)	33. Чан Нгок Тхонг (СРВ)
29. Тесфайе Ворке (Эфиопия)	34. Юнис Осей-Бонсу (Гана)
30. Хабиб Хаджида Абдул Хусейн (Ирак)	35. Яхья Саад Джахзар (ЙАР)

1986 год

1. Абдулмаджид Абдула Аль Самави (ЙАР)	12. Камара Макоро (Мали)
2. Абдулькадер Абдулмаджид (Сирия)	13. Кибиа Самуэл Тапия (Сьерра-Леоне)
3. Аге Седу Мама (Бенин)	14. Ле Данг Хань (СРВ)
4. Алганеш Г. Егзиабхер (Эфиопия)	15. Матумона Бонн Анне Эммануэль (Конго)
5. Аль Амарин Ноузад Фоад Сулейман (Иордания)	16. Мохамед Ахмед Али (Оман)
6. Аль Ашмури Али Мохамед (ЙАР)	17. Набих Хасан Свилем Смади (Иордания)
7. Аль Бутуш Абделькарим (Иордания)	18. Сухель Салем Саад (Оман)
8. Аль-Хатиб Набиль (Палестина)	19. Теклемариам Абби (Эфиопия)
9. Аль Шариф Фахид (Палестина)	20. Хасан Махмуд Рабаи (Палестина)
10. Афрах Мохсен Али Абубакер (НДРЙ)	21. Шарадка Тахсин (Иордания)
11. Ахмед Абдульрахман (НДРЙ)	22. Эль Аграмме Мустафа (Палестина)

1987 год

1. Аделино Да Кошта (Сан-Томе и Принсипи)	11. Омар Леонардо Луна (Коста-Рика)
2. Анна Рантао Нтабисенг (ЮАР)	12. Омер Алмаз (Эфиопия)
3. Бангомин Чарльз Бонгашен (Уганда)	13. Рамандрансуа Будумахефа (Мадагаскар)
4. Банура Насер Андресан (Иордания)	14. Родригеш Мария Маргарет (Сан-Томе и Принсипи)
5. Бардуниас Николаос (Греция)	15. Саду Абдулай (Мали)
6. Гита Шрестха Майя (Непал)	16. Саид Хашем (Афганистан)
7. Динь Ван Хьонг (СРВ)	17. Софи Фарид Мумтаз (ДРА)
8. Мохаммад Надер (Афганистан)	18. Уариги Био Джозеф (Бенин)
9. Нгуен Вьет Тык (СРВ)	19. Чан Ван Хуанг (СРВ)
10. Нурия Казем (Афганистан)	

1988 год

1. Абдул Кудус Веш (Афганистан)	11. Васудеван Наир Харикумар (Индия)
2. Абла Ахмед Абдуль Карим Самара (Иордания)	12. Джауни Султан (Сирия)
3. Алия Ахмед Абдуль Карим Самара (Иордания)	13. Джеймс Отуко (Уганда)
4. Аль Шейх Мумтаз (Сирия)	14. Фердинанд Дитенгу Мбуми (Габон)
5. Альберто де Назаре Казейро Карлос (Португалия)	15. Каролу Христала (Кипр)
6. Ахмед Ульд Мохамед Лемин (Мавритания)	16. Кахтан Нашер Кахтан (НДРЙ)
7. Бахит Насиб Саид (Оман)	17. Маджид Мухамед Кайд (Иордания)
8. Бесмелла Моманд (Афганистан)	18. Майга Фатумата (Мали)
9. Вакиль Ахмад Нешат (Афганистан)	19. Майсам Ахмед (Сирия)
10. Валид Нисан Хурмиз (Ирак)	20. Мария Сесилия Суньига Моралес (Коста-Рика)
	21. Мбасулу Бернадет (Мадагаскар)
	22. Мохаммад Сарвар Джазанфари (Афганистан)

23. Нэнэ Р. Р. Н'Джай (Сьерра-Леоне)	28. Соломон Абате Г. Мариам (Эфиопия)
24. Оскар Санхинес Варгас (Боливия)	29. Трайоре Маймуна (Мали)
25. Осман Мурад Абдельвакиль Мохамед (ЙАР)	30. Филлиам Эфити (Уганда)
26. Сакина Бану Газанфар (Афганистан)	31. Фильберт Вивиан Клеофас (Гренада)
27. Самуэл Натанаэл Полли (Танзания)	32. Хайсам Мохамед Нихад Хасан Хиннави (Иордания)
	33. Цитефи Огюстен (Мадагаскар)

1989 год

1. Абдулла Мохаммед Абдулла Юнис Каши Куабия (Иордания)	25. Нехме Газва Мохамад (Ливан)
2. Абельнех Агедеу Касса (Эфиопия)	26. Николау А. Христа (Кипр)
3. Ават Ахмед Мустафа (Ирак)	27. Нкомо Робсон (Зимбабве)
4. Агбеде Гбайе Шарль (Бенин)	28. Очира Омара Фрэнсис (Уганда)
5. Азави Джамаль Салям Торбуш (ЙАР)	29. Пачас Фактор Морселин Леонсио (Перу)
6. Али Канишка (Афганистан)	30. Пробал Радж Покхрел (Непал)
7. Али Салем Аль-Язиди (НДРЙ)	31. Рабди Мустафа (Марокко)
8. Аль Деджани Хусейн (Сирия)	32. Ракутувау Ханта Рахаримаву (Мадагаскар)
9. Аль Джомма Хайсам (Сирия)	33. Рахима Акбари (Афганистан)
10. Альберто Энрике Вильялобос Чакон (Коста-Рика)	34. Рашати Саид (Марокко)
11. Буйонго Абубакер (Уганда)	35. Рашед Ахмед Исмаил Махмуд Салман (Иордания)
12. Василиу Георгия (Кипр)	36. Салех Хусейн Абдо (ЙАР)
13. Кате-Азиагло Ануму (Того)	37. Себсебие Кебеде Феле (Эфиопия)
14. Кошха Райда (Сирия)	38. Сегла Мессан Даниель (Бенин)
15. Ламбраки Антония (Кипр)	39. Трина Некзад (Афганистан)
16. Лукело Франсуа (Конго)	40. Хани Арафат Ахмад Мааруф (Израиль)
17. Макунья Джудит Тендесай (Зимбабве)	41. Харитх Надия (Марокко)
18. Манрине Виндас Сегура (Коста-Рика)	42. Хассан Салех Кхатиб Лубна (НДРЙ)
19. Мария Нидия Яньес Барриентос (Боливия)	43. Хеллес Михдат Джебриль Эль Абед (Израиль)
20. Мохаммед Абдо Салем (Йемен)	44. Хилда Айеркор Менса (Гана)
21. Мукубва Алекс Хоуп (Уганда)	45. Эль-Мажиди Идрисси Лайла (Марокко)
22. Наджибулла Баят (Афганистан)	46. Язиди Кивумби (Уганда)
23. Нандрианина Жеоржъя Эдмин (Мадагаскар)	47. Ясин София (Марокко)
24. Н'Джай Карамоко (Мали)	

1990 год

1. Абу Хеджелех Сахар Имран (Иордания)	9. Истамбули Мухамад Мустафа (Сирия)
2. Г. Селасе Соломон Йемесерач (Эфиопия)	10. Кайрала Ачиту Бабу (Непал)
3. Дабул Фараджаллах (Сирия)	11. Лидету Мариам Аклилу (Эфиопия)
4. Дельгадо де Алемейда Мария Фернанда (Кабо-Верде)	12. Мохамед Надир (Афганистан)
5. Джоян Надия (Афганистан)	13. Мохаммад Омар Мангал (Афганистан)
6. Думбия Маймуна (Мали)	14. Мукаабари Вади Якуб (Сирия)
7. Евангелатос Панагиотис (Греция)	15. Мулугета Г. Медхин Хирутх (Эфиопия)
8. Забен Байдаа Бадри (Сирия)	16. Ньянана Рамджи Прасад Ньяупане (Непал)

17. Саид Аскар (Афганистан)	22. Хаммад Абдул Карим Шамас (Ливан)
18. Салм Мосалм Рекан (НДРЙ)	23. Хамадах Мамдух (Сирия)
19. Сьюфи Норма Халиль (Ливан)	24. Шакиб Мутана Ахмед Яхья (НДРЙ)
20. Феодосиу Лукас (Греция)	25. Эль Хаддад Хашем (Ливан)
21. Хамдан Субхи Мустафа Али (Иордания)	

1991 год

1. Адейеми Адерогба (Нигерия)	15. Локорио Симон Кипрон (Кения)
2. Алхава Абдулкарим (Сирия)	16. Мабиала Майеку Шарль (Конго)
3. Амир Дебора Анн Мартина (Гайана)	17. Мэри Учечи Исиагузу (Нигерия)
4. Анаам Мохамед Бин Мохамед (Йемен)	18. Нгамсопа Крайлак (Таиланд)
5. Аркадюш Яцек Боханко (Польша)	19. Ниокас Лиди Жюлиа (Конго)
6. Бавазир Доа Салем Якуб (Йемен)	20. Окалас Денис (Габон)
7. Го Сейду (Буркина Фасо)	21. Раманамилантемахефос Мами (Мадагаскар)
8. Дера Жозе (Мадагаскар)	22. Саного Мусса Сейду (Мали)
9. Жеббари Надия (Марокко)	23. Сульма дель Кармен Сарате Рамирес (Перу)
10. Зимба Хеппи (Замбия)	24. Томаш Казмерчак (Польша)
11. Исаид Мардас (Сирия)	25. Шайя Имад Моодад (Ливан)
12. Каид Юсеф (Йемен)	26. Экамби Альбер (Конго)
13. Кулибали Абдулай (Мали)	27. Элизайя Салах Али Ахмед (Судан)
14. Кургат Мартин Сераней Чепталам (Кения)	

1992 год

1. Аайед Джамаль (Сирия)	18. Моника Скрок (Польша)
2. Абдулла Мокбил Салех (Йемен)	19. Муньи Самуэль Нджуэ (Кения)
3. Агнешка Залеска (Польша)	20. Муса Адем Садо (Эфиопия)
4. Аделаджа Сундай Сунканти (Нигерия)	21. Нирагира Серж (Бурунди)
5. Али Йемер Негуссие (Эфиопия)	22. Окхоли Мартин Ванджала (Кения)
6. Гжегож Миник (Польша)	23. Омер Саид Зевду (Эфиопия)
7. Дарвиш Гхада (Сирия)	24. Омран Хосейнпур Юсеф (Афганистан)
8. Дибо Кава Юсеф (Сирия)	25. Раад Али Абдулла Аман (Йемен)
9. Езат Саман Мухамед (Бельгия)	26. Рефаат Камель Мохаммед (Ливан)
10. Катерин Мунгай Вамбун (Кения)	27. Родригеш Ду Ливраменту Пиедаде Карлуш Алберту (Кабо-Верде)
11. Кейта Ламин (Мали)	28. Ссемакула Мартин (Уганда)
12. Кжишиха Мартин (Польша)	29. Станекзай Хома Вазир Ахмед (Афганистан)
13. Краевски Ярослав (Польша)	30. Укиземваво Флорьен (Уганда)
14. Кфури Искандер Мансур (Ливан)	31. Чеколе Айеле Алемайеху (Эфиопия)
15. Кшишгоф Домагала (Польша)	
16. Лешек Ратойчак (Польша)	
17. Махмуд Хелал (Сирия)	

1993 год

1. Аззави Абдульрахман (Сирия)	5. Бельфадла Мохаммед (Марокко)
2. Аль-Отум Ганди Хасан Али (Иордания)	6. Василевски Войцек (Польша)
3. Анвар Абдулла (Йемен)	7. Диаките Идрисса (Мали)
4. Андриамананга Ланди Аигу (Мадагаскар)	8. Диуро Мишель (Кот Д'Ивуар)
	9. Каед Тайсир (Израиль)

10. Криспен Макони (Зимбабве)
11. Мариуш Петрасик (Польша)
12. Нассер Альбеир (Сирия)
13. Нгамбо Макайи (Замбия)
14. Омар Аль-Салх (Ливан)
15. Портокарреро Морено Магда (Перу)
16. Сильвестр Руды (Польша)
17. Халид Эль-Сир (Судан)
18. Хассан Абдулла (Йемен)
19. Эвемба Меленга Раймундо (Экваториальная Гвинея)
20. Эдита Кавецка (Польша)
21. Эшпириту Санту Иларио (Сан-Томе и Принсипи)

1994 год

1. Абдул Азиз (Афганистан)
2. Абдул Фаттах Аднан (Ливан)
3. Али Каед (ЙР)
4. Атиньон Матиас (Бенин)
5. Бахадур Хан (Афганистан)
6. Гануй Собхи Ибрагим (Ливан)
7. Герреро Родригес Хоэль (Перу)
8. Дуния Мутлеж (Ливан)
9. Кигве Джимми (Уганда)
10. Майга Ати Юнусса (Мали)
11. Мансур Зиад Ассад (Ливан)
12. Меркадо Картахена Лизет (Боливия)
13. Мигель Месина (Филиппины)
14. Мохамед Лезгин (Швеция)
15. Мохаммед Салем Ульд Мохамед Едих (Мавритания)
16. Мустафа Розбе (Афганистан)
17. Раухи Аллабади (Иордания)
18. Рахим Гуль (Афганистан)
19. Торк Яна (Комбоджа)
20. Фадель Джанбен (Ливан)
21. Христодулу Елени (Кипр)

1995 год

1. Абдул Хамид Абдулла (ЙР)
2. Али Мутана Афиф (ЙР)
3. Аль-Хелали Тофик Хамуд (Йемен)
4. Арнель Мактал (Филиппины)
5. Байили Келебоз (Буркина-Фасо)
6. Дайпле Мозес (Либерия)
7. Де Суза Мартин Франсуаз (Нигер)
8. Джалахдж Навар (Сирия)
9. Кессингтон Айгбовия (Нигерия)
10. Михуб Незар (Сирия)
11. Мохаммад Хусейн (Афганистан)
12. Нани Бенджамин Эдем (Гана)
13. Нельсон Джимми (Либерия)
14. Осмин Хассан Варди (Судан)
15. Саид Салех Мохаммад (Афганистан)
16. Салех Малек (Ливан)
17. Сен Мона (Индия)
18. Усман Нгом Папа (Синегал)
19. Эль-Дауд Сажих (Ливан)

1996 год

1. Аль-Катаунех Ахмад (Иордания)
2. Антонио Кампуш (Ангола)
3. Водунон Жозеф (Бенин)
4. Гулам Фарук (Афганистан)
5. Мохаммад Хамаюн (Афганистан)
6. Мутана Мухамед Саид (Йемен)
7. Ясин Самир (Израиль)

1997 год

1. Абдул Хади Абдул Кадер (Сирия)
2. Акбар Али (Афганистан)
3. Дико Сара Нафиса (Мали)
4. Ислами Махмуд Мехти (Сирия)
5. Кейта Абдрахман (Мали)
6. Миасар Авдех (Мали)
7. Мона Дрибати (Сирия)
8. Мохаммад Азгар (Афганистан)
9. Садекулла (Афганистан)
10. Сахмарани Гайсам (Ливан)
11. Яама Али Мохд Рассули (Афганистан)

1998 год

1. Ван Дун Дзянь (Китай)
2. Мохаммад Насер (Афганистан)
3. Хайбар М. Якуб (Афганистан)

2000 год

1. Го Ли (Китай)
2. Ли Хун (Китай)
3. Лю Юйцзян (Китай)
4. Лян Лифэн (Китай)
5. Фэн Чан Линь (Китай)
6. Эль Рхарбали Самира (Марокко)
7. Ян Чжи (Китай)

2001 год

1. Ван Лин (Китай)
2. Гао Чжэн Дун (Китай)
3. Ли Ян Чжэн (Китай)
4. Лю Хуэй (Китай)
5. Сюй Фань (Китай)
6. Тянь Юехун (Китай)
7. Чжан Цзин (Китай)
8. Чжоу Ли Цзюнь (Китай)
9. Шэнь Гун Фу (Китай)

2002 год

1. Джан Вен Бо (Китай)
2. Джан Тин Жу (Китай)
3. Ху Чэн Фан (Китай)
4. Чжао Утянь (Китай)

2004 год

1. Е. Джуан (Китай)
2. Лю Си (Китай)
3. Нгуен Дык Тоан (Вьетнам)
4. Фан Ву Ньят Линь (Вьетнам)
5. Цай Чжэн Цян (Китай)

ІМЯННИ ПАКАЗАЛЬНИК

- Абрамовіч П. Р. 122
 Акулік А. К. 122
Апелінская А. І. 123
 Арлова Т. Дз. 123
 Багданава Г. Б. 127
 Балаш А. В. 128
 Бардзіян В. Дз. 128
 Басава Г. І. 129
 Белякова Л. П. 133
 Беразоўская А. А. 134
 Бондарава Е. Л. 134
 Булацкі В. Р. 141
Булацкі Р. В. 143
 Бялько А. А. 145
 Вараб'ёў В. П. 146
 Васючэнка П. В. 151
 Вашкевіч В. Р. 155
 Говін С. В. 157
 Горбач В. А. 160
 Градзюшка А. А. 161
 Дарашчонак П. Л. 162
 Дасаева Т. М. 164
 Дастанка М. Е. 167
 Доўнар Н. М. 168
 Драздоў Дз. М. 169
 Дубовік В. І. 171
 Дубовік С. В. 172
 Дзесюкевіч В. І. 173
 Дзмітрыеў Я. І. 174
 Елавік А. М. 177
 Зубчонак Н. А. 177
Зярніцкі М. С. 179
 Іўчанкаў В. І. 180
Каваленка М. Р. 184
 Канюшкевіч Т. В. 184
 Капцев В. А. 186
 Карповіч М. П. 187
 Касько У. К. 190
 Конанава А. І. 191
 Коней Я. Ф. 195
 Кузьміч Н. В. 196
 Кулінка Н. А. 197
 Курэйчык Г. В. 199
 Луйгас Т. А. 199
 Лук'янюк Ю. М. 200
 Маеўская А. У. 201
 Мядзведзева В. А. 202
Наркевіч А. І. 204
 Падаляк Т. У. 212
 Паўлоўская Г. Ч. 214
 Перагудава Л. І. 215
 Плаўнік А. А. 216
 Прановіч Т. І. 220
 Пыжкоў В. А. 220
 Рагойша В. П. 221
Радкевіч Я. Р. 235
Раковіч А. І. 237
 Рудэнка А. А. 239
 Салаўёў А. І. 240
 Самусевіч В. М. 242
 Сачанка Л. А. 243
 Саянкова Л. П. 244
 Свораб А. К. 248
 Сідорская І. У. 250
 Сіліна-Ясінская Т. У. 252
 Слука А. Г. 253
 Сніцарава Н. А. 255
 Стральцоў Б. В. 257
 Супрунчук М. В. 259
 Тычко Г. К. 260
 Фральцова Н. Ц. 263
 Фядотава Н. А. 268
 Хартановіч Л. Г. 269
 Хромчанка А. Р. 270
 Цікоцкі А. М. 271
 Цікоцкі М. Я. 272
 Шыбут І. П. 274
 Шылава Л. Ф. 276
 Шэін В. М. 280
 Ягела Т. А. 285
 Яканюк Д. Л. 286

КАЛЕКТЫЎНЫЯ ЗБОРНИКІ

1. Из истории партийно-советской печати Белоруссии: Сб. ст. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1960. – 268 с.
2. Вопросы публицистики. – Мн.: Изд-во БГУ, 1969. – 236 с.
3. Праблематыка газетных выступленняў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1980. – Ч. 1. – 176 с.
4. Праблематыка газетных выступленняў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1982. – Ч. 2. – 176 с.
5. Культура мовы журналіста. Вып. 1. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1982. – 111 с.
6. Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Материалы Респ. науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1982. – 65 с.
7. Культура мовы журналіста. Вып. 2. – Мн.: Універсітэцкае, 1984. – 88 с.
8. Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Материалы науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1985. – 64 с.
9. Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн.: Універсітэцкае, 1986. – 96 с.
10. Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – 102 с.
11. Культура мовы журналіста. Вып. 5. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – 94 с.
12. Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – 118 с.
13. Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1992. – 25 с.
14. Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1993. – 36 с.
15. Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 1994. – 32 с.
16. Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 1994. – 44 с.
17. Эфір і час / НДТРК РБ. – Мн., 1994. – 80 с.
18. Журналістыка: Актуальныя праблемы тэлебачання і радыёвяшчання / БДУ. – Мн., 1994. – 22 с.
19. Эфір і час / НДТРК РБ. – Мн., 1995. – 110 с.
20. Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю Белдзяржуніверсітэта / БДУ. – Мн., 1996. – 78 с.
21. У эфіры – беларускае радыё і тэлебачанне / БДУ. – Мн., 1997. – 72 с.
22. Асновы тэлерадыёжурналістыкі / БДУ. – Мн., 1997. – 122 с.
23. «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю газеты / БДУ. – Мн., 1997. – 32 с.
24. Масавая камунікацыя ў кантэксце інфармацыйнай прасторы / БДУ. – Мн., 1997. – 48 с.
25. Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння / БДУ. – Мн., 1998. – 34 с.
26. Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – 70 с.
27. Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – 86 с.
28. Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – 32 с.
29. Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыянаванне сістэмы масавай камунікацыі / БДУ. – Мн., 1998. – 46 с.
30. Асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай журналістыкі: Матэрыялы навук.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў / БДУ. – Мн., 1999. – 72 с.

31. Перспектывы развіцця журналістыкі / БДУ. – Мн., 1999. – 70 с.
32. Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – 144 с.
33. Журналістыка – 99: Сродкі масавай інфармацыі ў камунікацыйнай прасторы: Матэрыялы 56-й студ. канф., красавік 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – 60 с.
34. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Тэз. дакл. навук. канф., 5 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – 16 с.
35. Каталог навуковых прац выкладчыкаў і супрацоўнікаў факультэта журналістыкі / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 1999. – 83 с.
36. Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 222 с.
37. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 2: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 54 с.
38. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 3: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 42 с.
39. Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь. Вып. 1: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 61 с.
40. Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь. Вып. 2: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 42 с.
41. Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: 3б. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. I. – 67 с.
42. Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: 3б. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. II. – 67 с.
43. Маладзёжная прэса Беларусі сёння: Праблематыка, жанры, стыль, дызайн: Матэрыялы навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, сакавік 2000 г. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2000. – 36 с.
44. Марк Шагал: от Витебска до Парижа: Материалы студ. науч. конф. / Редкол.: В. П. Воробьев (отв. ред.) и др. / БГУ. – Мн., 2000. – 53 с.
45. Журналістыка – 2000: Пераемнасць традыцый і тэндэнцыі развіцця: Матэрыялы 57-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2000 / БДУ. – Мн., 2000. – 70 с.
46. Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2001. – 220 с.
47. Журналістыка – 2001: Гістарычны вопыт, сучасная практыка: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2001. – 58 с.
48. Камунікацыя в XXI веке: Материалы методол. семинара / Редкол.: В. П. Воробьев (отв. ред.) и др. / БГУ. – Мн., 2001. – 50 с.
49. Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў сучасным дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю. доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2001. – 91 с.
50. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 4: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2001. – 82 с.
51. Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2002. – 298 с.
52. Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2002. – 56 с.

53. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 5: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2002. – 80 с.
54. Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: 3б. арт. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2002. – 114 с.
55. Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2002. – 88 с.
56. Беларуская Журналістыка – 2003: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў і студэнтаў / БДУ. – Мн., 2003. – 70 с.
57. Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф. / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2003. – 323 с.
58. Жыццём напоўненае слова: Матэрыялы Рэсп. лінгвіст. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2003. – 56 с.
59. Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця. – Мн., 2003. – 57 с.
60. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 6 / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2003. – 46 с.
61. Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 7 / Рэдкал.: В. П. Вараб'ёў (адк. рэд.) і інш. / БДУ. – Мн., 2003. – 70 с.
62. Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння. – Мн., 2004. – 120 с.

ПЕРСАНАЛЬНЫЯ БІБЛІАГРАФІЧНЫЯ СПІСЫ

У персанальных бібліяграфічных спісах рымскімі лічбамі пазначаюцца наступныя віды навуковай і вучэбна-метадычнай літаратуры:

I – Манаграфіі, аўтарскія зборнікі навуковых артыкулаў

II – Брашуры

III – Аўтарэфераты дысертацый

IV.1 – Навуковыя артыкулы і рэцэнзіі ў часопісах

IV.2 – Навуковыя артыкулы ў зборніках, энцыклапедыях

V – Матэрыялы навуковых канферэнцый

VI – Тэзісы навуковых дакладаў

VII.1 – Падручнікі, вучэбныя дапаможнікі

VII.2 – Вучэбна-метадычная і даведачная літаратура (вуч.-метад. комплексы, метад. дапаможнікі, распрацоўкі, кантр. заданні; даведачная літаратура для абітурыентаў, звесткі пра універсітэт, факультэт і інш.)

VII.3 – Праграмы навучальных курсаў

АБРАМОВІЧ Павел Рыгоравіч

IV.1. 1. Літаратурна-мастацкая крытыка ў «Нашай Ніве» (праблемы, крытэрыі, жанры) // Роднае слова. – 2001. – № 10. – С. 42–49.

V. 1. Літаратурна-мастацкая крытыка ў «Нашай Ніве»: Праблемы, крытэрыі, жанры: Матэрыялы V Рэсп. навук. канф. студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў РБ: У 5 ч. / ГрГУ. – Гродно, 2000. – Ч. 3. – С. 56–58.

2. Вобразна-эмацыянальны лад пісьменніцкай крытыкі (паводле манаграфіі М. Стральцова «Загадка Багдановіча») // Журналістыка – 2000: Пераемнасць традыцый і тэндэнцыі развіцця: Матэрыялы 57-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 16–18.

3. Да пытання ролі дыскусіі: параўнаўчы аналіз праблемных артыкулаў В. Ластоўскага «Сплачвайце доўг» і С. Дубаўца «Ружовы туман» // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 5–7.

4. Беларускія пісьменнікі аб крытыцы, яе мэтах і задачах (паводле меркаванняў М. Гарэцкага, У. Калесніка, А. Адамовіча, М. Стральцова) // Журналістыка – 2001: Гістарычны вопыт, сучасная практыка: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 5–7.

5. Жанравая палітра беларускай пісьменніцкай крытыкі // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 10–12.

6. Асаблівасці публікацый па літаратуры ў газеце «Наша Ніва» // Беларуская журналістыка – 2002: Сродкі масавай інфармацыі ў сацыяльнай прасторы: Матэрыялы 59-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, 25–26 красавіка 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 3–5.

7. Маральна-прафесійныя высновы дзейнасці крытыка // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 11–12.

АКУЛІК Аляксандр Канстанцінавіч, кандыдат гіст. навук, дацэнт

I. 1. Партийная работа в объединении / А. К. Акулик, В. А. Бобков, Н. А. Бондаренко, Г. И. Гануш; Под ред. В. А. Бобкова. – Мн.: Беларусь, 1980. – 80 с.

III. 1. Деятельность компартии Белоруссии по повышению роли средств массовой информации и пропаганды в осуществлении аграрной политики КПСС (1971–1975 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1985. – 24 с.

IV.1. 1. Родники бьют из земли // Нёман. – 1980. – № 4. – С. 141–156.

2. На зямлі аснежыцкай // Полымя. – 1980. – № 11. – С. 178–199.

3. Одиннадцатая высота // Коммунист Белоруссии. – 1981. – № 4. – С. 26–33.

4. Учить и учиться // Коммунист Белоруссии. – 1981. – № 10. – С. 20–28.

5. Стиль управления – на уровень новых задач // Коммунист Белоруссии. – 1982. – С. 19–28.
6. Дыялектыка абнаўлення // Польша. – 1986. – № 5. – С. 129–135.
7. Нарастивая потенциал первичек // Коммунист Белоруссии. – 1987. – № 2. – С. 37–46.
8. У истоков // Коммунист Белоруссии. – 1987. – № 4. – С. 4–10.
9. Логика обновления // Коммунист Белоруссии. – 1988. – № 3. – С. 5–10.
10. Ленин руководит работой конференции // Коммунист Белоруссии. – 1988. – С. 13–19.
11. Неприкаянные дети знаменитой «девятки» // Беларуская думка. – 1992. – № 6. – С. 35–44.
12. Улыбка дракона. Резонанс // Китай глазами белорусских журналистов: Сб. – Мн.: Нац. пресс-центр РБ, 2003. – С. 73–94, 190–200.

IV.2. 1. Гласность и откровенность – неперемное условие активизации масс, социального и экономического ускорения // На путях перестройки партийной работы. – Мн.: Беларусь, 1987. – С. 150–169 (в соавт.).

2. Инерция стиля // Партийный комитет: Обновление. Поиск. – Мн.: Беларусь, 1989. – С. 74–90 (в соавт.).

3. Время инструктора // Товарищ инструктор: Сб. – М.: Политиздат, 1989. – С. 220–228 (в соавт.).

4. Контроль за ходом выполнения постановлений // Руководить энергично, компетентно. – Мн.: Беларусь, 1984. – С. 63–86.

VII.3. 1. Сацыяльна-эканамічная праблематыка СМІ: Праграма для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 8 с.

АПЕЛІНСКАЯ Арыядна Іванаўна

IV.1. 1. Белорусский очерк периода первой русской революции // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. Педагагіка. – 1973. – № 1. – С. 67–73.

2. Литературное обозрение на страницах «Минского листка» // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1974. – № 2. – С. 62–65.

3. Дореволюционные белорусские публицисты о журналистике // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1975. – № 2. – С. 64–69.

IV.2. 1. Печать Советской Белоруссии в борьбе за восстановление и развитие народного хозяйства в годы первой послевоенной пятилетки // Из истории партийно-советской печати Белоруссии. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1960. – С. 193–230 (в соавт.).

АРЛОВА Таццяна Дзмітрыеўна, доктар філал. навук, дацэнт

I. 1. Ты и я / Т. Д. Орлова. – Мн.: Беларусь, 1969. – 240 с.

2. Купалаўцы: Эцюды пра акцёраў / Т. Дз. Арлова. – Мн.: Маст. літ., 1985. – 127 с.

3. Театральная журналистика: Теория и практика: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2001–2002. – Ч. 1. – 146 с.; Ч. 2. – 139 с.

II. 1. Працяг будзе...: Літаратурна-мастацкае выданне пра тэатр лялек / Т. Дз. Арлова. – Мн., 1998. – 32 с.

III. 1. Современник на сценах театров Беларуси: Автореф. дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.01 / Ин-т искусствоведения, этнографии и фольклора им. К. Крапивы АН БССР. – Мн., 1969. – 20 с.

2. Театральная журналистика: Становление, развитие и особенности функционирования в современных СМИ: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук / БГУ. – Мн., 2002. – 40 с.

- IV.1.** 1. Главная ставка // Театр. – 1967. – № 11. – С. 89–93.
2. Ваши творческие планы // Театр. – 1967. – № 1. – С. 105–107.
3. Выклік непазбежнаму // Маладосць. – 1968. – № 6. – С. 22–31.
4. Всегда в чести // Театральная жизнь. – 1969. – № 22. – С. 48–55.
5. Слово театральным критикам // Театр. – 1971. – № 6. – С. 111–112.
6. Народный артист // Культура и жизнь. – 1971. – № 2. – С. 38–45.
7. Режиссура молода, талантлива // Украинский театр. – 1974. – № 1. – С. 93–99.
8. Гэты неспадзяваны Дубашынскі // Тэатральны Мінск. – 1974. – № 2. – С. 9–14.
9. Где ты, гудящая галерка? Театральный процесс: Проблемы и тенденции // Советская культура. – 1975. – 25 февраля. – С. 6.
10. Надзея // Тэатральны Мінск. – 1975. – № 3. – С. 8–12.
11. Прыроджаны Арлекин // Тэатральны Мінск. – 1977. – № 3. – С. 19–25.
12. Маленькая птушка з вялікімі крыламі // Тэатральны Мінск. – 1977. – № 1. – С. 7–12.
13. Магнітнае поле таленту // Польша. – 1977. – № 9. – С. 34–46.
14. Каб пайсці далей // Тэатральны Мінск. – 1978. – № 1 (76). – С. 36–40.
15. І шчасця ў акцёрскім лёсе // Тэатральны Мінск. – 1978. – № 1. – С. 17–22.
16. Аляксандра Клімава // Тэатральны Мінск. – 1979. – № 3. – С. 34–40.
17. П'еса пра мужнасць // Тэатральны Мінск. – 1980. – № 6. – С. 32–34.
18. У родным краі ёсць крыніца жывой вады // Тэатральны Мінск. – 1981. – № 5. – С. 18–22.
19. Антеева земля // Театральная жизнь. – 1982. – № 7. – С. 29–35.
20. Майстры беларускай культуры: Стэфанія Станюта // Беларусь. – 1983. – № 10. – С. 23–30.
21. Майстры беларускай культуры: Віктар Тарасаў // Беларусь. – 1983. – № 5. – С. 12–17.
22. Критика критики? // Нёман. – 1983. – № 10. – С. 142–146.
23. Сатира – жанр диалектический // Нёман. – 1984. – № 12. – С. 82–89.
24. Перш за ўсё ў тэатры я люблю акцёра // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 5. – С. 34–37.
25. Прастора для аднаўлення // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 11. – С. 49–57.
26. Пасярод праблем сусвету // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 3. – С. 100–105.
27. На новы ўзровень // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 6. – С. 22–27.
28. Зорнае імгненне // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 9. – С. 49–52.
29. Драматургія на патоце // Современная драматургия. – 1988. – № 2. – С. 24–38.
30. Мельпамену экзаменуе палітыка // Мастацтва. – 1989. – № 11. – С. 5–10.
31. Гарызанталі і вертыкалі (да вынікаў тэатральнага сезона) // Мастацтва. – 1989. – № 4. – С. 19–25.
32. В заштиту духа // Коммунист Белоруссии. – 1989. – № 12. – С. 79–85.
33. Чым лідэр узбагачае школу? // Мастацтва. – 1995. – № 10. – С. 5–7.
34. Рэвалюцыя, рэстаўрацыя... Пры чым тут народ? // Мастацтва. – 1995. – № 11. – С. 10–12.
35. На арэлях адна: Штрыхі да партрэта Бэлы Масумян // Мастацтва. – 1996. – № 2. – С. 9–11.
36. Застрэліцца з-за каханьня // Мастацтва. – 1996. – № 12. – С. 25–28.
37. Канец стагоддзя. Прадчуванне новых форм мастацтва // Мастацтва. – 1996. – № 4. – С. 31–36.
38. Театр іщет новые формы // Беларуская думка. – 1996. – № 4. – С. 142–145.

39. Коррида для беларускага тэатра // Беларуская думка. – 1997. – № 12. – С. 130–135.
40. Шматсістэмная сумяшчальнасць тэатра // Мастацтва. – 1997. – № 3. – С. 49–53.
41. Улада, багацце, каханне... // Мастацтва. – 1998. – № 3. – С. 28–31.
42. Ангажэмент працягваецца // Мастацтва. – 1998. – № 6. – С. 8–13.
43. Молочно-восковая спеласць фестывальнага движення // Беларуская думка. – 1998. – № 3. – С. 158–162.
44. Тры рэцэнзіі на выбраныя спектаклі // Мастацтва. – 1999. – № 7. – С. 5–10.
45. Споведзь уладара // Мастацтва. – 1999. – № 4–5. – С. 11–14.
46. Парыж з Магілёва кепска відаць // Мастацтва. – 1999. – № 12. – С. 26–28.
47. Зачем нам тэатр кукол // Беларуская думка. – 1999. – № 8. – С. 163–167.
48. Гродзенскія рамантыкі-рэалісты // Мастацтва. – 1999. – № 11. – С. 15–17.
49. Тэатральная антрэпрыза: мастацтва або камерцыйная крама? // Мастацтва. – 1999. – № 8. – С. 2–5.
50. Ці можа акадэмія быць маладой? // Мастацтва. – 2000. – № 2. – С. 2–6.
51. Не важна, дзе працаваць, галоўнае – як // Мастацтва. – 2000. – № 4. – С. 14–15.
52. Жрацы тэатра з Маладзечна // Мастацтва. – 2000. – № 10. – С. 8–12.
53. Бяда ад пшчотнага сэрца // Мастацтва. – 2000. – № 1. – С. 5–8.
54. Агонь і вада тэатральнай сцэны // Мастацтва. – 2000. – № 11. – С. 5–9.
55. На канцэрце рэжысёрскай фантазіі // Мастацтва. – 2001. – № 8. – С. 12–14.
56. Карабель Рыда Таліпава прычаліў да Чэхава // Мастацтва. – 2001. – № 4. – С. 15–18.
57. Роскошь чалавеческага абшчнення // Нёман. – 2001. – № 4. – С. 195–206.
58. Тэатральная журналістыка в контексте газетной палосы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 2002. – № 1.
59. Шоковая тэрапія для стареюшага тэатра // Нёман. – 2002. – № 1. – С. 228–237.
60. Змена маштабаў і чаканняў // Мастацтва. – 2002. – № 2. – С. 10–13.
61. Дачакаемся! // Мастацтва. – 2002. – № 10–11. – С. 7–9.
62. Виртуальная рэальнасць придуманнага мира // Нёман. – 2003. – № 4. – С. 154–161.
63. Зачем столько в мире проблем? // Мастацтва. – 2003. – № 4. – С. 17–26.
64. Разбіраючы бацькаў архіў // Мастацтва. – 2003. – № 8. – С. 42–45.

IV.2. 1. Лично ответственные // Современники: Сб. ст. – Мн.: Беларусь, 1964. – С. 113–127.

2. Личность актёра и сценический образ // Проблемы современного белорусского искусства: Сб. науч. ст. – Мн.: Наука и техника, 1968. – С. 63–70.
3. Тэатр у жыцці горада // Мастак і сучаснасць: Зб. навук. арт. – Мн.: Мастацкая літаратура, 1975. – С. 103–115.
4. У пошуках страчаных сувязей з прыродай: Зб. навук. арт. – Мн.: Мастацкая літаратура, 1980. – С. 151–162.
5. Тэатр на шляху рынку // Тэатральнае мастацтва Беларусі і праблемы нацыянальна-культурнага адраджэння: Зб. арт. – Мн., 1994. – С. 101–122.
6. Студийное движение в профиль, анфас и в затылок // Духовная энергия театра: Сб. теорет. и искусствовед. статей. – Витебск, 1995. – С. 28–42.
7. Belarus theatre (1994–1996) // The world of theatre Edited for the International Theatre Institute. – 1997. – С. 59–70.
8. Новая генерация белорусских драматургов // Беларуская драматургія і тэатр: Зб. арт. – Мн., 1998. – С. 28–43.
9. Лялечныя валадары заўжды парушалі законы здравага сэнсу // Лялькі, маскі, твары: Зб. арт. – Мн., 1998. – С. 19–25.

10. Вопыт сучаснай беларускай рэжысуры ў прачытанні замежнай класікі // Сучасная беларуская рэжысура. Пошукі мастацкай адметнасці ў кантэксце традыцый еўрапейскага тэатра: Зб. арт. – Мн., 1998. – С. 32–37.

11. Культурно-рекреативные проблемы театрального искусства в общей модели функционирования СМИ // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 16–24.

12. Золотое сечение // Публицисты: Сб. – Мн., 2000. – С. 213–218.

13. Театральная журналистика в неофициальных СМИ // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 25–30.

14. Театральная критика на современном этапе. Белорусский вариант // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт / БДУ. – Мн., 2002. – С. 36–47 (у сааўт).

15. Театральная журналистика как модель современных СМИ // Электронная пресса: вектор развития. – М.: МГУ, 2002.

16. Немецкая драматургия на белорусской сцене // Сб., подгот. Институтом Гёте в Минске. – Мн., 2002. – С. 10–16.

17. Belarus // The world of theatre Edited for the International Theatre Institute. – Berlin, 2003. – С. 27–36.

V. 1. Современный взгляд на художественный анализ спектакля // Тэатр напрыканцы ХХ ст.: Пошук новых вымярэнняў: Матэрыялы Міжнар. сімпозіума, 14 лютага 1994 г. – Мн., 1995. – С. 44–56.

2. Актер и образ // Беларускае акцёрскае мастацтва. Шляхі станаўлення і развіцця: Матэрыялы Міжнар. канф., 14–15 лістапада 1996 г. – Мн., 1997. – С. 73–85.

3. Новые структурные принципы и эстетические параметры театральной критики // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 93–94.

4. Аудитория потенциальная, реальная и неизученная // Маладзёжная прэса Беларусі сёння: Праблематыка, жанры, стыль, дызайн: Матэрыялы навук.-практ. канф., 15 сакавіка 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 5–6.

5. Культурно-рекреативные проблемы театрального искусства в общей модели функционирования СМИ // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 145–148.

6. Некоторые типологические особенности театральной журналистики // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 185–187.

7. Театральная критика в системе современной публицистики // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю 3 дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 18–20.

8. Личность в контексте театральной культуры // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравой / БДУ. – Мн., 2002. – С. 53–55.

9. Влияние психотехнологий коммуникации на журналистский текст // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 156–158.

10. Массовая культура как семиотический образ реальности // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 182–183.

11. От классического анализа к импрессионистскому: Материалы Междунар. науч. конф. – СПб., 2003. – С. 59–62.

VI. 1. Мастера и подмастерья // Современный театральный процесс и проблемы мастерства: Тез. докл. Респ. театр. конф., посвящ. 70-летию Великой Октябрьской социалистической революции, 9 октября 1986 г. – Мн., 1987. – С. 48–55.

2. Белорусский театр на современном этапе // Театр и время: Тез. докл. Всесоюз. конф., 23 февраля 1986 г. – М., 1987. – С. 104–111.

3. Белорусский театр в мировом культурном процессе (современный аспект) // Фундаментальные ценности культуры: история, современность, концепция развития: Тез. докл. Междунар. конф., 16–17 апреля 1988 г. – Гродно, 1989. – С. 44–50.

4. Театральный критик. Проблемы мастерства: Тез. докл. Всесоюзного творческого объединения критиков при газете «Известия» и Всесоюзного центра социологии при СТД СССР, 12 марта 1988 г. – Мн., 1989. – С. 58–62.

5. Тэатральнае мастацтва Беларусі і праблемы нацыянальна-культурнага адраджэння: Тэз. докл. Усебеларускай тэатр. канф., 23 мая 1992 г. – Мн., 1993. – С. 85–92.

6. Студийное движение в Беларуси. Время расцвета: Тез. докл. Междунар. симпозиума, 23 апреля 1993 г. – Витебск, 1994. – С. 19–22.

7. Американская пьеса в театре имени Я. Купалы: Тез. докл. Междунар. америк.-белор. конф. на базе Лингвистического университета, 17 октября 1997 г. – Мн., 1998. – С. 54–57.

8. Американская пьеса на белорусской сцене: Тез. докл. Междунар. америк.-белор. конф., 28 марта 1998 г. – Мн., 1998. – С. 62–67.

VII.1. 1. Введение в журналистику. Организация работы редакции газеты: Учеб. пособие. – Мн.: Университетское, 1989. – 255 с.

VII.2. 1. Письмо ставіць праблему // Праблематыка газетных выступленняў: Вучэб. дапаможнік па курсу «Тэорыя і практыка сучаснай журналістыкі» / БДУ. – Мн., 1980. – Ч. 1. – С. 152–169.

VII.3. 1. Актуальныя праблемы публіцыстыкі: Праграма спецамінара для студ. ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 1979. – 8 с.

2. Массовая работа редакции: Метод. пособие для студентов-заочников / БГУ. – Мн., 1980. – 10 с.

3. Гісторыя мастацтваў: Праграма курса для студ. ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 1994. – 18 с. (у сааўт).

4. Современная белорусская театральная культура: Учеб.-метод. пособие для студ. ф-та журналистики специальности Г.04.01.00 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2001. – 35 с.

БАГДАНАВА Галіна Барысаўна

IV.1. 1. Традыцыя вяртае гісторыю // Мастацтва. – 2003. – № 3. – С. 7–12.

2. У пошуках архетыпа рэальнасці // Мастацтва. – 2003. – № 11. – С. 6–12.

IV.2. 1. Культура, названая карэннай: Некаторыя праблемы адлюстравання традыцыйнай народнай творчасці на старонках беларускіх перыядычных выданняў // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 67–72.

- V.** 1. Ручнікі Усходняга Палесся на мяжы спалучэння дахрысціянскіх і хрысціянскіх традыцый: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 19–20 лістапада 1998 г. – Мн., 2000. – С. 15–22 с.
2. Каб дзеці зразумелі і палюбілі традыцыю // Традыцыйная культура і дзеці: Матэрыялы навук.-практ. канф., 1–3 чэрвеня 2001 г. – Мн., 2001 г. – С. 27–33.
3. Новае выданне. Душа праз Інтэрнэт: Літаратурна-мастацкая крытыка на старонках «Дзея-слова» // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 7–8.
4. Уплыў прэсы на развіццё традыцыйнай народнай культуры // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 14–16.
5. Праблемы эстэтычнага выхавання на старонках рэспубліканскага друку // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 18–19.

- ВІІ.3.** 1. Асновы журналістыкі: Праграма курса для аддзялення мастацтвазнаўства Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. – Мн., 1998. – 20 с.
2. Асновы рэдагавання і рэцэнзавання: Праграма курса для аддзялення мастацтвазнаўства Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. – Мн., 1998. – 20 с.
3. Беларускае выяўленчае мастацтва. Гісторыя і сучаснасць: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 30 с.

БАЛАШ Анато́ль Вікенце́віч,
кандыдат філал. навук

- ІІІ.** 1. Некоторые вопросы оформления районных и многотиражных газет Белоруссии: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Моск. гос. ун-т. – М., 1976. – 24 с.

ВІІ.1. 1. Техника оформления газетной полосы: Уч. пособие. – Мн.: Изд-во БГУ им. В. И. Ленина, 1973. – 176 с.

2. Техника оформления газетной полосы: Уч. пособие. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Мн.: Изд-во БГУ им. В. И. Ленина, 1977. – 224 с.

БАРДЗІЯН Вольга Дзмітрыеўна

V. 1. Моўны вобраз апавядальніка ў жанры эсэ // Лінгвістычныя чытання: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 4–7.

2. Тэматычна уніфікаваная лексіка крымінальнай прэсы // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 53–55.

3. Стылістычны каларыт эсэістыкі Янкі Брыля // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 6–8.

4. Стылістычныя рысы газетнага эсэ // Асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай журналістыкі: Матэрыялы навук.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў, 15 красавіка 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 5–7.

5. Моўны вобраз апавядальніка (па матэрыялах эсэ Янкі Брыля) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 20–22.

6. Стылістычныя асаблівасці тэксту (па старонках публіцыстыкі Янкі Брыля) // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 16–18.

7. Некаторыя асаблівасці сінтаксісу твораў Янкі Брыля // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навуц, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 10–12.

8. Асаблівасці праявы моўнага вобразу аўтара-апавядальніка ў творах эсэістычнага жанру Янкі Брыля // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 16–18.

9. Некаторыя стылістычныя адметнасці «малой прозы» Янкі Брыля // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 7–8.

10. Маўленчыя рэсурсы выразнасці мастацкай публіцыстыкі Янкі Брыля // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 19–20.

11. Выражэнне аўтарскай думкі ў мастацкім і публіцыстычным тэксце // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навуц, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 18–20.

VI. 1. Моўная арганізацыя паэтычных твораў Яўгеніі Янішчыц // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навуц.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 1996. – С. 54–56.

2. Стылявыя рысы жанру эсэ // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навуц.-практ. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 59–60.

БАСАВА Ганна Іванаўна, кандыдат філал. навуц, дацэнт

III. 1. Окказиональные слова в современной белорусской художественной речи: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 1981. – 24 с.

IV.1. 1. Аказіяналізмы ў сучаснай беларускай паэзіі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 1981. – № 1. – С. 21–24.

2. «Наталяю смагу словам сакавітым...»: Аказіянальнае слова і яго значэнне // Роднае слова. – 1995. – № 12. – С. 59–63.

3. Аўтарскія неалагізмы (слоўнік) // Роднае слова. – 1995. – № 8. – С. 61–64 (у сааўт.).

4. Аўтарскія неалагізмы (слоўнік) // Роднае слова. – 1995. – № 12. – С. 63–65 (у сааўт.).

5. Семантычная дэрывацыя назваў асоб у мастацкім тэксце // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 1997. – № 2. – С. 32–34.

6. Лінгвістычны конкурс (X клас): Нататкі з Рэспубліканскай алімпіяды // Роднае слова. – 1997. – № 12. – С. 105–114.

7. Восприятие текста и воссоздание национальных культур в процессе перевода // Мова та культура. – Київ, 1999. – С. 218–220.

8. Место и роль художественного текста в обучении немецких студентов белорусскому языку // Вісник Львівського ун-ту. Сер. філол. – 2000. – Вип. 28. – С. 217–218.

9. Лінгвакраізнаўчы падыход у прэзентацыі беларускай фразеалогіі замежным студэнтам // Роднае слова. – 2000. – № 5. – С. 34–35.

10. Опозиция «правое-левое» как воплощение мужского и женского начал (на материале белорусской народной культуры) // Wiener Slawistischer Almanach, Sonderband XX (2000) X–XX. – С. 627–633.

11. Беларускія пераклады паэтычных тэкстаў Фрыдрыха Шылера і іх роля ў дыялогу культур // Роднае слова. – 2001. – № 9. – С. 89–91.

12. «Ні туды Мікіта ні сюды Мікіта»: уласнае імя як носьбіт нацыянальна-культурнага кампанента значэння слова // Роднае слова. – 2001. – № 10. – С. 40–41.

13. Аўтарская інтэнцыя ў навуковым тэксце // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2002. – № 2. – С. 24–26.

IV.2. 1. Сімволіка расліннага свету паэзіі Уладзіміра Дубоўкі. Аспекты лінгвакраізнаўства і навучання беларускай мове як замежнай // Да 100-годдзя Уладзіміра Дубоўкі, Уладзіміра Жылкі і Кузьмы Чорнага: Зб. навук. арт. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 308–313.

2–3. Эцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі. – Мн.: БелСЭ, 1984. – Т. 1. – У змесце: Аказіяналізмы. – С. 65; 1985. – Т. 2. – У змесце: Кантамінацыя. – С. 668–669.

V. 1. Літаратурна-художественная ономастика как компонент образной ткани произведения: Матэрыялы Шоста Республіканскага ономастичнага канферэнцыя. – Одеса, 1990. – Ч. I. – С. 100–102.

2. Аказіянальнае слова як прадмет вывучэння ў курсе лексікалогіі // Беларуская мова і літаратура: праблемы навучання і вывучэння ў сярэдняй і вышэйшай школе: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф. – Мн., 1994. – С. 103.

3. Функцыянальна-прагматычны аспект вывучэння сінтаксічных аказіяналізмаў і паэтычная карціна свету // Когнітыўная лінгвістыка канца ХХ стагоддзя: Матэрыялы Міжнароднага навуковага канф. – Мн., 1997. – Ч. I. – С. 182–183.

4. Тэкст як аб'ект кампанентнага аналізу ў вышэйшай школе // Тэорыя і практыка навучання мовам, літаратурам і рыторыцы ў сярэдняй і вышэйшай школе: Матэрыялы Міжнароднага навуковага канф. – Мн., 1997. – Ч. I. – С. 69–71.

5. Синтаксические окказионализмы в аспекте универсального и национально-специфического: Матэрыялы Міжнароднага славістычнага канф. пам'яті проф. К. Трофимовича. – Львів, 1998. – С. 128–130.

6. Семантычная дэрывацыя як адзін са шляхоў папаўнення нарматыўнай лексікі // Перспектывы развіцця і функцыянавання нарматыўнай лексікі: Матэрыялы Міжнароднага навуковага канф. – Гомель, 1998. – С. 78–79.

7. Мянускі як кампанент мастацкага твора // Антропацэнтрычны падыход у даследаванні мовы: Матэрыялы VII Міжнароднага Карскага чытаньня. – Ніжін, 1998. – С. 161–162 (в соавт.).

8. Окказиональные наименования лиц в современной публицистике // Антропацэнтрычны падыход у даследаванні мовы: Матэрыялы VII Міжнароднага Карскага чытаньня. – Ніжін, 1998. – С. 204–205.

9. Літаратурныя антрапонімы як элемент «анамастычнай прасторы» твора // Беларуская мова ў другой палове ХХ стагоддзя: Матэрыялы Міжнароднага навуковага канф. – Мн., 1998. – С. 225–228.

10. Лінгвастылістычныя асаблівасці навуковага тэксту // Мова – літаратура – культура: Матэрыялы Міжнароднага навуковага канф. (Да 55-годдзя адкрыцця кафедры беларускай мовы і літаратуры БДУ). – Мн., 1998. – С. 72.

11. Особенности антропонимической номинации персонажей в художественной прозе Н. В. Гоголя и Я. Коласа: Материалы Междунар. семинара «Гоголь и славянский мир». – Нинин, 1998. – С. 128–131.

12. Аказіянальныя назвы асоб у мастацкім тэксце // Язык и социум: Материалы II Междунар. конф. – Мн., 1998. – С. 111–113.

13. Навуковы тэкст як прадмет камунікатыўнага навучання // Нацыянальна-культурны кампанент в тэксце и языке: Материалы Междунар. науч. конф. – Мн., 1999. – Ч. 3. – С. 125–129.

14. Нацыянальнае ўспрыманне параўнальных канструкцый у мастацкім тэксце Якуба Коласа // Каласавіны: Матэрыялы навук. канф. (1999). – Мн., 2000. – С. 185–187.

15. Роля тэксту ў вывучэнні мовы як замежнай // Язык и социум: Материалы Междунар. науч. конф. – Мн., 2000. – С. 260–262.

16. Мастацкі тэкст як крыніца нацыянальнай культуры пры вывучэнні беларускай мовы замежнымі студэнтамі // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы Міжнар. навук. канф. – Мн., 2000. – С. 68–70.

17. Метанімізацыя як адзін са спосабаў утварэння семантычных неалагізмаў // Семантика: Материалы Междунар. науч. конф. – Мн., 2000. – С. 64–68.

18. Лінгвакультуралагічнае асэнсаванне мастацкіх тэкстаў Янкі Купалы ў замежнай аўдыторыі // Беларуская мова і мовазнаўства на рубяжы III тысячагоддзя: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 70-годдзю Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі. – Мн., 2000. – С. 21–24.

19. Тэкст у працэсе навучання беларускай мове нямецкіх студэнтаў // Общечеловеческие ценности и проблемы воспитания в процессе преподавания русского языка как иностранного: Материалы Междунар. науч.-метод. конф. – Мн., 2000. – С. 166–167.

20. Этнаграфічны змест выкладання беларускай мовы як замежнай: праблемы навучання // Язык и культура. Проблемы современной этнолингвистики: Материалы Междунар. науч. конф. – Мн., 2001. – С. 238–240.

21. Духоўная культура беларускага народа як умова фарміравання моўнай асобы замежнага навучэнца // Славянскі мир на порогі трэцяга тысячагоддзя: Материалы Междунар. науч. конф. – Гомель, 2001. – С. 115–117.

22. Метод сравнения в диалоге культур как одно из условий формирования языковой личности, ее коммуникативно-познавательных и культурных компетенций // Русский язык: исторические судьбы и современность: Международный конгресс исследователей русского языка. Труды и материалы. – 2001. – С. 343.

23. Тэкст як лінгвасакральная крыніца ў навучанні беларускай мове // Пятая навуковыя чытанні, прысвеч. Сцяпану Некрашэвічу: Матэрыялы навук. канф. / ГДУ імя Ф. Скарыны. – Гомель, 2001. – С. 24–26.

24. Этнический характер и социальные (культурные) архетипы белорусов в контексте межкультурной коммуникации // Язык и культура: Материалы I Междунар. науч. конф. – М., 2001. – С. 210–212.

25. Роля спадчыны Якуба Коласа ў вывучэнні лінгвакраіназнаўства // Каласавіны: Матэрыялы навук. канф. (2001). – Мн., 2002. – С. 56–58.

26. Чалавек (нацыянальная асоба) – мова – культура – аснова і мадэль міжкультурнага дыялогу // Пісьменнік – мова – стыль: Матэрыялы II Міжнар. канф., прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння прафесара Л. М. Шакуна. – Мн., 2002. – С. 221–223.

27. Сродкі развіцця камунікатыўнай кампетэнцыі замежных навучэнцаў // Журналістыка – 2002: Матэрыялы IV Міжнар. канф. Вып. 4. – Мн., 2002. – С. 19–21.

28. Аб падрыхтоўцы іншафона да міжкультурнай камунікацыі // Лингвистическая прагматика в содержании обучения языкам: Материалы XV Междунар. науч.-практ. конф. БООПРЯЛ: В 2-х ч. – Мн., 2003. – Ч. 2. – С. 256–257.

29. Межкультурная камунікацыя в дыялогу еўрапейскіх культур // Русское слово в мировой культуре: X Конгресс МАПРЯЛ. – СПб., 2003. – С. 224–230.

30. Роль межкультурнай камунікацыі в фарміраванні «человека культуры» // Язык и культура: Материалы II Междунар. науч. конф. – М., 2003. – С. 116–118.

31. Выявление коннотаций и символических значений вербальных единиц в процессе межкультурного обучения // Германистика: состояние и перспективы: Междунар. науч. конф., посвящ. памяти О. И. Москальской / МГЛУ. – М., 2004. – С. 86–88.

32. Национально-культурные особенности ментальности народа // Проекты по сопоставительному изучению русского и других языков: VI Междунар. симпозиум. – Белград, 2004. – С. 52–54.

VI. 1. Региональное и окказиональное слово в современной белорусской художественной литературе // Региональные традиции в восточнославянских языках, литературах и фольклоре: Тез. докл. – Гомель, 1980. – С. 61–62.

2. Некоторые особенности создания окказионализмов // Актуальные проблемы общественных и естественных наук: Тез. докл. – Мн., 1981. – С. 43.

3. Структура аказіяналізмаў і іх функцыя ў тэксце // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. III Респ. конф. – Гродно, 1989. – Ч. II. – С. 12–13.

4. Індывідуальна-аўтарская назва асобы як кампазіцыйны кампанент мастацкага твора // Письменник – мова – стыль: Тэз. дакл. і паведамл. Міжнар. навук. канф., прысвеч. 70-годдзю з дня нараджэння прафесара Л. М. Шакуна. – Мн., 1996. – С. 21–23.

5. Собственное имя как компонент образно-художественной ткани литературного произведения // Языковая номинация: Тез. докл. – Мн., 1996. – С. 160–161.

6. Тэкстаўтвараючыя патэрны і функцыянаванне ўласных імёнаў у мастацкім тэксце // Язык, слово, действительность: Тэз. дакл. – Мн., 1997. – С. 155–157.

7. Семантычная дэрывацыя як крыніца новых абазначэнняў у тэксце // Проблемы семантического описания единиц языка и речи: Тез. докл. – Мн., 1998. – Ч. I. – С. 111–113.

VII.1. 1. Deutsch-Weißrussischer Sprachführer. Teil 1: Grammatik / Gesprächsbuch. – Jena, 2004. – 196 с.

2. Deutsch-Weißrussischer Sprachführer. Teil 2: Wörterbücher / Gesprächsbuch. – Jena, 2004. – 184 с.

VII.2. 1. Структурная аснова сказа: Вучэб. выданне для студэнтаў-філолагаў. – Мн., 1994. – 16 с.

2. Структурныя, семантычныя і камунікатыўныя кампаненты сказа: Метад. ўказанні для студэнтаў-філолагаў. – Мн., 1997. – 24 с.

3. Святло слова: Дапаможнік па лінгвакультуралогіі для студэнтаў філалагічных спецыяльнасцей. – Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2002. – 144 с.

VII.3. 1. Сучасная беларуская мова: Праграма для студэнтаў спецыяльнасцей Г.10.02.01, Г.02.01.00. – Мн., 1998. – 34 с. (в соавт.).

2. Праграмы спецыяльных курсаў па спецыялізацыі «Беларуская мова як замежная». – Мн., 2000. – 28 с. (в соавт.).

БЕЛЯКОВА Людміла Пятроўна,
кандыдат філал. навук

I. 1. Мир газетного образа / Л. П. Белякова. – Мн.: БДУ, 2003. – 174 с.

III. 1. Газета в системе средств формирования «нового агроэкономического мышления»: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 1992. – 21 с.

IV.1. 1. «Межозерье» – заводской агроцех // Народное хозяйство Белоруссии. – 1985. – № 1. – С. 31–33 (в соавт.).

2. Рубеж 4000 – что помешало достичь его? // Политический собеседник. – 1990. – № 6. – С. 9–10, 13 (в соавт.).

3. «Магический» плюс // Животновод. – 1990. – № 9. – С. 12–15 (в соавт.)

4. Мы стали на шесть лет мудрее // Коммунист Белоруссии. – 1991. – № 2. – С. 42–46 (в соавт.).

5. С землей – на «Вы» // Животновод. – 1991. – № 5. – С. 11–14.

6. Не будем шароахаться из стороны в сторону // Животновод. – 1993. – № 7. – С. 3–4 (в соавт.).

7. Ці можа Камітэт па друку стаць камітэтам па праўдзе? // Беларуская думка. – 1996. – № 7. – С. 32–38.

8. Сила взаимного притяжения // Беларусь. – 1997. – № 1. – С. 39–41.

9. «Черная дыра» молочного скотоводства // Беларуская думка. – 1997. – № 5. – С. 63–68.

10. Синеокий символ славян // Беларуская думка. – 1999. – № 4. – С. 61–69.

11. Боль и надежда Полесья // Беларуская думка. – 2000. – № 1. – С. 13–18.

IV.2. 1. Информационные технологии нового века // Проблемы интеграции науки, техники, производства в современном обществе. – Мн., 2001. – С. 283–289.

V. 1. Проблематика белорусской прессы начала нового информационного века // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 23–27.

2. Шляхам асветніцтва – на скрыжаванні стагоддзяў // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 8–10.

3. Информационный век: Технологии воздействия на общественное сознание // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 23–25.

4. Особенности развития публицистического процесса в белорусской прессе на рубеже веков // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 1. – С. 93–95.

5. Идеологические аспекты когнитивной функции современной журналистики // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 24–26.

6. Познавательная журналистика и когнитивная функция прессы // Журналистика в 2003 году: обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. конф., 3–6 февраля 2004 г. / МГУ. – М., 2004. – Ч. I. – С. 93–95.

7. Гнасеалагічная прырода публіцыстычнага тэксту: Слова і думка // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 9–11.

VI. 1. Печать и НТП: Тез. докл. науч.-произв. конф., посвящ. 50-летию БелНИИЖ, 12–13 октября 1999 г. – Жодино, 1999.

VII.3. 1. Проблематика СМИ: Программа курса для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003 г. – 19 с.

БЕРАЗОЎСКАЯ Алена Аляксандраўна

V. 1. Моўны вобраз апавядальніка ў аповесці В. Быкава «Знак бяды» // Беларуская журналістыка на пачатку тысячагоддзя: Матэрыялы 58-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 13–15.

2. Асаблівасці аналітычнай журналістыкі ў сучасным беларускім радыёэфіры // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 28–29.

3. Муаммар Каддафи и Василь Быков: восточный темперамент и белорусская толерантность // XXI століття: альтэрнатывні модели развітку суспільства: Матэрыялы III Міжнар. навук.-теор. канф., 21–22 травня 2004 г. / КІСЛП. – К., 2004. – С. 18–20.

БОНДАРАВА Ефрасіння Леанідаўна, доктар філал. навук, прафесар

I. 1. Советская Белоруссия в кинокадрах / Е. Л. Бондарева. – М.: Госкиноиздат, 1952. – 82 с.

2. Очерк на экране / Е. Л. Бондарева, Л. Ф. Шилова. – Мн.: Изд-во БГУ, 1969. – 116 с.

3. В кадре и за кадром / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Изд-во БГУ, 1973. – 208 с.

4. Время, экран, критика / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Изд-во БГУ, 1975. – 256 с.

5. Кино Советской Белоруссии / Сост. Е. Л. Бондарева. – М.: Искусство, 1975. – 322 с.

6. Кинолента длиною в жизнь (творческая биография кинорежиссера В. В. Корш-Саблина) / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Изд-во БГУ, 1980. – 208 с.

7. Кино Белоруссии / Е. Л. Бондарева, А. В. Красинский / Госкино БССР. – Мн., 1982. – 75 с.

8. Экран в разных измерениях / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Изд-во БГУ, 1983. – 272 с.

9. Белорусское кино – вчера и сегодня / Е. Л. Бондарева / Госкино БССР. – Мн., 1985.

10. Героико-патриотическая тема в белорусском кино / Общ-во «Знание». – Мн., 1992. – 71 с.

11. Кінематограф і літаратура: Творы беларускіх пісьменнікаў на экране / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Университетское, 1993. – 176 с.

12. «От сердца к сердцу». Страницы жизни и творчества Народного артиста СССР и БССР кинорежиссера Виктора Турова / Е. Л. Бондарева. – Мн.: Маст. літ., 2001. – 159 с.

II. 1. Творы беларускай драматургіі на экране / АН БССР. – Мн., 1957.

2. В. В. Корш-Саблин (страницы кинобиографии) / Общ-во науч. и полит. знаний. – Мн., 1960. – 40 с.

3. Современник в белорусском кино 80-х годов / Общ-во «Знание». – Мн., 1986. – 24 с.

4. Васіль Быкаў і кінематограф / Общ-во «Знание». – Мн., 1991. – 23 с.

III. 1. Коммунистическая идейность в искусстве и критике: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 1953. – 20 с.

2. Проблемы белорусского киноискусства и печать: Отражение диалектики времени в образах героев экрана и жанрах кинокритики: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 1975. – 45 с.

- IV.1.** 1. Нявырашаная творчая задача (праблема сцэнарыяў) // Польша. – 1956. – № 1.
2. Когда сценарий – произведение искусства // Советская отчизна. – 1957. – № 2.
3. Пьеса, сценарий, фильм // Беларускае мастацтва. – Мн.: Навука і тэхніка, 1957.
4. Больш творчай смеласці // Маладосць. – 1958. – № 12.
5. Белорусское киноискусство и современность // Коммунист Белоруссии. – 1962. – № 4.
6. Углядаючыся ў блакітны экран // Маладосць. – 1966. – № 11.
7. 3 кінакамерай у жыццё // Маладосць. – 1968. – № 11.
8. Эстэтыка ленінскага слова // Маладосць. – 1969. – № 4.
9. Вехі, адзначаныя кінастужкамі // Маладосць. – 1969. – № 11. – С. 141–142.
10. Кинокритике – действенность публицистики // Искусство кино. – 1971. – № 12.
11. Старонкі нашай кінабіяграфіі (пра манаграфію А. В. Красінскага «Юрий Тарич») // Польша. – 1972. – № 14.
12. Писатель и кино // Неман. – 1972. – № 12.
13. Кино и критика – задачи и проблемы // Коммунист Белоруссии. – 1972. – № 7. – С. 65–70.
14. Дзе браў сілы Антэй? // Польша. – 1973. – № 7.
15. Общественный потенциал искусства // Коммунист Белоруссии. – 1974. – № 1.
16. Время – в характерах героев // Неман. – 1975. – № 1.
17. Шляхі да рэжысёрскага майстэрства // Маладосць. – 1975. – № 5 (у сааўт.)
18. Публіцыст у беларускай кінадакументалістыцы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1975. – № 3.
19. Направление поиска – современность // Коммунист Белоруссии. – 1976. – № 11.
20. Повести и фильмы: В. Быков на экране // Неман. – 1977. – № 10.
21. Літаратурны партрэт: 3 творчага вопыта публіцыста М. Кальцова // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1977. – № 2.
22. Праўда жыцця – буйным планам // Беларусь. – 1977. – № 1.
23. Прикасаюсь сердцем к подвигу // Кино (Рига). – 1977. – № 8.
24. Всегда – современники. Традиции и новые тенденции отображения героики в киноискусстве // Неман. – 1978. – № 12.
25. В пути. Белорусское кино 70-х // Искусство кино. – 1978. – № 6.
26. Ожившая береза (патриотизм и героика в фильмах В. П. Четверикова) // Советский экран. – 1978. – № 19.
27. Точки отсчета кинобиографии // Неман. – 1979. – № 10.
28. Правда жизни и правда героя // Театр. – 1980. – № 1.
29. У. І. Ленін і А. В. Луначарскі аб кінематографу // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 2.
30. Что в имени твоём, киногерой? // Неман. – 1980. – № 1.
31. Пасля дзесятай прэм’еры // Польша. – 1980. – № 10.
32. Преодоление: принципы трансформации литературного произведения в кинематографическое // Неман. – 1982. – № 4.
33. Пяць ракурсаў жыцця (аналіз кінарэпертуара к/с «Беларусьфільм» за 1982 год) // Мастацтва Беларусі. – 1983. – № 7.
34. К глубинам народной жизни (Полесская хроника: особенности экранизации) // Неман. – 1984. – № 2.
35. Этапы жыцця ў кінастужках (да 60-годдзя беларускага кіно). Цыкл артыкулаў // На экранах Беларусі. – 1984. – №№ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.
36. 3 фарбаў жыцця (аб аператарскім майстэрстве) // Беларусь. – 1984. – № 10.

37. Мера прыцяжэння (аб ідэйна-мастацкім патэнцыяле кінагода – 84) // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 9.
38. Розныя планы галоўнай тэмы (аб творчасці У. У. Корш-Сабліна) // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 4.
39. Наука о кинотворчестве: Тенденции развития белорусского киноведения // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 2.
40. Кантакты з перапынкамі // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 9.
41. Черты времени – в экранных образах // Неман. – 1985. – № 6. – С. 12–13.
42. Прага духоўнасці // Беларусь. – 1985. – № 12.
43. Экран и современность: Проблемы и герои // Современное белорусское кино. – Мн.: Наука и техника, 1985.
44. Рэжысура – больш, чым прафесія // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 1.
45. Чтобы мы были // Неман. – 1986. – № 5.
46. Рознабаковы вобраз кінематографа // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 4.
47. Хатыні заклінаюць // Беларусь. – 1986. – № 5. – С. 26.
48. Час перамен // Мастацтва. – 1986. – № 8.
49. Каб словы справай адгукнуліся: Кінакрытыка ў святле новых задач // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 12.
50. Правда и правдоподобие: контрасты экрана 80-х // Неман. – 1987. – № 9. – С. 145–155.
51. Альтернативы экрана // Политический собеседник. – 1987. – № 1.
52. Тэма рэвалюцыі ў беларускім кіно // На экранах Беларусі. – 1987. – № 11.
53. Вобразы і схемы // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 8.
54. Вера – крылы аўтараў і герояў // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 11.
55. З глыбінь жыватворных // Беларусь. – 1988. – № 1. – С. 24–25.
56. Перамена фокуса // Беларусь. – 1988. – № 2.
57. Михаил Кольцов – рецензент // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1988. – № 2. – С. 3–6.
58. Слова і вобраз // Мастацтва Беларусі. – 1988. – № 5.
59. І слова – вобраз // Мастацтва Беларусі. – 1988. – № 7.
60. Кінематаграфічныя паралелі // Мастацтва Беларусі. – 1988. – № 11.
61. Режиссер – в зеркале фильмов // Неман. – 1988. – № 12. – С. 140–148.
62. Адлюстраванне героіка-патрыятычнай барацьбы ў беларускім кіно // На экранах Беларусі. – 1988. – № 12.
63. Час мяняе аблічча мастацтва // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 8.
64. Праблема нацыянальнага ў беларускім кіно // Народ, культура, перабудова. – Мн.: Навука і тэхніка, 1989.
65. Калонка кінакрытыка // На экранах Беларусі. – 1989. – № 10, 11, 12.
66. Гады мінаюць – чаканні застаюцца // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 11.
67. Раённы друк і культура // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1989. – № 3.
68. Прыступкі рэжысуры // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 5.
69. Мастак і час, або Што не паспеў здзейсніць У. У. Корш-Саблін // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 3.
70. З ідэямі шасцідзясятнікаў (творчы партрэт Р. М. Віктарава) // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 6.
71. Да праблемы крытэрыяў ацэнкі сучасных фільмаў // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1991. – № 1.

72. Ф. Скарына – праз аб’ектыў кінакамеры // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 3.
73. Вяртанне забытага // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 6.
74. У кінематаграфічным ракурсе (у дапамогу выкладчыкам літаратуры). Артыкул I // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 7.
75. У кінематаграфічным ракурсе (у дапамогу выкладчыкам літаратуры). Артыкул II // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 12.
76. Кинематографический «синдром» // Коммунист Белоруссии. – 1991. – № 9. – С. 62–66.
77. Ці запаліцца «свечка надзеі»?..: Аналіз праграмы агляда беларускіх фільмаў // Мастацтва. – 1992. – № 5. – С. 72–74.
78. Перабудова ці разбурэнне?: Дыялог з кінарэжысёрам В. Ц. Туравым // Мастацтва. – 1992. – № 6. – С. 22–26.
79. І зноў абраў бы кінематограф: З творчай біяграфіі І. М. Дабралюбава // Мастацтва. – 1993. – № 1. – С. 24–28.
80. З пакалення рамантыкаў: Творчы партрэт Б. М. Сцяпанавы // Мастацтва. – 1993. – № 8. – С. 71–75.
81. Беларускае кіно на літаратурным падмурку // Беларуская думка. – 1994. – № 3. – С. 65–69.
82. Кинематограф в изменяющемся мире: Диалог с режиссером М. Н. Пташук // Беларуская думка. – 1994. – № 12. – С. 76–80.
83. Не толькі юбілейныя згадкі (да 70-годдзя «Беларусьфільма») // Мастацтва. – 1994. – № 12.
84. Новае беларускае кіно – якое яно? // Мастацтва. – 1995. – № 5. – С. 28–33.
85. Кинематограф і час: Кінапубліцыст Віктар Дашук // Польша. – 1996. – № 6. – С. 189–204.
86. Пераглядаючы старыя кінастужкі // Мастацтва. – 1995. – № 6.
87. Сустрэчы на кінематаграфічных скрыжаваннях // Мастацтва. – 1996. – № 1. – С. 7–9; – № 2. – С. 54–55; – № 4. – С. 57–59; – № 5. – С. 27–31.
88. Зоркі, якія запальваліся ў беларускім кіно // Мастацтва. – 1996. – № 7. – С. 42–44.
89. Віктар Тураў: Трывогі і надзеі // Мастацтва. – 1996. – № 9. – С. 32–37.
90. І спакуслівая муза не абмінула: А. Адамовіч і Ул. Караткевіч у дачыненні да кіно // Мастацтва. – 1997. – № 3. – С. 3–5; – № 5. – С. 4–6.
91. Іншага лёсу не жадаў: Аб спадчыне В. Ц. Турава // Мастацтва. – 1997. – № 10. – С. 28–30.
92. Художнік і Родина // Беларуская думка. – 1997. – № 10.
93. Дастойнства таланта // На экранях. – 1998. – № 3.
94. Калі сціхлі апладысменты, або Што паказаў «Лістапад-94» // Мастацтва. – 1998. – № 3. – С. 58–60.
95. Душа не мае ўзросту... (Да 60-годдзя Ю. А. Марухіна) // Мастацтва. – 1998. – № 5. – С. 21–27.
96. Народны рэжысёр: да 65-годдзя В. П. Чацьверыкова // Мастацтва. – 1998. – № 10. – С. 53–58.
97. Не утратіць ценностныя ориентиры // Беларуская думка. – 1998. – № 10.
98. Кінакрытык і сцэнарыст // Мастацтва. – 1999. – № 1. – С. 5–10.
99. Фестываль – не толькі свята // Мастацтва. – 1999. – № 4. – С. 15–18.
100. Леў дзіцячага кіно // Мастацтва. – 1999. – № 9. – С. 4–6.
101. Без чвэрці стагоддзя // Мастацтва. – 1999. – № 12. – С. 2–7.
102. Краскі землі і неба // Беларуская думка. – 1999. – № 7. – С. 134–141.
103. Роль как судьба, или Признание актрисы в любви к режиссеру // На экранях. – 1999. – № 10. – С. 12–13.
104. Лёс у кінастужках, творчы партрэт старэйшыны беларускага кіно // Культура. – 2000. – № 11. – С. 14.

105. Стварае і паказвае «Тэлефільм» // Культура. – 2000. – № 26. – С. 14.
106. Ён марыў зняць цудоўнае кіно (з нагоды 100-годдзя з дня нараджэння кінарэжысёра У. У. Корш-Сабліна) // Мастацтва. – 2000. – № 3. – С. 2–5.
107. Бляскі і нішчымнасць // Мастацтва. – 2000. – № 8. – С. 34–37.
108. Беларускія фільмы – чэмпіёны кінапраката, складальнікі поспеху // Мастацтва. – 2000. – № 12. – С. 10–14.
109. Пра залежнасць і... некультурнасць // Беларусь. – 2000. – № 3. – С. 35.
110. С верой в идеал // На экранах. – 2000. – № 4. – С. 1–3.
111. «И не последовала моде...»: Творческий портрет Нар. арт. СССР Клары Лучко // На экранах. – 2001. – № 3. – С. 2–3.
112. «Рукописи не горят». Портрет-рецензия книги Засл. деят. искусства БССР Е. М. Ганкина // На экранах. – 2001. – № 10. – С. 2.
113. Пасля доўгага чакання моманту ісціны // Мастацтва. – 2001. – № 5. – С. 14–19.
114. Ад чаго расце душа (да 65-годдзя В. Ц. Турава) // Мастацтва. – 2001. – № 10. – С. 25–30.
115. И надежда не оставит нас... Диалог с режиссером В. Ефремовым // Беларуская думка. – 2001. – № 11. – С. 155–162.
116. «Иной судьбы я не желал...» // Неман. – 2001. – № 12. – С. 160–185.
117. Малюючы кінакамерай // Мастацтва. – 2002. – № 3–4. – С. 32–34.
118. Пакуль не абарвалася кінастужка жыцця... // Мастацтва. – 2002. – № 11–12.
119. Дзеля чаго?.. Развагі кінакрытыка з нагоды юбілею // Роднае слова. – 2002. – № 11. – С. 87–91.
120. Здзейсненае і няздзейсненае (да творчага партрэта Міхаіла Пташукі) // Роднае слова. – 2003. – № 9. – С. 94–98.
121. Абарвалася стужка жыцця... // Мастацтва. – 2003. – № 1. – С. 44–47.
122. Пасля доўгага чакання моманту ісціны... // Мастацтва. – 2003. – С. 21–26.
123. Что за тревоги наши, кинематографические? // На экранах. – 2003. – № 3. – С. 11.
124. Занатаваная спадчына: Думкі пра беларускае кіно // Мастацтва. – 2003. – № 10–11. – С. 17–19.

IV.2. 1. Слово публициста в документальном фильме // Вопросы публицистики: Сб. статей. – Мн.: Изд-во БГУ, 1969. – С. 179–215.

2. О публицистичности документального фильма // Современный документальный фильм. – М.: Искусство, 1970. – С. 62.

3. Важнейший жанр критики // Слово – оружие / ЦК ЛКСМБ. – Мн., 1971.

4. Мастацтва і друк: Задачы і праблемы крытыкі // За газетным радком. – Мн., 1973.

5. Літаратура, мастацтва, друк // Праблематыка газетных выступленняў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1979. – Ч. 1. – С. 92–115.

6. Культурнае будаўніцтва // Праблематыка газетных выступленняў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1982. – Ч. 2. – С. 147–171.

7. Силовое поле творчества // Эффективность партийной публицистики. – Мн.: Изд-во БГУ, 1986.

8–14. Кино: Энциклопедический словарь. – М.: СЭ, 1986. – В содержании: Белорусская кинематография (в соавт.); Корш-Саблин В. В.; Красинский А. В.; Добролюбов И. М.; Булинский А. А.; Никифоров В. А.; Туров В. Т.

15–16. Беларуская савецкая энцыклапедыя: У 12 т. – Мн.: БелСЭ, 1972. – Т. 5. – У змесце: Кіназнаўства. – С. 566–567; Кінакамедыя – С. 567.

17–19. Беларуская ССР. Краткая энциклопедия. – Мн.: БелСЭ, 1981. – Т. 4. – В содержании: Киноведение. – С. 265–266; Кинокомедия. – С. 266; Научное кино. – С. 396–397.

20. Энциклапедыя ЛМБ. – Мн.: БелСЭ, 1985. – Т. 3. – У змесце: Кіназнаўства.

21. Абаяльнасць таленту // Бы ўсмешка вечаровага сонца: Зб. арт., прысвеч. Засл. арт. Беларусі Т. Н. Аляксеевай. – Мн., 1997. – С. 25–28.
22. Экранный портрет творческой личности: определяющие черты // Экран и культура: Зб. арт. – Мн.: ЗАО «ТЭКСПАРТ», 1999. – С. 64–69.
23. Доброта – категория эстетическая // Белорусское кино: молодые режиссеры / СК Беларуси. – Мн., 1999. – С. 14–19.
24. Літаратурна-мастацкая крытыка ў перыяд грамадскіх рэфармацый: Дыялектыка крытэрыяў і жанраў // Выбраныя навуц. працы БДУ: У 7 т. – Мн., 2001. – Т. 2. – С. 461–473.
25. Особенности освещения литературы и искусства в СМИ «переходного» периода // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 3–20.
26. Киноведение. Энциклопедия НАН РБ. – Мн., 2003. – № 12.

V. 1. Культура заслугоўвае большай увагі // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала». – Мн., 1998. – С. 10–13.

2. Кинокритика и пресса: проблемы взаимодействия // Панорама белорусского кино последних лет: Материалы науч. конф. по итогам 1-го Нац. кинофестиваля белорус. фильмов: – Мн., 1998. – С. 115–120.

3. Журфакаўскія прыступкі да творчасці // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 11–14.

4. «Беларусьфильм» с лицом и без лица // Белорусское игровое кино на пороге XXI века: Реальность и перспектива: Материалы науч.-практ. конф., 1–20 декабря 1999. – Мн., 2000. – С. 14–20.

5. Рубрики как установка на систему освещения творческого процесса в СМИ // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапринт, 2000. – С. 32–35.

6. Фильмы случаются – кинематограф ожидается... // Концепция развития белорусского кино (Белорусское кино: Было. Нет... Будет?): Материалы науч.-практ. конф. СКБ., 22 марта 2001 г. – Мн., 2001. – С. 28–31.

7. Жанравая прастора беларускай літаратурна-мастацкай крытыкі на пачатку яе станаўлення (паводле крытычнай дзейнасці М. Багдановіча) // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 21–22.

8. Журнал «Киноведческие записки» и современный кинопроцесс // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 27–31.

9. Две музы рядом шли: принципы взаимодействия журналистики и литературно-художественной критики // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 3–5.

10. Каждому изданию – свой ракурс // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 29–31.

11. З пакалення першых... // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / БДУ. – Мн., 2002. – С. 7–10.

12. Значение опыта критиков-шестидесятников для развития белорусской критики и киноведения // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 37–39.

VI. 1. Очерк в документальном кино: Тез. докл. I Респ. межвуз. конф. по вопросам теории и истории публицистики. – Львов, 1965.

2. Об особенностях документального фильма на телевидении // 1-я науч.-теор. конференция по проблемам телепублицистики: Тез. докл. науч. конф. – Л., 1966.

3. Место и значение курса «История кино в системе подготовки студентов-журналистов» // Проблемы высшего вечернего и заочного образования: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1969.

4. О публицистичности кинокритики: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1971.

5. Искать, открывая // Конференция о современном кинематографе: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1978.

6. Нравственный потенциал киногероев (по экранизациям произв. В. Быкова) // Советское кино в борьбе за нового человека: Тез. докл. науч. конф. – Киев, 1979.

7. Искусство и нравственно-эстетическое воспитание молодежи: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. – Могилев, 1982.

8. От фиксации фактов – к экранным образам // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1984.

9. Антифашистская тема в белорусском кино // 40-лет Победы: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1985.

10. Альтернативы экранному соцреализму // Дискуссия о «перестроечном» искусстве: Тез. докл. – Мн., 1987.

11. Кинематограф перестройки в отражении белорусской прессы // Многонациональная советская журналистика: Исторический опыт и проблемы перестройки: Тез. докл. Всесоюз. межвуз. науч. конф. – Алма-Ата, 1990.

12. Асаблівасці экранізацыі твораў Ул. Караткевіча і ацэнка іх у друку // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию БГУ. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 73–74.

13. Спадчына і друк: да праблемы асэнсавання «забытых» твораў літаратурна-мастацкай крытыкай // Журналістыка: Вопыт, праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1993. – С. 21–23.

14. Культурная спадчына ў кантэксце сучаснасці // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 1993.

15. Сучасныя тэндэнцыі экраннай інтэрпрэтацыі твораў беларускай літаратуры // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1994.

16. Духоўная спадчына і СМІ: прынцыпы і формы асэнсавання // Славянскія культуры пасля другой сусветнай вайны: Тэз. дакл. Міжнар. навук. канф. – Мн., 1995.

17. Канцэпцыя творчасці і крытыкі ў спадчыне І. П. Мележа // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ. – Мн., 1996.

18. Личностные параметры современного журналиста-критика // Журналистика в переходный период: Тез. докл. Междунар. науч. конф. – М., 1997.

19. Творческая мастерская «Критик»: Из опыта работы со студентами факультета журналистики // Научные, социальные и культурные проблемы студенческой молодежи: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1997.

20. Нацыянальная ідэя ў мастацтве (па публікацыях газеты «Звязда» 90-х гадоў) // «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. докл. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты / БДУ. – Мн., 1997. – С. 16–19.

21. Навуковая работа як сродак прафесійнай падрыхтоўкі журналістаў // Формы и проблемы организации научно-исследовательской работы студентов: Тэз. докл. Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1997.

22. Да праблемы месца і функцый літаратурна-мастацкай крытыкі ва ўмовах камерцыялізацыі культуры // Мадэлі функцыянавання СМІ: Тэз. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 13–15.

23. Не утратит ценности ориентиры // Белорусское искусствознание и критика: К проблеме адаптации к новым реалиям: Тез. докл. Междунар. науч.-творч. конф. – Мн., 1998.

24. Молодая режиссура белорусского кино // Творческая конференция в СКБ: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1998.

VII.2. 1. Литературно-художественная критика: Учеб.-метод. рекомендации по курсу: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 1987. – Ч. 1. – 74 с.

2. Теория и практика советской журналистики: Освещение литературы и искусства в печати: Учеб.-метод. пособие для студентов 4 курса / БГУ. – Мн., 1990. – 28 с.

3. Методическое рецензирование рукописи книги Г. В. Ратникова «Жанровая природа фильма». – Мн.: Наука и техника, 1990.

4. Беларускі кінематограф і нацыянальная культура: Вучэб.-метаад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1991. – 48 с.

5. Литературно-художественная критика: Основы теории: Учеб.-метод. рекомендации по курсу: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 1994. – Ч. 2. – 38 с.

6. Беларуская літаратурна-мастацкая крытыка: Пачатак і станаўленне: Вучэб.-метаад. дапаможнік па курсу: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 1997. – Ч. 3. – 64 с.

7. Мастацтва і крытыка: Дыялогі, артыкулы, творчыя партрэты, рэцэнзіі: Вучэб.-метаад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1999. – 91 с.

VII.3. 1. Гісторыя мастацтваў: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1994. – 18 с. (у сааўт).

БУЛАЦКІ Вячаслаў Рыгоравіч, кандыдат гіст. навук, дацэнт

I. 1. В. А. Радус-Зенькович – революционер, публицист / В. Г. Булацкий. – Мн.: Университетское, 1980. – 125 с.

III. 1. Публицистическая, революционная деятельность В. А. Радуса-Зеньковича: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1984. – 24 с.

IV.1. 1. О некоторых особенностях публицистики В. А. Радус-Зеньковича // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 2. – С. 67–71.

2. В. И. Ленин – редактор // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 1. – С. 5–6 (в соавт.).

3. Классики марксизма-ленинизма о некоторых нравственных принципах и профессиональных качествах журналиста // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 1. – С. 56–58 (в соавт.).

IV.2. 1–2. Прежде чем читать программу телевидения, прочитайте эту колонку // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 3–5; Дорогу осилит идущий // Тамсама. – С. 5–8.

V. 1. Публицистика на Белорусском радио. Некоторые особенности работы отдела публицистики главной редакции литературно-драматического вещания // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Материалы науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1985. – С. 38–39.

2. Гомельскае тэлебачанне як мадэль функцыянавання рэгіянальнага аўдыёвізуальнага канала: Матэрыялы навук.-практ канф., прысвеч. 60-годдзю Гомельскага тэлебачання, 16–18 сакавіка 1999 г. – Гомель, 1999. – С. 8–11.

3. Современные тенденции коммерческой работы белорусских радиостанций // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 35–37.

4. Особенности развития аудиовизуального пространства Беларуси // Журналистика в 2000 году: Реалии и прогнозы развития: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., февраль 2001 г. / МГУ. – М., 2001. – С. 48–49.

5. Региональное телевидение Беларуси: реальность и перспективы // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 279–282.

6. Кто поможет БТ? // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара В. Р. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 7–10.

7. Белорусское телевидение в начале перемен // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 33–36.

8. К вопросу о «европеизации» Первого национального телеканала // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 42–44.

VI. 1. К проблеме организации и реализации современного мировоззрения в молодежном радиовещании // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 8.

2. Кафедры тэлебачання і радыёвяшчання – 30 гадоў // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання / БДУ. – Мн., 1998. – С. 3–6.

3. Негосударственное телевидение в Беларуси // Негосударственная журналистика в системе СМІ Беларусі: Тэз. докл. науч. конф., ноябрь 1998 г. / БГУ. – Мн., 1998. – С. 37–40.

4. Радиовещание Беларуси: Кризис или стартовый разбег? // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада, 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 7–9.

VII.2. 1. Радиопередача // Метод. рекомендации по курсу «Теория и практика радиовещания» / БГУ. – Мн., 1990. – Ч. 2 – 40 с. (в соавт.).

2. Эфір адкрывае стагоддзе // Факультэт журналістыкі. Да 80-годдзя БДУ / БДУ. – Мн., 2001. – С. 18–19.

3. Мастера пера и микрофона учатся у нас // З пашанай і цеплынёй да Alma mater: Даведачнае выданне / БДУ. – Мн., 2003. – С. 237–239.

VII.3. 1. Художественно-публицистические жанры радиожурналистики: Программа спецкурса // Асновы тэлерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 53–55.

2. Негосударственное телевидение и радиовещание: Программа спецкурса // Асновы тэлерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 56–58.

3. Продюсер-организатор аудиовизуальных СМИ: Программа курса по профилю // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 102–104.
4. Третья производственная практика // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 120–121.
5. Тэндэнцыі развіцця сучаснага радыёвяшчання: Праграма курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 63–65.
6. Основы телерадио журналистики: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 12 с.

**БУЛАЦКІ Рыгор Васільевіч,
доктар гіст. навук, прафесар**

- I.**
1. Ленинской гвардии солдат / Г. В. Булацкий. – Мн.: Беларусь, 1963. – 312 с.
  2. Партизанские были / Г. В. Булацкий. – М.: Изд-во политической лит-ры, 1965. – 158 с.
  3. Оружием слова / Г. В. Булацкий. – Мн.: БГУ, 1968. – 114 с.
  4. Первые рабселькоры Белоруссии / Г. В. Булацкий. – Мн.: Наука и техника, 1969. – 192 с.
  5. Ленинской гвардии солдат / Г. В. Булацкий. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Мн.: Беларусь, 1970. – 383 с.
  6. А. В. Луначарский – революционер, публицист / Г. В. Булацкий. – Мн.: БГУ, 1971. – 98 с.
  7. Кузьма Чорны – публіцыст / Р. В. Булацкі. – Мн.: БДУ, 1972. – 174 с.
  8. Пантелеймон Николаевич Лепешинский / Г. В. Булацкий. – М.: Мысль, 1973. – 119 с.
  9. Вера Хоружая – революционер, публицист / Г. В. Булацкий. – Мн.: Издательство БГУ им. В. И. Ленина, 1973. – 95 с.
  10. Платон Галавач – публіцыст / Р. В. Булацкі. – Мн.: БДУ, 1973. – 152 с.
  11. К. С. Еремеев – революционер, публицист / Г. В. Булацкий. – Мн.: БГУ, 1976. – 215 с.
  12. Пантелеймон Миколайович Лепешинський / Г. В. Булацкий. – К.: Політвидав України, 1983. – 141 с.
  13. Социология общения / Г. В. Булацкий. – Мн.: Университетское, 1987. – 176 с.

- II.**
1. Печать Белоруссии в период завершения реконструкции народного хозяйства республики. – Мн.: БГУ, 1960. – 68 с.
  2. Пантелеймон Лепешинский: Фотоальбом. – Мн.: Беларусь, 1985. – 32 с.

- III.**
1. Газета «Звезда» – боевой помощник Коммунистической партии Белоруссии в борьбе за выполнение второго пятилетнего плана в области промышленности и сельского хозяйства (1933–1937 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1954. – 21 с.
  2. В. И. Ленин и ленинская школа публицистики: Автореф. дис. ... д-ра ист. наук / БГУ. – Мн., 1971. – 64 с.

- IV.1.**
1. Из истории рабселькорского движения в Белоруссии (1923–1935 гг.) // Ученые записки БГУ им. В. И. Ленина. Сер. Филологическая. Вып. 39. – 1957. – С. 219–235.
  2. У гераічныя гады. 3 мінулага рабселькораўскага руху // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1958. – № 5. – С. 23–25.
  3. Ад 2000 да 300000 // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1959. – № 1. – С. 30–31.
  4. Актывісты друку // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1959. – № 5. – С. 25–26.
  5. Вера Харужая – палымяны публіцыст // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1959. – № 8. – С. 23–25.
  6. Редакторская и публицистическая деятельность Веры Хоружей // Вестник ЛГУ им. И. Франко. Сер. Журналистика. – Львов, 1967. – С. 61–64.

7. Баявая зброя маладых (Першыя крокі маладзёжнага друку Беларусі) // Маладосць. – 1960. – № 9. – С. 127–132.
8. Светач рэвалюцыйнай думкі // Беларусь. – 1965. – № 11. – С. 9.
9. Адзін з ленінскай гвардыі. Да 80-годдзя з дня нараджэння А. Ф. Мяснікова // Беларусь. – 1966. – № 2. – С. 27.
10. Палымяны трыбун. Да 80-годдзя з дня нараджэння С. М. Кірава // Беларусь. – 1966. – № 3. – С. 22.
11. Оружием слова. О публицистической деятельности П. Н. Лепешинского // Неман. – 1966. – № 9. – С. 109–118.
12. Слова – зброя // Маладосць. – 1966. – № 5. – С. 124–128.
13. Наш дядя Костя. О революционной и публицистической деятельности К. Еремеева // Неман. – 1967. – № 9. – С. 125–132.
14. Буравеснік Кастрычніка // Беларусь. – 1967. – № 8. – С. 10.
15. К штыку приравняв перо // Неман. – 1968. – № 5. – С. 113–120.
16. Зброя маладых // Маладосць. – 1968. – № 5. – С. 132–135.
17. Тытан рэвалюцыйнай эпохі // Беларусь. – 1968. – № 5. – С. 1–3.
18. Гениальный мыслитель, редактор и публицист // Коммунист Белоруссии. – 1968. – № 3. – С. 27–31.
19. Ленінскія газеты пра Беларусь // Польша. – 1969. – № 12. – С. 183–188.
20. Друк, народжаны Кастрычнікам // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 1. – С. 69–75.
21. За справу народу. Аб рэвалюцыйнай і журналісцка-выдавецкай дзейнасці У. Д. Бонч-Бруевіча // Польша. – 1970. – № 2. – С. 244–247.
22. Словам як зброяй // Польша. – 1970. – № 5. – С. 171–180.
23. Пяром публіцыста // Беларусь. – 1970. – № 5. – С. 26.
24. Вучоны, настаўнік, рэвалюцыянер // Беларусь. – 1970. – № 11. – С. 1–2.
25. Журналістыка ў БДУ // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1971. – № 2. – С. 24–28.
26. Эцюды аб друку // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 1. – С. 97–98.
27. Некоторые особенности языка и стиля публицистики В. З. Хоружей: (К 70-летию со дня рождения) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 3. – С. 67–70.
28. В. И. Ленин – редактор // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 1. – С. 5–9.
29. Кузница журналистских кадров Белоруссии // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1981. – № 3. – С. 20–22.
30. Из истории рабселькорского движения в Белоруссии // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1989. – № 2. – С. 58–61.
31. Из истории создания районных газет Белоруссии // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 3. – С. 57–58.
32. Классики марксизма-ленинизма о некоторых нравственных принципах и профессиональных качествах журналиста // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 1. – С. 56–58.

IV.2. 1. Из истории молодежной печати Белоруссии (газеты «Звезда молодежи» и «Юный пахарь») // Из истории партийно-советской печати Белоруссии. – Мн.: БГУ, 1960. – С. 61–84.

2. Печать Белоруссии в борьбе за завершение социалистической реконструкции народного хозяйства республики (1933–1937 гг.) // Из истории партийно-советской печати Белоруссии. – Мн.: БГУ, 1960. – С. 113–143.

3. Традиции публицистов ленинской школы // Пятилетки летопись живая. – Мн.: Беларусь, 1968. – С. 72–75.

4. Газета «Звезда» ў барацьбе за калгасны лад // «Наша “Звезда”». – Мн.: Беларусь, 1968. – С. 53–63.

5. Карл Маркс – редактор, публицист // Вопросы публицистики. – Мн.: БГУ, 1969. – С. 4–6.

VI. 1. Редакторская и публицистическая деятельность В. Хоружей: Тез. докл. на Межвуз. науч. конф. во Львове, 25 сентября. – Львов, 1967.

2. Становление и развитие науки о журналистике в Белоруссии // Актуальные проблемы общественных наук. Актуальные проблемы естественных наук: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн.: Вышэйшая школа, 1982. – С. 70.

VII.1. 1. Факультет журналистики. – Мн.: БГУ, 1979. – 12 с.

VII.2. 1. Гісторыя беларускай журналістыкі: Вучэб. дапаможнік. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1979. – 432 с. (у сааўт.).

2. Хрэстаматыя па гісторыі беларускай савецкай публіцыстыкі. – Мн.: БДУ, 1974. – 270 с.

3. Курсовая работа по истории партийной и советской журналистики: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1985. – 16 с.

4. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1991. – Ч. 2. – 78 с.

5. Беларуская журналістыка (1760–1917 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1993. – Ч. 1. – 82 с.

6. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1996. – Ч. 3. – 64 с.

7. Белорусская журналистика (1563–1917 гг.): Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1997. – 40 с.

VII.3. 1. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма / БДУ. – Мн., 1976. – 36 с.

БЯЛЬКО Ала Аляксееўна,
кандыдат паліт. навук

I. 1. Содружество Независимых Государств: Портрет на фоне перемен / А. А. Белько, Е. Г. Горелик, Э. Р. Мельников – авторы-составители. Массово-политическое издание. – Мн.: ПАНГРАФ, 1996. – С. 273–366.

III. 1. Социально-политические измерения развития мировой экономики: Автореф. дис. ... канд. полит. наук / АОН. – М., 1993. – 24 с.

IV.2. 1. Условия и факторы реализации политики в области энергетики, ориентированной на человека // Современный мир: Проблемы политики и управления: Сб. науч. ст. аспирантов. – М.: Луч, 1992. – С. 3–20.

2. Памяць. Любанскі раён: Гісторыка-дакументальная хроніка гарадоў і раёнаў Беларусі. – Мн.: Ураджай, 1996. – У змесце: Кіраўнік міжнароднага класа. – С. 398–399.

3. Новый телевизионный сезон Первого национального телеканала // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 43–46.

- V.** 1. Категория «социально-политическое измерение»: Сущность, содержание и функции в журналистской практике // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 27–29.
2. Общественно-политическая проблема как активный фактор взаимодействия субъектов системы коммуникации // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 18–23.
3. Проблематика общества как объект системы «телерадиокommunikация» // Журналистика в 2001 году: Реалии и прогнозы развития: Материалы Международ. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2002 г. / МГУ. – М., 2002. – Ч. 1. – С. 10–13.
4. Принципы и формы взаимодействия власти и телевидения // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 20–23.
5. Шкала недостатков медиа-повестки дня (Первый национальный телеканал) // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 22–24.
6. Основы взаимоотношений власти и телевидения // Журналистика в 2002 году: Материалы Международ. науч.-практ. конф., февраль 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 3. – С. 43–46.
7. Проблемы информационного партнерства в странах СНГ // 300 лет российской журналистики: Материалы науч.-практ. конф., март 2003 г. / СПбГУ. – СПб., 2003. – С. 16–17.
8. Государственная информационная политика в реализации СМИ // Журналистика в 2003 году: Обретения и потери: Материалы науч.-практ. конф. 3–6 февраля 2004 г. / МГУ. – М., 2004. – Ч. 1. – С. 12–14.

VII.2. 1. Общественно-политическая проблематика телерадиовещания: Уч.-метод. комплекс для студентов специальности Г.04.01.00 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003.

VII.3. 1. Общественно-политическая проблематика телевидения и радиовещания: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 08 / БГУ. – Мн., 2003. – 11 с.

**ВАРАБ'ЁЎ Васіль Пятровіч,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

- I.** 1. Журналістыка: ад А да Я / В. П. Вараб'ёў, С. В. Дубовік. – Мн.: БДУ, 2002. – 216 с.
2. Система СМИ Беларуси / В. П. Воробьев. – Мн.: БГУ, 2002. – 252 с.
3. Газета и экономические приоритеты аудитории / В. П. Воробьев, А. В. Потребин. – Мн.: БГУ, 2003. – 130 с.
4. Информационное пространство Беларуси / Л. С. Ананич, В. П. Воробьев. – Мн.: МФЦП, 2003. – 248 с.
5. Информационное поле Беларуси: Социально-политический анализ / В. П. Воробьев, Е. И. Дмитриев. – Мн.: БГУ, 2003. – 136 с.
6. Информационный ресурс Беларуси / Л. С. Ананич, В. П. Воробьев, В. В. Русакевич. – Мн.: МФЦП, 2004. – 344 с.
- II.** 1. Газета «Беларускі ўніверсітэт» / БГУ. – Мн., 1983. – 24 с.
2. Уроки президентского выборного марафона / В. П. Воробьев, Л. И. Сапёлко / ВС РБ. – Мн., 1994. – 16 с.
3. Выборы – 95 / В. П. Воробьев, Л. И. Сапёлко / ВС РБ. – Мн., 1995. – 19 с.
4. Тэхналогія папулярнасці. Імідж палітыка / В. П. Вараб'ёў, Л. І. Сапёлка / ВС РБ. – Мн., 1995. – № 4. – 24 с.

III. 1. Роль вузовской многотиражной печати в формировании активной жизненной позиции студенческой молодежи (по материалам БССР. 1976–1985 гг.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / КГУ. – Киев, 1987. – 25 с.

IV.1. 1. Изучение вузовской многотиражной печати как научная проблема // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1984. – № 2. – С. 65–66.

2. Свой парень – газета // Комсомольская жизнь. – 1984. – № 8. – С. 21–22.

3. Особенности функционирования многотиражной газеты в коллективе высшего учебного заведения // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 1. – С. 58–60.

4. Роль вузовской многотиражной печати в нравственном воспитании студенческой молодежи // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 3. – С. 61–63.

5. Кому адресована вузовская газета? // Журналист. – 1985. – № 12. – С. 30–31.

6. Вытокі і сучасны стан студэнцкага друку Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1991. – № 1. – С. 59–62.

7. Палеміка ў сучаснай газетнай практыцы і неабходнасць яе навуковага асэнсавання // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1992. – № 1. – С. 57–59.

8. Медыяпаліталогія: Ад навуковай праблемы да вучэбнай дысцыпліны // Вышэйшая школа. – 2001. – № 3. – С. 14–16.

9. Трансфармацыя адукацыйнай і даследчай мадэлей журналістыкі ў працэсе стварэння нацыянальнай інфармацыйнай прасторы Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2001. – № 2. – С. 6–10.

10. Паліталогія журналістыкі: Шляхі станаўлення // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2001. – № 3. – С. 85–88.

11. Падмурак нацыянальнай інфармацыйнай прасторы // Вышэйшая школа. – 2002. – № 1. – С. 15–19.

12. Не «чацвёртая» ўлада, а палітычны інстытут грамадства! // Беларуская думка. – 2003. – № 4. – С. 108–118.

13. Ад сістэмы СМІ – да палітычнага статусу ў грамадстве // Проблемы управления. – 2003. – № 2. – С. 46–52.

14. Медыяпаліталогія // Проблемы управления. – 2003. – № 4. – С. 13–18.

15. Прыярытэт соцыуму – медыяадукацыя // Вышэйшая школа. – 2004. – № 1. – С. 22–24.

16. Медыяпаліталогія // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. Літературознавство. Журналістыка. Вип. 6. – 2003. – С. 16–22.

17. Эвалюцыя інфармацыйнай прасторы // Беларуская думка. – 2004. – № 5.

18. Медыяадукацыя як новы сацыяльны прыярытэт // Проблемы управления. – 2004. – № 3. – С. 105–107.

IV.2. 1. Конфликт в журналистской среде // Журналистика и социология – 97. Журналист: Личность, должность и долг / СПбГУ. – СПб., 1998. – С. 62–65.

2. Системный кризис журналистики в контексте личностного измерения // Журналистика и социология – 98. Журналистика в условиях общественного кризиса / СПбГУ. – СПб., 1999. – С. 101–106.

3. Некоторые аспекты качественного анализа журналистики // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 3–6 (у сааўт.).

4. Политология журналистики (медиаполитология): Из первого опыта // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 9–13.

5. Политология журналистики (медиаполитология): Из первого опыта // Журналистика и социология – 2001. Политология журналистики / СПбГУ. – СПб., 2002. – С. 28–33.

6. Палітычная суб'ектнасць журналістыкі // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 3–8.

7. Палітычны статус журналістыкі // Гісторыка-філасофскія асновы беларускай дзяржаўнасці: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 18–24.

8. Журналистика в системе взаимодействия политических институтов общества // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 3–6.

9. Медыяпаліталогія: Да вызначэння прадметна-аб'ектнага поля // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 22–26.

10. Прадметна-аб'ектнае поле медыяпаліталогіі ў кантэксце ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 9–13.

V. 1. Динамика и мотивация конфликтов в журналистском сообществе // Стратегия устойчивого развития и перспективы цивилизационной динамики на рубеже веков: Материалы Международ. науч.-практ. конф., 21–22 мая 1998 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 1998. – Ч. 2. – С. 8–10.

2. Элементы системного кризиса журналистики // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф., 20 снежня 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 18–21.

3. Кризисные тенденции в журналистике // Становление гражданского общества в Беларуси в контексте устойчивого развития: Материалы Международ. науч.-практ. конф., 24–26 мая 1999 г. – Мн.: Тесей, 1999. – С. 65–68.

4. Мадэрнізацыя сістэмы падрыхтоўкі журналістаў як фактар устойлівага цывілізацыйнага развіцця беларускай журналістыкі ў XXI стагоддзі // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 3–6.

5. Электаральная мадэль журналістыкі // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 3–5.

6. Электаральная матрица СМІ Беларусі // Роль прэсы в демократизации Европы: Материалы Международ. семинара, 13–17 декабря 2000 г. – Варшава, 2000. – С. 12–15.

7. Медыяпаліталогія: Прадмет, мэты і задачы курса // Перспектывы развіцця журналистского образования: Материалы Международ. науч. конф., 24 мая 2001 г. / КГУ. – Киев, 2001. – С. 18–21.

8. Паліталогія журналістыкі: Прадмет, мэты і задачы курса // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 11–15.

9. Политология журналистики: От научной проблемы к учебной дисциплине // Проблемы массовой коммуникации на рубеже тысячелетий: Материалы Всероссийской межвузовской науч.-практ. конф., 14–16 мая 2001 г. / ВГУ. – Воронеж, 2001. – С. 203–206.

10. Статус журналістыкі // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 3–9.

11. Журналістыка як палітычны інстытут грамадства // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 10–16.

12. Эвалюцыя палітычнай суб'ектнасці журналістыкі // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 5–11.

13. Позиционирование журналистики в политической сфере // 300 лет российской журналистики: Материалы науч.-практ. конф., 11 декабря, 2002 г. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 172–175.

14. Эволюция политического статуса журналистики // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 1. – С. 44–46.

15. Інфармацыйнае грамадства – медыяадукацыя – медыяпаліталогія // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 5–9.

16. Медыяпаліталогія // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 46–53.

17. Политическая организация СМИ // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 24–28.

VI. 1. Пропаганда НИРС в вузовской газете: Методы повышения воздействия на студенческую аудиторию // Опыт и проблемы организации научно-исследовательской работы студентов в вузах БССР: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф., 22–24 декабря 1982 г. / БГУ. – Мн., 1982. – С. 15–16.

2. Многотиражная вузовская газета как средство формирования активной жизненной позиции студенческой молодежи // Актуальные проблемы нравственного воспитания студенческой молодежи: Тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф., 2–4 апреля, 1985 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1985. – С. 15–16.

3. Функциональные ресурсы многотиражной вузовской газеты // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. – Мн.: Изд-во ЦК КПБ, 1985. – С. 30–31.

4. Вузовская печать Белоруссии о памятниках, запечатлевших события Великой Отечественной войны // Героические события Великой Отечественной войны в памятниках и обелисках Родины и их роль в военно-патриотическом воспитании молодежи: Тез. докл. Межвуз. науч.-практ. конф., 21 июня 1985 г. – Мн.: Польша, 1985. – С. 28–29.

5. Роль вузовской многотиражной печати Белоруссии в военно-патриотическом воспитании студенческой молодежи // Великая Победа советского народа: Тез. докл. Межвуз. науч.-теорет. конф., 20 декабря 1985 г. – Мн.: Красная звезда, 1985. – С. 2.

6. Роль вузовской многотиражной печати в формировании активной жизненной позиции студенческой молодежи // Журналистика на этапе совершенствования социализма: Тез. докл. Межвуз. науч.-практ. конф. молодых ученых факультета журналистики и журналистов-практиков, 15–16 мая 1986 г. / КГУ. – Киев, 1986. – С. 7–8.

7. Традиционное сознание и журналистика // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию БГУ, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйш. шк., 1991. – С. 69–71.

8. Консервативное мышление и журналистика // Белорусская журналистика: актуальные проблемы развития: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., апрель 1991 г. / БГУ. – Мн., 1991. – С. 7.

9. Палеміка ў друку як аб'ект вывучэння // Белорусская журналистика: Актуальные проблемы развития: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., ноябрь 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 6.

10. СМИ Беларуси в коммуникационной политике властных структур // Информация в глобальном мире: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., май 1997 г. / КГУ. – Киев, 1997. – С. 18–22.

11. Подготовка журналистских кадров в условиях изменения социального и политического положения Беларуси // СМИ Беларуси: особенности законодательства, права и обязанности журналистов: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., май 1997 г. / БГУ. – Мн., 1997. – С. 4–6.

12. Отделение информации и коммуникации факультета журналистики: необходимость открытия и перспективы развития // Журналистика в переходный период: Тез. докл. Междунар. науч. конф., 23–25 октября 1997 г. / МГУ. – М., 1997. – С. 22–24.

13. «Звязда» ў інфармацыйнай прасторы і часе Беларусі // «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 3–4.

14. Мотивация и характер конфликтов среди журналистов // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання БДУ, 11 лютага 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 20–23.

15. Дэтэктыўна-забаўляльная мадэль журналістыкі і менталітэт беларуса // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., 25 красавіка 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 3–4.

16. Рэчаіснасць і СМІ: ці магчыма паразуменне паміж журналісцкім тэкстам і кантэкстам жыцця? // Мадэлі функцыянавання СМІ: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 5–7.

17. Симптомы системного кризиса журналистики // Журналистика в 1998 году: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 3 февраля 1999 г. / МГУ. – М., 1999. – Ч. VI. – С. 3–5.

18. Медиополитология: научная проблема и учебная дисциплина // Средства массовой информации в современном мире: Тез. докл. науч.-практ. конф., 25–26 апреля 2001 г. / СПбГУ. – СПб., 2001. – Ч. 1. – С. 150–151.

19. Политология журналистики (медиополитология): Из первого опыта // Журналистика в 2001 году: Реалии и прогнозы развития: Тез. докл. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2002 г. / МГУ. – М., 2002. – Ч. 6. – С. 14–16.

20. Журналистика в системе взаимодействия политических институтов // Масова камунікацыя в Украіне та інфармацыйны выклік ХХІ століття: Тез. дакл. Міжнар. науч.-практ. конф., 11 лістапада 2003 г. – Дніпропетровськ, 2003. – С. 7–10.

21. Журналистика в системе взаимодействия политических институтов // Духовно-нравственные и физическое оздоровление общества: Состояние, проблемы, поиск эффективных форм и методов: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 23–24 декабря 2003 г. – Мн.: Знание, 2003.

VII.2. 1. Специфика районной и многотиражной печати. Газета вуза как тип издания: Учеб.-метод. рекомендации для студ. ф-та журналистики / БГУ. – Мн., 1990. – 24 с.

2. Белорусский государственный университет (исторический очерк). – Мн.: Ассоциация «Ажур» СЖБ, 1991. – 181 с. (в соавт.).

3. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт / БДУ. – Мн., 1992. – 38 с.

4. Направления научных исследований факультета журналистики Белгосуниверситета // Программа «Темпус»: Учеб. материалы по специальности «Информация и коммуникация» в Белгосуниверситете: В 3 т. / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 197–199.

5. Журналистика – это образ жизни // Репетитор. – 1997. – № 6 (15). – С. 8–10.

6. Белорусская пресса. – Мн.: Дело (Восток + Запад), 1998. – 300 с.

7. Что нового на журфаке? // Репетитор. – 1999. – № 3 (39). – С. 12–14.

8. Факультэт журналістыкі – 55: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 1999. – 37 с.

9. Каталог навуковых прац выкладчыкаў і супрацоўнікаў факультэта журналістыкі. – Мн., 1999. – 83 с.

10. Политология журналистики // Образовательный стандарт. Высшее образование. Специальность Г. 04. 01. 00 – Журналистика. Руководящий документ Республики Беларусь. Утвержден и введен в действие приказом Министра образования от 30. 12. 1998 № 697. Введен впервые. – Мн., 2000. – 27 с.

11. Факультэт журналістыкі – 56: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2000. – 39 с.
12. Факультэт журналістыкі – 57: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2001. – 40 с.
13. Творчы экзамен... // Репетитор. – 2002. – № 6 (69). – С. 16–17.
14. Абітурыент журфака – 2003... // Репетитор. – 2002. № 12 (75). – С. 16–17.
15. Факультэт журналістыкі – 58: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2002. – 35 с.
16. Паліталогія журналістыкі. Канспект лекцый. Тэма: «Журналістыка ў сістэме ўзаемадзеяння палітычных інстытутаў грамадства»: Лекцыя ў табліцах і схемах / БДУ. – Мн., 2003. – 12 с.
17. Факультэт журналістыкі – 59: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2003. – 40 с.
18. Родам з журфака. Выпускнікі факультэта журналістыкі БДУ (1944–2003) / В. П. Вараб'ёў, Т. А. Луйгас / БДУ. – Мн., 2003. – 71 с.
19. Журналістыка як інстытут палітычнай камунікацыі // *Коммуникация: Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 150–165 (в соавт.)*.

VII.3. 1. Навуковыя асновы палемікі ў друку: Праграма спецыяльнага курса / БДУ. – Мн., 1991. – 12 с.

2. Паліталогія журналістыкі: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1998 г. – 12 с.

3. Творчы экзамен на факультэце журналістыкі: Праграма па творчым тэсціраванні // Даведнік для паступаючых у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт у 1999 годзе / БДУ. – Мн., 1999. – С. 156–158.

4. Праграма па творчым тэсціраванні // Праграмы ўступных экзаменаў для паступаючых у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт у 2000 годзе / БДУ. – Мн., 2000. – С. 115–117.

5. Праграма па творчым тэсціраванні. Праграма па асновах функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі // Праграмы ўступных экзаменаў для паступаючых у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт у 2001 годзе / БДУ. – Мн., 2001. – С. 121–122; 139–140.

6. Праграма па асновах функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Праграма па творчым тэсціраванні // Праграмы ўступных экзаменаў для паступаючых у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт у 2002 годзе / БДУ. – Мн., 2002. – С. 139–140; С. 150–151.

7. Паліталогія журналістыкі: Праграма для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 23 с.

ВАСЮЧЭНКА Пётр Васільевіч, кандыдат філал. навук, дацэнт

I. 1. *Драматургія і час* / П. В. Васючэнка. – Мн.: Навука і тэхніка, 1991. – 144 с.

2. *Драматургічная спадчына Янкі Купалы: Вопыт сучаснага прачытання* / П. В. Васючэнка. – Мн.: Навука і тэхніка, 1994. – 173 с.

3. *Пошукі страчанага дзяцінства: Беларускія праязікі «сярэдняга пакалення» аб Вялікай Айчыннай вайне* / П. В. Васючэнка. – Мн.: Навука і тэхніка, 1995. – 80 с.

II. 1. *Славянскі сімвалізм: Нацыянальна-адметнае і агульнае* / П. В. Васючэнка. – Мн., 1998. – 18 с.

III. 1. *Вайна і дзяцінства. Мастацкае асваенне праблемы ў беларускай прозе 60–70 гадоў: Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук* / АН БССР. – Мн., 1985. – 20 с.

IV.1. 1. *Вайна і дзяцінства ў творчасці В. Казько* // *Весці АН БССР. Сер. грам. навук.* – 1985. – № 1. – С. 95–102.

2. Вачамі дзяцінства // Беларуская літаратура. Вып. 13. – Мн., 1985. – С. 42–49.
3. Дзетство помнит // Нёман. – 1985. – № 6. – С. 163–165.
4. Игра или жизнь? // Нёман. – 1986. – № 8. – С. 112–115.
5. Когда история современна // Нёман. – 1986. – № 7. – С. 86–90.
6. Соты мудрасці // Польша. – 1986. – № 3. – С. 203–206.
7. Злоўленыя імгненні вечнасці // Польша. – 1986. – № 9. – С. 197–201.
8. З чаго смяяліся ў Благаўцы... // Польша. – 1987. – С. 153–159.
9. Аисты над «Жигулями» // Нёман. – 1987. – С. 187–193.
10. Негромко звучащая проза // Нёман. – 1988. – № 6. – С. 169–171.
11. Куда уходит смех? // Нёман. – 1988. – № 11. – С. 159–167.
12. Рэпрэсіраваны смех // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1989. – № 3. – С. 161–166.
13. Чаму дваілася душа? // Польша. – 1989. – № 7. – С. 201–205.
14. Парадоксы в «тутэйшым» стыле // Нёман. – 1990. – № 2. – С. 155–163.
15. Драматургічная фрэска Скарыны // Тэатральная Беларусь. – 1992. – № 2. – С. 7–12.
16. Про человека, укусившего собаку // Нёман. – 1992. – № 3. – С. 67–72.
17. Ключавыя вобразы-сімвалы ў драматургіі Я. Купалы // Янка Купала і Якуб Колас у літаратурным працэсе Беларусі. – Мн., 1993. – С. 18–22.
18. «Тутэйшасць»: Хвароба ці выпратаванне? // Беларуская думка. – 1993. – № 1. – С. 68–69.
19. Играем «Тутэйшых» // Нёман. – 1993. – № 9. – С. 146–150.
20. Прывід сцяны: Нататкі выкладчыка беларускай літаратуры // Беларуская думка. – 1994. – № 3. – С. 10–13.
21. В луче первотворения // Нёман. – 1994. – № 10. – С. 176–181.
22. Полацкія іранізмы // Крыніца. – 1994. – № 4. – С. 59–64.
23. Падставы для еўрапейзму // Крыніца. – 1995. – № 8. – С. 63–68.
24. Ад Буслая да Вітаўта // Польша. – 1995. – № 5. – С. 189–193.
25. Ператварэнне Франца Кафкі // Крыніца. – 1995. – № 6. – С. 71–75.
26. Полоцкий Лабиринт // Нёман. – 1995. – № 8. – С. 242–250.
27. Апошні прэзаік вёскі? // Крыніца. – 1996. – № 14. – С. 50–56.
28. Ці чакаць нам рабыню Ізаўру? // Беларуская думка. – 1996. – № 2. – С. 172–175.
29. Філагемы разувааблення // Край. Наваполацк. – 1996. – С. 85–90.
30. Экзістэнцыялізм у беларускай рэдакцыі // Крыніца. – 1996. – № 19. – С. 49–53.
31. Выспы пасярод адзіноты // Польша. – 1996. – № 3. – С. 276–281.
32. Размыканне колаў: Гамсун і Беларускі шлях: Досвед паралельнага прачытання // Крыніца. – 1996. – № 35. – С. 66–68.
33. Опыт возвращения к началам // Нёман. – 1997. – № 2. – С. 244–255.
34. Тэрыторыя мрояў // Польша. – 1997. – № 1. – С. 311–316.
35. Kroki w Labiryntcie (Wagunki procesu literackiego na Białorusi) // Kartki. Беласток. – 1997. – № 1. – С. 3.
36. Крыж пакутаў і памяці: Творчы партрэт Віктара Казько // Польша. – 1997. – № 2. – С. 271–286.
37. Магістр паэзіі з вёскі Крысава // Крыніца. – 1997. – № 6 (32). – С. 27–36.
38. Авангардыст з Вялікага Бору // Крыніца. – 1997. – № 8 (34). – С. 86–87.
39. Апалогія рэалізму – апраўданне жыцця // Крыніца. – 1997. – № 10–11 (36). – С. 3–22.
40. Тры Апакаліпсісы // Крыніца. – 1997. – № 12 (37). – С. 3–5.
41. Літаратурная мода або традыцыя?: Паэзія Сімяона Полацкага і сучасны беларускі постмадэрнізм // Адукацыя і выхаванне. – 1998. – № 3. – С. 3–7.

42. Вывучэнне беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай // Беларуская мова і літаратура. Вып. 2 (11). – 1998. – С. 105–111 (у сааўт.).
43. Вяртанне Сольвейг: Генрык Ібсен і беларуская літаратура // Роднае слова. – 1998. – № 8. – С. 23–28.
44. Belarusian Dream // Крыніца. – 1998. – № 11 (38). – С. 28–30.
45. Іронія змагаецца са смехам // Крыніца. – 1998. – № 2 (39). – С. 37–39.
46. Аварыя – 83 // Крыніца. – 1998. – № 4 (41). – С. 43–45.
47. Shakes and Du // Крыніца. – 1998. – № 5 (42). – С. 11–13.
48. Лабірынты Віцьбіча // Крыніца. – 1998. – № 7 (44). – С. 12–17.
49. Змаганне з простаю лініяй // Першацвет. – 1998. – № 10–11. – С. 5–9.
50. Маналог струны // Полымя. – 1998. – № 12. – С. 270–274.
51. Сповідзь рыбака // Крыніца. – 1999. – № 1 (50). – С. 150–151.
52. Паляванне на векшу // Крыніца. – 1999. – № 2–3 (51). – С. 28–30.
53. Крыўскі слоўнік паводле Яна Баршчэўскага // Крыніца. – 1999. – № 27–28 (54). – С. 18–25.
54. Трансцэндэнтальнае падарожжа Мацея Бурачка // Першацвет. 1999. – № 7–8. – С. 43–45.
55. Іван Якаўлевіч Навуменка // Весці НАН Беларусі. Сер. гуманітарных навук. – 2000. – № 1. – С. 151–152.
56. Трагедыя пісьменніцкага лёсу // Полымя. – 2000. – № 5. – С. 256–273.
57. Пяць філялягемаў пра Адама Глэбуса // ARCHE. – 2000. – № 5. – С. 61–65.
58. Litaratura katastrof a Labyrinthov // Revue Svetovoj Literatury. Братыслава. – 2000. – № 1. – С. 64–66.
59. У пошуках «атмасферы» // Беларусь. – 2000. – № 7. – С. 12–15.
60. Рэабілітацыя крытыкі // Крыніца. – 2000. – № 11–12 (60). – С. 65–66.
61. Слова і кадр (беларуская літаратура як крыніца кінадраматургіі) // Мастацтва. – 2001. – № 7. – С. 18–19.
62. Лесунова люстэрка // Полымя. – 2001. – № 12. – С. 172–178.
63. Рэйтывавы Сыс // Крыніца. – 2001. – № 66. – С. 53–54.
64. Янка Купала і сімвалізм // Роднае слова. – 2002. – № 8. – С. 14–18.
65. Зачараванасць патаёмным: Максім Гарэцкі і сімвалізм // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 13–15.
66. Абрывы мастацкага свету Сакрата Яновіча (Хранатоп, іронія, сімвал) // Тэрмапілы. Беласток. – 2003. – № 7. – С. 101–105.

IV.2. 1. Паміж кніжным і зямным // Вобраз – 88. – Мн.: Маст. літ., 1988. – С. 151–168.

2. Хвароба «тутэйшасці»: Прырода, праявы, наступствы (паводле твораў Янкі Купалы) // Беларусіка. – Мн., 1993. – Кн. 2. – С. 332–335.

3. Творчасць Сакрата Яновіча ў кантэксце беларускай навелістыкі // Беларусіка. Культура беларускага замежжа. – Мн.: Навука і тэхніка, 1995. – Кн. 5. – С. 146–149.

4. Публіцыстычнасць і сімваліка ў творчасці Янкі Купалы // Янка Купала – публіцыст. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 1998. – С. 43–47.

5. Сарамяжлівы клёкатамус // Вішнёў 3. Штабкавы тамтам. – Мн.: Маст. літ., 1998. – С. 5–8.

6. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: БелЭн, 1998. – Т. 6. – У змесце: Дэкадэнцтва. – С. 330 (у сааўт.).

7. Андрэй Мрый // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: У 4 т. – Мн.: Беларуская навука, 1999. – Т. 2. – С. 857–672.

8. Некаторыя аспекты функцыянавання сучаснай літаратурнай крытыкі // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: 36. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 20–24.

9. Великие писатели XX века (Предисловие... послесловие) // Великие писатели XX века. – М.: Мартин, 2002. – 463 с.

10. Міхась Стральцоў // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: У 4 т. – Мн.: Бел. навука, 2003. – Т. 4. – Кн. 2. – С. 404–425.

11. Аляксей Дудараў // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: У 4 т. – Мн.: Бел. навука, 2003. – Т. 4. – Кн. 2. – С. 649–674.

12. Сімволіка гадавога кола ў славянскіх літаратурах // Мовазнаўства. Літаратура. Культуралогія. Фалькларыстыка. XIII Міжнародны з'езд славістаў (Любляна, 2003): Доклады беларускай дэлегацыі. – Мн.: Бел. навука, 2003. – С. 128–136.

V. 1. Slavic Symbolism: National-Specific and general issues // XII Miedzynarodowy Kongres Slavistow 22.VII–2.09.1998. – Варшава: Энергія, 1998. – С. 30.

2. Беларуская літаратура пачатку XX стагоддзя ў кантэксце еўрапейскага сімвалізму // Скары-назнаўства, кнігазнаўства, літаратуразнаўства: Матэрыялы III Міжнар. кангрэса беларусістаў «Беларуская культура ў дыялогу цывілізацый». – Мн., 2001. – С. 96–100.

3. Канцэптуальна-сімвалічны хранатоп Беларусі ў творчасці Янкі Купалы // Языковое разнообразие как фактор международного взаимопонимания и демократической стабильности: Материалы Междунар. науч. конф., 4–5 декабря 2001 г. – № 12. – Мн., 2001. – С. 88–90.

4. Эсэтычны феномен «нашаніўства» // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 41–42.

5. Сімвалісцкія мадэлі чалавечага існавання ў творах Янкі Купалы // Янка Купала і Якуб Колас у кантэксце славянскіх культур: Матэрыялы Міжнар. навук.-гэрэрт. канф., 3–4 кастрычніка 2002 г. – Мн.: Бел. навука, 2002. – С. 72–74.

6. Гісторыка-культурныя падмуркі «нашаніўства» // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 16–17.

7. Сімвалісцкая канцэпцыя чалавечага існавання ў творчасці Янкі Купалы // Матэрыялы ежгодной науч. конф. преподавателей и аспирантов МГЛУ: В 3 ч. 16–17 апреля 2002 г. – Мн., 2003. – С. 143–145.

8. Стварэнне беларускага нацыянальнага міфу ў кантэксце масавай культуры // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 54–55.

VII. 1. 1. Сучасная беларуская драматургія: Дапаможнік для настаўнікаў / П. В. Васючэнка. – Мн.: Маст. літ., 2000. – 158 с.

VII. 3. 1. Сусветная літаратура: Праграма для сярэдніх спецыяльных і прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў Рэспублікі Беларусь. – Мн., 1993. – 21 с. (у сааўт.).

2. Сучасны беларускі літаратурны авангард: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – М., 2003. – 12 с.

**ВАШКЕВІЧ Віталь Рамуальдавіч,
кандыдат філал. навук**

III. 1. Региональное радио Республики Беларусь как тип систематического вещания: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 1994. – 24 с.

IV. 2. 1. Раённае радыё: Ці будзе заўтрашні дзень? // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Белдзяржтэлерадыё. – Мн., 1992. – Студзень – люты. – С. 21–23.

2. Як мы валодаем матчынай мовай? // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Белдзяржтэлерадыё. – Мн., 1993. – Студзень – люты. – С. 11–13.

3. Асаблівасці рэгіянальнага вяшчання ў сучасных умовах // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1993. – С. 30–34.

4. Дзяржаўнае ці альтэрнатыўнае, або Як жыць далей мясцоваму радыё? // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Белдзяржтэлерадыё. – Мн., 1994. – Студзень – люты. – С. 8–12.

5. Сучасныя камунікацыйныя тэхналогіі і іх перспектывы ў нашым грамадстве // Масавая камунікацыя ў кантэксце фарміравання інфармацыйнай прасторы пераходнага грамадства / БДУ. – Мн., 1997. – С. 28–29.

6–7. Камерцыялізацыя інфармацыі: мінусаў больш, чым плюсаў // У эфіры – беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 9–15; Этычнасць – прыкмета цывілізацыі // Тамсама. – С. 15–20.

8. Інфарматыка, мультымедыа і сучаснае грамадства // Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыянаванне сістэмы масавай камунікацыі / БДУ. – Мн., 1998. – С. 98–101.

9. Мультымедыа как фактор развития постиндустриального общества // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця РБ.: Зб. НІЛ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 45–48.

10. Районное радиовещание: будет ли оно завтра? // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 16–18.

11. Освещение районными СМИ Беларуси последствий Чернобыля // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 27–29.

12. Асаблівасці рэгіянальнага вяшчання ў сучасных умовах // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 37–42.

13. Спецыяльнасць, якой належыць будучыня // Факультет журналістыкі. Беларускаму государственному университету 80: Сб. публ. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 28–29.

V. 1. Электронные магистрали информации: характеристики и первые технологии // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 5–6.

2. Новейшие медиатехнологии как фактор трансформации социальной коммуникации в XXI веке // Коммуникация в XXI веке: Материалы методолог. семинара, 15 марта 2001 г. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 6–8.

3. Специальность «Информация и коммуникация» как фактор формирования системы связей с общественностью в Республике Беларусь // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 14–16.

4. О мультимедийной и мультисенсорной коммуникации // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 43–44.

5. Традиционная типология редакционных коллективов и новейшие технологии коммуникации // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 55–56.

VI. 1. Коммуникационно-организационные связи районных СМИ в период демократизации общества // Журналистика: Опыт, проблемы, перспективы: Тез. докл. науч. конф. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 15–17.

2. Формирование политического сознания молодежи районными СМИ в период демократизации общества // Наука о журналистике: Исторический опыт и проблемы развития: Тез. докл. науч. конф. – Л., 1990. – С. 10–11.

3. Праблемы эфектыўнасці і ўзаемадзеяння нізавых СМІ БССР у перыяд дэмакратызацыі грамадства // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1991. – С. 8–9.

4. Раённае радыёвяшчанне і маладзёжная аўдыторыя // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. – Мн., 1991. – С. 12–14.

5. Районное радиовещание – будет ли оно завтра? // Советская журналистика в 1990 г. Проблемы реорганизации печати, телевидения, радио в условиях экономических и политических реформ: Тез. докл. науч. конф. – М., 1991. – Ч. 1. – С. 21–23.

6. Проблемы эффективности и взаимодействия в районных СМИ БССР на современном этапе // Человек, природа, общество. Актуальные проблемы: Тез. докл. межвуз. конф. молодых ученых. – Л., 1991. – С. 16–17.

7. Освещение районными СМИ Беларуси последствий Чернобыля // Чернобыль и пресса: Реалии взаимодействия: Тез. докл. науч. конф. – Киев, 1992. – С. 67–70.

8. О некоторых аспектах коммерциализации регионального вещания // Журналистика: Опыт, проблемы, перспективы: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 30–34.

9. Электронныя медыя: Што гэта такое? // Журналистыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 1996. – С. 42–44.

10. Новейшие коммуникационные технологии в переходном обществе. Направления исследований // Оптимизация управления в ВУЗе: Тез. докл. междунар. семинара, 10–11 апреля 1997 г. – Мн., 1997. – С. 79–80.

11. Образ Беларуси в выпусках новостей телевидения России // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1998. – С. 27–29.

12. Журналісцкая адукацыя і сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. Міжнар. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання / БДУ. – Мн., 1998. – С. 51–53.

13. Развитие регионального вещания как характеристика демократизации общества // Журналистыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 32–35.

14. Навейшыя камунікацыйныя тэхналогіі як фактар фарміравання постіндустрыяльнага грамадства. Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь // Навуковыя артыкулы і тэзісы. – Мн., 1999. – С. 48–51.

15. Специальность «Информация и коммуникация» как фактор формирования связей с общественностью // Роль и значение общественных связей в управленческом процессе: Тез. докл. и выступл. Респ. науч.-практ. конф., 29 июня 2001 г. – Мн., 2001. – С. 12–14.

VII.2. 1. Новейшие коммуникационные технологии и их перспектива в нашем обществе: Программа «ТЕМПУС»: Учеб. материалы по спец. «Информация и коммуникация» / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3.

2. Электронные медиа (Даниэль Каплан // пер. с франц.): Учеб. матер. по спец. «Информация и коммуникация» / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 2. – С. 51–53.

3. Интернет, новая революция в индустрии информатики (Фабиен Бода, Брюно Лиска // пер. с франц.): Учеб. материалы по спец. «Информация и коммуникация» / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 2. – С. 11–12.

4. Адукацыйны стандарт спецыяльнасці «Інфармацыя і камунікацыя» / БДУ. – Мн., 1999. – 34 с.

5. Новейшие коммуникационные технологии: Учеб.-метод. комплекс для студентов факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2004. – 159 с.

6. Технологии новейших медиа // Коммуникация: Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 243–257 (в соавт.).

VII.3. 1. Тэхніка радыёвяшчання і тэлебачання: Праграма курса для факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1997. – 12 с.

2. Тэндэнцыі развіцця рэгіянальнага вяшчання: Праграма спецкурса для факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1997. – 9 с.

3. Аператар службы навін: Праграма курса па профілю для факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1997. – 10 с.

4. Современные коммуникационные технологии: Программа курса лекций / БГУ. – Мн., 1997. – 13 с.

5. Праграмы практыкі студэнтаў факультэта журналістыкі спецыяльнасці «Інфармацыя і камунікацыя» / БДУ. – Мн., 1999. – 24 с.

6. Новейшие коммуникационные технологии: Программа курса для студентов специальностей Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация, Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 09 – Международная журналистика, Е 1-23 01 10 – Литературная работа / БГУ. – Мн., 2003. – 7 с.

**ГОВІН Сцяпан Васільевіч,
кандыдат гіст. навук, дацэнт**

I. 1. Друк Заходняй Беларусі (1921–1939 гг.) / С. В. Говін. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1974. – 96 с.

III. 1. Дэмакратычны друк Заходняй Беларусі ў барацьбе за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне працоўных (1921–1939 гг.): Аўтарэф. дыс. ... канд. гіст. навук / БДУ. – Мн., 1971. – 21 с.

IV.1. 1. Друк Беларускай рэвалюцыйнай арганізацыі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 3. – С. 79–83.

2. «Беларуская справа» – орган Беларускай сялянска-рабочай грамады (1925–1927 гг.) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 2. – С. 86–89.

3. Эцюды аб друку // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 1. – С. 97–98.

4. Да гісторыі стварэння літаратурнага фронту Заходняй Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 2. – С. 70–75.

5. Революционная борьба трудящихся Польши и Западной Белоруссии против гнета буржуазии и помещиков // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 3. – С. 80–81.

6. Революционные народники Белоруссии (70-е – начало 80-х годов XIX века) // Нёман. – 1973. – № 5. – С. 77–78.

7. Я знаю силу слов // Журналіст. – 1976. – № 11. – С. 57.

8. Печать КПЗБ в борьбе за свободу // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1977. – № 2. – С. 84–85.

9. Буревестник революции // Беларусь. – 1977. – № 8. – С. 26.
10. В. А. Радус-Зенькович – революционер, публицист // Неман. – 1981. – № 7. – С. 184–185.
11. Революционер, публицист // Журналист. – 1981. – № 8. – С. 47.
12. О друзьях-товарищах // Неман. – 1984. – № 4. – С. 160–162.
13. Эффективность партийной публицистики // Неман. – 1987. – № 5. – С. 16.
14. Герои литературы – герои экрана // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1994. – № 2. – С. 77.

IV.2. 1–19. Беларуская савецкая энцыклапедыя: У 12 т. – Мн.: БелСЭ, 1970. – Т. 2. – У змесце: Барацьба. – С. 145; Беларуская доля. – С. 222; Беларуская справа. – С. 232; Беларускі звон. – С. 240; 1971 – Т. 4. – У змесце: Да працы. – С. 101; Звон. – С. 546; 1973. – Т. 7. – У змесце: На варце. – С. 348; Наперад. – С. 388; Народная справа. – С. 414; Народны звон. – С. 420; Наш голас. – С. 462; Наш сцяг. – С. 462; Наша воля. – С. 462; Наша новае жыццё. – С. 463; Наша праўда. – С. 463; Наша справа. – С. 463; Новы шлях. – С. 534; 1974. – Т. 10. – У змесце: Сын беларуса. – С. 150; 1975. – Т. 8. – У змесце: Папросту. – С. 95.

20–25. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі (ЭЛІМБел): У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1984. – Т. 1. – У змесце: Беларуская ніва. – С. 372; Беларуская справа. – С. 374; 1985. – Т. 2. – У змесце: Газета. – С. 6–7; 1987. – Т. 4. – У змесце: Наша воля. – С. 53; Папросту. – С. 174; Світанне. – С. 683.

26–30. Янка Купала: Энцыклапедыя. – Мн.: БелСЭ, 1986. – У змесце: Айчынная вайна і беларуская інтэлігенцыя. – С. 33; Беларускаму народу. – С. 71; Кліч да беларускага народа. – С. 299–300; Ліст у рэдакцыю газеты «Звязда» 29.05.1930. – С. 346; Ліст у рэдакцыю газеты «Советская Белоруссия» 09.09.1932. – С. 345–346.

31–39. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне: Энцыклапедыя. – Мн., 1990. У змесце: За Родину (Брест). – С. 213; Гайнаўскі рабочы. – С. 149; За Родину (Барановічы). – С. 213; Народный мститель (Козловщина). – С. 378; Народны мсціцель (Івянец). – С. 378; Пламя (Береза). – С. 498; Перамога (Новая Мышь). – С. 492; На разгром врага (Быцень). – С. 374; Чырвоная звызда (Баранавічы). – С. 630.

40–45. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: У 6 т. – Мн.: Бел. энцыкл., 1993. – Т. 1. – У змесце: Беларуская справа. – С. 415; 1994. – Т. 2. – У змесце: Газета. – С. 201; 1996. – Т. 3. – У змесце: Да працы. – С. 184. – Т. 5. – Мн., 1999. – У змесце: Наша воля. – С. 313; Папросту. – С. 406; 2001. – Т. 6. – Кн. 1. – У змесце: Світанне. – С. 265.

46–47. Беларуск. энцыкл. даведнік. – Мн.: Бел. энцыкл., 1995. – У змесце: Журналістыка. – С. 309; Друк. – С. 285–286.

48–90. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: Бел. энцыкл., 1996. – Т. 2. – У змесце: Бальшавік. – С. 268; Барацьба. – С. 301; Беларуская газета. – С. 268; Беларуская доля. – С. 410; Беларуская крыніца. – С. 413; Беларуская ніва. – С. 420; Беларуская справа. – С. 429; Беларускі звон. – С. 444; Беларускі летапіс. – С. 447; Беларускі фронт. – С. 460; Беларускія ведамасці. – С. 463; 1997. – Т. 4. – У змесце: Вестник Западной России. – С. 118; Виленский вестник. – С. 169; Вольны сцяг. – С. 268; Газета. – С. 431–432; Газета літэрацка Віленска. – С. 434; 1997. – Т. 5. – У змесце: Голос III армии. – С. 324; Голос X армии. – С. 324; Губернские ведомости. – С. 517; Да працы. – С. 556; 1998. – Т. 6. – У змесце: Дзянніца (1918 г.). – С. 142; «До валькі». – С. 173; Жанры газетныя. – С. 424; Журналістыка. – С. 452–455; 1998. – Т. 7. – У змесце: Змаганне. – С. 93–94; Искра. – С. 330; 1999. – Т. 7. – У змесце: Известия Минского Совета рабочих и солдатских депутатов (у сааўт.). – С. 180; Заходнебеларускі друк. – С. 13–14; 2000. – Т. 9. – У змесце: Літаратурная старонка. – С. 298; Лучынка. – С. 380; 2000. – Т. 10. – У змесце: Маланка. – С. 9–10; 2000. – Т. 11. – У змесце: Мужыцкая праўда. – С. 6–7; Народная справа. – С. 176; Народны звон. – С. 178;

Наша воля (1917 г.). – С. 247; Наша воля (1935–1936 гг.). – С. 247; Наша праўда. – С. 248; Наша справа. – С. 249; Папросту. – С. 70; 2001. – Т. 12. – У змесце: Перыядычны друк. – С. 325; 2002. – Т. 14 – У змесце: Свет. – С. 257; Світанне. – С. 251; 2003. – Т. 15. – У змесце: Слова працы. – С. 387.

91. Товарищество белорусской школы и его издательская деятельность (1920–1936 гг. // В единой семье советских народов. – Мн.: Вышэйшая школа, 1970. – С. 131–142.

92. Ад КІЖа да БДУ: 3 гісторыі падрыхтоўкі журналісцкіх кадраў // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця / БДУ – Мн., 2003. – С. 49–51.

V. 1. Да праблемы станаўлення і развіцця маладзёжнага друку на Беларусі // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 23–27.

2. 3 кагорты адраджэнцаў (публіцыстычная і рэдактарская дзейнасць Я. Лёсіка ў газеце «Вольная Беларусь» 1917–1918 гг.) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 48–51.

3. 3 кагорты пачынальнікаў // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 5–7.

4. Роля «Нашаніўскай» дыскусіі (1913 г.) у развіцці беларускай літаратуры // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 48–52.

5. Праўдзівы. Публіцыстыка Янкі Купалы ў газеце «Беларусь» (Да 120-годдзя з дня нараджэння) // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 50–55.

6. Чалавек. Асоба. Творца // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 19–22.

7. Станаўленне і развіццё шматпартыйнага друку ў Заходняй Беларусі // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 63–65.

VI. 1. О некоторых особенностях методики изучения истории печати Западной Белорусии в курсе «Истории белорусской журналистики» студентами заочного факультета // Проблемы высшего заочного образования: Тез. докл. III Респ. науч.-метод. конф. – Гомель, 1978. – С. 110–111.

2. Рабселькоровское движение в Белоруссии // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1982. – С. 54–56.

3. Использование в современных условиях опыта борьбы большевистской печати Белоруссии с оппортунизмом в период подготовки и победы Великой Октябрьской социалистической революции // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1985. – С. 8–10.

4. Ля вытокаў Адраджэння. Беларуская дэмакратычная журналістыка на пачатку парэформеннага перыяду // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 4–5.

5. Праблемы стварэння легальнага беларускага друку // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 4–5.

6. Беларуская журналістыка на пачатку парэформеннага перыяду // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 7–12.

7. Ідэйныя пошукі ў друку Беларусі (сакавік – кастрычнік 1917 г.) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 29–33.

8. Так пачыналася «Звязда» (да гісторыі стварэння газеты) // «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. – Мн., 1997. – С. 7–10.

9. Янка Купала і нацыянальная ідэя (па публіцыстыцы 1919–1920 гг.) // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 8–10.

VII.1. 1. Гісторыя беларускай журналістыкі: Вучэб. дапаможнік. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1979. – 432 с. (у сааўт.).

VII.2. 1. Курсовая работа по истории партийной и советской журналистики: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1985. – 16 с.

2. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1991. – Ч. 2. – 78 с. (у сааўт.).

3. Беларуская журналістыка (1760–1917 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1993. – Ч. 1. – 82 с. (у сааўт.).

4. Курсавая работа па гісторыі беларускай журналістыкі: Метад. указанні / БДУ. – Мн., 1996. – 12 с.

5. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1996. – Ч. 3. – 64 с. (у сааўт.).

6. Белорусская журналистика (1563–1917 гг.): Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1997. – 40 с.

7. Гісторыя беларускай журналістыкі (1563–1917 гг.): ВМК / БДУ. – Мн., 2003. – 99 с.

VII.3. 1. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма / БДУ. – Мн., 1976. – 36 с.

2. Друк Заходняй Беларусі: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 1994. – 8 с.

3. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма курса. Выд. 2-е / БДУ. – Мн., 1996. – 32 с.

4. История русской журналистики: Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 24 с.

5. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма курса / БДУ. – Мн., 2002. – 36 с.

6. Канфесійны друк у Беларусі: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 2003. – 8 с.

ГОРБАЧ Вольга Аляксандраўна, кандыдат філал. навук

III. 1. Метанімія ў публіцыстычным маўленні (парадыгматычныя здольнасці і сінтагматычная неабходнасць): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.01.10 / БДУ. – Мн., 2000. – 18 с.

V. 1. Семантычная сумежнасць у тэкстах СМІ // Беларуская мова ў другой палове XX стагоддзя: Матэрыялы Міжнар. навук. канф. / БДУ, НАНБ. – Мн., 1998. – С. 233.

2. Парадыгматыка і сінтагматыка метаніміі // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 7–11.

3. Фенаменальнасць метаніміі: адлюстраванне маўленчай рэчаіснасці (грамадска-палітычная лексіка) // Асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай журналістыкі: Матэрыялы навук.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў / БДУ. – Мн., 1999. – С. 12–15.

4. Парадыгматыка метаніміі // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 27–30.

5. Метанімія ў публіцыстычным маўленні (агульнатэарэтычны аспект) // Жыццём слугуючы айчыне: Матэрыялы навук. канф. да 80-х угодкаў прафесара Фёдара Янкоўскага / БрДУ. – Брэст, 1999. – С. 163–170.

6. Выкарыстанне метаніміі ў тэкстах СМІ (пазіцыя «сфера культуры») // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 51–53.

7. Моўныя асаблівасці рэкламных тэкстаў у друку // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 53–56.

8. Да праблемы даследавання стылістыкі рэкламы // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навуц, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / БДУ. – Мн., 2002. – С. 19–21.

9. Рэклама ў СМІ як спецыфічны прадмет лінгвастылістычнага і рэдактарскага аналізу // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 59–61.

10. Некаторыя аспекты даследавання дыскурснага аналізу (на прыкладзе французскай школы) // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння / БДУ. – Мн., 2003. – С. 11–12.

11. Газетная метанімія ў палітычным дыскурсе // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навуц.-практ. канф. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 65–66.

12. Дыскурсны аналіз рэкламных тэкстаў // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навуц, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 28–30.

VI. 1. Субстантыўная метанімія ў публіцыстычным маўленні // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навуц. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 63–65.

ГРАДЗІЮШКА Аляксандр Аляксандравіч, кандыдат філал. навуц

III. 1. Деятельность ЮНЕСКО по формированию НМИКП (Нового Международного информационного и коммуникационного порядка) на современном этапе: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 2001. – 16 с.

IV.1. 1. Путь к «информационному обществу»: Проблемы и перспективы // Вести Института современных знаний. – 2001. – № 1. – С. 67–69.

2. Не застацца на перыферыі сусветных камунікацый // Беларуская думка. – 2001. – № 3. – С. 135–140.

3. Праблемы фарміравання «інфармацыйнага грамадства» на мяжы тысячагоддзяў // Маладосць. – 2001. – № 1. – С. 235–243.

4. Пабудова «інфармацыйнай магістралі»: Шлях у будучыню ці катастрофа? // Маладосць. – 2001. – № 5. – С. 256–273.

5. Дзейнасць ЮНЕСКА ў галіне сучасных адукацыйных тэхналогій // Народная асвета. – 2001. – № 6. – С. 56–72.

6. Пабудова інфармацыйнага грамадства ў Рэспубліцы Беларусь: Мара ці рэальнасць? // Кантакты і дыялогі. Інфармацыйна-аналітычны і культуралагічны бюлетэнь. – 2001. – № 3–4. – С. 42–43.

7. Дзейнасць ЮНЕСКА па стварэнню новай міжнароднай інфармацыйнай і камунікацыйнай прасторы на сучасным этапе // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2001. – № 1. – С. 82–85.

8. Пресса в информационном обществе: отличие между СМИ Беларуси и Германии // Журналистика без границ: Заметки в рамках проекта «Европейские СМИ» программы ТАСИС «Развитие гражданского общества» Европейской комиссии / ЕГУ. – Мн., 2002. – С. 43–46.

V. 1. Конфликт между ЮНЕСКО и США по созданию нового международного информационного и коммуникационного порядка: Матэрыялы навуц.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў / БДУ. – Мн., 1999. – С. 15–17.

2. Политика ЮНЕСКО по созданию более справедливого «информационного общества» на пороге XXI века // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 56–58.

3. ЮНЕСКО и СМИ: Взаимодействие и противоречия в сфере мирового информационного и коммуникационного пространства: Материалы 57-й науч. конф. студентов и аспирантов / БГУ. – Мн., 2000. – С. 113–116.

4. Противодействие негативным тенденциям в СМИ как основная миссия ЮНЕСКО на современном этапе // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 14–17.

5. Перспективные направления деятельности ЮНЕСКО по формированию нового международного информационного и коммуникационного порядка: Матэрыялы 58-й навуц.-практ. канф. аспірантаў / БДУ. – Мн., 2001. – С. 14–16.

6. Сетевая пресса Беларуси // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5–6 снежня. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 65–67.

7. Использование электронной почты в процессе подготовки студентов по специальности «Журналистика» // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 68–70.

8. Стилистические особенности сетевой прессы Беларуси // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навуц, прафесара Наркевіча А. І. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 30–31.

VII.2. 1. Основы журналистики: УМК для студентов факультета журналистики (компьютерный вариант) / БГУ. – Мн., 2004. – 122 С.

ДАРАШЧОНАК Пётр Леанідавіч, кандыдат філал. навуц, дацэнт

III. 1. Станаўленне і развіццё мясцовага друку Беларусі (1918–1925 гг.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 1993. – 25 с.

IV.1. 1. Беларуская аўтаномія ў друку часоў паўстання 1863 г. // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 1999 г. – № 2. – С. 64–66.

2. Кустарные промыслы Беларуси // Сельскохозяйственный вестник. – 1999. – № 7 (12). – Июль. – С. 18–19; № 8 (13). – Август. – С. 18–19; № 10 (15). – Октябрь. – С. 18–19.

3. Расцвет нации – в развитии сельского хозяйства // Сельскохозяйственный вестник. – 1999. – № 4 (9). – Апрель. – С. 16–17; № 5 (10). – Май. – С. 16–17; № 6 (11). – Июнь. – С. 16–17; № 7 (12). – Август. – С. 16–17.

4. Европейская ферма: Возможность поучиться и заработать // Сельскохозяйственный вестник. – 2000. – № 1 (18). – Январь. – С. 16–17.

5. Благополучие нации – в развитии сельского хозяйства // Вести института современных знаний. – 2000. – № 4. – С. 22–30.

6. Газета производственного коллектива и перестройка // Средства массовой информации и перестройка / ВПШ. – Мн., 1988. – С. 37–39.

IV.2. 1. Энциклапедыя гісторыі Беларусі. – Мн.: Бел. энцыкл., 1993. – Т. 2. – У змесце: В буре. – С. 178.

2. «Настаўніцкая газета» і яе ўплыў на культурна-адукацыйныя стэрэатыпы беларускага грамадства // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: 36. арт. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 20–26.

3. СМІ и культурно-образовательные стереотипы белорусского общества // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: 36. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 27–33.

4. Мадэлі нацыянальнай дзяржаўнасці ў публіцыстыцы рэвалюцыйнага перыяду // Гісторыка-філасофскія асновы беларускай дзяржаўнасці: 36. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 35–48.

5. Публіцыстыка аб культурна-нацыянальным адраджэнні і дзяржаўным будаўніцтве Беларусі ў 30–60-я гг. XIX ст. // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: 36. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 13–24.

6. Удзел беларускіх выданняў у падрыхтоўцы журналісцкіх кадраў (2-я палова 20-х – пачатак 30-х гг. XX ст.) // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: 36. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 52–54.

V. 1. Становление и развитие местной партийно-советской печати Белоруссии (1918–1925 гг.) // Вопросы партийного строительства. Вып. 2: Материалы науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию образования БССР и Компартии Белоруссии, 22 декабря 1918 г. / ВПШ. – Мн., 1989. – С. 76–79.

2. Культурная і нацыянальная палітыка на старонках «ЛіМа» ў 2-й палове 40-х гг. // Нацыянальная дзяржаўнасць і СМІ: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 12–14.

3. Друк дробнабуржуазных рэвалюцыйных партый Беларусі аб праблемах нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва ў перыяд дзейнасці Часовага урада // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., Мінск, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 32–35.

4. Публіцыстычная спадчына нацыянальных дзеячаў мінулага і сучасны грамадска-палітычны працэс // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 58–60.

5. Газета «Наш понедельник» издательского кооператива «Гомельский рабочий» // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 29–31.

6. Газета «Дзянніца» і праблемы нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва ў беларускім краі // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 62–66.

7. Газета «Ракаўскі шлях» як узор культурна-асветнага выдання для «малой радзімы» // Матэрыялы IV Міжнар. Ракаўскіх чытанняў. – Мн.: Плутос, 2002. – С. 47–49.

8. Першыя крокі ў журналістыцы // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 22–24.

9. Аўтаномія ці незалежнасць? Пошукі шляхоў да нацыянальнай дзяржаўнасці ў беларускай палітычнай публіцыстыцы // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 72–76.

10. Праблемы дзяржаўнага самавызначэння Беларусі ў публікацыях перыядычных выданняў аб працы I Усебеларускага з'езда // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 88–89.

VI. 1. Вопросы обновления культурной жизни молодежи в период перестройки на страницах «Звезды» // Журналистыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 3.

2. Современные общественные процессы и их отражение на страницах «Звезды» и «Сельской газеты» // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 10.

3. Современные общественные процессы и их отражение в республиканской печати // Актуальныя праблемы сацыяльна-гуманітарных і натуральных навук: Тэз. докл. науч. конф. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 63–64.

4. Асаблівасці рэарганізацыі мясцовага друку ў сучасных умовах // Журналистыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 5–6.

5. Праблемы беларусізацыі ў акруговым друку (1924–1926 гг.) // Журналистыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 33–35.

6. Рэдактары «Звезды» ў 20–30-я гг. // «Звезда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 10–11.

VII.2. 1. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1991. – Ч. 2. – 78 с. (у сааўт.).

2. Беларуская журналістыка (1760–1917 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1993. – Ч. 1. – 82 с. (у сааўт.).

3. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1996. – Ч. 3. – 64 с. (у сааўт.).

4. Курсавая работа па гісторыі беларускай журналістыкі: Метад. указанні / БДУ. – Мн., 1996. – 10 с.

5. Белорусская журналистика (1563–1917 гг.): Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1997. – 40 с.

6. Без гісторыі няма сучаснасці // Факультэт журналістыкі – 58: Даведнік. – Мн., 2002. – С. 12–13.

VII.3. 1. Праблемы беларускай дзяржаўнасці ў СМІ: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 1993. – 8 с.

2. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1994. – 22 с.

3. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма курса. Выд. 2-е / БДУ. – Мн., 1996. – 32 с.

4. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма курса / БДУ. – Мн., 2002. – 36 с.

5. Гісторыя Беларусі: Праграма дысцыпліны / БДУ. – Мн., 2002. – 20 с.

ДАСАЕВА Таццяна Мікалаеўна, доктар філал. навук

I. 1. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага / Т. М. Дасаева. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993. – 85 с.

2. Пошукі героя: З вопыту беларускай прозы 20-х гадоў / Т. М. Дасаева. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993. – 125 с.

3. Паэтыка лірызму ў беларускай прозе / Т. М. Дасаева. – Мн.: БДУ, 2001. – 152 с.

III. 1. Становление нового героя в белорусской советской прозе 20-х годов: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / Ин-т литературы им. Я. Купалы АН БССР. – Мн., 1989. – 20 с.

2. Паэтыка лірызму ў беларускай публіцыстыцы і мастацкай прозе: Аўтарэф. дыс. ... д-ра філал. навук: 10.01.10; 10.01.01 / БДУ. – Мн., 2002. – 40 с.

- IV.1.** 1. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага // Маладосць. – 1983. – № 2. – С. 147–162.
2. Суровы рэаліст і ўзнёслы рамантык: Да 120-й гадавіны з дня нараджэння Максіма Горкага // Беларусь. – 1988. – № 3. – С. 22–23.
3. Новы герой у маладнякоўскай прыгодніцкай аповесці // Весці Акадэміі навук БССР. Сер. грамадскіх навук. – 1989. – № 3. – С. 87–93.
4. Новы герой у рамане Цішкі Гартнага «Сокі цаліны» // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – № 5. – С. 32–35.
5. Улада зямлі: Мастацкае ўвасабленне праўды жыцця ў рамане Кузьмы Чорнага «Зямля» і аповесці «Лявон Бушмар» // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – № 6. – С. 34–37.
6. Верная спадарожніца // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – № 10. – С. 79–80.
7. На крылах рэвалюцыйнай рамантыкі: 90 гадоў з дня нараджэння Міхася Зарэцкага. Літаратурны партрэт // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1991. – № 10. – С. 43–48.
8. «Ці змагу я быць патрэбным у літаратуры...»: Жыццё і творчасць Платона Галавача // Роднае слова. – 1993. – № 4. – С. 7–13.
9. Горкі водар дзікай ружы. Рэцэнзія на кнігу: Л. Левановіч. Дзікая ружа. – Мн., 1993 // Польша. – 1995. – № 2. – С. 238–241.
10. На пераломным этапе: Літаратура і маральна-этычныя праблемы беларускай вёскі 20-х – пачатку 30-х гадоў // Польша. – 1995. – № 10. – С. 226–247.
11. Не юбілейная гаворка: Творчы партрэт Алены Васілевіч // Польша. – 1995. – № 10. – С. 214–232.
12. Пясянр працы і змагання. Літаратурны партрэт Цішкі Гартнага // Роднае слова. – 1997. – № 11. – С. 3–19.
13. Паэзія самоты і агню. Літаратурны партрэт Ніны Мацяш // Польша. – 1999. – № 9. – С. 248–263.
14. Асаблівасці лірызму ў прозе Цёткі // Весці Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі. Сер. гуман. навук. – 2001. – № 3. – С. 120–127.
15. Асаблівасці лірызму ў прозе Максіма Гарэцкага // Вести Института современных знаний. Сер. гуман. навук. – 2002. – № 1. – С. 103–111.
16. Лірызм у публіцыстыцы Ядвігіна Ш., Максіма Гарэцкага, Вацлава Ластоўскага // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2002. – № 1. – С. 91–96.
17. Асаблівасці лірызму ў ранняй прозе Якуба Коласа // Беларуская думка. – 2002. – № 4. – С. 149–156.
18. Майстэрства лірычнага пейзажу ў «Другім чытанні для дзяцей беларусаў» // Роднае слова. – 2002. – № 8. – С. 23–25.
19. З верай у светлыя ідэалы: Асэнсаванне рэчаіснасці ў творчасці Платона Галавача // Роднае слова. – 2003. – № 4. – С. 5–7.
20. Лірызм Ядвігіна Ш. // Польша. – 2003. – № 10. – С. 209–215.
21. «Нялёгкім аказаўся мой лёс...»: Да 110-годдзя з дня нараджэння Леанілы Чарняўскай // Роднае слова. – 2003. – № 11. – С. 88–91.

IV.2. 1. Рытмы індустрыяльнага жыцця. Рабочая тэма ў творчасці Б. Мікуліча // Беларуская літаратура. Вып. 6. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1978. – С. 64–73.

2. Каментарыі // Мележ І. Збор твораў: У 10 т. – Мн.: Маст. літ., 1980. – Т. 2. – С. 337–339.
3. Каментарыі // Мележ І. Збор твораў: У 10 т. – Мн.: Маст. літ., 1983. – Т. 7. – С. 451–461.
4. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага // Гарэцкі М. Збор твораў: У 4 т. – Мн.: Маст. літ., 1986 – Т. 4. – С. 343–380.
5. Цішка Гартны // Гісторыя беларускай літаратуры XX ст.: У 4 т. – Мн.: Беларуская навука, 1999. – Т. 1. – С. 358–380.

6. Уладзімір Дубоўка і Максім Гарэцкі: На скрыжаванні лёсаў і творчасці // Да 100-годдзя Уладзіміра Дубоўкі, Уладзіміра Жылкі, Кузьмы Чорнага: Зб. навук. арт. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 104–108.

7. Праблема лірычнага: Функцыянаванне ў праявімых жанрах // Выбр. навук. працы БДУ: У 7 т. / БДУ. – Мн., 2001. – Т. 2: Гісторыя. Філалогія. Журналістыка. – С. 474–486.

8. Лірызм у «нашаніўскай» публіцыстыцы // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 13–25.

9. Беларуская традыцыйная і новая крытыка // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практыка, вопыт / БДУ. – Мн., 2002. – С. 25–36.

10. Алена Васілевіч // Гісторыя беларускай літаратуры XX ст.: У 4 т. – Мн.: Беларуская навука, 2002. – Т. 4. Кн. 1. – С. 270–293.

V. 1. Навуковая дзейнасць Максіма Гарэцкага ў Інстытуце беларускай культуры і Беларускай Акадэміі навук // Гарэцкія чытанні: Матэрыялы дакл. і паведамл., Магілёў, 17–19 лютага 1994 г.: У 2 ч. – Мн., 1994. – Ч. 1. – С. 68–69.

2. З вопыту работы над складаннем «Летапісу жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага» // Гарэцкія чытанні: Матэрыялы дакл. і паведамл. Першых Міжнар. чытанняў, 23–24 красавіка 1996 г. – Мн., 1997. – С. 115–117.

3. Янка Брыль – літаратурны крытык // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., Мінск, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 35–36.

4. Герой кінастужак «Беларусьфільма» гавораць па-беларуску // Белорусское игровое кино на пороге XX века: Реальность и перспективы: Сб. материалов науч.-практ. конф., 1–20 декабря 1999 г. – Мн., 2000. – С. 60–64.

5. «Ахвярую сваім “я” ва імя святога ўсіх нам адраджэння» (публіцыстычная спадчына Максіма Гарэцкага) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 61–63.

6. Максім Гарэцкі і Янка Брыль: Тыпалогія малых жанраў // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы Міжнар. канф., 12–14 кастрычніка 1999 г.: У 2 ч. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 67–70.

7. Вобраз Барбары Радзівіл у сучаснай беларускай літаратуры // На шляхах да ўзаемаразумення: Мікалай Крыштоф Радзівіл Сіротка: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 450-годдзю з дня нараджэння (1549–1616), Нясвіж, 3–4 верасня 1999 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2000. – С. 241–245.

8. Публіцыстычная спадчына Цёткі // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 31–33.

9. Праблема лірычнага ў прозе Янкі Брыля і Уладзіміра Салаўхіна // Скарызназнаўства. Кнігазнаўства. Літаратуразнаўства: Матэрыялы III Міжнар. кангрэсу беларусістаў «Беларуская культура ў дыялогу цывілізацый», 1 сесія – 21–25 мая; 2 сесія – 4–7 снежня, 2000 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2001. – С. 298–302.

10. З любоўю і патрабавальнасцю: Да праблемы экранізацыі твораў нацыянальнай літаратуры (па кнізе Е. Л. Бондаравай «Кінематограф і літаратура: Творы беларускіх пісьменнікаў на экране» (Мн., 1993) // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 24–26.

11. Літаратурна-мастацкая крытыка на старонках часопісаў «Полымя», «Крыніца», «Першацвет» // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 66–69.

12. Лірызм у эмацыянальна-вобразнай сістэме мастацкай публіцыстыкі (жанр нарыса) // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 76–77.

13. Алена Васілевіч – крытык // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 76–78.

14. Максім Гарэцкі і праблемы станаўлення і развіцця беларускай літаратурнай мовы // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытаньняў, прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння доктара філал. навуц, прафесара А. І. Наркевіча, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 32–33.

VI. 1. Полесье и художественный опыт Якуба Коласа (на материале трилогии «На ростанях») // Региональные особенности восточно-славянских языков, литератур, фольклора и методы их изучения: Тез. докл. III Респ. науч. конф.: У 2 ч. – Гомель, 1985. – Ч. 2. – С. 16–18.

2. Максім Гарэцкі і Цішка Гартны // Гарэцкія чытанні: Тэз. дакл. і паведамл. – Горкі, 1993. – С. 46–48.

3. «Скарбы жыцця» Максіма Гарэцкага ў кантэксце беларускай публіцыстыкі 90-х гг. // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навуц. канф. – Мн., 1998. – С. 44–45.

VII.2. 1. Факультэт журналістыкі БДУ // Репетитор. – 2004. – № 1. – С. 23–27.

VII.3. 1. Літаратурна-мастацкая крытыка беларускіх пісьменнікаў: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2003. – 10 с.

**ДАСТАНКА Мікалай Еўкавіч,
кандыдат гіст. навуц, дацэнт**

I. 1. Газета «Звязда» ў гады Вялікай Айчыннай вайны / М. Е. Дастанка. і інш. – Мн.: Выд-ва БДУ імя У. І. Леніна, 1970. – 194 с.

2. Многоликий экран / М. Е. Дастанко, А. А. Плавник. – Мн.: Изд-во БГУ имени В. И. Ленина, 1974. – 104 с.

3. Гаворыць і паказвае Беларусь / М. Е. Дастанка і інш. – Мн.: Беларусь, 1975. – 238 с.

III. 1. Газета «Звезда» в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941– май 1945 г.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Минск, 1968.

IV.2. 1. Калі грывнула вайна // Наша «Звязда». 1917–1967. – Мн.: Беларусь, 1968. – С. 97–101.

2. Ад бою да працы // Наша «Звязда». 1917–1967. – Мн.: Беларусь, 1968. – С. 138–144.

3. Марк Саламонавіч Зярніцкі (да 70-годдзя з дня нараджэння) // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1970. – № 1. – С. 91–92.

4. Вяшчанне савецкага радыё на замежных мовах // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1974. – № 3. – С. 70–72.

ДОЎНАР Наталля Мікалаеўна,
кандыдат юр. навук

III. 1. Конституционные основы свободы слова: теория и практика: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / БГУ. – Мн., 2001. – 20 с.

IV. 2. 1. О свободе печати // Посттоталітарнае грамадства: Асоба і нацыя: Міжнар. кангрэс у абарону дэмакратыі і культуры: Тэксты, дакументы, матэрыялы. – Мн.: Тэхналогія, 1994. – С. 35–37.

2. Свобода слова: Международные стандарты и правоприменительная практика Беларуси // Проблемы конституционализма. Вып. 5: Сб. науч. тр. / Бел. центр конституционализма. – Мн., 1998. – С. 26–36.

3. Законы и практика СМИ в Беларуси // Законы и практика СМИ в странах СНГ и Балтии (сравнительный анализ). – Мн.: Галерия, 1999. – С. 30–43.

4. Трансформация понятия «свобода слова» в социожурналистике // Перспективы развіцця журналістыкі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 3–26.

5. Правовые гарантии свободы слова и средств массовой информации // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 2: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 31–39.

6. Свобода слова – одно из условий развития социального государства // Конституционные основы социального государства (прилож. к журн. «Право и экономика») / БГУ. – Мн., 2000. – С. 84–89.

7. Свобода слова: Имплементация норм международного права в законодательстве и практике Беларуси // Проблемы конституционализма. Вып. 9: Сб. науч. трудов. – Мн.: Тисей, 2001. – С. 29–34.

V. 1. Секс у нас ёсць, але... // Актуальныя праблемы маральнага здароўя нацыі: Матэрыялы навук.-практ. канф., 27–28 мая 1997 г. – Мн.: Арты-Фэкс, 1997. – С. 237–240.

2. Частная жизнь и границы прав журналиста // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 36–38.

3. Правовое обеспечение защиты чести, достоинства и деловой репутации в Республике Беларусь // Судова практика у справах за пазовамі до ЗМІ: Матэрыялы навук.-практ. канф.: У 2 т. / Міжнар. фонд «Відроджэння», Інформац. прес-центр IREX ПроМедія. – Київ, 1999. – 356 с.

4. Свобода слова – важнейшее условие развития социального правового государства // Конституционно-правовые проблемы формирования социального правового государства: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 30–31 марта 2000 г. / БГУ. – Мн., 2000. – С. 207–210.

5. Интернет и право // Журналистика – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., 27–28 лістапада 2001 г. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 75–78.

6. Гражданско-правовая ответственность за нарушение авторского права // Журналистика – 2003: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 85–88.

7. Доступ к судебным слушаниям // Журналистика – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 87–88.

VI. 1. Международная трактовка свободы слова и ее регламентация в законодательстве Республики Беларусь // Правовые акты: социальная обусловленность, качество, применение и совершенствование: Тез. докл. межвуз. науч.-практ. канф., 11–12 ноября 1999 г. – Мн., 1999. – С. 304–307.

VII.2. 1. Авторское право и смежные права: Сб. правовых док. и материалов / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 321 с.

2. Законодательные основы издательской и полиграфической деятельности: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 122 с.

3. Законодательство о рекламе и средства массовой информации: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 94 с.

4. Законодательство Республики Беларусь о средствах массовой информации: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн., 1998. – 366 с.

5. Международно-правовые документы в области средств массовой информации: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Медисонт, 1999. – 201 с.

6. Порядок регистрации средств массовой информации: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 159 с.

7. Свобода информации и ее границы: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 199 с.

8. Средства массовой информации и выборы: Сб. / Сост. Н. Н. Довнар. – Мн.: Бел. навука, 1999. – 32 с.

9. Правовое регулирование коммуникации // Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 257–270 (в соавт.).

VII.3. 1. Авторское право: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 10 – Литературная работа / БГУ. – Мн., 2003. – 14 с.

2. Правовые основы коммуникации: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 14 с.

3. Правовые основы журналистики: Программа дисциплины для студентов специальностей Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 09 – Международная журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 18 с.

**ДРАЗДОЎ Дзмітрый Мікалаевіч,
кандыдат філал. навук**

III. 1. Прэса Беларусі: праблемы і супярэчнасці развіцця ў працэсе дэмакратызацыі грамадства (1985–1990 гг.): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 1995. – 24 с.

IV.2. 1. Асаблівасці масавай камунікацыі ў пераходным грамадстве // Масавая камунікацыя ў кантэксце фарміравання інфармацыйнай прасторы пераходнага грамадства / БДУ. – Мн., 1997. – С. 33–41.

2. Теория информации как составная часть науки о коммуникации // Учеб. материалы по специальности «Информация и коммуникация в Белгосуниверситете»: В 3-х т. – Мн.: БГУ, 1997. – Т. 3. – С. 205–207.

3. Сістэма масавай камунікацыі і развіццё палітычнай сферы грамадскага жыцця // Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыяніраванне сістэмы масавай камунікацыі: Зб. арт. – Мн.: БДУ, 1998. – С. 18–25.

4. Пасрэдніцкія функцыі сістэмы масавай камунікацыі ў пераходным грамадстве // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь. Вып. 2: Зб. арт. – Мн.: БДУ, 2000. – С. 37–44.

5. Фарміраванне ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці ў пачатку пераходнага перыяду // Гісторыка-філасофскія асновы беларускай дзяржаўнасці: Зб. арт. – Мн.: БДУ, 2002. – С. 49–72.

6. Камуністычны інстытут журналістыкі – першая спецыялізаваная навучальная ўстанова па падрыхтоўцы журналістаў у Беларусі // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: Зб. арт. – Мн.: БДУ, 2003. – С. 54–57.

V. 1. Система массовой коммуникации и общественное благо // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 77–79.

2. Пресса в системе социально-политических и экономических условий становления тоталитарного режима в первые годы советской власти // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 34–38.

3. Методологические аспекты исторического подхода к изучению коммуникации // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 78–80.

4. Кто виноват, и что делать? Поиск ответов на вечные русские вопросы в эмигрантской публицистике И. С. Шмелева 1920-х годов // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 91–94.

5. Онтологические аспекты возникновения и развития информатики // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 83–85.

VI. 1. ТВ, радио, газета – пути и формы сотрудничества // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. навук.-практ. канф., прысвеч. 45-годдзю факультэта журналістыкі, 1 снежня 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – № 10–11. – С. 2.

2. Сучасныя праблемы абласнога друку Беларусі // Актуальныя праблемы сацыяльна-гуманітарных і прыродазнаўчых навук: Тэз. дакл. навук. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 68–69.

3. Издания неформальных общественных организаций Белоруссии // Актуальныя праблемы сацыяльна-гуманітарных і прыродазнаўчых навук: Тэз. дакл. навук. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 189.

4. Ад таталітарызму да дэмакратыі: Беларускі друк часоў перабудовы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., кастрычнік 1993 г. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 3–4.

5. Дэмакратызацыя і беларуская прэса: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі, 4 кастрычніка 1994 г. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 7–8.

6. Масавая камунікацыя ў пераходным грамадстве: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., сакавік 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 35–36.

7. Праблемы функцыяніравання абласнога друку Беларусі (1988–1990 гг.) // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. навук.-практ. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – № 2–3. – С. 4.

8. Асноўныя тэндэнцыі развіцця мясцовага друку Беларусі // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. навук.-практ. канф., снежань 1992 г. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 19–20.

VII. 2. 1. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік. – Мн.: БДУ, 1991. – Ч. 2. – 78 с.

2. Беларуская журналістыка (1760–1917 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік. – Мн.: БДУ, 1993. – 82 с.

3. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік. – Мн.: БДУ, 1996. – Ч. 3. – 64 с.

4. Белорусская журналистика (1563–1917 гг.). Учеб.-метод. пособие. – Мн.: БГУ, 1997. – Ч. 3. – 40 с.

VII. 3. 1. Тэорыя літаратуры: Праграма курса / БДУ. – Мн.: 1998. – 27 с.

2. Гісторыя беларускай літаратуры: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1998. – 26 с.

3. Основы теории информации и коммуникации: Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 7 с.

ДУБОВІК Вадзім Іванавіч,
кандыдат філал. навук, дацэнт

I. 1. Слово простое и мудрое. Как Ленин добивался популярности своих газетных и устных выступлений / В. I. Дубовік. – Мн.: Университетское, 1989. – 339 с.

III. 1. Некоторые особенности творческого метода Ленина-публициста: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн.: 1975. – 42 с.

IV.1. 1. Современные исследования о публицистике // Вестн. Моск. ун-та. – 1968. – № 2 (в соавт.).

2. О некоторых особенностях содержания ленинской публицистики // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 1.

3. О полемическом мастерстве В. И. Ленина // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 3.

4. К вопросу о популярности ленинской публицистики // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 2.

5. О лексико-стилистических приемах Ленина-публициста // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1971. – № 1.

6. Литературно-художественные образы в публицистике В. И. Ленина // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1974. – № 1.

7. Русские народные афоризмы в произведениях В. И. Ленина // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1979. – № 2.

8. Журналист, педагог, ученый. Слово о В. А. Пыжкове // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 3.

9. В. И. Ленин о действенности советской прессы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 2.

10. Новатор мысли и слова. К 110-й годовщине со дня рождения В. И. Ленина // Коммунист Белоруссии. – 1980. – № 4.

11. Раённая газета як тып выдання // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1988. – № 2.

12. Раённая газета ў сістэме перабудовы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1989. – № 1.

13. Спецыфіка працы ў раённай газеце // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990. – № 2.

14. «Районка» в перестроечном интерьере // Коммунист Белоруссии. – 1990. – № 12.

IV.2. 1. Печать – элемент общественной надстройки // Проблемы публицистики. – М.: Изд-во МГУ, 1963.

2. О публицистике и публицистичности // Искусство публицистики. – Алма-Ата, 1968.

VII.2. 1. Региональная пресса Беларуси: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 2001. – 39 с.

**ДУБОВІК Сяргей Валянцінавіч,
кандыдат філал. навук**

I. 1. Сацыяльны патэнцыял беларускай перыёдыкі / С. В. Дубовік. – Мн.: ІСПД, 2000. – 189 с.
2. Журналістыка: ад А да Я / В. П. Вараб’ёў, С. В. Дубовік. – Мн.: БДУ, 2002. – 216 с.
3. СМІ постсацыялістычнай Беларусі: Пошук новай рацыянальнасці / С. В. Дубовік. – Мн.: БДУ, 2003. – 230 с.

III. 1. Сацыяльны нарыс у беларускай перыёдыцы як сродак кансалідацыі грамадства: Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.01.10 / БДУ. – Мн., 2000. – 16 с.

IV.1. 1. Асобая місія сацыяльнага нарыса // Маладосць. – 2000. – № 3. – С. 200–208.
2. Сацыяльна-выхаваўчае ўздзеянне сацыяльнай нарысістыкі на кансалідацыю грамадства // Маладосць. – 2000. – № 4. – С. 219–236.
3. Прыванне і абавязак журналіста // Маладосць. – 2000. – № 6. – С. 218–229.
4. Традыцыйны выгляд з папраўкай на час // Культура. – 2000. – № 7. – С. 13.
5. Аўдыторыя і прыярытэтныя тэматычныя напрамкі газеты «Рэспубліка» // Весці Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманітарных навук. – 2000. – № 2. – С. 11–17.
6. Электронныя СМІ Рэспублікі Беларусь: Праблемы становлення в новых условиях // Информ. бюл. Парламентскаго Собранія Саюза Беларусі і Расіі. – 2000. – № 3 (10). – С. 41–47.
7. Самае цікавае на Зямлі – чалавек (сацыяльны нарыс на старонках беларускай перыёдыкі) // Беларуская думка. – 2000. – № 4. – С. 168–176.
8. Нашчадкі кукрынкісаў // Беларуская думка. – 2000. – № 11–12. – С. 33–38.
9. Союзное государство в глазах общественности // Союзный вестник. – 2001. – № 1. – С. 57–62.
10. Экономические вопросы и белорусская радиожурналистика // Информ. бюл. Парламентскаго Собранія Саюза Беларусі і Расіі. – 2001. – № 2 (2+). – С. 29–34.
11. Мас-медыя беларускага Інтэрнета // Праблемы управления. – 2002. – Апрель-июнь. – С. 57–65.
12. Правовые основы государственно-конфессиональных отношений в Республике Беларусь // Проблемы управления. – 2003. – Январь-март. – С. 42–49 (в соавт.).

IV.2. 1. Единое информационное пространство в системе интеграционных процессов Союзного государства Беларуси и России // Беларусь и Россия: Императивы общественного развития: Сб. науч. трудов. – Мн.: ИСПИ, 2002. – С. 148–154.

2. Тэлебачанне Беларусі: На шляху пошуку // К новому смыслу истории: Сб. науч. трудов. – Мн.: ИСПИ, 2002. – С. 131–139.

V. 1. Адлюстраванне падзей Вялікай Айчыннай вайны на старонках урадавай газеты «Рэспубліка» // 55 гадоў перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне: Погляд праз гады, новыя канцэпцыі і падыходы: Матэрыялы навук.-тэарэтыч. канф., 4–5 мая 2000 г. / БДПУ імя М. Танка. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 105–109.

2. Канцэрн «Саюз-медыя» як сродак інфармацыйнага суправаджэння працэсу інтэграцыі Беларусі і Расіі // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 86–90.

3. Роль и место СМІ в формировании политико-правовой системы союзного государства // Актуальные вопросы союзного парламентаризма: Материалы «круглого стола». – М.: Союзинфо, 2002. – С. 36–39.

ДЗЕСЮКЕВІЧ Вольга Іванаўна,
кандыдат філал. навук

III. 1. Концепт *professor* в русской и белорусской литературе XX века: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 и 10.02.02 / БГУ. – Мн., 2002. – 20 с.

IV.1. 1. Намінатыўныя рады, дэскрыпцыі і цытацыі ў аповесці М. А. Булгакава «Сабачае сэрца» // Веснік БДУ. Серыя 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1998. – № 1. – С. 48–51.

2. Концептуалізацыя ученога в произведениях Максима Горького и Леонида Андреева // Вісник Львівського університету. Сер. філологічна. – 2000. – Випуск 28. – С. 153–157.

IV.2. 1. Сравнительный анализ концептов *идея* и *мысль* // Разноразноуровневые характеристики лексических единиц: Сб. науч. ст. по материалам докладов и сообщений конф. – Смоленск, 2001 г. – Ч. 1. – С. 17–20.

2. Концептуалізацыя прафесора в картине мира Андрея Белого // Siowo z perspektywy językoznawcy i tłumacza. – Gdansk, 2002. – С. 223–227.

V. 1. Концепт *professor* в картине мира М. А. Булгакова // Актуальные проблемы исследования языка и речи: Материалы Междунар. науч. конф. молодых ученых, 3–5 ноября 1998 г. / БГУ. – Мн., 1998. – Ч. 1. – С. 33–37.

2. Учет концептуалізацыі слова *professor* в лексикографической практике // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Материалы VI Междунар. науч. конф. – Гродно, 1998. – Ч. 1. – С. 46–51.

3. Прототип *ученого* в картине мира А. П. Чехова // Национально-культурный компонент в тексте и языке: Материалы II Междунар. науч. конф. – Мн., 1999. – Ч. 1. – С. 194–198.

4. Прототип *профессора* глазами студентов-выпускников филологического факультета Гродненского государственного университета им. Я. Купалы // Словообразование и номинативная деривация: Материалы Междунар. науч. конф. – Гродно, 2000. – С. 41–44.

5. Говорение как знак человека социального (в соавт. – С. М. Прохорова, И. Владыко) // Язык и социум: Материалы 4-й Междунар. науч. конф.: В 2-х ч. – Мн., 2001. – Ч. 2. – С. 5–15.

6. Глаголы речи в белорусских диалектах // Актуальные проблемы исследования языка и речи: Материалы Междунар. науч. конф. молодых ученых: В 2-х ч. – Мн., 2001. – Ч. 2. – С. 124–126 (в соавт.).

7. Анализ концептуальной метафоры «наука – война» // Славянский мир на пороге третьего тысячелетия: Материалы Междунар. науч. конф., 15–16 мая 2001 г. – Гомель, 2001. – С. 122–124.

8. Концепт *professor* в русской и белорусской языковой картине мира // Журналістыка – 2002: Матэрыялы IV Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 79–81.

9. Концептуалізацыя знакаў, входящих в семантическое поле *наука*, в текстах СМИ // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава / БДУ. – Мн., 2003. – С. 13–16.

10. Концепт *professor* в русской литературе XX века // Русское слово в мировой культуре: Материалы X конгресса МАПРЯЛ. – СПб.: Политехника, 2003. – С. 222–230.

11. Концепт *лженаука* в публицистическом дискурсе (на материале публикаций в электронных СМИ) // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 81–83.

12. Концептуализация знака *профессор* с помощью глагольных метафор // Слова ў кантэксте часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 33–35.

13. Концепт *профессор* в произведениях М. А. Булгакова // Про=За 2. Стрoение текста: Синтагматика. Парадигматика: Материалы к обсуждению / СГПУ. – Смоленск, 2004. – С. 185–190.

VI. 1. Валентностная характеристика глаголов «получить / получить» в русском языке // Валентностная грамматика в структурном и коммуникативном аспектах: Тез. докл. науч. конф., 14–15 октября 1998 г. – Могилев, 1998. – С. 107–109.

ДЗМІТРЫЕЎ Яўген Іванавіч,
кандыдат сацыял. навук, дацэнт

I. 1. Проблемы совершенствования социального развития трудовых коллективов на транспорте общего пользования БССР в условиях перехода к рыночным отношениям / Е. И. Дмитриев, Л. С. Стукалов. – Мн.: Бел НИИНТИ, 1990. – 100 с.

2. Беларусь: Два года независимости (аналитические материалы по результатам социологических исследований) / Д. Г. Ротман, Е. И. Дмитриев и др. – Мн.: Бел. социолог. служба «Общественное мнение», 1992. – 107 с.

3. Выборы – 2000 в зеркале общественного мнения / В. Я. Ашихмин, А. К. Воднева, Е. И. Дмитриев, И. В. Котляров, Е. В. Матусевич, М. Н. Хурс. – Мн.: ИСПИ, 2000. – 96 с.

4. Ожидания, реалии и уроки парламентских выборов в Беларуси / А. К. Воднева, Е. И. Дмитриев, И. В. Котляров, М. Н. Хурс. – Мн.: ИСПИ, 2001. – 230 с.

5. Беларусь: Итоги и уроки президентских выборов 2001 / Е. И. Дмитриев, М. Н. Хурс. – Мн.: ИСПИ, 2002. – 264 с.

6. Выборы – 2003: Социологический анализ / Е. И. Дмитриев, М. Н. Хурс. – Мн.: ИСПИ, 2003. – 260 с.

7. Информационное поле Беларуси: Социально-политический анализ / В. П. Воробьев, Е. И. Дмитриев. – Мн.: БГУ, 2003. – 136 с.

II. 1. Азбука рынка. Терминология рыночной экономики. – Мн.: Реклама-Сервис, 1991. – 28 с.

2. Какой мы видим нашу Беларусь (данные оперативных социологических опросов 1990–1993 гг.) / А. Н. Данилов, Е. И. Дмитриев, Д. Г. Ротман, Л. А. Соглаева. – Мн.: Бел. социолог. служба «Общественное мнение», 1993. – Ч. I. – 65 с.

3. Какой мы видим нашу Беларусь (данные оперативных социологических опросов 1993–1994 гг.) / С. Н. Бурова, А. Н. Данилов, Е. И. Дмитриев, Е. Е. Кучко, Д. Г. Ротман, Л. А. Соглаева. – Мн.: Бел. социолог. служба «Общественное мнение», 1994. – Часть II. – 58 с.

4. Корейская модель развития (Корея): Сущность, экономические и политические приоритеты / Е. И. Дмитриев, А. Н. Алпеев. – Мн.: ВЕДЫ, 1997. – 11 с. (в соавт.).

III. 1. Методологические аспекты рейтинговых измерений в социологии журналистики: Автореф. дис. ... канд. социол. наук: 22.00.01 / БГУ. – Мн., 2002. – 22 с.

IV.1. 1. Вождей хватает – нет лидера // Demos. – 1993. – № 1–2. – С. 20–21 (в соавт.).

2. Внешняя политика Республики Беларусь – сценарий развития (макет приоритетов) // Аналитический бюллетень Белорусского центра социального и политического прогноза. Вып. 1. – 1993. – С. 12–20.

3. Рейтинговые замеры: Сущность и проблемы применения // Социология. – 1998. – № 2. – С. 69–72 (в соавт.).
4. Проблема корректности рейтинговых измерений в социологии // Социология. – 2000. – № 4. – С. 68–74 (в соавт.).
5. Полезно ли обманывать народ, или парадоксы массового социально-экономического сознания // Директор. – 2001. – № 1–2. – С. 50–53.
6. Формирование социологической культуры журналиста // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2002. – № 2. – С. 91–96.
7. Социологический мониторинг качества преподавания (на примере дисциплин «Социология» и «Социология журналистики») // Вышэйшая школа. – 2002. – № 6. – С. 49–51.
8. Стандарт образования или образование по стандарту // Вышэйшая школа. – 2003. – № 1. – С. 51–52.

IV.2. 1. Некоторые аспекты качественного анализа журналистики // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 3: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 3–6 (в соавт.).

2. Рейтинговые измерения эффективности средств массовой информации // Нацыянальныя сродкі масавай інфармацыі ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь. Вып. 2: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 33–37.

3. Парадоксы массового социально-экономического сознания // Беларусь: Вчера, сегодня, завтра (По материалам социологического мониторинга.): Сб. науч. трудов / ИСПИ. – Мн., 2001. – С. 68–77.

4. Методология рейтинговых измерений в социологии журналистики // Выбраныя навуковыя працы Беларускага дзяржаўнага універсітэта: У 7 т.: Зб. навук. прац / БДУ. – Мн., 2001. – Т. 2. – С. 487–497.

5. Включенность населения Беларуси и ее отдельных регионов в аудиторию средств массовой информации // Социально-политическая ситуация в Беларуси: региональный аспект: Сб. науч. трудов / ИСПИ. – Мн., 2001. – С. 67–96.

6. Профессиональный вызов: Белорусские СМИ сегодня // Голоса врозь. Освещение СМИ парламентских выборов: Сб. ст. / Институт освещения войны и мира. – Лондон, 2001. – С. 40–43.

7. Региональные массово-политические СМИ в информационном поле Беларуси // Динамика общественного мнения о социально-политической ситуации в Беларуси (По материалам социологического мониторинга.): Сб. науч. трудов / ИСПИ. – Мн., 2003. – С. 63–89.

8–14. Социологическая энциклопедия. – Мн.: БелЭн, 2003. – В содержании: Аналитик. – С. 18; Банк социологической информации. – С. 25; Вопрос закрытый. – С. 49–50; Вопрос открытый. – С. 50; Вопросы блок. – С. 50; Рейтинг. – С. 283; Рейтинговый замер. – С. 283–284.

V. 1. Проблемы использования данных рейтинговых замеров в средствах массовой информации // Журналістыка – 2000: Матэрыялы навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 63–66.

2. Методологические проблемы определения эффективности и влияния средств массовой информации Беларуси // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 33–34.

3. Включенность населения Беларуси и ее отдельных регионов в аудиторию белорусских радиостанций // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 71–75.

4. Медиатизация культуры и коммерциализация СМИ // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 26–27.

5. Классификация рейтинговых исследований в социологии журналистики // Журналистика – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 81–83.

6. К определению феномена медиатизация культуры / Е. И. Дмитриев // 300 лет российской журналистики: Материалы науч.-практ. конф., 11 декабря 2002 г. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 180–181.

7. Правила построения инструментария медиарейтинговых измерений // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 1. – С. 49–51.

8. К определению объектно-предметного поля социологии журналистики // Средства массовой информации в современном мире. Петербургские чтения: Материалы межвуз. науч.-практ. конф., 23–24 апреля 2003 г. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 122–124.

9. СМИ как «четвертая власть»: Политическая реальность или идеологический концепт // Журналистика – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 83–84.

10. Концепт «Методология исследования» в системе категорий социологии журналистики // Журналистика в 2003 году: Обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. конф., 3–6 февраля 2004 г. / МГУ. – М., 2004. – Ч. 1. – С. 216–217.

VI. 1. О совершенствовании системы отбора кадров бригадиров из молодых рабочих // Пути увеличения вклада молодежи в ускорение научно-технического прогресса: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 1986 г. – Мн.: БелНИИТИ, 1986. – С. 53–54 (в соавт.).

2. Преодоление антиобщественных проявлений среди студенческой молодежи // Юбилею Октября – творчество молодых: Тез. докл. Респ. науч. конф. молодых ученых-обществоведов, 1988 г. – Мн.: БелНИИТИ, 1988. – С. 73–75.

3. Рейтинг и ранжирование // Журналистика в 2001 году: Реалии и прогнозы развития: Тез. докл. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2002 г. / МГУ. – М., 2002. – Ч. 6. – С. 54–55.

4. Мониторинг преподавания социологических дисциплин // Социологическая наука и современность: Тез. докл. Междунар. научн. конф., 2 октября 2002 г. / ИСПИ. – Мн., 2002. – С. 114–117.

VII. 1. 1. Рейтинговые замеры: сущность и проблемы применения // Социология: Учеб. пособие и практикум. 2-е изд., дополн. / Академия управления при Президенте Республики Беларусь. – Мн., 2001. – С. 304–310 (в соавт.).

2. Проблемы корректности рейтинговых измерений в социологии / Е. И. Дмитриев // Социология: Учеб. пособие и практикум. 2-е изд., дополн. / Академия управления при Президенте Республики Беларусь. – Мн., 2001. – С. 310–321.

3. Социология: Учеб. пособие для студентов высших учебных заведений специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 2002. – 135 с.

VII.2. 1. Интерактивная социология: Учеб.-метод. пособие для студентов гуманитарных факультетов вузов. – Мн.: ВЕДЫ, 1998. – 54 с.

2. Социология журналистики: Конспект лекций / БГУ. – Мн., 2001. – 150 с.

3. Учебно-методический комплекс по предмету «Социология журналистики». Модуль I: Примерная программа дисциплины «Социология журналистики» / БГУ. – Мн., 2001. – 38 с.

4. Идеология: УМК для студентов, магистрантов, аспирантов, преподавателей и научных сотрудников. – Мн.: Технопринт, 2003. – 450 с. (в соавт.).

VII.3. 1. Примерная программа курса по профилю «Политический обозреватель» для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 6 с.

2. Программа дисциплины «Социология» для студентов специальностей: Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация, Е 1-32 01 09 – Международная журналистика, Е 1-23 01 10 – Литературная работа / БГУ. – Мн., 2003. – 19 с.

**ЕЛАВІК Алена Мікалаеўна,
кандыдат філал. навук**

III. 1. Журналистский текст. Психология восприятия и структура его организации: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 2002. – 18 с.

IV.1. 1. Идеальные конструкции («фикции») в текстах массовой информации // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 2001. – № 3. – С. 21–23.

IV.2. 1. Некоторые психологические аспекты использования СМИ новостей негативного характера // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 55–61.

V. 1. От негативной информации к негативным эмоциям, а от них к негативной действительности // Асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай журналістыкі: Матэрыялы навук.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў, 15 красавіка 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 24–27.

2. Влияние предубеждений и личностных конструктов журналистов на интерпретацию событий действительности // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 48–56.

3. Влияние СМИ на личность с точки зрения основных моделей мотивации // Журналістыка – 2001: Гістарычны вопыт, сучасная практыка: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 19–22.

4. Дано ли нам предугадать, чем слово наше отзовется? // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 86–88.

5. Психология восприятия журналистского текста // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 90–93.

VII.3. 1. Психология коммуникаций: Программа дисциплины для студентов специальности Е1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2002. – 18 с.

**ЗУБЧОНАК Наталля Анатольеўна,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

III. 1. Беларускі друк у перыяд станаўлення нацыянальна-дэмакратычнага руху (1906–1916 гг.): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 2001. – 20 с.

IV.2. 1. Беларуская прэса пачатку XX ст. Асаблівасці тыпалагічнай характарыстыкі і класіфікацыі перыядычных выданняў // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 37–42.

2. Прэса, улада, капітал. Асаблівасці развіцця беларускага друку ва ўмовах капіталістычнай эканомікі (1906–1916 гг.) // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: Зб. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 44–49.

3. Асноўныя накірункі распрацоўкі тэорыі беларускай дзяржаўнасці ў дарэвалюцыйнай публіцыстыцы (1906–1916 гг.) // Гісторыка-філасофскія асновы беларускай дзяржаўнасці: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 72–92.

4. Беларусь у пачатку ХХ ст.: сацыяльна-палітычныя і эканамічныя фактары станаўлення нацыянальна-дзяржаўнай ідэалогіі // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 24–33.

V. 1. Беларуская нацыянальная ідэя ў нашаніўскай публіцыстыцы Вацлава Ластоўскага // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 17–18.

2. Уплыў першай рускай рэвалюцыі на фарміраванне сістэмы беларускай прэсы (1906–1917 гг.) // Асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай журналістыкі: Матэрыялы навук.-практ. семінара аспірантаў і суіскальнікаў / БДУ. – Мн., 1999. – С. 30–34.

3. Беларускамоўныя выданні ў сістэме перыядычнага друку міжрэвалюцыйнага перыяду (1906–1916 гг.) // Журналістыка на парозе ХХ ст.: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 58–60.

4. Друк міжрэвалюцыйнага перыяду (1906–1916 гг.) аб праблемах дзяржаўнага будаўніцтва // Журналістыка – 2000: Матэрыялы 2-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 89–91.

5. Газета «Номан» у працэсе станаўлення нацыянальна-дэмакратычнага руху пач. ХХ ст. // СМІ Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага / БДУ. – Мн., 2001. – С. 40–45.

6. Беларуская земская прэса. Асаблівасці станаўлення і развіцця // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 97–100.

7. Фарміраванне канцэпцыі нацыянальнай адукацыі ў беларускай журналістыцы пач. ХХ ст. // Журналістыка. Час. Крытыка: Зб. Рэсп. чытанняў, прысвеч. юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 27–30.

8. Нацыянальна-дэмакратычны друк пачатку ХХ ст. аб праблеме беларуска-расійскіх узаемаадносін // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 98–101.

9. Умовы станаўлення нацыянальна-дзяржаўнай ідэалогіі ў пач. ХХ ст. // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 96–98.

VI. 1. Некаторыя аспекты нацыянальнага пытання на старонках «Нашай нівы» // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1996. – С. 37–39.

VII.3. 1. Міфалогія: Праграма / БДУ. – Мн., 1998. – 8 с.

2. История русской литературы: Программа курса (Древнерусская и XVIII в.; I пол. XIX в.) / БГУ. – Мн., 1998. – 34 с.

3. Русская литература (Древнерусская, XVII–XVIII вв.): Программа дисциплины / БГУ. – Мн., 2003. – 36 с.

ЗЯРНИЦКІ Марк Саламонавіч,
кандыдат гіст. навук, дацэнт

I. 1. Газета «Звязда» ў барацьбе за перамогу Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі / М. С. Зярніцкі. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1957. – 153 с.

2. Белорусская советская печать в годы иностранной военной интервенции и гражданской войны / М. С. Зярніцкі. – Мн., 1963. – 124 с.

3. Великий мастер публицистики / М. С. Зярніцкі. – Мн., 1970. – 252 с.

III. 1. Газета «Звезда» в период подготовки и проведения Октябрьской революции в Белоруссии: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1949. – 24 с.

IV.1. 1. Художественная публицистика «Звезды» накануне Октября 1917 г. // Польша. – 1949. – № 5. – С. 26.

2. Ленинская газета «Вперед» (1905 г.) // Коммунист Белоруссии. – 1955. – № 1. – С. 29–32.

3. Партия большевиков о лозунге «Защиты Отечества» в период империалистической войны (1914–1917 гг.) // Ученые записки Белорусского государственного университета. – Мн., 1957. – С. 49–53.

4. Газета «Звязда» в период подготовки Октябрьской революции в Белоруссии // Вопросы журналистики. – М., 1959. – С. 139–158.

5. Тры нумары газеты «Беларуская праўда» // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1958. – № 2. – С. 22–24.

6. Першы з'езд Камуністычнай партыі Беларусі аб друку // У дапамогу работнікам мясцовага друку. – 1959. – № 1. – С. 29.

7. Кіжаўцы // Маладосць. – 1964. – С. 84–85.

8. Публицистика в республиканских молодежных газетах // Коммунист Белоруссии. – 1964. – № 9. – С. 45–48.

9. Некаторыя асаблівасці палемічных артыкулаў У. І. Леніна // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 2. – С. 3–8.

10. Сіла мастацкіх вобразаў // Польша. – 1969. – № 7. – С. 88–91.

11. Летапіс вялікага часу // Маладосць. – 1969. – № 11. – С. 137–139.

IV.2. 1. Газета «Звязда» в период образования БССР и разгрома первых двух походов Антанты (1919 г.) – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1960. – С. 5–29.

2. Газета «Звязда» в восстановительный период (1921–1925 гг.) // Из истории партийно-советской печати Белоруссии. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1960. – С. 31–59.

3. Редактор подпольной газеты // В редакцию не вернулся: Сб. – М.: Политиздат, – 1967. – Кн. 2. – С. 22–27.

4. Калинин – публицист // Вопросы публицистики: Сб. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1969. – С. 69–74.

VII.3. 1. Газета «Звязда» в период подготовки и проведения Октябрьской социалистической революции в Белоруссии: Учеб. пособие. – Мн.: Изд-во Белгосуниверситета имени В. И. Ленина, 1954. – 68 с.

ІЎЧАНКАЎ Віктар Іванавіч,
доктар філал. навук, дацэнт

- I.** 1. Лингвистическая организация текста: В творческой лаборатории Владимира Короткевича / В. I. Іўчанкаў. – Мн.: БГУ, 2002. – 211 с.
2. Лингвостилистика тропов Юрия Казакова / В. I. Іўчанкаў. – Мн.: УП Ред. науч.-метод. журн. «Пачатковая школа», 2002. – 112 с.
3. Дыскуср беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту / В. I. Іўчанкаў. – Мн.: БДУ, 2003. – 257 с.

- III.** 1. Средства словесной образности в произведениях В. Короткевича и формы выражения их в переводах на русский язык: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.02 и 10.02.01 / Ин-т языкозн. АН БССР. – Мн., 1989. – 24 с.
2. Дыскуср беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту: Аўтарэф. дыс. ... докт. філал. навук: 10.01.10 і 10.02.01 / БДУ. – Мн., 2003. – 42 с.

- IV.1.** 1. Метафара як сродак мастацкай вобразнасці ў рамане Ул. Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім» // Весці Акадэміі навук БССР. Сер. грамадскіх навук. – 1987. – № 6. – С. 109–115.
2. Тыпы параўнанняў у творах Ул. Караткевіча і іх структура // Беларуская лінгвістыка. Вып. 32. – Мн.: Навука і тэхніка, 1987. – С. 24–30.
3. Вывучэнне мастацкай вобразнасці ў школе // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1988. – № 12. – С. 11–12.
4. Стылістычныя асаблівасці выкарыстання тропу ў творах Ул. Караткевіча (параўнанне і метафара) // Беларуская лінгвістыка. Вып. 35. – Мн.: Навука і тэхніка, 1989. – С. 26–31.
5. Увасабленне – структурны кампанент арганізацыі мастацкага тэксту ў творах Ул. Караткевіча // Беларуская мова. Вып. 17. – 1989. – С. 122–130.
6. З’ява персаніфікацыі ў творах Ул. Караткевіча // Весці Акадэміі навук БССР. Сер. грамадскіх навук. – 1990. – № 4. – С. 105–108.
7. Персаніфікацыя ў публіцыстычных творах // Актуальныя праблемы сацыяльна-гуманітарных і естэсвенных навук. – Мн., 1991. – С. 65–66.
8. Творительный сравнения в белорусском и русском языках // Проблемы изучения и преподавания русского языка в вузах и школах республики. – Мн., 1992. – Ч. 1. – С. 113–115.
9. Лінгвістычнае вандраванне па старонках газет // Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – С. 85–94.
10. Аб сутнасці трапеічнага працэсу (лінгвастылістычны аспект) // Беларуская лінгвістыка. Вып. 41. – Мн.: Навука і тэхніка, 1993. – С. 55–62.
11. У добры шлях пазнання // Народная асвета. – 1994. – № 8. – С. 10–11.
12. У скарбніцу беларускага мовазнаўства // Народная асвета. – 1998. – № 7. – С. 158–159.
13. Нястомны працаўнік на моўнай ніве // Народная асвета. – 1999. – № 3.
14. Сталасць даследчыка // Народная асвета. – 1999. – № 10.
15. Дыскусрны падыход да вывучэння маўлення (стратэгія даследаванняў тэкстаў СМІ) // Беларуская лінгвістыка. Вып. 56. – Мн., 2000.
16. Выкладанне роднай мовы будучым журналістам // Вышэйшая школа. – 2001. – № 6. – С. 45–48.
17. На шляху да прафесійнага сталення: навучыць вучыцца. Сістэма рэйтынгавай ацэнкі ведаў студэнтаў пры выкладанні сучаснай беларускай мовы // Адукацыя і выхаванне. – 2001. – № 6. – С. 3–10.
18. Лінгвадыдактычныя падставы ўкаранення рэйтынгавай сістэмы ведаў студэнтаў (практыка выкладання) // Народная асвета. – 2001. – № 10. – С. 13–19.

19. Дыскурсны падыход да вывучэння маўлення (стратэгія даследавання тэкстаў СМІ) // Беларуская лінгвістыка. Вып. 51. – Мн.: Навука і тэхніка, 2001. – С. 23–29.
20. У вечным пошуку свайго правапісу // Крыніца. – 2002. – № 9–10.
21. Экстралінгвістычны ўплыў на фарміраванне беларускага правапісу // Беларуская мова і літаратура. – 2002. – № 4. – С. 49–58.
22. Язык произведений Ю. Казакова (организующая функция тропа) // Адукацыя і выхаванне. – 2002. – № 6. – С. 110–122.
23. Анталогія культуры маўлення ў публіцыстычным тэксце // Народная асвета. – 2003. – № 7. – С. 65–68.
24. Культура публіцыстычнага тэксту // Народная асвета. – 2003. – № 7. – С. 36–42.
25. Парадыгматычная структурыраванасць публіцыстычнага тэксту (камунікатыўная дамінанта слова *рэформа*) // Адукацыя і выхаванне. – 2003. – № 5. – С. 24–29.
26. Інтэгратыўны падыход да журналістскіх даследаванняў (лінгвістыка публіцыстычнага тэксту – дыскурсны аналіз СМІ) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 1. – С. 84–88.
27. Станаўленне лінгвістыкі публіцыстычнага тэксту на Беларусі // Беларуская лінгвістыка. Вып. 53. – Мн.: Навука і тэхніка, 2003. – С. 33–38.
28. Інтэрпрэтацыя лексемы «рэформа» ў публіцыстычных тэкстах адукацыйнай тэматыкі // Адукацыя і выхаванне. – 2003. – № 5. – С. 63–66.
29. Кризис речевой культуры // Секретарь-референт. – 2004. – № 2 (29). – С. 53–55.
30. Составляем документ на белорусском языке // Секретарь-референт. – 2004. – № 3 (30). – С. 31–34.
31. Спросите у специалиста // Секретарь-референт. – 2004. – № 3 (30). – С. 35–36.
32. Беларус ад зямлі сваёй роднай. Слова пра Аркадзя Наркевіча // Роднае слова. – 2004. – № 3. – С. 34.
33. Дбайны руплівец на ніве роднай мовы // Народная асвета. – 2004. – № 6. – С. 61–62.
34. Отдел обучения. Ваши вопросы // Секретарь-референт. – 2004. – № 4. – С. 51.
35. Отдел обучения. Ваши вопросы // Секретарь-референт. – 2004. – № 5. – С. 51.
36. Уроки белорусского языка. Особенности перевода распоряжений и постановлений // Секретарь-референт. – 2004. – № 5. – С. 52–53.
37. Отдел обучения. Ваши вопросы // Секретарь-референт. – 2004. – № 6. – С. 51.

IV. 2. 1. Перспектыўнае адгалінаванне лінгвістыкі тэксту (дыскурсны аналіз СМІ) // Актуальныя пытанні беларускай лінгвістыкі. Да 80-годдзя прафесара М. С. Яўневіча: Зб. навук. арт. / БДПУ. – Мн., 2002. – С. 73–78.

2. Генезіс і анталагічны статус лінгвістыкі публіцыстычнага тэксту // Слова і час: Навук. чытанні, прысвеч. памяці прафесара У. П. Анічэнкі: Зб. навук. арт. / ГДУ. – Гомель, 2003. – С. 140–155.

V. 1. У моўнай стыхіі недзяржаўнага друку // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 46–48.

2. Дыскурсная концепцыя развіцця тэорыі і практыкі аналізу тэкстаў СМІ // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 11–15.

3. Лінгвістыка публіцыстычнага тэксту (паводле агульнай тэорыі апрацоўкі дыскурса) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 60–63.

4. Семантычная кандэнсацыя як спосаб захавання народнай спадчыны (элементы дыскурснага аналізу беларускага маўлення) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 91–94.
5. Моўная скарбніца Уладзіміра Караткевіча // Матэрыялы Трэціх Міжнар. Ракаўскіх чытаньняў. – Мн., 2000. – С. 2.
6. Ад эвалюцыі мовы да лінгвістыкі публіцыстычнага тэксту // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 42–44.
7. Дыскурсны аналіз навін у прэсе // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 100–104.
8. Да праблемы вызначэння зместу тэрміна дыкурс, яго структуры і залежнасцей // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 101–107.
9. У маўленчай энергіі формаў ветлівага звароту // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філалагічных навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 30–33.
10. Перспектывы лінгвістычнай навукі (рыторыка – стылістыка – лінгвістыка тэксту – дыскурсны аналіз СМІ) // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытаньняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / БДУ. – Мн., 2002. – С. 22–26.
11. Дыскурсивная методалогія журналістычных ісследованияў // 300 лет российской журналистики: Матэрыялы навуц.-практ. канф., 11 декабря 2002 г. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 136–139.
12. Двухязычие и речевая культура белорусской прессы // Журналистика в 2002 году. Средства массовой информации и реалии нового века: Матэрыялы навуц.-практ. канф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 2. – С. 129–131.
13. Аб універсальнасці формулы тэкстаў-навін // Текст в лингвистической теории и в методике преподавания филологических дисциплин: Матэрыялы II Междунар. навуц. канф., 26–27 марта 2003 г. / МГПУ. – Мозырь, 2003. – С. 139–141.
14. Тексты-новости как коммуникативный индекс речевого вкуса эпохи // Средства массовой информации в современном мире. Петербургские чтения: Матэрыялы межвуз. навуц.-практ. канф., 23–24 апреля 2003 г. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 161–162.
15. Пра лексікографа, рэдактара, настаўніка і сябра // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытаньняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 3–4.
16. Камунікатыўная задазенасць і прызначанасць публіцыстычнага тэксту: экстра- і інтра-лінгвістыка // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытаньняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 16–21.
17. Марфалагічная страгатыфікацыя публіцыстычнага тэксту: тэндэнцыі і асістэмнасць // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 102–104.
18. Моц прафесарскага духу // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навуковых чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 4–8.

VI. 1. Троп в системе номинативной деривации (на основании исследования эпитетов в прозе В. Короткевича и форм выражения их в переводах на русский язык) // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. II Респ. конф., 25–26 сентября 1986 г. / ГрГУ. – Гродно, 1986. – Ч. 2. – С. 41–43.

2. Воздействующая функция тропов (функционально-стилистический аспект) // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 45-годдзю факультэта журналістыкі БДУ, 1 снежня 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 10.

3. Метафора и лексико-семантический тип словообразования (на материале произведений В. Короткевича и переводов их на русский язык) // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. III Респ. конф., 5–6 октября 1989 г. / ГрГУ. – Гродно, 1989. – Ч. 2. – С. 157–159.

4. Мова прэсы сёння і норма (агульнатэарэтычны аспект) // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., снежань 1992 г. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 15–16.

5. Творительный сравнения в белорусском и русском языках // Проблемы изучения и преподавания русского языка в вузах и школах республики: Тез. докл. науч.-метод. конф., 20–22 мая 1992 г. / БГУ. – Мн., 1992. – С. 113–115.

6. СМІ ў сітуацыі білінгвізму // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Респ. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі, 4–6 кастрычніка 1994 г. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 18–20.

7. Мовай пазнаае // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Тэз. дакл. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 1994. – С. 12–15.

8. Камунікатыўныя падыходы да лінгвістычнага аналізу тэкстаў СМІ (агульнатэарэтычны аспект) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ, сакавік 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 43–45.

9. Кагнітыўная лінгвістыка апрацоўкі тэксту (да пытання дыскурснага аналізу) // Язык, слово, действительность: Тез. докл. науч. конф., 22–23 мая 1997 г. / БГПУ. – Мн., 1997. – С. 39–42.

10. Когнитивная сущность языка (к практике дискурсного анализа) // Беларуская і руская мовы ў Беларусі: Праблемы функцыянавання і ўзаемадзеяння: Тэз. дакл. навук. канф., прысвеч. 20-годдзю аддзела беларускамоўных сувязей (сектара рускай мовы). – Мн., 1997. – С. 30–31.

11. Асаблівасці развіцця публіцыстычнага маўлення на сучасным этапе // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 45–48.

VII.2. 1. Сборник диктантов с лексико-грамматическими заданиями / А. М. Бордович, М. С. Вилюга, Г. А. Гвоздович, В. И. Ивченко и др. – Мн.: МГПИ им. А. М. Горького, 1990. – Ч. 1. – 50 с.

2. Сборник диктантов с лексико-грамматическими заданиями / А. М. Бордович, М. С. Вилюга, Г. А. Гвоздович, В. И. Ивченко и др. – Мн.: МГПИ им. А. М. Горького, 1990. – Ч. 2. – 48 с.

3. Сборник диктантов с лексико-грамматическими заданиями / Г. А. Гвоздович, В. И. Ивченко, И. П. Кудреватых, А. Г. Лукашанец и др. – Мн.: МГПИ им. А. М. Горького, 1990. – Ч. 3. – 38 с.

4. Сборник диктантов с лексико-грамматическими заданиями / А. М. Бордович, М. С. Вилюга, Г. А. Гвоздович, В. И. Ивченко и др. – Мн.: МГПИ им. А. М. Горького, 1990. – Ч. 4. – 46 с.

5. Практыкум па арфаграфіі і пунктуацыі: Метадычная літаратура. – Мн., 1989. – 10 с.

6. Плагольное сказуемое: Методические рекомендации / А. А. Руденко, В. И. Ивченко / БГУ. – Мн., 1992. – 42 с.

7. Вучэбна-метадычны комплекс па курсе «Сучасная беларуская мова» (эксперыментальнае навучанне): У 4 ч.: Для студэнтаў ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 2001. – Ч. 1. Арфаграфія. Графіка. Лексікалогія (фразеалогія). – 56 с.

8. Хай зернем прарастае слова... // Факультэт журналістыкі / БДУ. – Мн., 2001. – С. 22–25.
9. Святло слова: Дапаможнік па лінгвакультуралогіі для студэнтаў філал. спецыяльнасцей / Г. І. Басава, В. І. Іўчанкаў, Л. Д. Сінькова. – Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2002. – 142 с.

- VII.3.** 1. Лінгвістыка тэкстаў СМІ: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1994. – 8 с.
2. Рыторыка: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1995. – 8 с.
3. Рыторыка: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 24 с.
4. Сучасная беларуская мова: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 36 с.
5. Лінгвістыка публіцыстычнага тэксту: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 42 с.

КАВАЛЕНКА Мікалай Рыгоровіч

- V.** 1. Слова пра вучонага, педагога, сябра // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 3–4.

- VI.** 1. Фразеалагізмы ў мове мастацкага твора // Тэз. дакл. навук.-тэарэт. канф. / БДУ. – Мн., 1969.

- VII.2.** 1. Інфармацыйна-даведачны дапаможнік па беларускай мове / БДУ. – Мн., 1991. – 64 с.

КАНЮШКЕВІЧ Таццяна Вітальеўна

- IV.2.** 1. Прямая речь і дыялог у газетным рэпартаже // Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн.: Універсітэцкае, 1986. – С. 78–87.

- V.** 1. Коммуникативные критерии освоения паронимов-прилагательных // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 17–20.

2. Лингвострановедческая аспектизация обучения русскому языку // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 75–77 (в соавт.).

3. Принципы организации занятий по русскому языку в связи с коммуникативными потребностями стажеров-иностранцев // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 107–108 (в соавт.).

4. Аспектная направленность в организации и презентации лексики // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 2001. – С. 128–130 (в соавт.).

5. Словообразование в преподавании русского языка как иностранного // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе / БДУ. – Мн., 2001. – С. 44–46 (в соавт.).

7. Психолого-коммуникативные особенности процесса конспектирования // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навуковых чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал.

наук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 31–32 (в соавт.).

8. Коммуникативная функция порядка слов в русском языке // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 119–122 (в соавт.).

9. Газетный материал как средство коммуникативного контакта // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 226–227 (в соавт.).

10. Структурно-смысловый анализ текста при обучении реферированию // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 28–30 (в соавт.).

11. Лексико-семантические факторы в предложно-падежных формах // Слова ў кантэксте часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 57–58 (в соавт.).

VI. 1. Применение кино и телевидения при обучении русскому языку // Технические и аудиовизуальные средства в обучении русскому языку иностранных студентов-нефилологов: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф. – Мн., 1983. – С. 51–52.

2. Тексты историко-революционной тематики на занятиях по русскому языку с иностранными учащимися // Актуальные вопросы повышения качества подготовки специалистов с университетским образованием: Тез. докл. внутривузск. науч.-метод. конф. – Мн., 1984. – С. 14.

3. Текст по специальности как элемент обучения иностранных студентов-нефилологов // Роль и место текстов по специальности в обучении иностранных студентов-нефилологов: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф. – Мн., 1985. – С. 63–64.

4. Роль газетных текстов в развитии речевых навыков у студентов-иностранцев // Совершенствование форм и методов преподавания русского языка иностранным студентам: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф. – Мн., 1986. – С. 148–149.

5. Идеологическое обеспечение учебного процесса на отделении международной журналистики // Совершенствование преподавания общепрофессиональных дисциплин на гуманитарных факультетах: Тез. докл. университетск. науч.-метод. конф. – Мн., 1987. – С. 79–80.

6. К вопросу о совершенствовании преподавания русского языка как иностранного на факультете журналистики // Совершенствование учебной, идейно-воспит. и науч.-исслед. работы с иностранными учащимися: Тез. науч.-практ. конф. – Мн., 1989. – С. 119–120.

7. Обучение профессиональному общению на журналистских материалах // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1989. – С. 10 (в соавт.).

8. Творческие задания в системе урока по русскому языку как иностранному // Типы и структура уроков русского языка как иностранного: Тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф. – Мн., 1990. – С. 169–170 (в соавт.).

9. Работа с терминологической лексикой в иностранной аудитории // Роль научно-профессиональной литературы в обучении иностранных учащихся русскому языку: В 2 ч.: Тез. докл. межресп. науч.-практ. конф. – Мн., 1992. – С. 83 (в соавт.).

10. Использование публикаций молодежных газет при обучении иностранных студентов языку профессионального общения // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 1994. – С. 21–22 (в соавт.).

12. Критерии отбора текстового материала при обучении студентов-иностранцев журфака языку специальности // *Формы и методы интенсификации учебного процесса при обучении иностранных студентов русскому языку: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф.* – Мн., 1995. – С. 74–75.

13. Тексты о белорусских просветителях как элемент обучения студентов-иностранцев журфака в речевом и содержательном аспектах // *Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф.* – Мн., 1996. – С. 52–54 (в соавт.).

14. Изучение специфики функционирования публицистической речи: пропедевтический анализ оценочной лексики газетных текстов // *Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф.* – Мн., 1998. – С. 57–58 (в соавт.).

VII.2. 1. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 1 курса / Т. В. Конюшкевич, Т. М. Смольская / БГУ. – Мн., 1985. – 40 с.

2. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 2 курса / БГУ. – Мн., 1986. – 39 с.

3. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 1 курса / Т. В. Конюшкевич, Л. А. Саченко, Т. М. Смольская / БГУ. – Мн., 1989. – 26 с.

4. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 2 курса / Т. В. Конюшкевич, Л. А. Саченко, Т. М. Смольская / БГУ. – Мн., 1990. – 36 с.

VII.3. 1. Практика устной и письменной речи: Программа для студентов-иностранцев / БГУ. – Мн., 1986. – С. 113–116.

КАПЦАЎ Уладзімір Анатольевіч, кандыдат філал. навук

III. 1. Художественный мир Иннокентия Анненского (мотив – мифологема – архетип): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 2002. – 20 с.

IV.1. 1. Д. С. Меражкоўскі: Вопыт суб'ектыўнай міфатворчасці // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка.* – 1995. – № 1. – С. 16–17.

2. Мотив судьбы в драматургии Ин. Анненского // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка.* – 2001. – № 3. – С. 44–49.

3. Реальность призрачного в поэзии Ин. Анненского // *Русский язык и литература.* – 2002. – № 1. – С. 117–125.

IV.2. 1. Отдельные черты поэтики Ин. Анненского // *Язык. Поэтика. Перевод: Сб. науч. ст.* – Мн.: Асобны Дах, 1998. – С. 132–148.

V. 1. Свобода и человек у Мережковского // *Философия. Рациональность. Культура: Материалы науч.-практ. конф.* – Мн., 1993. – С. 26–27.

2. Типология героев у Мережковского // *Славянские литературы в контексте мировой: Материалы и тез. докл. I Междунар. науч. конф., 25–30 октября 1993 г. / БГУ.* – Мн., 1994. – С. 259–263.

3. Символизм: к проблеме синтеза // *Узаемадзеянне літаратур у сусветным літаратурным працэсе: Праблемы тэарэтычнай і гістарычнай паэтыкі: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 11–14 красавіка 1995 г. / ГрДУ.* – Гродно, 1995. – С. 76–79.

4. Поэтический мир в «Кипарисовом ларце» Ин. Анненского // *Взаимодействие литератур в мировом литературном процессе: Проблемы теоретической и исторической поэтики: Материалы Междунар. науч. конф., 15–17 апреля 1997 г.: В 2 ч. / ГрГУ.* – Гродно, 1997. – Ч. 2. – С. 153–159.

5. Основные мотивы драматургии Ин. Анненского («Меланиппа – философ» и «Лаодамия») // Славянские литературы в контексте мировой: Материалы III Междунар. науч. конф., 18–20 ноября 1997 г. / БГУ. – Мн., 1999. – С. 75–77.

6. Антитеза «отцовское» – «материнское» в драматургии Ин. Анненского // Взаимодействие литератур в мировом литературном процессе: Проблемы теоретической и исторической поэтики: Материалы Междунар. науч. конф., 15–17 апреля 1998 г.: В 2 ч. / ГрГУ. – Гродно, 1998. – Ч. 1. – С. 287–293.

7. Особенности цветообозначений в поэтике Ин. Анненского // Русский язык в изменяющемся мире: Материалы Междунар. науч. конф., 30–31 марта 1999 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 176–179.

8. «Античные» трагедии Вяч. Иванова и Ин. Анненского как элемент единой эстетической системы // Взаимодействие литератур в мировом литературном процессе: Проблемы теоретической и исторической поэтики: Материалы Междунар. науч. конф., 14–16 апреля 1999 г.: В 2 ч. / ГрГУ. – Гродно, 2000. – Ч. 1. – С. 239–243.

9. Ин. Ф. Анненский: к проблеме исследования основных аспектов поэтики // Славянские литературы в контексте мировой: Материалы IV Междунар. науч. конф., 12–14 октября 1999 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 75–78.

10. Особенности современной интерпретации «Олимпа» в драматургии Ин. Анненского // Славянские литературы в контексте мировой: Материалы V Междунар. науч. конф., посвящ. 80-летию БГУ, 16–18 октября 2001 г.: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 3. – С. 35–39.

11. Русский символизм и проблема массовой культуры нового типа // Журналистика – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 108–110.

12. «Кольца» Л. Д. Зиновьевой-Аннибал и «Зеленое кольцо» З. Н. Гиппиус в контексте драматургии русского символизма // Славянские литературы в контексте мировой: Материалы VI Междунар. науч. конф., 8–10 октября 2003 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2003. – Ч. 1. – С. 58–61.

VI. 1. Ибсен и Мережковский: Сравнительный анализ «Кесаря и Галилеянина» и «Юлиана Отступника» // Тез. Междунар. студ. конф. – СПб., 1994. – С. 34–36.

КАРПОВІЧ Марыя Пятроўна, кандыдат філал. навук, дацэнт

I. 1. Рытарычны ідэал у журналістыцы: Навукова-практычны пошук / М. П. Карповіч. – Мн.: Тэхнапрынт, 2004. – 202 с.

III. 1. Сопоставительно-стилистический аспект русского и белорусского словообразования (на материале личных номинаций): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 и 10.02.02 / Минский гос. пед. ин-т. – Мн., 1990. – 18 с.

IV.1. 1. Стилистическая структура словообразовательных типов со значением лица в русском и белорусском языках // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1988. – № 1. – С. 34–38.

2. Прафесар стылістыкі // Роднае слова. – 2002. – № 2. – С. 32–34.

IV.2. 1. Общие лексемы в синонимических рядах русского и белорусского языков // Вопросы русской и белорусской грамматики и лексикологии: Сб. статей / МГПИ имени А. М. Горького. – Мн., 1978. – С. 40–49.

2. Слово в оценке носителя языка // Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн.: Універсітэцкае, 1986. – С. 40–49.
3. Языковые средства выражения темы должностного лица // Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – С. 44–54.
4. Воздействующая функция слова в средствах массовой коммуникации // Культура мовы журналіста. Вып. 5. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – С. 47–54.
5. Лингвистика на службе истины и лжи // Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – С. 3–11.
6. Мова ў кантэксте грамадска-палітычных зменаў // Посттаталітарнае грамадства: асоба і нацыя. – Мн.: Тэхналогія, 1994. – С. 125–130.
7. Маўленчыя стратэгіі беларускіх СМІ ў пераходны перыяд // Перспектывы развіцця журналістыкі: 36. арт. – Мн., 1999. – Ч. 1. – С. 39–44.

V. 1. О стилистическом соотношении синонимичной лексики в современных русском и белорусском литературных языках // Материалы науч.-теорет. конф. молодых ученых / МГПИ имени А. М. Горького. – Мн., 1975. – С. 284–290.

2. Камунікатыўны кодэкс у беларускіх сродках масавай інфармацыі // Язык и социум: Материалы Междунар. науч. конф., 5–6 декабря 1996 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 218–220.

3. Сродкі масавай камунікацыі ў станаўленні моўнай нормы // Беларуская мова ў другой палове XX стагоддзя: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 22–24 кастрычніка 1997 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 179–182.

4. Беларуская лексікаграфія: праблемы дзвюхмоўя // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 15–17.

5. Маўленчы фактар у метадалогіі журналісцкай творчасці // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 64–66.

6. Лагасфера беларускіх СМІ і інфармацыйная норма // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 96–98.

7. Намінацыя ў інфармацыі і камунікацыі. «Мас-мэдыі» і «піяры» // Каммунікацыя в XXI веку: Материалы методолог. семинара, 15 марта 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 15–18.

8. Маўленчы партрэт беларускага соцыуму ў нацыянальных СМІ // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 110–115.

9. Тэорыя тэксту ў журналісцкай практыцы // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 107–111.

10. Міжмоўная паранімія ў палітычным дыскурсе // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 25–28.

11. Канцэптуалізацыя рэчаіснасці ў сучасных СМІ // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 110–112.

VI. 1. О некоторых структурных особенностях соотносительных синонимических рядов в современном русском и белорусском языках // Тыпалогія славянскіх моў і ўзаемадзеянне славянскіх літаратур: Тэз. дакл. III Рэсп. канф. / БДУ. – Мн., 1977. – С. 165–166.

2. Вопросы общей методики редактирования текстов // Журналистика: Опыт, проблемы, перспективы: Тез. докл. науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1984. – С. 15–17.

3. Вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языков в лингвистической подготовке журналистов // Журналістыка: Гістарычны вопыт, сучасная практыка, май-стэрства: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1985. – С. 52–53.

4. Номена лица в стилистическом сопоставлении // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тэз. дакл. на II Рэсп. канф. – Гродна, 1986. – С. 239–240.

5. Стилистическая модификация личных феминитативов в русском и белорусском языках // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тэз. дакл. на III Рэсп. канф. – Гродна, 1989. – С. 200–202 (в соавт.).

6. Средства массовой информации в воспитании культуры мышления // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 5–6.

7. Мова ў посттаталітарным грамадстве // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю ф-та журналістыкі / БДУ. – Мн., 1994. – С. 25–26.

8. Акцэнталогія ў візуальным інфармацыйным маўленні // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 1996. – С. 47–50.

9. Роля «Звядзды» ў нармалізацыі мовы // «Звезда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 19–22.

10. Канататыўная пераарыентацыя моўных сродкаў у масава-інфармацыйнай камунікацыі пераходнага перыяду // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 52–55.

VII.2. 1. Практыкум па літаратурнаму рэдагаванню: Метадычная распрацоўка для студэнтаў спец. «Журналістыка» / БДУ. – Мн., 1987. – 17 с.

2. Сінтаксічны аналіз публіцыстычных тэкстаў: Метадычная распрацоўка / БДУ. – Мн., 1989. – 24 с.

VII.3. 1. Сучасная беларуская мова: Праграма для супрацоўнікаў Савета Міністраў РБ. – Мн., 1991. – 16 с.

2. Стылістыка дзелавога маўлення і рэдагаванне службовых дакументаў: Праграма для політэхнікума. – Мн., 1992. – 16 с.

3. Супастаўляльная стылістыка беларускай і рускай моў: Праграма спецкурса для факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1993. – 8 с.

4. Тэорыя і практыка рэдагавання: Праграма курса для факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1993. – 8 с.

5. Тэорыя і практыка рэдагавання: Праграма курса для факультэта журналістыкі / Перапрац. і дапоўн. / БДУ. – Мн., 1998. – 8 с.

6. Праграма студэнцкай практыкі па спецыяльнасці «Літаратурная работа» / БДУ. – Мн., 1999. – 9 с.

7. Літаратурнае рэдагаванне: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка / БДУ. – Мн., 2002. – 18 с.

8. Методыка літаратурнага рэдагавання: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2003. – 10 с.

9. Асновы літаратурна-рэдактарскай дзейнасці: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка; Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя; Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка; Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2002. – 10 с.

10. Супастаўляльная стылістыка беларускай і рускай моў: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2003. – 8 с.

**КАСЬКО Уладзімір Канстанцінавіч,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

I. 1. Святло далёкай зоркі: Жыццё, навуковая і грамадская дзейнасць А. К. Сержпутоўскага / У. К. Касько. – Мн.: Універсітэцкае, 1997. – 320 с.

III. 1. Научное наследие А. К. Сержпутовского: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ин-т искусствоведения, этнографии и фольклора АН БССР. – Мн., 1981. – 22 с.

IV.1. 1. Берагчы, памнажаць // Беларусь. – 1979. – № 10. – С. 16–17.
2. Развіццё фальклорна-этнаграфічнай навукі ў Беларусі ў 1917–1940 гг. // Весці Акадэміі навук БССР. Сер. грамадскіх навук. – 1979. – № 1. – С. 136–142.

3. Беларускі этнограф // Народная асвета. – 1979. – № 9. – С. 72–76.
4. Крупнікі народнай мудрасці // Народная асвета. – 1980. – № 6. – С. 59–64.
5. Што за цуд гэтыя казкі! // Беларусь. – 1980. – № 10. – С. 17–19.
6. Адлюстраванне матэрыялістычнага светапогляду беларусаў у народнай творчасці // Весці Акадэміі навук БССР. Сер. грамадскіх навук. – 1980. – № 1. – С. 92–99.

7. Прымхі і забабоны беларусаў-палешукоў // Отечественная литература. Науч.-реферативный бюллетень. – Мн.: Академия наук БССР. – 1989. – № 97. – С. 103–111.

8. Вера ў святло // Маладосць. – 1979. – № 5. – С. 168–171.
9. Цудоўная вёска Чудзін // Работніца і сялянка. – 1979. – № 5. – С. 34–36.
10. Традыцыйныя звычаі і абрады беларусаў // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1980. – № 3. – С. 27–29.

11. Збіральнік народных скарбаў // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1985. – № 2. – С. 26–29.

12. Песенная спадчына А. К. Сержпутоўскага (1864–1940) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 1. – С. 7–10.

13. Беларускае тапанамічнае паданне (Да пытання збірання і вывучэння) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1998. – № 1. – С. 12–16.

IV.2. 1. Слова да чытача // Камсамольскі гарніст. Да 60-годдзя старэйшай маладзёжнай газеты Беларусі «Чырвонай змены». – Мн.: Беларусь, 1981. – С. 5–11.

2. Страницы героической летописи // Молодые хозяева земли. – Мн.: Беларусь, 1982. – С. 5–7.

3. Под парусом «серебряного века» // Серебряный век русской поэзии. – Мн.: Университетское, 1997. – С. 320–325.

4. Послесловие // Рассказы и повести / Александр Куприн. – Мн., 1997. – С. 525–527.

5. Полесские сказочники // Вопросы этнографии и фольклористики. – Мн.: Навука і тэхніка, 1979. – С. 118–127.

6. А. К. Сержпутоўскі // Беларуская фалькларыстыка. – Мн.: Навука і тэхніка, 1989. – С. 295–309.

7. Залацінкі народнай мудрасці // Прымхі і забабоны беларусаў-палешукоў / А. К. Сержпутоўскі. – Мн.: Універсітэцкае, 1998. – С. 3–21.

8. Сцяжынкамі казкі // Сказкі і рассказы белорусов-полешуков / А. К. Сержпутоўскі. – Мн.: Універсітэцкае, 1999. – С. 6–22.

9. Казкі і казачнікі Беларускага Палесся // Казкі і апавяданні беларусаў Слуцкага павета / А. К. Сержпутоўскі. – Мн.: Універсітэцкае, 2000. – С. 5–28.

10. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 2002. – Т. 14. – У змесце: Сержпутоўскі Аляксандр Казіміравіч. – С. 350.

11. Чароўны свет народнай казкі // У трыдзевятым царстве. – Мн.: Універсітэцкае, 1995. – С. 3–4.

12. Эфектыўнае выдавецтва (Некаторыя аспекты вывучэння замежнага вопыту ў кнігавыдавецкай справе на сучасным этапе) // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 23–29.

13. Сацыяльнае кіраванне СМІ // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 12–18.

V. 1. Опыт и проблемы социологического анализа белорусской прессы // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Материалы Респ. науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1982. – С. 74–79.

2. Карані дзівасілу (Да вывучэння праблемы станаўлення беларускай нацыянальнай ідэі на прыкладзе творчасці А. К. Сержпутоўскага) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 98–100.

3. Колькі кропель у акіяне? Да пытання вывучэння аўдыторыі кнігі // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 46–48.

4. Самая цікавая навука (Да пытання вывучэння бібліяграфічнай дзейнасці ў Беларусі) // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 35–37.

5. Выдавецкі стандарт як эталон якасці і эфектыўнасці // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 5–6 снежня. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 112–114.

6. Права на інтэлектуальную ўласнасць (Да пытання абароны літаратурных, мастацкіх і музычных твораў) // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі. Вып. 6. – Мн., 2003. – С. 33–38.

7. Радетель народной культуры // Журналистика – 2003. Обретения и потери, стратегии развития. – М., 2004. – Ч. 3. – С. 82–84.

8. Гаваркое слова беларусаў // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытанняў, прысвеч. памяці докт. філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 52–55.

VI. 1. Белорусские топонимические предания // Прозаические жанры фольклора народов СССР: Тез. докл. на Всесоюз. науч. конф. – Мн., 1974. – С. 208–211.

VII.2. 1. Структура газетнай паласы: Вучэб. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1993. – 34 с.

2. Тэхніка газетнай карэктуры: Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1994. – 21 с.

3. Дипломная работа: Ее выполнение и защита. Методические рекомендации по выполнению исследовательской и творческой дипломных работ для студентов / БДУ. – Мн., 1998. – 40 с. (в соавт.).

4. Кнігазнаўства: Тэз. лекцый для студэнтаў спецыяльнасці «Літаратурная работа» / БДУ. – Мн., 2002. – 26 с.

5. Дизайн молодежной газеты: Учеб. пособие. – Мн.: Изд. центр БГУ, 2004. – 70 с.

КОНАНАВА Алена Іванаўна,
кандыдат гіст. навук, дацэнт

III. 1. Проблемы становления и развития партийно-советской печати западных областей Белоруссии и ее роль в построении основ социализма (1939–1941 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук: 07.00.01 / Киевский гос. ун-т. – Киев, 1987. – 19 с.

IV.1. 1. Тема обороны и патриотического воспитания в прессе западных областей Белоруссии (по материалам «Вольной прачы») // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. – 1987. – № 2. – С. 53–55.

2. Роль печати западных областей Белоруссии в осуществлении социалистических преобразований // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. Педагогіка. – 1987. – № 6. – Деп. в ИНИОН АН СССР, 25.08.1987, № 31285. – 49 с.

3. Предвоенная пресса западных областей Белоруссии в освещении идеологической работы партии // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. – 1987. – № 6. – Деп. в ИНИОН АН СССР, 30.12.1988, № 36579. – 21 с.

4. Становление партийной периодической печати // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. – 1988. – № 6. – Деп. в ИНИОН АН СССР, 11.01.1988, № 36621. – 25 с.

5. Роль печати западных областей Белоруссии в системе партийной пропаганды (предвоенные годы) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. – Мн., 1987. – № 6. – Деп. в ИНИОН АН СССР, 21.03.1989, № 37253. – 25 с.

6. Институт семьи и информационное общество // Вестник Министерства культуры и информации (на араб. яз.). – Триполи, 2002. – № 1 – С. 43–53.

IV.2. 1. З кожным годам усё гучней // Информационно-методический сборник Гостелерадио БССР. – Мн.: Вышэйшая школа, 1979. – № 4 – С. 65–72.

2. Против угрозы войны (печать западных областей БССР в 1939 г.) // Актуальные проблемы общественных и естественных наук. – Мн.: Вышэйшая школа, 1981. – С. 23–26.

3. «Беларуская звезда» // Энциклопедия литературы и искусства Белоруссии: В 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1984. – Т. 1. – С. 87.

4. Оружием партийного слова // Героические события в памятниках и обелисках и их роль в военно-патриотическом воспитании молодежи. – Мн.: Польша, 1985. – С. 16–17.

5. Йеменская пресса доколониального и колониального периодов // Печать Народной Демократической республики Йемен / БГУ. – Мн., 1988. – С. 74.

6–15. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне: Энциклопед. справочник. – Мн., 1990. – У змесце: Зара камуны. – С. 214; Коммунар. – С. 292; Партизанский путь – С. 489; Разгром. – С. 517; Партизан-комсомолец. – С. 489; Патриот Родины. – С. 489; Сцяг Леніна. – С. 497; Народный мститель. – С. 377; Красное Знамя. – С. 302; Партизан Полесья. – С. 489.

16. Формирование атеистических взглядов средствами печатной пропаганды // Журналистика: История, теория, практика / ЛГУ. – Л., 1989. – С. 13–19.

17. Журналістыка Беларусі напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны // Беларуская журналістыка. – Мн., 1991. – Ч. 2. – С. 45–56.

18. «Ин» и «Янь» коммуникационного процесса // Коммуникация и мир: Сб. ст. – Халл (Англия), 1995. – С. 16.

19. Современные средства коммуникации в информационной структуре РБ // Информатика и коммуникация (программа «ТЕМПУС»). – Мн., 1997. – С. 212–215.

V. 1. Атеистическое воспитание средствами прессы (из опыта предвоенных газет западных областей Белоруссии) // Журналистика в 1988 г. Проблемы эффективности печати, ТВ, радио в условиях перестройки: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1989. – С. 23–24.

2. Зарубежная журналистика в ракурсе учебно-воспитательного процесса // Проблемы повышения эффективности учебно-воспитательной работы с иностранными учащимися: Материалы науч.-практ. конф. – Мн., 1989. – С. 114–116.

3. На пути к международному сотрудничеству // Генезис и развитие общественных систем в Азии, Африке и Латинской Америке: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. / УДН. – М., 1990. – С. 43–44.

4. Активизация самостоятельной работы студентов в процессе обучения специальным дисциплинам // Проблемы повышения качества подготовки студентов ВУЗов и перспективы перестройки учебного процесса: Материалы Междунар. науч.-метод. конф. / Алт. ГУ. – Барнаул, 1991. – С. 87–91.
5. Правовая государственность в ретроспекции истории журналистики // Журналистика – 91: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1992. – С. 60–61.
6. Зарубежная информация в белорусской прессе // Журналистика – 91: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1992. – С. 18–20.
7. Ценностно-мировоззренческие представления в творчестве журналиста-международника // Белорусская журналистика – 92: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1992. – С. 57–59.
8. Постперестроечная пресса в зарубежном обозрении // СМИ в условиях информационного рынка: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1993. – С. 3–4.
9. Знешнежэканамічныя пытанні ў СМІ РБ // Современные проблемы журналистики: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1994. – С. 12–13.
10. Массовая информация как элемент общественных связей // Журналистика в 1993 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1994. – С. 12–14.
11. Современные тенденции в развитии международной коммуникации // Журналистика: Опыт, проблемы, перспективы: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1994. – С. 15–16.
12. Особенности развития международных коммуникационных связей в Республике Беларусь // Журналистика в 1994 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1995. – С. 34–36.
13. Методологические аспекты образования в сфере коммуникации // Высшая школа: состояние и перспективы: Материалы Междунар. науч.-метод. конф. – Мн., 1995. – С. 87–89.
14. Роль эстетического фактора в творческой установке журналиста // Журналистика в 1995 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1996. – С. 6–8.
15. Зарубежная журналистика: Политика выборов и выбор политики (на примере избирательных кампаний в Великобритании) // Журналистика в 1995 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1996. – С. 60–62.
16. Теория «малого взрыва» и коммуникационная политика в РБ // Журналистика в 1996 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1997. – С. 67–69.
17. Стратегическое применение мультимедиа в информационном обмене // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф. – Мн., 1998. – С. 67–69.
18. СМИ Великобритании и политическая активность тредюнионов // Модели функционирования СМИ: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн., 1998. – С. 40–42.
19. Международная информация: От источника до потребителя // Журналистика на пороге XXI века: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 1999. – С. 73–75.
20. Теория зарубежной журналистики: Слагаемые объективности по-скандинавски // Журналистыка – 1998: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1999. – С. 73–79.
21. Локализация информационных услуг в университетском образовании // Журналистское образование в XXI веке: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Екатеринбург, 2000. – С. 85–88.
22. Глобальная информационная инфраструктура и унификация международного общения // Журналистыка – 1999: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., 21 лістапада 1999 г. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 105–107.
23. Глобальная коммуникация в сфере интересов развивающихся стран // Журналистика – 2000: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – М., 2001. – С. 18–19.

24. Рекламные службы в информационной индустрии зарубежных стран // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 27–28 лістапада 2001 г. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 125–127.

25. Институт семьи и информационное общество // Современные модели развития общества: Материалы Междунар. науч.-практ. канф. – Алматы, 2002. – С. 54–58.

26. Твоя культура – моя культура – наша культура // Альтернативные модели развития общества: Материалы Междунар. науч.-практ. канф. – Киев, 2002. – С. 214–217.

27. Европейский Союз и международная информация // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 118–119.

28. Региональная пресса Швеции в условиях медиаглобализации // Журналистика – 2002: Материалы Междунар. науч.-практ. канф. – М., 2003. – С. 87–89.

29. Специфика глобализационных процессов в странах Восточной Европы / Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. – Мн., 2003. – С. 119–121.

30. Цифровое телевидение в современной инфоиндустрии // Журналистика – 2003: Материалы Междунар. науч.-практ. канф. – М., 2004. – С. 39–41.

VI. 1. Коммуникативные свойства культуры и процесс глобализации // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 40–42.

VII.1. 1. Методические указания по выполнению и оформлению курсовых работ для иностранных студентов (по курсу «Журналистика стран Азии, Африки и Латинской Америки») / БГУ. – Мн., 1985. – С. 8.

2. Современные СМИ Великобритании: Учеб. материалы по специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 134–146.

3. Как писать курсовую работу: Метод. рекомендации для студентов специальности Е 1-23 01 09 – Международная журналистика / БГУ. – Мн., 2002. – 14 с.

VII.2. 1. Немецкая пропаганда в Беларуси 1941–1944 гг.: Каталог экспозиции выставки в Берлине, Москве (русскоязычный вариант). – Берлин, Своб. Университет Берлина, 1997. – 81 с.

2. Инфраструктура и технология зарубежных СМИ: Учеб. пособие для студентов-заочников ф-та журналистики / БГУ. – Мн., 2001, – 50 с.

VII.3. 1. СМИ Китая: Традиции и современность: Программа курса для студентов факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2001. – 15 с.

2. История зарубежной журналистики: Программа курса для студентов факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2003. – Ч. 1. – 12 с.

3. Журналистика стран Азии, Африки и Латинской Америки: Программа курса для студентов специальности 2027 / БГУ. – Мн., 1988. – 12 с.

КОНЕЎ Ягор Фёдаравіч,
кандыдат філал. навук, дацэнт

III. 1. Интеграционные процессы Европы на пороге XXI столетия и печать Республики Беларусь: Автореф. дис. ... канд. филол. наук – Мн., 1998. – 20 с.

IV.1. 1. Замежная журналісцкая эліта: Камерцыялізацыя і залежнасць // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2000. – № 2. – С. 75–78.

2. Трансфармацыя друкаваных СМІ Беларусі ў пачатку XXI ст. // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 2. – С. 87–92.

3. Адзіная Еўропа – розныя народы // Маладосць. – 1998. – № 10. – С. 192–195.

4. Ці захавае Беларусь нейтралітэт у XXI стагоддзі? // Маладосць. – 1999. – № 9. – С. 206–215.

5. Здабыткі і заганы Інфармацыйнай Сеткі // Беларуская думка. – 2000. – № 8. – С. 140–146.

6. Беларусь на водападзеле інфармацыйных патокаў // Маладосць. – 2000. – № 10. – С. 210–217.

7. Будучыня беларускага друку, або Ці варта наракаць на галечу? // Маладосць. – 2001. – № 2. – С. 200–205.

8. Пакручасты шлях кібержурналістыкі // Беларуская думка. – 2001. – № 3. – С. 67–70.

9. Старажытнае кнігапісанне – выток сучаснай інфармацыйнай прасторы Беларусі // Книжный калейдоскоп. – 2001. – № 2. – С. 3–4.

10. Традыцыі летапісання ў сучасным беларускім друку // Книжный калейдоскоп. – 2001. – № 4. – С. 3–4.

11. Беларуская «паласа» на «інфармацыйнай супермагістралі» // Маладосць. – 2001. – № 8. – С. 210–216.

IV.2. 1. Европейский Союз как субъект политической власти // Управление и власть: Сб. ст. – Мн., 2000. – С. 96–102.

V. 1. Европейская интеграция и негосударственная печать Республики Беларусь // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала». – Мн., 1998. – С. 26–28.

2. Общественные процессы европейской интеграции и печать Республики Беларусь // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада. 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 71–73.

3. Перспектывы ўкаранення новых тэхналогій у беларускай інфармацыйнай прасторы // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 104–105.

4. Пераемнасць традыцый у інфармацыйнай прасторы Беларусі // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 48–49.

5. Трансфармацыя інфармацыйнай прасторы Беларусі ў першай палове 90-х гадоў XX стагоддзя // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 122–125.

6. Асноўныя тэндэнцыі ў фарміраванні інфармацыйнай прасторы Рэспублікі Беларусь // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / БДУ. – Мн., 2002. – С. 30–31.

7. Вытокі філасофскай публіцыстыкі ў беларускай інфармацыйнай прасторы // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 38–40.

8. Трансфармацыя інфармацыйнай прасторы Беларусі ў другой палове 90-х гадоў ХХ стагоддзя // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 116–117.

VI. 1. Беларусь і Еўрапейскі Саюз – такія далёкія, такія блізкія // Журналістыка без границ: Заметки в рамках проекта «Европейские СМИ» программы ТАСИС «Развитие гражданского общества» Европейской комиссии / ЕГУ. – Мн., 2002. – С. 24–26.

VII.2. 1. Международная журналистика. Введение в специальность: Учеб.-метод. пособие: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 2. – 51 с.

2. Международная журналистика. Введение в специальность: Учеб.-метод. пособие: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 2002. – Ч. 3. – 69 с.

3. Трансфармацыя інфармацыйнай прасторы краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы: Вучэб.-метад. дапаможнік для студэнтаў спец. Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 67 с.

КУЗЬМІЧ Наталля Васільеўна, кандыдат філал. навук

III. 1. Маральна-этычныя пошукі ў сучаснай беларускай прозе (на матэрыяле твораў Г. Багданавай, У. Клімовіча, У. Сцяпана, А. Федарэнкі): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 2000. – 19 с.

IV.1. 1. Ключык да майстэрства // Маладосць. – 1996. – № 3. – С. 247–252.

2. Вартасць эксперыменту ў літаратуры // Маладосць. – 1996. – № 11. – С. 238–242.

3. Прыцягненне радка // Маладосць. – 1996. – № 12. – С. 243–247.

4. Чалавек шукае сябе // Маладосць. – 1997. – № 3. – С. 231–237.

5. Якія кнігі і за якія вартасці вы ўзялі б з сабой на бязлюдны востраў? // Маладосць. – 1997. – № 5. – С. 227–231.

6. Цвіці, першая веснавая кветка: Часопіс «Першацвет» // Роднае слова. – 1998. – № 4. – С. 217–219.

7. Птушкі і неба (Паэтычныя дэбюты «Маладосці–97») // Маладосць. – 1998. – № 7. – С. 240–245.

8. На крылах паэзіі // Маладосць. – 1998. – № 9. – С. 229–232.

9. Мастацкае рашэнне маральных праблем у навілах Уладзіміра Сцяпана // Веснік Магілёўск. дзярж. ун-та імя А. А. Куляшова. – 1999. – № 2–3. – С. 33–35.

10. Лірычная проза Міхася Стральцова // Веснік Брэсц. ун-та. Сер. гуманітар. навук. – 1999. – № 3. – С. 78–80.

11. Час выбару // Польша. – 1999. – № 10. – С. 205–214.

12. У святле мастацкай дэталі // Маладосць. – 1999. – № 11. – С. 247–250.

13. Асаблівасці літаратурнага канфлікту: На матэрыяле маладой беларускай прозы // Польша. – 2000. – № 2. – С. 253–270.

14. Праблемы маралі ў прозе Уладзіміра Клімовіча // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2000. – № 3. – С. 3–5.

15. Цяпло і вышыня радка // Польша. – 2000. – № 6. – С. 220–223.
16. Высокі сум імпрэсій // Маладосць. – 2001. – № 3. – С. 246–252.
17. Праблемы жанру: Рэцэнзія // TERRA ALBA I. Праблемы беларускага літаратурнаў-ства (Да 85-годдзя з дня нараджэння А. Куляшова). – Мн.: Маладзёжнае навуковае таварыства, 2000. – С. 209–211.

V. 1. Метафара Максіма Танка // Мова – Літаратура – Культура (да 55-годдзя адкрыцця каф. бел. мовы і літ. БДУ): Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 22–23 верасня 1998 г.: У 2 ч. / БДУ. – Мн., 1999. – Ч. 2. – С. 77–80.

2. Мастацкае рашэнне маральных праблем у прозе Галіны Багданавай // Чацвёртыя навуковыя чытанні, прысвечаныя Сцяпану Некрашэвічу: Матэрыялы навук. канф. / ГДУ імя Ф. Скарыны. – Гомель, 1999. – С. 160–163.

3. Мастацкая дэталі ў раскрыцці задумы літаратурнага твора (паводле навел Уладзіміра Сцяпана) // Нацыянальна-культурны кампанент у тэксце і мове: Матэрыялы II Міжнароднага навука. канф., 7–9 красавіка 1999 г.: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 1999. – Ч. 2. – С. 212–215.

4. Маральныя праблемы ў прозе Андрэя Федарэнкі // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы IV Міжнароднага навука. канф., 12–14 красавіка 1999 г.: У 2 ч. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 128–131.

5. Асаблівасці абзора кніжнай прадукцыі на старонках спецыялізаваных выданняў // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-га Міжнароднага навука.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 133–134.

6. «Выступленне...» Васіля Быкава (да пытання стылістыкі жанру) // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навука. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 58–60.

VI. 1. Маральныя праблемы ў прозе Г. Багданавай // Молодые ученые в творческом поиске: Тез. докл. Респ. навука. канф. аспірантаў, 21 снежня 1999 г. / МГЛУ. – Мн., 1999. – С. 85–86.

КУЛІНКА Наталля Анатольеўна,
кандыдат філал. навук

III. 1. Женская печать как тип издания и социокультурный контекст: Автореф. дис. ... канд. філал. навук / БГУ. – Мн., 2001. – 16 с.

IV.1. 1. Кантэнт-аналіз рэкламы ў «Народнай газеце» // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 1998. – № 3. – С. 52–56 (у сааўт.).

IV.2. 1. Периодическое издание как знак социальной и политической реальности: опыт исследования мужского журнала «Медведь» // Принципы и методы исследования в филологии: конец XX века: Сб. науч. ст.: В 3 ч. – С.-Петербург – Ставрополь: Изд-во Ставроп. гос. ун-та, 2001. – Ч. 2. – С. 157–169.

2. Образ мира женских изданий // Методология исследования политического дискурса. Вып. 2 / БГУ. – Мн., 2001. – С. 357–370. The World and the Speech Behavior of Communicants in Gender-Oriented Magazines // Perspectives and Methods of Political Discourse and Text Research. Vol. 2. / Edited by Irina F. Oukhvanova-Shmygova. – Minsk, 2001. – P. 256–266.

3. Конструирование социальной реальности в СМИ // Сродкі масавай інфармацыі ў Беларусі ў 2002 годзе. – СПб.: ТАА «Неўскі прасцяг», 2003. – С. 61–74. English (concise) version p. 167–170.

4. Образование как коммуникативная система. Из опыта преподавания на факультете журналистики БГУ // Работа с текстом. Сер. «Современные технологии университетского образования». Вып. 1. – Мн.: РИВШ, 2003. – С. 79–87.

V. 1. Проявление гендерных стереотипов в изданиях, рассчитанных на женскую и мужскую аудитории: на примере журналов «Медведь» (июнь 1999) и «Cosmopolitan» (июль 1999) // Женщина. Образование. Демократия: Материалы 2-й Междунар. междисциплинарной науч.-практ. конф., 3–4 декабря 1999 г. / Женский негосуд. ин-т ЭНВИЛА. – Мн., 2000. – С. 141–148.

2. Гендерно-ориентированные издания: возможные пути изучения // Журналістыка – 2000: Матэрыялы 57-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў: Пераемнасць традыцый і тэндэнцыі развіцця, красавік 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 22–25.

3. Издание для женщин: образ мира и речевое поведение (на примере журналов «Cosmopolitan» (июль 1999) и «Marie Claire» (июнь 1998) // Язык образования и образование языка: Материалы Междунар. конф., 11–13 июня 2000 г. / Новгородский гос. ун-т им. Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2000. – С. 170–171.

4. К вопросу о типологическом разнообразии прессы для мужчин // Журналистика – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 111–113.

5. Картины мира двух мужских журналов как способ конструирования реальности // Язык и социум: Материалы IV Междунар. науч. конф., 1–2 декабря 2000 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 1. – С. 160–163.

6. Феномен современных глянцевого издания для мужчин // Феномен коммуникации в социально-гуманитарном знании и образовании: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 12 мая 2002 г. / БГУ. – Мн., 2002. – С. 86–89.

7. Проблема объективности в журналистике // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 132–134.

8. Теория журналистики, социальная реальность и текст: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага дзеяча навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 45–47.

9. Новые издания для мужчин как механизм формирования потребителя // Гендер и проблемы коммуникативного поведения: Сб. материалов Первой Междунар. науч. конф., 28–29 ноября 2002 г. – Новополоцк, 2002. – С. 83–85.

10. Пресса для мужчин: рождение «новой» мужественности // Женщина. Образование. Демократия: Материалы 4-й Междунар. междисциплинар. науч.-практ. конф., 7–8 декабря 2001 г. / Женский негос. ин-т ЭНВИЛА. – Мн., 2002. – С. 446–447.

11. Чему и как учить на факультете журналистики // СМИ в современном мире: Материалы Междунар. конф., посвящ. 300-летию С.-Петербурга, 16–17 апреля 2003 г. / СПб. гос. ун-т. – СПб., 2003. – С. 287–288.

12. Приемы конструирования социальной реальности в газетах «Советская Белоруссия» и «Народная Воля» // Язык и социум: Материалы V Междунар. науч. конф., 6–7 декабря 2002 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн.: РИВШ, 2003. – Ч. 1. – С. 194–197.

13. Гендерные стереотипы в белорусских печатных СМИ // Журналистика в 2002 году: реалии и прогнозы развития: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г.: В 2 ч. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 1. – С. 269–272.

14. Курс «Введение в университетское образование» как необходимый механизм преодоления разрыва между школьным и университетским образованием // Многоступенчатое университетское образование: от эффективного преподавания к эффективному учению: Материалы 4-й Междунар. науч.-практ. конф., 15–16 мая 2003 г. / БГУ. – Мн., 2003. – С. 210–216.

15. Демографический дискурс на страницах газеты «Советская Белоруссия» // Проблемы демографии и безопасности жизни: Материалы Междунар. конгресса, 14–15 ноября 2002 г. / МИТСО. – Мн., 2003. – С. 267–270.

16. Визуализация как прием конструирования гендера в печатных СМИ // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 134–136.

17. Журналистский текст сквозь призму гендерной теории // Журналистика в 2003 году: обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. конф., 3–6 февраля 2004 г.: В 3 ч. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 2. – С. 48–49.

VI. 1. Мужской журнал «Медведь» как единый текст // Журналистика в 2000 году: Реалии и прогнозы развития: Тез. науч.-практ. конф., 30 января – 3 февраля 2001 г.: В 9 ч. / МГУ. – М., 2001. – Ч. 5. – С. 21–23.

VII.2. 1. Пол/Гендер: Пособие для журналистов / Под ред. И. Дунаевой, С. Наумовой, Н. Кулиники. – Мн.: ЕГУ, 2003. – 46 с. (в соавт.).

КУРЭЙЧЫК Ганна Віктараўна

V. 1. Информационная функция радиовещания как один из основных элементов радиоэфира // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 113–115.

2. Хронология развития FM-радиовещания в Беларуси // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 139–143.

3. Тенденции развития FM-радиовещания в Беларуси // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 134 – 136.

4. Что такое FM-радио? // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 138 – 139.

5. Роль ведущего в формировании имиджа радиостанции // Беларуская журналістыка на пачатку тысячагоддзя: Матэрыялы 58-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 25 – 27.

6. Классическое радиовещание или новейшее: кто победит? // Беларуская журналістыка – 2003: Матэрыялы 60-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 23 – 25.

VII.3. 1. Ведущий радиопрограмм: Программа курса по профилю для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 7 с.

2. Техника телевидения и радиовещания: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 10 с.

ЛУЙГАС Тацяна Арнольдаўна

IV.2. 1. Особенности развития республиканских газет для детей и подростков: традиции и современность // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 6 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 23–28.

2. Развитие детских журналов на Беларуси в переходный период (90-е годы XX в.) // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 46–52.

V. 1. Роль газеты «Зорька» в процессе воспитания и образования подрастающего поколения в послевоенный период (1945–1950 гг.) // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 155–158.

2. Белорусские республиканские газеты для детей и подростков в 50-е гг. XX века: Особенности развития // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 139–142.

3. Вопросы культуры в юношеской прессе Белоруссии // 300 лет российской журналистики: Материалы науч.-практ. конф., 11 декабря, 2002 г. / СПбГУ. – СПб.: Роза мира, 2003. – С. 263–264.

4. Белорусские республиканские газеты для детей и подростков в 60-е гг. XX в. // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 2. – С. 188–189.

5. Белорусские журналы для детей и подростков в 90-е гг. XX века // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 146–147.

6. Зарождение белорусской печати для детей и подростков // Журналистика в 2003 году: Обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. конф., 3–6 февраля 2004 / МГУ. – М., 2004. – Ч. 3. – С. 97.

VI.2. 1. Метадычныя рэкамендацыі па выпуску вучэбнай газеты «Журналіст» для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2003. – 7 с.

2. Родам з журфака: Выпускнікі факультэта журналістыкі БДУ (1944–2003) / БДУ. – Мн., 2003. – 71 с. (у сааўт.).

VI.3. 1. Праграма практыкі для студэнтаў II–V курсаў спецыялізацыі «Літаратурная работа ў газетах і часопісах» / БДУ. – Мн., 2003. – 12 с.

ЛУК'ЯНЮК Юлія Мікалаеўна, кандыдат філал. навук

III. 1. Сучасная беларуская філасофская тэрміналогія (семантычны і структурны аспекты): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / БДУ. – Мн., 2003. – 19 с.

IV.1. 1. Сістэмнасць беларускай філасофскай тэрміналогіі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2002. – № 3. – С. 41–46.

2. З гісторыі беларускай філасофскай тэрміналогіі // Роднае слова. – 2003. – № 8. – С. 28–30.

3. Састаўныя філасофскія тэрміны ў сучаснай беларускай мове // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 2. – С. 55–60.

IV.2. 1. Некаторыя асаблівасці семантыкі філасофскіх тэрмінаў // Сб. ст. 57-й науч. конф. студэнтаў і аспірантаў БДУ, 16–19 мая 2000 г.: В 3 ч. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 56–59.

2. Спосабы ўтварэння беларускіх філасофскіх тэрмінаў // Слова і час: Навуковыя чытанні, прысвеч. памяці прафесара У. В. Анічэнкі: Зб. навук. арт. – Гомель, 2003. – Ч. 2. – С. 59–65.

3. З гісторыі фарміравання беларускай філасофскай тэрміналогіі // Разнастайнасць моў і культур у кантэксце глабалізацыі. – Мн., 2003. – Кн. 1. – С. 245–250.

4. З'ява аманіміі ў сучаснай беларускай філасофскай тэрміналогіі // IV Міжнар. канф., прысвеч. памяці Сц. М. Некрашэвіча: Зб. навук. ар. – Мн., 2003. – С. 71–75.

V. 1. Асаблівасці семантыкі філасофскага тэрміна // Філалагічныя навукі: маладыя вучоныя ў пошуку: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 20 красавіка 2001 г. – Мн.: Права і эканоміка, 2001. – С. 85–87.

2. Сінанімія ў беларускай філасофскай тэрміналогіі // Письменник – мова – стыль: Матэрыялы II Міжнар. навук. канф., прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння прафесара Л. М. Шакуна, 15–16 лістапада 2001 г.: У 2 т. – Мн.: РІВШ БДУ, 2002. – Т. 1. – С. 174–177.

3. Філасофскі тэрмін у часе // Письменник – мова – стыль: Матэрыялы II Міжнар. навук. канф., прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння прафесара Л. М. Шакуна, 15–16 лістапада 2001 г.: У 2 т. – Мн.: РІВШ БДУ, 2002. – Т. 2. – С. 247–250.

4. Да генетычнай характарыстыкі беларускай філасофскай тэрміналогіі // Мова – літаратура – культура. III Міжнар. навук. канф., 27–28 верасня 2002 г. Да 120-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа: У 2 т. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 224–227.

5. Семантычны спосаб утварэння філасофскіх тэрмінаў // Культура мовы і грамадства: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. / БДПУ. – Мн., 2002. – С. 127–130.

6. З’ява антаніміі ў сучаснай беларускай філасофскай тэрміналогіі // Філалагічныя навукі: маладыя вучоныя ў пошуку: Матэрыялы навук. канф., 25 красавіка 2003 г. – Мн., 2003. – С. 119–123.

7. Ідэалагічная канатацыя – асаблівасць семантыкі філасофскіх тэрмінаў // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філалагічных навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 64–66.

VI. 1. Сістэмнасць як адна з асаблівасцей беларускай філасофскай тэрміналогіі // Студенческая наука – 2001: Тез. докл. Региональной конф. студентов и аспирантов вузов Могилевской обл. / МГУ им. А. А. Куляшова. – Могилев, 2001. – С. 133–134.

МАЕЎСКАЯ Алена Уладзіміраўна, кандыдат філал. навук, дацэнт

III. 1. Эссе как жанр и метод: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / МГУ. ИПП Мин. экономики РБ. – М., 1994. – 22 с.

IV.1. 1. А. В. Луначарский – мастер портрета творческой личности // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1989. – № 2. – С. 26–28.

2. Жанр эсэ ў святле тэорыі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1994. – № 1. – С. 69–70.

3. Ефрасіння Леанідаўна Бондарова (да 75-годдзя з дня нараджэння) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1997. – № 3. – С. 77.

IV.2. 1. Рэдкі дар эсэіста // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 1994. – С. 18–22.

2. Менеджмент інтэрнацыянальнага рэкламнага бізнеса (на прымере сетевой компании DGA) // Журналістыка без граніц: Заметки белорусских журналистов / ЕГУ. – Мн., 2002. – С. 83–85.

3. Новейший философский словарь. – Мн.: Интерпресс-сервис; Книжный Дом, 2001. – В содержании: Импидж. – С. 418–420.

4. Социология: Энциклопедия. – Мн.: Книжный Дом, 2003. – В содержании: Импидж. – С. 359–361.

V. 1. Реклама как основа выживания независимой прессы в рыночных условиях // Недзяржаўная прэса ў інфармацыйнай прасторы: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 17–19.

2. Менеджмент агентства маркетинговых коммуникаций (на примере сетевого международного агентства J. Walter Thompson) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 130–132.

3. Реклама в Беларуси: 12 лет после СССР // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 103–106.

4. Креативный менеджмент международного рекламного бизнеса (на примере сетевой компании DGA) // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 144–146.

5. Образование рекламиста за рубежом // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 149–151.

VI. 1. Некаторыя аспекты сучаснага беларускага эсэ // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 3.

2. У истоков жанра (Из истории эссеистики) // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию университета, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 190.

3. Эсэ як метад і жанр // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., кастрычнік 1993 г. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 17–18.

4. Победа над налогом на рекламу в Румынии // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 37–39.

VII.2. 1. Реклама в системе маркетинговых коммуникаций: Учеб.-метод. комплекс для студентов специальностей Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 72 с.

2. Дипломная работа: Выполнение и защита: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 2000. – 25 с.

3. Рекламная коммуникация // Коммуникация: Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 230–242 (в соавт.).

VII.3. 1. Рекламная коммуникация: Программа дисциплины для студентов специальностей Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2002. – 43 с.

2. Экономика и менеджмент коммуникаций. Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2002. – 15 с.

МЯДЗВЕДЗЕВА Вольга Аляксандраўна, кандыдат філал. навук, дацэнт

I. 1. Гісторыя кінамастацтва Беларусі: У 4 т. Гісторыя тэлевізійнага кіно / В. Ф. Нячай, В. А. Мядзведзева, Н. А. Агафонава. – Мн.: Бел. навука, 2004. – Т. 3. – С. 18–96.

II. 1. Экран о детях и для детей. – Мн.: Знание, 1984. – 18 с.

III. 1. Телепрограммы для детей и юношества: Тематика, визуальная структура, особенности восприятия (опыт Белорусского телевидения): Автореф. дис. ... канд. филолог. наук: 10.01.10 / КГУ. – Мн., 1990. – 25 с.

IV.1. 1. Новые задачи кинообразования // Искусство кино. – 1981. – № 8. – С. 185.

2. Адрасавана дзецям // Мастацтва Беларусі. – 1983. – № 4. – С. 55–57.

3. Углядаючыся ў героя // Мастацтва Беларусі. – 1983. – № 9. – С. 35–36.

4. І боль, і надзея // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 10. – С. 26–28.
5. Талент – цуд не выпадковы // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 6. – С. 39–42.
6. Партрэт у інтэр’еры тэлетвораў // Беларускае ТБ і радыё. – 1989. – № 27. – С. 22.
7. Новая модель // Ракурс. – 1989. – № 1. – С. 6.
8. Бываюць крыльы у художніках // На экранах. – 1996. – № 2. – С. 1–2.
9. Беларускі Відеоцэнтр: прастранства экрана – прастранства мыслі // На экранах. – 1996. – № 6. – С. 2–3.
10. Тэлефільм: прастранства экрана – прастранства мыслі // На экранах. – 1996. – № 7–8. – С. 2–3.
11. Рومی Шнайдер – легенда і біаграфія // Личная жыццё. – 1996. – № 1. – С. 8–9.
12. Сінема: класіка і класікі. Ускользаючая любовь Трюффо // На экранах. – 1997. – № 2. – С. 4–5.
13. В прастранстве любові і своеволя // На экранах. – 1999. – № 6. – С. 2–3.
14. О фільмах і наградзах Другога Нацыянальнага // На экранах. – 2000. – № 2. – С. 5.
15. «Тэлефільм»: каманда і персаналіі // Мастацтва. – 2001. – № 1. – С. 15–16.
16. Момент істыны // На экранах. – 2001. – № 2. – С. 3–4.
17. Небо духа Андрэя // На экранах. – 2001. – № 10. – С. 6.
18. Далаглядзі «Белвідэацэнтра» // Мастацтва. – 2001. – № 9. – С. 15–20.
19. Сустрэча з уласнай глыбінёй // Мастацтва. – 2004. – № 2. – С. 2–3.

IV.2. 1. Перспектывы масовых камунікацый // Средства массовой коммуникации и общество: Научно-реферативный бюллетень. Вып. 51–52. – Мн., 1984. – С. 20–24.

2. Современное белорусское документальное кино: между покаянием и болью // Славянскія культуры: Гістарычны вопыт і сучасныя праблемы: 36. арт. – Мн., 1996. – С. 67–75.

3–4. Беларуская энцыклапедыя.: У 18 т. – Мн.: Бел. энцыкл., 2001. – Т. 13. – У змесце: Л. Румянцава. – С. 449; 2003. – Т. 17. – У змесце: В. Шавелевіч. – С. 356.

5. Энциклопедия Театральная Беларусь. – Мн.: Бел. энцыкл., 2003. – У змесце: Стаття о Л. Румянцевой. – С. 307.

V. 1. Документальный экран в пространстве любви и своеволия (Проблема авторского сознания в белорусском кинематографе) // Экран и культура (Белорусское документальное кино и культура Беларуси): Материалы науч.-практ. конф. Белор. Союза кинем., Мин-ва культ. РБ, НАН Беларусі, 27–30 сентября 1999. – Мн.: Тэксарт, 1999. – С. 58–63.

2. О смысле и роли критики (Некоторые аспекты методологии) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 83–84.

3. Попытка диалога // Белорусское игровое кино на пороге XXI века: Реальность и перспектива: Материалы науч.-практ. конф., 1–20 декабря 1999. – Мн., 2000. – С. 37–39.

4. Искусство как психологический феномен // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 136–137.

5. Критика как сотворчество // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 161–162.

6. О чувстве собственного достоинства, или Белорусский экран в современной системе культуры // Концепция развития белорусского кино. Белорусское кино: Было. Нет... Будет?: Материалы науч.-практ. конф., 22 марта 2001 г. – Мн.: Транстэкс, 2001. – С. 88–90.

7. Беларускае кіно ў сістэме і іерархіі каштоўнасцей // Беларускае кіно ў XXI стагоддзі: Матэрыялы Рэсп. навук.-творч. канф., 31 кастрычніка. 2001 г. – Мн.: Арты-фэкс, 2002. – С. 91–96.

8. Равенство дара души и глагола // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 49–50.

9. Ностальгія по тексту // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 147–148.

10. «Концепция салата», или «Тирания интеллектуальной пошлости» // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 153–155.

VI. 1. Эстетическое воспитание средствами телевидения // Актуальные проблемы эстетического воспитания детей и молодежи: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. – Могилев, 1982. – Ч. I. – С. 35–38.

2. Роль телевидения в эстетическом воспитании подрастающего поколения // Актуальные проблемы эстетики и эстетического воспитания: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. – Полоцк – Новополоцк, 1987. – Ч. II. – С. 52–59.

3. Кинематограф в диалоге культур // Диалог цивилизаций: Сохранение духовных ценностей и идеалов через диалог культур: Сб. докладов Междунар. конф. под эгидой ООН, 21–23 мая 2001 г. – Мн., 2001. – С. 72–74.

VII.3. 1. Искусство и психоанализ: Программа спецкурса. – Мн., 2003. – 6 с.

НАРКЕВІЧ Аркадзь Іосіфавіч, доктар філал. навук, прафесар

I. 1. Сістэма словазлучэнняў у сучаснай беларускай мове. Структурна-семантычнае апісанне / А. І. Наркевіч. – Мн.: Выд-ва БДУ імя У. І. Леніна, 1972. – 336 с.

2. Назоўнік. Граматычныя катэгорыі і формы / А. І. Наркевіч. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1976. – 246 с.

III. 1. Способы выражения определений в современном белорусском литературном языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.02 / Ин-т языкозн. АН БССР. – Мн., 1956. – 16 с.

2. Система словосочетаний в современном белорусском литературном языке (структурно-семантическое описание): Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.02 / БГУ. – Мн., 1973. – 38 с.

IV. 1. 1. Ужыванне субстантыўных форм прыналежа-асабовых займеннікаў // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1969. – № 3. – С. 55–58.

2. Асноўныя тэндэнцыі развіцця сістэмы словазлучэнняў у сучаснай беларускай літаратурнай мове // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1971. – № 1. – С. 20–24.

3. Структурна-семантычныя групы новаўтвораных словазлучэнняў у сучаснай беларускай літаратурнай мове (па матэрыялах перыядычнага друку) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1971. – № 2. – С. 42–47.

4. Суадносіны словазлучэнняў з сумежнымі катэгорыямі // Беларуская мова і мовазнаўства. Вып. 2. – Мн.: БДУ імя У. І. Леніна, 1974. – С. 142–152.

5. Структурныя тыпы і функцыі адносна-прыналежаных прыметнікаў // Народная асвета. – 1972. – № 5. – С. 56–60.

6. Скарбонка беларускай філалогіі папаўняецца // Польшча. – 1972. – № 2. – С. 227–229.

7. Будова словазлучэнняў // Народная асвета. – 1974. – № 6. – С. 52–56.

8. Словосочетания и семасиологические единства (на материале белорусского языка) // Вопросы филологии. – М., 1974. – С. 136–142.

9. Словазлучэнне як прадмет сінтаксісу і яго дыферэнцыяльныя адзнакі // Беларуская мова і мовазнаўства. Вып. 3. – Мн.: БДУ імя У. І. Леніна, 1975. – С. 90–99.
10. Словазлучэнне і слова // Народная асвета. – 1976. – № 5. – С. 52–56.
11. Словазлучэнні і прэдыкатыўныя спалучэнні // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 2. – С. 29–31.
12. Словазлучэнні і камунікатыўныя адзінкі мовы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1977. – № 3. – С. 17–21.
13. Словазлучэнне і яго месца ў агульнай сістэме граматыкі і лексікалогіі // Беларуская мова. Вып. 6. – Мн.: БДУ імя У. І. Леніна, 1978. – С. 110–119.
14. Граматычная структура і функцыі словазлучэнняў // Народная асвета. – 1979. – № 12. – С. 43–46.
15. Наркевіч А. І. Выражэнне прыналежнасці ад’ектыўнымі формамі абагульнена-прыналежных займеннікаў // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1979. – № 2. – С. 21–25.
16. Вывучаецца сінтаксічная сінаніміка // Польша. – 1979. – № 5. – С. 253–256.
17. Да ўжывання словазлучэнняў з уласна- і агульна-прыналежнымі займеннікамі ў ролі залежнага слова (на матэр. суч. літар.-маст. і публ. тв.) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 3. – С. 27–30.
18. Граматычная структура і функцыі словазлучэнняў // Народная асвета. – 1980. – № 7. – С. 40–43.
19. Граматыкалізаваньня спалучэнні слоў // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1981. – № 2. – С. 28–30.
20. Гаворкі Сярэдняга Пасожжа // Польша. – 1981. – № 6. – С. 251–256.
21. Заснавальнік беларускай філалогіі // Беларусь. – 1981. – № 12. – С. 32.
22. Праблемы семантычнага сінтаксісу // Народная асвета. – 1982. – № 1. – С. 72–73.
23. Карыфэй славістычнай навукі // Народная асвета. – 1982. – № 8. – С. 78–79.
24. Аднатыпныя словазлучэнні ў сучаснай беларускай літаратурнай мове: Рэцэнзія на кн. Т. П. Бандарэнкі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1982. – № 2. – С. 76.
25. Нарыс гісторыі лінгвістычных вучэнняў // Народная асвета. – 1983. – № 4. – С. 77–78.
26. Словазлучэнні і члены сказа // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1983. – № 2. – С. 22–26.
27. Сучасная беларуская пунктуацыя // Народная асвета. – 1983. – № 1. – С. 74–75.
28. Лексіка мовы прэсы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1983. – № 3. – С. 62–63.
29. Словазлучэнні і парныя сямасіялагічныя ўтварэнні // Народная асвета. – 1985. – № 1. – С. 37–40.
30. Педагог, воін, вучоны // Народная асвета. – 1985. – № 5. – С. 14–15.
31. Жывое слова // Народная асвета. – 1985. – № 9. – С. 80.
32. Выдатны вучоны-славіст. Да 125-годдзя з дня нараджэння Я. Ф. Карскага // Народная асвета. – 1986. – № 1. – С. 71–73.
33. Марфалогія беларускай прыказкі // Народная асвета. – 1986. – № 2. – С. 73.
34. Акадэмік Яўфімій Фёдаравіч Карскі. Да 125-годдзя з дня нараджэння // Польша. – 1986. – № 1. – С. 156–160.
35. Пра беларускіх мовазнаўцаў // Беларусь. – 1986. – № 7 (571). – С. 23.
36. Скарбніца народнай мудрасці // Польша. – 1986. – № 11. – С. 220–222.
37. Кніга пра беларускіх мовазнаўцаў // Народная асвета. – 1986. – № 11. – С. 76.
38. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы: Рэцэнзія на кн. Л. М. Шакуна // Нёман. – 1986. – № 12. – С. 160–161.

39. Праца, якую чакалі // Беларусь. – 1986. – № 12. – С. 22–23.
40. Народнае вытворнае слова. 3 гаворкі Мсціслаўшчыны: Рэцэнзія на кн. Г. Ф. Юрчанкі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 3. – С. 77–78.
41. Структураўтваральныя сувязі ў мове сучасных перыядычных выданняў // Журналіст. – 1985. – С. 4–5.
42. Беларуская лінгвістыка, 31 выпуск // Нёман. – 1987. – № 9. – С. 160–168.
43. Метадычны семінар // Беларускі ўніверсітэт. – Мн., 1987. – С. 2–3.
44. З народных глыбінь // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1988. – № 7. – С. 77–78.
45. Грані слова // Беларусь. – 1988. – № 2. – С. 16–17.
46. Слоўнік народнай мовы // Беларусь. – 1988. – № 2. – С. 16–17.
47. Сезона ці сезону? // Беларусь. – 1989. – № 3. – С. 16.
48. Мовазнаўчыя дысцыпліны на факультэце журналістыкі: тэарэтычная і практычная накіраванасць, самастойная работа // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1989. – № 1. – С. 64–67.
49. Жывое слова // Маладосць. – 1989. – № 10. – С. 169–173.
50. Мова і сучаснасць // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы / БДУ. – Мн., 1989. – С. 3.
51. «На двары» і на «дварэ» // Беларусь. – 1990. – № 1. – С. 17.
52. Народжаныя часам // Беларусь. – 1990. – № 6. – С. 17.
53. Прыналежныя прыметнікі ў беларускай і рускай мовах // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – № 7. – С. 51–54.
54. Прыналежныя прыметнікі ў беларускай і рускай мовах (працяг) // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – № 9. – С. 54–57.
55. Новаўтварэнні і моўныя штампы // Польшча. – 1990. – № 10. – С. 238–247.
56. Жывое слова і штамп // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1991. – № 10. – С. 54–59.
57. Чыя гэта мова? // Беларуская думка. – 1992. – № 2. – С. 80–83.
58. Новыя словы ў лексіцы // Народная асвета. – 1992. – № 12. – С. 73–75.
59. Карыфей славістыкі // Беларусь. – 1993. – № 2. – С. 24–25.
60. Мова і сучаснасць // Маладосць. – 1993. – № 6. – С. 235–240.
61. Словы родныя і чужынцы // Эфір і час / НДТРК РБ. – 1994. – Лістапад-снежань. – С. 55–68.
62. Слова і час: набыткі і страты // Адукацыя і выхаванне. – 1995. – № 3. – С. 66–72.
63. Сучасная лексіка: сацыяльная абумоўленасць, выкарыстанне // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 1. – С. 62–65.
64. Слоўнік мовы папаўняецца // Пралеска. – 1995. – № 5. – С. 40–42.
65. Слова-образ і моўны штамп // Беларуская думка. – 1995. – № 6. – С. 69–71.
66. Чым слова адгукнецца... // Маладосць. – 1995. – № 9. – С. 235–245.
67. І сячэ, і паліць // Культура. – 1995. – № 49. – С. 3.
68. Слово о словах // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 1. – С. 115–124.
69. Дзве энцыклапедыі пра адзін літаратурны твор // Беларуская думка. – 1996. – № 1. – С. 190–191.
70. Энциклопедия «Слово о полку Игореве» // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 3. – С. 77–78.
71. Матчынай мовай параднёныя // Беларуская мова і літаратура. Вып. 2. – Мн., 1996. – С. 71–78.
72. З глыбіняў роднага слова // Маладосць. – 1996. – № 6. – С. 239–246.
73. З жыватворных крыніц // Пралеска. – 1996. – № 8. – С. 43–45.
74. Што ні слова – зіхаценне // Пралеска. – 1996. – № 11. – С. 39–40.
75. Стылістыка тэксту: моўныя штампы, клішэ (на матэрыяле прэсы) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1996. – № 3. – С. 62–63.

76. Аз, буки, веди, глаголь... // Беларуская думка. – 1997. – № 1. – С. 166–168.
77. Моўны стандарт і штамп. Характар сувязі і праяўленняў // Роднае слова. – 1997. – № 2. – С. 63–66.
78. Жывое, народнае // Пралеска. – 1997. – № 12. – С. 46–47.
79. І брыльянцістых адценняў значэнні // Роднае слова. – 1997. – № 11. – С. 210–212.
80. Міхаіл Яўгенавіч Цікоцкі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1997. – № 1.
81. Слова жывое, народнае... // Пегас. – 1998. – № 1. – С. 104–113.
82. Скарбам роднай мовы прысвячаецца // Адукацыя і выхаванне. – 1998. – № 1. – С. 125–126.
83. Па новых праграмах // Роднае слова. – 1998. – № 1. – С. 133–135.
84. Новы тлумачальны // Маладосць. – 1998. – № 3. – С. 242–250.
85. Малы жук, ды вялікі гук // Беларуская думка. – 1998. – № 9. – С. 135–140.
86. Ах, сачыненні! // Роднае слова. – 1998. – № 8. – С. 153–156.
87. Сугучнасць слоў жывых... // Маладосць. – 1998. – № 9. – С. 246–250.
88. Лексічныя багацці роднага краю // Пралеска. – 1998. – № 10. – С. 47.
89. Патрэбнае выданне // Полымя. – 1998. – № 12. – С. 274–275.
90. Зборы моўных залацінак // Маладосць. – 1999. – С. 243–247.
91. З народных крыніц // Роднае слова. – 1999. – С. 91–96.
92. Энцыклапедыя для абітурыентаў і школьнікаў // Полымя. – 1999. – № 6.
93. Даследчык слова // Пралеска. – 1999. – № 9.
94. Руплівы даследчык роднага слова // Пралеска. – 1999. – № 10.
95. Сякерай не высаечэш // Маладосць. – 2000. – № 1. – С. 239–250.
96. Беларуская мова: з гісторыі станаўлення і развіцця // Пралеска. – 2000. – № 3.
97. Беларуская мова: ад «А» да «Я» // Пралеска. – 2000. – № 6.
98. Новыя даследаванні: да 200-годдзя першага выдання «Слова пра паход Ігара» // Звязда. – 2000.
99. Пра словаскладанне ў беларускай мове // Роднае слова. – 2001. – № 2.
100. Пра новае славiстычнае выданне // Настаўнік. – 2001. – № 7.

IV.2. 1. Некаторыя асаблівасці дапасавання азначэнняў да азначаемых слоў у сучаснай беларускай літаратурнай мове // Даследаванні па беларускай і рускай мовах. – Мн.: БДУ імя У. І. Леніна, 1958. – С. 297–307.

2. Значэнні прыназоўнікава-іменных канструкцый з атрыбутыўнай сінтаксічнай функцыяй у сучаснай беларускай літаратурнай мове // Працы інстытута мовазнаўства АН БССР. Вып. 6. – Мн.: АН БССР, 1959. – С. 195–220.

3. Беспрыназоўнікавыя прыёмныя канструкцыі з залежнай формай назоўніка // Працы інстытута мовазнаўства АН БССР. Вып. 7. – Мн.: АН БССР, 1960. – С. 44–67.

4. Аб ужыванні іменных словазлучэнняў з прыслоўямі // Працы Інстытута мовазнаўства АН БССР. Вып. 8. – Мн.: АН БССР, 1961. – С. 248–256.

5. Варыянтнасць склонавых форм назоўнікаў // Аб некаторых асаблівасцях беларускай літаратурнай мовы. – Мн.: Навука і тэхніка, 1965. – С. 70–98.

6. Ужыванне інфінітываў у ролі залежных кампанентаў іменных канструкцый // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. – Мн.: Навука і тэхніка, 1966. – № 4. – С. 91–101.

7. Іменныя словазлучэнні з займеннікамі ў ролі залежных слоў // Лексікалогія і граматыка. – Мн.: БДУ ім. У. І. Леніна, 1969. – С. 131–149.

8. Прыслоўна-іменныя словазлучэнні ў сучаснай беларускай мове // Лінгвістычныя даследаванні. – Мн.: БДУ ім. У. І. Леніна, 1971. – С. 163–178.

9. Лексико-семантические средства выражения принадлежности в белорусском языке (сравнительно с русским) // Проблемы лексикологии. – Мн.: БГУ им. В. И. Ленина, 1973. – С. 103–115.

10. Слово в словосочетании и в фразеологизме // Методы изучения лексики. – Мн.: БГУ им. В. И. Ленина, 1975. – С. 141–147.

11. Семантычная структура і функцыі словазлучэнняў з абагульнена-прыналежнымі займеннікамі ў ролі залежнага слова // Беларуская мова. – Мн.: Выд-ва БДУ ім. У. І. Леніна, 1980. – С. 91–103.

12. Евфимий Федорович Карский. Жизнь, научная и общественная деятельность: Рэцэнзія на кн. М. Г. Булахавы // Филологические науки. – Мн., 1982. – № 3. – С. 88–98.

13. Нататкі аб мове масавай брашуры. Граматычная норма і варыянтнасць // Культура мовы журналіста. Вып. 1. – Мн.: БДУ ім. У. І. Леніна, 1982. – С. 33–62.

14. Пра варыянтнасць і нарматыўнасць граматычных форм у сістэме прыметнікаў // Культура мовы журналіста. Вып. 2. – Мн.: Універсітэцкае, 1984. – С. 25–37.

15. Метафарычныя спалучэнні ў мове прэсы // Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – С. 11–26.

16. Лексіка-граматычныя сродкі выражэння прыналежнасці ў мове друку // Культура мовы журналіста. Вып. 5. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – С. 16–26.

17. Слова і час. Актыўная і пасіўная лексіка // Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн., 1992. – С. 12–64.

18–24. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі. – Мн.: БелСЭ, 1985. – Т. 2 (Г – К). – У змесце: Зваротак. – С. 513; Змяняльныя словы. – С. 537; 1986. – Т. 3 (К – Н). – У змесце: Лад дзеяслова. – С. 192; Лік. – С. 257; Лічэбнік. – С. 289; Клічная форма. – С. 78; Назоўнік. – С. 750.

25. Словаспалучальныя новаўтварэнні ў мове прэсы // Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн., 1986. – С. 16–34.

26. Рэгіянальная лексіка і яе вывучэнне // Моўныя адзінкі ў кантэксце. – Мн., 1986. – С. 54–56.

27–43. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі. – Мн.: БелСЭ, 1987. – Т. 4. – У змесце: Пабочныя словы. – С. 126; Пабочныя сказы. – С. 126; Пераноснае значэнне слова. – С. 255–256; Полісемія. – С. 341; Прыдатак. – С. 398; Прыметнік. – С. 400; Прыназоўнік. – С. 400; Прыслоўе. – С. 401; Род. – С. 509; 1987. – Т. 5. – У змесце: Скланенне. – С. 24; Склон. – С. 24; Словазлучэнне. – С. 52; Службовыя словы. – С. 66; Устаўныя сказы. – С. 371–372; Устаўныя словы. – С. 372; Час дзеяслова. – С. 518–519; Часціцы. – С. 520.

44–46. Беларуская мова. Энцыклапедыя. – Мн.: БелСЭ, 1994. – У змесце: Клічная форма. – С. 262; Культура мовы журналіста. – С. 278; Назоўнік. – С. 371–373.

V. 1. Словазлучэнне як прадмет сінтаксісу // Вывучэнне беларускай мовы ў педагагічных інстытутах БССР: Матэрыялы Рэсп. навук-метад. семінара. – Мн., 1973. – С. 89–90.

2. Лексічнае напаўненне і структурная арганізацыя словазлучэнняў // Вопросы общественных и гуманитарных наук: Материалы 2-й науч. конф. Вып. 1. – Гомель, 1974. – С. 211–214.

3. Развитие параллельных вариантных структур в грамматической системе близкородственных языков // Всесоюзная научная конференция по проблемам обучения русскому языку в условиях близкородственного билингвизма: Материалы конф. – Мн., 1975. – С. 360–362.

4. Мова газеты і граматычная норма // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Материалы Респ. науч.-практ. конф., 29 декабря 1982 г. – Мн., 1982. – С. 46–49.

5. Фарміраванне ўсходнеславянскай айканіміі // IX Международный съезд славистов: Языкознание. Материалы дискуссии. – Киев, 1986. – С. 102–108.

6. Язык прессы и современность // Многонациональная советская журналистика: исторический опыт и проблемы перестройки: Материалы Всесоюз. межвузовск. науч.-теорет. и практ. конф., 15–17 мая 1990 г. – Алма-Ата, 1990. – С. 126–129.

7. О лингвистических дисциплинах на факультете журналистики: теоретическая и практическая направленность, самостоятельная работа: Материалы совещания зав. кафедрами ф-тов и отделений журналистики университетов страны, 20–25 марта 1989 г. – Киев, 1989. – С. 65–66.

8. Варыянтнасць граматычных форм словазмянення і іх вывучэнне ў ВНУ // Тэорыя і практыка навучання мовам, літаратурам і рыторыцы ў сярэдняй і вышэйшай школе: Матэрыялы Міжнар. навук.-тэарэт. канф., 15–17 снежня 1997 г. – Мн., 1998. – Ч. 1. – С. 88–91.

9. Слова, структураўтваральныя сувязі, ужыванне (на матэрыялах перыядычнага друку) // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала». – Мн., 1998. – С. 48–50.

10. Граматычная варыянтнасць і літаратурная норма // Беларуская мова ў другой палове ХХ стагоддзя: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 22–24 кастрычніка 1997 г. – Мн., 1998. – С. 198–200.

11. Слова: яго значэнне, ужыванне // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 20–23.

12. Слова: сацыяльная абумоўленасць, ужыванне // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 84–86.

13. Слоўнік мовы папаўняецца // Беларуская мова і мовазнаўства на рубяжы ІІІ-га тысячагоддзя: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 70-годдзю Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа НАН Беларусі, 2–3 лістапада 1999 г. – Мн., 2000.

14. Акадэмік Я. Ф. Карскі. Да юбілею вучонага // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 139–141.

15. Слова роднае, жывое. Шляхі станаўлення, развіцця // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе. – Мн., 2001.

16. Слова і час // Журналістыка – 2001: Матэрыялы міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 165–167.

17. Слоўнік мовы папаўняецца // Жыццём і словам прысягаючы: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філалагічных навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 40–41.

VI. 1. Прыналежныя прыметнікі як важнейшы сродак выражэння прыналежнасці ў беларускай мове // Праблемы беларускай філалогіі: Тэз. дакл. Рэсп. канф., прысвеч. 50-годдзю БССР і КПБ. – Мн., 1968. – С. 89–91.

2. Лексічная валентнасць як структурная аснова роўных тыпаў словазлучэнняў // Актуальныя праблемы лексикологии: Тез. докл. и сообщен. Всесоюз. науч. конф., 17–20 июня 1970 г. – Мн., 1970. – С. 149–151.

3. Класы невытворных іменных словазлучэнняў з творным склонам // Беларускае і славянскае мовазнаўства. Да 75-годдзя акадэміка АН БССР К. К. Крапівы. – Мн., 1972. – С. 222–229.

4. Словазлучэнне як форма выражэння сэнсава-сінтаксічных адносін паміж спалучальнымі словамі // Тыпалогія і ўзаемадзеянне славянскіх моў і літаратур: Тэз. дакл. і паведамл. ІІ Рэсп. канф., 17–19 мая 1973 г. – Мн., 1973. – С. 170–171.

5. Граматычныя адметнасці твораў Якуба Коласа і іх перакладаў на рускую мову // Творчая спадчына Янкі Купалы і Якуба Коласа і развіццё славянскіх моў і літаратур: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., прысвеч. 100-годдзю з дня нараджэння народных паэтаў БССР Я. Купалы і Я. Коласа. – Мн., 1982. – С. 165–168.

6. Аб нарматыўнасці варыянтных форм у мове газеты // Журналістыка: Исторический опыт, современная практика, мастерство. – Мн., 1985. – С. 46–48.

7. Грамматический параллелизм в системе именного склонения // Региональные особенности восточнославянских языков, литератур, фольклора и методы их изучения: Тез. докл. и сообщен. III Респ. конф. – Гомель, 1985. – Ч. I. – С. 140–142.

8. О продуктивности словообразовательного типа // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. II Респ. конф., 25–26 сентября 1986 г. – Гродно, 1986. – Ч. 2. – С. 11–13.

9. Актуальные проблемы, связанные с изучением лексики белорусского языка // Актуальные проблемы исторической лексикологии и лексикографии восточнославянских языков: Тез. докл. Всесоюз. конф., 12–14 октября 1988 г. – Днепропетровск, 1988. – С. 196–198.

10. Стилистическая модификация личных феминитивов в русском и белорусском языках (в соавт.) // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. III Респ. конф., 5–6 октября 1989 г. – Гродно, 1989. – Ч. II. – С. 200–202.

11. Слова ў кантэксце часу // Актуальныя праблемы сацыяльна-гуманітарных і натуральных навук: Тез. навуц. канф., посвящ. 70-летію БГУ. – Мн., 1991. – С. 56–57.

12. Граматычная варыянтнасць і норма // Дыялекталогія і культура беларускай мовы: Тэз. дакл. Рэсп. навуц.-практ. канф., 10–11 снежня 1991 г. – Мн., 1991. – С. 129–131.

13. Мова СМІ і сучаснасць // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навуц.-практ. канф. – Мн., 1993. – С. 17.

14. Слова як адзнака часу // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця. Вып. 1. – Мн., 1993. – С. 22–26.

15. Слово и время // Журналистика в 1993 г.: Тез. докл. навуц.-практ. канф. Вып. 2. – Мн., 1994. – С. 64–67.

16. Мова СМІ: камунікатыўныя рэсурсы і іх выкарыстанне // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навуц.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі. – Мн., 1994. – С. 22–24.

17. Моўны стандарт і штамп // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навуц.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ. – Мн., 1996. – С. 41–43.

18. Мова як адзнака часу: камунікатыўныя сродкі, выкарыстанне // Письменник – мова – стиль: Тэз. дакл. і паведамл. Міжнар. навуц. канф., 17–19 верасня 1996 г. – Мн., 1996. – С. 99–102.

19. Речевые штампы в языке белорусских СМИ // Журналистика в 1996 году. Средства массовой информации в постсоветском обществе: Тез. навуц.-практ. канф. – Мн., 1997. – Ч. 4. – С. 15–16.

20. Мова СМІ і сучаснасць: камунікатыўны аспект: Тэз. дакл. навуц. канф., 10–12 лістапада 1998 г. – Мн., 1998. – С. 50–52.

21. Вялікі вучоны-славіст (да 140-х угодкаў акадэміка Я. Ф. Карскага) // Мова ў святле класічнай спадчыны і сучасных парадыгм: Тэз. дакл. да VIII Міжнар. Карскіх чытанняў, 14–17 снежня 2000 г. – Гродна, 2000.

VII.1. 1. Курс сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Сінтаксіс: Падручнік / М. Г. Булахаў, Л. І. Бурак, Б. С. Лапаў, А. І. Наркевіч і інш. – Мн.: Дзяржаўнае вуч.-пед. выд-ва Міністэрства асветы БССР, 1959. – 378 с.

2. Граматыка беларускай мовы. Марфалогія / М. Г. Булахаў, А. І. Наркевіч, Л. І. Бурак і інш. – Мн., 1962. – Т. 1. – 540 с.

3. Граматыка беларускай мовы. Сінтаксіс / М. Г. Булахаў, Л. І. Бурак, І. К. Германовіч, З. Ф. Краўчанка, Б. С. Лапаў, А. І. Наркевіч і інш. – Мн.: Навука і тэхніка, 1966. – Т. 2. – 756 с.

4. Практычны курс сучаснай беларускай мовы: Вучэб. дапаможнік. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – 320 с.

VII.2. 1. Сучасная беларуская літаратурная мова: для студэнтаў факультэта журналістыкі БДУ імя У.І. Леніна: Тэматыка залікаў і экзаменаў / БДУ. – Мн., 1978. – 30 с.

2. Сучасная беларуская літаратурная мова: Заданні да практычных заняткаў для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1978. – 36 с.

3. Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія: Практыкум па сучаснай беларускай літаратурнай мове для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1980. – 26 с.

4. Граматыка. Марфалогія: Практыкум па сучаснай беларускай літаратурнай мове для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1982. – 40 с.

5. Сінтаксіс. Просты сказ: Практыкум па сучаснай беларускай літаратурнай мове для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1983. – 49 с.

6. Лексікалогія: Практыкум па курсу сучаснай беларускай літаратурнай мовы для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1985. – 60 с.

7. Фанетыка. Фаналогія. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія: Практыкум па курсу сучаснай беларускай літаратурнай мовы для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1985. – 36 с.

8. Сучасная беларуская літаратурная мова: Кантрольныя работы для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1986. – 56 с.

9. Сучасная беларуская літаратурная мова. Словаўтварэнне: Практыкум для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1987. – 10 с.

10. Заданія для самастойнай работы студэнтаў 1 курса спецыяльнасці 02.14 / БГУ. – Мн., 1988. – 11 с.

11. Заданія для самастойнай работы студэнтаў 2 курса спецыяльнасці 02.14 / БГУ. – Мн., 1988. – 14 с.

12. Заданія для самастойнай работы студэнтаў 3 курса спецыяльнасці 02.14 / БГУ. – Мн., 1988. – 15 с.

VII.3. 1. Сучасная беларуская літаратурная мова: Праграма для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1978. – 28 с.

2. Літаратурная норма і мова прэсы: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасці 2027 / БДУ. – Мн., 1986. – 7 с.

3. Сучасная беларуская літаратурная мова: Праграма для студэнтаў спецыяльнасці 02.14 / БДУ. – Мн., 1990. – 20 с.

4. Слова ў кантэксце часу: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 1991. – 7 с.

5. Мова СМІ і сучаснасць: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 1991. – 7 с.

6. Літаратурная норма і варыянтнасць: праблемы нарматыўнасці мовы СМІ: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 1991. – 7 с.

7. Слова ў кантэксце часу: Прыкладная праграма і практычны матэрыял да курса па выбару / БДУ. – Мн., 1991. – 66 с.

8. Культура мовы СМІ: Праграма курса / БДУ. – Мн., 1994. – 10 с.

9. Беларуская мова: Праграма курса для замежных студэнтаў / БДУ. – Мн., 1994. – 6 с.

10. Рэдактар-перакладчык: Праграма курса па профілі для студэнтаў спецыяльнасці «Журналістыка» / БДУ. – Мн., 1995. – 9 с.

11. Гісторыя беларускай літаратурнай мовы: Праграма для студэнтаў прыродазнаўчых факультэтаў / БДУ. – Мн., 1990. – 7 с.

12. Сучасная беларуская мова: Праграма. – Мн., 2001. – 24 с.

**ПАДАЛЯК Таццяна Уладзіміраўна,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

- I.** 1. Маральна-этычныя прыярытэты беларускага друку / Т. У. Падаляк. – Мн.: БДУ, 2001. – 84 с.
- III.** 1. Духоўнае станаўленне асобы і сродкі масавай інфармацыі: канструктыўныя і дэструктыўныя тэндэнцыі сучаснай беларускай публіцыстыкі: Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 1998. – 19 с.
- IV.1.** 1. Духоўнае станаўленне асобы: канструктыўны і дэструктыўны ўплыў маладзёжнага друку // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія.* – 1991. – № 1. – С. 57–59.
2. Да праблемы прафесійнага станаўлення і духоўнага сталення журналіста // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія.* – 1994. – № 3. – С. 66–69.
3. Асвятленне тэмы Вялікай Айчыннай вайны ў беларускай прэсе постперабудовачнага перыяду // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка.* – 1999. – № 1. – С. 60–65.
4. Некаторыя аспекты асвятлення сацыяльна-маральных пытанняў перыядычнага друку 90-х г. ХХ ст. // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка.* – 2000. – № 1. – С. 80–85.
5. Прафесійна-этычныя канфлікты ў журналістыцы: Вопыт грамадскага рэгулявання // *Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка.* – 2002. – № 3. – С. 91–96.
- IV.2.** 1. Этыка палемікі ў беларускай прэсе // *Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ.* – Мн., 2000. – С. 10–16.
2. Беларуская прэса 90-х гадоў: некаторыя аспекты ўплыву на духоўнае станаўленне асобы // *Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: Зб. арт. / БДУ.* – Мн., 2000. – С. 42–47.
3. Асоба журналіста ў кантэксце праблемы маральнага выбару СМІ ў сучаснай грамадска-палітычнай сітуацыі // *Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Зб. арт. Вып. 2 / БДУ.* – Мн., 1994. – С. 15–18.
- V.** 1. Спецыфіка выкарыстання фотаінфармацыі ў сучаснай прэсе // *Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г.* – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 94–96.
2. «Злоба дня» і «момант ісціны» сучаснага грамадства ў люстэрку прэсы // *Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ.* – Мн., 2000. – С. 153–155.
3. Вялікая Айчынная вайна ў люстэрку беларускага друку 1990-х гадоў // *Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ.* – Мн., 2001. – С. 62–64.
4. Этыка журналіста: аксіялагічныя прыярытэты прафесіі // *Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ.* – Мн., 2002. – С. 57–58.
5. Мэта апраўдвае сродкі? (пра недапушчальныя метады збору інфармацыі) // *Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ.* – Мн., 2002. – С. 166–169.
6. Праблема каштоўнасных арыентацый грамадства і сродкі масавай інфармацыі // *Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ.* – Мн., 2003. – С. 189–192.
7. Аксіялагічныя праблемы мовы сучасных СМІ ў кантэксце «нарматыўных навацый» Беларуска-рускага слоўніка // *Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ.* – Мн., 2004. – С. 77–79.

VI. 1. Духовные искания молодежи в отражении прессы // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию университета, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 187–188.

2. Маладзёжны друк: на мяжы духоўнага і бездухоўнага // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 7.

3. Беларускі маладзёжны друк – 1991: пошукі, праблемы, перспектывы // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., 24 снежня 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 7.

4. Пытанні нацыянальнага адраджэння ў публікацыях рэспубліканскага друку // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., снежань 1992 г. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 20–21.

5. Некаторыя праблемы прафесійнай этыкі журналіста ў сучаснай беларускай журналістыцы // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., кастрычнік 1993 г. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 19–20.

6. Проблемы нравственного выбора журналиста в современной общественно-политической ситуации (по материалам белорусской прессы) // Журналистика в 1993 году: Тез. докл. науч.-практ. конф., январь 1994 г. / МГУ. – Мн., 1994. – С. 42–45.

7. Журналіст як дзейная асоба і ахвяра сацыяльнай інфляцыі // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі БДУ, 4–6 кастрычніка 1994 г. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 27–28.

8. Сенсацыя ў сучаснай журналістыцы (у кантэксце праблем прафесійнай этыкі) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ, сакавік 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 16–17.

9. «Маральна-этычная праблематыка на старонках “Звязды”» // “Звязда”: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 24–25.

10. Праблемы прафесійнай этыкі ў недзяржаўных СМІ // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., 25 красавіка 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 19–21.

11. Праблемы журналісцкага майстэрства ў беларускай прэсе другой паловы 90-х гадоў // Мадэлі функцыянавання СМІ: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 17–19.

12. Экзістэнцыяльныя праявы ў грамадстве як аб’ект даследавання беларускай публіцыстыкі 90-х гадоў // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Тэз. дакл. навук. канф., 5 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 6–8.

VII.2. 1. Праграмы практыкі студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1999. – 24 с. (у сааўт.).

2. Прафесійная этыка журналіста: Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 2003. – 47 с.

VII.3. 1. Прафесійная этыка журналіста: Праграма для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2003. – 34 с.

ПАЎЛОЎСКАЯ Гражына Чаславаўна,
кандыдат філал. навук

I. 1. Проблемы психологии творчества в художественном мире М. И. Цветаевой / Г. Ч. Павловская. – Мн.: ПроPILEI, 2003. – 108 с.

III. 1. Проблемы психологии творчества в художественном мире М. И. Цветаевой: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 2003. – 21 с.

IV.1. 1. Работа над словом – работа над собой // Народная асвета. – 2000. – № 3. – С. 92–102.

2. О соотношении понятий «Бог», «Природа», «Творчество» в художественном мире М. Цветаевой // Веснік БДУ. Сер.4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 2000. – № 3. – С. 12–17.

3. Культурно-философская перекодировка исторических образов в творчестве М. Цветаевой // Основы мастацтва. – 2001. – № 2. – С. 102–111.

4. Психологические предпосылки творчества поэта-лирика в трактовке М. Цветаевой // Немига літаратурная. – 2002. – № 4. – С. 131–135.

IV.2. 1. Феномен языковой игры как основа творческого процесса в представлении М. Цветаевой // Диалектика литературы и творческая эволюция писателя: Сб. науч. трудов. – Мн.: БГПУ, Ин-т соврем. знаний, 2002. – С. 58–70.

2. «Попытка комнаты» как вариация мифа о поэте М. Цветаевой // Век и Вечность: Марина Цветаева и поэты XX века: Межвузовский сб. науч. трудов. Вып. 1 / ЧГУ. – Череповец, 2002. – С. 246–251.

V. 1. Проблема стихийности и интуитивизма в концепции поэтического творчества М. И. Цветаевой // Современная филология: Сегодня и завтра: Материалы науч. конф. молодых ученых / БГУ. – Мн., 1994. – С. 195–199.

2. Интертекстуальность как форма реализации концепции поэта и поэзии М. Цветаевой // Художественный текст: Восприятие. Анализ. Интерпретация: Материалы Междунар. науч. конф. «Филологический анализ и интерпретация художественного текста», 26–28 апреля 2000 г. / Вильнюс. гос. пед. ун-т. – Вильнюс, 2000. – Ч. 2. – С. 73–81.

3. Пушкин и его персонажи в контексте дионисийского мироощущения М. Цветаевой // А. С. Пушкин – М. И. Цветаева: VII Цветаевская Междунар. науч.-тема. конф., 9–11 октября 1999 г.: Сб. докл. – М.: Дом-музей Марины Цветаевой, 2000. – С. 119–125.

4. Влияние немецкого романтизма и идеализма на концепцию творчества М. Цветаевой // А. С. Пушкин – М. И. Цветаева: VII Цветаевская Междунар. науч.-тема. конф., 9–11 октября 1999 г.: Сб. докл. – М.: Дом-музей Марины Цветаевой, 2000. – С. 332–338.

5. Проблема психологии творчества в художественном мире М. Цветаевой // Марина Цветаева: личные и творческие встречи, переводы ее сочинений: VIII Цветаевская Междунар. науч.-тема. конф., 9–13 октября 2000 г.: Сб. докл. – М.: Дом-музей Марины Цветаевой, 2001. – С. 291–296.

6. Символика образов растительности как отражение концепции творчества М. Цветаевой // Мастацкі вобраз: генезіс, эвалюцыя, сучасны стан: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 28–30 верасня 2000 г. – Брэст, 2001. – С. 204–207.

7. Трансформация мифа о поэте в творчестве М. Цветаевой (на материале поэмы «С моря») // Славянскія літаратуры ў кантэксте сусветнай: Матэрыялы V Міжнар. навук. канф., прысьвеч. 80-годдзю БДУ, 16–18 кастрычніка 2001 г.: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 2001. – Ч. 3: Русская литература в контексте мировой. Достоевский и мировой литературный процесс. – С. 88–95.

8. Концепт *лестница* в поэтическом сознании М. Цветаевой // Актуальные проблемы исследования языка и речи: Материалы Междунар. науч. конф., 30–31 октября 2001 г.: В 2 ч. / БГПУ. – Мн., 2001. – Ч. 1. – С. 135–138.

9. «Поэма Воздуха» М. Цветаевой: от текста к психологии творческой личности // На путях к постижению Марины Цветаевой: IX Цветаевская Междунар. науч.-темат. конф., 9–13 октября 2001 г.: Сб. докл. – М.: Дом-музей Марины Цветаевой, 2002. – С. 261–273.

10. Код творчества в поэме «Молодец» М. Цветаевой // Эмигрантский период жизни и творчества Марины Цветаевой: XI Цветаевская Междунар. науч.-темат. конф., 9–11 октября 2003г.: Сб. докл. – М.: Дом-музей Марины Цветаевой, 2004. – С. 123–129.

11. Мифологизация как один из способов мышления XX века: концепция поэта в контексте мифотворчества М. Цветаевой // Русская литература XX века: Итоги и перспективы: Материалы Междунар. науч. конф., 24–25 ноября 2000 г. / МГУ. – М.: МАКС-Пресс, 2000. – С. 192–194.

12. Элементы массовой культуры в эстетике русских футуристов: особенности восприятия авангардистского текста // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 187–189.

ПЕРАГУДАВА Людміла Іванаўна

IV.1. 1. Счастливый несчастливец // Родник. – 1990. – № 11–12. – С. 58–59. (в соавт.).

2. Объяснение в любви. X МКФ «Золотой Витязь». Кинообозрение // На экранах. – 2001. – № 7. – С. 4–8.

3. Михаил Пташук. Будет долгим прощание... // Вестник XI МКФ «Золотой Витязь». – Рязань, 2002. – С. 4–5.

4. Дом, где живет кино // Вестник XI МКФ «Золотой Витязь». – Рязань, 2002. – № 6. – С. 7–8.

5. Легенда о черном и белом «пиаре» // На экранах. – 2002. – № 6. – С. 1.

6. «Золотой Витязь». Разум и чувства // На экранах. – 2002. – № 7. – С. 2–8.

7. «Четвертая власть» на «Лістападзе» // На экранах. – 2003. – № 1. – С. 14.

8. Белорусский вокзал // На экранах. – 2003. – № 2. – С. 1.

9. Кино. Женщина. Весна // На экранах. – 2003. – № 3. – С. 1.

10. До и после «Выбора» // На экранах. – 2003. – № 3. – С. 10–11.

11. В этом мире // На экранах. – 2003. – № 4. – С. 1.

12. В начале было Слово... // На экранах. – 2003. – № 6. – С. 1.

13. Явление Анастасии // На экранах. – 2003. – № 7. – С. 1.

14. Простые истины Бреста. Хроника 4-го национального кинофестиваля // На экранах. – 2004. – № 1. – С. 3–6.

15. Еще о войне... // На экранах. – 2004. – № 2. – С. 1.

IV.2. 1. Каталог беларускіх фільмаў. 1997–1998 гг. – Мн.: ИПП «Ходр», БелТИЗ, 1999. – 36 с.

2. Каталог белорусских фильмов. 1999–2000 гг. – Мн.: Транстэкс, 2001. – 39с.

3. Виктор Туров. Победитель // Каталог Международного кинофестиваля «Золотой Витязь». – Москва, 2001. – С. 11–12.

4. Каталог беларускіх фільмаў. 2001–2002 гг. – Мн.: Транстэкс, 2003. – 26 с.

V. 1. Практическое киноведение в белорусских СМИ (на примере специализированного киножурнала «На экранах») // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн.: Тэхнапрынт, 2000. – С. 156.

2. Кинокритика и кинопресса. Вместе // Концепция развития белорусского кино. Белорусское кино: было. Нет... Будет?: Материалы науч.-практ. конф., 22 марта 2001 г. – Мн.: Транстэкс, 2001. – С. 81–84.

3. Специализированный киножурнал как зеркало современного кинопроцесса (на примере киножурнала «На экранах») // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 187–190.
4. Место встречи изменить нельзя... // Беларуское кино ў XXI стагоддзі: Матэрыялы Рэсп. навук.-творч. канф. Белар. саюза літар.-маст. крыт., Белар. саюза кінем., Белар. канфед. творч. саюзаў, Белар. дзярж. акад. маст. – Мн.: Белар. дзярж. акад. мастац., 2002. – С. 7–14.
5. О культуре кинотекста в прессе, или Работа над ошибками // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 59–61.
6. Легенда о черном пиаре // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 162–164.
7. «Анастасія Слуцкая»: журналістскі кантэкст // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 192–194.

**ПЛАЎНІК Аза Аляксееўна,
кандыдат гіст. навук, дацэнт**

I. 1. Луначарский – революционер – публицист / А. А. Плавник, В. Г. Булацкий. – Мн.: Изд. центр БГУ, 1971. – 96 с.

2. Многоликий экран / А. А. Плавник, Н. Е. Достанко. – Мн.: Изд. центр БГУ, 1974. – 206 с.

III. 1. А. В. Луначарский – публицист большевистских газет первой русской революции 1905–1907 гг.: Автореф. дис. ... канд. ист. наук: 07.580 / БГУ. – Минск, 1969. – 26 с.

IV.1. 1. Человек – эпоха // Народная асвета. – 1965. – № 11. – С. 18–24.

2. Выдающийся деятель культуры // Коммунист Белоруссии. – 1965. – № 11. – С. 9–14.

3. Революционер – пропагандист // Блокнот агитатора. – 1967. – № 22. – С. 17–23.

4. Первые шаги будущего наркома // Неман. – 1968. – № 8. – С. 31–38.

5. Искусство точной мысли (из наблюдений над литературной работой А. В. Луначарского) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 2. – С. 78–80.

6. Этапы и тенденции развития Белорусского телевидения // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1984. – № 1. – С. 57–60.

7. Деятельность Компартии Белоруссии по развитию телевидения в республике (1958–1966) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 1. – С. 60–63.

8. От замысла к воплощению // Искусство Белоруссии. – 1986. – № 6 – С. 17–19.

9. Становление и развитие литературно-драматического вещания на Белорусском телевидении // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1988. – № 3. – С. 54–57.

10. От информации к аналитичности // Искусство Белоруссии. – 1985. – № 7. – С. 24–25.

IV.2. 1. Краткая Литературная Энциклопедия. – М.: Наука, 1971. – В содержании: Пролетарий. – С. 82.

2. У эфіры – «Вышыня» // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 5 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1977. – С. 37–46.

3. Партрэт сучасніка // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1979. – С. 36–42.

4. Гучыць голас памяці // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1984. – С. 5–13.

5. Нязгаснае святло вялікага подзвігу // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – С. 5–12.
6. С уважэннем к тэлезрителю // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1988. – С. 18–22.
7. Путь к диалогу // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1990. – С. 23–28.
8. А высновы робіць глядач... // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 6 / НДТРК Беларусі. – Мн., 1993. – С. 33–40.
9. Ар'ергард ці авангард? // Эфір і час: Зб. арт. Вып. 6 / НДТРК Беларусі. – Мн., 1994. – С. 5–12.
10. Новыя гульні па старых правілах // Журналістыка: Актуальныя праблемы тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 1994. – С. 8–12.
11. І зноў вясна на белым свеце // Эфір і час: Зб. арт. Вып. 3 / НДТРК Беларусі. – Мн., 1995. – С. 32–43.
12. Крокі мастацкага вяшчання // Эфір і час: Зб. арт. Вып. 2 / НДТРК Беларусі. – Мн., 1996. – С. 32–38.
13. Рэспубліка Беларусь вачамі тэлегледачоў бліжняга замежжа // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 21–25.
14. І зноў вясна на белым свеце // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 26–31.
15. Проблемы эффективности учебно-образовательного ТВ на современном этапе // Функциянаванне СМІ Беларусі ў пераходны перыяд: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 17–21.
16. Мастацкія праграмы БТ: традыцыі і сучаснасць // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1999. – С. 13–15.
17. К праблеме становлення і развіцця дзетскага і моладзежнага тэлебачання в Беларусі // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000.
18. Исторический опыт БелТВ // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 31–35.
19. Шлях да дыялогу // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 11–15.
20. Ар'ергард ці авангард? // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 49–54.
21. Перадачы БТ на тэлеэкранах краін бліжняга замежжа // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 29–33.
22. Образовательное ТВ как средство духовно-культурного общения // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 45–50.
23. Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 2001. – Т. 13. – У змесце: Друк, радыё, тэлебачанне Расіі. – С. 331.
24. Национальное ТВ: исторические уроки // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 29–33.
25. Радиовещание на рубеже веков: от прямого эфира... к прямому эфиру // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 29–33.
26. Белорусское ТВ в контексте социально-политической ситуации на рубеже столетий // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 6 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 13–16.
27. Белорусское радио: новый исторический этап развития // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 34–37.

В. 1. Творческая дипломная работа и профессиональное становление студента // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Материалы Респ. науч.-практ. конф., 29 декабря 1982 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1982. – С. 37–39.

2. Экранный портрет времени // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Материалы Респ. науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1985. – С. 37–38.

3. Беларусь на телеэкранах стран ближнего зарубежья // Журналистика в 1993 году: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 3–7 февраля 1994 г. / МГУ. – М., 1994. – Ч. II. – С. 54–56.

4. Из истории становления информационной службы Белорусского ТВ // Беларуская дзяржаўнасьць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф., 22 снежня 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 20–21.

4. Из истории развития художественных программ на Белорусском ТВ // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 ліст. 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 96–98.

5. Белорусский радиотеатр: первые шаги // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 ліст. 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 156–157.

6. Художественные программы Белорусского радио 20–30-х гг.: Уроки истории // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 66–68.

7. Развитие белорусского музыкального радиовещания // Проблемы массовой коммуникации на рубеже тысячелетий: Материалы Всероссийск. межвузовск. науч.-практ. конф., 14–16 мая 2001 г. / ВГУ. – Воронеж, 2001. – С. 33–35.

8. Белорусскому ТВ – 45 лет (особенности развития в 50-е гг.) // Журналистика в 2000 году: реалии и прогнозы развития: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2001 г. / МГУ. – М., 2001. – Ч. IX. – С. 53.

9. Белорусское ТВ – формы и тенденции развития в 60-е годы XX столетия // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 190–192.

10. Радио нового века: возвращение к истокам // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 164–165.

11. Белорусское радио – радио для всех и каждого // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 196–198.

VI. 1. Творческая дипломная работа // Постигание профессии: методика проведения практических занятий со студентами радиотелевизионной специализации: Тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф., май 1976 г. / КГУ. – Киев, 1976. – С. 31–32.

2. Відавы фільм як сродак адлюстравання героікі савецкага народа // Праблемы далейшага ўдасканалення журналісцкай адукацыі ў БССР: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., верасень 1985 г. / БДУ. – Мн., 1985. – С. 12–15.

3. Тема Великой Отечественной войны в программах Белорусского телевидения // Великая победа советского народа (1941–1945 гг.): Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., апрель 1985 г. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 31–38.

4. ТВ и выборы // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., лістапад 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 16–21.

5. Прямой эфир – поиски и решения // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию БГУ, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 71–73.

6. Рэспубліка Беларусь на замежным экране // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., кастрычнік, 1993 г. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 15–16.

7. Абласныя навіны на рэспубліканскім тэлеэкране // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі БДУ, 4–6 кастрычніка 1994 г. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 36–37.

8. Новыя напрамкі асвятлення на ТБ 50-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне // Сродкі масавай інфармацыі і нацыянальная адказнасць: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., сакавік 1995 г. / БДУ. – Мн., 1995. – С. 38–32.

9. Становление и развитие телевидения в республике // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ, сакавік 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 21–22.

10. Освещение 50-летия Победы в Великой Отечественной войне на телевидении // Журналистика в 1995 году: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., февраль 1996 г. / МГУ. – М., 1995. – С. 38–30.

11. Некоторые аспекты становления и развития белорусского телевидения // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. конф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання, 11 лютага 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 31–34.

12. Телепрограммы для школьников: особенности в рамках переходного периода // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 28–31.

13. ТВ: взгляд из истории // Журналистика в 2001 году: СМІ и вызовы нового века: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., февраль 2002 г. / МГУ. – М., 2002. – Ч. 5. – С. 35–37.

VII.2. 1. Опыт использования советского РТ в развивающихся странах: Метод. указания для иностр. студентов ф-та журналистики / БГУ. – Мн., 1985. – 5 с.

2. История белорусского телевидения: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения в Белоруссии» / А. А. Плавник, Л. Ф. Шилова, Н. Т. Фрольцова / БГУ. – Мн., 1988. – Ч. I. – 57 с.

3. История белорусского телевидения: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения в Белоруссии» / БГУ. – Мн., 1989. – Ч. II. – 59 с.

4. Основные этапы развития аудиовизуальных СМІ: Учеб.-метод. комплекс по курсу «Основные этапы развития аудиовизуальных СМІ»: Для студентов специальности Г.04.01.00 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 104 с.

VII.3. 1. История советского радиовещания и телевидения: Программа спецкурса / БГУ. – Мн., 1977. – 8 с.

2. Зарубежное радиовещание и телевидение: Программа спецкурса / БГУ. – Мн., 1977. – 9 с.

3. Радио и телевидение в БССР: Программа спецкурса / БГУ. – Мн., 1978. – 11 с.

4. Актуальные проблемы развития зарубежного телевидения и радиовещания: Программа курса / БГУ. – Мн., 1989. – 7 с.

5. Станаўленне і фарміраванне беларускай тэлерадыёжурналістыкі: Праграма курса // Асновы тэлерадыёжурналістыкі. Праграмы / БГУ. – Мн., 1997. – 8 с.

6. Основные этапы развития аудиовизуальных СМІ: Программа курса // Асновы тэлерадыёжурналістыкі. Праграмы / БГУ. – Мн., 1997. – 7 с.

7. Репортер ТВ: Программа курса по профилю // Асновы тэлерадыёжурналістыкі. Праграмы / БГУ. – Мн., 1997. – 3 с.

8. Тенденции развития мирового РТ: Программа курса // Асновы тэлерадыёжурналістыкі. Праграмы / БГУ. – Мн., 1997. – 7 с.

9. Навукова-даследчая праца // Факультэт журналістыкі. Да 80-годдзя БДУ / БДУ. – Мн., 2001. – С. 34–36.

10. Основные этапы развития аудиовизуальных СМИ: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 26 с.

11. Аудиовизуальные СМИ в современном мире: Программа специального курса для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 14 с.

ПРАНОВІЧ Тацяна Іванаўна

V. 1. О принципах критической оценки экранизаций и инсценировок художественной литературы // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Мн, 1985. – С. 29.

2. Российская пресса для детей и подростков в 90-е годы // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 174–176.

3. Слагаемые успеха газеты для подростков // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 200–201.

4. Газета для тинейджеров как тип издания // Журналистика – 2003: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – М., 2004. – С. 55–56.

VI. 1. Желтая пресса: становление и уроки истории // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 1996. – С. 62–63.

VII. 3. 1. Программа курса «История зарубежной литературы» для студентов специальностей Е 1-23 01 08 – Журналистика, Е 1-23 01 09 – Международная журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – С. 15.

ПЫЖКОЎ Васіль Андрэевіч, доктар гіст. навук, прафесар

I. 1. Друк Беларусі ў барацьбе за выкананне гістарычных рашэнняў XXI з’езда КПСС / В. А. Пыжкоў. – Мн.: Дзяржвыдат БССР, 1960. – 195 с.

2. Газета і сучаснасць. Некаторыя праблемы беларускага друку / В. А. Пыжкоў. – Мн.: Выд-ва «Беларусь», 1965. – 210 с.

3. Журналіст у эканамічным пошуку / В. А. Пыжкоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1973. – 120 с.

4. Ад партрэта сучасніка да партрэта сучаснасці / В. А. Пыжкоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1975. – 200 с.

III. 1. Друк Беларусі за выкананне гістарычных рашэнняў XXI з’езда КПСС: Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 1961.

2. Газета і сучаснасць. Некаторыя праблемы беларускай прэсы: Аўтарэф. дыс. ... д-ра філал. навук / БДУ. – Мн., 1965.

**РАГОЙША Вячаслаў Пятровіч,
доктар філал. навук, прафесар**

- I.** 1. Паэтыка Максіма Танка: Культура вобраза. Характар верша / В. П. Рагойша. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1968. – 228 с.
2. Пераклаў Якуб Колас... / В. П. Рагойша. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1972. – 112 с.
3. Карані дружбы: Беларуска-ўкраінскія літаратурныя ўзаема сувязі пачатку XX ст. / Т. Кабр-жыцкая, В. Рагойша. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1976. – 255 с.
4. Гутаркі пра верш: Метрыка. Рытміка. Фоніка / В. П. Рагойша. – Мн.: Народная асвета, 1979. – 127 с.
5. Проблемы перевода с близкородственных языков: Белорусско- русско-украинский поэтический взаимоперевод / В. П. Рагойша. – Мн.: Изд-во БГУ, 1980. – 183 с.
6. Напісана рукой Купалы: Архіўныя знаходкі / В. П. Рагойша. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1981. – 136 с.
7. Кантакты: Літаратурна-крытычныя артыкулы, эсэ / В. П. Рагойша. – Мн.: Маст. літ., 1982. – 223 с.
8. Слядамі знічкі: Пра Сяргея Палуяна / Т. А. Кабржыцкая, В. П. Рагойша. – Мн.: Выд-ва ЦК КПБ, 1990. – 80 с.
9. Вяршыні: з невядомага і забытага пра Я. Купалу, Я. Коласа, М. Багдановіча / В. П. Рагойша. – Мн.: Універсітэцкае, 1991. – 197 с. – («Са скарбніцы беларускай культуры»).
10. І адгукнецца слова ў слове...: Літаратурна-крытычныя артыкулы, эсэ, дыялогі / В. П. Рагойша. – Мн.: Маст. літ., 1992. – 287 с.
- II.** 1. Працы кафедры беларускай літаратуры: Бібліяграфічны даведнік / В. П. Рагойша. – Мн.: БДУ, 1968. – 80 с.
2. Там, дзе бруіцца Іслач = Там, дзе струіцца Іслочь. – Мн.: БелСЭ, 1991. – 144 с.
- III.** 1. Поэтика Максима Танка: Культура образа. Характер стиха: Автореф. дис. ... канд. філал. навук / БГУ. – Мн., 1967. – 20 с.
2. Белорусская поэзия XX столетия в контексте восточнославянских литератур: Типология, рецепция, художественный перевод: Науч. доклад по опубл. трудам, представл. к защите на соиск. уч. ст. д-ра филол. наук. 10.01.02 – Литература народов СССР (советского периода). – М.: Ин-т мировой литературы им. А. М. Горького РАН, 1993. – 91 с.
- IV.1.** 1. «Кобзар» у перакладах білоруською моваю Якуба Коласа // Праці Одеського держу-ніверситету. – Одеса, 1962. – Т. 152. Вып. 8. – С. 33–39.
2. Якуб Колас – перакладчык // Беларусь. – 1962. – № 11. – С. 15.
3. Размова на ростанях (пра літаратурную падрыхтоўку філолагаў) // Маладосць. – 1963. – № 4. – С. 122–125 (у сааўт.).
4. Пачатак (рэцэнзія) // Маладосць. – 1963. – № 6. – С. 145–147.
5. Шырэй глядзець на свет (рэцэнзія) // Маладосць. – 1963. – № 2. – С. 140–142.
6. Вечнае і чалавечае (рэцэнзія) // Маладосць. – 1964. – № 2. – С. 131–133.
7. Дарадзіца ў свеце народных скарбаў (рэцэнзія) // Польшча. – 1964. – № 11. – С. 189–190.
8. Майстэрства Максіма Танка (рэцэнзія) // Народная асвета. – 1966. – № 7. – С. 52–56.
9. Думка і пачуццё (рэцэнзія) // Польшча. – 1966. – № 1. – С. 176–178.
10. Паэзія дзень сённяшні // Народная асвета. – 1967. – № 4. – С. 51–58.
11. Свабодны верш і беларуская паэзія // Польшча. – 1967. – № 3. – С. 212–224.
12. Свет паэта і майстэрства даследчыка (рэцэнзія) // Народная асвета. – 1967. – № 2. – С. 91–92.
13. Вобразная моц «нявобразнага» слова // Вопросы литературы и языка: Сб. статей молодых ученых и аспирантов. – Мн., 1968. – С. 78–87.

14. Разведчык будучыні (пра М. Танка) // На высокай хвалі. – Мн.: Народная асвета, 1968. – С. 34–55.
15. У краіне паэта (рэцэнзія) // Польша. – 1968. – № 3. – С. 221–228.
16. Кастрам купалля – палымець! (рэцэнзія) // Маладосць. – 1968. – № 1. – С. 135–136.
17. Любоўю – за любоў (рэцэнзія) // Польша. – 1968. – № 4. – С. 227–229.
18. Станаўленне голасу (рэцэнзія) // Маладосць. – 1968. – № 11. – С. 145–147.
19. Проблема верлібра в белорусской поэзии // Zagadnienia Rodzajow Literackich (Jydu). – 1969. – Т. 12. – № 1. – С. 25–42.
20. Республиканская конференция по белорусской филологии // Филологические науки. – 1969. – № 4. – С. 131–132 (в соавт.).
21. У вольную і думную хвіліну (да біяграфіі Я. Купалы) // Маладосць. – 1969. – № 7. – С. 130–132.
22. На языке братства (рецензия) // Неман. – 1969. – № 6. – С. 173–176.
23. Цётка і Свянціцкі // Польша. – 1970. – № 8. – С. 204–209. Тое ж // Украінскае літаратурознаўства (Львів). – 1970. – Вип. 10. – С. 61–67 (у сааўт.).
24. Даследуецца беларускі верш (рэцэнзія) // Маладосць. – 1970. – № 3. – С. 132–134.
25. Маладая беларуская паэзія на Украіне (рэцэнзія) // Польша. – 1970. – № 10. – С. 220–223.
26. З-пад роднага крыла: 3 гіст. літаратурнага жыцця БДУ імя У. І. Леніна // Маладосць. – 1971. – № 10. – С. 132–137.
27. У летапіс братэрства (рэцэнзія) // Польша. – 1971. – № 3. – С. 243–245.
28. Адзінаўладдзе чалавечай дабраты (М. Танк) // Работніца і сялянка. – 1972. – № 9. – С. 15–16.
29. Дар народу // Дзень паэзіі: 1972. – Мн., 1972. – С. 92.
30. Духовное единение (о взаимосвязях писателей и критиков Беларуси и Ленинграда) // Аврора. – 1972. – № 9. – С. 29–30.
31. З купалазнаўчых росшукаў // Народныя песняры. – Мн., 1972. – С. 343–351.
32. За радкамі аднаго пісьма (пісьмо Я. Купалы дзеячу беларускай культуры Б. Тарашкевічу) // Маладосць. – 1972. – № 7. – С. 129–131.
33. На камні, жалезе і золаце (пра М. Танка) // Бярозка. – 1972. – № 9. – С. 14.
34. Янка Купала і Якуб Колас у іх сувязях з Беларускім дзяржаўным універсітэтам: Хроніка // Народныя песняры. – Мн., 1972. – С. 360–369 (у сааўт.).
35. Анталогія дружбы (рэцэнзія) // Польша. – 1972. – № 12. – С. 211–226.
36. Поэт открывает поэта (рецензия) // Дружба народов. – 1972. – № 6. – С. 277–278.
37. Шляхамі паэта (рэцэнзія) // Маладосць. – 1972. – № 1. – С. 146–148.
38. Авторизация? Не только! (Я. Колас – переводчик) // Мастерство перевода. 1972. – М., 1973. – № 9. – С. 118–138.
39. Преодоление барьера (М. Танк в переводах на русский) // Неман. – 1973. – № 4. – С. 167–177.
40. Прысвечана дружбе літаратур // Веснік БДУ імя У. І. Леніна. Сер. 4. – 1973. – № 1. – С. 91–92.
41. На алтарь дружбы (рецензия) // Неман. – 1973. – № 8. – С. 180–184.
42. Песня братняй еднасці (рэцэнзія) // Польша. – 1973. – № 10. – С. 214–223.
43. Свята працягваецца (рэцэнзія) // Беларусь. – 1973. – № 2. – С. 17.
44. Структура вершаванага вобраза (рэцэнзія) // Польша. – 1973. – № 5. – С. 235–238.
45. Водгулле хагынскіх званоў // На арбіце часу. – Мн., 1974. – С. 150–161.
46. Вышыня (да 60-годдзя з дня нараджэння Я. Семяжона) // Польша. – 1974. – № 11. – С. 213–219.
47. Прыгожа літары выводзіў ён пяром: Штрыхі да партрэта М. Багдановіча // Маладосць. – 1974. – № 5. – С. 183–184.
48. Барвы і слова друга з Украіны (рэцэнзія) // Польша. – 1974. – № 12. – С. 231–234 (у сааўт.).

49. Водгулле хатынскіх званоў (рэцэнзія) // Польша. – 1974. – № 4. – С. 227–234.
50. Новое издание Купалы (рэцэнзія) // Неман. – 1974. – № 12. – С. 171–175.
51. У пошуках заповітнага каменя (рэцэнзія) // Беларусь. – 1974. – № 9. – С. 26.
52. Наша дружба на все века (о беларуска-казахских литературных связях) // Простор (Алма-Ата). – 1975. – № 1. – С. 90–94.
53. О чем напомнил автограф (неизвестный купаловский автограф) // Неман. – 1975. – № 9. – С. 188 (в соавт.).
54. Янка Купала ў перакладах М. Ісакоўскага і А. Пракоф’ева // Веснік БДУ імя У. І. Леніна. Сер. 4. – 1975. – № 2. – С. 15–20.
55. Дыялогі з палымянай памяццю (аб сустрэчах з казахскімі пісьменнікамі, якія ваявалі ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны) // Маладосць. – 1976. – № 2. – С. 174–181.
56. І на дамбры, і на жалейцы... Старонкі беларуска-казахскіх літаратурных сувязей // Польша. – 1976. – № 6. – С. 228–235.
57. Пачатак вялікага шляху (аб першых перакладах паэзіі Я. Купалы на рускую мову) // Беларуская літаратура і літаратуразнаўства. – Мн., 1976. – Вып. 4. – С. 25–38.
58. Janka Kupaia i L.M. Rogowski: Kartka z dziejow stosunkow kulturalnych polskoschodniosiowiacskich // Slavia Orientflis. – 1976. – № 1. – S. 51–54 (у сааўт.).
59. Зацікаўлена, дбайна, з любоўю (рэцэнзія) // Польша. – 1976. – № 10. – С. 226–231.
60. Дружная з сонцам краіна (Я. Купала і Грузія) // Дзень паэзіі. 1977. – Мн., 1977. – С. 155–159.
61. Напісана рукой Купалы...: Из архивных разысканий // Неман. – 1977. – № 8. – С. 160–169.
62. Братерський потиск рук (рэцэнзія) // Дніпро. – 1977. – № 6. – С. 146–150.
63. Паміж сэрцам і сонцам (рэцэнзія) // Польша. – 1977. – № 7. – С. 239–243.
64. Галіны аднаго дрэва (Аб дапаможных галінах літаратуразнаўства) // Польша. – 1978. – № 3. – С. 224–240.
65. Зыгмунт Нагродскі і яго вершы // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. – 1978. – № 2. – С. 18–19.
66. Перад бурай (Старонкі біяграфіі Цёткі) // Маладосць. – 1978. – № 11. – С. 179–189.
67. Вяртанне ў матчыну мову (рэцэнзія) // Польша. – 1978. – № 10. – С. 248–250.
68. Зацікаўлены позірк (рэцэнзія) // Польша. – 1978. – № 5. – С. 242–244.
69. З купалаўскага сузор’я // Танк, Максім. Вершы / М. Танк. – Мн., 1979. – С. 3–6.
70. О некоторых организационных шагах // Дружба народов. – 1979. – № 4. – С. 260–264 (Художественный перевод: Проблемы и суждения).
71. Объективный критерий и сопоставительная поэтика (о художественных переводах) // Вопросы литературы. – 1979. – № 5. – С. 26–34.
72. Шлях праз вернасць (творчы партрэт Максіма Танка) // Маладосць. – 1979. – № 9. – С. 165–177.
73. Воссоздание или пересоздание?: К проблеме авторского перевода // Неман. – 1980. – № 11. – С. 173–181.
74. Жыццялюб і сонцапаклоннік (пра М. Кацюбінскага) // Кацюбінскі, Міхайла. Аповесці. – Мн., 1980. – С. 218–221 (у сааўт.).
75. «А хто там ідзе?» // Беларусь. – 1981. – № 10. – С. 34–35.
76. Алег Антонавіч Лойка (да 50-годдзя з дня нараджэння) // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1981. – № 1. – С. 64.
77. Купала перакладае прозу // Песні беларускай валадар. – Мн., 1981. – С. 53–56.
78. Мацаванне братэрства // Польша. – 1981. – № 3. – С. 209–211.
79. Набыткі літаратуразнаўчай думкі (1970–1980) // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1981. – № 3. – С. 3–7.
80. Ракаўскі карэспандэнт Льва Талстога // Леў Талстой і Беларусь. – Мн., 1981. – С. 161–168.

81. Светлый след будет вечно живой (к 90-летию со дня рождения М. Богдановича) // Коммунист Белоруссии. – 1981. – № 11. – С. 58–63.
82. Векторы поиска (рецензия) // Неман. – 1981. – № 8. – С. 170–173.
83. Белорусский песнярь (Янка Купала) // В мире книг. – 1982. – № 7. – С. 68–69.
84. Гімн абуджанага народа (пра кн. Я. Купалы «А хто там ідзе?») // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1982. – № 1. – С. 10–13.
85. «Дарагі Іван Капітонавіч!» // 3 глыбіннь народных. – Мн., 1982. – С. 143–148.
86. Калинові мости братерства (діалог з поетом Р. Лубкіўскім) // Жовтень. – 1982. – № 6. – С. 102–109.
87. Купалаўска-коласаўская школа мастацкага перакладу: Асноўныя здабыткі, прынцыпы, метады // Творчая спадчына Янкі Купалы і Якуба Коласа і развіццё славянскіх моў і літаратур. – Мн., 1982. – С. 89–90.
88. Наш брат і сябра // Братэрства, 82: Літаратурны зборнік. – Мн., 1982. – С. 119.
89. Неизвестное и полузабытое (о Я. Коласе) // Неман. – 1982. – № 10. – С. 137–144. То ж, у перакладзе // Вопросы литературы. – 1983. – № 2. – С. 284–286.
- 90–92. О некоторых особенностях перевода с близкородственных языков // Художественный перевод: Вопросы теории и практики. – Ереван, 1982. – С. 183–189.; Объективный критерий и сопоставительная поэтика // Там же. – С. 183–189.
93. Перша з вершин (пра Я. Купалу) // Дніпро. – 1982. – № 6. – С. 124–126; То ж // Поезія – Кіев, 1982. – Вип. 1. – С. 105–109.
94. Самая высокая вяршыня // Купала, Я. Летняя раса: Вершы / Я. Купала. – Цхинвалі, 1982. – С. 3–10.
95. «Свое дело я очень любил...» (о публицистике Я. Коласа) // Неман. – 1982. – № 3. – С. 135–142.
96. Тарас Шевченко у відтворенні Якуба Коласа // «Хай слово мовлене інакше...». – Кіев, 1982. – С. 212–227.
97. Міжслов'янські літературні взаємини: Здобутки і перспективи (да IX Міжнароднага з'езда славістаў) // Радянське літературознавство. – 1983. – № 8. – С. 14–16.
98. Неизвестное и полузабытое // Вопросы литературы. – 1983. – № 2. – С. 284–286.
99. Дыялог братэрства (пра беларуска-ўкраінскія літаратурныя ўзаемасувязі) // Полюмя. – 1984. – № 7. – С. 152–159 (у сааўт.).
100. Международная встреча переводчиков советской литературы // Информ. бюл. МАИРСК. – М., 1984. – Вып. 11. – С. 49–51. То ж на англ. і фр. языках.
101. 50 гадоў Ванкарэму Валяр'янавічу Нікіфаравічу // Полюмя. – 1984 – № 11. – С. 222–223.
102. Акрылены рэвалюцыяй (Пра творчасць С. Палуяна (1890–1910)) // Полюмя. – 1985. – № 12. – С. 179–185 (у сааўт.).
103. Бессмертный «Венок» // Богданович, Максим. Венок: Лирика. – Мн., 1985. – С. 3–10.
104. Слядамі знічкі: Аповесць аднаго пошуку (пра С. Палуяна) // Маладосць. – 1985. – № 10. – С. 150–169 (у сааўт.).
105. Живой Купала (рецензия) // Дружба народов. – 1985. – № 1. – С. 254–257.
106. Па праву пабрацімства (рэцэнзія) // Полюмя. – 1985. – № 5. – С. 221–224.
107. Что есть перевод? // Неман. – 1985. – № 4. – С. 168–174.
108. Вялікі сын вялікага народа (да 130-годдзя з дня нараджэння І. Франко) // Бярозка. – 1986. – № 9. – С. 23.
109. Камяняр (пра І. Франко) // Полюмя. – 1986. – № 10. – С. 145.
110. Рукою майстра (пра народнага пісьменніка Манголіі Ц. Дамдынсурэна) // Беларусь. – 1986. – № 12. – С. 11.

111. Творчыя прынцыпы Якуба Коласа – перакладчыка // Каласавіны: 36. навук. прац з нагоды дня нараджэння народнага паэта Беларусі Я. Коласа. – Мн., 1986. – С. 24–27.
112. Ускрылены рэвалюцыяй // Палуян, Сяргей. Лісты ў будучыню. – Мн., 1986. – С. 6–32 (у сааўт.).
113. Эквірытмічнасць у перакладах з блізароднасных моў // Беларуская літаратура. – Мн., 1986. – Вып. 14. – С. 84–91.
114. З купалаўскага сюзор’я (М. Танк) // Кола дзён-87: Беларускі літаратурна-мастацкі каляндар. – Мн., 1987. – С. 121–122.
115. Летапісец братніх сувязей (пра М. Ларчанку) // Беларуская літаратура. – Мн., 1987. – Вып. 15. – С. 23–31.
116. Принцип рифменной адекватности в переводе с близкородственных языков // Теория и практика перевода. – Киев, 1987. – Вып. 14. – С. 14–20.
117. Усходнеславянская міжлітаратурная супольнасць і мастацкі пераклад // Dionyz Puigłina Kolektiv. Osobitný medziliterárne spoločenstvo. 1. – Bratislava: Veda, 1987. – S. 43–59.
118. Чалавек з легенды (да 75-годдзя з дня нараджэння М. Танка) // Бярозка. – 1987. – № 9. – С. 14, 19.
119. А хто там ідзе... (пытанні перакладу верша Я. Купалы) // Братэрства, 88: Літаратурны зборнік. – Мн., 1988. – С. 280–287.
120. Білоруські переклады «Слово о полку Игоревім» // Писемність КіпвськопРусі і становлення украінськоплітэратуры. – Кіпв, 1988. – С. 100–114.
121. Вяртанне метэора (пра творчасць украінскага паэта Г. Чупрынкі (1879–1921) // Польша. – 1988. – № 12. – С. 132–134.
122. З купалаўскай нівы (пра паэта А. Гаруна) // Бярозка. – 1988. – № 1. – С. 10–11.
123. Максим Богданович про Г. Чупрынку та В. Винниченка // Вітчизна. – 1988. – № 7. – С. 162–163.
124. Святлана Сомова // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1988. – № 9. – С. 57.
125. Во славу «Слова» (рэцензія) // Неман. – 1988. – № 1. – С. 154–157.
126. Лісты У. Караткевіча да Р. Іванычука (уступнае слова і публікацыя) // Польша. – 1988. – № 12. – С. 157–165.
127. Будзь і нам жа бацькам мілым... (Тарас Шаўчэнка і нацыянальнае адраджэнне Беларусі) // В літопіс шани і любові. – Кіпв, 1989. – С. 236–248 (у сааўт.).
- 128–129. Малавядомы вершаваны цыкл Янкі Купалы // Беларуская літаратура. – Мн., 1989. – Вып. 17. – С. 152–159; Метрычны рэпертуар сучаснай беларускай лірыкі (1965–1984 гг.) // Там жа. – С. 64–70.
130. На зломе часу (пра творчасць В. Маракова) // Польша. – 1989. – № 4. – С. 177–180.
131. Пераклад як моватворчасць // Далягляд, 89: Закежная літаратура. – Мн., 1989. – С. 206–219.
132. Родство: Я. Купала и Т. Шевченко как выразители идей национального возрождения // Неман. – 1989. – № 11. – С. 167–169.
133. Рытм і паэтычны сэнс // Вобраз – 89. – Мн., 1989. – С. 230–240.
134. «Сэрца, сагрэтае сумам...» (пра В. Маракова) // Маракоў, Валеры. Вяршыні жаданняў: Вершы, паэмы. – Мн., 1989. – С. 5–12.
135. Тарас Шевченко у супільному та літаратурному жытці Білорусі в пачатку ХХ ст. // Літопіс шани і любові. – Кіпв, 1989. – С. 33–46 (у сааўт.).
136. Арыштаваны пераклады // Спадчына. – 1990. – № 3. – С. 10–11.
137. И. Чавчавадзе и белорусская литература второй половины XIX века // Творческое наследие Ильи Чавчавадзе и литература народов СССР. – Тбилиси, 1990. – С. 284–291.
138. Іван Франко і актуальныя пытанні беларуска-ўкраінскага ўзаемаперакладу // Іван Франко і світова культура. – Кіпв, 1990. – Кн. 2–3. – С. 245–248.

139. «Паслухайце, вясна ідзе!» // Танк, Максім. Паслухайце, вясна ідзе!: Вершы, балады, паэмы. – Мн., 1990. – С. 3–12.
140. Пасляслоўе да першавыдання (пра С. Палуяна) // Польшыя. – 1990. – № 10. – С. 230–237 (у сааўт.).
141. Паэт-самавук з Валожына // Стары, Улас. Год беларуса: Вершы. Вершаваныя апавяданні. Публіцыстыка. – Мн., 1990. – С. 5–18.
142. Сердце, согретое грустью (пра В. Маракова) // Вопросы литературы. – 1990. – № 6. – С. 150–157.
143. Якуб Колас, новыя матэрыялы: Спраба самаабароны. Невядомыя псеўданімы песняра // Беларусь. – 1990. – № 7. – С. 24–25.
144. Яркі дэбют Багдановіча – музыказнаўца: Да гісторыі спрэчкі Максіма Багдановіча і Барыса Асаф’ева // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 4. – С. 56–58.
145. Він і твій сын, Украіно (пра С. Палуяна) // Кіев. – 1991. – № 12. – С. 82–86 (у сааўт.).
146. Из летописи дружбы // Грузино-белорусские литературные взаимосвязи. – Тбилиси, 1991. – С. 5–22.
147. «Перакладаю пабраціма вершы...» (рэцэнзія) // Польшыя. – 1991. – № 8. – С. 245–248.
148. Бацька нацыі (пра Я. Купалу) // Польшыя. – 1992. – № 6. – С. 230–241; № 7. – С. 191–203.
149. Вяртанне да Львова (з успамінаў літаратуразнаўца) // Роднае слова. – 1992. – № 6. – С. 57–61.
150. Галоўнае – Бацькаўшчына (пра М. Танка) // Маладосць. – 1992. – № 9. – С. 207–213.
151. Отец нации (о жизни и творчестве Я. Купалы) // Дружба народов. – 1992. – № 11/12. – С. 261–270.
152. Правда мысли и чувства (про М. Богдановича) // Брега Тавриды (Симферополь). – 1992. – № 1. – С. 242–246.
153. Алег Лойка, якога мы ведаем і не ведаем // Беларусь. – 1993. – № 9. – С. 36.
154. Беларускі санетарый: Санет. Вянок санетаў // Роднае слова. – 1993. – № 4. – С. 25–29.
155. Выказванне пра свята славянскага пісьменства і беларускую культуру // Скарыніч. – Мн., 1993. – Вып. 2. – С. 6–9.
156. Душа беларуса – крышталь... (пра Р. Крушыну, разам з публікацыяй яго вершаў) // Беларусь. – 1993. – № 6. – С. 30–31.
157. Несмяротная душа Беларусі // Купала, Янка. Жыве Беларусь: Вершы, артыкулы. – Мн., 1993. – С. 3–20.
158. Пераклад як нацыяўтваральны фактар // Беларусіка = Albaruthenica. – Мн., 1993. – Кн. 1. – С. 225–230.
159. Пра беларуска-польскую навуковую канферэнцыю (Брэст, май 1993 г.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – № 3. – С. 119–120.
160. Роля Янкі Купалы ў станаўленні нацыянальнай самасвядомасці беларусаў // Беларусіка = Albaruthenica. – Мн., 1993. – Кн. 2. – С. 324–331.
161. Замест пасляслоўя (да драматызаванага апавядання У. Дубоўкі *Salus populi*) // Польшыя. – 1994. – № 5. – С. 126–132.
162. Праблема бікультурнасці ў гісторыі беларуска-польскіх узаемаадносін // Беларусіка = Albaruthenica. – Мн., 1994. – Кн. 3. – С. 322–328.
163. Максім Танк // Беларускія пісьменнікі: Біябібліягр. слоўнік: У 6 т. – Мн., 1995. – Т. 6. – С. 8–10.
164. На чале нацыі: 1926 год у жыцці і паэзіі Я. Купалы // Пачатковая школа. – 1995. – № 7. – С. 1–3, 42–44.
165. Уры Фінкель і яго крытычная проза // Беларусіка = Albaruthenica. – Мн., 1995. – Кн. 4. – С. 192–199.
166. Асяродак беларускай літаратуразнаўчай думкі: Да 75-годдзя БДУ // Польшыя. – 1996. – № 10. – С. 219–237.

167. З гісторыі літаратуразнаўства ў БДУ // Веснік БДУ. Сер. 4. – 1996. – № 2. – С. 3–11.
168. Начаткі строфікі // Першацвет. – 1996. – № 10. – С. 93–102.
169. Прадмова // Марозаў, Змітрок. Баліць душа па Беларусі: Вершы. – Мн., 1996. – С. 3–5.
170. Прысутнасць беларускай культуры ў свеце // Роднае слова. – 1996. – № 10. – С. 170–179; № 12. – С. 153–159.
171. Ракаўскія чытанні (наук. чытанні, прысвеч. Дню беларускага пісьменства і друку) // Кантакты і дыялогі. – 1996. – № 9. – С. 36.
172. Сход сяброў МАНЕ // Кантакты і дыялогі. – 1996. – № 2. – С. 47.
- 173–175. Уры Фінкель і яго крытычная проза // Памяць: Валожынскі раён. – Мн., 1996. – С. 380–383; Хата на пляцы волі // Там жа. – С. 387–394; Замак на Іслачы // Там жа. – С. 431–434.
176. Taras Shevchenko and the Belarusian Literary Process of the Early Twentieth Century // The Ukrainian Review: A Quarterly Journal of Ukrainian Studies (London). – Autumn 1996. – Vol. 43. – № 3. – S. 78–86.
177. Глеба і плён // Марозаў, Змітрок. Апакаліпсіс душы: Вянок вяноў санетаў / З. Марозаў. – Мн., 1997. – С. 3–5.
178. Даследуецца славянская міжлітаратурная супольнасць // Кантакты і дыялогі. – 1997. – № 11–12. – С. 13, 27.
179. Каб жыць у эпохах: «Назваслоўе» Максіма Гарэцкага // Роднае слова. – 1997. – № 6. – С. 42–49.
180. Чытанні, прысвеч. Сцяпану Александровічу // Кантакты і дыялогі. – 1997. – № 2. – С. 21 (пад псеўд. В. Качановіч).
181. «Баліць душа па Беларусі...» // Марозаў, Змітрок. Гронкі зорных суквеццяў: Вершы, паэма, вянк санетаў. – Мн., 1998. – С. 5–10.
182. Вяршыня беларускага пісьменства // Святло Купалава Дому. – Мн.: Дзярж. літ. музей Я. Купалы, 1998. – С. 5–12.
183. Пясянр з Нарачанскага краю (М. Танк) // Памяць: Мядзельскі раён. – Мн., 1998. – С. 397–404.
184. Вяршыня беларускага пісьменства // Купала, Янка. Свой пачэсны пасад. – Мн., 1999. – С. 10–16.
185. Дорогой жизни – дорогой верности // Танк, Максим. Избранное / Сост. В. Рагойша. – Мн., 1999. – С. 5–18.
186. «...На пераломе жалеза і песні»: Лёс і творчасць В. Маракова // Роднае слова. – 1999. – № 2. – С. 24–36.
187. Руку дайце!: Магчымы працяг «Дыялога братэрства» з украінскім паэтам Р. Лубкіўскім // Польшча. – 1999. – № 4. – С. 254–261.
188. Шлях да Максіма Танка // Польшча. – 1999. – № 9. – С. 159–176.
189. «Ёсць адказнасць перад строгім вершам...»: Шаснаццацірадкоўі А. Куляшова // Роднае слова. – 2000. – № 2. – С. 20–22.
190. Заходнебеларускае мястэчка як асяродак беларуска-польскага культурнага сумежжа (на прыкладзе Ракава) // Куфэрак Віленшчыны (Маладзечна). – 2000. – № 2. – С. 23–29. Тое ж // Беларусіка = Albaruthenica. – Мн., 2000. – Кн. 15: На шляхах да ўзаемаразумення. – С. 62–67.
- 191–192. Дакупалаўскія пераклады з Адама Міцкевіча // Янка Купала і Адам Міцкевіч. 3 Купалаўскіх мясцін: 3б. – Мн., 2000. – С. 67–72. Ракаў і Здзяхоўскія // Там жа. – С. 113–121.
193. Тематика и качество подготовки диссертаций по филологическим наукам (литературоведение) в 1994–1999 гг. // Атэстацыя. – 2000. – № 3. – С. 19–27 (в соавт.).
194. Уладзімір Караткевіч і Раман Іванычук (Паводле ліставання) // Уладзімір Караткевіч і яго творчасць у еўрапейскім культурным кантэксце. – Мн., 2000. – С. 100–104.

195. «Шаснаццаць кропель цудадейных лек»: Шаснаццацірадкоўі Аркадзя Куляшова // Terra alba 1. Праблемы беларускага літаратуразнаўства. – Мн., 2000. – С. 12–17.
196. «Агонь души маёй, гары!» (уступнае слова да публікацыі падборкі паўднёваасецінскіх паэтаў) // Полымя. – 2001. – № 8. – С. 108–111.
197. Александр Пушкин и Беларусь // Филологические чтения: 1999. – Даугавпилс, 2001. – С. 19–24.
198. Зорка Алега Лойкі (аб творчасці паэта) // Роднае слова. – 2001. – № 5. – С. 9–15.
199. Максім Танк // Роднае слова. – 2001. – № 11. – С. 3–42; № 12. – С. 51–56.
200. «Малы з’езд славістаў» // Кантакты і дыялогі. – 2001. – № 12. – С. 3–5.
201. На пераломе жалеза і песні: Валеры Маракоў – беларускі паэт // Крыніца. – 2001. – № 8. – С. 19–28.
202. «Папярэджаў развіццё беларускай версіфікацыі...»: Янка Лучына – вершаскладальнік // Роднае слова. – 2001. – № 8. – С. 24–27.
203. «Радавое гняздо» Здзяхоўскіх // Acta Polono – Ruthenica VI. – Olsztyn, 2001. – S. 377–385.
204. Развіццё ў БДУ тэарэтыка-літаратурнай думкі // Веснік БДУ. Сер. 4. – 2001. – № 2. – С. 19–24.
205. Сопоставительная поэтика и художественный перевод // Славянский стих: Лингвистическая и прикладная поэтика. – М.: Языки славянских культур, 2001. – С. 354–361.
206. Типология современного белорусского стиха (в сравнении с русским и украинским) // Там же. – С. 339–349 (в соавт.).
207. У гонар Льва Шакуна // Кантакты і дыялогі. – 2001. – № 12. – С. 27, 29 (пад псеўд. В. Качановіч).
208. Уладзімір Жылка – санетапісец // Да 100-годдзя У. Дубоўкі, У. Жылкі, Кузьмы Чорнага: Зб. навук. арт. – Мн., 2001. – С. 158–162.
209. Цётка і Свянціцкі // Цётка. Выбраныя творы / Цётка. – Мн., 2001. – С. 302–308 (у сааўт.).
210. Янка Купала. Беларускай песні ўладар // Роднае слова. – 2001. – № 7. – С. 51–55; № 8. – С. 66–70; № 9. – С. 50–54. – Методыка і вопыт.
211. Кіеў завітаў у Мінск // Кантакты і дыялогі. – 2002. – № 5–6. – Адварот вокладкі.
212. Ключ, якім адмыкаецца свет // Марозаў, Змітрок. Я ўсё часцей жадаю слухаць неба: Санеты, вянк санетаў, вянок вянкаў санетаў. – Мн.: Тэхнапрынт, 2002. – С. 3–12.
213. Матэматыка літаратуры: Курс «Тэорыя літаратуры» ў сярэдняй школе // Роднае слова. – 2002. – № 6. – С. 44–47.: партр.
214. Настаўнік (М. Р. Ларчанка) // Імёнаў светлае аблічча: Артыкулы, успаміны. – Мн.: БДУ, 2002. – С. 106–114.
215. Несмяротная душа Беларусі (Я. Купала) // Бацькаўшчына: Зб. гіст. літ. – Мн.: Маст. літ., 2002. – С. 68–84.
216. Санетарый Янкі Купалы // Янка Купала. Санеты: На бел., англ., ісп., ням., пол., рус., укр., фр. мовах / Уклад. В. Рагойша і Ж. Дапкюнас. – Мн., 2002. – С. 251–258.
217. «Шырокія абдымкі» Якуба Коласа // Бацькаўшчына: Зб. гіст. літ. – С. 392–393.
218. Ад санета да вянка вянкаў санетаў // Беларуская філалогія: Зб. навук. прац вучоных філал. ф-та БДУ. Вып. 1. – Мн.: БДУ, 2003. – С. 62–67.
219. Александр Пушкин: белорусский контекст // Крымский Пушкинский научный сборник. Вып. 3 (12). Русская культура и славянский мир. – Симферополь: Крымский Архив, 2003. – С. 83–88.
220. Верш і паэзія // Маладосць. – 2003. – № 1. – С. 157–167.
221. «Гэта нешта большае, чым выяўленне сімпатыі...» (А. Ганчар) // Крыніца. – 2003. – № 3. – С. 19–24.
222. На пераломе жалеза і песні // Маракоў, Валеры. Рабінавая ноч. – Мн.: Тэхнапрынт, 2003. – С. 5–28.

223. Новыя надзеі (Сучасныя беларуска-ўкраінскія літаратурныя сувязі) // Крыніца. – 2003. – № 4. – С. 51–55.

224. Паэма Максіма Танка «Люцыян Таполя»: Спраба новага прачытання // Міфалогія – Фальклор – Літаратура: Праблемы паэтыкі. Вып. 2 / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн.: БДУ, 2003. – С. 166–171.

225. Рытм – асноўная энергія верша // Маладосць. – 2003. – №3. – С. 142–152.

226. Сеятель(З. Морозов) // Нёман. – 2003. – №9. – С. 179–185.

227. Слова да чытача // Шамякіна, Славяна. Verbo tenus (У прасторы слова): Філалагічныя эцюды. – Мн.: РІВШ БДУ, 2003. – С. 3–4.

228. Сябар яго шасцідзесяцігадовай маладосці: Святлана Сомава ў жыцці і творчасці Якуба Коласа // Польша. – 2003. – № 11. – С. 168–200.

229. Ракаў – гэта не Кракаў, але... // Роднае слова. – 2004. – № 4. – С. 106–108.

230. Испытание верностью (М. Танк) // Моя столица. – Мн.: Бел. союз журналистов, 2004. – С. 352–368.

231. Долучення (Шевченківська мозаїка). Він! Свято у Львові // Шевченкова дорога в Білорусь. – Львів: Світ, 2004. – С. 195–204.

232. Білоруський ренесанс Шевченко, або Свято не лише на рік...: Діалог між В. Рагойшею та Р. Лубківським // Там же. – С. 234–246.

233. Нетрадыцыйная строфіка Аркадзя Куляшова // Міфалогія – Фальклор – Літаратура: Праблемы паэтыкі: Зб. навук. прац. Вып. 3 / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн.: БДУ, 2004. – С. 145–155.

234. Тэорыя літаратуры ў БДУ: ад першых напарцовак да сістэмных даследаванняў // Актуальныя праблемы тэорыі літаратуры і фальклору: Працы членаў кафедры тэорыі літаратуры БДУ. – Мн.: Белпринт, 2004. – С. 3–15.

235. Паэтыка страфы: Гіперстрофіка Аркадзя Куляшова // Роднае слова. – 2004. – № 10. – С. 22–24.

IV.2. 1. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1969. – Т. 1. – У змесце: Анакруза. – С. 309; Антанамазія. – С. 353; Антытэза. – С. 370; Асіндэтон. – С. 510; Афарызм. – С. 615.

2. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1970. – Т. 2. – У змесце: Байка. – С. 74; Балада. – С. 85.

3. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1971. – Т. 3. – У змесце: Верш. – С. 46; Верш у прозе. – С. 46; Вершаскладанне. – С. 46; Вольны верш. – С. 156; Гратэск. – С. 605.

4. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1971. – Т. 4. – У змесце: Гукаперайманне. – С. 80; Ельскі Аляксандр Карлавіч. – С. 380; Ельскі Канстанцін Міхайлавіч. – С. 380; Ельскі Міхаіл Карлавіч. – С. 380–381; Журба Янка. – С. 427.

5. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1973. – Т. 7. – У змесце: Метанімія. – С. 156; Мегафара. – С. 157.

6. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1973. – Т. 8. – У змесце: Панегірык. – С. 79–80; Пародыя. – С. 110–111; Паэзія. – С. 361; Паэтыка. – С. 362; Пентаметр. – С. 375; Пераклад мас-тацкі. – С. 381.

7. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1973. – Т. 9. – У змесце: Рытм. – С. 222; Рыторыка. – С. 222; Рыфма. – С. 223; Санет. – С. 352; Свабодны верш. – С. 433–434; Семіяжон Язэп. – С. 483; Слова. – С. 585.

8. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1974. – Т. 10. – У змесце: Стапа. – С. 45; Страфа. – С. 80; Строфіка. – С. 82; Сюжэт. – С. 157; Танічнае вершаскладанне. – С. 226; Танк Максім. – С. 226–227; Троп. – С. 295; Трыялет. – С. 313; Тэрцэт. – С. 403; Тэрцыны. – С. 403; Фігуры стылістычныя. – С. 573.

9. Беларуская савецкая энцыклапедыя. – Мн., 1974. – Т. 11. – У змесце: Элегія. – С. 427; Эпіграма. – С. 467; Эпітэт. – С. 469–470; Эсэ. – С. 484; Ямб. – С. 542.

10. Беларуская ССР: Кароткая энцыклапедыя: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1981. – Т. 4. – У змесце: Абразок. – С. 58; Алегорыя. – С. 66; Верш у прозе – С. 146; Манарым. – С. 349; Медытатыўная лірыка. – С. 358; Панегірык. – С. 427–428; Пародыя. – С. 430; Пераклад мастацкі – С. 422–423; Страфа. – С. 551–552.

11. Беларуская ССР: Краткая энциклопедия: В 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1981. – Т. 4. – В содерж.: Аллегория. – С. 64–65; Медитативная лирика; – С. 334; Монорим. – С. 361; Образок. – С. 408; Панегирик – С. 427; Пародия – С. 428–429; Перевод художественный. – С. 434–436; Стихотворение в прозе. – С. 577–578; Строфа. – С. 579.

12. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1984. – Т. 1. – У змесце: Абразок. – С. 15; Аднастрофны верш. – С. 48–49; Акцэнтна-складовы верш. – С. 78; Акцэнтны верш. – С. 78; Алегорыя. – С. 81–82; Александрыйскі верш. – С. 84; Амаграфічная рыфма. – С. 99; Аманімічная рыфма. – С. 100; Амафонная рыфма. – С. 101; Анаграмная рыфма. – С. 105; Анакалуф. – С. 105–106; Анакруза. – С. 106; Анафара. – С. 110; Анафарычная кампазіцыя. – С. 111; Антыфразіс. – С. 132; Апорная рыфма. – С. 152; Асанансная рыфма. – С. 200; Брахікалан. – С. 467–468; Верш. – С. 602–603; Верш у прозе. – С. 603; Вершарад. – С. 604; Вольны верш. – С. 675.

13. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1985. – Т. 2. – У змесце: Газель. – С. 6; Гекзаметр. – С. 65; Гіпердактылічная рыфма. – С. 82; Градацыя. – С. 159; Гукаперайманне. – С. 226–227; Гукапіс. – С. 227; Дактылічная рыфма. – С. 259; Дванаццацірадкоўе. – С. 280; Двурым. – С. 281–282; Двухрадкоўе. – С. 283; Дзевяцірадкоўе. – С. 286; Дзесяцірадкоўе. – С. 290; Дольнік. – С. 341; Дыярэза. – С. 399; Жаночая рыфма. – С. 427; Каламыйка. – С. 623; Каламыйкавы верш. – С. 623; Кальцавая кампазіцыя. – С. 637; Кальцо. – С. 637–638; Карацелька. – С. 686.

14. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1986. – Т. 3. – У змесце: Кватэрнарная рыфмоўка. – С. 31; Клаўзула. – С. 68–69; Кода. – С. 91; Лагаэд. – С. 188–189; Ламаная рыфма. – С. 197; Ланцуговая кампазіцыя. – С. 199–200; Ланцуговая рыфма. – С. 200; Ліпаграматычны верш. – С. 258–259; Ляонінскі верш. – С. 327; Макаранічны верш. – С. 401–402; Манарым. – С. 429–430; Манарыфма. – С. 430; Медытатыўная лірыка. – С. 498; Метрычнае вершаскладанне. – С. 515; Мнагакратная рыфма. – С. 654–655; Навуковая паэзія. – С. 743–744; Надпіс. – С. 748.

15. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1987. – Т. 4. – У змесце: Народнае вершаскладанне. – С. 11; Палуян С. Е. – С. 158; Панегірык. – С. 164–165; Пасланне. – С. 203; Паэтыка. – С. 241–242; Пераклад. – С. 251; Пераклад мастацкі. – С. 251–252; Пераклад падрадковы. – С. 252; Перакладазнаўства. – С. 252–253; Перанос. – С. 255; Позняк Т. – С. 319; Полістрафічнасць. – С. 341; Ралшнік. – С. 462; Разнастрофны верш. – С. 471–472; Раманс. – С. 491; Рандо. – С. 498; Рандэль. – С. 498; Рансарава страфа. – С. 498; Распыленая рыфма. – С. 502; Раўнастрофны верш. – С. 506; Рыфмаваная проза. – С. 558; Рыфмаў слоўнік. – С. 558; Рыфмоўка. – С. 558–559; Рэдкая рыфма. – С. 565; Рэдыф. – С. 566; Сапфічная страфа. – С. 644; Сяітаў С. – С. 694; Семяжон Я. – С. 702.

16. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5 т. – Мн.: БелСЭ, 1987. – Т. 5. – У змесце: Спандэй. – С. 96; Спенсерава страфа. – С. 101; Стансы. – С. 112; Страфа. – С. 133; Страфоід. – С. 134; Стык. – С. 145; Тактавік. – С. 228; Таўтаграма. – С. 251; Трохрадколік. – С. 276; Трохрадкоўе. – С. 276; Трыялет. – С. 283; Тэрнарная рыфмоўка. – С. 339; Тэрцыны. – С. 339–340; Увасабленне. – С. 343; Умаўчанне. – С. 362–363; Унутраная рыфма. – С. 364; Усечаная рыфма. – С. 370; Халасты радок. – С. 432; Шарада. – С. 553; Шаснаццацірадкоўе. – С. 558; Экзатычная рыфма. – С. 618; Элегічны двуверш. – С. 624; Элегія. – С. 624–625; Эліпіс. – С. 625–626; Эпіграма. – С. 634; Эпіфара. – С. 638; Этымалагізм паэтычны. – С. 661; Эцюд. – С. 663.

17. Янка Купала: Энцыклапедычны даведнік. – Мн.: БелСЭ, 1986. – 727 с. – У змесце: «А хто там ідзе?» – С. 22–23; «А хто там ідзе?» на мовах свету. – С. 23–24; Актэт. – С. 35; Анафара. – С. 39; Асіндэтон. – С. 48; Белы верш. – С. 87; Брахікалан. – С. 93–94; Былінны верш. – С. 98–99; Вершаскладанне. – С. 109–110; Вольны верш. – С. 126; Дактыль. – С. 184–185; «З мінуўшых дзён». – С. 226–227; Здзяхоўскі. – С. 249; «Зямля». – С. 254; Каламыйкавы верш. – 274; Катрэн. – С. 290–291; Квінціла. – С. 293; Клаўзула. – С. 298; Падваенне. – С. 451; «Пазвалі вас...» – С. 452–453; Пераклады Янкі Купалы. – С. 672–673; Полісіндэтон. – 489; Полістрафічнасць. – С. 489; Пупко Апалінары. – С. 510; Рансарава страфа. – С. 525; Рыфма. – 538–539; Секстэт. – 555; Сілаба-танічнае вершаскладанне. – С. 557–558; Тэрнарная рыфмоўка. – 603; Тэрцэт. – 603; Унутраная рыфма. – С. 617; Харэй. – С. 634; Храналогія. – С. 638; Чацвярная рыфма. – С. 654; Шарада. – С. 661; Шматпрыназоўнікавасць. – С. 668; Шырын-Юрэнеўскі Дзмітрый. – С. 672; Ямб. – С. 698.
18. Украінская літаратурна энцыклапедыя. – Кіев, 1988. – Т. 1. – У зместі: Гарун Алесь. – С. 393.
19. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: БелЭн, 1996. – Т. 1. – У змесце: Антычнае вершаскладанне. – С. 404.
20. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн., 1996. – Т. 2. – У змесце: Астрафічны верш. – С. 53.
21. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: У 6 т. – Мн.: БелЭн, 1996. – Т. 3. – У змесце: Здзяхоўскі Казімір. – С. 438; Здзяхоўскі Мар'ян. – С. 438–439.
22. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн., 1998. – Т. 7. – У змесце: Каламыйкавы верш. – С. 449.
23. Беларуская энцыклапедыя.: У 18 т. – Мн., 1999. – Т. 9. – У змесце: Лагаэд. – С. 88; Ламаная рыфма. – С. 112; Ланцуговая кампазіцыя. – С. 126; Ланцуговая рыфма. – С. 126; Леанінскі верш. – С. 170; Ліпаграматычны верш. – С. 272; Лірыка. – С. 279–280; Макаранічны верш. – С. 528.
24. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн., 2000. – Т. 11. – У змесце: Надпіс. – С. 123; Народнае вершаскладанне. – С. 166.
25. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн., 2001. – Т. 12. – У змесце: Палуян Сяргей. – С. 18; Панегірык. – С. 45–46; Параўнанне. – С. 93; Пасланне. – С. 164; Паэтыка. – С. 250–251; Пентаметр. – С. 268; Пераклад мастаці. – С. 276–277; Перакладазнаўства. – С. 277; Полістрафічнасць. – С. 477.
26. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн., 2001. – Т. 13. – У змесце: Раёшнік. – С. 248; Разнастрофны верш. – С. 263; Раманс. – С. 295; Рандо. – С. 305; Рандэль. – С. 305; Рансарафа страфа. – С. 307; Распыленая рыфма. – С. 360; Раўнастрофны верш. – С. 378; Рознанаціцкая рыфма. – С. 400–401; Рыфмаў слоўнік. – С. 524; Рыфмоўка. – С. 524; Рэдкая рыфма. – С. 552; Рэдыф. – С. 555.
27. Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: БелЭн, 2004. – Т. 18. Кн. 1. – У змесце: Экзатычная рыфма. – С. 68; Элегічны двуверш. – С. 82; Элегія. – С. 83; Эліпіс. – С. 109; Эпас. – С. 138; Эпіграма. – С. 139–140; Эпіфара. – С. 145; Ямб. – С. 266.

V. 1. Свабодны верш: Да характарыстыкі свабоднага верша М. Танка // Філолагічны зборнік: Матэрыялы навуц. канф., апр. 1966 г. – Мн., 1966. – С. 74–85.

2. Мастаці пераклад і параўнальная паэтыка // Асаблівасці развіцця літаратурнага працэсу ў Беларусі на сучасным этапе: Матэрыялы Рэсп. навуц.-тэарэтыч. канф. – Мн., 1979. – С. 130–133.

3. Перевод как языкотворчество: Из истории белорусского перевода // Переводът и родният език: Материалы от теоретичната конференция с международно участие, София, 13-14 мая 1986 г. – София, 1987. – С. 126–138.

4. Роль перевода в обогащении языка: Из истории белорусского перевода // Превод на книжевност: Зборнік радова Једанаестих и Дванаестих београдских преводилачких сустрета, 5–8 децембар 1985 и 5–8 децембар 1986. – Београд, 1988. – С. 226–238.

5. Рытм і паэтычны сэнс: З назіранняў над Купалавым вершам // Купалаўскія чытанні: Матэрыялы навуц. канф., прысвеч. 106-й гадавіне з дня нараджэння Я. Купалы і 80-годдзю яго першага зборніка «Жалейка». – Мн., 1991. – С. 25–34.

6. Выступленне на Міжнар. «круглым сталае», прысвеч. Вялікаму князству Літоўскаму // Беларусістыка: Тэматычны зборнік. – Мн., 1992. – С. 118–120.
7. Працэс нацыянальнай дзяржаватворчасці і сацыяльная актыўнасць мастака // Міжнар. кангрэс у абарону дэмакратыі і культуры. Посттаталітарнае грамадства: асоба і нацыя: Тэксты. Дакументы. Матэрыялы. – Мн., 1994. – С. 83–85.
8. Паўстань з народу нашага... Купалаўская канцэпцыя дзяржаўнай незалежнасці Беларусі // Спадчына Янкі Купалы і яго музей у суч. асэнсаванні: Міжнар. навук. канф., 20–21 верас. 1995 г. – Мн., 1996. – С. 3–10.
9. Міжнародныя Купалаўскія чытанні «Янка Купала і «Наша ніва» // Янка Купала і «Наша ніва»: Міжнар. навук. канф., 7–8 кастр. 1996 г. – Мн., 1997. – С. 6–7.
10. «Назваслоўе» Максіма Гарэцкага // Гарэцкія чытанні: Матэрыялы дакл. і паведамл. першых Міжнар. чытанняў, 23–24 крас. 1996 г. – Мн., 1997. – С. 156–164.
11. Нашаніўскія скрыжаванні: Янка Купала і Сяргей Палуян // Янка Купала і «Наша ніва»: Міжнар. навук. канф., 7–8 кастр. 1996 г. – Мн., 1997. – С. 49–52.
12. Ад публіцыстыкі да тэорыі літаратуры: Літаратурны словапіс Янкі Купалы // Янка Купала – публіцыст: III Міжнар. Купалаўскія чытанні, 20–21 кастр. 1997 г. – Мн., 1998. – С. 56–61.
13. Актуальныя праблемы танказнаўства // Танкаўскія чытанні: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 85-годдзю з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Максіма Танка. – Мн., 1998. – С. 7–12.
14. Купалава публіцыстыка (Слова на адкрыцці Купалаўскіх чытанняў) // Янка Купала – публіцыст: III Міжнар. Купалаўскія чытанні, 20–21 кастр. 1997 г. – Мн., 1998. – С. 5–6.
15. Праблемы выкладання тэорыі літаратуры ў сярэдняй школе // Тэорыя і практыка навучання мовам, літаратуры і рыторыцы ў сярэдняй і вышэйшай школе: Матэрыялы Міжнар. навук.-тэарэт. канф., 15–17 снеж. 1997 г. – Мн., 1998. – Ч. 1. – С. 12–14.
16. Беларуская паэзія другой паловы XX стагоддзя: жанрава-відавое ўзбагачэнне // Літаратура, мова, культура: Этнас у святле гісторыі і сучаснасці: Матэрыялы «круглага стала» Міжнар. навук. канф. – Гродна, 1999. – С. 167–171.
17. Слова пры адкрыцці канферэнцыі // Славянскія літаратуры ў сусветным кантэксце: Матэрыялы III Міжнар. навук. канф., 18–20 лістап. 1997 г. / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн.: БДУ, 1999. – Ч. 1. – С. 3–6.
18. М. Р. Ларчанка і праблемы вывучэння славянскай міжлітаратурнай супольнасці // Там жа. – Ч. 2. – С. 3–6.
19. Тарас Шаўчэнка ў кантэксце сучаснасці: Матэрыялы Шевченковскіх чтений. К 185-летію со дня рождения Т. Г. Шевченко. – Мн., 1999. – С. 7–9.
20. Газета «Ракаўскі шлях»: задума і ажыццяўленне // Журналістыка – 2000 // Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістап. 2000 г. – Мн.: БДУ, 2000. – С. 161–164 (у сааўт.).
21. Лінгвапаліталогія: сутнасць, функцыі, перспектывы // Язык и социум: Матэрыялы III Междунар. науч. конф., 4–5 дек. 1998 г. – Мн.: БГУ, 2000. – С. 124–125.
22. Пераклад у сістэме ўсходнеславянскай міжлітаратурнай супольнасці (Сучасная практыка) // Славянская літаратура ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы IV Міжнар. навук. канф., 12–14 кастр. 1999 г.: У 2 ч. – Мн.: БДУ, 2000. – Ч. 1. – С. 184–187.
23. Літаратурныя сувязі Беларусі і Украіны перыяду іх дзяржаўнай незалежнасці // Беларусіка=Albaruthenika. – Мн., 2001. – Кн. 20: Скарызнаўства, кнігазнаўства, літаратурназнаўства: Матэрыялы III Міжнар. кангрэса беларусістаў: Беларуская культура ў дыялогу цывілізацый, 21–25 мая; 4–7 снеж. 2000 г. – С. 331–334.
24. Паэма Максіма Танка «Люцыян Таполя»: спроба новага прачытання // Беларускае асветніцтва: Вопыт тысячагоддзя: Матэрыялы II Міжнар. кангрэса, 17–19 мая 2000 г. – Мн., 2001. – Кн. 3. – Ч. 1. – С. 120–124.

25. Славяназнавец з Ракава Мар'ян Здзяхоўскі // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы V Міжнар. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 16–18 кастр. 2001 г.). – Мн., 2001. – Ч. 1. – С. 133–138.

26. Верш у полілінгвальнай спадчыне Янкі Лучыны // Янка Лучына ў кантэксце самаідэнтыфікацыі беларускай літаратуры: Матэрыялы Рэсп. навуц. канф., 25 мая 2001 г. – Мн., 2002. – С. 64–70.

27. З верай у слова Купалы // Янка Купала і праблемы беларускага самапазнання: V Міжнар. Купалаўскія чытанні – навуц. канф., 7–8 снеж. 2000 г. – Мн., 2002. – С. 3–4 (у сааўт.).

28. На пераломе жалеза і песні: 1926 у жыцці і творчасці Янкі Купалы // Там жа. – С. 52–58.

29. Танізацыя беларускай сілабікі (на прыкладзе творчасці Янкі Лучыны) // Міфалогія – Фальклор – Літаратура: Праблемы паэтыкі / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн., 2002. – С. 88–93. Тое ж // Письменник – мова – стыль: Матэрыялы II Міжнар. канф., прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння праф. Л. М. Шакуна, БДУ, 15–16 лістап. 2001 г. – Мн., 2002. – Т.2. – С. 368–372.

30. Янка Купала – журналіст // Журналістыка – 2002. Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц. канф., 5–6 снежня. Вып. 4. – Мн.: БДУ, 2002. – С. 183–184 (у сааўт.).

31. Беларуская-ўкраінскія літаратурныя сувязі: сучасны стан і перспектывы // Славянскія літаратуры ў сусветным кантэксце: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., БДУ, 8–10 кастр. 2002 г.: У 2 ч. – Мн.: РІВШ БДУ, 2003. – Ч. 2: Тыпалогія. Кантакталогія. Тэорыя літаратуры і культуры. – С. 176–180.

32. Майстэрства Янкі Купалы-санетапісца // Янка Купала і еўрапейскія літаратурны працэсы: Матэрыялы VI Міжнар. Купалаўскіх чытанняў, 4–5 ліп. 2002 г. / Рэд. В. Рагойша, Ж. Дапкюнас. – Мн.: Белар. кнігазбор, 2003. – С. 149–153.

33. Максім Танк і праблемы беларускага нацыянальнага самасцвярджэння // Танкаўскія чытанні «Максім Танк і сучасны літаратурны працэс»: Рэсп. навуц.-практ. канф. 17–18 верас. 2002 г. – Мн.: БДПУ імя М. Танка, 2003. – С. 16–23.

34. Мова – мбціца, апора нацыянальнай культуры і незалежнасці // Разнастайнасць моў і культур у кантэксце глабалізацыі: Матэрыялы Міжнар. сімпозіума, 9–10 ліп. 2002 г.: У 2 кн. Кн. 2. – Мн.: БелСаЭс «Чарнобыль», 2003. – С. 167–175.

35. Праблема дзяржаўнай незалежнасці Беларусі і яе мастацкае ўвасабленне ў публіцыстыцы Янкі Купалы // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навуц.-практ. канф. Вып. 5. – Мн.: БДУ, 2003. – С. 205–207.

36. Структура санетаў Янкі Купалы як перакладазнаўчая праблема // Янка Купала і Якуб Колас у кантэксце славянскіх літаратур: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., 3–4 кастр. 2002 г. – Мн.: Бел. навука, 2003. – С. 195–200.

37. Уры Фінкель і Якуб Колас: штрых да гісторыі ўзаемадачыннення // Каласавіны: Матэрыялы навуц. канф., прысвеч. 120-годдзю з дня нараджэння Я. Коласа, 3 ліст. 2002 г. – Мн., 2003. – С. 30–33.

38. Беларуская-ўкраінскія літаратурныя сувязі (1990-я гг. – пачатак XXI ст.) // Беларусь – Украіна: Гістарычны вопыт узаемаадносін. Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., 18–19 сакавіка 2003 г. – Мн.: Ін-т гісторыі НАН Беларусі, 2004. – С. 401–405.

39. Гіперстрофіка Аркадзя Куляшова // Куляшоўскія чытанні: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф. 11–12 снежня 2003 г.: У 2 ч. – Магілёў, 2004. – Ч. 1. – С. 38–44.

VI. 1. Максим Танк українською мовою // Тези доп. та повід. другопаук. конф. по вивч. біл.-укр. літ. зв'язків, присвяч. 50-річчю утворення СРСР (29–30 верес. 1972 р.). – Львів, 1972. – С. 76–78.

2. Тыпалогія верлібра ў сучаснай усходнеславянскай паэзіі // Тыпалогія і ўзаемадзеянне славянскіх моў і літаратур: Тэз. дакл. і паведамл. II рэсп. канф., 17–19 мая, 1973. – Мн., 1973. – С. 53–54.

3. Мастацкі пераклад ва ўмовах чытацкага двухмоўя // Тыпалогія славянскіх моў і ўзаемадзеянне славянскіх літаратур: Тэз. дакл. III Рэсп. канф., 2–3 снеж. 1977 г. / БДУ. – Мн., 1977. – С. 59–60.

4. Восприятие В. Г. Короленко в Белоруссии // Тез. докл. Короленковских чтений, посвящ. 125-летию со дня рождения В. Г. Короленко. – Полтава, 1978. – С. 20 (в соавт.).
5. Паэтычны пераклад як сістэма // Актуальные проблемы общественных наук. Актуальные проблемы естественных наук: Тез. науч. конф. проф.-препод. состава, посвящ. 60-летию БГУ / БГУ. – Мн., 1982. – С. 61.
6. Язык – рифма – перевод // Региональные особенности восточнославянских языков, литератур, фольклора и методы их изучения: Тез. докл. и сообщ. III Респ. конф. – Гомель, 1985. – Ч. 2. – С. 47.
7. Грузинская литература на Третьем пленуме СП СССР (Минск, 1936 год) // Взаимоотношение литератур народов СССР (на примере грузино-белорусского общественно-литературного содружества): Тез. докл. Третьей Межреспуб. науч. конф., 22–23 мая 1986 г. / БГУ. – Мн., 1986. – С. 16–18.
8. И. Франко и актуальные проблемы белорусско-украинского поэтического взаимоперевода // Иван Франко и мировая культура: Тез. докл. Междунар. Симпозиума, 11–15 сент. – Киев, 1986. – С. 209–210.
9. И. Чавчавадзе и белорусская литература второй половины XIX века // Творческое наследие Ильи Чавчавадзе и литературы народов СССР: Тез. докл. и сообщ. Всесоюз. науч. конф., посвящ. 150-летию со дня рожд. И. Чавчавадзе, 20–22 октября. – Телави-Кварели, 1987. – С. 80–83.
10. Максим Танк и Литва // Связи литовской литературы с литературами СССР и зарубежных стран: Тез. докл. Респ. науч. конф., посвящ. 70-летию Великой Окт. соц. революции, 1–2 окт. 1987 г. – Вильнюс, 1987. – С. 108–111.
11. Грузия на страницах белорусской газеты «Наша ніва» // Грузия в контексте историко-литературных взаимосвязей Востока и Запада: Второй Междунар. симпозиум: Резюме докл. – Тбилиси, 1988. – С. 57–58. Англ. яз.: С. 138–139.
12. О некоторых задачах советского славяноведения на современном этапе // Ю. І. Венелін і розвиток міжслов'янських взаємозв'язків: Тез. доп. і повід. наук. конф., присвяч. 150-літтю від дня смерті Ю. І. Венеліна. – Ужгород, 1989. – С. 65–66.
13. Иван Франко ў перакладах на беларускую мову // Иван Франко і нацыянальнае відзроджэння. Тез. Респ. конф., Криворівня, 23–24 верес. 1991 року. – Львів, 1991. – С. 74 (у сааўт.).

VI.1. 1. Беларуская літаратура XIX стагоддзя: Хрэстаматыя / С. Александровіч, А. Лойка, В. Рагойша. – Мн.: Вышэйшая школа, 1971. – 376 с.; 2-е выд., перапрац. і дапоўн. / А. Лойка, В. Рагойша. – Мн.: Вышэйшая школа, 1988. – 488 с.

2. Тэорыя літаратуры ў тэрмінах: Дапаможнік для студэнтаў ВНУ. – Мн.: БелЭн, 2001. – 384 с.

3. Уводзіны ў літаратуразнаўства. Вершаванне: Курс лекцый. – Мн.: БДУ, 2002. – 140 с.

4. Беларуская літаратура: Падручнік для 9 класа агульнаадукац. школы з бел. і рус. мовамі навучання / Пад рэд. Дз. Бугаёва. – Мн.: Народная асвета, 2001. – 464 с. (у сааўт.).

5. Беларуская літаратура: Вучэб. дапаможнік для 10 класа агульнаадукац. школы з профільным і паглыбл. вывуч. бел. літ., ліцэяў, гімназій / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн.: Народная асвета, 2001. – 576 с. (у сааўт.).

6. Беларуская літаратура: Эксперымент. вучэб. дапаможнік для 11 класаў устаноў, якія забяспеч. атрым. агульнай сярэдняй адукацыі, з бел. і рус. мовамі навуч., з 12-гадовым тэрмінам навуч. (павыш. і паглыбл. ўзроўні) / Пад рэд. В. Рагойшы. – Мн.: Маст. літ., 2004. – 480 с. (у сааўт.).

VII.2. 1. Филологические источники: Справочная литература по филологии // Введение в специальность. Для студентов филол. факультета. – Мн., 1977. – С. 98–150.

2. Беларуская літаратура ў сістэме ўсходнеславянскай міжлітаратурнай супольнасці // IV летні семінар бел. мовы, літ. і культуры (5–9 ліп. 1999 г.): Лекцыі. – Мн., 1999. – С. 40–47.

3. Слоўнік-мінімум па літаратуразнаўству. – Мн.: БДУ, 2000. – 123 с.
4. На шляху да Парнаса: Даведнік маладога літаратара. – Мн.: Маст. літ., 2003. – 160 с.
5. Паэтычны слоўнік. – Мн.: Вышэйшая школа, 1979. – 320 с.; 2-е выд., дапрац. і дапоўн. – Мн.: Вышэйшая школа, 1987. – 414 с.; 3-е выд., дапрац. і дапоўн. – Мн.: Бел. навука, 2004. – 576 с.

VII.3. 1. Прыкладное літаратуразнаўства: Праграма факультатыва / Навук. рэд. В. Рагойша. – Мн.: БДУ, 2003. – 20 с. (у сааўт.).

2. Беларуская літаратура. VIII–XI класы. Праграмы для ўстаноў, якія забяспеч. атрым. агульнай сярэдняй адукацыі з паглыбл. і проф. вывуч. бел. літ. / Агульнае навук. кіраўніцтва В. Рагойшы. – Мн.: Нац. ін-т адукацыі, 2000. – 130 с. (у сааўт.); – 2-е выд., дапрац. – Мн.: Нац. ін-т адукацыі, 2003. – 136 с.

3. Беларуская літаратура: Эксперымент. вучэб. праграма для XI класа ўстаноў, якія забяспеч. атрым. агульнай сярэдняй адукацыі, з бел. і рус. мовамі навуч., з 12-гадовым тэрмінам навуч. з павыш. і паглыбл. вывуч. прадмета / Навук. рэд. В. Рагойша. – Мн.: Мінадукацыі РБ, 2004. – 50 с. (у сааўт.).

РАДКЕВІЧ Яўген Рыгоровіч, доктар гіст. навук, прафесар

- I.** 1. Комсомольская династия / Я. Р. Радкевич. – Мн.: Беларусь, 1968.
2. Молодежная радиопрограмма. Становление. Функции. Форма / Я. Р. Радкевич. – Мн.: Изд-во БГУ, 1979.

3. Белорусское радио: История, перспективы развития / Я. Р. Радкевич. – Мн.: Изд-во БГУ, 1983.

III. 1. Становление и развитие молодежного вещания на белорусском радио: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / ВПШ при ЦК КПБ. – Мн., 1974.

2. Белорусское республиканское радио: история, проблемы формирования и функционирования (1917–1980 гг.): Автореф. дис. ... д-ра ист. наук / ЛГУ. – Ленинград, 1985.

IV.1. 1. Поговорим откровенно // Советское радио и телевидение. – 1965. – № 12.

2. У эфіры – «Собеседник» // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1974.

3. Ісціна ў спрэчках нараджаецца // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1974.

4. Як кроўнае, асабістае // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1975.

5. Паляпшаць якасць падрыхтоўкі журналістаў // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1976.

6. Радыёпраграмы аднаго дня // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1979.

7. Сістэмагызация этапаў развіцця Беларускага радыё // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія. – 1980. – № 4.

8. Святло і цені аднаго тэледня // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1980.

9. Белорусское радио: этапы и тенденции развития // Методологические проблемы изучения телевидения и радиовещания / МГУ. – М., 1981.

10. Не толькі па традыцыйнай схеме // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1981.
11. Савецкае радыёвяшчанне як адзіная сістэма // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1982. – № 3.
12. Асаблівасці ўзаемадзеяння Усесаюзнага і Рэспубліканскага радыё ў адзінай сістэме // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1983. – № 2.
13. Проблема ждэт знатоков // Человек, автомобиль, дорога. – Мн.: Вышэйшая школа, 1983.
14. У абедзены перапынак // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1984.
15. Беларускае радыё ў гады барацьбы за вызваленне Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1984. – № 2.
16. Возраст свершений // Телевидение и радио. – 1984. – № 9.
17. Тысяча дней // Телевидение и радиовещание. – 1985. – № 5.
18. Позывные ленинской правды // Беларусь. – 1985. – № 11.
19. Радио в период социалистической революции и упрочения Советской власти в Белоруссии // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 3.
20. Звучащее слово // Неман. – 1986. – № 1.
21. Рецензия на кн. «Радиоочерк» В. В. Смирнова // Дон. – 1986. – № 3.
22. Искусство задавать вопросы // Телевидение и радиовещание. – 1986. – № 6.
23. Аўдыторыя – мільёны // Полюмя. – 1986. – № 7.
24. Чего же мы ждем от радио // Человек, автомобиль, дорога. – 1986.
25. Радио как средство духовного воспитания // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 3.
26. В ответ на ленинское воззвание // Радио. – 1986. – № 4.
27. Мікрафон перабудовы // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мінск, 1988. – Май – чэрвень.
28. Творческий портрет // Инф.-метод. сборник Гостелерадио БССР. – Мн., 1989. – Ноябрь – декабрь.
29. Писатель у микрофона // Инф.-метод. сборник Гостелерадио БССР. – Мн., 1990. – Март – апрель.
30. В прямом эфире // Инф.-метод. сборник Гостелерадио БССР. – Минск, 1990. – Март – апрель.
31. Этот белорус звался Ширма // Беларусь. – 1990. – Ноябрь.
32. Формирование художественного вещания на Белорусском радио // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990.
33. Зварот да азоў // У эфіры – беларускае радыё і тэлебачанне / БДУ. – Мн., 1997.
34. Студэнт на практыцы // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1997.

VI. 1. Проблемы исследования Белорусского радио // Проблемы исследования журналистики: Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф. – М., 1979.

2. Основные направления исследований телевидения и радиовещания в Белорусской ССР // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. – Мн., 1982.

3. Начиная с азов // Аудиовизуальные СМИ и журналистское образование: традиции, современность, перспективы: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1997.

- VII.2.** 1. Радиопередача: Метод. рекомендацыі по курсу «Тэорыя і практыка радыёвешчання». Ч. 1 / БГУ. – Мн., 1988.
2. Увага! Мікрафон уключаны: Вуч. дапаможнік па спецкурсу «Сучасныя прынцыпы ўздзеяння радыё і тэлебачання на аўдыторыю» / БДУ. – Мн., 1996.

РАКОВІЧ Аляксей Ільіч,
кандыдат гіст. навук, дацэнт

- I.** 1. Книгоиздательское дело в Белоруссии: Исторический очерк / А. А. Волк, А. И. Ракович. – Мн.: БГУ, 1977. – 280 с.
- II.** 1. Книга – наш друг / А. И. Ракович. – Мн.: Госиздат БССР, 1963. – 34 с.
2. Книгу – в массы: Материал в помощь лектору / Правление добровольного общества любителей книги БССР. – Мн., 1979. – 16 с.
3. От съезда к съезду / А. И. Ракович. – Мн., 1984. – 27 с.
- III.** 1. Руководство КПБ развитием книгоиздательского дела в Белоруссии в послевоенный период (1946–1966 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1967. – 26 с.
- IV.1.** 1. Выполняя решения партии // Советская книжная торговля. – 1962. – № 5. – С. 16–19.
2. Из истории полиграфии Белорусской ССР (в соавт.) // Полиграфия. – 1967. – № 9. – С. 37–39.
3. Человек и книга // Беларусь. – 1967. – № 11. – С. 27.
4. Полиграфисты Белоруссии в годы Великой Отечественной войны // Полиграфия. – 1968. – № 5. – С. 44–46.
5. Народные корреспонденты: Рецензия на книгу Г. В. Булацкого «Первые рабселькоры Белоруссии» // Коммунист Белоруссии. – 1969. – № 11. – С. 54–55.
6. Савецкая кніга – дарадчык чалавека // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1969. – № 2. – С. 73–77.
7. Книги друзей // Беларусь. – 1970. – № 1. – С. 29.
8. Выданні твораў У. І. Леніна ў Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 1. – С. 5–9.
9. Развіццё ў Беларусі тэхнічнай базы савецкага друку (1918–1941 гг.) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 3. – С. 67–72.
10. Боец революции: Рецензия на книгу Г. В. Булацкого «Ленинской гвардии солдат» // Маладосць. – 1970. – № 12. – С. 26.
11. Григорий Васильевич Булацкий. (К 50-летию со дня рождения) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1971. – № 2. – С. 83–84.
12. Книгоиздательское дело в Белоруссии и научно-технический прогресс // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1971. – № 2. – С. 66–70.
13. 1972 – Международный год книги // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 1. – С. 63–67.
14. Книгу пропагандирует издатель // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1974. – № 2. – С. 66–70.
15. Хорошее начало: Рецензия на сб. «Книжная торговля». Исследования и материалы // В мире книг. – 1975. – № 3. – С. 89–90.
16. На пути от издателя к читателю // Коммунист Белоруссии. – 1976. – № 10. – С. 68–71.

17. Экономическая литература издательств Белоруссии в девятой пятилетке // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 3. – С. 61–65.

18. Комбинат им. Я. Коласа – флагман белорусской полиграфии // Полиграфия. – 1976. – № 1. – С. 61–64.

19. Внимание – книгам о современности // Беларусь. – 1977. – № 8. – С. 22.

20. Становление, развитие и современное состояние книжной торговли в Белоруссии // Книжная торговля. Исследования и материалы. – 1977. – № 4. – С. 89–93.

21. Даты, цифры, факты // Книжная торговля. Исследования и материалы. – 1978. – № 6. – С. 48–52.

22. Общественники Белоруссии пропагандируют и распространяют книгу // Книжная торговля. Исследования и материалы. – 1982. – С. 92–95.

IV.2. 1. Пропаганда книги в Белоруссии // Книга. Исследования и материалы. – М., 1963. – Т. 8. – С. 186.

2. Развитие печати в Белоруссии за годы Советской власти // Печать БССР / Книжная палата БССР. – Мн., 1967. – С. 121–125.

3. Книгоиздательское дело в Белоруссии за годы Советской власти // 450 год беларускага кнігадрукавання. – Мн.: Наука и техника, 1968. – С. 45–51. (в соавт.).

4. Книгу – в массы // Пятилетки летопись живая. – Мн.: Беларусь, 1968. – С. 45–48.

5. Сила печатного слова // БГУ им. В.И. Ленина за 50 лет. – Мн.: БГУ, 1971. – С. 38–41.

6. Издательство Беларусь / Книга. Исследования и материалы. – М., 1972. – Т. 25. – С. 146–150.

7. Пропаганда книги издательствами Белоруссии // Рефератив. сб. ЦБНТИ по печати. Вып. 8 (58). – М., 1974. – С. 78–81.

8. Научно-технический прогресс и книга // Печать и проблемы научно-технического прогресса. – Мн.: Беларусь, 1976. – С. 35–39.

9. Издание и распространение научно-технической книги в Белоруссии // Книжное и информационное дело. – Киев, 1976. – С. 43.

10. Друк. Фізічная культура і спорт. Асвета і вышэйшая адукацыя. Навука // Беларусь Савецкая. – Польша, 1978.

11. Рукописная книга. Начало книгопечатания. Издательское дело. Искусство книги. Книжная торговля. Белтрестпечать. Беларусь // Энциклопедический словарь «Книговедение». – М.: БСЭ, 1981.

12. Издательству «Беларусь» – 60 лет // Книга. Материалы и исследования. – М., 1982. – С. 48–52.

13. Развитие книгоиздательского дела в Белоруссии за годы Советской власти // Печать Белорусской ССР 1918–1980 гг. – Мн., 1983. – С. 125–134.

V. 1. Влияние научно-технического прогресса на книжное дело Белоруссии // Материалы I Всесоюз. науч. конф. по проблемам книговедения. – М.: Книга, 1971.

2. Становление и развитие книгоиздательского дела на Беларуси (1917–1920 гг.) // Беларуская дзяржаўнасць і СМІ: Матэрыялы навук. канф., 20 снежня 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 21–23.

VI. 1. Белорусское советское издательство за 50 лет // Полиграфическая промышленность и издательское дело на Украине: Тез. докл. Респ. науч.-техн. конф. – Львов, 1967.

2. Пропаганда книги издательствами Белоруссии: Тез. докл. II Всесоюз. науч. конф. по проблемам книговедения. – М., 1974.

3. О планировании и контроле за самостоятельной работой студентов // Научная организация учебного процесса и самостоятельной работы студентов: Тез. докл. конф. – Мн., 1975.

4. Книга Советской Белоруссии // История и современное состояние (1917– 1977 гг.): Тез. докл. III Всесоюз. науч. конф. по проблемам книговедения. – М., 1977.

5. Деятельность Ивана Федорова в свете русско-белорусских культурных связей: Тез. докл. Всесоюз. науч. конф., посвящ. памяти И. Федорова. – М., 1983.

6. Становление и развитие энциклопедического дела в Белоруссии: Тез. докл. Всесоюз. науч. конф. – М., 1984.

VII.2. 1. Кузница журналистских кадров // БГУ им. В. И. Ленина за 50 лет. – Мн.: БГУ, 1971. – С. 16–19. (в соавт.).

2. Беларуская журналістыка (1760–1918 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік/БДУ.–Мн., 1993.–Ч. I.–82 с.

3. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік/БДУ.–Мн., 1991.–Ч. 2.–78 с.

4. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік/БДУ.–Мн., 1996.–Ч. 3.–64 с.

VII.3. 1. Основы права: Программа курса / БГУ. – Мн., 1991. – 16 с.

2. История современной русской журналистики: Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 12 с.

3. Право и правовые основы СМИ: Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 8 с.

РУДЭНКА Ангеліна Аляксандраўна

IV.1. 1. О языковом мастерстве Горького-очеркиста (структура абзаца в очерке «Город Желтого Дьявола») // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1981. – № 2. – С. 57–61.

IV.2. 1. О некоторых особенностях синтаксиса передовой статьи // Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – С. 68–81.

VI. 1. Организация самостоятельной работы при изучении курса современного русского языка // Научная организация учебного процесса и самостоятельной работы студентов: Тез. докл. науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1975. – С. 188–190.

2. К изучению сложного синтаксического целого на занятиях по русскому языку как иностранному // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1985. – С. 50–52.

3. Композиционно-смысловое членение текста на занятиях по русскому языку как иностранному // Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф. по русскому языку как иностранному. – Киев, 1985.

4. Организация творческой самостоятельной работы студентов-иностранцев над текстом // Совершенствование форм и методов преподавания русского языка иностранным студентам: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1986. – С. 50–52.

5. Проблемное обучение на занятиях по современному русскому языку в иностранной аудитории на факультете журналистики // Формы и методы обучения русскому языку иностранных студентов в сфере профессионального общения: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1987.

6. О преподавании курса современного русского языка на факультете журналистики в иностранной аудитории // Совершенствование учебной, идейно-воспитательной и научно-исследовательской работы с иностранными учащимися: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1989. – С. 117–119.

7. О коммуникативной задаче высказывания (на материале газетно-рекламного текста) // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1996. – С. 45–47.

VII.1. 1. Сборник текстов и упражнений: Учеб. пособие для студентов-иностранцев подготовительных факультетов / Э. М. Мазуркевич, А. А. Руденко, Н. В. Санникова, Т. И. Тухто. – Мн.: Изд-во БГУ, 1973. – 207 с.

VII.2. 1. Сборник текстов и упражнений: Учеб. пособие для студентов-иностранцев подготов. ф-та / Т. И. Анисимова, А. А. Руденко / БГУ. – Мн., 1964. – 44 с.

2. Современный русский язык: Лексикология: Метод. указания и задания / БГУ. – Мн., 1986. – 31 с.

3. Современный русский язык: Сложное синтаксическое целое. Абзац: Методические указания и задания / БГУ. – Мн., 1987. – 29 с.

4. Современный русский язык // Образовательный стандарт. Высшее образование. Специальность Г.04.01.00 – Журналистика. Руководящий документ Республики Беларусь. Утвержден и введен в действие приказом Министра образования от 30.12.1998. № 697. Введен впервые. – Мн., 2000. – 32 с.

5. Современный русский язык: Учеб.-метод. комплекс: В 2 ч. Для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика. – Мн.: БГУ, 2002. – Ч. 1. Словообразование. Имя существительное. Имя прилагательное. Имя числительное. Местоимение. – 124 с.

6. Современный русский язык: Учеб.-метод. комплекс: В 2 ч. Для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика. – Мн.: БГУ, 2003. – Ч. 2. Морфология. Глагол. Наречие. Категория состояния. Незнаменательные части речи (предлоги, союзы, частицы, междометия). Синтаксис. – 191 с.

VII.3. 1. Программы курсов по специальности 02.14 – Журналистика / Т. Д. Кириллова, А. А. Руденко / БГУ. – Мн., 1989. – 173 с.

2. Программа курса «Современный русский язык» (для иностранных студентов специальности 02.14) / БГУ. – Мн., 1991. – 13 с.

3. Современный русский язык: Глагольное сказуемое: Метод. рекомендации / В. И. Ивченков, А. А. Руденко / БГУ. – Мн., 1992. – 42 с.

4. Факультет журналістики – 55: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 1999. – 37 с.

5. Факультет журналістики – 56: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2000. – 39 с.

6. Факультет журналістики – 57: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2001. – 40 с.

7. Факультет журналістики – 58: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2002. – 35 с.

8. Факультет журналістики – 59: Даведнік / В. П. Вараб'ёў, А. А. Рудэнка / БДУ. – Мн., 2003. – 40 с.

9. Современный русский язык: Программа курса для студентов специальностей «Журналистика», «Международная журналистика», «Литературная работа», «Информация и коммуникация» / БГУ. – Мн., 2003. – 22 с.

САЛАЎЁЎ Анато́ль Іванавіч,
кандыдат філал. навук

III. 1. Массовая коммуникация: структура процесса и роль основных субъектов: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 1999. – 20 с.

IV.1. 1. Тэарэтычныя праблемы відэаінфармацыі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1997. – № 1. – С. 66–69.

2. Кібернетычныя даследаванні гейткіперства // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 1999. – № 1. – С. 65–67.

3. Агрессия с экрана компьютера // Дыялог. – Барановичи, 2000. – № 10.

IV.2. 1. Антрапалагічныя аспекты тлумачэння прывабнасці тэлебачання ў камунікацыйным даследаванні // Масавая камунікацыя ў кантэксце фарміравання інфармацыйнай прасторы пераходнага грамадства: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 24–32.

2. *Duales System des Fernsehens in Russland // Kampf um die Medienmarkt des Privat-Fernsehens;* Hrsg. H.-D. Fischer. – Bochum: Universitaetsverlag Dr. N. Brockmeyer, 1997. – С. 83–92.

3. Кризис общественного сознания в условиях информационно-энергетической революции // Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыяніраванне сістэмы масавай камунікацыі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 31–38.

4. Футуролого-культурологические аспекты развития технических СМК нашей страны в условиях электронно-коммуникационной революции // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця РБ: Зб. арт. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 56–61.

5. Компьютерные игры и проблемы воспитания подрастающего поколения // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця РБ: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 53–62.

6. Психологические аспекты коммерческой рекламы: Как «достать» потребителя // Журналистика без границ. – Мн., 2002. – С. 86–88.

7. Национальное самосознание в противоречивом пространстве современных маркетинговых коммуникаций // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 33–41.

V. 1. Чувство неловкости в коммуникационном исследовании: Материалы 52-й науч.-практ. конф. / БГУ. – Мн., 1995. – С. 24–25.

2. «Косовская война» в объективе германского журнала «Spiegel»: Шестая неделя натовских бомбардировок Югославии // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 122–124.

3. PR- и миссионерские технологии Православия в сравнительном анализе с инославными конфессиями // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 188–190.

4. PR: Как много в этом звуке... // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 240–243.

5. Мифологические аспекты в современной рекламной коммуникации // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 226–229.

6. Выборочное обращение к информации: попытка заинтересовать аудиторию // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 246–248.

VI. 1. Политика «двойного стандарта» и PR // Роль и значение общественных связей в управленческом процессе: Тез. докл. и выступлений на Респ. науч.-практ. конф., 29 июня 2001 г. – Мн., 2001. – С. 49–52.

VII.2. 1. ABC – Wortschatz fuer Journalisten. Abkuerzungen // Краткий словарь журналиста. Сокращения / Галай О. М., Соловьев А. И., Черкас М. А. и др. / БГУ. – Мн., 1999. – 106 с.

2. Теории медиа // Коммуникация: Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 57–76 (в соавт.).

3. PR как форма коммуникационной деятельности // Коммуникация: Теория. Методы исследования. Технологии: Учеб. пособие для магистрантов и аспирантов специальности «Информация и коммуникация» / РИВШ БГУ. – Мн., 2004. – С. 215–230 (в соавт.).

- ВІІ.3.** 1. Інфраструктура і тэхналогія замежных СМІ: Праграма дысцыпліны для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя / БГУ. – Мн., 1998. – 16 с.
2. Палітычная камунікацыя: Праграма дысцыпліны для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя / БГУ. – Мн., 2003. – 11 с.
3. Асновы інфармацыйна-камунікацыйнай дзейнасці: Праграма дысцыпліны для студэнтаў ф-та журналістыкі / БГУ. – Мн., 2003. – 15 с.
4. Сучасныя міжнародныя адносіны: Праграма дысцыпліны для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БГУ. – Мн., 2003. – 14 с.

**САМУСЕВІЧ Вольга Міхайлаўна,
кандыдат філал. навук**

ІІІ. 1. Беларускія СМІ ў лагасферы нацыянальнай культуры (лінгвістычны аспект): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.01.10/БДУ. – Мн., 2003. – 21 с.

ІV.1. 1. «Наша ніва» ў лагасферы нацыянальнай культуры // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 2002. – № 2. – С. 86–91.

2. Канцэпт *зямля* ў лагасферы нацыянальнай культуры (семантычны каментар) // Роднае слова. – 2002. – № 12. – С. 67–71.

ІV.2. 1. 3 гісторыі нацыянальнай лагасферы // Сборнік работ 57-й науч. конф. студэнтаў і аспірантаў БГУ: В 3 ч. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 144–148.

V. 1. Праблема мовы і нацыі ў перыядычным друку // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 171–172.

2. Рэлігійная тэма ў СМІ як сродак гуманізацыі нацыянальнай лагасферы // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 213–216.

3. Беларуская ментальнасць і яе адлюстраванне ў лагасферы нацыянальнай культуры // Журналістыка – 2001: Гістарычны вопыт, сучасная практыка: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 41–44.

4. Ключавыя паняцці нацыянальнай лагасферы (паводле этналінгвістычных крыніц) // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 43–45.

5. Маўленчы ідэал у беларускіх СМІ савецкага перыяду (40–60 гг.) // Беларуская журналістыка – 2002. Сродкі масавай інфармацыі ў сацыяльнай прасторы: Матэрыялы 59-й навук.-практ. канф., 25–26 красавіка 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 58–61.

6. Роля СМІ ў гуманізацыі нацыянальнай лагасферы // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 191–194.

7. Канцэпт *беларускі народ* у лагасферы сучасных СМІ // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 45–47.

8. Нацыянальная ідэя – ідэалагічны падмурак лагасферы сучасных СМІ // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 221–222.

9. Камунікатыўныя стратэгіі нашаніўскага дыскурсу // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 82–84.

САЧАНКА Ларыса Аляксандраўна

IV.2. 1. Чытаючы маладзёжную прэсу // Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – С. 57–61.

V. 1. Воздействующая функция речевых средств // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 51–53 (в соавт.).

2. Некоторые вопросы обучения письменной речи студентов-иностранцев // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 75-годдзя з дня нараджэння: Матэрыялы чытаньняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 23–24 (в соавт.).

3. Лингвострановедческая аспектизация обучения русскому языку // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю ф-та журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 75–77 (в соавт.).

4. Принципы организации занятий по русскому языку в связи с коммуникативными потребностями стажеров-иностранцев // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 107–108 (в соавт.).

5. Аспектная направленность в организации и презентации лексики // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 2001. – С. 128–130 (в соавт.).

6. Словообразование в преподавании русского языка как иностранного // Сродкі масавай інфармацыі ў дэмакратычным працэсе / БДУ. – Мн., 2001. – С. 44–46 (в соавт.).

7. Психолого-коммуникативные особенности процесса конспектирования // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 31–32 (в соавт.).

8. Коммуникативная функция порядка слов в русском языке // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 119–122 (в соавт.).

9. Газетный материал как средство коммуникативного контакта // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 226–227 (в соавт.).

10. Структурно-смысловой анализ текста при обучении реферированию // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытаньняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння / БДУ. – Мн., 2003. – С. 28–30 (в соавт.).

11. Лексико-семантические факторы в предложно-падежных формах // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 57–58 (в соавт.).

VI. 1. Преподавание русского языка как иностранного на отделении международной журналистики // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. Респ. науч.-практ. канф. – Мн., 1982. – С. 49–50.

2. Молодежные газеты Белоруссии как тип издания // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. науч.-практ. канф. – Мн., 1985. – С. 53–54.

3. Текст по специальности как элемент содержания обучения иностранных студентов-филологов // Роль и место текста по специальности в обучении иностранных студентов-филологов: Тез. докл. Респ. науч.-метод. конф. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 48–50.

4. Приемы и способы повышения эффективности в обучении речевой деятельности иностранных студентов // Совершенствование форм и методов преподавания русского языка иностранным студентам: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1986. – С. 39–40.

5. Совершенствование форм и методов преподавания русского языка иностранным студентам // Совершенствование преподавания общепрофессиональных дисциплин на гуманитарных факультетах: Тез. докл. университетск. науч.-метод. конф. – Мн., 1987. – С. 37–38.

6. О содержании внеаудиторной работы в процессе преподавания русского языка как иностранного // Совершенствование учебной, идейно-воспитательной и научно-исследовательской работы с иностранными учащимися: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1989. – С. 102–103.

7. Обучение профессиональному общению на журналистских материалах // Журналистика: Попыт, праблемы, перспектывы: Тез. докл. навук.-практ. канф. – Мн., 1989. – С. 10.

8. Творческие задания в системе урока по русскому языку как иностранному // Типы и структура уроков русского языка как иностранного: Тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф. – Мн., 1990. – С. 163–170 (в соавт.).

9. Обучение терминологической лексике на материале текста по журналистике // Роль научно-профессиональной литературы в обучении иностранных учащихся русскому языку: В 2 ч.: Тез. докл. Межресп. науч.-метод. конф. – Мн., 1992. – С. 83 (в соавт.).

10. Использование публикаций молодежных газет при обучении иностранных студентов языку профессионального общения // Журналистика: Попыт, праблемы, перспектывы: Тез. докл. Респ. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю ф-та журналістыкі. – Мн., 1994. – С. 21–22 (в соавт.).

11. Тексты о белорусских просветителях как элемент обучения студентов-иностранцев журфака в речевом и содержательном аспектах // Журналистика на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тез. докл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ. – Мн., 1996. – С. 52–54 (в соавт.).

12. Изучение специфики функционирования публицистической речи: Пропедевтический анализ оценочной лексики газетных текстов // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тез. докл. навук. канф. – Мн., 1998. – С. 57–58 (в соавт.).

VII.2. 1. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 2, 3 курсов / БГУ. – Мн., 1986. – 36 с.

2. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для иностранных студентов 1 курса / БГУ. – Мн., 1989. – 26 с.

3. Практика устной и письменной речи: Метод. разработка для студентов-иностранцев 2 курса / БГУ. – Мн., 1990. – Ч. 1. – 36 с. (в соавт.).

САЯНКОВА Людміла Пятроўна,
кандыдат філал. навук, дацэнт

I. 1. Массовая культура: эволюция зрелищных форм / Л. П. Саенкова. – Мн.: БГУ, 2003. – 123 с.
2. 9 1/2 недель «Лістапада»: Опыт критического анализа международного кинофестиваля (1994–2002) / Л. П. Саенкова. – Мн.: Трамтэкс, 2003. – 98 с.

III. 1. Опыт целостного анализа фильма в кинокритике 80-х годов: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / МГУ. – М., 1990. – 25 с.

- IV.1.** 1. У кантэксце часу // Беларусь. – 1984. – № 6. – С. 13–14.
2. Экран у вымярэнні крытыка // Беларусь. – 1985. – № 5. – С. 41–42.
3. Некоторые проблемы целостного анализа фильма в современной кинокритике // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 4. – С. 62–64.
4. Кинорецензия: пути достижения целостности // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1987. – № 3. – С. 59–61.
5. І я табою раблюся, эпоха: Да праблемы развіцця эпічнага жанру ў беларускім кіно // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 9. – С. 33–37.
6. Режиссура – способ познания себя // Белорусское телевидение и радио. – 1987. – № 37. – С. 7–8.
7. Всё сводится к познанию личности // Белорусское телевидение и радио. – 1987. – № 37. – С. 10–11.
8. Все зависит от нравственной установки // Родник. – 1988. – № 10. – С. 35–36 (в соавт.).
9. Знаки времени // Советский экран. – 1988. – № 20. – С. 16–18.
10. Белорусский кинематограф времен перестройки и гласности // Советский экран. – 1989. – № 4. – С. 6–8.
11. У пошуках ісціны // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 5. – С. 56–60.
12. Грэшнікі і праведнікі маладзёжнага кіно // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 10. – С. 37–42.
13. Счастливый несчастливец // Родник. – 1990. – № 11–12. – С. 58–59 (в соавт.).
14. Спаси и сохрани нас от абсурда // Родник. – 1991. – № 4. – С. 36–37.
15. В пространстве третьего ангела // Мастацтва. – 1994. – № 2. – С. 44–50.
16. Кино как территория любви // На экранах. – 1996. – № 3. – С. 4–5.
17. Глазок объектива + глаз оператора = киноглаз // На экранах. – 1996. – № 11. – С. 4–5.
18. СМИ и массовая культура // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1996. – № 2. – С. 52–54.
19. Кино в присутствии любви и смерти // На экранах. – 1996. – № 1. – С. 3.
20. ...Почти сентиментальное путешествие для тех, кто родом из детства // На экранах. – 1996. – № 4. – С. 2–3.
21. Чувственное очарование «Оскара» // На экранах. – 1996. – № 5. – С. 10–11.
22. О том, кто такая Марлен Дитрих. И не только об этом // На экранах. – 1996. – № 2. – С. 4–5.
23. Великолепная десятка // На экранах. – 1996. – № 9. – С. 12–13.
24. Нам не дано предугадать // На экранах. – 1996. – № 6. – С. 10–11.
25. Поезда прибывают... А значит, кино живо // На экранах. – 1997. – № 1–2. – С. 10–12.
26. О художнике в пространстве памяти // На экранах. – 1997. – № 3. – С. 1–2.
27. Я маю свой унутраны свет (традыцы і сучаснасць польскага кіно) // Мастацтва. – 1997. – № 1–2. – С. 30–35.
28. Смятение чувств // На экранах. – 1999. – № 2. – С. 1–7.
29. Легко ли быть молодым в белорусском кино? // На экранах. – 1999. – № 5. – С. 1–2.
30. Постмодерновый «Лістапад» на рубеже веков // На экранах. – 2000. – № 2. – С. 9–13.
31. Трое в зеркале, не считая автора // На экранах. – 2000. – № 4. – С. 4–5.
32. Лістапад–2000: Настальгія па сапраўднаму // Культура. – 2000. – 2–8 снежня. – С. 5.
33. Яшчэ адно падзенне ўгару Алены Трафіменкі // Культура. – 2000. – 10 лістапада. – С. 7.
34. ...Ведь это все любви счастливые моменты // На экранах. – 2001. – № 2. – С. 1–3.
35. О метаморфозах в жизни и фантазиях в кино // На экранах. – 2002. – № 1. – С. 3–7.
36. Легко ли быть дебютантом? // На экранах. – 2002. – № 7. – С. 10–11.
37. Адзінокі голас чалавека // Мастацтва. – 2003. – № 1. – С. 7–10.
38. Дом, в котором поселилась война и нелюбовь // На экранах. – 2003. – № 1. – С. 2–12.
39. Простая истина Юрия Плющева // На экранах. – 2002. – № 7. – С. 10–11.

40. А поезд мчится, мчится, мчится... // На экранах. – 2003. – № 2. – С. 16.
41. Современный белорусский кинематограф: эффект отсутствия // На экранах. – 2003. – № 3. – С. 12–13.
42. Возлюби ближнего своего // На экранах. – 2003. – № 6. – С. 3–6.
43. Сентиментальное путешествие, переходящее в hard-драму // На экранах. – 2004. – № 1. – С. 9–14.
44. Мне часто снится Юра... // На экранах. – 2004. – № 7. – С. 10–12.
45. Кино как модель грустно-счастливой жизни // Беларуская думка. – 2004. – № 1. – С. 161–170.

IV.2. 1. Молодежная газета: возможность диалога с читателем // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: 3б арт. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 66–68.

2. Аб некаторых асаблівасцях функцыяніравання СМІ ва ўмовах пераходу да поліўкладнага тыпу культуры // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: 3б. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 1994. – С. 25–28.

3. Экран: Изображение и зрелище // Экран и культура: 3б. арт. – Мн.: ЗАО «ТЭКСАРТ», 1999. – С. 38–44.

4. Имя ко всему сердечное благодарение // Международный кинофорум славянских и православных народов «Золотой Витязь»: Каталог. – Смоленск, 1999. – С. 37–40.

5. Национальный архетип и изображение // Современный белорусский игровой кинематограф: 3б арт. – Мн., 1999. – С. 15–17.

6. Мифологические образы в журналистике // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 15–21.

7. Современная газета по культуре и искусству как тип издания: Антиномия национального и универсального // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 24–31.

8. Журналистский текст как форма отражения взаимосвязей разного уровня // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 42–49.

9. Традиции массовой культуры в газетных изданиях // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 35–38.

10. Особенности жанра интервью в литературно-художественной критике // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: 3б. арт. / БДУ. — Мн., 2002. – С. 48–57.

11. Падзенне ў гару, ці Жаданне жыць // Беларускае кіно ў XXI ст.: 3б. арт. – Мн.: Бел. дзярж. акадэмія мастацтваў, 2002. – С. 51–57.

12. Эффект «аттрактивности» в современной белорусской журналистике // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 36–43.

13. К вопросу о становлении массовой прессы // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 6 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 7–13.

14. Парадоксы авторской журналистики // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 3б. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 15–21.

15. Слушайте, Михаил Николаевич // Михаил Пташук: Сб. статей. – Мн.: Маст. літ., 2004. – С. 292–298.

V. 1. Журналистика: Информационное обеспечение и реклама // Вузовская наука, промышленность, международное сотрудничество: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 13–15 октября 1997 г. – Мн., 1997. – С. 79–82.

2. Пресса как вариант мифологизированной журналистики // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 13–15.

3. Нужна ли критика периодике? // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 104–107.

4. Кино и национальный архетип // Белорусское игровое кино на пороге XXI века: реальность и перспектива: Материалы науч.-практ. конф., 1–20 декабря 1999. – Мн., 2000. – С. 27–32.

5. Архетип национального в белорусских газетах по культуре и искусству // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. – Мн.: Тэхнапринт, 2000. – С. 169–171.

6. Западный киножурнал: Массовая культура плюс классическая журналистика // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн.: Асобны Дах, 2001. – С. 208–210.

7. Молодые режиссеры белорусского кино // Концепция развития белорусского кино: Материалы науч.-практ. конф. – Мн., 2001. – С. 10–14.

8. Методологические проблемы современной литературно-художественной критики // Современная литературно-художественная критика в СМИ: Материалы Респ. науч.-практ. конф. – Мн., 2001. – С. 15–18.

9. Вопросы культуры, искусства в прессе 70-х годов и социальный контекст // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 10–12.

10. Еще раз о понятии «массовая культура» // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Респ. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага / БДУ. – Мн., 2002. – С. 41–43.

11. Игра в мяч, или Ностальгия по критике // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Респ. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай / БДУ. – Мн., 2002. – С. 65–68.

12. Персонализация как масскультовый прием в современной журналистике // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 186–188.

13. Масскультовые особенности газеты «Аргументы и факты» // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 217–219.

14. Современный белорусский кинематограф: Эффект отсутствия // Беларуская мастацтва: Гісторыя і сучаснасць: Матэрыялы навук.-творч. канф. – Мн.: Бел. дзярж. акадэмія мастацтваў. – 2004. – С. 49–57.

VI. 1. Кинофильм как средство нравственно-эстетического воспитания и профессиональной подготовки журналистов // Гуманитарное образование и проблемы подготовки специалистов в системе высшей школы: Тез. докл. Всесоюз. конф., 14 декабря 1983 г. – Тбилиси, 1983. – С. 10–11.

2. Некоторые методологические проблемы кинокритики // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 20–21.

3. Проблемы гуманитаризации знаний в системе журналистского образования // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., 1 снежня 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 6.

4. Молодежная газета: Диалог с читателем // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., 21 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 4.

5. К вопросу о понятии «национальная культура» // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1991. – С. 6–7.

6. Белорусский кинематограф в контексте национальных архетипов // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 9–10.

7. Эволюция жанров литературно-художественной критики в условиях диалогической культуры // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. навук. канф. Вып. 1 / БДУ. – Мн., 1993. – С. 7.

8. Национальное и формы его выражения в аудиовизуальных СМИ // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 11–12.

9. СМИ как вид массовой культуры // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ / БДУ. – Мн., 1996. – С. 11–13.

10. СМИ и массовая культура // Журналистика в переходный период: Тез. Междунар. науч. конф., 23–25 октября 1997 г. / МГУ. – М., 1997. – С. 12–13.

11. Об упрощенной журналистике и зрелищности телеведущего // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання / БДУ. – Мн., 1998. – С. 49–53.

12. Современная журналистика как анатомия человеческой деструктивности // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. – Мн., 1998. – С. 19–21.

13. Президентская и оппозиционная пресса Беларуси // Журналистика в 1998 г.: Тез. докл. науч.-практ. канф. – М., 1999. – Ч. 4. – С. 10–11.

14. Явление массовой культуры в журналистике // Сучасныя аспекты развіцця журналістыкі: Тэз. дакл. навук. канф., 5 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 9–11.

VII.2. 1. История искусств. Краткий курс лекций: В 3 ч. – Мн.: БГУ, 2004. – Ч. 3. – 84 с.

VII.3. 1. СМИ в контексте понятия «массовая культура» // Программа ТЕМПУС: Учеб. материалы по специальности «Информатика и коммуникация в Белгосуниверситете»: В 3 т. / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 215–217.

2. История мирового искусства: Программа учебного курса для студентов иностранного отделения / БГУ. – Мн., 1993. – 10 с.

3. Гісторыя мастацтваў: Програма курса / БГУ. – Мн., 1994. – 17 с. (у сааўт.)

4. СМИ и массовая культура: Программа курса. – Мн.: БГУ, 1998. – 15 с.

5. Тэорыя і гісторыя культуры (на аснове гісторыі мастацтваў): Праграма курса / БДУ. – Мн., 1999. – 17 с.

СВОРАБ Аляксандр Канстанцінавіч, кандыдат філал. навук

III. 1. Прикладные и эстетические функции оформления малоформатных изданий (А3, А4): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 2002. – 20 с.

IV.1. 1. Стан і некаторыя тэндэнцыі газетнага дызайну // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1996. – № 1. – С. 87–89.

IV.2. 1. Прэс-рэклама ў перыядычным друку Беларусі // Журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 21–25.

2. Аб'ём і структура газетнага выдання: у пошуках аптымальнай канцэпцыі // Масавае камунікацыя ў кантэксце інфармацыйнай прасторы: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 35–39.

3. Асноўныя тэндэнцыі афармлення рэгіянальнай прэсы // Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыянаванне сістэмы масавай камунікацыі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 37–42.

4. Некоторые тенденции шрифтографии современных периодических изданий // Перспективы развития журналистики: 36. арт. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 34–39.

5. Компьютерные технологии и проблемы моделирования газетной полосы // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 36. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 25–31.

6. Некоторые особенности оформления газет сверхмалого формата: Структура полосы, шрифтовая графика // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 36. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 35–41.

7. Иллюстрация в графическом контексте газеты // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 36. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 37–42.

8. Некоторые приемы оформления основных элементов газеты формата А4 // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: 36. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 20–30.

V. 1. Некаторыя правілы і падводныя камяні газетнай шрыфтаграфіі // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 113–115.

2. О возможной трансформации журнальной верстки на сверхмалом формате газеты // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ – Мн., 2000. – С. 176–178.

3. Функциональная эффектунасць афармленых прыёмаў газеты // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 77–78.

4. Аб некаторых эксперыментах у афармленні маладзёжных газет // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 219–220.

5. Сучасная тыпаграфіка і газетны дызайн // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 45–47.

VI. 1. Праблемы мадэліравання малафарматных газет // Праблемы эффектунасці СМІ: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1981 г. / БДУ. – Мн., 1981. – С. 12–13.

2. Тыпы кампазіцыі раённай газеты // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., снежань 1981 г. / БДУ. – Мн., 1981. – С. 18–19.

3. Практыкум па макетаванні газеты ў працэсе навучання курса «Тэхніка СМІ» // Праблемы далейшага ўдасканалення журналісцкай адукацыі ў БССР: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., лістапад 1982 г. / БДУ. – Мн., 1982. – С. 10–12.

4. Кампазіцыйна-графічныя асаблівасці маладзёжнай газеты // Журналістыка: Гістарычны вопыт, сучасная практыка, майстэрства: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., лістапад 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 7–8.

5. Маладзёжная прэса Беларусі ў працэсе перабудовы // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., кастрычнік 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 4.

6. Некаторыя рысы сучаснага друку і магчымыя аспекты яго вывучэння // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., лістапад 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 7–8.

7. Тэндэнцыі афармлення перыядычнага друку ва ўмовах пераходу да рыначных адносін // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., лістапад 1992 г. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 10–11.

8. Камп'ютэрная вёрстка. Новая тэхналогія – новыя магчымасці // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф., красавік 1993 г. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 14–15.
9. Рекламно-інфармацыйныя выдання ў сістэме СМІ Беларусі // Журналістыка ў 1993 годзе. Печаль, тэлебачанне і радыё ў ўмовах пераходу да рынку: Тэз. дакл. Міжнароднага навучна-практ. канф., снежань 1993 г. / МГУ. – М., 1993. – С. 35–36.
10. Некаторыя тэндэнцыі ў афармленні сучасных газет // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., лістапад 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 23–24.
11. Некаторыя асаблівасці афармлення газеты «Звязда» // «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю заснавання газеты, 15 снежня 1997 г. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 10–12.
12. Асаблівасці газетнай графікі камерцыйнай прэсы // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 11–12.
13. Першая паласа газеты: Тэндэнцыі ў графічным афармленні // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 8–10.
14. Асноўныя тэндэнцыі дызайна перыядычных выданняў на сучасным этапе // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Тэз. дакл. канф., 5 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 13–15.

**СІДОРСКАЯ Ірына Уладзіміраўна,
кандыдат філасоф. навук**

- III.** 1. Социодинамика культуры в условиях информационной революции: Автореф. дис. ... канд. философ. наук / БГУ. – Мн., 1995. – 19 с.
- IV.1.** 1. Проблема типов коммуникаций в истории культуры // Веснік БДУ. Сер. 3. Гісторыя, філасофія. – 1994. – № 2. – С. 36–39.
2. Слова і вобраз // Мастацтва. – 1997. – № 8.
  3. Все списали на злой рок? (Если верить ежедневной белорусской прессе, то виновных в трагедии на «Немиге» нет) // Аналітычны бюлетень «Белорусская неделя». – Мн., 2000. – № 10. – С. 22–24.
  4. Женщина и политика // Салідарнасць жанчын: бюлетэнь. – 2001. – № 1. – С. 6–7.
  5. Беларускі НОК у крызіснай сітуацыі нічым сябе не праявіў // Беларуская невялікая Аналітычны бюлетень. – 2002. – № 14. – С. 30–33.
  6. Паблік Рілейшнз: Новы выгляд на ўзаемадзеянне грамадства і арганізацый // Адрас кадрав. – 2002. – № 1. – С. 126–128.
  7. Паблік рілейшнз: Пастроенне эфектыўнай камунікацыі са СМІ // Адрас кадрав. – 2002. – № 2. – С. 89–91.
  8. Паблік рілейшнз: Чо гэта такое? // Сакратар-рэферэнт. – 2002. – № 3. – С. 15–19.
  9. Пастроенне камунікацыі з кантактнымі аўдыторыямі арганізацыі // Адрас кадрав. – 2002. – № 3. – С. 103–105.
  10. Оптимизация коммуникации с сотрудниками организации // Адрас кадрав. – 2002. – № 4. – С. 138–143.
  11. Корпоративная культура: Понятие и основные разновидности // Сакратар-рэферэнт. – 2002. – № 4. – С. 35–40.

12. Корпоративная культура в мультикультурной организации // Секретарь-референт. – 2002. – № 5. – С. 28–32.

13. Кризис в компании и общественность, или Как из лимона получить лимонад // Отдел кадров. – 2002. – № 5. – С. 134–139.

14. «Редкая» Профессия // Отдел кадров. – 2003. – № 9. – С. 117–121.

IV.2. 1. История философии: Энциклопедия. Серия «Мир энциклопедий». – Мн.: Книжный Дом, 2002. – В содержании: Открытое общество. – С. 760–761.

2–8. Социология: Энциклопедия. – Мн.: Книжный Дом, 2003. – В содержании: Всемирная деревня. – С. 188–189; Глобализация. – С. 226–227 (в соавт.); Информационные технологии. – С. 387–388; Коммуникация массовая. – С. 434; Коммуникация организационная. – С. 435; Открытое общество. – С. 701–702; PR. – С. 821–822.

V. 1. Проблема моделирования базовых коммуникационных процессов // Коммуникация в XXI веке: Материалы методологического семинара, 15 марта 2001 г. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 30–33.

2. «Барьеры» и «фильтры» в коммуникационных процессах // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 79–80.

3. Внутриорганизационный PR как новое направление коммуникационной деятельности // Роль и значение общественных связей в управленческом процессе: Материалы Респ. науч.-практ. конф., 29 июня 2001 г. – Мн., 2001. – С. 47–49.

4. Женщины как новый субъект политической коммуникации // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 227–230.

5. Демократия с точки зрения теории коммуникации // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 215–217.

VI. 1. Влияние информационной технологии на социальные действия людей // Духовноценностные ориентиры массовых действий людей: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Гродно, 1992. – С. 77–79.

2. Проблема визуализации культуры и новые средства массовой коммуникации // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1992. – С. 16–17.

3. Коммуникация с обратной связью и новые средства массовой информации // СМИ в условиях информационного рынка: Тез. докл. науч.-практ. конф. – Мн., 1993. – С. 46–49.

4. Антитеза книжной культуры // Философия. Культура. Рациональность: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1993. – С. 115–117.

5. Специфика современной информационной технологии и ее роль в концепциях постиндустриального общества // І штогадовы сход Беларускага філасофскага таварыства: Тэз. дакл. – Мн., 1994. – С. 94–98.

6. Становление аудиовизуальной культуры и традиции русской ментальности: Сложности синтеза // Философия социального действия и перспективы демократии: Тез. докл. науч. конф. – Мн., 1994. – С. 98–100.

7. Проблема диалогового характера общения пользователя с персональным компьютером как культурологическая проблема // Великие преобразователи естествознания: Александр Степанович Попов. XI Респ. чтения: Тез. докл. – Мн., 1995. – С. 51–53.

8. «Подлинная» и «мнимая» обратная связь в традиционных масс-медиа // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1998. – С. 21–24.

9. Когда слово наталкивается на молчание: Специфика коммуникативной ситуации // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1999. – С. 115–117.

VII.2. 1. Введение в основу теории информации и коммуникации: Пособие для студентов специальности «Информация и коммуникация» факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2000.

2. Коммуникация в организациях: Учеб. пособие для студентов специальности Е 1-23 01 07-02 – Информатика и коммуникация / БГУ. – Мн., 2002. – 34 с.

VII.3. 1. Культура и коммуникация: Программа курса / БГУ. – Мн., 2000. – 16 с.

2. Внутриорганизационная коммуникация: Программа дисциплины специализации для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информатика и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 17 с.

3. Методы вербальной коммуникации: Программа дисциплины специализации для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информатика и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 19 с.

4. Теория информации и коммуникации: Программа дисциплины специализации для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информатика и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 15 с.

СІЛНА-ЯСІНСКАЯ Тацяна Уладзіміраўна

IV.1. 1. Телеслушательство, телемания, телешок – современные тенденции телевидения // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 2. – С. 97–101.

2. Телевидение и здоровье // Здаровы лад жыцця. – 2002. – № 1. – С. 61–62.

IV.2. 1. Телевидение как современный фактор информационно-коммуникационного воздействия на человека // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 6 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 16–23.

2. Реализация методов Public Relations (PR) в телерекламе // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 37–43.

V. 1. Телевизионное зомбирование: миф или реальность? // Журналістыка – 2001: Гістарычны вопыт, сучасная практыка: Матэрыялы навук.-практ. канф. аспірантаў. – Мн., 2001. – С. 39–41.

2. Телевидение как фактор риска и источник бытовой радиации // Журналістыка – 2001. Матэрыялы 3-й навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада / БДУ – Мн., 2001. – С. 230–232.

3. Мировоззренческое воздействие телевидения // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай. – Мн., 2002. – С. 72–73.

4. Современное телевидение как фактор воздействия // Беларуская журналістыка – 2002. Сродкі масавай інфармацыі ў сацыяльнай прасторы: Матэрыялы 59-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў / БДУ. – Мн., 2002. – С. 68–71.

5. Воздействие телевидения на эмоциональный уровень сознания зрителя // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 217–219.

6. К вопросу мотивации и оценки влияния на аудиторию // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 237–241.

**СЛУКА Алэг Георгіевіч,
доктар гіст. навук, прафесар**

- I.** 1. Ф. Э. Дзержинский и печать (страницы журналистской деятельности) / О. Г. Слука. – Мн.: Изд-во БГУ, 1977. – 112 с.
2. Голос революционной молодежи: Проблемы становления и развития молодежной печати Белоруссии / О. Г. Слука. – Мн.: Изд-во БГУ, 1978.
3. Слово в комсомольском строю: Из опыта комсомольской печати Белоруссии по коммунистическому воспитанию молодежи / О. Г. Слука. – Мн.: Изд-во БГУ, 1980.
4. Комсомольская строка: Проблемы идейно-политического воспитания в молодежной печати Белоруссии / О. Г. Слука. – Мн.: Университетское, 1984.
5. Модель устойчивого развития Республики Беларусь: Идеология, система управления, механизм реализации в союзе с Россией / О. Г. Слука. – Мн.: Технопринт, 1999. – 144 с.
6. Нацыянальная ідэя: Сістэмны аналіз праблемы / А. Г. Слука. – Мазыр: Выдавецкі Дом «Белы Вецер», 2001. – 160 с.
- II.** 1. Наш творчы дом / БДУ. – Мн., 1994. – 22 с.
- III.** 1. Молодежная печать Белоруссии 1918–1925 гг.: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1971. – 24 с.
2. Комсомольская печать Белоруссии: проблемы становления, развития и ее роль в строительстве социализма 1918–1941 гг.: Автореф. дис. ... д-ра ист. наук / ЛГУ. – Ленинград, 1986. – 42 с.
- IV.1.** 1. КПБ – арганізатар друку моладзі Беларусі // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 3. – С. 73–78.
2. Сацыяльны партрэт маладога рабочага // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1979. – № 3. – С. 63–67.
3. Беларускі друк у барацьбе за камуністычную мараль // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 2. – С. 59–61.
4. Подготовка молодежи к обучению в университете // Веснік БДУ. Сер. 3. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1981. – № 3. – С. 37–40.
5. В. И. Ленин и развитие пропаганды среди молодежи // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1981. – № 3. – С. 63–65.
6. О некоторых проблемах журналистского образования в социалистических странах // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1984. – № 1. – С. 60–62.
7. Сучасныя патрабаванні да дзейнасці СМІ і неабходнасць удасканалвання прафесійнай падрыхтоўкі журналістаў // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990. – № 1. – С. 66–69.
8. Молодежная печать Белоруссии на еврейском и польском языках // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1991. – № 2. – С. 70–72.
9. Творчая лабараторыя (слова аб факультэце журналістыкі) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1996. – № 2. – С. 19–22.
10. Нацыянальная ідэя – вобраз будучыні // Беларуская думка. – 1998. – № 6. – С. 23–31.
11. Идеология устойчивого развития Республики Беларусь (основные положения) // Социология. – 1998. – № 3. – С. 56–78.
12. Нацыянальная ідэя – аснова грамадзянскага яднання // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – № 2. – С. 3–6.
13. Нацыянальная ідэя ў педагагічных вобразах // Народная Асвета. – 1999. – № 9. – С. 3–8.

14. Будзем памнажаць дасягнутае // Защита и справедливость. Вып. 1–2: Информационно-методический бюллетень для взрослых и детей, осваивающих нормы демократии. – Мн., 1999. – С. 8.
15. Экономический подъем государства зависит от подготовки научных кадров // Атэстацыя (ВАК Беларусі). – 2000. – № 1. – С. 112–117.
16. Выхаванне студэнцкай моладзі – дзяржаўны прыярытэт // Вышэйшая школа. – 2000. – № 2. – С. 61–62.
17. Дзеці – пачатак Нацыянальнай ідэі // Пралеска. – 2000. – № 9. – С. 2–4.
18. Сучасны гістарычны працэс і ідэалогія беларускай дзяржаўнасці XXI стагоддзя // Беларускі гістарычны часопіс. – 2000. – № 4. – С. 8–12.
19. Участие Совета по сотрудничеству в области образования государств-участников СНГ в интеграционном процессе // Вестник Межпарламентской Ассамблеи. – 2001. – № 1(9). – С. 73–78.
20. Навацыі беларускай адукацыі // Вышэйшая школа. – 2001. – № 2. – С. 3–5.
21. Духоўная энергія Нацыянальнай ідэі // Гуманітарна-эканамічны веснік. – 2002. – № 3. – С. 9–17.
22. Приоритеты интеллектуальной элиты в развитии мировой цивилизации // Гуманітарна-эканамічны веснік. – 2002. – № 3. – С. 137–140.
23. Сейбіт слова і талентаў. Мікола Каваленка – выкладчык нацыянальнага // Роднае слова. – 2003. – № 8. – С. 108–109.

IV.2. 1. Республика Беларусь // Содружество Независимых Государств: Портрет на фоне перемен. – Мн., 1996. – С. 113–128.

2. Идеология информационного пространства // Масавая камунікацыя ў кантэксце фарміравання інфармацыйнай прасторы пераходнага грамадства: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 3–13.
3. Современное общество в информационном поле // Сучаснае дэмакратычнае грамадства і функцыянаванне сістэмы масавай камунікацыі: Зб. арт. / БДУ. – Мн.: БДУ, 1998. – С. 6–17.
4. Проблемы подготовки научных кадров в высшей школе Республики Беларусь // Вузовская наука, промышленность, международное сотрудничество. – Мн., 1998. – Ч. II. – С. 120–126.
5. Ідэалогія інфармацыйнага грамадства (да тэорыі трэцяга шляху сацыяльна-эканамічнага развіцця) // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 5–14.
6. Трансфармацыя тэарэтычных асноў пераходнага грамадства // Нацыянальныя СМІ ў кантэксце грамадска-палітычнага жыцця Рэспублікі Беларусь. Зб. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 4–19.
7. Остров Надежды // Беларусь – Ірландыя: Зб. арт. – Мн., 2000. – С. 144–149.
8. Філасофскія асновы Нацыянальнай ідэі // Гісторыка-філасофскія асновы беларускай дзяржаўнасці: Зб. арт. / БДУ. – Мн., – Мн., 2002. – С. 3–4.
9. Уздзеянне Нацыянальнай ідэі на фарміраванне ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці // Ідэалогія беларускай дзяржаўнасці: Гістарычны вопыт і перспектывы развіцця: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 5–9.

V. 1. Патриотизм – основа воспитания в системе Министерства образования // Воспитание молодежи в духе гражданственности, патриотизма и готовности к военной службе: Материалы Респ. науч.-практ. конф. – Мн., 1999. – С. 33–36.

2. Дзесяцігоддзе Канвенцыі ААН аб правах дзіцяці ў Беларусі: Вынікі, праблемы, перспектывы // Канвенцыя ААН аб правах дзіцяці і абарона правоў дзяцей у Беларусі: Матэрыялы канф., 19 лістапада 1999 г. – Мн., 1999. – С. 6–12.
3. Слова свабоды. (Трансфармацыя свабоды слова ў дэмакратычным грамадстве) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы 2-й Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 182–184.

4. Возвращение к учителю // СМІ Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 3–4.

5. Вобраз беларускай рэчаіснасці ў навуковай камунікацыі // СМІ Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 15–18.

5. Свабода слова – свабода ісціны // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 232–236.

6. Чалавеку лёсу ўзнёслага, чалавеку лёсу зайздроснага // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 74–75.

7. Пошук ісціны ў публіцыстычным слове // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 219–222.

8. Праблема, не адлюстраваная ў СМІ: інтэлігенцыя – інтэлект нацыі // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 241–242.

VI. 1. Газета «Звязда» ў працэсе фарміравання беларускай нацыі // «Звязда»: Час. Падзеі. Людзі: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 5–7.

VII.1. 1. Беларуская журналістыка: Вучэб. дапаможнік: У 3 ч. / А. Г. Слука. – Мн.: БДУ, 2000. – Ч. 1. – 232 с.

2. Беларуская журналістыка: Вучэб. дапаможнік: У 3 ч. / А. Г. Слука. – Мн.: БДУ, 2003. – Ч. 2. – 235 с.

VII.2. 1. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 1991. – Ч. 2. – 78 с. (у сааўт.).

2. Беларуская журналістыка (1760–1917 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1993. – Ч. I. – 82 с. (у сааўт.).

3. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метад. дапаможнік / БДУ. – Мн., 1996. – Ч. 3. – 64 с. (у сааўт.).

4. Белорусская журналистика (1563–1917 гг.): Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1997. – 40 с.

VII.3. 1. Гісторыя беларускай журналістыкі: Праграма дысцыпліны для студэнтаў факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 2002. – 36 с.

2. Эканамічная рэформа і СМІ Рэспублікі Беларусь: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 2002. – 8 с.

3. СМІ Рэспублікі Беларусь у сучасным дэмакратычным працэсе: Праграма спецкурса / БДУ. – Мн., 2002. – 10 с.

**СНІЦАРАВА Ніна Аляксандраўна,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

II. 1. М. Е. Салтыков-Щедрин – редактор / Н. А. Сницерева. – Мн.: Изд-во БГУ, 1970. – 23 с.

III. 1. М. Е. Салтыков-Щедрин – редактор и публицист журнала «Отечественные записки» (1868–1877 гг.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / МГУ. – М., 1954. – 26 с.

IV.1. 1. Полезные исследования // Вестник МГУ им. Ломоносова. Журналистика. – 1967. – № 4. – С. 14–16.

2. На службе самодержавия // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1974. – № 2. – С. 74–78.

3. Боевой отдел журнала // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1978. – № 4. – С. 12–14.

4. Реакционные издания Белоруссии 1905–1912 гг. // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1982. – № 2. – С. 74–78.

5. Печать Белоруссии в борьбе за массы в восстановительный период // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 3. – С. 62–65.

IV.2. 1. Массовая крестьянская газета «Белорусская деревня» (1921–1925 гг.) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990. – № 2. – С. 64–66.

V. 1. 3 гісторыі журналістыкі 1905–1908 гг.: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1993. – С. 10–12.

2. Пошукі шляхоў да нацыянальнай і дзяржаўнай незалежнасці ў публіцыстыцы Ц. Гартнага (1917–1918 гг.) // Беларуская дзяржаўнасць і СМІ: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф. – Мн., 1998. – С. 23–25.

3. А. П. Чехов и журналистика («А не писать нельзя») // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны дах, 1999. – С. 119–121.

4. Праблема нацыянальнай дзяржаўнасці ў публіцыстыцы А. Луцкевіча // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 186–188.

5. Литературно-критический отдел «Виленского вестника» (Вл. Сырокомля – сотрудник отдела (1860–1862) // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 80–82.

6. Формы и методы преподавания курса «История русской литературы» и организация самостоятельной работы студентов // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. – Мн., 2001. – С. 237–240.

7. Некоторые тенденции развития журналистики 30-х гг. XIX в. в контексте современности // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 282–286.

8. Либерально-демократическая журналистика Беларуси в борьбе с цензурой // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 243–245.

VII.2. 1. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік для студэнтаў факультэтаў і аддзяленняў журналістыкі: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 1991. – Ч. 2. – 78 с. (у сааўт.).

2. Беларуская журналістыка (1918–1941 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік для студэнтаў факультэтаў і аддзяленняў журналістыкі: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 1993. – Ч. 1. – 82 с. (у сааўт.).

3. Беларуская журналістыка (1941–1995 гг.): Вучэб.-метаад. дапаможнік для студэнтаў факультэтаў і аддзяленняў журналістыкі: У 3 ч. / БДУ. – Мн., 1996. – Ч. 3. – 64 с. (у сааўт.).

4. Белорусская журналистика (1760–1917 гг.): Учеб.-метод. пособие для студентов иностранного отделения факультета журналистики / БГУ. – Мн., 1997. – Ч. 1. – 40 с.

VII.3. 1. История русской журналистики (XVIII–XIX вв.): Программа курса / БГУ. – Мн., 1986. – 20 с.

2. История русской журналистики (вторая половина XIX в.): Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 24 с.
3. История русской журналистики: Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 24 с.
4. История русской литературы (вторая половина XIX в.): Программа курса / БГУ. – Мн., 1998. – 10 с.
5. История русской журналистики (XVIII–XIX вв.): Программа курса / БГУ. – Мн., 2003. – 26 с.

**СТРАЛЬЦОЎ Барыс Васільевіч,
доктар філал. навук, прафесар**

- I.**
1. Культура БССР / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Беларусь, 1968. – 80 с.
  2. Газета і мараль / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1971. – 146 с.
  3. Публіцыстычнасць інфармацыйных жанраў / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1973. – 136 с.
  4. Аналітычныя жанры / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1974. – 134 с.
  5. Публіцыстыка. Жанры. Майстэрства / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1977. – 336 с.
  6. Дзесятая пяцігодка ў беларускім нарысе / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1980. – 126 с.
  7. Савецкая Беларусь / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Беларусь, 1980. – 210 с.
  8. Основы публицистики. Жанры / Б. В. Стральцов. – Мн.: Университетское, 1990. – 239 с.
  9. Основы литературно-художественного творчества: В 2 ч. / Б. В. Стральцов. – Мн.: Университетское, 1999. – Ч. I – 65 с.; Ч. II – 58 с.
  10. Асноўныя творчыя метады ў журналістыцы / Б. В. Стральцоў. – Мн.: БДУ, 2000. – 70 с.
  11. Метад і жанр. Асновы творчага майстэрства журналіста / Б. В. Стральцоў. – Мн.: БДУ, 2002. – 117 с.

- II.**
1. Маральны клімат вытворчага калектыву і друк / Б. В. Стральцоў. – Мн.: Беларусь, 1979. – 64 с.
  2. Фельетон. Теория и практика жанра / Б. В. Стральцов. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1983. – 62 с.

- III.**
1. Газета и мораль: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / БГУ. – Мн., 1968. – 16 с.
  2. Проблемы модификации функций и предмета публицистики в газетных жанрах: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 1974. – 42 с.

- IV.1.**
1. Литература и искусство в жизни общества // Блокнот агитатора. – 1970. – № 4.
  2. Волнующая летопись преобразований // Коммунист Белоруссии. – 1972. – № 12.
  3. Нарыс у газеце // Беларусь. – 1972. – № 9.
  4. Перадавы артыкул – змест і форма // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1973. – № 3.
  5. Обращенность к человеку // Коммунист Белоруссии. – 1976. – № 5.
  6. Публіцыстычны агляд // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 2.
  7. Шматгранны жанр // Беларусь. – 1977. – № 10.
  8. Глубокие корни // Коммунист Белоруссии. – 1978. – № 8.
  9. Навуковая тэма ў друкаванай прапагандзе // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1978. – № 2.
  10. Иносказательная публицистика // Актуальные проблемы общественных наук. – Мн., 1982.
  11. Пазітыўныя перамены // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1986. – № 2.
  12. Раённая газета ў сістэме кіравання // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1988. – № 2.

13. Печать и демократия // В созвучии со временем. – Мн., 1989.
14. Галоўныя ўмовы вызначэння прыярытэтнай праблематыкі раённага друку // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1990. – № 1.
15. Повазь літаратур // Беларуская думка. – 1996. – № 8.
16. Акцэнт публіцыстычнага твора // Беларуская думка. – 1998. – № 2.
17. Маніпуляцыя акцэнтамі ў сучаснай перыёдыцы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1998. – № 1.
18. Пазнаванне чалавека // Першацвет. – 1998. – № 8.
19. Вочы маёй Бацькаўшчыны // Беларускі дзевнік. – Мн., 1999.
20. Комплексны вобраз выдання // Беларуская думка. – 2000. – № 2. – С. 116–121.
21. Нацыянальная ідэя – у гістарычнай спадчыне // Беларуская думка. – 2001. – № 5. – С. 3–7.
22. Каб быць паходняй, трэба свяціць // Вдохновение. – 2001. – № 1.
23. Слова настаўніка // Званы госць. – Мн., 2002. – С. 3–4.
24. Вобраз аўтара // Беларуская думка. – 2003. – № 5. – С. 164–166.
25. Масавая інфармацыя без удзелу мас? // Беларуская думка. – 2003. – № 12. – С. 154–158.

IV.2. 1. Літаратурныя і забаўляльныя творы ў структуры газетнага нумара // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 3–4.

2. Комплексны вобраз выдання // Перспектывы развіцця журналістыкі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 27–34.

3. Асноўныя творчыя метады ў журналістыцы // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 2 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 3–10.

4. Разважанне і меркаванне пры тэкставым афармленні журналісцкага расследавання // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 2000. – С. 6–10.

5. Метад і жанр // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2001. – С. 3–8.

6. Творчы метады, блізкі да навуковага // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 8–13.

7. Аўтарская версія ў аналітычным творы // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 6 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 3–6.

8. Аб'ект і суб'ект масавай інфармацыі // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 3–6.

V. 1. Публіцыстыка – эсэістыка – аналітыка // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 124–127.

2. Метад – жанр – твор // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 192–195.

3. «Ахілесавы пяты» сучаснай журналістыкі // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 243–245.

4. ...І калектыўны арганізатар // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 234–235.

5. Талент і паклонніцы // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 79–80.

6. Два суб'екты масавай інфармацыі // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 252–256.

- VII.2.** 1. Художественно-публицистические жанры: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1988.
2. Основы публицистики. Жанры: Учеб.-метод. пособие / БГУ. – Мн., 1990. – 240 с.

- VII.3.** 1. Мастацка-публіцыстычныя жанры: Праграма для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 10 с.
2. Основы творчай дзейнасці журналіста: Праграма для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 10 с.

СУПРУНЧУК Мікіта Віктаравіч

- IV.1.** 1. Цяжкая доля ўцекачоў // Беларуская думка. – 1999. – № 5. – С. 124–127.
2. О существительных pluralia tantum в славянских языках // Сборник Матице српске за славистику. – 2000. – № 58–59. – С. 57–66. (в соавт.).
3. Рэцэнзія на кн. Плотнікава Б. А. «Беларуская мова ў сістэме славянскіх моў». (Мн.: Акадэмія кіравання пры прэзідэнце РБ, 1999 г.) // Весці НАН РБ. Сер. гуманіт. навук. – 2001. – № 2. – С. 136–137.

- IV.2.** 1. Да пытання аб перадачы сербскай анамастыкі па-беларуску // На хвалах філалогіі. Даследаванні па тэорыі літаратуры і славянскай фалькларыстыцы: Зб. арт. – Мн.: Бэстпрынт, 2002. – С. 84–88.
2. Фузія // Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. – Мн.: БелЭн, 2003. – Т. 16. – С. 496.
3. Фармальныя і семантычныя асаблівасці зваротка ў сучасных сербскіх анекдотах // Фалькларыстычныя даследаванні. Кантэкст. Тыпалогія. Сувязі: Зб. арт. – Мн.: Бэстпрынт, 2004. – С. 178–184.

- V.** 1. Семантыка і мнажналікавыя назоўнікі ў славянскіх мовах // V Респ. науч. конф. студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў РБ (НИРС-2000): Матэрыялы конф., 25–27 апреля 2000 г.: В 5 ч. / ГрГУ. – Гродно, 2000. – Ч. 3. – С. 130–132.

2. Влияние тематики текста на закон распределения слов: Матэрыялы IV межвуз. науч. конф. студэнтаў-філолагаў, 9–13 апреля 2001 г. / СпбГУ. – СПб., 2001. – С. 64–65.

2. Модели в лингвистике // Філалагічныя навукі: Маладыя вучоныя ў пошуку: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ. – Мн., 2001. – С. 149–152.

3. Частотный словарь сербского языка: предварительные соображения: Матэрыялы V межвуз. науч. конф. студэнтаў-філолагаў, 8–12 апр. 2002 г. / СпбГУ. – СПб., 2002. – С. 48–49.

4. О некоторых проблемах лексикологии (в связи с проблемой составления сербского частотного словаря) // Сб. работ 59-й науч. конф. студэнтаў і аспірантаў БГУ, 15–17 мая 2002 г.: В 3 ч. / БГУ. – Мн., 2002. – Ч. 2. – С. 257–261.

5. Роль текста в исследовании языка // Русский язык: система и функционирование: Матэрыялы Междунар. науч. конф., 17–18 апр. 2002 г.: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 2002. – Ч. 2. – С. 206–208.

6. Этнолингвистическое литературоведение Н. И. Толстого // Праблемы ўсходнеслав. этналінгвістыкі: Матэрыялы I Міжнар. этналінгв. канф. «Да 80-годдзя М. І. Талстога», 25–27 красавіка 2003 г. – Мн.: Тэхнапрынт, 2003. – С. 362–366.

7. Праблема самастойнасці і тоеснасці слова (на матэрыяле суч. сербскай публіцыстыкі) // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 52–54.

8. Проблемы грамматики славянских языков в исследованиях кафедры теоретического и славянского языкознания БГУ // Исследование славянских языков и литературы в высшей школе:

достижения и перспективы: Информ. материалы и тез. докл. Междунар. науч. конф., 21–22 октября 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – С. 28–32 (в соавт.).

9. Шляхам А. Наркевіча па паўднёвых паралелях, або Варыянтнасць назоўнікаў у сербскім стандарце // Слова ў кантэксте часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 90–91.

10. Некаторыя асаблівасці нязменных прыметнікаў у сербскахарвацкай мове // Філалагічныя навукі: Маладыя вучоныя ў пошуку: Матэрыялы навук. канф., 25 красавіка 2003 г. – Мн., 2004. – С. 151–153.

ТЫЧКО Галіна Казіміраўна,
доктар філал. навук, прафесар

I. 1. Творчасць Янкі Купалы і традыцыі духоўнай рэгіянальнасці ў польскай літаратуры XIX – пачатку XX стагоддзяў / Г. К. Тычко – Мн.: Тэхнапрынт, 2001. – 167 с.

III. 1. Морально-этические проблемы молодой белорусской прозы (70–80-е гг.): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Минский пед. институт. – Мн., 1986. – 20 с.

2. Творчасць Янкі Купалы і традыцыі духоўнай рэгіянальнасці ў польскай літаратуры XIX – пачатку XX стагоддзяў: Аўтарэф. дыс. ... д-ра філал. навук / БДУ. – Мн., 2001. – 40 с.

IV.1. 1. Польская культурная традыцыя і Янка Купала // Весці БДПУ. – 2000. – № 2 (24). – С. 56–61.

2. Польскі рэгіяналізм і яго ўплыў на беларускую літаратуру XIX – пачатку XX стагоддзяў // Веснік ВДПУ імя П. М. Машэрава. – 2001. – № 2. – С. 91–96.

3. «Адвечная песня» Янкі Купалы як драма адкрытай формы // Весці НАН РБ. Сер. гуманітар. навук. – 2002. – № 1. – С. 88–96.

4. У ценю крыжа адзіноты // Роднае слова. – 1997. – № 1. – С. 28–34.

5. Праўда на ўсіх адна // Роднае слова. – 1998. – № 11. – С. 51–60.

6. Крывае жніво. 3 гісторыі купалаўскага перакладу паэмы Е. Жулаўскага «Эрас і Псіха» // Роднае слова. – 2001. – № 12. – С. 20–22.

7. «Прымі нашу дзяку...». Штрыхі да творчасці Элізы Ажэшкі // Роднае слова. – 2001. – № 6. – С. 18–21.

8. Тэма паэта-прарока ў творчасці Янкі Купалы і яе павязі з рэгіянальнай польскамоўнай традыцыяй // Беларуская мова і літаратура. – 2001. – № 3. – С. 81–102.

9. Драматычная паэма Янкі Купалы «Сон на кургане» і яе павязі з рэгіянальнай польскамоўнай літаратурнай традыцыяй: Тэма сну ў сусветнай літаратуры // Роднае слова. – 2002. – № 1. – С. 20–24.

10. Драматычная паэма Янкі Купалы «Сон на кургане» і яе павязі з рэгіянальнай польскамоўнай літаратурнай традыцыяй: Два вяселлі // Роднае слова. – 2002. – № 2. – С. 20–24.

11. О неизбежности выбора. Рецензия на книгу Е. Лецко «Дорога в два конца» (М.: Советский писатель, 1984) // Неман. – 1985. – № 3. – С. 158–159.

12. Долг перед жизнью. Рецензия на книгу В. Ипатовой «Узелок Святогора» (М.: Молодая гвардия, 1986) // Неман. – 1987. – № 5. – С. 163–165.

13. У чарзе, па-за чаргою... // Маладосць. – 1987. – № 3. – С. 154–159.

14. «Мой час – вострыё». Рэцэнзія на кнігу У. Арлова «Дзень, калі ўпала страла» (Мн.: Маст. літ., 1988) // Беларусь. – 1989. – № 11. – С. 25.

15. Пасля сустрэчы. Анкета «Маладосці» // Маладосць. – 1989. – № 11. – С. 164–166.

16. Рэцэнзія на кнігу: Уладзіміра Бутрамеева «Задарожжа». Аповесці і апавяданні. (Мн.: Маст. літ., 1993) // Неман. – 1993. – № 12. – С. 142–143.
17. Пра тое, што хвалное // Беларусь. – 1988. – № 4. – С. 19–20.
18. Рабочы дзень пісателя // Неман. – 1989. – № 7. – С. 167–169.
19. «Мой час – вастрыё» // Беларусь. – 1989. – № 11. – С. 25.
20. Вераю я ратую сябе // Беларусь. – 1992. – № 3. – С. 12–13.
21. Смех праз слёзы // Польша. – 1995. – № 3. – С. 307–316.
22. Ён – таямніца // Крыніца. – 1996. – № 19. – С. 23–25.
23. Вялікі рызыконт // Крыніца. – 1996. – № 21. – С. 22–24.
24. Учора і сёння // Польша. – 1997. – № 4. – С. 309–314.
25. «Перад грэшнікам упаў душой...» // Крыніца. – 1997. – № 3. – С. 24–26.
26. Янка Брыль. Да 80-гадовага юбілею // Беларусь. – 1997. – № 8. – С. 24.
27. «...І цар усіх царэй!». Янка Купала і Станіслаў Пшыбышэўскі // Культура. – 1998. – 10–16 кастрычніка. – С. 8–9.
28. Свой грунт // Крыніца. – 1998. – № 4. – С. 28–35.
29. Ад славянскіх вытокаў да XIX стагоддзя // Польша. – 1998. – № 6. – С. 308–312.
30. Кася. Люця і летнія кветкі. Пераклад з польскай мовы фрагмента краязнаўчага нарыса Э. Ажэшкі «Людзі і кветкі над Нёманам» // Культура. – 1999. – 20–26 лютага. – С. 15.
31. Людзі і кветкі над Нёманам. 1888 год. Пераклад фрагмента аднайменага нарыса Э. Ажэшкі // Беларусь. – 1999. – № 10. – С. 38–42.
32. Прадмова і каментары да перакладу паэмы А. Міцкевіча «Дзяды» // Польша. – 1999. – № 12. – С. 96, 119.
33. Янка Купала і савецкая ўлада // Польша. – 1999. – № 1. – С. 186–219.
34. Янка Купала і Уладзіслаў Сыракомля. Пераемнасць творчых традыцый // Польша. – 1999. – № 12. – С. 187–203.
35. Жыў-быў студэнт... Рэцэнзія на кнігу П. Васючэнка і А. Вывіча «Прыгоды аднаго Губашлёпа» (Мн.: Рэдакцыя газеты «Частны дэтэктыў», 1998) // Культура. – 2000. – 7–13 студзеня. – С. 10.
36. Шлях да беларускасці. Ад «Vialogusina» да «А хто там ідзе?» // Тэрмапілы. – 2000. – № 3. – С. 154–167.
37. Беласточчына літаратурная: юбілеі, кнігі, часопісы // Культура. – 2000. – 10 лістапада. – С. 8–9.
38. Вачыма суседзяў. Беларуская літаратура ў Польшчы // Польша. – 2000. – № 12. – С. 154–170.
39. Жаночы погляд Міры Лукшы // Культура. – 2001. – 11–17 жніўня. – С. 9.
40. Вольнае поле // Крыніца. – 2001. – № 1(6). – С. 24–29.
41. Філалагічнае пакаленне. Іх яднае не дыплом БДУ // Крыніца. – 2001. – № 11–12 (71). – С. 244–248.
42. Вялікі мінчанін // Польша. – 2002. – № 1. – С. 216–227.
43. «О, гэта боская формула жыцця» // Тэрмапілы. – 2002. – № 6. – С. 231–238.

IV.2. 1. Яшчэ раз пра вайну і пра народ // Абнавіцца духам: Старонкі сучас. літ. крытыкі. – Мн.: Маст. літ., 1992. – С. 195–202.

2. Шлях змагара і пакутніка. Успаміны Ф. Савіча // Шляхам гадоў: Гіст.-літ. зб. – Мн.: Маст. літ., 1994. – С. 90–130.

3. Журботны самотнік пад зоркай каляднай // С. Яновіч. Запісы веку. – Беласток, 1999. – С. 86–95.

4. Жаночы погляд Міры Лукшы (пасляслоўе) // М. Лукша. Бабскія гісторыі. – Беласток, 2001. – С. 181–190.

5. Великие писатели XX века / Сост., общ. ред. П. В. Васюченко. – М.: Мартин, 2002. – В содержании: Гомбрович Витольд. – С. 135–139; Лем Станислав. – С. 230–233; Милош Чеслав. – С. 262–267; Ожешко Элиза. – С. 285–289; Пшыбышевский Станислав. – С. 317–321; Сенкевич Генрик. – С. 340–344.

6. A grievous recluse under a christmas star // *Annus Albaruthenicus*, 2004: Poetica. Prosa. Critica. Translatio. Descriptio / Editor Stowarzyszenie villa Sokrates, 2004. – P. 305–307.

V. 1. Янка Купала і нашаніўская дыскусія 1913 года // Янка Купала і «Наша ніва»: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 7–8 кастрычніка 1996 г. – Мн.: Хата, 1997. – С. 45–49.

2. Вобраз нацыянальнага патрыёта ў публіцыстыцы Янкі Купалы // Янка Купала – публіцыст: Матэрыялы III Міжнар. купалаўскіх чытаньняў, 20–21 кастрычніка 1997 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 1998. – С. 107–113.

3. Сакрат Яновіч у кантэксце беларускай традыцыі // Да 40-годдзя Беларускага літаратурнага аб'яднання «Белавежка»: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 20–21 чэрвеня 1998 г. Вып. 1. – Беласток: Тэрмапілы, 1998. – С. 53–61.

4. Janka Kupala a polska tradycja kulturowa // *Polsko-białoruskie związki jkzykowe, literackie, historyczne i kulturowe: Materiały VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej «Droga ku wzajemności»*, 16–18 lipca 1999 g. – Białystok, 2000. – S. 137–144.

5. Тэорыя «пагіеј duszy» Станіслава Пшыбышэўскага ў ранняй творчасці Янкі Купалы // Янка Купала і Адам Міцкевіч. З купалаўскіх мясцін: Матэрыялы IV Міжнар. купалаўскіх чытаньняў, 9 верасня 1998 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2000. – С. 60–67.

6. Творчасць Янкі Купалы і рэгіянальны патрыятызм Уладзіслава Сыракомлі // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 12 кастрычніка 1999 г.: У 2 ч. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 228–231.

7. Багдановічаўскі ідэал жанчыны-маці і творчасць Янкі Купалы: Зб. дакл. і паведамл. Міжнар. навук.-практ. канф., 16 снежня, 1999 г. – Мн., 2001. – С. 65–71.

8. Польскі рэгіяналізм і яго ўплыў на беларускую літаратуру XIX стагоддзя // Беларускае асветніцтва: Вопыт тысячагоддзя: Матэрыялы II Міжнар. кангрэса, 17–19 мая 2000 г. Кн. 3. – Мн., 2001. – Ч. 1. – С. 145–149.

9. Польская рэгіянальная гавэнда XIX ст. і яе інтэрпрэтацыя ў ранняй творчасці Янкі Купалы // Скарызназнаўства. Кнігазнаўства. Літаратуразнаўства: Матэрыялы II Міжнар. кангрэса беларусістаў «Беларуская культура ў дыялогу цывілізацый», 21–25 мая, 4–7 снежня 2000 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2001. – С. 229–232.

10. Шлях да нацыянальнай самаідэнтыфікацыі. Творы Янкі Купалы 1903–1908 гг. // Янка Купала і праблемы беларускага самапазнання: V Міжнар. купалаўскія чытанні – навук. канф., 7–8 снежня 2000 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2002. – С. 26–30.

11. Драма Е. Жулаўскага «Эрас і Псіха» і яе роля ў творчым і жыццёвым лёсе Янкі Купалы // *Polsko-białoruskie związki jkzykowe, literackie, historyczne i kulturowe: Materiały IX Międzynarodowej Konferencji Naukowej «Droga ku wzajemności»*, 20–22 lipca 2001 g. – Białystok, 2002. – S. 95–103.

12. Максім Танк і віленскі авангард // Танкаўскія чытанні «Максім Танк і сучасны літаратурны працэс»: Рэсп. навук.-практ. канф., 17–18 верасня 2002 г. – Мн., 2003. – С. 23–28.

13. Гістарычная сімволіка шматэтнічнай Рэчы Паспалітай і яе інтэрпрэтацыя ў польскай і беларускай літаратурах XIX пачатку XX ст. // Мовазнаўства. Літаратура. Культуралогія. Фалькларыстыка: XIII Міжнародны з'езд славістаў: Дакл. бел. дэлегацыі, 15–22 жніўня 2003. – Мн.: Бел. навука, 2003. – С. 400–416.

14. Проза Міхася Андрасюка: пошукі новых шляхоў мастацкага асэнсавання жыцця // Да 45-годдзя Беларускага літаратурнага аб'яднання «Белавежка»: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 8 чэрвеня 2003 г. Вып. 7. – Беласток: Тэрмапілы, 2003. – С. 111–114.

15. Элементы хрысціянскага светабачання ў ранняй творчасці Янкі Купалы // Янка Купала і еўрапейскія літаратурны працэсы: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 4–5 ліпеня 2003 г. – Мн.: Беларускі кнігазбор, 2003. – С. 119–123.

16. Аўтарская задума і яе ўвасабленне: ідэалагічны аспект // Слова ў кантэксте часу: Матэрыялы Рэсп. навуц. чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 94–95.

17. Спачатку была канцэпцыя: дзве старонкі з гісторыі друку // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 4–5 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 249–250.

18. Письменніцае слова і дзеянне ў кантэксте трансфармацыі беларускага грамадства 80–90-х гг. XX стагоддзя // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навуц.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 269–270.

VI. 1. Маральна-этычныя праблемы ў ранніх апавяданнях Якуба Коласа // Творчая спадчына Янкі Купалы і Якуба Коласа і развіццё славянскіх моў і літаратур: Тэз. дакл. Рэсп. канф., 8 кастрычніка 1982 г. / БДУ. – Мн., 1982. – С. 65–67.

VII.2. 1–3. Людзьмі звацца: Падручнік па беларускай мове для III класа гімназіі для польскіх школ з дадатковым вывучэннем беларускай мовы / Пад рэд. Т. Русачык. – Беласток: Orthdruk, 2003. – У змесце: Беларуская літаратура першай паловы XX стагоддзя. – С. 40–45; Беларуская літаратура другой паловы XX стагоддзя. – С. 46–52; Літаратура беларускага замежжа. – С. 110–117.

VII.3. 1. Асновы літаратурнай творчасці: Праграма для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасці 01.05.03 – Беларуская літаратура. Журналістыка. – Мн., 2003. – С. 23–38 (у сааўт.).

2. Асновы літаратурна-мастацкай творчасці: Праграма дысцыпліны для студэнтаў спецыяльнасцяў: Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя / БДУ. – Мн., 2003. – 23 с.

3. Беларуская літаратура XIX стагоддзя: Праграма дысцыпліны для студэнтаў спецыяльнасцяў: Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя / БДУ. – Мн., 2003. – 23 с.

ФРАЛЬЦОВА Ніна Ціханаўна, доктар філал. навук, дацэнт

I. 1. Типология творческой деятельности в аудиовизуальной коммуникации / Н. Т. Фрольцова. – Мн.: БГУ, 2003 – 217 с.

2. Телевидение: хроника, документ, образ / Н. Т. Фрольцова. – Мн.: Наука и техника, 1977. – 120 с.

II. 1. Наш современник в белорусской кинопублицистике / Н. Т. Фрольцова. – Мн.: Общество «Знание», 1988. – 24 с.

III. 1. Проблемы документально-образного отображения действительности на экране: Автореф. дис. ... канд. искусствовед.: 17.00.03 / КГУ. – Киев, 1974. – 18 с.

2. Типология творческой деятельности в аудиовизуальной коммуникации: Автореф. дис. ... д-ра филал. наук: 10.01.10 / БГУ. – Мн., 2003. – 40 с.

IV.1. 1. Особенности документального отображения жизни в телевидении // Известия Академии наук БССР. Серия общ. наук. – 1973. – № 1. – С. 22–24.

2. О некоторых особенностях документального телефильма // Известия Академии наук БССР. Серия общ. наук. – 1973. – № 3. – С. 21–23.

3. Искусство быть телезрителем // Народная асвета. – 1974. – № 5. – С. 18–19.

4. Тэатр без заслоны (нататкі аб тэлевізійным спектаклі) // Полымя. – 1976. – № 8. – С. 41–43 (в соавт.).

5. Адноўчы ў звычайным рэйсе... (Тэлефільм «Вадзіцель аўтобуса») // Мастацтва Беларусі. – 1983. – № 12. – С. 41.
6. Каб крочыць у заўтрашні дзень // Мастацтва Беларусі. – 1984. – № 10. – С. 51–53.
7. Белых Росаў чысціня // Мастацтва Беларусі. – 1984. – № 12. – С. 14–16.
8. Пераадоленне інерцыі // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 4. – С. 49–52.
9. Каля родных вытокаў // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 11. – С. 58–61.
10. Рэпліка выпадковаму спадарожніку // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 7. – С. 60–62.
11. Дзіцячы партрэт без сямейнага інтэр’ера // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 2. – С. 60–62.
12. Роздум пра акцёра // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 4. – С. 15–17.
13. Паралелі на плоскасці // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 8. – С. 36–38.
14. Да высокай праўды // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 9. – С. 13–16.
15. Як віязь на раздарожжы // Мастацтва Беларусі. – 1988. – № 8. – С. 53–55.
16. У пошуках саміх сябе. Дыскусія па пытаннях кіно і тэлебачання // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 2. – С. 8–11 (у сааўт.).
17. Азірніся без страху // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 6. – С. 10–12.
18. Сюжэты для кіно // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 11. – С. 36–38.
19. Все впереди? Заметки о новой волне в белорусском кинематографе // Искусство кино. – 1990. – № 4. – С. 21–28 (в соавт.).
20. Маладзёжная тэлекамунікацыя: анфас і профіль // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 7. – С. 7–9.
21. Тэмпература кінавясны па Буніну. (Тэлефільм «Нясрочная вясна») // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 10. – С. 35–37.
22. У імя айца і сына // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 11. – С. 69–71.
23. Была б жывой душа // Спадчына. – 1991. – № 2. – С. 4–7.
24. Грымаса Мефістофеля // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 3. – С. 46–48.
25. З палону дэкларацый // Мастацтва Беларусі. – 1991. – № 9. – С. 74–76.
26. І шасцікрылы Серафім... // Мастацтва. – 1992. – № 2. – С. 24–26.
27. «Эксклюзіўны дыстрыб’ютар» і іншыя фантомы сучаснага тэлебачання // Мастацтва. – 1992. – № 3. – С. 38–40.
28. Дакументальнае кіно: развітальная гастроль? // Мастацтва. – 1992. – № 5. – С. 69–71.
29. Неастралагічны прагноз // Мастацтва. – 1993. – № 3. – С. 70–71.
30. Кантрасты ў прадчуванні сталасці // Мастацтва. – 1993. – № 6. – С. 69–71.
31. Халоднае лета 93-га // Мастацтва. – 1993. – № 12. – С. 68–70.
32. Тэлевізійны час як люстэрка творчага пошуку // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Інфарм.-метад. матэрыялы / Дзяржтэлерадыёкамітэт. – 1993. – Студзень-люты. – С. 54–59 (в соавт.).
33. Сучасная кінадрама з адкрытым фіналам // Культура. – 1994. – 30 сакавіка. – С. 3.
34. Сеанс закончыўся. Здымаём капелюшы // Культура. – 1994. – 4 мая. – С. 5.
35. Ад тэлешока да тэлешопа // Культура. – 1994. – 27 ліпеня. – С. 4.
36. Ад тэлешока да тэлешопа // Культура. – 1994. – 3 жніўня. – С. 5.
37. Калі квітнелі каштаны, ці Амаль што хроніка III Міжнароднага фестывалю жаночага кіно // Мастацтва. – 1995. – № 10. – С. 70–72.
38. Кінафантазіі XXI стагоддзя // Мастацтва. – 1995. – № 12. – С. 52–54.
39. Жанчына і яе феномен на фоне «Лістапада» // Мастацтва. – 1996. – № 3. – С. 21–23.
40. Дзе шукаць залатыя ключы ад «Цёмнага пакоя»? // Эфір і час / Белдзяржтэлерадыёкампанія. – Мн.: 1996. – № 2. – С. 13–21.
41. Рэха «Лістапада» ў сучаснай культуры // Мастацтва. – 1997. – № 4. – С. 46–48.

42. Пра што задумаўся б антычны скульптар, калі б быў кінагледачом // Мастацтва. – 1998. – № 4. – С. 68–70.
43. Маладая беларуская кінахваля: вызваленне з кайданоў «нармальнасці» // Мастацтва. – 1999. – № 6. – С. 47–49.
44. Разгубленая муза тэлебачання // Мастацтва. – 2000. – № 2. – С. 44–46.
45. Лёсы, грошы і імідж у сучасным нацыянальным кінематографі // Культура. – 2001. – 19–25 мая. – С. 16–18.
46. Магічная лічба 7 // Мастацтва. – 2001. – № 3. – С. 47–49.
47. Побач з ісцінай ці «Сакрэтныя матэрыялы» ў беларускай версіі // Мастацтва. – 2001. – № 6. – С. 23–25.
48. Асаблівасці нацыянальнай рыбалкі з тэлевізійнай сеткай // Мастацтва. – 2001. – № 8. – С. 2–4.
49. Развітанне з пазітывізмам (Сучасная драматургія пад лінзай семіётыкі) // Мастацтва. – 2002. – № 2. – С. 28–30.
50. «Анастасія» – прыйшла твая пора. О новом художественном фильме «Анастасия Слуцкая» // Белорусская думка. – 2003. – № 9. – С. 161–167.
51. Не часто мы у памяці в гостях. Заметки о фильме «Анастасия Слуцкая» // Неман. – 2003. – № 9. – С. 158–163.
52. «Наши» богатые тоже плачут. Рецензия на фильм «Бальное платье» // На экранах. – 2004. – № 1. – С. 7.
53. Фільм – мастак – глядач // Мастацтва. – 2004. – № 2. – С. 1.
54. Захаваць наш агульны дом // Культура. – 2004. – № 17–18. – С. 10, 15.
55. Гадзіннік са штучнай птушкай. The clock with an artigical bird. – Мастацтва, № 7–8. – С. 28–34.
- IV.2.** 1–2. БелСЭ. – Мн.: БелСЭ, 1974. – Т. 10. – У змесце: Тэлевізійны тэатр. – С. 384–385; 1975. – Т. 12. – У змесце: Тэлебачанне. – С. 403–405 (в соавт.).
- 3–5. Энциклапедыя па культуры і мастацтву. – Мн.: БелСЭ, 1986. – Т. 3. – У змесце: Кінаарыс. – С. 46; 1988. – Т. 5. – У змесце: Тэлевізійны тэатр. – С. 324–326; Фільм-спектакль. – С. 407.
6. Тэлерэклама: форма міфалагізацыі творчай свядомасці // У эфіры – беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / Белдзяржтэлерэдыёкампанія. – Мн., 1997. – С. 36–40.
7. Тэлегульні ў міжсезонне // У эфіры – беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / Белдзяржтэлерэдыёкампанія. – Мн., 1997. – С. 40–47.
8. Баловні судьбы? // Белорусское кино. Молодые режиссеры: Сб. ст. – Мн., 1999. – С. 19–27.
9. Як бы не спаліць масты? // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 23–27.
10. Асобныя сюжэты з жыцця тэлевізійных мадэлей // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 56–63.
11. Праз мыльныя бурбалкі тэлерэкламы // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 16–21.
12. Тэлешампанскае мясцовага разліву // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 27–29.
13. Рэальнасць тэлегульні і гульні ў тэлерэальнасць // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 31–38.
14. Лукьянчиков Сергей – режиссер документального кино // Кинословарь. Новейшая история отечественного кино: В 4 т. – СПб.: Сеанс, 2001. – Т. 2. – С. 188.
15. Тэлевізійны тэатр // Тэатральная энциклапедыя. – Мн.: Беларуская энциклапедыя, 2002. – Т. 2. – С. 211–212.

16. Телевидение – ящик Пандоры XX века // Сучасныя тэндэнцыі літаратурна-мастацкай крытыкі: Тэорыя, практычны вопыт: Сб. науч. ст. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 87–95.

17. Тэлевізійны тэатр // Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 2003. – Т. 16. – С. 115–116.

18. В империи медиа и невыученных уроков // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 7. – Мн., 2003. – С. 26–34.

V. 1. Изобразительная структура современного ТВ и основные принципы подготовки тележурналистов // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Материалы науч.-практ. конф., посвещ. 50-летию журналистского образования. – Мн., 1982. – С. 39–40.

2. Кинематограф и кризис ценностей массового общества // Дзяржава, культура, рынак: Матэрыялы навук.-практ. канф. інстытута ім. Гёте і Міністэрства культуры РБ. – Мн.: Права і эканоміка, 1996. – С. 28–33.

3. Виртуальные ухабы на путях к ценностям демократии // Актуальныя праблемы маральнага здароўя нацыі: Матэрыялы. навук.-практ. канф. – Мн., 1997. – С. 131–145.

4. Социологический аспект функционирования негосударственных СМИ // Недзяржаўна журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала» / БДУ. – Мн., 1998. – С. 41–46.

5. Белорусское кино в актуальном социокультурном контексте // Панарама беларускага кіно апошніх гадоў: Зб. матэрыялаў «круглага стала», 27 лютага 1998 г. – Мн., 1998. – С. 102–107.

6. К принципу антропоморфизма в теории и методологии журналистики // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Матэрыялы Міжн. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 130–131.

7. Постмодернизм и эстетическая ситуация в экранной культуре // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжн. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 202–204.

8. Белорусское кино как жертва черного «пиара» // Белорусское игровое кино на пороге XXI века: реальность и перспектива: Материалы науч.-практ. конф., 1–20 декабря 1999 г. – Мн., 2000. – С. 32–36.

9. К проблеме изучения художественных ресурсов современного телевидения // Журналистика в 2000 году: реалии и прогнозы развития: Материалы науч.-практ. конф. / МГУ. – М., 2001. – Ч. 9. – С. 25–27 (в соавт.).

10. Методологические вопросы организации практики студентов по специальности «Информация и коммуникация» // Коммуникация в XXI веке: Матер. методол. семинара, 15 марта 2001 г. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 43–44.

11. Массовая культура как опыт преодоления ксенофобии // Диалог цивилизаций: Сохранение духовных ценностей и идеалов через диалог культур: Материалы Междунар. конф. под эгидой ООН, 21–23 мая 2001 г. – Мн., 2001. – С. 14.

12. Информационное обеспечение культурной политики государства // Роль и значение общественных связей в управленческом процессе: Тез. докл. и выст. на Респ. науч.-практ. конф., 29 июня 2001 г. – Мн., 2001. – С. 60–62.

13. Перспективы развития наук о коммуникации в Республике Беларусь // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 266–268.

14. Цитата – компиляция – плагиат в телевизионной гиперреальности // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 255–257.

15. Телевидение отечественное, бесплатное, с отрицательным обаянием // Беларускае кіно ў XXI

стагоддзі: Вынікі 3-га нацыянальнага фестывалю беларускіх фільмаў: Матэрыялы Рэсп. навук.-творч. канф., 31 кастрычніка 2001 г. / Бел. дзярж. акадэмія мастацтваў.– Мн., 2002. – С. 123–138.

16. Творческий медиа-менеджмент и его специфика в обществе переходного типа // Современные коммуникационные технологии в государственной информационной политике: Докл. и выступл. на науч.-практ. конф., 25 июня 2003 г. – Минск.: Акад. управл. при Президенте Республики Беларусь, Нац. пресс-центр Республики Беларусь, Институт соц.-полит. исслед. при Администрации Президента Республики Беларусь, 2003. – С. 144–148.

17. Телевидение Белоруссии и реалии времени // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 2. – С. 47–48.

18. Телевидение против телевидения // 300 лет российской журналистики: Материалы науч.-практ. конф. 11 дек. 2002 г. / СПбГУ. – СПб., 2003. – С. 121–124.

19. Культура русской речи на белорусском телеэкране // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 97–99.

20. Реклама и ее значение в телевизионном формате // Журналистика в 2003 г.: Обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. конф. / МГУ. – М., 2004. – Ч. 1. – С. 75–76.

VI. 1. Новые тенденции в развитии белорусского ТВ // Журналистика и новое мышление. Проблемы эффективности средств массовой информации в условиях перестройки: Тез. Всесоюз. науч. конф. / МГУ. – М., 1990. – С. 71–75.

2. Проблема формирования общественного мнения средствами телевидения в условиях новой коммуникационной ситуации // Советская журналистика в 1990 году. Проблемы реорганизации печати, телевидения, радио в условиях экономических и политических реформ: Тез. конф. / МГУ. – М., 1991. – Ч. 1. – С. 74–78.

3. Белорусская телепрограмма в условиях идентификации национальной культуры // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. конф., посвящ. 70-летию БГУ. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 62–63.

4. Политика, власть и эстетика телеэкрана // Журналистика в 1991 году: Тез. науч.-практ. конф. / МГУ. – М., 1992. – Ч. 3. – С. 48–50.

5. К некоторым проблемам формирования телевизионных систем нового типа // Журналистика в 1992 году: СМИ в условиях информационного рынка: Тез. науч.-практ. конф. / МГУ. – М., 1993. – Ч. 2. – С. 54–57.

6. К проблеме типологии творческой деятельности в визуальных коммуникациях // Журналистика в 1993 году: Тез. науч.-практ. конф. / МГУ. – М.: МГУ, 1994. – Ч. 2. – С. 23–26.

7. Творчае вырашэнне тэлевізійных праграм: сучасныя падыходы // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі / БДУ. – Мн., 1994. – С. 20–21.

8. К проблеме изучения креативных ресурсов масс-медиа // Аудыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. навук.-практ. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання / БДУ. – Мн., 1998. – С. 62–66.

9. К трансформации социально-художественной природы творчества на телевидении (герменевтический аспект) // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 31–34.

VII.2. 1. История Белорусского ТВ: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения Белоруссии»: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 1988. – Ч. 1. – 58 с. (в соавт.).

2. История Белорусского ТВ: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения Белоруссии»: В 2 ч. / БГУ. – Мн., 1989. – Ч. 2. – 60 с. (в соавт.).

3. Радиопередача: Метод. рекомендации по курсу «Теория и практика радиовещания» / БГУ. – Мн., 1990. – Ч. 2. – 38 с. (в соавт.).

4. Вопросы журнализма в контексте преподавания специальности «Информация и коммуникация» // Программа ТЕМПУС: Учеб. материалы по спец. «Информация и коммуникация» в Белгосуниверситете: В 3 т. / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 217–221.

5. Комментарий к учебным программам «Социология СМИ» и «Практическая семиология аудиовизуальной коммуникации» // Программа ТЕМПУС: Учеб. материалы по спец. «Информация и коммуникация» в Белгосуниверситете: В 3 т. / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 97–123.

6. Креативные ресурсы масс-медиа и гуманизация социальных процессов // Программа ТЕМПУС: Учеб. материалы по спец. «Информация и коммуникация» в Белгосуниверситете: В 3 т. / БГУ. – Мн., 1997. – Т. 3. – С. 199–204.

VII.3. 1. Гісторыя мастацтваў: Праграма курса для студэнтаў журфака / БДУ. – Мн., 1994. – 272 с. (в соавт.).

2. Практическая семиология аудиовизуальной коммуникации: Программа курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 230–235.

3. Аудиовизуальные СМК в контексте современной цивилизации: Программа курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 40–46.

4. Основы теледраматургіі: Праграма курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 69–73.

5. Социология СМИ: Программа курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 222–230.

6. Основы телевізіянай рэжысуры: Праграма курса // Основы телерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 105–111.

7. Творческие ресурсы аудиовизуальной коммуникации: Программа спецдисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 11 с.

8. Имиджеология и эстетика: Программа дисциплины специализации для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003. – 10 с.

ФЯДОТАВА Наталля Аляксандраўна

IV.1. 1. Анекдот: Афарыстыка ў сучаснай газетнай перыёдыцы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 1. – С. 88–94.

2. Психология восприятия художественного текста // Беларуская думка. – 2003. – № 2. – С. 160–162.

IV.2. 1. Диалектика мира и интертекстуальность в эпоху постмодерна // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 61–65.

2. Психология восприятия художественного текста // Сучасныя аспекты развіцця беларускай журналістыкі: Зб. арт. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 64–71.

V. 1. Специфика освещения вопросов литературы и искусства в газете // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 201–202.

2. Культуроформирующие функции прессы и проблемы культурного наследия // Журналістыка – 2000: Пераемнасць традыцый і тэндэнцыі развіцця: Матэрыялы 57-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, лістапад 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 25–27.

3. Универсальная типология массива произведений // Журналістыка – 2001: Беларуская журналістыка на пачатку тысячагоддзя: Матэрыялы 58-й навук.-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў, красавік 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 44–46.

4. Анекдот: Содержание и форма // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 263–265.

5. Дополнительный ресурс художественных текстов в периодике // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 251–253.

6. «Малая» проза в периодической печати // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 277–279.

ХАРТАНОВІЧ Лілія Георгіеўна, кандыдат філал. навук

III. 1. Дзеяслоўная сінаніміка ў «Палескай хроніцы» І. Мележа: Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / БДУ. – Мн., 2002. – 20 с.

IV.1. 1. Дзеясловы руху ў «Палескай хроніцы» І. Мележа // Весці НАН Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2001. – № 3. – С. 143–147.

2. Кантэкстуальныя сінонімы ў трылогіі І. Мележа «Палеская хроніка» // Весці НАН Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2000. – № 4. – С. 130–133.

3. Дзеяслоў у «Палескай хроніцы» І. Мележа // Запіскі Беларускай акадэміі мастацтваў. – 2001. – № 3. – С. 56–60.

V. 1. Слова і кантэкст // Беларуская мова і мовазнаўства на рубяжы III тысячагоддзя: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 70-годдзю Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі, 2–3 лістапада 1999 г. – Мн.: Права і эканоміка, 2000. – С. 183–185.

2. Стылістычная дыферэнцыяцыя дзеясловаў маўлення // От слова к тексту: Матэрыялы докладов Междунар. науч. конф., 13–14 ноября 2000 г.: В 3 ч. / МГЛУ. – Мн., 2000. – Ч. 3. – С. 44–46.

3. Дзеясловы руху і маўлення ў «Палескай хроніцы» І. Мележа і іх утварэнне // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Матэрыялы VII Междунар. науч. конф., 14–15 апреля 2000 г. / ГрГУ. – Гродно, 2000. – С. 220–223.

4. Асаблівасці выражэння катэгорыі трывання ў беларускай мове // Dziedzictwo przesiwności zwiNzkyw jkzykowych, literackich i kulturowych polsko-baito-wschodniosiowiackich, Biaiystok, 2000: У 4 ч. – Беласток, 2000. – Ч. 3. – С. 47–52.

5. Колеравая палітра ў «Палескай хроніцы» І. Мележа // На шляху да сталасці: Стан і перспектывы развіцця беларускай мастацкай крытыкі: Матэрыялы семінара маладых літаратурных крытыкаў. – Мн.: Артыфэкс, 2001. – С. 44–48.

6. Функцыянаванне дзеяслоўнай эмацыянальнай лексікі ў трылогіі І. Мележа «Палеская хроніка» // Мастацкі вобраз: генезіс, эвалюцыя, сучасны стан: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., 28–30 верасня 2000 г. / БрДУ імя А. С. Пушкіна. – Брэст, 2001. – С. 287–290.

7. Абсалютныя сінонімы ў «Палескай хроніцы» І. Мележа // Філалагічныя навукі: Маладыя вучоныя ў творчым пошуку: Матэрыялы навук. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 20 красавіка 2001 г. – Мн.: Права і эканоміка, 2001. – С. 197–199.

8. З’ява паўторнай намінацыі ў мастацкім тэксце // Сучасная літаратурна-мастацкая крытыка ў СМІ: Матэрыялы Рэсп. навук. канф., 10 мая 2001 г. – Мн.: Артыфэкс, 2001. – С. 34–37.

9. Аб размежаванні варыянтаў і лексічных сінонімаў // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 257–259.

10. Лексіка іншамоўнага паходжання ў СМІ // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 284–285.

11. Параўнанне як сродак выразнасці мовы ў «Палескай хроніцы» І. Мележа // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 54–57.

ХРОМЧАНКА Альбіна Рышардаўна, кандыдат філал. навук, дацэнт

III. 1. Паўночна-мастоўскія гаворкі (арэальная, генетычная і тыпалагічная характарыстыка): Аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук / БДУ. – Мн., 2001. – 20 с.

IV.1. 1. Назоўнікі на *-істы/-ысты* ў беларускай мове // Польша. – 1993. – № 9. – С. 25–29.

2. З’ява аферэзісу ў беларускіх гаворках // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 1998. – № 2. – С. 33–36.

3. «Баліць мне галава...»: сінтаксічныя канструкцыі давальнага пасесіўнага суб’екта // Роднае слова. – 1999. – № 2. – С. 90–95.

4. Пра народную мову Мастоўшчыны // Наша слова. – 1990. – № 5. – С. 10.

5. Сінтаксічныя канструкцыі тыпу *паехаць на Польшчу* ў беларускіх гаворках // Роднае слова. – 2002. – № 10. – С. 35–37.

6. Назоўнік *дзяўчук* у беларускіх гаворках // Роднае слова. – 2003. – № 10. – С. 30–33.

V. 1. Аб адной фанетычнай з’яве на беларуска-літоўскім сумежжы (страга пачатковага *h*) // Узаемадзеянне моў і літаратур на прыкладзе беларуска-польска-рускіх сувязей / ГрДУ. – Гродна, 1995. – С. 200–205.

2. З гісторыі выдавецка-рэдактарскай дзейнасці на Беларусі ў XVI–XVII стст. // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 261–264.

3. «Савецкая» мова Кандрата Крапівы // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці С. М. Грабчыкава, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 57–61.

4. Да праблемы беларускага рэдагавання // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 285–287.

5. Альтэрнатыўны правапіс: гісторыя і сучаснасць // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 99–102.

VI. 1. Апісальныя канструкцыі з прыназоўнікам *на* ў гаворках Мастоўскага раёна // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Тез. докл. III Респ. конф., 5–6 октября 1989 г. – Гродно, 1989. – С. 101–103.

2. Аб некаторых з’явах у народна-дыялектнай і літаратурнай мове: Тэз. докл. на I Заслаўскіх чытаннях БНГТ, 13–14 траўня 1989 г. – Мн.: СП «Бел-прэс-ІНФА», 1989. – С. 98–101.

VII.1. 1. Вусная беларуская мова: Хрэстаматыя / Складальнікі: А. Р. Хромчанка і інш. – Мн.: Навука і тэхніка, 1990. – С. 36–45.

VII.2. 1. Зборнік тэкстаў для заняткаў па беларускай мове / Т. М. Кудраўцава, В. М. Сіўковіч, А. Р. Хромчанка. – Мн., 1992. – С. 3–13.

VII.3. 1. Асновы творчай дзейнасці рэдактара: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2002. – 14 с.

**ЦКОЦКІ Аляксандр Міхайлавіч,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

III. 1. Проблема эфектывнасці языка раённых газет Беларусіі. Лексіко-стылістычная структура і сочетаемасць: Авторэф. дис. ... канд. філал. навук: 10.01.10/МГУ. – М., 1988. – 22 с.

IV.1. 1. О речевой экспрессии газетных материалов на спортивные темы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1982. – № 2. – С. 60–64.

2. Некаторыя змены ў лексіцы беларускага друку // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 2. – С. 62–68.

3. Аб мове рамана А. Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя» // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 3. – С. 56–59.

4. Моўнае майстэрства пісьменніка. Вобраз аўтара-апавядальніка ў рамане М. Кусянкова «Явар з калінаю» // Беларуская мова і літаратура. Вып. 5. – Мн., 1996. – С. 116–127.

5. З назіранняў над мовай беларускай прэсы для «дзелавых людзей» // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1997. – № 3. – С. 67–70.

6. Моўна-стылістычныя асаблівасці дакументальна-мастацкіх запісак М. Гарэцкага «На імперыялістычнай вайне» // Беларуская мова і літаратура. – 1999. – № 3. – С. 101–112.

IV.2. 1. Белорусское слово в русской литературе // Русский язык. – Мн.: Изд-во БГУ, 1981. – С. 149–155.

2. Заметки о стиле районной газеты // Культура мовы журналіста. Вып. 1. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1982. – С. 79–86.

3. Живое слово в районной газете // Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн.: Універсітэцкае, 1986. – С. 49–57.

4. Русско-белорусское языковое взаимодействие на страницах районных газет // Культура мовы журналіста. Вып. 5. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – С. 62–68.

5. Белорусская лексика в русскоязычных изданиях Белорусіі // Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – С. 94–98.

V. 1. О языке и стиле районных газет: Матэрыялы навуц. канф. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 20–25.

2. Некаторыя моўныя асаблівасці недзяржаўнай прэсы Беларусі // Лінгвістычныя чытання: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 24–27.

3. Некаторыя структурна-стылістычныя асаблівасці мовы палітычнага дыскурсу // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 132–133.

4. Аб мове палітычнага дыскурсу // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 206.

5. Розныя трактоўкі паняцця «дыкурс» у сучаснай лінгвістычнай літаратуры // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навуц.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 268–270.

6. «Зніжэнне» стылю як характэрная тэндэнцыя постсавецкай журналістыкі на мяжы стагоддзяў // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 49–51.

7. Ужыванне стылістычна зніжанай лексікі ў беларускай маладзёжнай прэсе // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 61–62.

8. Лексіка-стылістычныя асаблівасці мовы сучаснай беларускай прэсы // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 264–265.

9. Некаторыя асаблівасці мовы і стылю сучаснай маладзёжнай прэсы // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 290–291.

10. Іронія як характэрная асаблівасць мовы постсавецкіх СМІ // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 102–104.

VI. 1. Некаторыя характэрныя рысы мовы сучаснай беларускай прэсы // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1997. – С. 50–52.

2. Некаторыя асаблівасці мовы недзяржаўнага друку Беларусі // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1998. – С. 24–27.

VII.2. 1. Кантрольныя працы па сучаснай рускай мове: Для студэнтаў 2, 3 курсаў завочнага аддзялення / БДУ. – Мн., 1998. – 12 с.

2. Практыкум па стылістыцы беларускай мовы: У 2 ч. / М. Я. Цікоцкі, А. М. Цікоцкі / БДУ. – Мн., 2001. – Ч. 1: Стылістычнае выкарыстанне лексічных і фразеалагічных сродкаў мовы. – 74 с.

3. Стылістыка газетных жанраў: Дапаможнік / БДУ. – Мн., 2003. – 24 с.

ЦІКОЦКІ Міхась Яўгенавіч, доктар філал. навук, прафесар

I. 1. У. І. Ленін і пытанні эстэтыкі публіцыстычнага слова / М. Я. Цікоцкі. – Мн.: Навука і тэхніка, 1968. – 244 с.

2. Сугучнасць слоў жывых... / М. Я. Цікоцкі. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1981. – 187 с.

III. 1. Публіцыстыка Якуба Коласа: Автореф. дис. ... канд. філал. навук / БГУ. – Мн., 1953. – 12 с.

2. Проблемы языка и стиля публицистических произведений: Автореф. дис. ... д-ра філал. навук: 10.642 / БГУ. – Мн., 1972. – 54 с.

IV.1. 1. Публіцыстыка Якуба Коласа // Польша. – 1955. – № 4.

2. За баявы літаратурна-мастацкі і грамадска-палітычны часопіс (пра часопіс «Беларусь») // Камуніст Беларусі. – 1955. – № 7 (у сааўт.).

3. 3 гісторыі беларускай журналістыкі. Публіцыстыка П. М. Шпілеўскага // Польша. – 1956. – № 6.

4. «Колокол» Герцэна аб жыцці і барацьбе беларускага народа // Польша. – 1957. – № 8.

5. Нявыдадзены часопіс (пра барацьбу выдання народнага часопіса ў Беларусі ў 60-я гады XIX стагоддзя) // Беларусь. – 1957. – № 1.

6. Карэспандэнцыі з Беларусі ў сатырычным часопісе «Искра» В. Курачкіна і М. Сцяпанавы // Беларусь. – 1957. – № 1.

7. Першая грамадска-палітычная газета ў Беларусі // Польша. – 1958. – № 6.
8. Белорусская печать в годы первой послевоенной пятилетки // Из истории партийно-советской печати БССР. – Мн., 1960 (в соавт.).
9. Минский листок – первая общественно-политическая газета в Белоруссии // Вопросы журналистики. – Мн., 1960.
10. Палымнае ленинскае слова // Беларусь. – 1966. – № 4.
11. Канкрэтнасць, вобразнасць, прастата // Польша. – 1967. – № 4.
12. О культуре газетной речи // Слово-оружие. – Мн., 1967.
13. Імя – як сцяг высокі (А. М. Горкі і беларускі друк) // Беларусь. – 1968. – № 3.
14. Слово тоже есть дело // Журналист. – 1969. – № 8.
15. Аб важных кірунках развіцця сучаснай стылістыкі // Роднае слова. – 2002. – № 2. – С. 33–35.

IV.2. 1. Вобраз аўтара і вобраз апавядальніка ў структуры мастацкага тэксту // Выбраныя навук. працы БДУ: У 7 т. – Мн., 2001. – Т. 2. – С. 524–532.

2. Пра некаторыя асаблівасці мовы газеты як функцыянальнай разнавіднасці публіцыстычнага стылю // Культура мовы журналіста. Вып. 1. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1982. – С. 14–24.

3. «Аб шкоднасці фраз...» У. І. Ленін пра мову партыйнага друку // Культура мовы журналіста. Вып. 2. – Мн.: Універсітэцкае, 1984. – С. 3–11.

4. Мова газеты ў люстры спрэчак (Агляд дыскусійных матэрыялаў у друку) // Культура мовы журналіста. Вып. 3. – Мн.: Універсітэцкае, 1986. – С. 3–15.

5. Зорны час публіцыстыкі (Пра некаторыя пытанні эстэтыкі публіцыстычнага слова) // Культура мовы журналіста. Вып. 4. – Мн.: Універсітэцкае, 1988. – С. 3–10.

6. У творчай лабараторыі вялікага публіцыста (Аб працы У. І. Леніна над моваю сваіх твораў) // Культура мовы журналіста. Вып. 5. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – С. 3–10.

7. Стылістычныя асаблівасці інфармацыйных жанраў газеты. Заметка і рэпартаж // Культура мовы журналіста. Вып. 6. – Мн.: Універсітэцкае, 1992. – С. 99–112.

8. Свабода слова і моўная разбэшчанасць // Эфір і час / НДТРК РБ. – Мн., 1994. – Вер.-кастр. – С. 12–20.

V. 1. Эстэтычныя спрэчкі ў крызісны час (па старонках перыядычнага друку) // Лінгвістычныя чытанні: Памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава: Матэрыялы чытанняў / БДУ. – Мн., 1998. – С. 27–29.

2. Эвалюцыя моўнага «вобразу аўтара» ў матэрыялах сучаснай прэсы // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 133–134.

3. Да пытання аб структуры мастацкага і публіцыстычнага тэксту // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 205.

4. Прыёмы «мантажнага пісьма» ў тэкстах мастацкай прозы // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 270–271.

5. Аб найважнейшых напрамках развіцця сучаснай стылістыкі // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. 80-гадоваму юбілею доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 28 лютага 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 3–5.

6. Інтэртэкстуальныя адзінкі маўлення і іх стылістычнае выкарыстанне ў мастацкіх і публіцыстычных тэкстах // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 265–266.

7. Да пытання аб вобразе аўтара як стылеўтваральнай катэгорыі публіцыстычнага тэксту // Жыццём напоўненае слова...: Матэрыялы Рэсп. лінгвістычных чытанняў, прысвеч. памяці педагога і навукоўца С. М. Грабчыкава. Да 80-годдзя з дня нараджэння, 13 мая 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 62–66.

8. Малыя жанравыя формы газетнай публіцыстыкі і іх стылёвыя адметнасці // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 291–292.

9. Нястомны рупліўца на ніве беларускага мовазнаўства (да 75-годдзя А. І. Наркевіча) // Слова ў кантэксце часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытанняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча. Да 75-годдзя з дня нараджэння, 10 сакавіка 2004 г. – Мн.: Пачатковая школа, 2004. – С. 2–3.

VI. 1. Дэмакратыя і свабода слова // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1994. – С. 17–18.

2. Да пытання аб эстэтычнай камунікацыі // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. навук.-практ. канф. – Мн., 1996. – С. 39–41.

3. Метамарфозы палітычнай семантыкі // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Тэз. дакл. навук. канф. – Мн., 1998. – С. 48–50.

VII.1. 1. Некаторыя выпадкі стылістычнага выкарыстання сінтаксічных сродкаў беларускай мовы. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1958. – 78 с.

2. 3 гісторыі беларускай журналістыкі XIX стагоддзя. – Мн.: Выд-ва БДУ, 1960. – 127 с.

3. Практычная стылістыка беларускай мовы. – Мн.: Вучпедвыд, 1962. – Ч. 1. – 138 с.

4. Практычная стылістыка беларускай мовы. – Мн.: Народная асвета, 1965. – Ч. 2. – 187 с.

5. Стылістыка публіцыстычных жанраў. – Мн.: Вышэйшая школа, 1971. – 288 с.

6. Стылістыка беларускай мовы. – Мн.: Вышэйшая школа, 1976. – 295 с.

7. Стылістыка беларускай мовы. Выд. 2-е, перапрац. і дапоўн. – Мн.: Універсітэцкае, 1995. – 295 с.

8. Стылістыка тэксту: Вучэб. дапам. для студэнтаў выш. навуч. устаноў філал. профілю. – Мн.: Беларуская навука, 2002. – 223 с.

VII.2. 1. Практыкум па стылістыцы беларускай мовы: У 2 ч. / М. Я. Цікоцкі, А. М. Цікоцкі / БДУ. – Мн., 2001. – Ч. 1: Стылістычнае выкарыстанне лексічных і фразеалагічных сродкаў мовы. – 74 с.

VII.3. 1. Стылістыка беларускай мовы: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасцей Е 1-23 01 08 – Журналістыка, Е 1-23 01 07 – Інфармацыя і камунікацыя, Е 1-23 01 09 – Міжнародная журналістыка, Е 1-23 01 10 – Літаратурная работа / БДУ. – Мн., 2002. – 12 с.

ШЫБУТ Ірына Пятроўна

V. 1. Интернет и информационная революция // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999.

2. Влияние Интернет-технологий на развитие мирового рынка информации // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000.

3. Интернет как коммуникационная среда: Задачи, проблемы, перспективы // Коммуникация в XXI веке: Материалы методологического семинара, 15 марта 2001 г. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 45–48.

4. Проблемы поиска в Интернете // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001.

5. Наиболее важные аспекты Web-дизайна // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002.

6. Издательская деятельность белорусского Интернета // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. канф. / МГУ. – М., 2003.

7. Преподавание компьютерных дисциплин на факультете журналистики Белгосуниверситета. Программное обеспечение мультимедийных технологий // Преподавание дисциплин по информации и коммуникации: Материалы обучающего семинара / БГУ. – Мн., 2003.

8. К проблеме использования цвета в компьютерном дизайне // Журналистика – 2003. Обретения и потери, стратегии развития: Материалы науч.-практ. канф. / МГУ. – М., 2004.

9. Методика преподавания компьютерных дисциплин на факультете журналистики Белорусского государственного университета // Средства массовой информации в современном мире. Петербургские чтения. 2004: Материалы науч.-практ. канф. / СПбГУ. – СПб., 2004.

VII.2. 1. Методические указания к лабораторным работам по курсу «Программное обеспечение мультимедийных технологий». Средства работы с технологиями WWW в Office / БГУ. – Мн., 1999. – 14 с.

2. Методические указания к лабораторным работам по курсу «Программное обеспечение мультимедийных технологий». Создание web-страниц с помощью редактора визуального проектирования FrontPage EDITOR / БГУ. – Мн., 1999. – 10 с.

3. Методические указания к лабораторным работам по курсу «Программное обеспечение мультимедийных технологий». Создание Web-страниц средствами языка HTML / БГУ. – Мн., 2000. – 19 с.

4. Лабораторные работы по курсу «Новейшие коммуникационные технологии» / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 1. – 21 с.

5. Лабораторные работы по курсу «Новейшие коммуникационные технологии» / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 2. – 10 с.

6. Методические указания к лабораторным работам по курсу «Программное обеспечение мультимедийных технологий». Работа с графикой: создание изображений средствами графического редактора Corel DRAW / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 1. – 42 с.

7. Методические указания к лабораторным работам по курсу «Программное обеспечение мультимедийных технологий». Работа с графикой: создание изображений средствами графического редактора Adobe Photoshop / БГУ. – Мн., 2002. – Ч. 2. – 50 с.

8–12. Основы компьютерных технологий в образовании: В 5 ч.: Учеб. пособие / Г. М. Троян, Е. М. Зайцева, С. Н. Гринчук, И. В. Брезгунова, Е. В. Шакель, И. П. Шибут; Под ред. Г. М. Троян. – Мн.: РИВШ БГУ, 2002. – Ч. 1: Аппаратные средства и системное программное обеспечение персонального компьютера. – 204 с.; Ч. 2: Современные информационные технологии для подготовки учебно-методических материалов. – 126 с.; Ч. 3: Технологии обработки данных. – 212 с.; Ч. 4: Компьютерная графика. Основы работы в Internet. – 188 с.; 2003. – Ч. 5: Проектирование и разработка Web-сайтов.

13. Новейшие коммуникационные технологии: Учеб.-метод. комплекс. Для студентов факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2003. – 159 с.

VII.3. 1. Программное обеспечение мультимедийных технологий: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 07 – Информация и коммуникация / БГУ. – Мн., 2003.

**ШЫЛАВА Людміла Фёдараўна,
кандыдат філал. навук, дацэнт**

I. 1. Очерк на экране / Е. Л. Бондарева, Л. Ф. Шилова. – Мн.: Изд-во БГУ, 1969. – 115 с.

III. 1. Некоторые проблемы телевизионной публицистики: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / БГУ. – Мн., 1968. – 18 с.

IV.1. 1. Журналісты блакітнага экрану // Беларусь. – 1971. – № 5. – С. 13–14.

2. Творческий портрет на телеэкране // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1972. – № 2. – С. 71–75.

3. К вопросу о телевизионной публицистике // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 3. – С. 67–70.

4. Телевидение – пропагандист // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1976. – № 3. – С. 66–70.

5. Телеэкран в борьбе за пятилетку // Коммунист Белоруссии. – 1982. – № 7. – С. 76–84.

6. Тэлевізійны свет мастацтваў // Мастацтва Беларусі. – 1984. – № 11. – С. 39–43.

7. Республиканская телепрограмма в системе советского телевидения // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1984. – № 3. – С. 55–57.

8. Воспитание историй // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1985. – № 3. – С. 66–67.

9. Кантакты з тэлегледачом // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 1. – С. 60–62.

10. Чалавек буйным планам // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 2. – С. 62–64.

11. ТБ: Праграма на заўтра // Мастацтва Беларусі. – 1988. – № 9. – С. 35–38.

12. Права на давер // Беларусь. – 1988. – № 2. – С. 14–15.

13. Варыяцыі на тэмы глядацкіх сімпатый // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 7. – С. 16–18.

14. Новыя крокі БТ // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 3. – С. 49–51.

15. Жыццё ў тэлевізійным вымярэнні // Мастацтва Беларусі. – 1990. – № 7. – С. 14–16.

16. Новая сітуацыя на Беларускім ТБ // Мастацтва. – 1992. – № 6. – С. 26–28.

17. Кіно на тэлебачанні: Грані супрацоўніцтва // Мастацтва. – 1992. – № 9. – С. 42–44.

18. Візітная картка БТ // Мастацтва. – 1994. – № 6. – С. 57–53.

19. Парадоксы ТБ, або Ад імя тэлегледача // Мастацтва. – 1995. – № 6. – С. 24–27.

20. Тэлевізійнае поле бітвы // Чацвёртая ўлада. – 1997. – № 3. – С. 14–16.

21. Старыя песні пра галоўнае // Чацвёртая ўлада. – 1997. – № 10. – С. 21–22.

22. «Новае» аблічча БТ // Мастацтва. – 2000. – № 7. – С. 37–40.

23. Тутэйшае тэлебачанне і яго глядачы // Абажур. – 2002. – № 19–21. – С. 39–41.

IV.2. 1. Документальное телевидение как особый вид журналистики // Филологический сборник: Материалы науч. конф., апрель 1966 г. / БГУ. – Мн., 1966. – С. 43–52.

2. Слово публициста на телеэкране // Вопросы литературы и языка: Сб. статей молодых ученых и аспирантов. – Мн.: Вышэйшая школа, 1968. – С. 36–47.

3. Журналистика и телеэкран // Вопросы публицистики: Сб. статей / БГУ. – Мн., 1969. – С. 216–234.

4. Пропагандистские ресурсы экрана // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадые БССР. – 1979. – Ліпень – жнівень. – С. 36–42.

5. Белорусское ТВ: Опыт, проблемы, перспективы // Журналистика, пресса, телевидение, радио: Сб. ст. Вып. 15 / КГУ. – Киев, 1983. – С. 17–27.

6. Компас творчасці // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзярж-тэлерадыё БССР. – 1984. – Май – чэрвень. – С. 30–37.

7. Альтэрнатыва ў інфармацыйным тэлевяшчанні // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыё-вяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – 1992. – Студзень – люты. – С. 38–43.

8. Радзімыя плямы БТ // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзярж-тэлерадыё БССР. – 1993. – Студзень – люты. – С. 41–48.

9. Сёння ў эфіры – кожны дзень // Эфір і час / НДТРК РБ. – 1994. – Сакавік – красавік. – С. 43–56.

10. Тэлеінфармацыя ў катэксце часу // Журналістыка. Актуальныя праблемы тэлебачання і ра-дыёвяшчання: Зб. арт. Вып. 3 / БДУ. – Мн., 1994. – С. 12–16.

11. Партрэт незалежнага тэлеканала // Эфір і час / НДТРК РБ. – 1995. – Студзень – люты. – С. 84–104.

12. ТБ як люстэрка нашага грамадства // Эфір і час / НДТРК Беларусі. – 1996. – Сакавік – красавік. – С. 22–31.

13. Новая сітуацыя на Беларускім ТБ // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 59–68.

14. Тэлевізійнае поле бітваў // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 68–71.

15. Формирование белорусского информационного пространства средствами телевидения // Перспективы развіцця журналістыкі: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 44–50.

16. Радзімыя плямы БТ // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 33–37.

17. Парадоксы ТБ, або Ад імя глядача // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 5–16.

18. ТБ як люстэрка нашага грамадства // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 21–26.

19. «Новае» аблічча БТ // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 50–60.

20. О типологических характеристиках телевизионного сообщения // Электронная пресса: Век-тор развития: Сб. ст. / МГУ. – М., 2002. – С. 14–16.

21. Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 2002. – Т. 15. – У змесце: Студый тэлебачання. – С. 221.

V. 1. Факт и образ на телеэкране: Материалы 1-й межвуз. науч.-теор. конф. по проблемам телепублицистики, 26–28 мая 1966 г. / ЛГУ. – Л., 1966. – С. 8–16.

2. Праблемы незалежных тэлеканалаў // Недзяржаўная журналістыка ў сістэме СМІ Беларусі: Матэрыялы «круглага стала», 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 40–41.

3. Сацыяльныя адхіленні ў інфармацыйных праграмах БТ // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Матэрыялы Рэсп. навук. канф., 10–12 лістапада 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 7–8.

4. Інтэрэс і патрэба тэлепраграмы // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф., 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 27–29.

5. Эвалюцыя развіцця беларускага тэлеканала напрыканцы стагоддзя // Журналістыка на паро-зе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 55-годдзю факультэта журналістыкі, 18 лістапада 1999 г. / БДУ. – Мн., 1999. – С. 139–140.

6. Тэлежурналіст як дзеючая асоба БТ // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 212–213.

7. Праграмная палітыка нацыянальнага тэлеканала // Сродкі масавай інфармацыі Беларусі ў дэмакратычным працэсе: Матэрыялы Міжнар. навук. канф., прысвеч. 80-годдзю доктара гіст. навук, прафесара Р. В. Булацкага, 3 мая 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 85–86.

8. Особенности телевидения как средства массовой коммуникации // Коммуникация в XXI веке: Материалы метод. семинара, 15 марта 2001 г. / БГУ. – Мн., 2001. – С. 48–49.

9. Белорусское телевидение: человек в кадре // 300 лет российской журналистики: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 11 декабря 2001 г. / СПбГУ. – СПб., 2001. – С. 43–44.

10. Актуальные проблемы Белорусского телевидения как канала массовой коммуникации // Проблемы массовой коммуникации на рубеже тысячелетий: Материалы Всероссийской науч.-практ. конф., 14–18 мая 2001 г. / ВГУ. – Воронеж, 2001. – С. 45–48.

11. Классификация телепрограмм: Принципы подхода // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 279–282.

12. «Першы нацыянальны» ў тэлеінтэр’еры // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бондаравай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 84–85.

13. Рэйтынг як настольная кніга сучаснага БТ // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 270–272.

14. Пісьменнік і тэлебачанне // Пісьменнік і Радзіма: Родны кут: Матэрыялы Міжнар. Ракаўскіх чытаньняў, прысвеч. 120-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, 5 кастрычніка 2002 г. / БДУ. – Ракаў, 2002. – С. 78–86.

15. Особенности формирования государственного телевидения Республики Беларусь // Жыццём і словам прысягаючы...: Матэрыялы Рэсп. чытаньняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка адукацыі РБ М. Я. Цікоцкага, 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 51–53.

16. Станаўленне беларускай тэлевізійнай журналістыкі як віда творчай дзейнасці // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 304–306.

17. Новые проекты Белорусского телевидения // Журналистика в 2003 году: Обретения и потери, стратегии развития: Сб. материалов науч.-практ. конф., 3–6 февраля 2004 г. / МГУ. – М., 2004. – Ч. 1. – С. 84–86.

18. Слова на тэлеэкране: парады маладым // Слова ў кантэксте часу: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. памяці доктара філал. навук, прафесара А. І. Наркевіча (да 75-годдзя з дня нараджэння), 10 сак. 2004 г. / БДУ. – Мн., 2004. – С. 102–104.

VI. 1. Основные направления исследований телевидения и радиовещания в Белорусской ССР // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 29 декабря 1982 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1982. – С. 33–35 (в соавт.).

2. Телевидение и образование (методика подготовки телевизионного журналиста) // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 29 декабря 1982 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1982. – С. 35–37.

3. Белорусское телевидение в системе средств пропаганды // Журналистика: Исторический опыт, современная практика, мастерство: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1985. – С. 41–42.

4. Документ и его воплощение на телеэкране // Великая победа советского народа (1941–1945 гг.): Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф. к 40-летию Победы, апрель 1985 г. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 5.

5. Творческие принципы перестройки республиканского телевидения // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 45-годдзю факультэта журналістыкі, 1 снежня 1989 г. / БДУ. – Мн., 1989. – С. 9.
6. Белорусское телевидение – 89: уроки перестройки телевещания // Журналистика и новое мышление: Тез. докл. Межд. науч.-практ. конф., 1990 г. / МГУ. – М., 1990. – С. 181–183.
7. Актуальные проблемы белорусской тележурналистики // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. науч. конф., посвящ. 70-летию БГУ, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 61–62.
8. К проблеме жанровых формообразований на белорусском телевидении // Советская журналистика в 1990 году. Проблемы реорганизации печати, телевидения, радио в условиях экономической и политических реформ: Тез. докл. Межд. науч.-практ. конф., 1991 г. / МГУ. – М., 1991. – Ч. 1. – С. 92–95.
9. Актуальные проблемы белорусской тележурналистики // Беларуская журналістыка: актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук. канф., 2 сакавіка 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 5.
10. Тенденции развития белорусской телепрограммы // Журналистика в 1991 году: Тез. докл. Межд. науч.-практ. конф., 1992 г. / МГУ. – М., 1992. – Ч. 1. – С. 41–44.
11. Інфармаваць альбо кантраляваць? // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., 1992 г. / БДУ. – Мн., 1992. – С. 7.
12. Белорусское телевидение – 92: Проблемы вещания // Журналистика в 1992 году: Тез. докл. Межд. науч.-практ. конф., 1993 г. / МГУ. – М., 1993. – С. 49–51.
13. Міжнародныя нормы і сучасная практыка інфармацыйнага тэлевяшчання // СМІ в условиях информационного рынка: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 1993 г. / БГУ. – Мн., 1993. – С. 13–14.
14. Проблема обратной связи и новые средства массовой коммуникации // Журналистика в 1995 году: Тез. докл. Межвуз. науч.-практ. конф., 1996 г. / МГУ. – М., 1996. – С. 21–22.
15. Беларускае тэлебачанне – 96: урокі перабудоў // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ, 1996 г. / БДУ. – Мн., 1996. – С. 70–71.
16. Белорусская тележурналистика в новых условиях // Журналистика в переходный период: Тез. докл. Междунар. науч. конф., 23–25 октября 1997 г. / МГУ. – М., 1997. – С. 48–50.
17. Тэндэнцыі развіцця беларускай тэлежурналістыкі (1957–1997 гг.) // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 30-годдзю кафедры тэлебачання і радыёвяшчання, 11 лют. 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 35–39.
18. Актуальные проблемы белорусской тележурналистики // Средства массовой информации в постсоветском обществе: Тез. докл. Межвуз. науч.-практ. конф., 1997 г. / МГУ. – М., 1997. – Ч. 5. – С. 37–39.
19. Информационные телепрограммы как инструмент политического руководства Республики Беларусь // Журналистика в 1998 году: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 1999 г. / МГУ. – М., 1999. – Ч. 2. – С. 18–20.
20. Экранные персонажи как действующие лица телеканала // Журналистика в 2000 году: Реалии и прогнозы развития: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 2001 г. / МГУ. – М., 2001. – Ч. 9. – С. 51–52.
21. Современные параметры телевизионных сообщений // Журналистика в 2001 году: реалии и прогнозы развития: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2002 г. / МГУ. – М., 2002. – Ч. 1. – С. 67–69.

22. Особенности функционирования государственного телеканала Республики Беларусь // Журналистика в 2002 году: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 3. – С. 58–60.

VII.2. 1. Методические рекомендации по курсу «Теория и практика телевизионной журналистики» для студентов специальности 2027 / БГУ. – Мн., 1985. – 10 с.

2. История Белорусского телевидения: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения Белоруссии» / БГУ. – Мн., 1988. – Ч. 1. – 57 с. (в соавт.).

3. История Белорусского телевидения: Учеб.-метод. пособие по курсу «История радио и телевидения Белоруссии» / БГУ. – Мн., 1989. – Ч. 2. – 59 с. (в соавт.).

VII.3. 1. Теория и практика телевидения: Программа курса / БГУ. – Мн., 1977. – 9 с.

2. Научные основы телевизионной пропаганды: Программа спецкурса / БГУ. – Мн., 1978. – 8 с.

3. Тэорыя і методыка тэлебачання: Праграма курса для студэнтаў спецыяльнасці «Журналістыка» // Асновы тэлерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 47–52.

4. Аўтарскае тэлебачанне: Вучэбная праграма спецсемінара // Асновы тэлерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 89–90.

5. Каментатар, аглядальнік, вядучы на РТ: Праграма курса па профілю // Асновы тэлерадыёжурналістыкі: Праграмы / БДУ. – Мн., 1997. – С. 99–101.

6. Теория и методика телевизионной журналистики: Программа дисциплины / БГУ. – Мн., 2003. – 14 с.

7. Ведущий телевидения: Программа курса по профилю / БГУ. – Мн., 2003. – 7 с.

**ШЭІН Валерыі Мікалаевіч,
кандыдат гіст. навук, дацэнт**

I. 1. Гаворыць і паказвае Беларусь / В. М. Шэін. – Мн.: Беларусь, 1975. – 240 с.

II. 1. На самой короткой волне. В помощь работникам заводского радиовещания / Минский ОК КПБ. – Мн., 1979. – 48 с.

2. Информация: факт, событие, проблема: Метод. реком. для актива Респ. радио / Гостелерадио БССР. – Мн., 1987. – 15 с.

3. Информационная заметка / Гостелерадио БССР. – Мн., 1984. – 15 с.

4. Радиointервью: Реком. для актива Респ. радио / Гостелерадио БССР. – Мн., 1988. – 20 с.

5. Беларускі Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўны ўніверсітэт імя У. І. Леніна / Шэін В. М., Жмойдзяк Р. А. – Мн.: Універсітэцкае, 1990. – 30 с.

III. 1. Белорусское радио в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 – май 1945): Автореф. дис. ... канд. истор. наук / БГУ. – Мн., 1974. – 26 с.

IV.1. 1. Родны голас (публіцыстычныя выступленні Якуба Коласа на радыёстанцыі «Савецкая Беларусь» у гады Вялікай Айчыннай вайны) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1970. – № 1. – С. 84–88.

2. Станаўленне беларускага радыё (1925–1931) // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1972. – № 2. – С. 79–83.

3. Некаторыя жанравыя асаблівасці перадач беларускага радыё ў ваенны час (па матэрыялах радыёстанцыі «Савецкая Беларусь») // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1974. – № 2. – С. 70–74.

4. На пярэднім краі змагання // Беларусь. – 1974. – № 3. – С. 13–14.
  5. Крокі Беларускага радыё // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – 1975. – Май – чэрвень. – С. 17–18.
  6. Агонь у адзенні слова // Беларусь. – 1975. – № 6. – С. 31.
  7. Слова ў змаганні // Беларусь. – 1976. – № 7. – С. 16–17.
  8. Вялікія клопаты «малога радыё» // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – 1979. – Май – чэрвень. – С. 10–13.
  9. Да праблемы станаўлення Беларускага радыё // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1980. – № 2. – С. 53–54.
  10. Белорусское радио в дни войны // Исторические события в памятниках и обелисках Родины. – Мн.: Польша, 1985. – С. 16.
  11. Радыё клікала да барацьбы // Веснік БДУ. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1995. – № 1. – С. 69–71.
  12. Национализм или национальная политика по книге М. Каддафи «Зеленая книга» (на арабск. яз.) // Инф. сборник № 1 Министерства информации и культуры / ЛАД. – Триполи, 2000. – С. 78–84.
- IV.2.** 1. Проблемы подготовки журналистских кадров для развивающихся стран // Журналист: Сб. ст. / БГУ. – Мн., 1984. – С. 13–14.
2. Арыенцір на заўтра // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1984. – С. 13–15.
  3. Проблемы учебно-методической работы с иностранными студентами // Проблемы подготовки журналистских кадров: Сб. ст. / МГУ. – М., 1985. – С. 26.
  4. Янка Купала: Энцыклапед. слоўнік. – Мн.: АН БССР, 1986. – У змесце: Радыё і Янка Купала. – С. 516–519.
  5. Новость – главное // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – 1987. – С. 18–19.
  6. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне (1941–1945): Энцыклапед. слоўнік. – Мн.: АН БССР, 1990. – У змесце: «Советская Белоруссия». – С. 551.
  7. Максім Багдановіч: Энцыклапед. слоўнік. – Мн.: АН БССР, 1989. – У змесце: Радыё і М. Багдановіч. – С. 180–181.
  8. К вопросу исследования истории национального радио // Сб. ст. / КГУ. – Алма-Ата, 1990. – С. 70–74.
  9. Інфармаванасць – умова самастойнасці // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1992. – С. 14–15.
  10. «Беларуская маладзёжная». Пошукі новых крыніц інфармацыі // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыёвяшчання: Зб. арт. / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1993. – С. 17–18.
  11. Паказчык эфектыўнасці функцыянавання СМІ на стадыі стварэння інфармацыі // Журналістыка: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 21–22.
  12. Карэспандэнты ваеннага часу // Эфір і час: Зб. арт. Вып. 2 / НДТРК Беларусі. – Мн.: 1995. – С. 23–24.
  13. Інфармаванасць – умова самастойнасці // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 48–51.
  14. Радыё клікала да барацьбы // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 51–55.
  15. Развіццё новых напрамкаў у інфармацыйным вяшчанні // У эфіры – Беларускае радыё і тэлебачанне: Зб. арт. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 56–58.

16. Развіццё новых напрамкаў у інфармацыйным вяшчанні // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 54–56.

17. Жанры журналістыкі: некаторыя сучасныя погляды на іх класіфікацыю // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 26–27.

18. Студент у рэдакцыі: Из опыта круглогодичной практики // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя. Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 42–44.

19. Радиостанция «Сталіца»: Традиции и новаторство // Тэле- і радыёжурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 гг. / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 44–45.

20. Беларуская энцыклапедыя. – Мн., 2001. – Т. 13. – У змесце: Радыётэатр. – С. 235.

21. Тэатральная Беларусь: Энцыклапедыя. – Мн., 2003. – Т. 2. – У змесце: Радыётэатр. – С. 290–291.

22. Беларуская энцыклапедыя. – Мн., 2004. – Т. 18. Кн. 2. – У змесце: Радыёвяшчанне. – С. 280–281.

V. 1. В эфире – «Савецкая Беларусь». Белорусское радио в годы Великой Отечественной войны // Великая победа советского народа. 1941–1945: Материалы науч. конф., 20 декабря 1985 г. / БГУ. – Мн., 1985. – С. 2–3.

2. Особенности подготовки кадров журналистов для зарубежных стран в национальных республиках // Журналистика – 85: Материалы Всесоюз. науч.-практ. конф., февраль 1986 г. / МГУ. – М., 1986. – С. 56.

3. Проблемы информационного насыщения радиопрограмм // Советская журналистика в 1990 г.: Материалы Всероссийской науч. конф. / МГУ. – М., 1991. – С. 53–54.

4. Адраджэнне радыёвяшчання ў Беларусі // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф., 22 снежня 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 25–27.

5. Адраджэнне радыёвяшчання ў Беларусі (1944–1945 гг.) // Беларуская дзяржаўнасць і сродкі масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф., 22 снежня 1998 г. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 25–27.

6. Студент у рэдакцыі: Из опыта круглогодичной практики // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Гісторыя, сучаснасць, перспектывы: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 33–34.

7. Радиостанция «Сталіца»: Традиции и новаторство // Мадэлі функцыянавання сродкаў масавай інфармацыі: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1998. – С. 26–28.

8. Янку Купалу слухала вся страна // Журналістыка на парозе XXI стагоддзя: Вопыт, праблемы, перспектывы: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 16 лістапада 1999 г. – Мн.: Асобны Дах, 1999. – С. 134–137.

9. Служба «Новостей»: что попадает в корреспондентские «сети» радио // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 210–212.

10. Эволюция информационного вещания национального радио // Журналистика – 2000: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2001 г. / МГУ. – М., 2001. – Ч. 2. – С. 24–25.

11. Национальный радиэфир создает свой имидж // Журналістыка – 2001: Матэрыялы 3-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 80-годдзю БДУ, 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 274–277.

12. Белорусский радиэфир: Проблемы и поиски их решения // Проблемы массовой коммуникации на рубеже тысячелетий: Материалы Всероссийской междунар. науч.-практ. конф., 14–16 мая 2001 г. / ВГУ. – Воронеж, 2001. – С. 43–45.

14. Демократическая пресса и межнациональные отношения (на арабск. языке) // XXI столетие: альтернативные модели развития общества. Третья мировая теория: Материалы Междунар. конф., апрель 2002 г. – Триполи, 2002. – С. 33–43.

15. В диапазоне нашего времени. Плюсы и минусы радиоэфира // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 266–268.

16. Межобщинные отношения и пресса // XXI столетие: Альтернативные модели развития общества. Третья мировая теория: Материалы Междунар. конф., 26–29 апреля 2002 г. – Алма-Ата, 2002. – С. 80–85.

17. Калі мы былі маладымі // Час. Журналістыка. Крытыка: Матэрыялы Рэсп. навук. чытаньняў, прысвеч. 80-годдзю доктара філал. навук, прафесара, Заслужанага работніка навукі РБ Е. Л. Бонда-равай, 18 лістапада 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 4–7.

18. Янка Купала і Якуб Колас на хвалях радыёвяшчання // Письменник і Радзіма: Матэрыялы 4-х Міжнар. Ракаўскіх чытаньняў, прысвеч. 120-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, 5 кастрычніка 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 23–25.

19. Начало нового сезона на белорусском радио // Журналистика в 2002 году. СМИ и реалии нового века: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 2003 г. / МГУ. – М., 2003. – Ч. 2. – С. 110–112.

20. Белорусское радио: Шаг к раскрытию творческого потенциала // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 300–302.

VI. 1. Круглогодичная практика студентов // Постигание профессии: Методика проведения практических занятий со студентами радиотелевизионной специализации: Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф., май 1976 г. / КГУ. – Киев, 1976. – С. 5–6.

2. Практика или творческий процесс познания студентами конкретных связей журналистики с жизнью // Журналистика: Опыт, проблемы, перспективы: Тез. докл. науч.-практ. конф., ноябрь 1981 г. / БГУ. – Мн., 1981. – С. 38–39.

3. Производственная практика: Опыт, проблемы // Проблемы дальнейшего совершенствования журналистского образования в БССР: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 29 снежня 1982 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1982. – С. 41–42.

4. Проблемы подготовки журналистских кадров для развивающихся стран // Проблемы дальнейшего удасканалення журналістскай адукацыі ў БССР: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1982. – С. 17.

5. Белорусское радио в годы войны // Журналістыка: Гістарычны вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1984. – С. 34–35.

6. В эфире Советская Белоруссия. Белорусского радио в годы войны // Журналістыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф. / БДУ. – Мн., 1985. – С. 58–59.

7. Проблемы учебно-исторической работы с иностранными студентами // Проблемы подготовки журналистских кадров: Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф., февраль 1985 г. / МГУ. – М., 1985. – С. 65.

8. Янка Купала и радио // Журналистика: Исторический опыт, современная практика и мастерство: Тез. докл. Респ. науч.-практ. конф., 15 февраля 1985 г. / ЦК КПБ. – Мн., 1985. – С. 42–43.

9. Особенности подготовки кадров журналистов для зарубежных стран в национальных республиках // Журналист – 85: Тез. докл. Всесоюз. совещ. работников ф-тов журналистики университетов страны / МГУ. – М., 1985. – С. 63–65.

10. Актуальные проблемы самостоятельной работы студентов // Журналістыка: Гістарычны вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., 1986 г. / БГУ. – Мн., 1986. – С. 22.

11. Вопросы повышения эффективности самостоятельной работы иностранных студентов // Совершенствование учебной, идейно-воспит. и науч.-исследов. работы с иностр. учащимися: Тез. докл. Межвуз. науч. конф., февраль 1989 г. / БГУ. – Мн., 1989. – С. 123–125.

12. Потенциал совместного воздействия. Из опыта СМИ БССР // Журналистыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., 1989 г. / БГУ. – Мн., 1989. – С. 3.
13. Потенциал совместного воздействия из опыта СМИ в Белоруссии // Многонациональная советская журналистика: исторический опыт и проблемы перестройки: Тез. докл. Всесоюз. межвуз. науч.-теор. и практ. конф., 20–24 мая 1990 г. / КГУ. – Алма-Ата, 1990. – С. 70–72.
14. К вопросу исследования истории национального радио // Журналистика – 89: Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф., 20–28 мая 1990 г. / КГУ. – Алма-Ата, 1990. – С. 56–57.
15. Из опыта взаимодействия СМИ БССР // Журналистика и новое мышление. Проблемы эффективности СМИ в условиях перестройки: Тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф., февраль 1990 г. / МГУ. – М., 1990. – С. 197–199.
16. О моделировании взаимодействия средств массовой информации // Актуальные проблемы социально-гуманитарных и естественных наук: Тез. докл. межвуз. науч. конф., посвящ. 70-летию БГУ, апрель 1991 г. – Мн.: Вышэйшая школа, 1991. – С. 59–61.
17. К методике моделирования взаимодействия средств массовой информации // Беларуская журналістыка: Актуальныя праблемы развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., лістапад 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 5.
18. К проблеме информационного насыщения программ белорусского радио // Журналистыка – 92: Тез. докл. Междунар. науч.-практ. конф., 5 февраля 1993 г. / МГУ. – М., 1993. – С. 112–113.
19. Развіццё новых напрамкаў у інфармацыйным вяртанні // Журналистыка: Вопыт, праблемы, перспектывы: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 50-годдзю факультэта журналістыкі, 4–6 кастрычніка 1994 г. / БДУ. – Мн., 1994. – С. 37–39.
20. Складаныя эвалюцыі інфармацыйных перадач і іх арыентацыя на аўдыторыю // Сродкі масавай інфармацыі і нацыянальная адказнасць: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., сакавік 1995 г. / БДУ. – Мн., 1995. – С. 71–72.
21. Жанры журналістыкі: Некаторыя сучасныя погляды на іх класіфікацыю // Журналістыка на парозе ХХІ стагоддзя: Канцэпцыі і тэндэнцыі развіцця: Тэз. дакл. Рэсп. навук.-практ. канф., прысвеч. 75-годдзю БДУ, сакавік 1996 г. / БГУ. – Мн., 1996. – С. 22–23.
22. Проблемы информационной насыщенности радиопрограмм // Журналистика в 1996 году: Тез. докл. Всероссийской науч.-практ. конф., февраль 1997 г. / МГУ. – М., 1997. – С. 83–84.

VII.2. 1. Теория и практика радиовещания: Хрестоматия / В. Н. Шеин, Е. Г. Радкевич / БГУ. – Мн., 1980. – 210 с.

2. Информационная заметка: Метод. разработка по курсу «Теория и практика радиовещания» по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1984. – 10 с.

3–4. Метод. рекомендации по курсу «Теория и практика радиовещания» по специальности «Журналистика» / В. Н. Шеин, Е. Г. Радкевич / БГУ. – Мн., 1988. – Ч. 1: Радиопередача. – 90 с.; 1990. – Ч. 2: Радиопередача. – 85 с.

5. Радиоинтервью: Метод. разработка по курсу «Теория и практика радиовещания» для студентов специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1987. – 13 с.

6. Задания для самостоятельной работы: Метод. разработка для студ. 1-го курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1988. – 50 с.

7. Задания для самостоятельной работы: Метод. разработка для студ. 2-го курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1988. – 53 с.

8. Задания для самостоятельной работы: Метод. разработка для студ. 3-го курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1988. – 53 с.

9. Задания для самостоятельной работы: Метод. разработка для студ. 4-го курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1988. – 55 с.

10. Задания для самостоятельной работы: Метод. разработка для студ. 5-го курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1988. – 54 с.

11. Информационные и аналитические жанры радиожурналистики: Учеб.-метод. комплекс / БГУ. – Мн., 2003. – 90 с.

12. Информационные и аналитические жанры радиожурналистики: Курс лекций / БГУ. – Мн., 2003. – 198 с.

13. З пашанай і цеплынёй да Alma mater: Даведчае выданне / В. Н. Шеин, А. А. Яноўскі, А. Г. Зельскі / БДУ. – Мн., 2003. – 311 с.

VII.3. 1. Программа производственной и преддипломной практики студентов по теории и практике радиовещания и телевидения / БГУ. – Мн., 1976. – 14 с.

2. Теория и практика радиовещания: Программа курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1977. – 10 с.

4. Теория и практика радиовещания: Программа курса по специальности «Журналистика» / БГУ. – Мн., 1989. – 14 с.

5. Тэорыя і методыка радыёвяшчання. Інфармацыйныя і аналітычныя жанры радыёжурналістыкі: Праграма курса па спецыяльнасці «Журналістыка» / БГУ. – Мн., 1997. – С. 26–33.

6. Рэпарцёр радыёвяшчання: Праграма курса па профілю па спецыяльнасці «Журналістыка» / БДУ. – Мн., 1997. – С. 91–95.

7. Теория и методика радиожурналистики: Программа дисциплины для студентов специальности Е 1-23 01 08 – Журналистика / БГУ. – Мн., 2003. – 20 с.

ЯГЕЛА Тамара Антонаўна

V. 1. Информатика на факультете журналистики // Журналістыка – 2002: Матэрыялы 4-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. Вып. 4 / БДУ. – Мн., 2002. – С. 274–276.

2. Традиционный комплекс социализации молодежи // Журналістыка – 2003: Матэрыялы 5-й Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. Вып. 5 / БДУ. – Мн., 2003. – С. 307–309.

VII.2. 1. Я изучаю Page Maker 6.0: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 1999. – 4 с.

2. 3dStudio MAX: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БДУ. – Мн., 1999. – 11 с.

3. Я изучаю CorelDRAW! 7.0: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 1999. – 14 с.

4. Текстовый процессор WORD 97: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 1999. – 20 с.

5. Компьютерное обеспечение редакторской деятельности: Метод. указания к лабораторным работам по спецкурсу «Компьютерное обеспечение редакторской деятельности» / БГУ. – Мн., 1999. – 16 с.

6. Разработка слайд-фильма (PowerPoint): Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 2000. – 4 с.

7. Изучаем WINDOWS 98: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 2000. – 11 с.

8. Растровая графика: рисуем в PAINT: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 2000. – 6 с.

9. Настройка и использование браузера Internet Explorer. Поиск информации в Internet: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 2000. – 8 с.
10. Компьютерное обеспечение редакторской деятельности: Метод. указания к лабораторным работам по спецкурсу «Компьютерное обеспечение редакторской деятельности» / БГУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – 20 с.
11. Первые шаги в компьютерной верстке (Page Maker 6.5): Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Информатика» / БГУ. – Мн., 2001. – 16 с.
12. Компьютерное обеспечение редакторской деятельности: Метод. указания к лабораторным работам по спецкурсу «Компьютерное обеспечение редакторской деятельности» / БГУ. – Мн., 2001. – Ч. 2. – 26 с.
13. Изучаем WINDOWS 98: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Основы информатики» / БГУ. – Мн., 2001. – 17 с.
14. Текстовый процессор WORD 97: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Основы информатики» / БГУ. – Мн., 2001. – 16 с.
15. Графический редактор CorelDRAW! 9: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Основы информатики» / БГУ. – Мн., 2002. – 15 с.
16. Основы компьютерной верстки 2003: Метод. указания к лабораторным работам по курсу «Основы информатики» / БГУ. – Мн., 2002. – 15 с.
17. Основы информатики: Учеб.-метод. комплекс для студентов факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2003. – 195 с.

VII.3. 1. Основы информатики: Программа дисциплины для студентов 1 курса факультета журналистики / БГУ. – Мн., 2003. – 15 с.

**ЯКАНЮК Данат Лявонцэвіч,
кандыдат філасоф. навук, дацэнт**

I. 1. Роль искусства в формировании и развитии советского образа жизни / Д. Л. Яканюк, С. В. Марцелев, П. А. Карнач, О. Ф. Нечай и др. – Мн.: Наука и техника, 1979. – 208 с.

II. 1. Радио в формировании музыкально-эстетических интересов рабочей молодежи / ИСИ АН СССР. – М., 1982. – 18 с.

2. Музыка на телеэкране. Праграма і сацыялагічная анкета для тэлегледачоў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – 10 с.

3. Музыкальное радиовещание в нашей жизни. Праграма і сацыялагічная анкета для радыё-слухачоў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – 10 с.

4. Музыка в эфире. Праграма і сацыялагічная анкета для тэлегледачоў і радыёслухачоў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – 12 с.

5. Музыка на телеэкране. Комплекснае сацыялагічнае даследаванне сістэмы «МТБ – аўдыторыя» / Д. Л. Яканюк, Т. В. Ярашэвіч, С. І. Бубнова / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1986. – 100 с.

6. Мы і музыка. Праграма сацыялагічнага даследавання музычнай культуры насельніцтва Беларусі / Д. Л. Яканюк, І. М. Галавач // Інфармацыйны бюлетэнь. Вып. 1 / БелДАМ. – Мн., 1992. – 12 с.

7. Аб пераводзе навучальнага працэсу на беларускую мову. Комплекснае даследаванне / Д. Л. Яканюк, І. М. Галавач, М. У. Казіміраў // Інфармацыйны бюлетэнь. Вып. 2 / БелДАМ. – Мн., 1993. – 30 с.

8. Мы і музыка. Сацыялагічнае даследаванне насельніцтва Беларусі / Д. Л. Яканюк, І. М. Галавач, М. У. Казіміраў, Н. М. Дзмітровіч // Інфармацыйны бюлетэнь. Вып. 3–4 / БелДАМ. – Мн., 1994. – 50 с.

III. 1. Радио в формировании музыкально-эстетических интересов рабочей молодежи: Автореф. дис. ... канд. философских наук / Ин-т социологических исследований АН СССР. – М., 1982. – 24 с.

IV.1. 1. Радые – ідэалогія – музычная культура // Мастацтва Беларусі. – 1985. – № 6. – С. 27–29.

2. Музычнае радыевяшчанне сёння // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 7. – С. 63–65.

3. Час і сацыяльны заказ // Мастацтва Беларусі. – 1986. – № 11. – С. 65–68.

4. Тэатр оперы і балета – публіка – музычная культура рэспублікі // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 6. – С. 15–18 (у сааўт.).

5. Філармонія – публіка – музычная культура рэспублікі // Мастацтва Беларусі. – 1987. – № 7. – С. 13–16.

6. Нацыянальная інтанацыя ў парасацыялагічным кантэксце // Інфармацыйны бюлетэнь. Вып. 5 / БелДАМ. – Мн., 1994. – С. 37–39.

7. Радые: імгненні музычнай гісторыі Беларусі // Весці БелДАМ. – 2002. – № 3. – С. 129–133.

IV.2. 1. Каментары ў музычных праграмах // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1976. – С. 85–90.

2. Выхоўваць музыкай // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1977. – С. 61–68.

3. Сацыялагічныя аспекты некаторых праблем беларускай музычнай культуры // Беларуская музыка: Зб. арт. Вып. 3 / Беларусь. – Мн., 1978. – С. 3–14.

4. 3 эстэтычным густам // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1979. – С. 72–76.

5. Праз прызму грамадскай думкі // Вопыт, практыка: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў. Вып. 6 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1980. – С. 42–45.

6. Праблемы сацыялогіі // Вопыт, практыка: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – С. 41–44.

7. «Дзённік»: першыя крокі // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1985. – С. 52–56.

8. Музычнае тэлебачанне: лічбы, прапановы // Вопыт, практыка: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў. Вып. 2 / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1986. – С. 42–45.

9. Праз прызму грамадскай думкі // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1986. – С. 38–43.

10. Раіліся вучоныя і практыкі // У дапамогу работнікам тэлебачання і радыевяшчання: Зб. інфарм.-метад. матэрыялаў / Дзяржтэлерадыё БССР. – Мн., 1987. – С. 67–71.

11. Социально-психологические проблемы прямого эфира // Социологические исследования печати, радио и телевидения: Сб. материалов / МГУ. – М., 1988. – С. 29–31.

12. Музыкальное телевидение: Феномен коммуникации // Социологические исследования печати, радио и телевидения: Сб. материалов / МГУ. – М., 1988. – С. 55–60.

15. БТ: Рэарганізацыя непазбежна // Тэле- і радыежурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 1. – С. 18–23.

16. Музыка Беларусі ў сістэме электронных СМК: Парасацыялагічнае эсэ // Тэле- і радыежурналістыка напрыканцы стагоддзя: Зб. публ. 1990–2000 / БДУ. – Мн., 2000. – Ч. 2. – С. 60–67.

17. Музыка ў сістэме электронных СМК. Уводзіны ў парасацыялогію музычнай культуры // Сацыягістарычныя даследаванні музычнай культуры Беларусі: Зб. матэрыялаў / БелДАМ. – Мн., 2001. – С. 299–339.

V. 1. Музыка в контексте массовой коммуникации // Массовая коммуникация и развитие социалистического образа жизни: Материалы конф., 26–27 октября 1985 г. / ТГУ. – Тарту, 1986. – С. 186–190.

2. Опыт комплексного исследования музыкального вещания Белоруссии // Советская журналистика в 1985 году: Материалы науч.-практ. конф., 4–8 февраля 1986 г. / МГУ. – М., 1986. – С. 125–127.

3. Музыкальное вещание и идейно-политическое воспитание молодежи в условиях НТП // Пути увеличения вклада молодежи в ускорение научно-технического прогресса: Материалы Респ. науч.-практ. конф., 30–31 мая 1987 г. / АН БССР. – Мн., 1986. – С. 154–155.

4. СМИП и духовная культура общества // Советская журналистика в 1986 году: Материалы науч.-практ. конф., 3–5 февраля 1987 г. / МГУ. – М., 1987. – С. 112–115.

5. Телепублицистика и национально-социальная реконструкция истории // Советская журналистика в 1988 году: Материалы науч.-практ. конф., 8–14 февраля 1989 г. / МГУ. – М., 1989. – С. 131–134.

6. Парадоксы тэлекамунікацыі ў кантэксце суверэннасці Беларусі // Узаемадзеянне СМІ, народа і інстытутаў улады ў працэсе дэмакратызацыі: Матэрыялы Міжнар. калоквіюму, май 1991 г. / БДУ. – Мн., 1991. – С. 23–25.

7. Сацыялогія ў сістэме журналісцкай адукацыі // Аўдыёвізуальныя СМІ і журналісцкая адукацыя: Матэрыялы навук. канф. / БДУ. – Мн., 1997. – С. 37–39.

8. Музыкальная культура людей с ограниченными возможностями как новая проблема цивилизации на рубеже третьего тысячелетия // Цивилизация и культура: Проблема актуальности национального фактора на рубеже третьего тысячелетия: Материалы Междунар. науч. конф., 29–30 октября 1998 г. / БелИПК. – Мн., 1999. – С. 67–69.

9. Электронныя СМК – мастацтва сацыяльнага гіпнозу (да праблемы парасацыялогіі) // Журналістыка – 2000: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 21 лістапада 2000 г. / БДУ. – Мн., 2000. – С. 214–215.

10. Электронныя СМК і власть // Журналістыка – 2001: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 27–28 лістапада 2001 г. / БДУ. – Мн., 2001. – С. 284–288.

11. Аўдыёвізуальныя фонды НДТРК: Гісторыя дзяржавы, палітыкі і культуры – інтэлектуальная спадчына Беларусі // Журналістыка – 2002: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 5–6 снежня 2002 г. / БДУ. – Мн., 2002. – С. 277–278.

12. Электронныя мас-медыя як інструмент увасаблення ідэалогіі дзяржавы // Журналістыка – 2003: Матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 4–5 снежня 2003 г. / БДУ. – Мн., 2003. – С. 277–278.

VI. 1. Радио в формировании музыкально-эстетических интересов рабочей молодежи // Проблемы эффективности средств массовой информации и пропаганды: Тез. докл. науч.-техн. конф. / БГУ. – Мн., 1981. – Ч. 1. – С. 73–77.

VII.2. 1. Сучасныя публіцыстычныя жанры і формы электроннай журналістыкі: Вучэб.-метад. комплекс для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 58 с.

2. Журналісцкае майстэрства: Метад. дапаможнік па спекурсе для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 23 с.

3. Мастацкае вяршанне на радыё і тэлебачанні: Метад. дапаможнік па дысцыпліне спецыялізацыі «Мастацкае вяршанне на радыё і тэлебачанні» / БДУ. – Мн., 2003. – 35 с.

VII.3. 1. Журналісцкае майстэрства: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2002. – 14 с.

2. Сучасныя публіцыстычныя жанры, формы і тэхналогіі радыё- і тэлежурналістыкі: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 17 с.

3. Сучасныя сродкі і прынцыпы ўздзеяння на аўдыторыю тэлебачання і радыёвяшчання: Праграма спецкурса для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 11 с.

4. Мастацкае вяшчанне на радыё і тэлебачанні: Праграма па дысцыпліне спецыялізацыі для студэнтаў спецыяльнасці Е 1-23 01 08 – Журналістыка / БДУ. – Мн., 2003. – 16 с.

АБАРОНА ДЫСЕРТАЦЫЙ (1948–2004 гг.)

1948

Кравченко И. С. Подпольная большевистская печать Белоруссии (1941–1944 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / И. С. Кравченко; АОН при ЦК ВКП (б). – Москва, 1948.

1949

Зерницкий М. С. Газета «Звезда» в период подготовки и проведения Октябрьской социалистической революции в Белоруссии: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / М. С. Зерницкий; БГУ. – Минск, 1949.

1953

Бондарева Е. Л. Коммунистическая идейность в искусстве и критике: Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук / Е. Л. Бондарева; БГУ. – Минск, 1953.

Науч. рук. – доктор философских наук, профессор Степанов В. И.

Тикоцкий М. Е. Публицистика Якуба Коласа: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / М. Е. Тикоцкий; БГУ. – Минск, 1953.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Пширков Ю. С.

Филимонов А. А. И. В. Сталин – организатор и руководитель печати бакинских большевиков (1907–1910 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. А. Филимонов; БГУ. – Минск, 1953.

1954

Снищерева Н. А. М. Е. Салтыков-Щедрин – редактор и публицист журнала «Отечественные записки» (1869–1877 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Н. А. Снищерева; БГУ. – Минск, 1954.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Белкин А. А.

1955

Булацкі Р. В. Газета «Звезда» – баявы памочнік Камуністычнай партыі Беларусі ў барацьбе за выкананне другога пяцігадовага плана рэспублікі ў галіне прамысловасці і сельскай гаспадаркі (1933–1937 гг.): Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата гістарычных навук / Р. В. Булацкі; БДУ. – Мінск, 1955.

Навук. кіраўн. – старшы навук. супрацоўнік Інстытута гісторыі АН БССР Новікава Ф. А.

1956

Наркевич А. И. Способы выражения определений в современном белорусском литературном языке: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. И. Наркевич; Ин-т языкознания АН БССР. – Минск, 1956.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Бирилло Н. В.

1959

Малашко А. М. Деятельность КПБ по укреплению и развитию партийно-советской печати в республике в восстановительный период (1921–1925 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. М. Малашко; БГУ. – Минск, 1959.

1960

Марцелев С. В. Печать Белоруссии в борьбе за осуществление решений XX съезда КПСС (1956–1959 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / С. В. Марцелев; БГУ. – Минск, 1960.

1961

Пыжкоў В. А. Друк Беларусі за выкананне гістарычных рашэнняў XXI з’езда КПСС: Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / В. А. Пыжкоў; БДУ. – Мінск, 1961.

Навук. кіраўн. – кандыдат гістарычных навук, дацэнт Булацкі Р. В.

1963

Напреев Г. Л. Печать Белоруссии в борьбе за подъем сельского хозяйства (1953–1958 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Г. Л. Напреев; ООИ АН БССР. – Минск, 1963.

1965

Пыжкоў В. А. Газета і сучаснасць. Некаторыя праблемы беларускай прэсы: Дысертация на суісканне вучонай ступені доктара філалагічных навук / В. А. Пыжкоў; БДУ. – Мінск, 1965.

1967

Нестерович В. П. Роль белорусского радиовещания в мобилизации трудящихся республики на выполнение семилетнего плана развития народного хозяйства БССР (1959–1965 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. П. Нестерович; ООИ АН БССР. – Минск, 1967.

Ракович А. И. Руководство КПБ развитием книгоиздательского дела в Белоруссии в послевоенный период (1946–1966): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. И. Ракович; БГУ. – Минск, 1967.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

1968

Ампиров В. А. Печать Белоруссии в борьбе за мобилизацию трудящихся на выполнение задач коммунистического строительства в годы пятилетки (1966–1968 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. А. Ампиров; ООИ АН БССР. – Минск, 1968.

Достанко Н. Е. Газета «Звезда» в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941–май 1945 г.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Н. Е. Достанко; БГУ. – Минск, 1968.

Здоровенин О. А. Печать Белоруссии в борьбе за осуществление ленинских принципов партийно-государственного контроля в республике (1962–1965 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / О. А. Здоровенин; ИИП при ЦК КПБ. – Минск, 1968.

Рябый В. Я. Журналистское мастерство пропаганды в советской печати: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. Я. Рябый; БГУ. – Минск, 1968.

Стральцоў Б. В. Газета і кодэкс камуністычнай маралі (выхаванне чалавека будучыні на старонках маладзёжных газет Беларусі): Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата гістарычных навук / Б. В. Стральцоў; БДУ. – Мінск, 1968.

Навук. кіраўн. – доктар гістарычных навук, прафесар Пыжкоў В. А.

Шилова Л. Ф. Некоторые проблемы телевизионной публицистики: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Л. Ф. Шилова; БГУ. – Минск, 1968.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Бондарева Е. Л.

1969

Зелинский П. И. Роль печати Коммунистической партии Западной Белоруссии в мобилизации трудящихся масс на борьбу за социальное освобождение в годы мирового экономического кризиса капитализма (1929–1933 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / П. И. Зелинский; БГУ. – Минск, 1969.

Орлова Т. Д. Современник на сценах театров Белоруссии: Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведческих наук / Т. Д. Орлова; АН БССР. – Минск, 1969.

Науч. рук. – кандидат искусствоведения, доцент Санников О. К.

Плавник А. А. В. Луначарский – публицист большевистских газет первой русской революции 1905–1907 гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. А. Плавник; БГУ. – Минск, 1969.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

Ракевич Н. А. Роль нелегальной коммунистической печати Западной Белоруссии в мобилизации трудящихся масс на борьбу за социальное и национальное освобождение (1921–1929 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Н. А. Ракевич; ИИП при ЦК КПБ. – Минск, 1969.

1970

Богущ А. В. Деятельность партийной печати Белоруссии по укреплению дружбы народов и интернациональному воспитанию трудящихся (1965–1970 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. В. Богущ; БГУ. – Минск, 1970.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

1971

Булацкий Г. В. В. И. Ленин и ленинская школа публицистики. В 3-х кн.: Диссертация на соискание ученой степени доктора исторических наук / Г. В. Булацкий; БГУ. – Минск, 1971.

Говін С. В. Дэмакратычны рух Заходняй Беларусі ў барацьбе за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне працоўных (1921–1939): Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата гістарычных навук / С. В. Говін; БДУ. – Мінск, 1971.

Навук. кіраўн. – кандыдат гістарычных навук, дацэнт Булацкі Р. В.

Иванов Н. Т. Роль печати Белоруссии в преодолении региональных пережитков (1959–1970 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Н. Т. Иванов; ООИ АН БССР. – Минск, 1971.

Корнилович Э. А. Публицистическая и редакторская деятельность Платона Галавача: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Э. А. Корнилович; БГУ. – Минск, 1971.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

Павлов С. Е. Деятельность Компартии Белоруссии по повышению роли печати в коммунистическом воспитании трудящихся (1966–1970 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / С. Е. Павлов; ИИП при ЦК КПБ. – Минск, 1971.

Саченко И. И. Кузьма Чорный – публицист: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / И. И. Саченко; БГУ. – Минск, 1971.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

Слука О. Г. Молодежная печать Белоруссии 1918–1925 гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / О. Г. Слука; БГУ. – Минск, 1971.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Булацкий Г. В.

1972

Марцелев С. В. Печать – боевое оружие Коммунистической партии Белоруссии в борьбе за социализм (1926–1937 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / С. В. Марцелев; ООН АН БССР. – Минск, 1972.

Синякович Г. А. Роль печати Белоруссии в развитии творческой активности рабочего класса в 1959–1965 гг.: (На материалах пром. предприятий): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Г. А. Синякович; ООН АН БССР. – Минск, 1972.

Тикоцкий М. Е. Проблемы языка и стиля публицистических произведений: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / М. Е. Тикоцкий; БГУ. – Минск, 1972.

1973

Ампиров В. А. Проблемы современного белорусского очерка (на материалах газет республики второй половины 60-х – начала 70-х гг.): Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / В. А. Ампиров; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1973.

Дышев М. К. Деятельность советской военной печати по усилению идейно-политического воспитания личного состава Советских Вооруженных сил в современных условиях (на опыте окружных и групповых газет 1967–1971 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / М. К. Дышев; Львовский гос. ун-т. – Львов, 1973.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Зуёнак В. В. Публіцыстыка і лірыка (грамадзянская паэзія на старонках сучаснай беларускай перыёдыкі): Дысэртацыя на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / В. В. Зуёнак; БДУ. – Мінск, 1972.

Исаченко А. Б. Деятельность периодической печати Белоруссии по пропаганде передового опыта в сельском хозяйстве (1977–1980 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. Б. Исаченко; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1973.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Наркевич А. И. Система словосочетаний в современном белорусском литературном языке (структурно-семантическое описание): Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / А. И. Наркевич; БГУ. – Минск, 1973.

Науч. консультант – доктор филологических наук, профессор Шакун Л. М.

1974

Вольский В. А. Печать Белоруссии в борьбе за совершенствование руководства промышленным производством (1966–1970 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. А. Вольский; ООИ АН БССР. – Минск, 1974.

Галь В. И. Из истории развития рабселькоровского движения в Белоруссии (1900–1920 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. И. Галь; Львовский гос. ун-т. – Львов, 1974.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Гатилло С. Ф. Информационное вещание Белорусского радио: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / С. Ф. Гатилло; БГУ. – Минск, 1974.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Достанко Н. Е.

Дубинский Д. А. Пропаганда достижений научно-технического прогресса и экономических знаний в области промышленности среди населения Белоруссии (по материалам республиканского радиовещания 1969–1973 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Д. А. Дубинский; Киевский гос. ун-т. – Мн., 1974.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Достанко Н. Е.

Куцера Г. Д. Дзейнасць аб'яднаных і раённых газет Беларусі па ўмацаванню сувязей з масамі (1966–1970 гг.): Дысертацыя на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / Г. Д. Куцера; БДУ. – Мінск, 1974.

Плешевеня В. К. Социально-исторические аспекты формирования и деятельности института корреспондентов центральной газеты (из опыта работы газеты «Известия» (1966–1973 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. К. Плешевеня; БГУ. – Минск, 1974.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Пономарева А. В. Печать большевиков Белоруссии в период первой русской революции: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. В. Пономарева; БГУ. – Минск, 1974.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Радкевич Е. Г. Становление и развитие молодежного вещания на белорусском радио: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Е. Г. Радкевич; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1974.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Достанко Н. Е.

Семибратский Б. А. Спортивная пресса Украины в борьбе за выполнение партийных решений о дальнейшем развитии физической культуры и спорта (1966–1972 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Б. А. Семибратский; Киевский гос. ун-т. – Киев, 1974.

Стрельцов Б. В. Проблемы модификации функций и предмета публицистики в газетных жанрах: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / Б. В. Стрельцов; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1974.

Фрольцова Н. Т. Проблемы документально-образного отображения действительности на телевизионном экране: Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения / Н. Т. Фрольцова; ИИЭФ им. М. Ф. Рильского АН УССР. – Киев, 1974.

Науч. рук. – кандидат филологических наук Багиров Э. Г.

Шейн В. Н. Белорусское радио в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941– май 1945 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. Н. Шейн; БГУ. – Минск, 1974.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Достанко Н. Е.

1975

Бондарева Е. Л. Проблемы белорусского киноискусства и печать. Отражение диалектики времени в образах героев экрана и жанрах кинокритики: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / Е. Л. Бондарева; БГУ. – Минск, 1975.

Науч. консультант – доктор филологических наук, профессор Юренев Р. Н.

Дубовик В. И. Некоторые особенности творческого метода Ленина-публициста: (К вопросу о популярности и популярничании): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. И. Дубовик; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1975.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Лузгина С. В. Пути становления и развития педагогической печати Беларуси (1919–1932 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / С. В. Лузгина; БГУ. – Минск, 1975.

Пустоход А. М. Социологические методы изучения эффективности радио- и телевизионных передач: (По материалам белорусского радио и телевидения второй половины 60-х – начала 70-х гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. М. Пустоход; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1975.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Достанко Н. Е.

Талапина С. В. В. 3. Хоружая – революционер-публицист: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / С. В. Талапина; ВПШ при ЦК КПБ. – Минск, 1975.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

1976

Балаш А. В. Некоторые вопросы оформления районных и многотиражных газет Белоруссии: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. В. Балаш; МГУ. – Москва, 1976.

Куцэнка В. М. Праблемы інтэрпрэтацыі беларускай літаратуры на тэлеэкране: Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / В. М. Куцэнка; МДПІ імя А. М. Горкага. – Мінск, 1976.

Навук. кіраўнік – доктар філалагічных навук, прафесар Бондарева Е. Л.

1978

Кузьменков В. И. Роль печати БССР в развитии дружбы и сотрудничества народов Советского Союза (1971–1975 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. И. Кузьменков; Ин-т истории АН БССР. – Минск, 1978.

Осинский И. Н. Газета «Нойес Дойчланд» в борьбе за решение экономических проблем развитого социализма в ГДР (1971–1975): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / И. Н. Осинский; МГУ. – Москва, 1978.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

1980

Макалович И. П. Печать Белоруссии в борьбе за ускорение научно-технического прогресса в промышленности (1971–1980 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / И. П. Макалович; Ин-т истории АН БССР. – Минск, 1980.

1981

Грузицкий Ю. Л. Печать – помощник Компартии Белоруссии в развитии творческой активности рабочего класса (1971–1975 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Ю. Л. Грузицкий; БГУ. – Минск, 1981.

Касько В. К. Научное наследие А. К. Сержпутовского: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. К. Касько; Ин-т искусствоведения, этнографии и фольклора АН БССР. – Минск, 1981.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Гринблат М. Я.

1982

Горчакова И. В. Партийные журналы – активные помощники Компартии Белоруссии в идейно-политическом воспитании трудящихся, 1921–1932 гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / И. В. Горчакова; АОН при ЦК КПСС. – Москва, 1982.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Мельников Э. Р. Газета «Рабочий» в борьбе за построение основ социалистической экономики в Белоруссии (1927–1932 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Э. Р. Мельников; ЛГУ. – Ленинград, 1982.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Саченко И. И. Публицистика в борьбе против фашизма и неонацизма: исторический опыт, традиции, практика: Диссертация на соискание ученой степени доктора исторических наук / И. И. Саченко; КГУ. – Киев, 1982.

Шарпило В. В. Комплексный подход печати к освещению функций социалистического соревнования по материалам БССР (1976–1980 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. В. Шарпило; ЛГУ. – Ленинград, 1982.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Яконюк Д. Л. Радио в формировании музыкально-эстетических интересов рабочей молодежи: Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук / Д. Л. Яконюк; Ин-т социологических исследований АН СССР. – Москва, 1982.

Науч. рук. – доктор философских наук, профессор Давыдов Ю. Н.

1984

Булацкий В. Г. Публицистическая, революционная деятельность В. А. Радуса-Зеньковича: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / В. Г. Булацкий; ЛГУ. – Ленинград, 1984.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Радкевич Е. Г.

1985

Акулик А. К. Деятельность компартии Белоруссии по повышению роли средств массовой информации и пропаганды в осуществлении аграрной политики КПСС (1971–1975 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. К. Акулик; БГУ. – Минск, 1985.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Герман К. К.

Васюченко П. В. Вайна і дзяцінства. Мастацкае асэнсаванне праблемы ў беларускай прозе 60–70 гадоў: Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / П. В. Васючэнка; БАН. – Мінск, 1985.

Навук. кіраўнік – доктар філалагічных навук, прафесар Навуменка І. Я.

Радкевич Е. Г. Белорусское республиканское радио: история, проблемы формирования и функционирования (1917–1980 гг.): Диссертация на соискание ученой степени доктора исторических наук / Е. Г. Радкевич; ЛГУ. – Ленинград, 1985.

Науч. консультанты – доктар исторических наук, профессор Булацкий Г. В., доктар исторических наук, профессор Ружников В. Н.

1986

Слука О. Г. Комсомольская печать Белоруссии: проблемы становления, развития и ее роль в строительстве социализма 1918–1941 гг.: Диссертация на соискание ученой степени доктора исторических наук / О. Г. Слука; ЛГУ. – Ленинград, 1986.

Науч. консультант – доктар исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

1987

Воробьев В. П. Роль вузовской многотиражной печати в формировании активной жизненной позиции студенческой молодежи (по материалам БССР. 1976–1985 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. П. Воробьев; Киевский гос. ун-т. – Киев, 1987.

Науч. рук. – доктар филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Ефимова Н. В. Участие различных групп населения в пространстве массовой информации: Социологический аспект: Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук / Н. В. Ефимова; БГУ. – Минск, 1987.

Науч. рук. – доктар философских наук, академик Бабосов Е. М.

Кононова Е. И. Проблемы становления и развития партийно-советской печати западных областей Белоруссии и ее роль в построении основ социализма (1939–1941 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Е. И. Кононова; Киевский гос. ун-т. – Киев, 1987.

Науч. рук. – доктар исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Толстик И. А. Роль молодежной печати ГДР в формировании личности: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / И. А. Толстик; МГУ. – Москва, 1987.

Науч. рук. – кандыдат филологических наук Орлов Ю. Я.

Тычко Г. К. Морально-этическая проблематика молодой белорусской прозы (1970–1980 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Г. К. Тычко; МГПИИЯ. – Минск, 1987.

Науч.рук. – кандыдат филологических наук, профессор Бугаев Д. Я.

1988

Зыонг Суен Шон (Вьетнам). Вьетнамская печать – острейшее оружие в борьбе с американской агрессией (на примере деятельности ЦО КВП «Нян Зан», 1965–1975 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Зыонг Суен Шон; ЛГУ. – Ленинград, 1988.

Науч. рук. – доктар исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Тикоцкий А. М. Проблема эффективности языка районных газет Белоруссии. Лексико-стилистическая структура и сочетаемость: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. М. Тикоцкий; МГУ. – Москва, 1988.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Наркевич А. И.

1989

Дасаева Т. Н. Становление нового героя в белорусской советской прозе 20-х гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Т. Н. Дасаева; Ин-т литературы АН БССР. – Минск, 1989.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Науменко И. Я.

Ивченков В. И. Средства словесной образности в произведениях В. Короткевича и формы выражения их в переводах на русский язык: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. И. Ивченков; Ин-т языкознания АН БССР. – Минск, 1989.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Булыка А. Н.

1990

Аге Седу Мама (Бенин). Эволюция роли национальной прессы в общественно-политической жизни Бенина 80-х гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Аге Седу Мама; БГУ. – Минск, 1990.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Карпович М. П. Сопоставительно-стилистический аспект русского и белорусского словообразования (на материале личных номинаций): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / М. П. Карпович; МГПИ им. А. М. Горького. – Минск, 1990.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Тикоцкий М. Е.

Медведева О. А. Телепрограммы для детей и юношества: тематика, визуальная структура, особенности воспитания: (Опыт белорусского телевидения): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / О. А. Медведева; КГУ. – Киев, 1990.

Науч. рук. – доктор искусствоведения Нечай О. Ф.

Саенкова Л. П. Опыт целостного анализа фильма в кинокритике 80-х гг.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Л. П. Саенкова; МГУ. – Москва, 1990.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Бондарева Е. Л.

1991

Аль Мардуд Валид Абдульраззах (Сирия). СМИ и реклама в арабских странах: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Аль Мардуд Валид Абдульраззах; БГУ. – Минск, 1991.

Науч. рук. – доцент Чесанов А. А.

Аль-Хатиб Набилъ (Палестина). Современная палестинская патриотическая печать: проблемы развития, опыт, практика: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Аль-Хатиб Набилъ; БГУ. – Минск, 1991.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Динь Ван Хыонг (Вьетнам). Советско-вьетнамское сотрудничество и печать (на примере деятельности ЦО КПВ «Нян Зан» (1978–1990 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Динь Ван Хыонг; БГУ. – Минск, 1991.

Науч. рук. – доктор философских наук, профессор Шарاپов А. В.

1992

Добриневская Т. Г. Особенности деятельности телевизионного журналиста в различных этапах коммуникационных процессов: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Т. Г. Добриневская; БГУ. – Минск, 1992.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Радкевич Е. Г.

Дороган В. И. (Молдавия). Функционирование именной перифразы в газетно-публицистическом стиле (на материалах молдавской республиканской печати): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. И. Дороган; БГУ. – Минск, 1992.

Науч. рук. – профессор Марин В. З.

Цитефи Огюстен (Мадагаскар). Проблемы развития и становления прогрессивной печати Мадагаскара: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Цитефи Огюстен; БГУ. – Минск, 1992.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Шишкина М. А. (Россия). Радиовещание в системе экономического информирования крупного промышленного центра: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / М. А. Шишкина; БГУ. – Минск, 1992.

Науч. рук. – профессор Жирков Г. В.

Юсупов Мирзоджон (Таджикистан). Программы развития межнациональных отношений в Таджикистане (по материалам республиканской печати 1987–1992 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Мирзоджон Юсупов; БГУ. – Минск, 1992.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

1993

Белько А. А. Социально-политические измерения развития мировой экономики: Диссертация на соискание ученой степени кандидата политических наук / А. А. Белько; АОН. – Москва, 1993.

Науч. рук. – доктор технических наук, академик Манушин Э. П.

Белякова Л. П. Газета в системе средств формирования «нового агроэкономического мышления»: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Л. П. Белякова; БГУ. – Минск, 1993.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Дорошенко П. Л. Становление и развитие местной печати Беларуси (1918–1925 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / П. Л. Дорошенко; БГУ. – Минск, 1993.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Майга Фатумата (Мали). Становление и развитие системы периодической печати Республики Мали (1960–1992 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Майга Фатумата; БГУ. – Минск, 1993.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Нгуен Тхи Тхоа (Вьетнам). Печать и национально-освободительное движение Вьетнама (1865–1930 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Нгуен Тхи Тхоа; БГУ. – Минск, 1993.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Самолетов С. А. (Россия). Пресса и рынок: современные тенденции в производственно-экономической деятельности редакций: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / С. А. Самолетов; БГУ. – Минск, 1993.

Науч. рук. – профессор Корконосенко С. Г.

1994

Васудеван Наир Харикумар (Индия). Печать и индийская национальная общественность: история и современность (на примере периодических изданий штата Керала): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Васудеван Наир Харикумар; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Шеин В. Н.

Вашкевич В. Р. Региональное радио Республики Беларусь как тип систематического вещания: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. Р. Вашкевич; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Радкевич Е. Г.

Вашко П. П. Аркадий Аверченко – журналист: слагаемые популярности (исследование творческой лаборатории юмориста): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / П. П. Вашко; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Бондарева Е. Л.

Залеска-Атанасиу Агнешка (Польша). СМИ и строительство «Общеввропейского дома» (на примере печати России и РБ 1989–1993 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. Залеска-Атанасиу; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Койрала Ачиут Бабу (Королевство Непал). Печать Королевства Непал в процессе подготовки, победы и упрочения завоеваний Апрельской революции 1990 г.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Койрала Ачиут Бабу; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Маськова Е. В. Эссе как жанр и метод: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Е. В. Маськова; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Михальченко А. Н. Становление и развитие информационной службы Беларуси: Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук / А. Н. Михальченко; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Мохаммад Надир (Афганистан). Афганская печать: проблемы и противоречия борьбы за национальную независимость (1973–1990 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Мохаммад Надир; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Ратойчак Л. С. (Польша). Польскоязычная журналистика в Республике Беларусь: тенденции развития (1776–1994 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Л. С. Ратойчак; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Шилова Л. Ф.

Саид Аскар (Афганистан). Формирование системы СМИ Афганистана: история и современность (1873–1991 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Саид Аскар; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – кандидат исторических наук, доцент Говин С. В.

Фердинанд Дитенгу Мбуми (Габон). Аудиовизуальные СМИ Габона в процессе становления национальной государственности: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Фердинанд Дитенгу Мбуми; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Плавник А. А.

Харитх Надия (Королевство Марокко). Особенности эволюции телевидения Королевства Марокко как коммуникационной системы государственно-национального типа: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Харитх Надия; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – кандидат искусствоведения, доцент Фрольцова Н. Т.

Хамадах Мамдух (Сирия). Карикатура в периодической печати: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Хамадах Мамдух; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Хамдан Субхи Мустафа (Палестина). Гассан Канафани – выдающийся публицист Арабского Востока: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Хамдан Субхи Мустафа; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Булацкий Г. В.

Шайя Имад Моодад (Ливан). Камаль Джумблат – выдающийся публицист и политический деятель Арабского Востока: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Шайя Имад Моодад; БГУ. – Минск, 1994.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

1995

Адейеми Адерогба (Нигерия). Нигерийская пресса в системе экономических преобразований: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Айтеми Адерогба; БГУ. – Минск, 1995.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Бавазир Дуа Салем Якуб (Республика Йемен). Радиовещание в системе массовой информации Республики Йемен: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Бавазир Дуа Салем Якуб; БГУ. – Минск, 1987.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Радкевич Е. Г.

Драздоў Д. М. Прэса Беларусі: праблемы і супярэчнасці развіцця ў дэмакратызацыі грамадства (1985–1990 гг.): Дысертацыя на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / Д. М. Драздоў; БДУ. – Минск, 1995.

Навук. кіраўн. – доктар гістарычных навук, прафесар Слука А. Г.

Мабиала Майеку Шарль (Конго). Радиовещание в структуре СМИ Республики Конго: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Мабиала Майеку Шарль; БГУ. – Минск, 1997.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Радкевич Е. Г.

1998

Асиме Нияз (КНР). Формы и методы воздействия СМИ на формирование общественного мнения: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Асиме Нияз; БГУ. – Минск, 1998.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Конец Е. Ф. Интеграционные процессы Европы на пороге XXI века и печать Республики Беларусь: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Е. Ф. Конец; БГУ. – Минск, 1998.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Подоляк Т. В. Духовное становление личности и СМИ: конструктивные и деструктивные тенденции современной белорусской публицистики: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Т. В. Подоляк; БГУ. – Минск, 1998.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Бондарева Е. Л.

1999

Михуб Незар (Ливан). Продвижение НАТО на Восток: формирование мирового антинатовского общественного мнения в СМИ России (на примере газет «Правда» и «Известия» 1986–1998 гг.): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Михуб Незар; БГУ. – Минск, 1999.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Соловьев А. И. Массовая коммуникация: структура процесса и роль основных субъектов: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. И. Соловьев; БГУ. – Минск, 1999.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

2000

Аль-Изди Халед Мамдух (Ливан). Сравнительный анализ компьютерного дизайна СМИ (на базе русской, белорусской, французской и арабской периодической печати): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Аль-Изди Халед Мамдух; БГУ. – Минск, 2000.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Гануй Собхи Ибрагим (Ливан). Крупнейшая информационная империя США ЮСИА: методы и геополитические цели «американизации» Арабского Востока на современном этапе: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Гануй Собхи Ибрагим; БГУ. – Минск, 2000.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Горбач В. А. Метанімія ў публіцыстычным маўленні (парадыгматычныя здольнасці і сінтаматычная неабходнасць): Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / В. А. Горбач; БДУ. – Мінск, 2000.

Навук. кіраўн. – кандыдат філалагічных навук, дацэнт Іўчанкаў В. І.

Дубовік С. В. Сацыяльны нарыс у беларускай перыёдыцы як сродак кансалідацыі грамадства: Дысертация на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / С. В. Дубовік; БДУ. – Мінск, 2000.

Навук. кіраўн. – доктар філалагічных навук, прафесар Стральцоў Б. В.

Кессингтон Айгбовия (Нигерия). Неравноправное «статус-кво» информационного обмена между развитыми и развивающимися странами: противоречия, достижения и перспективы: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Кессингтон Айгбовия; БГУ. – Минск, 2000.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Кузьміч Н. В. Маральна-этычныя пошукі ў сучаснай беларускай прозе (на матэрыяле твораў Г. Багданавай, У. Клімовіча, У. Сцяпана, А. Федарэнкі): Дысертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Н. В. Кузьміч; БДУ. – Минск, 2000.

Навук. кіраўн. – доктар філалагічных навук, прафесар Бугаёў Д. Я.

2001

Гильермино Фернандеш Агостиньо (Ангола). Пресса Анголы и ее влияние на развитие политических процессов в стране: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Гильермино Фернандеш Агостиньо; БГУ. – Минск, 2001.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Градюшко А. А. Деятельность ЮНЕСКО по формированию НМИКП (Нового международного информационного и коммуникационного порядка) на современном этапе: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. А. Градюшко; БГУ. – Минск, 2001.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Зубчонак Н. А. Беларускі друк у перыяд станаўлення нацыянальна-дэмакратычнага руху (1906–1917 гг.): Дысертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Н. А. Зубчонак; БДУ. – Минск, 2001.

Навук. кіраўн. – доктар гістарычных навук, прафесар Слука А. Г.

Кулинка Н. А. Женская печать как тип издания и социокультурный контекст: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Н. А. Кулинка; БГУ. – Минск, 2001.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Воробьев В. П.

Ние Чжэнь (КНР). Модификация методов и функций газеты «Хэнань Жибао» по осмыслению перехода китайской экономики от плановой социалистической к рыночной: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Ние Чжэнь; БГУ. – Минск, 2001.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Саченко И. И.

Сороко С. М. «Витебские губернские ведомости» в системе белорусской дореволюционной прессы: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / С. М. Сороко; БГУ. – Минск, 2001.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

2002

Дасаева Т. М. Паэтыка лірызму ў беларускай публіцыстыцы і мастацкай прозе: Дысертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Т. М. Дасаева; БДУ. – Минск, 2002.

Навук. кансультант – доктар філалагічных навук, прафесар Лойка А. А.

Еловик Е. Н. Журналистский текст. Психология восприятия и структура его организации: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Е. Н. Еловик; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Воробьев В. П.

Капцев В. А. Художественный мир Иннокентия Анненского (мотив – мифологема – архетип): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / В. А. Капцев; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Нефагина Г. Л.

Орлова Т. Д. Театральная журналистика: становление, развитие и особенности функционирования в современных СМИ: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / Т. Д. Орлова; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. консультант – доктор филологических наук, профессор Барышев Г. И.

Потребин А. В. Формирование экономических приоритетов аудитории общественно-политической газеты: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. В. Потребин; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Воробьев В. П.

Свороб А. К. Прикладные и эстетические функции оформления малоформатных изданий (А3, А4): Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / А. К. Свороб; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

Соколов И. Н. Структурная модификация общественных связей (PR) в системе социальной коммуникации: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / И. Н. Соколов; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – доктор исторических наук, профессор Слука О. Г.

Студенко Т. С. Г. Флобер и Г. Джеймс: эволюция повествовательной техники на рубеже XIX–XX вв.: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Т. С. Студенко; БГУ. – Минск, 2002.

Науч. рук. – доктор филологических наук, профессор Комаровская Т. Е.

Хартановіч Л. Г. Дзеяслоўная сінаніміка ў «Палескай хроніцы» І. Мележа: Дысэртацыя на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / Л. Г. Хартановіч; Ін-т мовазнаўства НАН Рэларусі. – Мінск, 2002.

Навук. кіраўнік – акадэмік А. І. Падлужны.

2003

Іўчанкаў В. І. Дыскурсе беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту: Дысэртацыя на суісканне вучонай ступені доктара філалагічных навук / В. І. Іўчанкаў; БДУ. – Мінск, 2003.

Навук. кансультант – доктар філалагічных навук, прафесар Стральцоў Б. В., член-кар. НАН Беларусі, доктар філалагічных навук, прафесар Булыка А. М.

Павловская Г. Ч. Проблемы психологии творчества в художественном мире М. И. Цветаевой: Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук / Г. Ч. Павловская; БГУ. – Минск, 2003.

Науч. рук. – кандидат филологических наук, доцент Скоропанова И. С.

Самусевіч В. М. Беларускія СМІ ў лагасферы нацыянальнай культуры (лінгвістычны аспект): Дысэртацыя на суісканне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук / В. М. Самусевіч; БДУ. – Мінск, 2003.

Навук. кіраўн. – кандыдат філалагічных навук, дацэнт Карповіч М. П.

Тычко Г. К. Творчасць Янкі Купалы і традыцыі духоўнай рэгіянальнасці ў польскай літаратуры XIX – пачатку XX ст.: Дысертацыя на суісканне навуковай ступені доктара філалагічных навук / Г. К. Тычко; БДУ. – Мінск, 2003.

Навук. кансультант – доктар філалагічных навук, акадэмік Каваленка В. А.

Фрольцова Н. Т. Типология творческой деятельности в аудиовизуальной коммуникации: Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук / Н. Т. Фрольцова; БГУ. – Минск, 2003.

Науч. консультант – доктор филологических наук, профессор Стрельцов Б. В.

З М Е С Т

Раздзел I. ГЭТА НАША З ТАБОЙ БІЯГРАФІЯ

<i>Вараб'ёў В. П.</i> Творчы патэнцыял беларускай журналістыкі	5
<i>Свораб А. К.</i> Вучым бачыць, думаць, пісаць	17
<i>Саянкова Л. П.</i> Несці веды аб культуры як вялікай каштоўнасці	20
<i>Луйгас Т. А.</i> Кафедра, нацэленая на будучыню	23
<i>Булацкі В. Р.</i> Зоркі эфіру запальвае кафедра	26
<i>Дасаева Т. М.</i> Міжнародная журналістыка ў нацыянальным увасабленні	29
<i>Вашкевіч В. Р.</i> Новай адукацыі – новыя тэхналогіі	33
<i>Іўчанкаў В. І.</i> З мовай праз усё жыццё	35
<i>Дарашчонак П. Л.</i> Гарызонты гістарычнай навукі	39
<i>Ухванавы І. Ф.</i> Ведаць замежную мову – да гонару журналіста	42

Раздзел II. РОДАМ З ЖУРФАКА

Выпускнікі факультэта журналістыкі	47
--	----

Раздзел III. ...І НЯСПЫННЫ НАВУКОВЫ ПОШУК

Каталог навуковых прац	118
Абарона дысертацый	290

Навуковае выданне

ЖУРФАК

Аўтары-складальнікі:

Вараб'ёў Васіль Пятровіч
Свораб Аляксандр Канстанцінавіч
Карповіч Марыя Пятроўна
Луйгас Таццяна Арнольдаўна

Рэдактары *М. П. Карповіч, В. У. Базылёва, В. М. Самусевіч*

Фота А. С. Запольскага

Арыгінал-макет падрыхтаваны ў вучэбна-выдавецкай лабараторыі
факультэта журналістыкі БДУ

Камп'ютэрная вёрстка *Г. А. Гурковай, І. Л. Расюкевіч, В. І. Клянціцкай*
Тэхнічны рэдактар *Н. А. Гулейчык*

Падпісана ў друк 05.11.2004 г. Фармат 70x100/16.
Папера афсетная. Гарнітура «Таймс». Друк афсетны.
Ум. друк. арк. 18.20. Ул.-выд. арк. 18.32. Тыраж 500. Заказ №

Надрукавана ў